ПРИВІЛЕЇ

МІСТА ЛЬВОВА

(XIV-XVIII СТ.)

ЛЬВІВСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ ІНСТИТУТУ УКРАЇНСЬКОЇ АРХЕОГРАФІЇ ТА ДЖЕРЕЛОЗНАВСТВА ІМ. МИХАЙЛА ГРУШЕВСЬКОГО НАН УКРАЇНИ

ЛЬВІВСЬКИЙ [illegible] ИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

ПРИВІЛЕЇ МІСТА ЛЬВОВА

НАУКОВІ РЕДАКТОРИ:

ЯРОСЛАВ ДАШКЕВИЧ

РОМАН ШУСТ

“MONUMENTA LEOPOLITANA”
VOL. I

PRIVILEGIA
CIVITATIS LEOPOLIENSIS
(XIV-XVIII saec.)

EDIDIT MIRON KAPRAL

LEOPOLI - MCMXCVIII

“ЛЬВІВСЬКІ ІСТОРИЧНІ ПАМ’ЯТКИ”
ТОМ І

ДЖЕРЕЛА

МІСТА ЛЬВОВА
(XIV-XVIII ст.)

УПОРЯДКУВАВ МИРОН КАПРАЛЬ

ЛЬВІВ-1998

ББК Т3 (4Ук-2Лво), 01
П - 752

П - 752 Привілеї міста Львова (XIV-XVIII ст.)/Упорядник М.Капраль, наук. ред. Я.Дашкевич, Р.Шуст. — Львів: Львівське відділення Інсиститутуукраїнської археографії та джерелознавства ім. М.Грушевського НАН України; Львівський державний універсистет ім. І.Франка. 640 с.
ISBN 5-7702-1037-0

.

Документи збірника — привілеї XIV-XVIII ст. — висвітлюють основні моменти в історії міста Львова: надання магдебурзького права, зростання міської території, судові прерогативи, вибори міських органів управління, торігвельну та митну регламентацію тощо.

Для істориків, правознавців, філологів, усіх, хто цікавиться історією Львова

ББК Т3 (4Ук-4Лво), 01
П - 752

© Мирон Капраль, упорядкування, переклад, передмова, 1998
© Юрко Кох, художнє оформлення, 1998

Нещодавно минуло 740 років від першої писемної згадки про Львів у 1256 р. Від часу появи на сторінках літописів Львів став великим економічним, культурним центром українських земель, столицею могутнього Галицько-Волинського князівства, пізніше Руського королівства, королівства Галичини і Володимирії в складі Австро-Угорської імперії, Західно-Української Народної Республіки. Впродовж століть наше місто відігравало важливу роль у численних історичних подіях на українських землях, вміло використовувало своє вигідне географічне положення для широких торгівельних, культурних, політичних відносин з багатьма містами Європи та інших частин світу.

На сьогодні історичний шлях Львова потребує глибинного фахового осмислення, а це стає неможливим без публікації та аналізу джерел, адже в минулі десятиліття історія Львова майже не досліджувалася, перервалася традиція видання джерел та матеріалів до історії міста.

Тому історики різних наукових установ Львова об'єдналися у Міське громадсько-культурне об'єднання "Документальна скарбниця Львова" з метою видання основних історичних джерел та матеріалів до історії Львова у серійному виданні

під назвою “Monumenta Leopolitana / Історичні пам’ятки Львова“. Том цієї серії “Привілеї міста Львова XIV-XVIII ст.“ є першим кроком у цьому напрямку.

Видання стало можливим завдяки підтримці:
В.Куйбіди — міського голови м.Львова,
О. Сендеги — першого заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів ради м.Львова ,
М.Пономарьова — директора АТЗТ “Львівський жиркомбінат”,
О.Левицького — голови правління ВАТ “Львівський холодокомбінат”,
Р.Беряка — президента АТ “Галичфарм”,
В.Додора — директора ДП “Галшкіра” ВАТ ШП “Світанок”,
І.Палцана — генерального директора ДП “Львівтрансгаз”.

РОМАН ШУСТ
Голова Міського громадсько-культурного об’єднання
“**ДОКУМЕНТАЛЬНА СКАРБНИЦЯ ЛЬВОВА**“

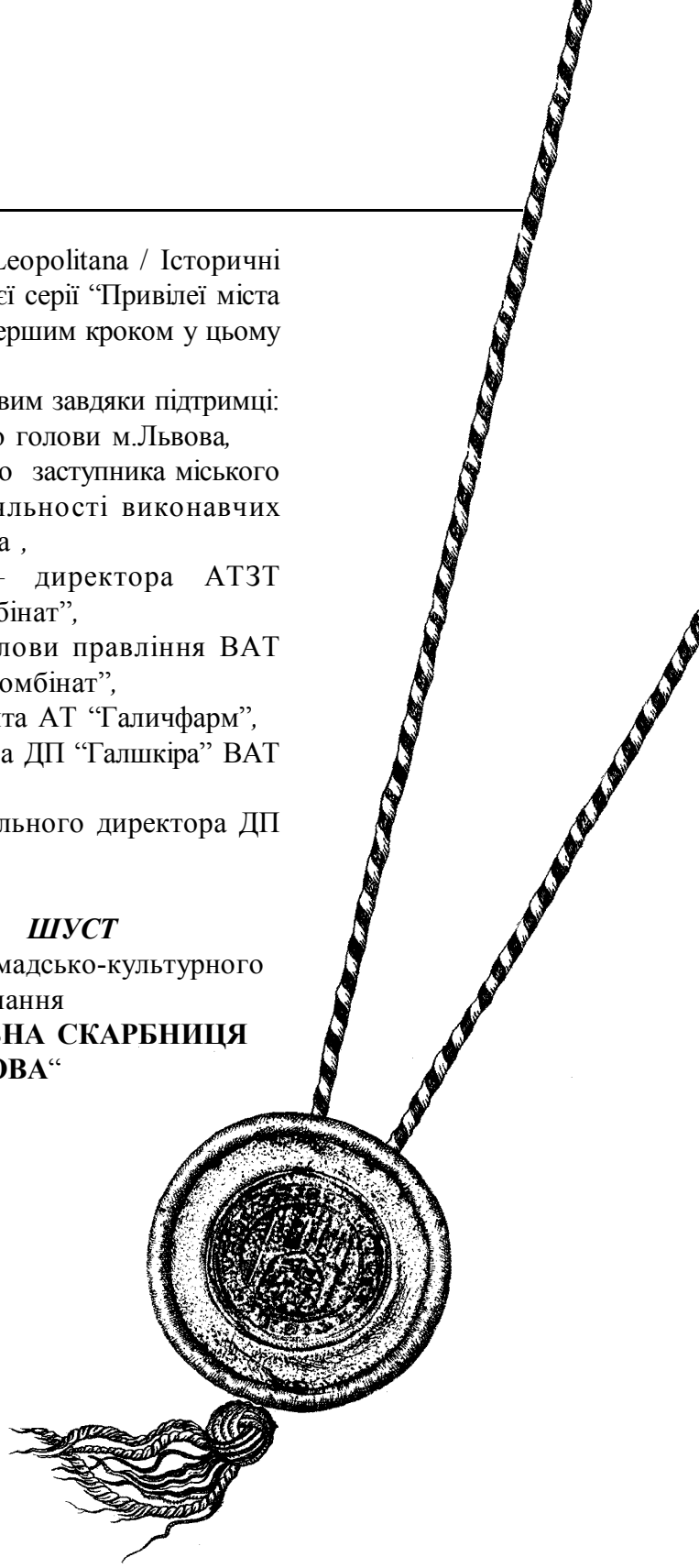

ПРИВІЛЕЇ МІСТА ЛЬВОВА XIV-XVIII СТ. (ІСТОРИКО-ДЖЕРЕЛОЗНАВЧИЙ ОГЛЯД)

Історія Львова від початку XIX ст. цікавила багатьох дослідників давнини. Але з часу виходу друком оригінальної праці Дениса Зубрицького "Хроніка Львова" у 1844 р. з`явилося порівняно небагато праць з минулого Львова. Осмислити багатовікову історію міста намагалися, в основному, польські автори[1]. Але їхні роботи грішили однобічним підходом: перебільшенням польського чинника в історії міста, ігноруванням княжого періоду, необгрунтованим узагальненням багатьох фактів, публіцистичністю викладу тощо. В українській історіографії за останні 40 років також з'явилося кілька наукових видань з історії Львова[2]. Але ці видання мають характер збірки історичних нарисів, без ширшого погляду на історію міста. Для створення цілісної синтетичної багатотомної роботи, на яку заслуговує Львів, навіть хронологічно обмеженої епохами Середньовіччя та Новими часами (XIII-XVIII ст.), ще не настав час. Як українська, так і польська історіографія ще не готові до цього завдання.

Таку ситуацію можна пояснити недостатньою кількістю, неповнотою у науковому обізі основних, первинних джерел з історії міста, а саме привілеїв. Привілеї будь-якого міста - основні фундаментальні документи в його історії. Локація, надання магдебурзького права, вибори міської ради, судові прерогативи лави та війта, земельні надання, торгівельні та митні регламентації і т.д. - ці та інші питання, що є визначальними для політичного, економічного, соціального розвитку міста, відображені у привілеях. Вони зберігаються в архівних, бібліотечних збірках, окремі ж публікації неповні, вміщені у розпорошеному вигляді у кількох виданнях, але до цього часу немає цілісного виявлення, осмислення та аналізу цих джерел. З метою розширення джерельної бази з історії міста й виникла потреба видати привілеї міста Львова XIV-XVIII ст. Ідея видання привілеїв і, ширше, всього дипломатарію Львова є не новою. Ще у XIX ст. І.Вагилевич виклав та обгрунтував потребу видання всіх найдавніших львівських дипломів XIV ст.[3] До реалізації цього проекту не дійшло, а зібраний матеріал використала редакційна колегія "Aktów Grodzkich i Ziemskich" при виданні середньовічних документів, що були опубліковані у розпорошеному вигляді в різних томах. У 30-х рр. XX ст. архівіст К.Бадецький пропонував при підготовці до друку львівських дипломів взяти за основу аналогічне видання, здійснене для Кракова[4]. Але ідею реалізувати не вдалося.

---

[1] Польську історіографію детальніше див.: *Charewiczowa Ł.* Historiografia i miłosnictwo Lwowa. - Lwów, 1938.

[2] Історія Львова. Короткий нарис / Ред. Є.К.Лазаренко. - Львів, 1956; Нариси історії Львова / Відп. ред. І.П.Крип'якевич. - Львів, 1956; Історія Львова / Ред. Ю.Ю.Сливка, Ф.І.Стеблій та ін.- Львів, 1984; Львів. Історичні нариси / Ред. Я.Ісаєвич, Ф.Стеблій, М.Литвин. - Львів, 1996.

[3] Див.: *Widmann K.* Wiadomość o Archiwum miasta Lwowa // Przegląd Archeologiczny. - Lwów, 1883. - Z.2. - S.74; *Badecki K.* Archiwum miasta Lwowa. Jego stan obecny oraz potrzeby reorganizacyjne, inwentaryzacyjne i wydawnicze. - Lwów, 1934. - S.88.

[4] *Badecki K.* Archiwum miasta Lwowa. Jego stan obecny oraz potrzeby reorganizacyjne, inwentaryzacyjne i wydawnicze. - Lwów, 1934. - S.92-93.

Досі не існувало жодного аналогічного видання, присвяченого українським містам, хоча є збірки документів з історії Тернополя, Дрогобича, Золочева, Самбора[5]. Що ж до польських міст, то окрім Кракова[6], можна назвати тільки видання привілеїв Варшави та Познані[7]. Тому перш, ніж взятися до збору та пошуку привілеїв, необхідно було визначитися: що власне є привілеєм, які є його визначальні ознаки та характеристики. За теоретичним коментарем правового характеру привілей є документом, що створює нові правові відносини для окремих фізичних або юридичних осіб[8]. У латинській термінології це привілей (privilegium), надання або донація (donatio), звільнення (libertas), імунітет (immunitas), відступлення (cessio) тощо. Фактично до категорії привілеїв включено у цьому виданні будь-який документ володаря міста (польського короля, австрійського цісаря тощо), адресований усьому місту або його владним структурам, який вносить нову правову регламентацію на певний або необмежений час[9]. До категорії привілеїв не зараховувалися декрети чи мандати, розпорядження, універсали королів, що стосувалися виконання певних правових дій, джерелом яких були або привілеї, або загальнодержавні конституції та статути. Винятково у наше видання включено кілька королівських мандатів, які створювали нову правову ситуацію[10]. Також не ввійшли у даний том привілеї та надання окремим національним та релігійним громадам Львова[11], ремісничим цехам та корпораціям. Як окремі комплекси привілеїв, вони мають стати предметом наступних видавничих проектів.

---

[5] Przywileje królow i własciciel miasta Tarnopola, znajdujące się w archiwum mejskim / Wyd. J.Leniek. - Tarnopol, 1892; Przywileje miasta Złoczowa / Wyd. Z.Uranowicz. - Złoczów, 1895; Z archiwum Drohobycza. Zbiór przywilejów, aktów, dekretów granicznych, lustracyi, memoryałów i t.p. / Wyd. F.Gątkiewicz. - Drohobycz, 190;. Materiały do historii miasta Sambora. 1390-1795 / Wyd. A.Dörflerówna. - Lwów, 1936.

[6] Kodeks dyplomatyczny miasta Krakowa. 1257-1506. - Cz.I-IV / Monumenta medii aevi historica res gestes Poloniae illustrantia. - T.V, VII / Wyd. F.Piekosiński. - Kraków, 1878-1882; Prawa, przywileje i statuta miasta Krakowa (1507-1795). - T.I-II / Acta historica res gestes Poloniae illustrantia. - T.VIII / Zebr. i wyd. F.Piekosiński. - Kraków, 1885-1909.

[7] Przywileje krolewskiego miasta stołecznego starej Warszawy / Wyd. T.Wierzbowski. - Warszawa, 1913; Przywileje miasta Poznania XIII-XVIII wieku / Wyd. W.Maisel. - Poznań, 1994.

[8] *Kutrzeba S.* Historia źródeł prawa polskiego. - Warszawa, 1924. - T.I. - S.70.

[9] Пор.: Przywileje miasta Poznania. - S.V.

[10] Так рада “40-а мужів” була впроваджена в життя у Львові не за привілеєм, а за декретом 1577 р. (див. док. №166).

[11] Привілеї української громади Львова, яка зорганізувалася у формі церковного братства при церкві Успіння Богородиці, в основному, опубліковані у другій половині XIX ст.: Юбилейное издание в память 300-летнего основания Львовского Ставропигийского братства. - Львов, 1886; Monumenta Confraternitatis Stauropigianae Leopoliensis / Ed. W.Milkowicz. - Leopolis, 1895; Diplomata Statutaria a Patriarchis Orientalibus confraternitati Stauropigianae Leopoliensi a 1586-1592 data, cum aliis litteris coaevis et appendice. - Leopolis, 1895. Для вірменської громади неповне видання привілеїв реалізував австрійський вчений Ф.Бішофф: *Bischoff F.* Urkunden zur Geschichte der Armenier in Lemberg. - Wien, 1864.

До категорії привілеїв не відносимо охоронні листи, які видавалися королем для призупинення судового переслідування міста у конкретних справах. Усі такі листи походять з XVII-XVIII ст. і стосуються судових суперечок міста зі львівськими старостами чи іншими урядовцями про несплату податків або судових справ із окремими шляхтичами, які висловлювали майнові претензії до міста. Дія охоронного листа тривала, звичайно, 6 місяців, а судова суперечка продовжувалася надалі. Безумовно, у такому разі потрібно було би включати документи всього судового процесу, щоб зорієнтуватися у суті судового протистояння.

Залишилися поза збіркою привілеї, адресовані не всьому місту та його міщанам, а окремій його частині - юридиці, передмістю, міському селу тощо. Часом королівські привілеї надавалися не місту загалом, а райцям зокрема. Такі документи ми відносили до категорії привілеїв міста, адже в Середні та Нові віки категорії "держави", "міста" часто ототожнювалися з тими людьми, що очолювали ці інституції. Тому надання райцям міста того чи іншого привілею означало надання його й для всього міста та загалу міщан[12].

Привілеї видавав місту, як правило, володар країни - король, князь, цісар. Інші урядовці та достойники також могли надавати будь-які звільнення, пільги і т.д., наприклад, під час безкоролів'я, але їх потім обов'язково мав підтвердити повноправний володар. Тому збірку, в основному, привілеїв складають дипломи польських королів, що утвердилися в Галицький Русі у кінці XIV ст. після довгої боротьби з іншими претендентами на спадщину Галицько-Волинського князівства: Литвою, Золотою Ордою, Угорщиною. До збірки входять привілеї короткочасного володіння Галицькою Руссю на ленному праві Владислава Опольського у 1372-1378 рр., а також два привілеї початку австрійського панування у Галичині цісаря Йосипа II з династії Габсбургів.

Поряд з наданнями володарів міста ми включили до привілеїв місту у "Додатку" 13 надань львівським міщанам з боку володарів сусідніх держав, а також окреме надання герба для Львова Папи Сикста V 1586 р.

Збірка документів хронологічно охоплює весь період дії магдебурзького права на західноукраїнських землях до 1786 р., а також включає останні надання місту австрійського часу, які вже не базувалися на магдебурзькому праві. Мета останнього привілею 1789 р. полягала у систематизації та уніфікації старих правових положень. У XIX ст. правові норми, якими керувалося місто, регламентувалися вже переважно загальнодержавними правовими документами.

Публікацію львівських привілеїв розпочав Д.Зубрицький у першій половині XIX ст., надрукувавши найдавніший привілей Казимира III на магдебурзьке право 1356 р. (див. док. №1). Привілеї міста Львова до початку XVI ст. у більшості

[12] Вживаємо термін "міщани", перекладаючи латинський "cives", який означає осіб, що отримали міське право. У недавні радянські часи це слово використовувалося зі зневажливим ідеологічним відтінком, характеризуючи осіб, котрі мають "буржуазні" звичаї та мораль.

опубліковані у розпорошеному вигляді у серійному виданні “AGZ”. Разом із підтвердженнями це 78 документів, майже всі з них друкувалися з оригіналів або підтверджень. З опублікованих привілеїв XVI-XVII ст. можна назвати тільки окремі два привілеї 1526 і 1586 рр. на герби[13], мальборкський декрет 1577 р.[14], два привілеї надання шляхетства Львову 1658 і 1661 рр.[15] Таким чином, із 221 виявленого привілею, наданого містові Львову, 82 вже публікувалися.

Оригінальних документів виявлено 148. Крім 10 паперових документів, короткотермінових звільнень від сплати податків, усі привілеї написані на пергаменті. Всі пергаменти до Другої світової війни зберігалися у Архіві давніх актів міста Львова, але у воєнні та післявоєнні лихоліття[16] невелика частина документів опинилася у Польщі в архівних та бібліотечних збірках: 5 пергаментних документів з печаткою львівського архіву у Головному архіві давніх актів у Варшаві, один пергамент - у Вроцлаві (док. №6).

Копіарії. Поряд з пошуком оригінальних документів активно проводився пошук копіаріїв, де фіксувалися невідомі у формі оригіналів привілеї міста Львова.Особливо цінним у джерелознавчому значенні[17] був найдавніший копіарій[18]. Він містить 193 документи, у т. ч. й кілька засвідчених копій. Документи хронологічно обіймають 1356-1682 рр., але копіювання документів не відбувалося в якийсь один період. За почерками скопійованих документів можна ствердити, що копіювали документи кілька осіб від XV до XVII ст. На полях вміщено нотатки орієнтаційного характеру, більшість документів випереджується короткими регестами. Зміст документів в основному стосується Львова, але є й документи, дотичні до історії міст та містечок Руського воєводства (Щирця, Коломиї та ін.) Окрім власне привілеїв міста, у копіарій внесено декрети про правові взаємини міської ради з вірменами, українцями, євреями, а також документи, де розглядалися судові суперечки райців, лавників і всієї міської громади з передміщанами, жителями міських сіл), суперечки між містом і львівським старостою, розмежування між міськими селами та навколишніми шляхетськими селами: Зимною Водою, Брюховичами, Грибовичами і т.д. У цьому копіарії вміщено 23 найдавніші привілеї міста Львова другої половини XIV - початку XV ст., причому 7 стали підставою для публікації привілеїв при відсутності їх оригіналів.

---

[13] *Sochaniewicz K.* Herb miasta Lwowa. - Lwów, 1933. - S.63-66.

[14] Соціальна боротьба в місті Львові в XVI-XVIII ст.: Зб. док. / Під. ред Я.П.Кіся. - Львів, 1961. - С.41-44.

[15] *Jaworski F.* Nobilitacja miasta Lwowa. - Lwów, 1909. - S.46-59.

[16] На сьогодні збереглося тільки 46 оригіналів з опублікованих в “AGZ” документів. Про нищення документів радянськими солдатами у 1946 р. див.: Культурне життя в Україні. Західні землі. Документи і матеріали / Упор. Т.Галайчак, О.Луцький та ін. - К., 1995. - Т.І (1939-1953). - С.334.

[17] Хронологічний діапазон джерелознавчих пошуків сягнув кінця XVIII ст., коли копії робили з прикладною метою, а не для підготовки документів до друку.

[18] ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.613.

До однієї з найдавніших збірок документів відносимо збірку привілеїв у т. зв. "Кодексі Йоганна Альнпеха" з першої третини XVII ст.[19] Копії документів зроблені одним з перших львівських істориків Й. Альнпехом при підготовці історичного опису Львова під назвою "Topografia civitatis Leopolitanae", який він подав до латиномовного німецького видання про міста світу, видані друком у Кельні 1618 р.[20] Й. Альнпех скопіював 11 привілеїв XIV-XVI ст., почавши від привілею 1356 р.; в основному це були привілеї-надання на міські землі та грамоти щодо юрисдикції міста. Окрім наукової мети, ця підбірка грамот, вміщена серед інших матеріалів Й. Альнпеха, могла слугувати йому у судових суперечках, коли він очолював міську громаду в опозиції до ради міста, а також і пізніше, коли він уже став львівським райцем[21].

Кілька копій привілеїв вміщено у ще одному копіарії, який датується другою третиною XVII ст.[22] Судячи з нотаток на маргіналіях та характеру зібраного джерельного матеріалу, можна зробити висновок, що ці два копіарії використовувалися у судовій практиці міськими урядовцями. Певні тематичні групи документів: права міста на землі, розмежування з навколишніми селами, документи про стосунки з національними громадами, передміщанами і т.д., вказують, які питання найчастіше виникали у судах.

Зовсім з іншою метою складалися дві збережені у львівському архіві книги копій, які отримали назву "Золотих книг". Перший копіарій - "Золота книга" привілеїв міста Львова[23]. Це єдина у своєму роді книга львівського магістрату, написана на пергаменті. Обсяг копіарію - 124 аркуші, з яких пергаментних 122, заповнених з обох боків чітким друкованим почерком. Книга мистецьки оформлена орнаментом, тисненим золотом на обкладинці, малюнками гербів на титульній сторінці, золотою фарбою виділений кожний ініціал документа[24].

На титульній сторінці назва книги: "Privilegia civitatis s[acrae] r[egiae] m[aiestatis] Leopoliensis". Книга не дописана, переривається на документі 1649 р., очевидно, у цьому місці аркуші книги були видерті. Закінчують книгу два привілеї міста Львова австрійського періоду (див. док. №207, 208).

Вдалося встановити укладача "Золотої книги" - міського синдика Павла Гепнера[25]. Список регестів, який залишився після нього у т. зв. "Кодексі Йоганна

---

[19] Там же. - Спр.1153, арк.111-196.

[20] *Braun G.* Civitates orbis terrarum (Theatri Praecipuarum toties Mundi Urbium). - Coloniae Agrippine, 1618. - Lib. VI. - №49.

[21] *Rachwal S.* Jan Alnpek i jego "Opis miasta Lwowa" z początku XVII wieku. - Lwów, 1930. - S.3-7.

[22] ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.615.

[23] Там же. - Спр.614.

[24] Детальніше опис книги див.: *Badecki K.* Archiwum Akt Dawnych Miasta Lwowa: Księgi i akta administracyjno-sądowe. 1382-1787. - Lwów, 1935. - S.193-194.

[25] Павло Домінік Гепнер був представником відомої львівської патриціанської родини, один з його родичів з таким самим ім'ям був райцем у 30-40-х рр. XVII ст., див.: *Łoziński W.* Patrycyat i mieszczaństwo lwowskie w XVI-XVII wieku. - Lwów, 1890. - S.162-163.

Альнпеха" має заголовок: "Privilegia civitatis Leopoliensis succinte collecta per me Paulum Dominicum Hepner eiusdem syndicum in anno Domini 1685 (Привілеї міста Львова, скорочено зібрані мною, Павлом Домініком Гепнером, синдиком того міста, року Божого 1685)"[26]. Збережений перелік 77 документів цілком збігається у послідовності розміщення з документами у "Золотій книзі".

Найімовірніше "Золоту книгу" привілеїв міста Павло Гепнер, як синдик міста, готував для загального підтвердження всіх привілеїв Львова. Але з якихось причин до підтвердження не дійшло. Пізніше був вклеєний аркуш з титульною сторінкою та гербами канцлера і примаса, які займали ці посади під час правління Яна Казимира.

Документи вносилися у "Золоту книгу" без хронологічного порядку, також важко встановити і тематичну систематизацію збірки копій. Хоча книга й називається у перекладі "Привілеї міста священного королівського маєстату Львова", але її укладач включив сюди і королівські декрети, мандати, розпорядження. Тому із загальної кількості 133 документів до категорії привілеїв ми віднесли 80, з яких 5 стали підставою для публікації привілеїв.

Другою "Золотою книгою" дослідники називають книгу львівського складу[27]. Відомі точний час написання цієї книги - 1660 р. та автор цієї книги - Микола Вишатицький[28]. Після вступного трактату про історію впровадження права складу в Європі та Речі Посполитій у книзі вміщено 7 документів (привілеїв, декретів, підтверджень) про право складу у Львові. Крім цього, тут є витяги з державних конституцій та статутів щодо права складу та деякі документи, що регулювали торгові взаємини з львівськими євреями. Завершує книгу індекс привілеїв Львова та декретів. Якщо попередню книгу привілеїв Львова планувалося подати для підтвердження королю, то "Золота книга" львівського складу була складена для виконання львівського складу, адже у другій половині XVII ст. право складу для міста Львова фактично не виконувалося та ігнорувалося.

З часу написання "Золотих книг" до кінця XVIII ст. не виникало потреби укласти новий збірник копій привілеїв міста. Звичайно укладалися за приватною ініціативою невеликі підбірки та регести документів з історії міста[29]. Тільки після зміни державного статусу західноукраїнських земель і переходу Галичини до складу Австрійської імперії з'явився 16 лютого 1781 р. циркуляр-розпорядження намісника Йосифа з Бригідо, виданий від імені австрійського цісаря Йосифа II, за яким усі

---

[26] ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.1153, арк.359.

[27] Там же. - Спр.680.

[28] *Badecki K.* Archiwum Akt Dawnych Miasta Lwowa: Księgi i akta administracyjno-sądowe. 1382-1787. - Lwów, 1935. - S.221. Про себе автор повідомив, що він член міської ради, але у збереженому рукописі цієї книги (ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.681) точно вказано ім'я та прізвище автора - Микола Вишатицький.

[29] Див.: Biblioteka Czartoryskich w Krakowie. - Rps. №2003, 2014, 2029; Львівська наукова бібліотека ім. В.Стефаника НАН України. - Відділ рукописів. - Ф.5 (Оссолінських), спр. 515.

міста та містечка, шляхта, духівництво і т.д. протягом року мали подати до урядів всі привілеї, звільнення, надання, вільності тощо[30].

Виконуючи це розпорядження, міські служби підготували два томи копій привілеїв та інших документів, переписаних з оригіналів та книг копій міського архіву[31]. З цієї великої кількості документів були вибрані, на думку упорядників, лише привілеї, хоча у підсумку вони становили не більше третини всіх внесених документів. Керував упорядкуванням документів міський синдик. Примітки після внесення деяких з них вказують на редакційну роботу: вилучалися копії привілеїв, звільнень тимчасового характеру (на квартал, рік тощо) або копії привілеїв, дія яких була неможлива в умовах кінця XVIII ст. Окрім міських документів, урядовці міста опрацьовували також гродські та земські актові книги[32].

Підсумком цієї роботи стала книга копій привілеїв міста під оригінальною назвою "Copiae privilegiorum, praerogatirorum, concessionum, libertatum ac decretum civitati Leopoliensi servientium pro benegnissima approbationi ad sacratissimam ac augustissimam caesareo regiam maiestatem in originali porrectorum. Die 15 februari, anno Domini 1782 / Копії привілеїв, прерогатив, надань, звільнень та декретів, що служать місту Львову, витягнуті з оригіналів для милостивого підтвердження священного та величного цісарсько-королівського маєстату. 15 лютого, року Божого 1782". 15 лютого 1782 р. ця книга копій разом зі супровідним листом була подана для підтвердження австрійському цісареві. У супровідному листі львівського магістрату пояснювався розподіл документів на 7 рубрик[33]. Перша містила привілеї локації міста з донацією 170 франконських ланів, звільнених від сплати земських податків. У другий рубриці подавалися привілеї на генеральний склад міста Львова, а також звільнення від мит. Третя рубрика включала прерогативи та вільності, за якими місто отримувало прибутки з ваги, лазні, чоповий, мостовий податки; зрівняння львівських міщан у правах з краківськими та віленськими; право патронату над церковними посадами; плебісцити про успадкування спадщини у разі смерті одного з членів подружжя; привілеї на вибір райців, запровадження колегії "40 мужів", комісії "10-и" та інші. Привілеї четвертої рубрики стосувалися юрисдикції, які мав львівській магістрат. У п`яту рубрику входили акт конфедерації міста Львова з шляхтою Львівської землі 1464 р.[34] та королівські підтвердження; до шостої - привілеї на право патронату, документи та вільності щодо шпиталю св.Духа; у сьому - привілеї на села Зубрю та Сихів, прибутки з яких йшли на користь магістрату. Австрійський цісар Йосиф II тільки 1789 р. видав привілей на підтвердження міських привілеїв, але тих, які не

[30] Continuatio edictorum et mandatorum universalium in regnis Galiciae et Lodomeriae. - Leopoli, 1781. - P.7-8.

[31] ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.642-643.

[32] Там же. - Спр.644-645.

[33] Там же. - Оп.1, спр.127, арк.7-10.

[34] AGZ. - T.VII. - S.105-112.

суперечили австрійському законодавству[35]. Фактично Львів, отримавши цісарське підтвердження привілеїв та прав, увійшов у правове поле Австрійської монархії. У нашому виданні враховано 76 копій привілеїв з великої кількості документів цієї книги, але тільки два стали підставами для публікації.

У австрійський період, наприкінці XVIII - початку XIX ст. були створені ще дві книги копій привілеїв, а саме - фундаційних привілеїв[36]. Більшість документів у цих копіаріях - привілеї окремих осіб або церковних інституцій, заледве 4 документи можна віднести до категорії привілеїв усього міста.

Окрім пергаментних оригіналів та копіаріїв привілеїв міста, об'єктом пошуку стали фасцикули паперових документів львівського архіву[37], в яких, крім засвідчених копій привілеїв, було віднайдено й 10 паперових оригіналів королівських привілеїв XVI-XVII ст. В основному це короткочасні пільги у сплаті податків.

Незначна частина документів - 16 - були внесені як обляти до львівських гродських книг, з них підставами для публікації стали 6 привілеїв. 107 привілеїв міста Львова були записані у книгах вписів "Коронної метрики", що тепер зберігається у Варшаві, 35 з них стали підставою для публікації[38]. З книги вписів "Коронної метрики" до збірки привілеїв також включено регести двох королівських надань, оригінали та копії яких не збереглися (див. док. №74, 97).

Магдебурзький привілей 1356 р. З усіх львівських привілеїв чи не найбільшу увагу привертає перший відомий за хронологією документ Казимира III, виданий у Сандомирі 17 червня 1356 р., що містить надання магдебурзького права (див. док. №1). Перший видавець цієї грамоти Д. Зубрицький висловив сумніви стосовно автентичності казимирівського надання, адже документ не зберігся у формі оригіналу, а підтвердження-трансумпт було видане на 104 роки пізніше у 1460 р.[39] Австрійський дослідник Ф.Бішофф дійшов подібного висновку, розглядаючи

[35] А ще раніше 31 серпня 1786 р. цісар скасував спеціальним декретом магдебурзьку організацію львівського магістрату.

[36] ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646-а; спр.646-б. Остання книга нещодавно після викупу на Варшавському аукціоні антикваріату була повернута у львівський архів, звідки вона зникла у роки Другої світової війни.

[37] ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.107- 111.

[38] У пошуку документів у "Коронній метриці", окрім видання Т.Вежбовського "Matricularum Regni Poloniae Summarium", у пригоді став рукопис регестів привілеїв міст Галичини з кінця XVIII ст. під титулом: "Regestrata privilegiorum ac decretum pro parte oppidorum in regnis Galiciae et Lodomeriae super eorum locationes, libertates ac immunitates servientium, in libris inscriptionum Archivi metrices regni Poloniae Varszaviensi ab anno 1448 ad annum 1772" (Львівська наукова бібліотека ім. В.Стефаника НАН України. - Відділ рукописів. - Ф.5 (Оссолінських), спр.2836).

[39] *Zubrzycki D.* Kronika miasta Lwowa. - Lwów, 1844. - S.36-38.

привілей Казимира III через призму розвитку права вірменської громади Львова[40]. Але грунтовна критична аргументація Івана Вагилевича, подана у коментарі до видання привілею 1356 р. у третьому томі "AGZ", відкинула ці закиди щодо автентичності документа. Насамперед, І.Вагилевич знайшов давнішу копію привілею початку XV ст., а також, ще у 1757 р., безсумнівну згадку про існування оригіналу привілею 1356 р. Крім того, чільний діяч "Руської трійці" розшукав кілька покликань на цей привілей у інших грамотах другої половини XIV ст. (див. також примітку до док. №1).

Більшість дослідників історії Львова прийняли думку І.Вагилевича про автентичність грамоти 1356 р. Але, на наш погляд, всіх акцентів у цій полеміці остаточно ще не розставлено. Д.Зубрицькому йшлося в аргументації не стільки про автентичність привілею, скільки про те, щоб довести існування магдебурзького права раніше цього привілею Казимира III. Саме з цією метою він наводить факт існування війта та райців у Львові ще у 1353 р., покликаючись на грамоту підтвердження 1359 р. Але у цьому випадку І.Вагилевич у руслі заперечення будь-яких аргументів Д.Зубрицького відкинув і цю його тезу, вважаючи, що у документі 1359 р. йдеться не про війта на магдебурзькому праві, а про війта "з'єднаного з громадою"[41]. Фактично, на цьому пункті дискусія не була задовільно вирішена. Можливо, тому в українській та польській історіографіях утвердилися різні погляди щодо початку існування магдебурзького права у Львові та значення привілею 1356 р. Якщо перша визнає існування магдебурзького права у Львові та інших українських містах Галицько-Волинської держави[42], то в другій, за невеликим винятком (Й.Скочек, Ф.Кирик[43]) критично сприймаються твердження про існування магдебурзького права раніше казимирівських часів, наголошується на

---

[40] *Bischoff F.* Das alte Recht der Armenier in Polen aus Urkunden des Lemberger Stadtarchiv // Österreichiche Bläter für Litteratur und Kunst. Beilage zu "Wiener Zeitung. - Wien, 1857. - S.218. Його погляди розкритикував на початку XX ст. О.Бальцер: *Balzer O.* Sądownictwo ormiańskie w średniowiecznym Lwowie // Studya nad historyą prawa polskiego. - Lwów, 1909. - T.IV. - Z.1. - S.5, 22.

[41] AGZ. - T.III. - S.18.

[42] Аргументацію на ширшому матеріалі див.: *Грушевський М.* Історія України-Руси. - К., 1993. - Т.5. - С.222-227; *Купчинський О.* Із спостережень над розвитком документа та діяльністю князівської канцелярії Галицько-Волинських земель XIII - першої половини XIV століть // ЗНТШ. - Т.CCXXXI: Праці Комісії спеціальних (допоміжних) історичних дисциплін. - Львів, 1996. - С.60. Про поширення магдебурзького права у містах Галицько-Волинського князівства особливо вказує фрагмент із надання 1339 р. для міста Сянока зі згадкою про існування німецького права "per civitates singulas (в окремих містах)" князівства, див.: Przywilej lokacyjny miasta Sanoka z 1339 roku / Wstęp i oprac. F.Kiryk. - Przemyśl, 1992. - S.9.

[43] *Skoczek J.* Ze studjów nad średniowiecznym Lwowem // Pamiętnik historyczno-prawny. - Lwów, 1928. - T.VI. - Z.3. - S.14-15, 106-112; Przywilej lokacyjny miasta Sanoka z 1339 roku / Wstęp i oprac. F.Kiryk. - Przemyśl, 1992. - S.3.

винятковій ролі привілею 1356 р.[44] Але результати досліджень з ділянок історії урбаністики, археології та джерелознавства схиляють до тези про існування магдебурзького права у Львові раніше 1356 р.

За всіма підставами привілей 1356 р. - повторне надання магдебурзького права. Така практика повторного надання була прийнята і стосовно Сянока[45] та Перемишля[46], відома вона й у пізніші часи. Згадка про війта та, особливо, райців у документі 1353 р. беззаперечно виявляє не тільки елементи магдебургії, але якраз управління на магдебурзькому праві. Столичний характер міста, створення великої колонії німців та інших католицьких переселенців, безумовно, вимагали надання для них німецького права. Зрозуміло, що надання останнього включало в себе також і локацію, тобто просторове розміщення, поселення колоністів в окремому місці біля первісного княжого Львова.

Привілеї, надання на міські землі. Поряд із повторним наданням магдебурзького права привілей 1356 р. був також і локаційним привілеєм, за яким місто отримувало 70 франконських ланів земельних та інших угідь. Землі мали бути відміряні, що було принциповою відміною від землеволодіння на руському праві, в якому одиниця земельної площі "дворище" не мала окресленої сталої величини. Причому, з 60 ланів міщани мали платити чинш - по 24 руських гроші, а 10 ланів без будь-якої оплати король виділив під пасовище. 1368 р. той же король Казимир III надав місту ще одну грамоту на землі, додаючи до 70 ланів ще 100 (док. №3)[47]. З них 89 ланів підлягали оплаті чиншу - по 12 празьких грошів, але після закінчення вільних від сплати 20 років. Однак львівські міщани, очевидно, і не сплачували цього чиншу або сплачували його короткий період часу, домігшись 1547 р. скасування цих пунктів про сплату чиншів, як таких, що не виконувалися "скільки людська пам'ять сягає" (док. №125). 1372 р. Владислав Опольський підтвердив привілей Казимира III 1368 р., навівши його дослівно[48]. Після остаточного приєднання земель Галицької Русі до Польщі 1387 р. львівські міщани виклопотали у польської королеви Ядвіги підтвердження всіх попередніх надань (док. №9), а невдовзі у Владислава II Ягайла - підтвердження на обидва документи - 1368 і 1372 рр. (док. №11, 14).

---

[44] *Sochaniewicz K.* Herb miasta Lwowa. - Lwów, 1933. - S.20, 71-72. Огляд літератури з цього питання див.: *Janeczek A.* Studia nad początkami Lwowa. Bilans osiągnięć i potrzeb badawczych // Rocznik Lwowski. 1993-1994. - Warszawa, 1995. - S.14-16.

[45] Сянок повторно отримав магдебурзьке право 1366 р. (AGZ. - T.III. - S.34-36). Цей документ у багатьох клаузулах нагадує львівський привілей 1356 р.

[46] У Перемишлі, як і у Львові, відомо про війта та лавників до повторного надання магдебурзького права, яке Перемишль отримав аж у 1389 р. (AGZ. - T.V. - S.23-25).

[47] Деякі дослідники висловлювали думку про доповнення до попереднього надання 70 ланів ще 30 (*Czołowski A.* Pogląd na organizacyę i działalność władz miejskich do 1848 r. // Miasto Lwów w okresie samorządu (1870-1895). - Lwów, 1896. - S.V), але зі стилістики документа 1368 р. це важко встановити.

[48] Відхилення заперечень про автентичність документа 1368 р. див. примітку до док. №3.

На час панування Владислава II припадає ще один земельний привілей на користь міста. 1415 р. він видав у Добростанах грамоту містові Львову на використання т. зв. обшарів, тобто земель, прилеглих до міста та не належних до навколишніх сіл, а також на лісовий масив під назвою "Кривий ліс" (док. №19).

Остаточно міська територія склалася 1444 р., коли Владислав III Варненчик надав місту обшари при ріці Брюховиці (док. №36). Проте це надання було тимчасове, до часу повернення короля у Польщу. Але Владислав III загинув невдовзі під Варною у бою з турками, і місто почало колонізувати ці території. На початку та у середині XVI ст. міщани виклопотали три підтвердження цього привілею, отримавши санкцію на довічне володіння наданими землями.

У XVI ст. місто заходами райців прагнуло поширити свої земельні наділи. У 1506-1508 рр. вони викупляють зі шляхетських рук прилеглі до міських земель села Зубрю та Сихів. Хоча ця купівля була зроблена райцями приватно, у власних інтересах, вони домагаються у 1525 р. привілею переведення цих сіл із земського права на міське магдебурзьке (док. №84). Однак з його реалізацією виникли проблеми, адже шляхта Львівської землі Руського воєводства, посилаючись на постанову вального сейму 1504 р.[49], прагнула повернути земську маєтність, бо міщани не могли купувати та володіти маєтками. Король Сигізмунд I та його син Сигізмунд Август видали ще два підтверджуючі привілеї 1543 і 1565 рр. (док. №117, 156), щоб утвердити львівських райців у володінні Зубрі та Сихова, залишаючи міську юрисдикцію. Але за королівським декретом 1578 р. львівський магістрат частково втратив юрисдикцію над цими селами, мешканці яких змушені були виконувати військові повинності, як інші села на земському праві[50].

Зубря та Сихів були останніми земельними надбаннями міста, хоча місто отримало у XVI ст. ще кілька привілеїв на земельні маєтки: села Кожичі, Ямельню та Яромирку у Львівській землі - у тимчасове володіння на 20 років (док. №147); село Скнилів - з дозволом викупу зі шляхетських рук (док. №128, 135). Проте у час зростання у Польському королівстві виняткових прерогатив шляхетського стану за рахунок, насамперед, інтересів міщан і селян, навіть великим та багатим містам, яким у XVI ст. був Львів, стало неможливо виконувати королівські привілеї, які суперечили інтересам шляхти. Місто так і не отримало право на вічне володіння трьома селами у Львівській землі та не викупило прилегле до Львова село Скнилів.

Привілеї на право складу. Львів володів правом складу, очевидно, ще за руських, князівських часів. На це вказують два документи, датовані 1379 р. Один з них - лист володимирського та луцького князя Дмитрія (Любарта) до львівської міської громади, в якому згадується про "склади у Володимирі, Луцьку та Львові,

[49] Volumina legum. - Petersburg, 1859. - T.I. - S.136.

[50] Каталог пергаментних документів Центрального державного історичного архіву УРСР у Львові. 1233-1799 / Упор. О.АКупчинський, Е.Й.Ружицький. - К., 1972. - С.333 (№676).

які існують там з давніх часів”[51]. Про право складу всіх товарів у Львові згадується у привілеї угорського та польського короля Людовіка 1379 р. (див. док. №7). Але при виконанні права складу місто зустрілося з інтересами столичного Кракова, купці якого прагнули торгувати зі східними країнами безпосередньо, тобто не виконуючи львівського права складу. 1380 р. Людовік видав документ, не спрямований якомусь конкретному адресатові, який може вважатися привілеєм як для Кракова, так і для Львова (док. №8). У грамоті йдеться, що купці Угорщини та Польщі, насамперед краківські, отримали право їхати через Львів до східних держав (у грамоті - конкретно - “до Татарії”), однак перед цим вони мали зупинитися у Львові протягом 14 днів і виконати право складу. Львівські купці, зрозуміло, прагнули опанувати цілковито східну торгівлю Польщі. Тому цей привілей Людовіка не був остаточним. 1403 р. Владислав II підтвердив усі положення цієї грамоти, додавши дозвіл краківським купцям право минати Львів на дорозі до Молдавії (док. №17). 1444 р. Львів отримав за привілеєм Владислава III генеральне право складу без зазначення певного часу складування на товари, які привозилися до міста зі Сходу (док. №31). Купець, що прибув зі східних країв, скільки б він не залишався у місті, не мав права їхати з товарами далі Львова, а змушений був відпродати їх місцевим купцям. Саме з цим привілеєм можна багато у чому пов’язувати збагачення львівських купців, які фактично монополізували торгівлю східними товарами у Речі Посполитій.

Право складу для Львова не раз підтверджувалося як у привілеях (див. док. №40), так і у численних декретах, судових вироках при вирішенні суперечок з купцями інших міст або старостами[52]. Окрім цього, в державних конституціях XVI-XVII ст. часто записувалося про виконання права складу. Але реалії торговельних взаємин, зростання ролі шляхти у торговому обміні, яка, користуючись пільгами, не виконувала львівського права складу, фактично привели до його занепаду у XVII ст.

Привілеї на ярмарки та торги. Першим відомим привілеєм на ярмарки та одночасно підтвердженням львівського права складу був привілей Казимира IV 1472 р., за яким у Львові встановлювалося два ярмарки (док. №40). Один - на рухоме свято Трійці - на початку літа, другий - на свято на св. Агнети (21 січня). У грамоті детально регламентувалася торговельна діяльність під час проведення ярмарків, які мали тривати по два тижні кожного року.

У 1530 р. Сигізмунд I на прохання львівських міщан відмінив ярмарок на свято Трійці, встановлюючи ярмарок на свято св. Маргарити - 13 липня (док. №98). Надалі польські королі протягом XVI-XVII ст. відновлювали один ярмарок та відмінювали інший, як некорисний для міста (див. док. №109, 171, 173, 174).

---

[51] AGZ. - T.III. - S.59-60; Торгівля на Україні XIV - середина XVII ст. Волинь і Наддніпрянщина / Упор. В.М.Кравченко, Н.М.Яковенко. - К., 1990. - С.22 (український переклад).

[52] Див.: Каталог пергаментних документів Центрального державного історичного архіву УРСР у Львові. - С.104 (№191), 215 (№436) та ін.

До цієї групи привілеїв належить й надання Сигізмунда I 1509 р. на проведення м'ясних торгів, які мали назву сохачок (док. №73). Очевидно, у Львові були торги хлібом, рибою тощо, але проводилися вони не за привілеями королів, а за звичаєвою традицією. На початку австрійської доби панування Львів отримав право на щорічний чотиритижневий ярмарок за привілеєм цісаря Йосифа II від 1785 р. (док. №207).

Привілеї, звільнення від мит та митні регламентації. Для значного торговельного центру, яким був Львів у XIV-XVIII ст., велику роль відігравали звільнення від сплати мит у межах Польського королівства та їх регламентація у країнах, з якими львівські купці підтримували особливо міцні торговельні контакти. На відміну від краківських купців, львівські досить пізно одержали звільнення від сплати мит у межах Польщі - 1425 р. (док. №24). Крім того, це надання не було вічним, у будь-який час король за своєю волею міг відкликати цей привілей. За панування Казимира IV та Яна Ольбрахта Львів так і не отримав подібного привілею, а регулювання митних звільнень проводилася за допомогою декретів, мандатів. Аж 1505 р. король Олександр надав звільнення львів'янам від сплати всіх мит у Польському королівстві - мостових, гребельних, перевізних, зрівнюючи Львів у цьому з Краковом (док. №66).

Але часто виконання митних привілеїв треба було домагатися через суд, складаючи у ньому присягу. 1574 р. представники міста: два райці, два лавники та три посланці громади відповідно до королівського декрету присягнули у львівському земському суді, що львівські міщани не сплачували мит (док. №162) згідно з привілеєм Ядвіги 1387 р. та його підтвердженням Владиславом II (див. док. №9, 23). Дослідивши цей привілей Ядвіги 1387 р., з'ясовуємо, що про звільнення від сплати мит у грамоті взагалі не йдеться, а лише про скасування нововстановлених мит та податків після смерті Казимира III. Але навряд чи такий документ реально допомагав міщанам минати без сплати митних зборів численні як королівські, так і шляхетські митниці.

До категорії митних привілеїв відносимо й надання польськими королями збору мит львівським райцям (док. №28), короткотермінові надання оренди мит (док. №59, 60).

У "Додатках" до цієї збірки документів подані привілеї чужоземних володарів, які встановлювали певні пільги та регламентували мита для львівських купців, а саме грамоти та охоронні листи волоських, молдавських князів та угорських правителів (док. №1(209)-12(220)). Очевидно, надалі можливий пошук й інших пільг та привілеїв, наданих львівським міщанам, які, можливо, зберігаються в архівних збірках держав, з якими купці зі Львова вели активну торгівлю.

Привілеї на звільнення від сплати податків. Найбільшу групу складають привілеї на звільнення міста від сплати податків (цизи, чопового, шосу, шелязного та ін.) Королівська канцелярія часом видавала їх не на пергаменті, а на папері, тому багато документів не дійшло до нашого часу в оригіналах, оскільки до паперових документів було менше уваги при збереженні. У копіаріях також мало відклалося податкових звільнень, бо більшість з них мали короткий термін дії - квартал, рік; найтриваліші звільнення не сягали більше 20 років. Місто отримувало

тільки одне звільнення від сплати податку “від підвод”, яке не було лімітовано у часі (док. №26, 157, 159). Укладачі книги копій привілеїв включили невелику частину з цієї групи привілеїв. Але велику кількість копій податкових звільнень міста вдалося розшукати у книгах вписів “Коронної метрики” у Варшаві.

Привілеї на звільнення від сплати податків за правовою формою у багатьох рисах наближувалися до королівського мандата, опускалося багато клаузул, звичних для урочистого документа, яким був привілей. У кінцевій частині документа було обов‘язкове звернення до урядників, збирачів податків, які конкретно мали виконати звільнення від податків. Саме у цій кінцевий частині привілей набував характеру мандата, розпорядження короля. Часом володар впроваджував мандатом звільнення від сплати того чи іншого податку. Тоді єдиною відмінністю, яка розділяла ці два види документів, була відсутність у мандаті клаузули, в якій засвідчувалася б воля видавця документа.

Характерною особливістю більшості звільнень від податків XV-XVII ст. була аргументація про потреби та спрямування коштів від цих звільнень на укріплення та фортифікацію міста. У XVI ст. Львів зазнав багато стихійних лих - пожеж, моровиць; у XVII ст. шляхетські конфедерації, воєнні катаклізми знекровили міський організм. У цей же час податкові пільги королів стали значно рідшими і видавалися вже за конституціями та статутами шляхетських сеймів. У XVIII ст., як не дивно, майже немає податкових звільнень для міста.

Привілеї на судову юрисдикцію міста. Чи не основною особливістю магдебурзького права був судовий імунітет міста, непідсудність його жителів, що мешкали на міській території, судам та юрисдикції королівських урядників. Судову владу у місті здійснював війт разом з колегією присяжних лавників. Війтівська посада спочатку була спадковою, але 1378 р. місто домоглося привілею Владислава Опольського, за яким війтівство разом з однією третиною прибутків судочинства від кримінальних справах приєднувалося до міста, а райці отримали право обирати війта (док. №6). Владислав II повторив цей привілей (док. №12), а Сигізмунд III у 1619 р. подарував місту дві третини судових прибутків з кримінальних справ (док. №175).

Становий характер суспільства Речі Посполитої примушував львівських міщан шляхом здобування привілеїв боронити юрисдикцію міських земель, маєтків, будинків від зазіхань представників шляхти й духівництва, які у цьому суспільстві були в привілейованішому становищі (док. №20, 34, 87). За цими привілеями міські маєтки й будинки мали б бути викуплені з рук шляхтичів або духовних осіб чи інституцій. Але, фактично, зі середини XVI ст. на міських землях унаслідок королівських надань шляхті й католицьким костелам і кляшторам починається активний процес створення шляхетських та церковних юридик, який місту не вдалося зупинити у наступних XVII-XVIII ст.

До групи документів на судову юрисдикцію міста відносимо й грамоти про непідсудність львівських райців та міщан будь-яким судам Речі Посполитої - гродським, земським, трибунальським, комісарським (док. №87, 136, 142 та ін.), а також привілеї про підсудність справ приїжджих купців львівському магдебурзькому міському судові (док. №31).

Привілеї (декрети) у справі функціонування міських органів управління. Із запровадженням магдебурзького права у Львові створилася міська рада як орган управління містом. Як свідчить документ Владислава Опольського з 1378 р., райців обирали всі міщани, котрі мали міське право, а вибори затверджувалися володарем міста (док. №6). Але в кінці XV - на початку XVI ст. міська рада набула аристократичного, олігархічного характеру. Раєцькі крісла стали займати представники незначної кількості патриціанських родин. Такий стан остаточно утвердився за львівських старост Станіслава з Ходеча та його наступника Отти з Ходеча. У кінці 30-х - на початку 40-х рр. наступний львівський староста Микола Одновський прагнув змінити ситуацію та перебрати опіку над виборами райців, покликаючись на практику інших міст, але судову суперечку виграли райці й такий порядок виборів, коли раєцька рада фактично стала дожиттєвою, був юридично закріплений декретами Сигізмунда I від 1538 та 1541 р. (док. №105, 112).

Паралельно з посиленням впливу міської ради король врахував й позицію міської громади та в 1526 р. видав грамоту про утворення комісії "10-и" для заслуховування рахунків витрат міської ради, до якої входило четверо лавників та шестеро представників громади (док. №88). Більші права отримала комісія "40 мужів", утворена за декретом Стефана Баторія в 1577 р., що не лише мала повноваження для контролю діяльності ради, а й впливала на прийняття рішень (док. №166). Особливість правового регулювання органів управління містом була у відсутності надань привілеїв при створенні та функціонуванні міських органів управління. Тому часто виникали суперечливі моменти у діяльності цих органів, які вирішувалися шляхом королівського судового втручання.

Привілеї на міські прибутки. Окрім земельних надань місто отримувало від королів привілеї на інші види прибутків, що стали постійним джерелом поповнення міського бюджету. Серед цього роду привілеїв найдавнішим було надання місту 1415 р. права побудувати вагу (док. №18) та у 1422 р. - лазню навпроти монастиря францисканців (док. №21). У 1441 р. Владислав II дозволив закладати райцям крами, ятки та підтвердив право обрання перекладачів (док. №29). Наприкінці XV ст., у 1496 р., Ян Ольбрахт встановлює воскову комору у Львові, передаючи її в управління Германові Пудвалю (док. №53). Хоча в останньому документі не йшлося про місто, однак воскова комора, очевидно, перейшла у руки міста, бо грамота була внесена у "Золоту книгу" привілеїв міста. Крім цього привілею, Ян Ольбрахт надав у власність райцям королівську вагу, яка мала знову повернутися до королівського домена після відновлення влади християн над захопленими турками причорноморськими портами Кафою, Кілією та Білгородом (док. №55).

У XVI ст. місто отримало багато надань на викуп із приватних рук та побудову млинів біля Львова (док. №100, 116, 119, 124), які мали б давати значні прибутки місту. Але не всі ці привілеї вдалося реалізувати. У випадку з викупом Зимноводського млина на заваді стала, очевидно, велика викупна сума[53]. До цієї

[53] AGAD. - Metryka Koronna. - №96, k. 47v-50. Акт оцінки третьої мірки Зимноводського млина королівськими комісарами від 20 жовтня 1562 р.

категорії привілеїв відносимо надання місту монополії на виготовлення та продаж горілки у 1537 р. (док. №104), закладення хлібних яток у 1571 р. (док. №161) та інші грамоти.

Привілеї-прерогативи міста та міщан. Окрему групу привілеїв складають королівські грамоти, що надавали виняткові прерогативи для міста Львова та його жителів. До них відносимо грамоти 1388 і 1389 рр. про з'єднання Львова з Польським королівством (док. №13, 16), про право пред'являти оригінали документів лише королеві (док. №35, 122); грамоти про герб (док. №89, 13(221)); численні привілеї щодо апеляцій (док. №103, 141, 155) та ін.

Нобілітаційні привілеї міста фактично належать до попередньої категорії привілеїв-прерогатив. Але виділяємо їх окремо, з огляду на значущість цих документів та їх вплив на подальше надання привілеїв місту. Відомо про дві грамоти надання шляхетських прав[54] місту. Перша нобілітаційна грамота була видана на основі коронної конституції 1658 р. (док. №194), але невдовзі внаслідок протидії шляхти Львівської землі та видання конституції 1659 р. була скасована, а оригінал було повернуто до королівської канцелярії[55]. Місто спромоглося виробити у короля Яна Казимира другий привілей (док. №196), який королівська канцелярія видала без датування, залишивши пропущені місця для вписання дат. Окрім того, у двох місцях текст було зішкрябано та виправлено, очевидно, королівськими канцеляристами за вказівкою високих достойників королівства. Внаслідок виправлень не все місто, а тільки його патриціанська верхівка (ті, "які відзначаються цнотами та ведуть пристойний спосіб життя") могли здобути шляхетські права, а саме місто втрачало голос на сеймі при виборі короля. Але наступні підтвердження цього диплому 1671, 1676 рр. та сеймова конституція 1676 р. знімають сумніви у автентичності надання нобілітації для всього міста.

Дата виставлення другого нобілітаційного привілею встановлюється за підтвердженням 1671 р., де проставлено 1661 р. Але й ця дата не може бути істинною, бо їй суперечать інші дати з цієї ж грамоти, проблемний список свідків. Таким чином, не відкидаючи автентичність надання привілею, можна тільки ствердити факт про страшне безладдя, яке існувало у королівській канцелярії наприкінці 50-х - на початку 60-х рр. XVII ст.

З наданням нобілітаційного привілею, фактично, закінчується епоха надання привілеїв місту. За винятком кількох звільнень від сплати податків та загальних підтверджень, більше королівських надань привілеїв не зафіксовано. Особливо це стає помітно у XVIII ст. Можливо, основною причиною такого становища була нобілітація Львова. Міщани вважалися шляхтичами, місто володіло шляхетськими прерогативами. Які ще привілеї потрібні місту? Крім того, багато питань, які раніше регулювалися наданням привілеїв, стали вирішуватися

[54] Під наданням шляхетства або нобілітацією міста малося на увазі насамперед право вживання шляхетської титулатури, придбання земських маєтків та участь представників міста у виборі королів, детальніше див.: *Jaworski F.* Nobilitacja miasta Lwowa. - Lwów, 1909. - S.15-19.

[55] *Jaworski F.* Nobilitacja miasta Lwowa. - S.22-23.

виключно конституціями та статутами вальних сеймів. А король майже зовсім втратив право надання привілеїв, імунітетів, звільнень без згоди на це сейму.

Привілеї на право патронату. У названу групу привілеїв ми включили грамоти, надані райцям, як представникам міста, щодо опіки над школою при шпиталі св.Духа (док. №32), та кілька надань на право патронату та презенти до кількох церковних посад у костелах Львова: св.Катерини на Низькому замку та кафедральному костелі (док. №120, 123, 132, 170 та ін.). У разі надань райцям права патронату до мансіонарії для німецького проповідника можна простежити, як довго раєцька колегія ще намагалася зберігати німецьку мову для проповідування у львівських костелах[56].

Міська рада володіла й іншими правами та прерогативами у церковній сфері, але вони регулювалися наданнями церковних достойників або угодами з церковними інституціями[57].

Привілеї-підтвердження. Велику групу документів різного тематичного змісту становлять підтвердження привілеїв. Можна виділити кілька типів підтвердних грамот: загальне підтвердження всіх прав і привілеїв; трансумпт або підтвердження та дослівне наведення однієї або кількох грамот; підтвердження без наведення оригінального документа; підтвердження із внесенням змін та додатків.

Майже кожний король при вступі на престіл робив загальне підтвердження привілеїв міста. Несподівана ситуація виникла у час королювання Яна Ольбрахта, що видав два загальних підтвердження привілеїв міста: 1492 і 1497 рр. (док. №49, 57). Судячи з того, що у львівському архіві не збереглося ні оригіналу, ні копій грамоти 1492 р., це підтвердження могло втратитися ще наприкінці XV ст., тому львівські міщани у 1497 р. виклопотали у королівській канцелярії ще одне підтвердження привілеїв. Окрім, трансумптів документів попередніх королів і власних грамот, королі підтверджували й надавали авторитет “королівської поваги” ухвалам міської ради та всього міста (док. №2, 94 та ін.).

Пропонована систематизація привілеїв за тематичним принципом є орієнтовною. У багатьох випадках одну грамоту можна віднести до двох і більше груп привілеїв. Але, на нашу думку, така систематизація документів необхідна як перший крок у орієнтації серед великого тематичного розмаїття привілеїв.

Завершуючи огляд привілеїв, можна зробити кілька висновків. Привілеї міста є установчими, регулятивними документами у багатьох ділянках життя Львова XIV-XVIII ст., насамперед торгівлі, економіки, адміністрації, судочинства та ін. Поряд з цим міські привілеї не регулювали абсолютно всі сторони міського організму. Часто прагненню міщан роздобути той чи інший привілей передували конкретні практичні потреби, пов’язані з можливими судовими суперечками. Багато питань врегульовувалося шляхом королівських декретів, розпоряджень, судових вироків; у XVI ст. ще більшу частину правового поля відібрали від королівських привілеїв сеймові конституції та статути.

---

[56] *Skoczek J.* Kwestia języka kazań lwowskich w wieku XIII-XVI. - Lwów, 1927.

[57] Див.: AGZ. - T.III. - S.146-148; T.IV. - S.60-66 та ін.

Деякі питання, які мали важливе значення для міста: земельні надання, надання міських прибутків тощо, регулювалися тільки наданнями привілеїв, а надання звільнень від сплат мит, податків у багатьох рисах набували характеру королівських мандатів.

Привілеї Львова є вдячним об'єктом досліджень для фахівців багатьох ділянок історичної науки: палеографії, джерелознавства, сфрагістики, метрології та ін.

При публікації документів застосовані такі археографічні засади. Текст грамот максимально наближений до мови оригіналів. Зберігаються варіанти написання, характерні для різних епох (ratio, racio; litere, littere, litterae; ecaccio, ecactio etc.) Згідно з правилами класичної латинської мови, уніфіковується написання літер у та ii, u та v; впорядковується написання великої літери та знаків пунктуації; розкриваються всі скорочення та лігатури. У квадратні дужки взятий відсутній в оригіналі текст.

В основу публікації, як правило, клався оригінальний документ. Якщо не було оригіналу, першою подавалася інформація про підставу публікації: трансумпт, обляту або копію.У разі кількох копій, текст публікувався за найдавнішою, інформація про яку першою подавалася в легенді. При втраченому оригіналі, опублікованому в "AGZ" чи інших виданнях, та відсутності сучасних з оригіналом копій, за основу брався опублікований текст, виданий за оригіналом.

Переклад зроблено за сучасними правилами української мови. При перекладі залишено особливості ділового стилю латинської та польської мов. У звичайних дужках подано вставні слова і вирази, внесені перекладачем для кращого зрозуміння тексту.

Структура публікації документа та перекладу виглядає таким чином:

I. Документ.

1. Дата і місце виставлення.
2. Анотація змісту грамоти.
3. Наукова легенда, що інформує про:

а) оригінал (місце зберігання, матеріал виготовлення, розміри, мистецьке оформлення, написи на звороті з орієнтовним їх датуванням, сфрагістична довідка);

б) трансумпт-підтвердження;

в) обляту;

г) копії;

д) публікації документа, факсиміле;

е) опубліковані регести;

є) опублікований переклад.

4. Оригінальний текст документа.
5. Текстові примітки.

II. Переклад.

1. Текст перекладу.
2. Примітки, коментарі.

Завершує видання документів нумізматично-метрологічно-хронологічний словник, предметно-тематичний покажчик та покажчик імен та місцевостей.

На завершення хочу висловити щиру подяку науковим співробітникам Центрального державного історичного архіву України, м. Львів Наталії Царьовій за допомогу у редагуванні перекладів латинських документів, Галині Сварник - за відчитування та переклад двох німецьких документів австрійського періоду та багатьом друзям, колегам-історикам, яких тут неможливо перерахувати, що своїми порадами та консультаціями спричинилися до виходу книжки друком.

Мирон Капраль

ДОКУМЕНТИ

1356 р., червня 17, Сандомир

Казимир III надає Львову магдебурзьке право та 70 франконських ланів, десять з яких призначає на пасовище, водночас забороняючи землевласникам, духівництву, міщанам будувати корчми на відстані менше однієї милі від міста

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.613, арк.5зв-6 (копія XV ст. - підстава публікації); оп.2, спр.1153, арк. 111-113; оп.1, спр.107, арк.1; спр.143, арк.1-1зв; Czart., 2003, k.323-325; Czart., 2014, k.92-93.

Транс.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.171 (див. док. №38).

Опубл.: *Zubr*. Kronika, s.488; *Зубрицкий*. Критико-историческая повесть, с.37-39 (додаток); AGZ, III, s.13-18; *Oleś*. The Armenian Law, p.109-111.

Перекл.: *Грушевський*. Історія, с.232 (частково); Історія, с.16-17.

In nomine Domini amen. Quod magnifica regum decrevit fieri auctoritas pro commodo subditorum, ratum atque stabile debet perpetuo permanere, ea propter nos Kazimirus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Syradie, Cuyavie, Pomoranie[1] Russieque dominus et heres. Notum facimus universis, quod pia consideracione zeloque regie maiestatis provide advertentes disturbia et incommoda quam plurima, quibus civitas nostra Lwow perplexa noscitur ab hostibus quibuslibet importunis et ut eadem civitas in utilitatibus, profectibus, commodis et prosperitatibus per amplius valeat adaugeri, in consolacionem itaque dicte civitatis et ipsius fidelium incolarum augmentum[2] damus et perpetuis temporibus tribuimus predicte civitati ius Thewtonicum[3], quod vulgariter Madeburgense[4] appellatur, removentes ibidem omnia iura Ruthenicalia et consuetudines Ruthenicales universas[5], quocumque nomine censeantur[6], que ipsum ius Thewtonicum[3] turbare[7] seu impedire quomodolibet[8] consueverunt. Absolvimus insuper civitatem predictam et incolas ipsius[9] ab omnibus iurisdicionibus castellanorum, pallatinorum, iudicum, subiudicum, ministerialium[10] et a potestatibus quibuscumque, quocumque nomine dicantur, ita quod coram ipsis vel eorum aliquo in causis[11], tam magnis, quam parvis[12] nulli penitus respondebunt[13] nisi cives coram suo advocato, advocatus vero coram nobis aut capitaneo nostro, qui in ibidem per nos deputatus fuerit, non aliter quam si per literam nostram seu capitanei nostri invitatus seu evocatus fuerit[14] tantummodo suo iure Thewtonico[15] respondebit. In causis autem criminalibus vel quibuscumque[16] emergentibus advocato dicte civitatis iudicandi, sentenciandi, puniendi et determinandi[17], secundum ipsum ius Thewthonicum[3] exigit[18] et requirit, plenam et omnimodam concedimus facultatem. Et licet toti civitati predicte et omnibus habitantibus et communicantibus[19] in ea tribuimus ius Madeburgense[4] supradictum tamen ex speciali nostro favore aliis gentibus habitantibus in eadem civitate, videlicet Ormenis, Iudeis, Saracenis, Ruthenis[20] et aliis gentibus cuiuscumque condicionis vel status existant, tribuentes graciam specialem, volumus eos iuxta ritus[21] eorum in ipsorum iure illibatos

conservare, dantes tamen facultatem eis, ut pro quibuscumque causis vel criminibus inter ipsos aut inter eos vel alias[22] quibuscumque super causis vel articulis emergentibus, habuerint questionem, licitum sit eis predicto iure Madeburgense[4] uti coram advocato[23] et perfrui iuxta eorum peticionem petitam et oblatam. Sin autem refutaverint predictum ius Madeburgense[4], quo perfrui debeat civitas antedicta, tunc dicte naciones Ormenorum, Iudeorum, Saracenorum, Thartharorum, Ruthenorum[24] et aliarum quarumcumque nacionum, que ibidem congregate et adinvente fuerint, quilibet sue nacionis iure, tamen presidente tam advocato civitatis eidem iudicio, ipsorum quelibet questio debebit terminari et diffiniri[25]. Volentes insuper predictam civitatem Lwow gracia prosequi speciali, attribuimus dicte[26] civitati pro melioracione eiusdem septuaginta mansos Franconicos in silvis et[27] mericis, pratis et pascuis, secundum quod inibi enumerari sive mensurari poterint, de quibus mansis sexaginta, volumus esse censuales singulis annis in festo beati Martini de quolibet manso pro censu nobis solvendo viginti quatuor grossos computando Ruthenicales, postquam vero fuerint exstirpanti[28] reliquos decem mansos in loco vicino civitati antedicte, qui vulgariter Belohoscz[29] appellatur, dimittimus eis pro pascuis sine cuiuslibet pecunie solucione. Ad maiorem autem melioracionem civitatis sepedicte damus eidem civitati ex speciali nostra gracia et favore, ut nullus terrigenarum, religiosorum, civitatensium aut aliarum quarumcumque personarum locet, limitet aut edificet thabernam vel thabernas per unum miliare mensuratum ab eadem civitate distantem. In quorum omnium testimonium et ad evidenciam pleniorem sigillum nostrum in robur perpetue firmitatis duximus appendendum. Actum Sandomirie feria sexta infra octavam festi Pentecostes, anno Domini MCCC quinquagesimo sexto. Presentibus hiis testibus nostris fidelibus et[30] dilectis Iohanne Iura castellano Cracoviensi, Wylczkone domino Sandomiriensi, Dobislao Wisliciensi castellanis, Floriano preposito[31] cancellario Lanciciensi, Petro tribuno Cracoviensi, Andrea Cracoviensi, Raphaele Sandomiriensi subcamerariis, Iohanne doctore decretorum preposito Gneznensi et cancellario Russie et aliis eciam nobilibus terre Russie videlicet Wolczkone de Drochovicze, Ywano dicto Loy[32] de Skarzeszow, Sluneczcone[33] de Rosbora heredibus et aliis multis fidedignis. Datum et ordinatum per manus domini Iohannis nostri cancellarii Russie antedicti.

[1] У трансумпті 1460 р. стоїть: *Pomeranie.* [2] Замість *augmentum* у трансумпті *in augumentum*. [3] У транс. *Thewtunicum.* [4] У транс. *Maydburgense.* [5] У транс. після *universas* додано *ac quevis alia.* [6] Замість *censeantur* у копії написано *censantur.* [7] У транс. *perturbare.* [8] У транс. немає *quomodolibet*. [9] У транс. після *apsius* додано *quoslibet.* [10] У транс. *Ministerialium eorundem*. [11] У транс. *pro causis.* [12] У транс. після *parvis* додано *furti, incendii, sanguinis*, *homicidii*, *membrorum mutilationis et quibusvis aliis enormibus excessibus citati.* [13] У транс. після *respondebunt* додано *nec aliquas penas solvere teneantur*. [14] Місце від *aut capitaneo* до *evocatus fuerit* викреслено у копії, замість цього у транс. стоїть *et hoc dum per nostram literam specialiter fuerit citatus et evocatus.* [15] У транс. після *Thewtonico* додано *Maydburgensi*. [16] У копії *quibuscumque* викреслено. [17] У транс. замість *et determinandi* стоїть *corrigendi*, *plectendi et condempnandi.* [18] У транс. *prout exigit.* [19] У транс. *commorantabus*. [20] У транс. змінено порядок слів *Armenis, Ruthenis, Saracenis, Iudeis*. [21] У транс. *circa ritum*. [22] У транс. *aliis*. [23] У транс. *advocato civitatis* . [24] У транс.

змінено порядок слів *Armenorum, Ruthenorum*, *Saracenorum, Tartarorum et Iudeorum*. [25] У транс. *finiri*. [26] У транс. *eidem*. [27] У транс. немає *et*. [28] У транс. *extirpati*. [29] У транс. *Belohowycz*. [30] У транс. немає *et*. [31] У транс. *preposito et*. [32] У транс. *Logy*. [33] У транс. *Slunyeczkone*.

ім'я Господа амінь. Що королівська повага постановить (зробити) для зручності підданих, повинно залишатися тривким і навіки непорушним. Тому ми, Казимир, Божою ласкою (*титулатура*). Доводимо до відома усім, що за благочестивою згодою королівського маєстату, дбаючи про численні клопоти та незручності, що наше місто Львів зазнало від усіляких немилосердних ворогів, прагнемо, щоб це місто процвітало і збільшувало свої вигоди, прибутки, користі та добробут. Для втіхи згаданого міста та збільшення кількості його вірних жителів даємо і встановлюємо вищезгаданому містові на вічні часи німецьке право, яке по-простому називається магдебурзьким*, усуваючи там усі руські права та руські звичаї, від будь-якого імені встановлені, які цьому німецькому праву так чи інакше мали звичай перешкоджати або заважати**. Нарешті, звільняємо згадане місто та його жителів від усіх юрисдикцій каштелянів, воєвод, суддів, підсудків, возних і від влади будь-кого, яким би іменем не називався; так, щоб перед ним або перед будь-ким з них у великих і малих справах*** міщани не відповідали[4]*, а тільки - перед своїм війтом, а війт - перед нами або нашим старостою, якому ми це доручимо тільки при умові, що (війт) буде запрошений або викликаний нашою або нашого старости грамотою та відповідатиме тільки згідно зі своїм німецьким правом. А в кримінальних справах чи будь-яких, які виникають, війтові згаданого міста надається повне і цілковите право судити, виносити вироки, карати та вирішувати так, як передбачає та вимагає німецьке право. Усьому згаданому містові і всім, що мешкають та знаходяться в ньому, надаємо вищеназване магдебурзьке право, однак зі спеціальної нашої прихильності іншим народам, що живуть в тому місті, а саме: вірменам, євреям, сарацинам, українцям та іншим народам будь-якого походження та статусу, надаючи виняткову ласку, хочемо зберегти їх згідно з їхніми незмінними обрядами та правами, даючи їм можливість будь-які (справи), в тому числі й кримінальні справи, які виникнуть між ними самими або між ними та іншими[5]*, вирішувати за магдебурзьким правом і при війті відповідно до їхнього поданого та внесеного прохання. А якщо відмовляться судитися за магдебурзьким правом, яким вищезгадане місто повинно користуватися, тоді згадані нації: вірмени, євреї, сарацини, татари[6]*, українці і всі інші нації, які там (в місті) будуть знаходитися, можуть поставити і вирішити будь-яке питання відповідно до права своєї нації, але при головуванні війта міста на тому суді. Нарешті, бажаючи наділити особливою ласкою вищезгадане місто Львів, встановлюємо згаданому містові для його поліпшення 70 франконських ланів у лісах і виноградниках, луках і пасовищах, відповідно до чого зможуть їх відрахувати або відміряти. Хочемо, щоб з них 60 ланів підлягали оплаті чиншу на день св. Мартина, щоб з кожного лану платився чинш - 24 руські гроші. А після того, як будуть викорчувані решта 10 ланів по сусідству з вищезгаданим містом у місцевості, що зветься Білогоща[7]*,

визначаємо їх на пасовища без будь-якої грошової сплати. Для більшого покращення часто згадуваного міста зі спеціальної нашої ласки та прихильності даємо тому місту (право), щоб жоден із зем'ян[8]*, духовних, міських та будь-яких інших осіб не розміщував, не встановлював і не будував шинків у межах однієї милі від міста. Для кращого засвідчення і повнішої ясності цього всього ми вважали підвісити нашу печатку на підкріплення вічної чинності. Діялося в Сандомирі, у п'ятницю в октаву[9]* свята П'ятидесятниці, року Божого 1356, у присутності (*список свідків*). Дано та надано через руки пана Йоана, вищеназваного нашого канцлера Русі[10]*.

* "німецьке право, яке по-простому називається магдебурзьким" - німецьке право регламентувало багато сторін суспільного життя міст, виокремлюючи міську громаду з-під юрисдикції державних урядовців та надаючи правову автономію. На українських землях міське право розповсюдилося з напливом німецьких колоністів у кінці XIII - на початку XIV ст. та отримало назву "німецьке або магдебурзьке право". Остання назва походить від міста Магдебург, норми німецького права якого служили взірцем для інших міст Центрально-Східної Європи.

** "усі руські права та руські звичаї, від будь-якого імені встановлені, які цьому німецькому праву так чи інакше мали звичай перешкоджати або заважати (iura Ruthenicalia et consuetudines Ruthenicales universas, quocumque nomine censeantur, que ipsum ius Thewtonicum turbare seu impedire quomodolibet consueverunt)" - переклад у 5-му томі "Історії України-Руси" М.Грушевського звучить так: "всі руські закони ..., що звичайно входять в суперечність і перешкоджають німецькому праву" (С.232), у "Історії Львова в документах і матеріалах" перекладено таким чином: "руські права і всі руські звичаї, будь-ким ухвалені, які можуть якимось чином стояти на перешкоді цьому німецькому праву" (С.16). В останньому випадку підрядне речення помилково перекладено теперішнім часом.

*** У трансумпті додано: "як крадіж, підпал, пролиття крові, вбивство, каліцтво та інші такі злочини".

[4]* У трансумпті додано: "ні покарання сплачувати".

[5]* "між ними та іншими (aut inter eos vel alias)" - польський дослідник Освальд Бальцер висловив припущення, що після "alias" мало би бути в тексті "personas" (див.: *Balzer O*. Sądownictwo ormiańskie w średniowiecznym Lwowie. - Lwów, 1909. - S.5). На основі цього він зробив висновок про те, що текст зіпсутий. Але у латинській середньовічній діловій мові часто можна зустріти випадки опущення іменників при займенниках та прикметниках, при цьому зміст документів, як і в даному разі, є зрозумілим.

[6]* "сарацини, татари" - О.Бальцер пропонував зняти кому між цими назвами народів, вважаючи, що "сарацини" пояснюють "татари" та є тотожними термінами (див.: *Balzer O*. Sądownictwo ormiańskie... - S.6). Під назвою "сарацини" ховаються різні нехристиянські народи (див. док. №9, 32, 73), тому у сучасній науці до кінця не з'ясовано питання стосовно значення терміна "сарацини" (див.: *Дашкевич Я.Р.* Русь і Сирія: взаємозв'язки XIII-XIV ст. // ЗНТШ. - Т.CCXXVIII: Праці Історико-філософської секції. - Львів, 1994. - С.10).

[7]* Білогоща - пізніше стало міським селом, тепер - район міста Львова.

[8]* Зем'янин - повноправний шляхтич, земельний власник.

[9]* Октава - в католицькій традиції восьмий день церковного свята.

[10]* Привілей Казимира III не зберігся до наших днів у формі оригіналу, тому

перший грунтовний дослідник історії Львова Денис Зубрицький висловив сумніви у автентичності цього документа (див.: *Zubrzycki D.* Kronika miasta Lwowa. - S.25 i n.). Його основні закиди зводилися до кількох моментів: немає згадки про оригінал до 1460 р., тобто часу підтвердження привілею; немає архівних записів про існування оригіналу; у документі 1356 р. не повинен згадуватися воєвода та каштелян, яких не було на Русі у той час; вже у 1352 р., за чотири роки до надання магдебурзького права, є оригінальне свідчення про існування у Львові магістрату, що діяв на підставі німецького права. Д.Зубрицький висловив ще кілька дрібніших зауважень з приводу автентичності, які виникли через неправильну інтерпритацію привілею (наприклад, він хибно зрозумів клаузулу про війта, нібито його уряд вже у 1356 р. належав місту; або згадку про Білогощу: на його думку, воно вже тоді було селом, хоча у документі йдеться про місцевість з такою назвою, та деякі інші). Твердження Д.Зубрицького достатньо аргументовано відкинув як безпідставні І.Вагилевич, відповідаючи почергово на кожний його закид (див.: AGZ, III, s. 15-17). Насамперед він послався на знайдений ним відпис привілею 1356 р. у книзі копій архівних документів з початку XV ст. (ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2 спр.613, арк.5зв-6), а також на регести архівних документів, що свідчать про існування оригіналу привілею в львівському архіві до 1757 р. І.Вагилевич також знайшов покликання та згадки про цей привілей у кількох оригінальних документах другої половини XIV та XV ст. Щодо воєвод та каштелян у Галицькій Русі до запровадження польського права у 1434 р., то І.Вагилевич навів документальні докази про їхню присутність у грамотах того часу як свідків. З цими аргументованими доказами на підтвердження автентичності грамоти Казимира III можна цілковито погодитися. З іншого боку, І.Вагилевич та багато інших, особливо польських, дослідників вважали привілей на магдебурзьке право 1356 р. першим та єдиним наданням, відмовляючи руським князям у здатності впроваджувати магдебурзьке право у Львові. Тому у разі критики Д.Зубрицького, який наводив приклади існування війта та райців до 1356 р., І.Вагилевич обстоює думку про відокремленого від магдебурзького права війта, з'єднаного з німецькою громадою. При сучасному стані історико-джерелознавчих досліджень можна заперечити такі твердження, адже привілей Казимира III є повторним наданням магдебурзького права (детальніше про це див. с.14-16 "Привілеї міста Львова XIV-XVIII ст. (Історико-джерелознавчий огляд)".

2

1360 р., грудня 28, Краків

Казимир III підтверджує та повторює ухвалений львівськими райцями та лавниками статут

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.3. Пергамент: 19,5х47 + 3,1 см. Написи: "Arbitria civitatis per regem Kazimirum confirmata, anno 1360" (XVI); "Plebiscita civitatis Leopoliensis per

Kazimirum Magnum approbata, 1360” (XVIII). Печатка відсутня, є залишки зелених ниток від шнурка.

Транс.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.64 (див. док. № 22).

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.613, арк.10; спр.646, арк.205-206; Czart., 2003, k.325-326.

Опубл.: AGZ, III, s.27-28.

Регести: *Widm*., s.36; Каталог, №5.

Перекл.: Історія, с.17-18.

Nos Kazimirus Dei gracia rex Polonie[1]. Notum facimus, universis, presencium noticiam habituris, quia consules et iurati civitatis nostre Lemburgensis nostra de voluntate pariter et asensu nostro speciali statutum seu arbitrium firmiter tenendum fecerunt et observandum, tale videlicet, quod quicunque aliquem post concordiam habitam interfecerit, infra unum annum et diem ab ingressu seu introitu civitatis illius, iu qua tale scelus perpetravit, debetur absentari. Item si quis gladium aut cultellum maliciose evaginaverit aut temere extrahere presumpserit, ille medii fertonis pena puniatur. Si autem coram uno vel duobus iuratis aut uno iurato et alio viro ydoneo, licet non iurato, hoc factum fuerit, tunc idem pena fertonis integri puniatur. Preterea, si quis iuratorum, ad discordantes veniens[2], ipsis indixerit et pacem mandaverit habere et illi a lite cessare noluerint, similem penam videlicet debet sustinere unius fertonis. Ceterum quod si tempore incendii seu igne importune exeunte domus alicuius civis predicte civitatis disrupta aut fracta fuerit, vicini cives[3] in eadem parte et linea sibi commorantes, ad quos idem posset ignis devenire, ad reformacionem et reedificacionem ipsius fracte domus impendere et dare iuvamen teneantur[4]. Item quod quicumque cum lancea, cuspide, balista, arcu vel aliis quibusvis armis minus iustis ad litem et discordiam accurrerit[5] in subsidium alicui, ut pena antedicta, videlicet uno fertone, pro civitatis reformacione et melioracione puniatur. Et si quis pro pena transgressorum huiusmodi statuta transgrediencium advocatum aut consules, vel aliam quamlibet personam supplicare presumpserit, eadem pena, qua transgressores puniantur, et illi debent puniri. Insuper quod domina aut mulier quelibet post mariti sui obitum, cum consangvineis seu cognatis dicti mariti sui quibuslibet utriusque sexus omnes res mobiles et inmobiles per medium dividere debet et teneatur. In cuius rei testimonium et evidenciam pleniorem nostrum sigillum presentibus duximus appendendum. Datum Cracovie in die sanctorum Innocentium, anno Domini millesimo CCC sexagesimo.

[1] У транс. 1422 р. додано *etc.* [2] У транс. *venerit.* [3] У транс. *eius.* [4] У транс. *iuvamina tenebuntur.* [5] В **AGZ** *accurret*.

Ми, Казимир, Божою ласкою (*титулатура*). Повідомляємо усім, які дану (грамоту) читатимуть, що райці* та присяжні (лавники)** нашого міста Львова за нашою волею та спеціальною нашою згодою вирішили триматися та дотримуватися (такої) ухвали. Якщо будь-хто після складання угоди вчинить злочин, то протягом одного року та одного дня від вступу або в’їзду до міста, в якому він цей злочин вчинив, повинен бути вигнаний. Також,

якщо хтось підступно витягне меча або ножа чи легковажно вихопиться (з мечем або ножем), хай буде покараний карою у половину фертона. Якщо ж це трапиться в присутності двох чи одного присяжного (лавника) або іншого поважного чоловіка, навіть не присяжного (лавника), тоді хай буде покараний карою одним фертоном. Крім того, якщо хтось із присяжних (лавників), прийшовши до тих, що сваряться, наказав і доручив їм помиритися, а ті не схотіли цього зробити, тоді таку саму кару в один фертон хай стягнуть. Також, якщо під час пожежі або коли несподівано спалахне вогонь і будинок якогось міщанана вищезгаданого міста буде зруйнований або пошкоджений, міщани-сусіди, що живуть в цій частині (міста) і кварталі, куди також вогонь може сягнути, повинні помогти та надати підтримку при відновлені та відбудові цього пошкодженого будинку. Також, якщо хтось списом, рогатиною, балістою, луком або якоюсь іншою зброєю в захисті когось доведе справу до суду та незгоди, хай буде покараний попередньою карою, а саме - одним фертоном, для відновлення та покращення міста. І якщо хтось буде просити війта або райців, або будь-яку особу про (зменшення) кари, накладену на порушників цього статуту, то має бути покараний тією ж самою карою, якою карають порушників. Нарешті, кожна пані чи жінка після смерті свого чоловіка повинна і зобов'язана поділити все рухоме та нерухоме майно порівну з родичами і близькими (кревними) свого чоловіка, незалежно від статі. Для засвідчення і повної ясності вважали нашу печатку до даної (грамоти) підвісити.

Дано в Кракові в день св. Інокентія, року Божого 1360.

* Райці - члени міської ради, найвищого органу управління містом.

** Присяжні (лавники) (iurati) - члени міського лавничого суду. У документі 1376 р. "iurati seu scabini" (AGZ, III, s.49). Не плутати з членами колегії присяжних (fideles iurati), що з'явилися серед міських урядовців пізніше - у XVI ст. (див.: *Badecki K.* Archiwum Akt Dawnych miasta Lwowa. - Lwów, 1935. - T.III: Księgi i akta administracyjno-sądowe. - S. 88, 102-103).

1368 р., липня 27, Пришів

Казимир III дає місту Львову 100 франконських ланів, зазначаючи, що українці у селах, належних до львівського замку, мають право спільного використання пасовищами з львівськими міщанами

Транс.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.18 (див. док. №14).
Опубл.: AGZ, III, s.40-45.

In nomine Domini amen. Vere dignum et iustum est, ut ea, que per reges et principes in profectum et utilitatem suorum subditorum benignius largiuntur, ne simul cum fluxu temporis a memoria hominum decrescant, necesse est, ut ea solempnis roboret titulus literarum. Proinde nos Kazimirus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuiavie, Pomeranie, Russieque dominus et heres. Notum facimus, tam presentibus, quam futuris, tenore presencium, quibus expedit, universis, consideratis quibusdam ac nonnullis defectibus civitatis nostre Lamburgensis[1] et civium ac incolarum in ipsa degentium, quibus ipsa civitas Lamburgensis[1] in terra Russie constituta, per insultus infidelium Litwanorum[2] ortodoxe fidei inimicorum proch dolor fore noscitur aggravata et preventa, volentesque eidem civitati et civibus[3] ac incolis ipsius de benignitate nostre celsitudinis, ut merito tenemur, de remedio providere oportuno, ex nunc ipsis civibus, incolis et eorum veris ac legitimis heredibus natis et nascendis centum mansos Franconicos iure Theutonico Maydburgensi[4] cum omnibus utilitatibus, pratis, pascuis, paludibus[5], silvis, mericis, rubetis, agris cultis et incultis, molendinis, piscinis, piscaturis, aquis, aquarum decursibus, que intra limites et mensuram predictorum centum mansorum poterint contineri[6], ad extirpandum et locandum[7], colendum, meliorandum et ad usus beneplacitos utifruendum, inicipendo a fronte murorum predicte civitatis et a monte, qui dicitur Stephani mons sursum ac eciam deorsum ex utraque parte fluvii Polthwa, et abinde per circuitum prefate civitatis Lamburgensis[1] usque ad molendinum ecclesie parochialis sancte Marie Virginis gloriose inclusive, quod subtus prefatam civitatem est situatum, damus donamus et[8] concedimus, plenam et[8] omnimodam facultatem, preterea molendinum sancte Marie ecclesie predicte antiquitus et perpetuo ipsi ecclesie iniunctum[9], una cum laneo, quem eciam ipsi ecclesie de dictis centum mansis presentibus adiungimus ac molendinum Gregorii dicti[10] Stecher, civis Lamburgensis[1], in mensura predictorum centum laneorum seu mansorum similiter volumus permanere. Et ut honera[11] cives predicte civitatis eo facilius et melius poterint[12] supportare, decem mansos liberos de prefatis centum mansis, absque solutione census, eisdem perpetuis temporibus damus et elargimur, cum potestate plenaria vendendi, commutandi et ad usus beneplacitos convertendi, nostro tamen et successorum de consensu et beneplacita voluntate, addicentes specialiter et expresse, quod in paludine quodam intra limites et mensuram octuaginta IX mansorum situato, omnes Rutheni, ad castrum nostrum Lamburgensem[1] pertinentes, una cum civibus et incolis prelibate civitatis equos et pecora ipsorum communiter depascent iuxta ipsorum omnimodam voluntatem. Insuper ut eo citius, commodius et facilius sepedicti centum mansi per iam dictos cives et incolas valeant collocari, et in uberiorem redigi conditionem, omnibus et singulis cmethonibus colonisque in predictis centum mansis locandis, ab omnibus nostris solutionibus, exactionibus, collectis et depactationibus universis infra viginti annorum spatium a data presencium, continue computandorum, plenam et omnimodam damus et concedimus libertatem. Qua elapsa cives, coloni seu incole octuaginta novem mansorum seu laneorum de quolibet manso seu laneo solubili duodecim grossos Pragenses in festo beati Martini singulis annis nobis et successoribus nostris pro censu et decima, solvere tenebuntur. In quorum omnium

testimonium ad[13] evidenciam clariorem sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum in Przisow[14] feria quinta infra octavas beati Iacobi apostoli gloriosi, anno[15] Domini millesimo trecentesimo sexagesimo octavo. Presentibus Worzugio[16] tribuno Lublinensi, Iohanne Pascone de Krzeszow, Peregrino de Vangleszin, Alberto de Wamborkow, Clemente de Lowczow militibus, Przeczslao de Chmelow viceprocuratore Sandomiriensi, et aliis[17] fidedignis. Datum per manus domini Iohannis de Czarnkow vicecancellarii regni Polonie, decani Vladislaviensis. Scriptum autem per Iacobum Petri de Ossowa canonicum Plocensem et sancti Georgii in castro Cracoviensi ecclesiarum, notarium aule nostre regalis.

[1] В **AGZ** *Lamburgensis*. [2] В **AGZ** *Lythuanorum*. [3] В **AGZ** *civitati*. [4] У транс. *Magdeburgensi*. [5] В **AGZ** *paludinibus*. [6] В **AGZ** *continetur vel protunc continentur*. [7] В **AGZ** після *extirpandum* немає *locandum*. [8] В **AGZ** *ac*. [9] В **AGZ** *iunctum*. [10] В **AGZ** *domini*. [11] В **AGZ** *onera*. [12] В **AGZ** *poterunt*. [13] В **AGZ** *et*. [14] В **AGZ** *Pressow*. [15] В **AGZ** *sub anno*. [16] В **AGZ** *Borzugio*. [17] В **AGZ** *aliis multis*.

ім'я Господа амінь. Справді гідним і справедливим є, щоб ті (надання), що королями і володарями щедро надаються для успіху та користі своїх підданих, разом з бігом часу у пам'яті людей не зникали, тому необхідно їх урочисто увічнювати написом грамот. Тому ми, Казимир, Божою ласкою (*титулатура*). Робимо відомим змістом даної грамоти всім, як сучасникам, так і прийдешнім, кому це треба знати. Розглянувши усі шкоди нашого міста Львова, міщан і жителів, які в ньому мешкають, а це місто Львів у руській землі знаходиться, завдані нападом невірних литовців, ворогів правдивої віри, знаючи страждання, обтяження та перешкоди, бажаючи цьому місту, міщанам і його жителям як оздоровлюючі ліки передбачити з прихильності нашої величності, яку (вони) заслужено мають, відтепер даємо, даруємо і дозволяємо у повне і всіляке застосування цим міщанам, жителям і їхнім правдивим та законним нащадкам, які народилися і народяться, 100 франконських ланів на німецькому магдебурзькому праві зі всіма користями, луками, пасовищами, болотами, лісами, дібровами, чагарниками, орною землею й облогом, млинами, ставками, рибними місцями, водами, проточними річками, що в межах і розмірах згаданих 100 ланів можуть знаходитися*, для викорчовування, закладення**, оброблення, покращення, доброчинного використання, почавши від "чола" мурів згаданого міста, від гори, що називають горою Стефана***, і так вниз по обох берегах річки Полтви і звідтам від окружності згаданого міста Львова аж до млина парафіального костелу святої Діви Марії[4]* включно, який розташований внизу згаданого міста. Крім того, млин згаданого костелу святої Марії, що з давніх часів і навічно до цього костелу приєднаний, разом з одним ланом, що також цьому костелові належить, до згаданих 100 ланів приєднуємо. І млин пана Григорія Штехера[5]*, львівського міщанина, в розмірах вищезгаданих 100 ланів чи мансів також хочемо залишити. І щоб податки і повинності міщан вищезгаданого міста легшими та зручнішими, за змогою, зробити, даємо і віддаємо з повною владою продажу, обміну і для доброчинного користування 10

вільних ланів з вищеназваних 100 ланів без сплати чиншу на вічні часи. А з нашої та наших спадкоємців згоди і доброї волі, спеціально і ясно розпоряджаючись, щоб всі українці, належні до нашого львівського замку, що мешкають у болотистих місцях у межах і розмірах 89 ланів, випасали своїх коней та худобу разом з міщанами і жителями вищезгаданого міста, відповідно до спільного бажання. Нарешті, щоб швидше, зручніше та легше часто згадувані 100 ланів вже згадуваним міщанам і жителям була змога обробляти і робити плодючішими, даємо і надаємо повну і всю свободу осаджувати всіх і кожного кметя та колона[6]* на згадані 100 ланів, і свободу від усіх наших сплат, податків, зборів і відкупів протягом 20 років від сьогоднішньої дати, включно з врахованим. Міщани, колони чи жителі на згаданих 89 мансах чи ланах повинні сплачувати 12 празьких грошів на свято блаженного Мартина кожного року нам і нашим спадкоємцям на чинш і десятину. Для засвідчення всього цього і повної ясності нашу печатку підвішуємо. Діялося у Пришеві у четвер октави блаженного Якова апостола, року Божого 1368 у присутності (*список свідків*). Дано через руки пана Йоана з Чарнкова, віце-канцлера Польського королівства, вроцлавського декана. Переписано Якобом Петрі з Осова, плоцьким каноніком і священиком костелу святого Георгія на Краківському замку, писарем нашого королівського двору[7]*.

* За виданням **AGZ**: “знаходилися чи на цей час знаходяться“.

** За виданням **AGZ** немає “заснування“.

*** Гора Стефана - пізніше отримала назву “гора Льва“, а також “Піскова гора“.

[4]* Костел святої Діви Марії - найдавніший парафіяльний костел, розташований недалеко біля Краківської брами, заснований німецькими колоністами, очевидно, за княжих часів.

[5]* Григорій Штехер - представник відомого львівського патриціанського роду XIV-XV ст.

[6]* Колон - залежний селянин.

[7]* Щодо цього документа у Д.Зубрицького виникли сумніви в автентичності (див.: *Zubrzycki D.* Kronika miasta Lwowa. - S.40, 58 i n.). Як і у випадку з привілеєм 1356 р., його закиди аргументовано заперечив І.Вагилевич (див.: AGZ, III, s. 40-45). Основне зауваження Д.Зубрицького зводилося до того, що ця грамота слово в слово повторює грамоту Владислава Опольського (див. док. №4), не посилаючись на неї. Але І.Вагилевич влучно зауважує, що останній як неповноправний володар (“prorex”) не мав права видавати підтвердження, тому він дослівно повторив грамоту Казимира.

1372 р., грудня 9, Сташків

Опольський вєлюнський і руський князь Владислав надає Львову 100 франконських ланів на магдебурзькому праві, а також частково звільняє міщан від чиншів

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.8. Пергамент: 27х60 + 6,8 см. Ініціал "І". Написи: "1372. Super centum laneis domini Ladislai ducis Opoliensis sub eadem forma prout sonat privilegium domini regis Kazimiri de predictis centum laneis et presens litera data est quatuor annis post literam regis Kazimiri" (XVI), "Donatio serenissimi Vladislai 100 mansis civitati Leopoliensi cum omnibus utilitatibus, molendinis, agris [...]" (XVI), "Privilegium Vladislai ducis Opoliensis super 100 laneorum, 1372" (XVIII), "Hoc privilegio docet liber usus molendinorum in centis laneis locatorum et fundi proprietas, incipiendo a fluvio Peltew" (XVIII). На шовковому жовтому вицвілому шнурку печатка з частково пошкодженим краєм: *Piekos.,* №500.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.613, арк.6зв-7; спр.614, арк.4-6; спр.646, арк.5-6; оп.1, спр.135, арк.2-2зв.

Опубл.: *Zubrz.,* Kronika, s.491-492; AGZ, III, s.47-48.

Регести *Widm*., s.39-40; Каталог, №10.

In nomine Domini amen. Vere dignum et iustum est, ut ea que aguntur per reges et principes in profectum et utilitatem suorum subditorum benignius largiuntur, ne simul cum fluxu temporis a memoria hominum decrescant, necesse est, ut ea solempnis roboret titulus literarum. Proinde nos Ladislaus Dei gracia dux Opoliensis, Welunensis terreque Russie dominus et heres. Notum facimus, tam presentibus, quam futuris, tenore presencium, quibus expedit, universis, consideratis quibusdam ac nonnullis defectibus civitatis nostre Lemburgensis et civium ac incolarum in ipsa degentium, quibus ipsa civitas Lemburgensis in terra Russie constituta per insultus infidelium Litwanorum, ortodoxe fidei inimicorum proch dolor fore noscitur agravata et preventa, volentesque eidem civitati et civibus ac incolis ipsius, de benignitate nostre celsitudinis, ut merito tenemur, de remedio providere oportuno, exnunc ipsis civibus, incolis et eorum veris et legittimis heredibus, natis et nascendis, centum mansos Franconicos iure Thewtunico vel Meydburgensi, cum omnibus utilitatibus, pratis, pascuis, paludinibus, silvis, mericis, rubetis, agris cultis et incultis, molendinis, piscinis, piscaturis, aquis, aquarum decursibus, que intra limites et mensuram predictorum centum mansorum continentur, vel poterint contineri, ad extirpandum, locandum, colendum, meliorandum et ad usus beneplacitos utifruendum[1] incipiendo a fronte murorum predicte civitatis et a monte, qui dicitur Stephani mons, sursum et eciam deorsum ex utraque parte fluvii Poltwa et ab inde per circuitum prefate civitatis Lemburgensis, usque ad molendinum ecclesie parochialis sancte Marie Virginis gloriose inclusive, quod subtus prefatam civitatem est situatum, damus, donamus, et concedimus plenam et omnimodam facultatem. Preterea molendinum sancte Marie ecclesie predicte antiquitus et perpetue ipsi ecclesie iunctum una cum laneo, quem eciam ipsi ecclesie de dictis centum mansis presentibus

adiungimus ac molendinum Gregorii dicti Stecher civis Lemburgensis in mensura, predictorum centum laneorum seu mansorum similiter volumus permanere, et ut honera cives predicte civitatis eo facilius et melius poterint supportare, decem mansos liberos de prefatis centum mansis, absque solucione census eisdem perpetuis temporibus damus et elargimur cum potestate plenaria vendendi, commutandi et ad usus beneplacitos convertendi, nostro tamen et successorum nostrorum de consensu et beneplacita gracia et voluntate, addicientes specialiter et expresse, quod in paludine quodam, intra limites et mensuram octoaginta novem mansorum situato, omnes Rutheni ad castrum nostrum Lemburgense pertinentes una cum civibus et incolis prelibate civitatis equos et peccora ipsorum communiter depascant, iuxta ipsorum omnimodam voluntatem. Insuper ut eo citius, comodius et facilius sepedicti centum mansi per iam dictos cives et incolas valeant collocari et in uberiorem redigi condicionem, omnibus et singulis kmetonibus colonisque in predictis centum mansis locandis ab omnibus nostris solucionibus, exaccionibus, collectis et depactacionibus universis infra viginti annorum spatium a data presencium continue computandorum, plenam et omnimodam damus, concedimus de gracia nostra libertatem. Qua elapsa cives, coloni seu incole octoaginta novem mansorum seu laneorum de quolibet manso seu laneo solubili duodecem grossos Pragenses in festo beati Martini singulis annis nobis et successoribus nostris pro censu et decima solvere tenebuntur. In quorum omnium testimonium ad evidenciam clariorem sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum, datum in Zthaschcow feria quinta post festum sancti Nicolay, anno Domini millesimo tricentesimo[2] septuagesimo secundo, presentibus strenuis et famosis militibus dominis Swentopelcone pallatino Siradiensi, Paschcone Slotzey de Pilchowicz, Petro Gumprecht pallatino Premisliensi, Merbotha de Ssyrawa, Petro Brun et Strala de Kokicz et pluribus aliis fidedignis.

[1] В **AGZ** пропущено *colendum, meliorandum et ad usus beneplacitos utifruendum.* [2] В оригіналі *tricentisimo.*

ім'я Господа амінь. Справді гідним і справедливим є, щоб ті (надання), що королями і володарями щедро надаються для успіху та користі своїх підданих, разом з бігом часу у пам'яті людей не зникали, необхідно їх урочисто утривалювати написом грамот. Тому ми, Владислав, Божою ласкою (титулатура). Робимо відомим зміст даної грамоти всім, як сучасникам, так і прийдешнім, кому це треба знати. Розглянувши усі шкоди нашого міста Львова, міщан і жителів, які в ньому мешкають, а це місто Львів у руській землі знаходиться, завдані нападом невірних литовців, ворогів правдивої віри, знаючи страждання, обтяження і перешкоди, бажаючи цьому місту та його жителям як оздоровлюючі ліки передбачити з прихильності нашої величності, яку (вони) заслужено мають, відтепер даємо, даруємо і дозволяємо у повне і всіляке застосування цим міщанам, жителям і їх правдивим та законним нащадкам, які народилися і народяться, 100 франконських ланів на німецькому магдебурзькому праві зі всіма користями, луками, пасовищами, болотами, лісами, дібровами, чагарниками, орною землею й облогом, млинами, ставками, рибними місцями,

водами, проточними річками, що в межах і розмірах згаданих 100 ланів знаходилися або на той час знаходяться, для викорчовування, оброблення, покращення, доброчинного використання, почавши від "чола" мурів згаданого міста, від гори, що називають горою Стефана, і так вниз по обох берегах річки Полтви і звідтам від окружності згаданого міста Львова аж до млина парафіального костелу святої Діви Марії включно, який розташований внизу згаданого міста. Крім того, млин згаданого костелу святої Марії, що з давніх часів і навічно до цього костелу приєднаний, разом з одним ланом, що також цьому костелові належить, до згаданих 100 ланів приєднуємо. І млин пана Григорія Штехера, львівського міщанина, в розмірах вищезгаданих 100 ланів чи мансів також хочемо залишити. І щоб податки і повинності міщан вищезгаданого міста легшими та зручнішими за змогою зробити, даємо і віддаємо з повною владою продажу, обміну і для доброчинного користування 10 вільних ланів з вищеназваних 100 ланів, без сплати чиншу, на вічні часи. А з нашої та наших спадкоємців згоди і доброї волі, спеціально і ясно розпоряджаючись, щоб всі українці, належні до нашого львівського замку, що мешкають у болотистих місцях у межах та розмірах 89 ланів, випасали своїх коней та худобу разом з міщанами і жителями вищезгаданого міста, відповідно до спільного бажання. Нарешті, щоб швидше, зручніше та легше часто згадувані 100 ланів вже згадуваним міщанам і жителям була змога обробляти та робити плодючішими, даємо і надаємо повну і всю свободу осаджувати всіх і кожного кметя та колона на згадані 100 ланів, і свободу від усіх наших сплат, податків, зборів і відкупів протягом 20 років від сьогоднішньої дати, включно з врахованим. Міщани, колони чи жителі на згаданих 89 мансах чи ланах повинні сплачувати 12 празьких грошів на свято блаженного Мартина кожного року нам і нашим спадкоємцям на чинш і десятину. Для засвідчення цього всього і повної ясності нашу печатку підвішуємо. Діялося і дано у Сташкові у четвер після свята св. Миколая, року Божого 1372, у присутності *(список свідків)**.

* Примітки аналогічні до док. №3.

1377 р., жовтня 4, Львів

Опольський, вєлюньський і руський князь Владислав розпоряджається, щоб кожна духовна особа львівського капітулу у разі купівлі будинку у Львові, на якому є міські повинності, ці обов'язки виконувала

Опубл.: AGZ, V, s.15. За інформацією видавця AGZ у кінці XIX ст. пергаментний оригінал перебував у приватному володінні пана Казимира Лясковського, подальша його

доля невідома. На звороті був напис: “Si sacerdos aliguam domum emerit, iuri civili subiectam, exactiones omnes solvere deberet, sicut alii cives, anno Domini 1377“.

Nos Ladislaus Dei gracia dux Opoliensis, Velunensis et Russie, tenore presencium, universis et singulis, tam presentibus, quam futuris, cupimus facere notum, quod civitatem nostam Lemburgensem cupimus specialibus comodis suffulcire statuimus de consilio nostrorum fidelium, quod, postquam pro sede archiepiscopali Lemburgensi ecclesia cathedralis constructa fuerit in Lemburga civitate nostra, quilibet prelatus, canonicus, vicarius vel alterius status presbiter ad eandem kathedralem ecclesiam pertinens, emens et comparans[1] pro se aliquam domum civilem illiberam, de qua eciam civis, qui in ipsa resedit, exacciones solvit, vigilavit aliaque iura civilia civitati administraverit, hic prelatus, canonicus aut vicarius pari forma velud[2] alter civis exacciones solvere, vigilare et alia iura civilia, quocians oportunum fuerit, dicte civitati tenetur administrare. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum in Lemburga die sancti Francisci Confessoris, anno Domini millesimo trecentesimo septuagesimo septimo.

[1] В **AGZ** *conparans.* [2] Так в **AGZ**.

Ми, Владислав, Божою ласкою (титулатура). Хочемо зробити змістом даної (грамоти) відомим всім і кожному, як сучасникам, так і прийдешнім. Наше місто Львів хочемо особливими вигодами наділити, встановлюємо за порадою наших вірних, що після того, як буде зведений у нашому місті Львові кафедральний костел* для львівської архієпископії, кожний прелат**, канонік***, вікарій[4]* чи іншого статусу пресвітер, котрий належить до цього кафедрального костелу, купуючи і дістаючи для себе якийсь міський безгосподарний будинок, з якого міщанин, що в ньому мешкає, платить податки, дотримується інших міських прав, чим місту допомагає; тому цьому прелату, каноніку чи вікарію рівною мірою, як й іншому міщанину, слід платити податки, дотримуватися й інших міських прав, наскільки можливо буде згаданому місту допомагати. Для засвідчення справи цієї грамоти нашу печатку підвішуємо. Дано у Львові в день св. Франциска сповідника, року Божого 1377.

* Кафедральний костел - побудова кафедрального костела розпочалася ще за Казимира III, але вся споруда готичного храму була зведена тільки наприкінці XV ст. (див.: *Dzieduszycki M.* Kościół katedralny lwowski obrządku łacińskiego. - Lwów, 1872; *Zajączkowski S.* Z dziejow katedry lwowskiej // Przegląd Teologiczny. - 1924. - T.V. - S41-45, 281-301).

** Прелат - тут: титул каноніка, який мав більші права та обов’язки, ніж звичайний канонік; інше значення - вищий духовний сановник .

*** Канонік - член капітулу, ради духовних осіб при митрополитові або єпископові.

[4]* Вікарій - заступник пароха або єпископа.

1378 р., листопада 7, Львів

Опольський, вєлюньський і руський князь Владислав надає львівським міщанам війтівство у Львові на магдебурзькому праві, зберігаючи за собою дві частини з прибутків від кримінальних справ, а одну частину залишаючи райцям, причому, коли, за відома князя, львівські громадяни оберуть, а він затвердить райців, то останні серед себе повинні обрати війта

Ориг.: BZNO. 39. Пергамент: 26,7x14,6 + 4,1 см. Без написів. Печатка: *Piekos.,* №504.
Факсим.: *Pohorecki*, s.100.
Транс.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.421 (див. док. №113).
Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.107, арк.3; оп.2, спр.613, арк.28; спр.614, арк.7зв.; спр.646, арк.285-286; Czart., 2003, k.329.
Опубл.: AGZ, III, s.53-55; *Pohorecki,* №39.
Регести: MRPS, IV/3, №20564; *Pohorecki,* №39; Каталог, №486.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Ladislaus Dei gracia dux Opoliensis, Welunensis et Russie. Notum facimus tenore presencium universis, quibus nosse fuerit opportunum, quod de consueta[1] nostre pietatis gracia meritaque fidelitatis et probitatis fidelium nostrorum civium Lemburgensium intuentes et, ut ad quevis servicia et beneplacita nostra se valeant reddere prompciores, de consilio eciam nostrorum fidelium baronum, ipsis advocaciam nostram Theutonicorum in Lemburga et penas de eadem provenientes damus, conferrimus et donamus donacione perpetua et inviolabili[2] tenendam, habendam et in usus predicte civitatis nostre Lemburgensis convertendam, hoc tamen excepto, quod quicumque hominum pro causis magnis ipsorum iure sentenciatus et condempnatus fuerit, ita quod bonis et vita privari debetur[3], vel quicunque homicidium aliquod perpetraverit, extunc quidquid ab eisdem provenire poterit, unam partem ipsis conferimus, reliquas vero duas partes pro nobis reservamus, volumus eciam quod cum supradicti cives, consules ipsorum de scitu tamen nostro eligerint et per nos supradicti consules confirmati fuerint, extunc idem consules electi advocatum de medio ipsorum, quem voluerint debent eligere quando et quociens ipsorum placuerit voluntati. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum et datum Lemburg[4] die dominico infra octavas Omnium Sanctorum, sub anno Domini millesimo tricentesimo septuagesimo octavo. Presentibus hiis dominis et fidelibus nostris Pascone Slodzey in Czchow, Nicolao de Boguria Zawichostensi, castellanis, Gnewossio de Dalovicz, militibus, Andreaschone[5] capitaneo Russie, Iohanne Schof marsalco, Petro Armknecht theoloneatore Lemburgensi et domino Nicolao cancellario nostro, qui presentes habuit in commisso et aliis quam plurimis viris fidedignis.

[1] В **AGZ** *cosweta*. [2] У транс. 1541 р. *"irrevocabili.* [3] У транс. *deberetur.* [4] У транс. *Lemburgk.* [5] У транс. *Andreaschkone.*

Ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Ми, Владислав, Божою ласкою (титулатура). Робимо зміст даної грамоти відомим всім, кому буде потреба ознайомитися. Зі звичайної нашої добросердечності, ласки, враховуючи заслуги, вірність і порядність наших львівських міщан, що виявляючи доброчинність нам, прагнуть нам будь-яким чином служити, за порадою наших вірних магнатів даємо, передаємо і даруємо дарунком вічно та непорушно уряд війта магдебурзького права у Львові* й оплати, до цього уряду належні, для тримання, володіння та у користування згаданому нашому містові Львову. З тим винятком, що коли будь-якій людині у тяжких справах відповідно до права буде винесено вирок і вона буде засуджена, так що майна і життя позбавиться, чи будь-яке вбивство коли-небудь здійсниться, звідси від цього може буде прибуток, то одну частину цього надаємо (місту), а залишені дві частини для нас зберігаємо. Хочемо також, щоб згадані міщани з нашого відома вибрали своїх райців, і вищезгадані райці нами мають бути затвердженими. Потім обрані райці повинні вибрати зі свого грона війта, якого хочуть, коли і стільки разів, як їхній волі сподобається. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Діялося і дано у Львові в неділю, на октаву Всіх святих, під рік Божий 1378, у присутності таких панів і вірних (список свідків). Ці присутні були в зборі і багато інших мужів, гідних довір'я.

* До цього часу у Львові посада війта була спадкова (див.: AGZ, II, s. 1).

7

1379 р., травня 9, Діосгевер

Людовик бере руські землі під своє безпосереднє управління, зазначаючи, що Львів зберігає за собою всі права та привілеї, надані його попередниками Казимиром III та Єлизаветою

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, спр.614, арк.11.
Опубл.: AGZ, III, s.57-58 (підстава публікації); Supplementum, s.129.

Nos Lodovicus Dei gracia rex Ungarie, Polonie, Dalmacie etc. Memorie commendamus tenore presencium significantes universis, quod nos, qui pietate regia civitatem nostram Lemburgensem, in confinis regni nostri Russie habitam et existentem, que frequentes incursus Litwanorum solet subire, graciose confovere, et ipsam ac eius incolas in eorum libertatibus pristinis illesos conservare debeamus, ut dicta civitas et inhabitatores ipsius eo comodius populorum multitudine decorentur ac utilitate, comodo et profectu amplientur, consideratis premissis et recensitis fidelitatibus, quibus hucusque constanter se nostre

maiestati reddiderunt gratos incole dicte civitatis pariter et acceptos, eandem civitatem Lemburgensem et habitantes in ea, asumpsimus et presencium patrocinio spondemus in omnibus iuribus et libertatibus, videlicet, deposicione omnium mercanciarum, omnium et quorumlibet mercatorum, ac transitu seu via, ac omnibus aliis, quibus tempore felicis memorie domini Kazimiri quondam regis Polonie, et demum tempore regiminis illustris domine Elisabethe regine, nostre genitricis carissime, freti sunt et potiti, gaudere et utifrui volumus et extunc in antea illesos et illibatos conservare presencium sub nostre maiestatis sigillo testimonio literarum. Datum Dyosgewr die nono mensis May, anno Domini MCCC septuagesimo nono.

Relacio Petri Zudar bani, in presencia archiepiscopi Strygoniensis.

Ми, Людовик, Божою ласкою (*титулатура*). Доручаємо пам'яті зміст даної грамоти, повідомляємо всім. Ми з королівською добротою наше місто Львів, розташоване у нашому сусідньому Руському королівстві, яке частим набігам литовців піддавалося, милостиво оточуємо увагою. Місто і його жителів у їх попередніх, неушкоджених вільностях мусимо зберігати, щоб згадане місто і його мешканці для вигоди людей тривалий час прикрашалися і тішилися користями, зручностями та процвітанням. Погодившись з вищесказаним і оцінивши вірних, які дотепер постійно й однаково були віддані нашому маєстату, ми прийняли (в патронат) вдячних жителів згаданого міста Львова, які мають (міське право) та мешкають у ньому, і гарантуємо нинішнім патронатом (зберегти) при (їхніх) всіх правах і вільностях, а саме - при (праві) складу всіх товарів* усіх і кожного, зокрема купців, і переїзд або (вільну) дорогу та багато інших (прав і вільностей), які з часу панування щасливої пам'яті покійного пана Казимира, короля Польщі, і пізніше в час (панування) славетної пані королеви Єлизавети, нашої дорогої матері, є в довірі і мають силу; хочемо, щоб їх вживали на свою вигоду і користувалися. Свідчення даної грамоти, щоб тепер і давніше зберегти неушкодженими і бездоганними, даємо під нашою маєстатичною печаткою. Дано у Діосгеврі** 9 травня року Божого 1378.

Свідчення бана Петра Зудара, у присутності Стригонського архієпископа.

* Право складу - один із заходів регламентації торгівлі в епоху Середньовіччя та Нового часу. Вимагало, щоб купці зупинялися у складських містах та продавали там товари місцевим купцям. З правом складу пов'язаний дорожний примус - зобов'язання купців транспортувати товари певними дорогами, що вели через складські міста. Виділяли генеральне право складу, коли купці були змушені у будь-якому випадку продати товари і не мали права далі їхати, навіть якщо товари не були продані, а також виняткове право на 7, 10 або 14 та більше днів. Також існувало право складу на певні групи товарів, які мали складуватися в окремих містах (див.: *Łewicki S.* Prawo składu w Polsce. - Lwów, 1910).

** Діосгевер (угор. Dyos-Gévr) - місто в Угорщині, неподалік Будапешту.

1380 р., листопада 11, Вишеград

Людовик встановлює у Львові склад товарів для купців, що їдуть до Татарії та повертаються звідти

Ориг.: APK. - Dyplomy pergaminowe. - №70. Пергамент: 50x20 + 6,9 см. Напис: "Privilegium de libero transitu Thartariam" (XV). Без печатки.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.613, арк.32.

Опубл.: KDK, I, s.72-73; AGZ, III, s.61-62 (видано за копією XV ст. без подання місця і дати привілею).

Регест: Katalog, №70.

In nomine Domini amen. Nos Lodovicus Dei gracia rex Hungarie, Polonie, Dalmacie etc. Ad perpetuam rei memoriam, tam presentibus, quam futuris, volumus devenire, quod benignitate nostra regia considerantes et graciosius attendentes diversa et multiplicia dampna et incomoda ac depauperaciones, que fidelibus nostris regnorum nostrorum Hungarie et Polonie sacris coronis subiectis, civibus et incolis mercatoribus racione preclusionis et prohibicionis vie Tartarice, quas cives nostri in Lemburga in dictis nostris pretenderant mercatoribus, instarent et onerentur[1] irrecuperabilitter, habita per nos et serenissimam principissam dominam Elizabeth genitricem nostram karissimam[2] ac eciam nostrorum baronum sana, bene deliberata et matura deliberacione et ex certa nostra sciencia decernentes omnino volumus, deffinimus et statuimus perpetuo et irrevocabilitter, ut universi et singuli dictorum regnorum Hungarie et Polonie nostrorum cives et incole mercatores venientes cum eorum rebus et mercimoniis in dictam nostram civitatem Lemburgensem, cuiuscumque generis, speciei et materiei existant, dummodo se fidedigno dictorum nostrorum Hungarie et Polonie regnorum docuerint testimonio fore cives seu incolas, ad plenos quatuordecim dies cum dictis eorum mercibus in dicta civitate Lemburga continuare pro speciali eorundem Lemburgensium incolarum consolacione ac melioracione et vendicione exponere tenebuntur. Quasquidem eciam merces predictas, si vendere ibidem non possent, tunc soluto iusto, condigno et consueto theloneo cum eisdem mercibus libere et absque cuiusvis hominis cuiuscunque status vel condicionis impedimento Tarthariam et ad quasvis Thartarie partes quocienscunque et quandocumque ipsis opportunum et expediens fore videbitur vel eorum beneplaciti fuerit, transire debeant et poterint et redire in civitatem Lemburgensem prenotatam, et in reditu iterum in dicta nostra civitate Lemburgensi[3] cum ipsorum reportatis seu adductis mercibus de Thartaria ad plenos quatuordecim dies iacere et easdem merces in quantum poterint, ibidem comodosius et utilius vendere sint astricti. Quibus tunc elapsis quatuordecim diebus post dictam reversionem soluto iusto eorum et condigno theloneo, ad propria transire poterint libere vel quo eorundem mercatorum nostrorum fuerit voluntates. Volumus insuper et decernimus, quod omnes litere nostre aut genitricis nostre predicte ante presens[4] privilegium impetrate per dictos Lemburgenses quomodolibet contrarie presentibus

nullius sint penitus iugiter efficacie vel vigoris. In cuius rei memoriam presentibus duximus concedendas[5]. Datum in Wyssegrad in festo beati Martini confessoris, anno Domini millesimo CCCLXXX.

[1] В **AGZ**: *orirentur*. [2] В **AGZ**: *legittimam*. [3] В **AGZ** пропущено місце *prenotatam, et in reditu iterum in dicta nostra civitate Lemburgen*si. [4] В **AGZ**: *prius*. [5] В **AGZ**: *concedendum*.

ім'я Господа амінь. Ми, Людовик, Божою ласкою (*титулатура*). Хочемо, щоб залишилася для вічної пам'яті справа, як сучасним, так і прийдешнім. Розглянувши з нашою королівською прихильністю і милостиво заопікувавшись різними та численними шкодами, незручностями та зубожіннями, які (мають) наші вірні наших королівств Угорщини і Польщі, підпорядковані святій короні міщани і жителі, з причини купецьких перешкод і заборон доріг до татарської дороги*. Наші міщани у Львові перед згаданими нашими купцями виправдовують (ці заборони), що були встановлені і започатковані безповоротно добрезваженим і обдуманим нашим рішенням разом з найсвітлішою володаркою пані Єлизаветою, нашою дорогою матір'ю, а також нашими магнатами. Та вирішуємо з певного нашого відома, хочемо цілковито (мати у волі), визначаємо і встановлюємо навічно і незворотньо, що всі і кожний зі згаданих королівств Угорщини та Польщі, наші міщани і жителі - купці будь-якого походження, статусу і роду, які приходять зі своїми речами і товарами у згадане наше місто, повинні показати міщани і жителі наших королівств Угорщини і Польщі торгове свідчення, гідне довір'я, що до повних 14 днів зі згаданими своїми товарами у згаданому місті Львові залишалися, спеціально для заспокоєння, а також задоволення і продажу (товарів) львівським жителям. Ті ж згадані товари, якщо продати там не змогли, тоді єдине, належне, гідне і звичайне мито з цих товарів (сплативши), вільно і без перешкоди будь-якої людини, якого б стану чи походження не були, до Татарії і будь-якої її частини татарського краю стільки разів при їхній добрій волі повинні і можуть транспортувати і повертатися у вищезазначене місто Львів і кожного разу можливість і торгове звільнення нехай мають. І при поверненні знову в згадане наше місто Львів зі своїми відвезеними чи привезеними товарами з татарського краю, до повних 14 днів ці товари стільки можуть тримати, поки зручно і корисно не продадуть у зв'язаному вигляді. Коли мине 14 днів після згаданого повернення, єдине, належне цьому і співмірне мито (сплативши), для власного переїзду можуть бути вільними, до такої міри, наскільки наші купці матимуть бажання. Нарешті, хочемо і вирішуємо, що всі наші грамоти чи (грамоти) згаданої нашої матері, отримані згаданими львів'янами раніше даного привілею, що якимось чином суперечать даній грамоті, хай будуть у той же час цілком недієвими і неміцними. Для пам'яті справи вирішили даній (грамоті) надати чинність. Дано у Вишеграді на свято блаженного Мартина сповідника, року Божого 1380.

* Протягом довгих років між Львовом та Краковом велася суперечка про торгові дороги та право складу (див.: *Kutrzeba S.* Handel Polski ze Wschodem w wiekach średnich. - Kraków, 1903. - S.113-117).

1387 р., березня 8, Львів

Ядвіга підтверджує права, вільності, привілеї Львова з часів Казимира III та Людовика, знімає нововведені мита та податки, встановлює знову у місті склад солі та інших товарів і застерігає збереження прав українців, вірмен, сарацинів, євреїв та всіх мешканців загалом

Транс.: AGZ, III, s.188-189 (див. док. №23), s. 78-79 (док. №10).
Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.1153, арк.181; оп.2, спр.614, арк.11-12; спр.646, арк.25-26.
Опубл.: Supplementum, s.132; CDP, I, s.252-253; AGZ, III, s.75-76.

In nomine Domini amen. Decet quorumlibet principum legitimas actiones, presertim perpetuas scripturarum memorie commendare, ne per oblivionem possint aliqualiter in nichilum redigi et reduci. Igitur nos Hedvigis Dei gracia regina Polonie Lithwanieque princeps suprema et heres Russie etc. Ad universorum noticiam, tam presencium, quam futurorum, volumus devenire, quod considerata fidelitatis constancia ac diligencius inspectis fidelibus serviciis, que circumspecti viri consules, cives totaque communitas civitatis nostre Lemburgensis progenitoribus nostris et nobis exhibuerunt, ac in posterum exhibere prestancium, dante domino, sunt parati, cupientesque de benignitate nostra ipsos prosequi gracia speciali, omnia et singula ipsorum iura, libertates, privilegia, que tempore serenissimorum principium, dominorum Kazimiri avi, necnon Lodouici genitoris, Ungarie et Polonie regum, nostrorum dilectorum, habuerunt, confirmamus, ratificamus et tenore presencium approbamus, in omnibus punctis et articulis perpetuo valitura. Adiungentes, quod nulli hominum in civitate vel ante civitatem Lemburgensem predictam, nulla omnino violencia, per quempiam quoquomodo debet fieri vel inferri, volumus eciam ut civitas nostra Lemburgensis predicta in suis metis et limitibus, prout in literis et privilegiis ipsius plenius conscriptum continetur, inconcusse debeat permanere, et si aliquid predicte civitati aut civibus violenter abstractum existit seu ablatum, illa taliter ablata restituere volumus, que tamen dumptaxat[1] in nostris manibus obtinemus[2], preterea volumus, ut omnia et singula thelonea et tributa post mortem serenissimi principis domini Kazimiri, pie memorie olim regis Polonie avi nostri carissimi, indebite et minus iuste per quempiam statuta omnino et totaliter deponantur. Statuimus insuper, quod deposicio salis et mercimoniorum[3] in civitate nostra Lemburgensi prenotata fore debeat, veluti tamen fuit temporibus ab antiquis[4], promittentes tenore presencium[5] omnes Ruthenos, Armenos, Saracenos et[6] Iudeos et quemlibet eorum in suis iuribus conservare. In quorum omnium premissorum evidens testimonium presentes[7] scribi fecimus nostrique appensione sigilli communiri. Actum Lemburge feria sexta[8] proxima post dominicam Reminiscere etc[9]., anno Domini millesimo trecentesimo octuagesimo septimo. Datum per manus honorabilis viri Kelczonis prepositi sancte Marie in civitate Cracoviensi et cancellarii aule nostre.

[1] В транс. від 8 березня 1424 р. немає *dumptaxat*. [2] Втранс. *retinemus*. [3] В транс. *omnium mercanciarum*. [4] В транс. замість *veluti tamen fuit temporibus ab antiquis* написано *et permanere, necnon per omnes et singulos mercatores et homines ab undecumque venientes cum eisdem non alibi, nisi in eadem civitate nostra perpetuis temporibus inviolabiliter teneri et observari, veluti fuit temporibus ab antiquis tentum et servatum. Nec eciam aliquis eorundem mercatorum inconsuetas et directas vias et transitus faciet vel audeat pertransire aut depositum facere earundem preterquam in dicte civitatis deposito generali easdem deponat.* [5] В транс. *presencium mediante.* [6] В транс. немає *et*. [7] В транс. *presentes literas.* [8] В транс. немає *sexta*. [9] В транс. немає *etc*.

Ім'я Господа амінь. Годиться законні й особливо вічні дії будь-якого панування письмово доручати пам'яті, бо через забуття вони можуть залишитися у непам'яті. Тому ми, Ядвіга, Божою ласкою (*титулатура*). Хочемо, щоб потрапило до відома кожного, як сучасника, так і прийдешнього. Взявши до уваги постійну вірність і ретельну службу, яку зважені мужі райці, міщани і вся громада нашого міста Львова виявили нашим родоначальникам і нам та в майбутньому готові служити ще краще, бажаючи з нашої прихильності обдарувати їх спеціальною ласкою, підтверджуємо, ратифікуємо і змістом даної (грамоти) схвалюємо у всіх пунктах і статтях, що матимуть силу навічно, нашим милим (міщанам) всі і кожне з їхніх прав, вільностей, привілеїв, що спочатку мали за часів найясніших панів Казимира, діда, і Людовика, батька, короля Угорщини та Польщі. Також додаємо, що жодній людині у місті чи поза згаданим містом Львовом жодного насильства будь-хто, будь-яким чином не повинен завдавати. Хочемо також, щоб згадане наше місто Львів у своїх кордонах і межах згідно з грамотами або привілеями, де повністю містяться описаними (межі), непорушно повинно залишатися, і якщо хтось згадане місто чи міщан насильно відділяє чи забирає, хочемо ці дії відмінити, бо в наших руках (місто і міщан) посідаємо. Крім того, бажаємо, щоб всі і кожне мито чи податок, несправедливо і безправно ким-небудь встановлені після смерті найяснішого володаря пана Казимира, благочестивої пам'яті покійного короля Польщі, нашого дорогого діда, цілком і повністю нехай будуть відмінені. Нарешті, встановлюємо, що склад солі та товарів у нашому вищезгаданому місті Львові хай буде необхідним, як був від давніх часів. Обіцяємо змістом даної (грамоти) всім українцям, вірменам, сарацинам і євреям і кожного з них у його правах зберігати. Для очевидного свідчення всього вищезгаданого, сьогодні записаного, робимо скріплення нашим підвішенням печатки. Діялося у Львові в п'ятницю після найближчої неділі "Ремінісцере", року Божого 1387.

Дано через руки превелебного мужа Кельча, намісника костелу св.Марії в Кракові і канцлера нашого двору.

1387 р., жовтня 18, Городок

Владислав II підтверджує привілей, наданий львів'янам королевою Ядвігою 8 березня 1387 р.

Опубл.: AGZ, III, s.78-79.

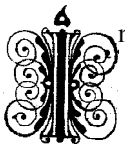

In nomine Domini amen. Wladislaus Dei gracia rex Polonie Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, ex attente mentis consideracione perpendentes clare fidei firmam constanciam ac multe fidelitatis fructuosa servicia, quibus fideles nostri, cives et incole civitatis nostre Lemburgensis in oculis nostre celsitudinis complacere studuerunt, et in futurum aucto fidelitatis studio prestancium poterint se nobis reddere graciores, horum intuitu, ob ipsorum quoque instantissimas et iustas peticiones, quibus maiestati nostre operosius supplicarunt, cupientes ipsos specialium graciarum studiis prosequi, literam serenissime domine Hedvigis regine, nostre conthoralis carissime, omni prorsus suspicionis vicio carentem, eius vero pendenti sigillo sigillatam, eisdem civibus datam, scriptam specialiter et concessam in omnibus ipsius punctis, articulis, condicionibus et clausulis approbamus, ratificamus, innovamus et confirmamus. Cuius quidem litere tenor sequitur in hec verba:

Далі наводиться привілей Ядвіги від 8 березня 1387 р., див. док. № 9. Після цього подано текст:

Ut autem huiusmodi nostra approbacio, ratificacio, innovacio et confirmacio robur obtineat perpetue firmitatis, presentes literas nostras memoratis civibus dari fecimus, nostri sigilli munimine roboratas. Actum in Grodek ipso die beati Luce ewangeliste, anno Domini millesimo trecentesimo octuagesimo septimo, presentibus Iohanne palatino Sandomiriensi et capitaneo Russie, Nicolao castellano Wisliciensi, marschalco curie nostre, Wlodcone de Charbinowicze pincerna, Thomcone de Wangleschino subpincerna, Petro Schaffraniecz subdapifero Cracoviensibus et Iacussio de Medzwedz vexillifero ac aliis multis nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus venerabilis Zaclicze prepositi Sandomiriensis, aule nostre cancellarii, fidelis dilecti.

Ім'я Господа амінь. Владислав, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім і кожному, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, які читатимуть це. З великою увагою і старанням розглянули очевидну віру, велику стійкість і багато разів виявлену вірність, корисну службу, яку наші вірні міщани і жителі нашого міста в очах нашої високості проявляли і в майбутньому ще більше старання та вірність можуть нам віддати, а

також з огляду на нинішні справедливі прохання, що діяльно просили наш маєстат (задовольнити); ми, бажаючи за їхні старання особливими ласками обдарувати, грамоту найяснішої пані Ядвіги, королеви, нашої дорогої дружини, спеціально написану і надану, цими міщанами подану, що цілком позбавлена підозри і дефекту, з підвішеною печаткою, схвалюємо, ратифікуємо, відновлюємо, затверджуємо у всіх пунктах, статтях, умовах і клаузулах. Зміст цієї грамоти наводиться в таких словах:

Далі наводиться привілей Ядвіги від 8 березня 1387 р., див. док. № 9. Після цього подано текст:

Щоб наше таке схвалення, ратифікація, відновлення і затвердження силою вічної чинності наділити, дану нашу грамоту згаданим міщанам кажемо дати, скріпивши для міці нашою печаткою. Діялося в Городку в день блаженного євангеліста, Луки року Божого 1387, у присутності (*список свідків*).

Дано через руки велебного Заклича, сандомирського намісника, канцлера нашого двору, вірного милого.

11

1387 р., жовтня 18, Городок

Владислав II підтверджує та повністю наводить привілей Владислава Опольського від 9 грудня 1372 р.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.613, арк.6зв-7; Czart., 2003, s.326-328.
Опубл.: AGZ, III, s. 77.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. Revera clemencia salvatis humanis heneris quam, quis inbecillitati, que decursu temporis et oblivionis errore plurimum obnubilatur, industriosum ad hoc redidit ingenium, ut actus suos et signanter perpetuitatem continentes conswevit literas approbationibus et fidedignorum testimonio perhennare, hanc fidelium nostrorum civium tociusque universitatis civitatis nostre Lemburgensis, maiestati nostre oblata peticio conviniebat, quatenus literam illustris domini Ladislai ducis Opoliensis etc. serenissimi nostri carissimi maiori ipsius sigillo pendente signatam, non rasam, nec viciatam, sed omni prorsus suspicionis vicio carentem, de nostre celsitudinis, pietate solita specialibus nostris literis innovare, ratificare et confirmare dignaremur. Cuius quidem litere tenor sequitur in hec verba.

Далі наводиться текст привілею Владислава Опольського від 9 грудня 1372 р., див. док. №4. Після цього подано текст.

Nos itaque predictorum civium ac tocius universitatis civitatis nostre Lemburgensis iustis et honestis peticionibus generosius acclinati suprascriptam literam in omnibus suis punctis, clausulis, articulis et sentenciis innovamus, approbamus, ratificamus et confirmamus, presencium patrocinio mediante, decernentes eandem literam in eisdem suis punctis, clausulis, articulis et sentenciis perpetuam obtinere roboris firmitantem. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum in Grodek ipso die sancti Luce evangeliste, anno Domini MCCC octuagesimo septimo, presentibus hiis Iohanne palatino Sandomiriensi et capitaneo Russie, Nicolao castellano Wisliciensi et marschalco curie nostre, Wlodcone pincerna et Hanicone subpincerna, Petro Schaffranecz subdapificio Cracoviensi et Jacuschio de Medzwedz vexillifero ac aliis presentibus nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus venerabilis Zaclice prepositi Sandomiriensi, aule nostre cancelarii fidelis dilecti.

В ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Владислав, Божою ласкою (*титулатура*). З бігом часу і помилками забуття багато що покривається таємницею, тому дійсно є сприятливою милість спасенного людського роду, діяльний розум якого, перемагаючи безсилля, свої дії, і особливо, ті, що заслуговують на вічність, зазвичай увіковічнює підтвердними грамотами та гідними довір'я свідченнями. Ці наші вірні міщани і вся спільнота нашого міста Львова до нашого маєстату прохання подали, щоб грамоту найяснішого пана Владислава, князя Опольського і т.д., нашого дорогого брата, яка його більшою підвісною печаткою скріплена, не зішкрябана, не підроблена і позбавлена жодних підозрінь та дефектів, вважали за гідне нашою високістю зі звичною добросердечністю перевірену грамоту відновити, ратифікувати та підтвердити. Зміст цієї грамоти наводиться у таких словах.

Далі наводиться привілей Владислава Опольського від 9 грудня 1372 р., див. док. №4. Після цього подано текст:

Таким чином, ми на справедливі і чесні прохання вищезгаданих міщан і всієї спільноти нашого міста Львова великодушно схилившись, вищеописану грамоту у всіх тих пунктах, клаузулах, статтях і реченнях відновлюємо, схвалюємо, ратифікуємо і підтверджуємо. При заступництві і посередництві даної (грамоти) вирішуємо ту грамоту в усіх її пунктах, клаузулах, статтях і реченнях навічно наділити, підсилити і зміцнити. Для засвідчення цієї грамоти нашу печатку є підвішано. Діялося в Городку в день св.Луки, євангеліста, року Божого 1387, у присутності (*список свідків*). Дано через руки велебного Заклича, сандомирського намісника, канцлера нашого двору, вірного милого.

1388 р., вересня 29, Люблін

Владислав II надає війтівство місту Львову, одночасно наділяючи райців владою вибору війта і зберігаючи за собою два денарія прибутку з війтівства

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.613, арк.7зв-8; спр.646, арк.287-288; Czart., 2003, k.330.
Опубл.: AGZ, III, s.80.

ladislaus Dei gracia rex Polonie Lithuanieque princeps supremus et heres Russie etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, presentibus et futuris presencium noticiam habituris, ex attente mentis intuitu perpendentes clare fidei constanciam et multiplicum fidelitatum fructuosa servicia, quibus cives et incole civitatis nostre Lemburgensis nostri fideles dilecti maiestatem nostram sunt plurimi constantibus animis venerati, et ad huc fideles famulatus multe diligencie conatibus nobis non desinunt exhibere, quorum intuitu prefatos cives et incolas civitatis nostre Lemburgensis specialis favoris prerogativa prosequi cupientes condicionemque ipsius civitatis nostre Lemburgensis volentes ex eo fieri meliorem, eidem civitati nostre Lemburgensi advocaciam nostram Lemburgensem incorporamus, appropriamus, damus, aditimus et conferimus perpetuis temporibus duraturum, dantes et conferentes consulibus civitatis nostre Lemburgensis supradicte, qui pro tempore de consensu nostro constituti fuerint, plenam et omnimodam potestatem, advocatum eligendi, statuendi et subrogandi, iuxta ipsorum arbitrii voluntatem, habilitate tamen persone ad officium huiusmodi advocacie cognita et valore, de qua quidem advocacia suisque proventibus duo denarii pro nobis et nostro dominio cedere debeant perpetuis temporibus affuturis, pro quibus tollendis et colligendis nostrum hominem continue volumus deputari. Tercium autem denarius ipsius advocacie pro usibus et melioracione sepedicte civitatis nostre Lemburgensis et eius incolarum debebit cedere exnunc et in ewum. In cuius rei testimonium et certitudinem planiorem presentes literas nostras fieri iussimus nostri pendentis sigilli munimine roboratas. Actum et datum in Lublin ipso die beati Michaelis archangeli, anno Domini millesimo trecentesimo octuagesimo octavo.

ім'я Господа амінь. Владислав, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім і кожному, кому необхідно, сучасним і прийдешнім, які читатимуть це. З великою увагою і старанням розглянувши очевидну віру, велику стійкість і багато разів виявлену вірність, корисну службу і постійну відвагу, за яку наші вірні милі міщани і жителі нашого міста Львова нашим маєстатом багато разів були вшановані, і досі вірну службу з великою старанністю, зусиллями нам не перестають виявляти; з цієї причини бажаючи обдарувати згаданих міщан і жителів нашого міста Львова спеціальною прихильністю, прерогативою та маючи намір зробити кращими

обставини нашого міста Львова, наше війтівство до Львова включаємо, схвалюємо, додаємо і затверджуємо, щоб вічними часами тривало. Даємо і наділяємо райців вищезгаданого нашого міста Львова повною і всією владою, щоб могли в майбутньому за нашою згодою встановлювати, ставити і переобирати війта згідно з волею їх постанов, однак, з умовою про придатність особи до такого уряду війта - хай буде (особа) відома і поважна. З цього війтівського уряду і його прибутків нам і нашій величності повинні відступати вічними часами два денарія, також хочемо призначити постійно людину при збиранні і підсумовуванні (прибутків). А третій денарій цього війтівського уряду для користі та покращення мурів нашого міста і для (потреб) його жителів повинен відступатися відтепер і навічно. Для засвідчення і цілковитої достовірності справи дану нашу грамоту наказуємо, щоб скріпили для захисту, підвісивши нашу печатку. Діялося і дано в Любліні, в день блаженного архангела Михаїла, року Божого 1387.

13

1388 р., вересня 30, Люблін

Владислав II складає урочисту присягу, що він не уступить нікому влади над Львовом та Львівською землею і збереже їх для себе, дружини Ядвіги, своїх дітей і Польського королівства

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.16. Пергамент: 13х28,5 + 3,5 см. Напис: “Vladislaus Jagello rex promittit se districtum ac civitatem Leopoliensem a corona non alienaturum, anno 1388” (XVII). На пергаментному пояску у бляшаній коробці печатка: Gum., VIII, №15.

Опубл.: AGZ, II, s.29.

Регести: *Widm*., s.51; Каталог, №20.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie Litwanieque princeps supremus et heres Russie etc. Significamus, quibus expedit, universis, quod cupientes regni nostri Polonie ac terrarum nostrarum condicionem in omnibus reddere meliorem, quemadmodum ex assumpte dignitatis officio astringimur et tenemur, cum itaque ex divisione regni ac terrarum eius plerumque ipsius regni, necnon terrarum desolacio comitatur, ex unione vero ipsius et terrarum ipsius felicia continuo suscipit incrementa, quo circa terras nostras in unione volentes omnimode conservare, promittimus tenore presencium et spondemus, quod districtum ac terram, necnon civitatem nostram Lemburgensem nulli ducum aut cuipiam hominum dabimus aut quomodolibet conferemus, sed eundem districtum ac civitatem Lemburgensem pro nobis ac inclita principe domina Hedvige, regina Polonie, consorte nostra carissima, necnon liberis nostris et corona regni nostri Polonie tenebimus, habebimus et habere volumus temporibus perpetuis et in evum.

Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in Lublin in crastino beati Michaelis archangeli, anno Domini millesimo trecentesimo octuagesimo octavo.

Владислав, Божою ласкою (*титулатура*). Повідомляємо всім, кому необхідно. Бажаючи обставини нашого Польського королівства та наших земель у всьому поліпшити, до чого зобов'язані і повинні з огляду на гідність прийнятого уряду; що при поділі королівства і його земель, здебільшого це королівство і землі знищенню піддаються, а навпаки при єдності цього (королівства) і його земель постійно зростає щастя, тому наші землі бажаючи в єдності всіма засобами зберегти, обіцяємо змістом даної (грамоти) і гарантуємо, що провінцію* і землю та наше місто Львів жодному князю, чи будь-якій людині не дамо, чи будь-кого не наділимо, а цей повіт і місто Львів для нас, славної володарки пані Ядвіги, королеви Польщі, дорогої нашої дружини, а також для наших дітей і нашої корони Польського королівства** будемо зобов'язані тримати і хочемо тримати постійними часами і навічно. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Дано у Любліні напередодні свята блаженного архангела Михаїла, року Божого 1388.

* Латинський термін "districtus" не перекладаємо терміном "повіт", в якому значенні він вживався у XV ст.

** "Корона Польського королівства" - правовий вираз, під яким розумілася держава, відокремлена від особи монарха; суть "корони королівства" полягала в тому, що корона, як символ панування та державної незалежності, відокремлювалася від особи монарха і зв'язувалася з державою як нерозривна цілість (*Bardach J., Leśnodorski B., Pietrzak M.* Historia ustroju i prawa polskiego. - Wyd.4 - Warszawa, 1997. - S.85-86).

14

1389 р., вересня 29, Львів

Владислав II підтверджує надання Казимира III від 27 липня 1368 р. Львову 100 франконських ланів

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.18. Пергамент: 33,7х52,2 + 12,5 см. Ініціал "I". Заголовок. Написи: "1368. Confirmacio centum mansorum", "Wladislai, de quibus X sunt liberi, et super laneo et duobus molendinis ecclesie et paludine pro pascua dato" (XV), "Census in hoc privilegio cont[...] pro privilegio serenissimi Sigismundi regis anno 1547", "Iagielonis 100 lanei confirmatio Casimiri", "Confirmatio privilegii Casimiri regis" (XVI), "Casimiri 1368 Vladislaus confirmat, 1389" (XVII). На шовковому зелено-жовтому шнурку печатка: Gum., IX, №13.

Транс.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.494 (див. док. №149).

Опубл.: AGZ, III, s.82.
Регести: *Widm.*, s.52-53; Каталог, №22.

In nomine Domini amen. Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiavie, Litwanie princeps supremus, Pomeranie Russieque dominus et heres. Significamus tenore presencium, tam presentibus, quam futuris, quibus expedit, universis, quomodo fidelium nostrorum consulum et civium civitatis nostre Lamburgensis oblata peticio continebat, quatinus de innata nobis clemencia literam serenissimi principis domini Kazimiri olim regis Polonie ipsis concessam ratificare et confirmare dignaremur, cuius tenor sequitur in hec verba:

Далі наводиться привілей Казимира III від 27 вересня 1368 р., див. док. №3. Після цього подано текст:

Nos itaque iustis ipsorum peticionibus annuentes predictam literam in omnibus ipsius articulis, punctis et sentenciis approbamus, ratificamus, innovamus et confirmamus, ipsam volentes obtinere robur perpetue firmitatis. Actum in Lamburga ipso die beati Michahelis[1] archangeli, anno Domini millesimo trecentesimo octuagesimo nono, presentibus Iohanne de Tarnow pallatino Sandomiriensi, Dimitrio vicethezaurario, Cristino de Ostrow, Nawogio de Lancawa, Michaele de Buczacz et Ieszcone Mazowita ac aliis multis nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus venerabilis domini Zaclicze prepositi Sandomiriensis, aule nostre cancellarii, nostri fidelis delecti.

[1] Так в оригіналі.

В ім'я Господа амінь. Владислав, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо, як сучасникам, так і прийдешнім, усім, кому необхідно. Наші вірні райці і міщани нашого міста Львова висловили прохання, щоб ми з властивою нам розважністю вважали б за гідне ратифікувати і підтвердити надану їм (міщанам) грамоту найяснішого володаря пана Казимира, покійного короля Польщі. Зміст (цієї грамоти) наводиться в таких словах:

Далі наводиться привілей Казимира III від 27 вересня 1368 р., див. док. №3. Після цього подано текст:

Так ми ці справедливі прохання підтверджуючи, грамоту в усіх її статтях, пунктах і клаузулах схвалюємо, ратифікуємо, відновлюємо і підтверджуємо, бажаючи наділити її вічною силою та чинністю. Діялося у Львові в день блаженного архангела Михаїла, року Божого 1389, у присутності (*список свідків*). Дано через руки велебного пана Заклича, сандомирського намісника, канцлера нашого двору, нашого вірного милого.

1389 р., вересня 29, Львів

Владислав II підтверджує своє власне надання львів'янам, зроблене під меншою печаткою 29 вересня 1388 р. у Любліні

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.613, арк.8-8зв; спр.614, арк.24-25; спр.646, арк.289-290зв.
Опубл.: AGZ, III, s.83.

n nomine Domini amen. Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiavie, Litwanie princeps supremus, Pomeranie Russieque dominus et heres. Ad perpetuam rei memoriam. Significamus tenore presencium, tam presentibus, quam futuris, quibus expedit, universis, presentes literas inspecturis, quomodo nostre celsitudini pro parte civium civitatis nostre Lamburgensis, nostrorum fidelium dilectorum, oblata peticio continebat, quatinus literam nostram ipsis alias[1] sub minori nostro sigillo datam non rasam, non cancellatam, sed omni prorsus vicio[2] suspicionis carentem de innata nobis benignitate innovare, confirmare et ratificare dignaremur. Cuiusquidem litere tenor sequitur in hec verba:

Далі наводиться привілей Владислава II від 29 вересня 1388 р., див. док. №13. Після цього подано текст:

Nos vero dictorum civium civitatis nostre Lemburgensis iustis peticionibus benigne annuentes dictam literam ratam habentes atque firmam, ipsam innovamus, confirmamus et ratificamus tenore presencium mediante, decernentes ipsam literam in omnibus suis punctis, articulis, clausulis, condicionibus et sentenciis universis robur obtinere perpetua firmitatis. Harum quibus sigillum nostrum maius appensum est testimonio literum. Actum in Lemburga ipso die beati Michaelis archangeli, anno Domini millesimo trecentesimo octuagesimo nono, presentibus Iohanne pallatino Sandomiriensi, Demitrio vicethesaurario nostro, Cristino de Ostrow magistro curie consortis nostre, Nawogio de Lancawa pincerna Cracoviensi, Michaele de Buczacz, Iaszcone Mazovita ac aliis multis nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus honorabilis Zaclicze prepositi Sandomiriensis, aule nostre cancellarii, fidelis nostri delecti.

[1] В **AGZ** *olim.* [2] В **AGZ** *vicico.*

ім'я Господа амінь. Владислав, Божою ласкою (*титулатура*). Для вічної пам'яті справи. Змістом даної (грамоти) повідомляємо, як сучасникам, так і прийдешнім, всім, кому необхідно, представляючи грамоту, тим, хто оглядатиме. Нашій високості міщанами нашого міста Львова, нашими вірними милими, подано прохання, щоб ми з властивою нам прихильністю вважали за гідне відновити, підтвердити та ратифікувати нашу грамоту,

колись під нашою малою печаткою дану, не зішкрябану, не перекреслену, але цілком позбавлену підозри і дефекту. Зміст цієї грамоти наводиться у таких словах.

Далі наводиться привілей Владислава II від 29 вересня 1388 р., див. док. №13. Після цього подано текст:

Прихильно погоджуючись на справедливі прохання згаданих міщан нашого міста Львова, згадану грамоту, маючи її за непорушну і чинну, відновлюємо, підтверджуємо і ратифікуємо за посередництвом змісту даної (грамоти), вирішивши цю грамоту у всіх її пунктах, статтях, клаузулах, умовах і висловах, загалом, силою вічної міцністі наділити. Для засвідчення цієї грамоти наша велика печатка є підвішена. Діялося у Львові в день блаженного архангела Михаїла, року Божого 1389, у присутності (*список свідків*). Дано через руки превелебного Заклича, сандомирського намісника, канцлера нашого двору, нашого вірного милого.

16

1389 р., жовтня 1, Львів

Владислав II з'єднує Львів із Польським королівством і застерігає, що Львівську землю, провінцію і місто збереже собі, жінці Ядвізі, своїм нащадкам і королівству, не даючи їх жодному князю чи можновладцю

Транс.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.590 (див. док. №167).
Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.107, арк.12-12зв.; спр.122, арк.1-1зв; спр.135, арк.8-9.
Опубл.: AGZ, III, s.84-85.

In nomine domini amen. Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuyavie, Lithwanie princeps supremus, Pomeranie Russieque dominus et heres. Ad perpetuam rei memoriam. Significamus tenore presencium, tam presentibus, quam futuris, quibus expedit, universis, presencium noticiam habituris, quanquam regalis dignitas[1] generosa sublimitas, universis fidelibus, quos regni sui latitudo complectitur, grata beneficia dignetur impendere, et tanto copiosius in subiectos sue largitatis propagare donaria, quanto ex huiusmodi largicione magnifica suis frequenter utilitates accrescere experitur, tamen ad illos, qui per observanciam sincere fidelitatis regio culmini dignum prebent obsequium, specialis prerogativa favoris sue liberalitatis dextram consuevit uberius inclinare, sane cupientes terras nostras regni nostri Polonie

in unione prospera et foelici[2], que soliditatem regnorum terrarumque generat atque parit, ipsarum indigenas in statu bono et regimine salubriter conservare, consideracionis itaque nostre aciem sollicite convertentes ad sincere constantis atque multe fidelitatis obsequia, quibus cives et incole civitatis nostre Lemburgensis in conspectu nostre maiestatis affectuosis conatibus multipliciter claruerunt. Quorum contemplacione, dictam civitatem nostram Lemburgensem ipsiusque cives et incolas corone regni nostri Polonie unimus, aggregamus perpetuis temporibus adiungentes, eandemque civitatem Lemburgensem et ipsius cives et incolas, sub proteccione nostra et corone regni nostri predicti volumus iugiter respirare. Promittimus insuper et spondemus, quod districtum, terram et civitatem Lemburgensem nulli ducum ac cuipiam hominum dabimus aut quomodolibet conferemus, sed eundem districtum ac civitatem Lemburgensem pro nobis et inclita principe domina Hedwigi regina Polonie, consorte nostra carissima, necnon liberis nostris et corona regni Polonie tenebimus, habebimus et habere volumus temporibus perpetuis et in evum. Harum quibus sigillum nostrum maius appensum est testimonio literarum. Actum in Lamburg feria sexta post diem beati Michaelis archangeli, anno Domini millesimo trecentesimo octuagesimo nono. Presentibus Iohanne palatino Sandomiriensi et capitaneo Russie, Demetrio vicethezaurario nostro, Cristino de Ostrow magistro curie consortis nostre, Nawogio de Lancawa pincerna Cracoviensi, Paschcone de Boguria[3], Iohanne de Sprowa aliisque multis nostris fidelibus fidedignis. Datum per manus honorabilis Zaclice prepositi Sandomiriensis, aule nostre cancelarii, fidelis nostri dilecti.

[1] В **AGZ** *dignitatis.* [2] В **AGZ** *felice.* [3] В **AGZ** *Bogoria.*

ім'я Господа амінь. Владислав, Божою ласкою (*титулатура*). Для вічної пам'яті справи. Змістом даної (грамоти) повідомляємо, як сучасникам, так і прийдешнім, всім, кому необхідно, які читатимуть це. Хоча висока королівська гідність вважає, що належить наділити всіх вірних, які живуть скрізь у нашому королівстві, і настільки розповсюдити більш широко знаки своєї щедрості на підлеглих, наскільки це можливо збільшити успішно вигоди для своїх (підданих) від такої великої щедрості, однак для тих, хто щиро з пошануванням вірності виявляють гідну послугу королівській владі, зазвичай щедру і прихильну правицю простягають з особливою прерогативою своєї прихильності. Щоб неподільно землі нашого Польського королівства сприятливо та щасливо залишалися у єдності, яка створює і породжує міцність королівства і земель, та бажаючи (залишити) цих місцевих жителів у становищі блага і корисного управління, ретельно привернувши наші міркування до (їхньої) щирої постійної вірності і численних послуг, які міщани та жителі нашого міста Львова багаторазово з великою любов'ю виявляли на очах нашої величності, згадане наше місто Львів, його міщан і жителів до корони нашого королівства Польщі з'єднуємо, приєднуємо, на вічні часи приєднавши, і це місто Львів з його міщанами і жителями під нашою і нашої королівської корони охороною хочемо неперервно

залишати. Понад усе обіцяємо й урочисто зобов'язуємося, що повіт, землю і місто Львів жодному князю чи будь-якій людині не дамо або будь-кому не надамо, але цей повіт і місто Львів для нас і славної володарки пані Ядвіги, королеви Польщі, нашої дорогої дружини, а також наших дітей і корони королівства Польщі тримаємо, маємо і хочемо мати постійними часами і навіки. Для засвідчення цієї грамоти наша велика печатка є підвішена. Діялося у Львові у п'ятницю після дня блаженного архангела Михаїла, року Божого 1389, у присутності (*список свідків*). Дано через руки превелебного Заклича, сандомирського намісника, канцлера нашого двору, нашого вірного милого.

17

1403 р., березня 15, Краків

Владислав II підтверджує склад товарів у Львові для купців, що їдуть і повертаються з Татарії

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.613, арк.32зв.

Опубл.: KDK, I, s. 144-145; AGZ, III, s.148-149 (видано за копією початку XVI ст., яка не містила місця видачі та дати привілею).

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Dum vivit litera, vivit et actio litere comissa, cuius assercio nutrit memoriam et labiles semper perpetuat actiones. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracowie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyawie, Lythwanieque princeps supremus, Pomeranie Russieque dominus et heres etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo altricacione facta inter cives Cracovienses ab una et Lemburgenses parte ex altera, hiidem cives Lemburgenses asserebant coram nobis et nostris baronibus, quod cives Cracovienses et alii quicumque non deberent de iure[1] ad partes Tartarie, transitus facere et mercancias eorum exercere, quibus viam eandem Tartariam precludebant, ipsos ad transitum ibidem faciendum nolebant admittere. Ipsi autem cives Cracovienses ex adverso dicebant, quod de iure[1] ipsi et alii cives regni nostri, quicumque ad easdem partes Thartarie cum ipsorum mercanciis et causa mercanciarum possent libere proficisci, suisque assercionibus satisfacere cupientes et eas probare luculenter, literas sub sigillo maiestatis serenissimi principis domini Lodovici, olim Hungarorum et Polonie regis predecessoris nostri carissimi, ad nostrum baronum presenciam produxerunt, in quibus evidenter inventum est, quod ipsi mercatores Cracovienses et alii de civitatibus regni nostri licite ad Thartariam cum mercibus ipsorum poterint proficisci, ita tamen, quod Thartariam eundo cum mercibus ipsorum in Lemburga quatuordecim diebus pausare debent, et

easdem merces ad vendicionem seu commutacionem exponere debent, quas si vendere aut commutare non possent, tunc solutis theloneis consuetis ad Thartariam se transferre possunt cum eisdem. Similiter de Thartaria redeundo, ibidem in civitate Lemburgensi cum mercibus eorum quatuordecim diebus demorari tenentur et eas exponere ad emendum aut eciam commutandum, quas si commutare aut vendere non possent, cum ipsis recedant, theloneis consuetis exsolutis, ut prefertur. De transitu autem ad partes Walachie per prelatos et barones nostros taliter extitit diffinitum, quod si cives et mercatores Lemburgenses partes Walachie racione mercanciarum et negociacionum exercendarum visitare voluerint, tunc et civibus Cracoviensibus easdem partes Valachie et alias preter Thartariam, ad quascunque cum mercibus eorum pertransire poterint absque mora quatuordecim dierum in Lemburga licitum erit visitare, consuetis cum theloneis ibidem in Lemburga exsolutis. Quamquidem diffinicionem prelatorum et baronum nostrorum ratam et gratam habentes ipsam tenore presencium approbamus. Harum quibus sigillum maiestatis nostre est appensum testimonio literarum. Actum Cracovie feria quinta proxima post dominicam Reminiscere, anno[2] Domini millesimo quadringentesimo tercio, presentibus reverendis in[2] Christo patribus dominis Nicolao de Curow sancte Gneznenesis ecclesie archiepiscopo, Petro Cracoviensi, Alberto Poznaniensi, episcopis, Iohanne de Thanczin castellano, Iohanne de Tharnow palatino Cracoviensibus, Petro Kmythe Sandomiriensi, Iohanne Liganza Lanciciensi et Mathia dicto Maczuda Gnewkowiensi, palatinis, Cristino de Ostrow Sandomiriensi, Michaele de Bogumilowice Lublinensi et Clemente de Moskorzow Wysliciensi, castellanis, multisque aliis dinoscuntur. Datum per manus eiusdem domini Nicolai sancte Gneznenensis ecclesie archiepiscopi, nobis sincere dilecti.

Ad relacionem eorumdem dominorum Iohannis de Thanczin Cracoviensis et Clemente de Moskorzow castellanis.

[1] В **AGZ** *devenire*. [2] У **KDK**, очевидно через брак друку, пропущений рядок.

ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Поки живе грамота, живе і розпочата грамотою дія, чиє визнання необхідне пам'яті, і скороминучі дії завжди зберігає на всі часи. Тому ми, Владислав, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом цієї грамоти повідомляємо, як сучасникам, так і прийдешнім, всім, кому необхідно, які читатимуть це. Існує суперечка між краківськими міщанами, з одного боку, і львівськими міщанами, з другого боку. Львівські міщани визнають перед нами і нашими магнатами, що краківські міщани та інші (міщани), яким дороги, що ведуть до татарських країв, закриті, не повинні приїжджати до татарських земель, робити транзит і займатися торгівлею, (тому) вони до переїзду не хотіли дозволити. А краківські міщани навпаки твердили, що вони та інші міщани нашого королівства можуть приїжджати до Татарії з їхніми товарами і (з будь-якої) причини, вільно товари посилати. І бажаючи своє визнання задовольнити та успішно випробувати, грамоту з маєстатичною печаткою найяснішого володаря пана Людовіка, покійного короля Угорщини і

Польщі*, дорогого нашого попередника, що в присутності наших магнатів (нам) представили, в якій, очевидно, йдеться, що ці краківські купці та інші міщани нашого королівства мають дозвіл (їхати) до Татарії, куди можуть відправлятися зі своїми товарами, але так, що їдучи до Татарії зі своїми товарами, повинні зупинитися у Львові на 14 днів і ці товари до продажу чи обміну повинні виставити. Якщо продати чи обміняти не зможуть, тоді, сплативши звичне мито, до Татарії можуть переїхати з цими (товарами). Так само, повертаючи з Татарії, там же в місті Львові з товарами тих же 14 днів повинні затриматися і їхні (товари) виставляти для продажу чи також обміну. Якщо обміняти чи продати не зможуть, зі своїми (товарами) нехай повертаються, сплативши звичне мито, як попередньо було написано. При транзиті до Волощини наші прелати і магнати таке винесли рішення. Якщо міщани та жителі Львова схочуть побувати у Волощині в справах купецьких і торгівельних занять, тоді і краківські міщани до Волощини та інших будь-яких(земель), крім Татарії, з товарами можуть робити транзит без затримки 14 днів у Львові, що буде дозволено, сплативши звичне мито тут, у Львові. Таке рішення наших прелатів і магнатів, вважаючи обдуманим і розумним, змістом цієї даної (грамоти) схвалюємо. Для засвідчення цієї грамоти наша маєстатична печатка є підвішена. Діялося в Кракові у четвер після неділі "Ремінісцере", року Божого 1403, у присутності (*список свідків*).

За свідченням тих панів Йоана з Тенчина, краківського каштеляна, Клемента з Москожова, (вислицького) каштеляна.

* Див. док. №8.

18

1415 р., квітня 18, Сянок

Владислав II дозволяє львів'янам закласти вагу у своєму місті

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.613, арк.9; спр.614, арк.68-69; спр.646, арк.137-137зв; спр.646б, арк.23-24; Czart., 2003, k.331.

Опубл.: AGZ, IV, s.87-88.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie Litwanieque princeps supremus et heres Russie. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, quomodo cupientes civitatis nostre Leopoliensis condicionem facere meliorem ipsiusque utilitates, commoda et proventus feliciter adaugere, inspectis eciam et in animo revolutis fidelibus obsequiis et meritis, quibus cives predicte

civitatis Leopoliensis multipliciter et grate nostre placere meruerint maiestati et in futurum aucto fidelitatis studio prestancium poterint complacere, horum intuitu volentes ipsos specialium nostrorum prerogativarum graciis uberius reddere consolatos, ut nostris suffulti munificenciis sub nostro felici regimine melius respirare valeant et Creatoris nostri clemenciam pro nobis iugiter exorare, eisdem civibus et eorum civitati predicte de regie[1] liberalitatis nostre clemencio, hanc tenore presencium concedimus facultatem, quod pensatorium seu domum, in qua omnes res venales, que ad libram pertinere consueverunt, in loco, quem ad hoc elegerint apciorem, erigere, construere poterint et fundare, in qua omnes res mensurabiles iusto et equali pondere et mensura ponderabunt. Vobis igitur capitaneis, woywodis, procuratoribus, tenutariis et aliis quibuslibet nostris officialibus[2] pro presenti et in futuro in terris nostris Russie existentibus, fidelibus dilectis, precipimus[3] et mandamus seriose, quatinus eosdem cives circa hanc, quam ipsis concessimus libertatem, inconcusse conservare debeatis, regalis nostre gracie sub obtentu aliud non facturi. Datum in Sanog feria quinta post dominicam Misericordie, anno Domini M quadringentesimo quintodecimo, presentibus ad nostre voluntatis beneplacitum tunc modo valituris.

[1] В **AGZ** *regys.* [2] В **AGZ** *prficialibus.* [3] В **AGZ** *foecipimus.*

Владислав, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) визнаємо всім, кому необхідно. Бажаючи нашому місту Львову кращі умови надати та потреби, вигоди і прибуток щасливо збільшити, ґрунтовно оглянувши і побачивши вірні послуги і заслуги, що згадані міщани міста Львова багаторазово і ласкаво у нашого маєстату заслужили, і в майбутньому з більшим бажанням вірність зможуть виявляти, з огляду на це, бажаючи щедрішими ласками їх наділити, щоб вони були задоволені від наших спеціальних прерогатив, наші благодіяння їм допомогли і під нашим щасливим управлінням мали бажання краще дихати, у нашого Творця милість для нас безперервно просити; цим міщанам і цьому згаданому місту зі щедрістю нашої королівської милості надаємо можливість таким змістом даної (грамоти), щоб вагу* або будинок, у якому всі речі для продажу на фунти за звичаєм зважувалися, могли зводити, будувати і фундувати в місці, що його виберуть. У тому (будинку) всі речі, що мають міру, належно та рівно (можуть) зважувати і за мірками зважуватимуть. Отже, вам, старости, воєводи, прокуратори, орендарі та інші будь-які наші урядовці, що тепер є і в майбутньому будуть, які перебувають у наших руських землях, вірним милим, віддаємо розпорядження і наказуємо серйозно, щоб ви тих міщан непорушно зберігали згідно з тією вільністю, що ми їм надали, під покровом нашої королівської ласки інше не робіть. Дано в Сяноку у четвер після неділі "Милосердя", року Божого 1415, у присутності при доброму бажанні нашої волі (тих), хто буде у хорошому здоров'ї.

* Вага - будинок, де зважували товари перед сплатом мита.

1415 р., вересня 18, Добростани

Владислав II, бажаючи поліпшити добробут Львова і збільшити кількість його жителів, дарує місту землі між міськими й суміжними королівськими, духовними та світськими ланами разом з необробленими землями і лісом та зобов'язує львівських міщан відновлювати міські мури і будинки

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.51. Ініціал "І". Заголовок. Пергамент: 32,7х65,4 + 13 см. Написи: "Abschari" (XV), "Super omnes extremitates et vastitates usque ad metas spiritualium, regales et terrigenarum, super silva Krzywilyas, 1415" (XV), "Lectum coram dominis comissariis in negotio contra successores Hanelorum, anno 1555" (XVI), "Donatio vastitatum et extremitatum, anno 1415" (XVII). На шовковому біло-рожевому шнурку печатка: Gum., IX, №13.

Транс.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.474 (див. док. №149); спр.502 (див. док. №152).

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.613, арк.5-5зв; оп.2, спр.1153, арк.135-137; спр.614, арк.6-7; спр.646, арк. 7-8зв.

Опубл.: AGZ, IV, s.88-90.

Регест: Каталог, №58.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Ne error oblivionis gestis sub tempore versantibus pariat imposterum detrimenta alta regum et principum consilia decreverunt ea literarum apicibus et testium annotacione perhennari, ne lapsu temporis evanescant[1]. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyavie Litwanieque princeps supremus, Pomeranie Russieque dominus et heres etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo cupientes civitatem nostram Leopoliensem alias[2] Lamburgensem uberioribus commodis et populi multitudine habundare murorumque structuris et edificiis decorare ac condicionem ipsius facere meliorem, ut sub felici nostro regimine utilia se senciat[3] recepisse incrementa et nobis inde facultates augeantur et proventus, ad instantes peticiones providorum[4] consulum, incolarum et tocius[5] communitatis eiusdem civitatis Leopoliensis, ipsis et civitati ipsorum omnes extremitates sive[6] residuitates alias Obschari dictas[7] omnium laneorum pro civitate predicta[8] ab antiquo dimensuratorum et deputatorum ultra dimensuracionem ipsorum in longum et latum usque ad terminos et metas omnium et singularum villarum tam nostrarum quam spiritualium ac eciam secularium eidem civitati circumferencialiter adiacencium, protensas, excrescentes et restantes, et cum hoc omnes vastitates inter granicies predictarum villarum eciam circumquoque predicte civitati consistencium[9], cum omnibus ipsarum pertinenciis, utilitatibus, fructibus, censibus, redditibus, proventibus, agris[10], campis, pratis, pascuis, silvis, nemoribus, gays[11], mericis, virgultis, borris quercetis, paludibus, lacubus, torrentibus, rivis, aquis ipsarumque[12] decursibus, piscinis, piscaturis[13], molendinis et ipsorum emolimentis omnibusque et singulis usibus, quibuscunque nominibus vocitentur,

qui nunc sunt et in futurum arte vel humanu ingenio, in prescriptis extremitatibus sive residuitatibus laneorum predictorum, necnon vastitatibus et presertim silva dicta Krzywilyass[14] reperiri vel fieri aut augmentari[15] possunt, damus, donamus, attribuimus, adiungimus, addimus, appropriamus tenoreque presencium conferimus perpetuo et in evum de nostre liberalitate munificencie et gracia speciali, per predictos consules, cives et communitatem dicte civitatis Leopoliensis[16], ipsorum successores et posteros predictas residuitates laneorum, vastitates et silvam Krzywilyass predictam[17] tenenda, habenda, utifruenda, collocanda et pacifice temporibus perpetuis possidenda[18] et ad ipsorum usus beneplacitos convertendas, prout ipsis et eorum civitati predicte utilius et commodosius videbitur expedire. Illo tamen addito specialiter et expresso, quod cives predicti civitatem Leopoliensem predictam structuris murorum et edificiis tenebuntur instaurare et commoda reipublice continue adaugere[19]. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum in Dobrestany quatuortemporum feria quarta proxima post festum Exaltacionis Sancte Crucis, anno Domini millesimo quadringentesimo quintodecimo, presentibus[20] strenuis et nobilibus Mosticio de Stanschow Poznaniensi, Domarath de Kobiliani Biecensi, castellanis, Nicolao de Thluchow subcamerario, Iohanne de Kretkow pincerna, Nicolao de Radomino venatore, Petro Bloch de Buczkow iudice Dobrinensibus et aliis quam pluribus fidedignis. Datum per manus reverendi in Christo patris domini Alberti episcopi Cracowiensis, regni Polonie cancellarii et venerabilis Donyn sedis apostolice prothonotarii, decani Cracoviensis, eiusdem regni Polonie vicecancellarii, sincere nobis dilectorum.

Ad relacionem predicti domini Donyn prothonotarii decani Cracoviensis, regni Polonie vicecancellarii.

[1] У копії XV ст. (ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.613, арк.5-5зв) є часткові зміни порівняно з оригіналом. Замість слів в оригіналі від *ne error* до *evanescant* у копії стоїть *Quia tunc multis errorum et debitorum prudenter occurimus dispendiis, dum gesta etatis nostre literarum apicibus et fidedignorum testimonio perhennamus.* [2] У копії *sive.* [3] У копії *senciat.* [4] У копії немає *providorum.* [5] У копії немає *tocius.* [6] У копії немає *extremitates sive.* [7] У копії немає *alias Obschari dictas.* [8] У копії немає *predicta.* [9] Замість слів в оригіналі від *et metas* до *consistencium* у копії стоїть *omnium granicierum circumferencialiter iacenium protensas, escrescentes et restantes vulgariter Abschari sive Sbytki dictas.* [10] У копії немає *agris.* [11] У копії немає *gays.* [12] Замість *ipsarumque* у копії *ipsarum.* [13] У копії немає *piscaturis.* [14] У копії немає фрагменту від *in prescriptis* до *Krzywilyasz.* [15] У копії немає *aut augmentari.* [16] Замість фрагмента від *consules* до *Leopoliensis* у копії *cives Leopolienses.* [17] У копії немає фрагмента від *predictas residuitates* до *predictam.* [18] У копії немає фрагмента від *et pacifice* до *possidenda.* [19] У копії після *adaugere* додано *iuribus tamen nostris regalibus in omnibus semper salvis.* [20] У копії після *presentibus* додано *ibidem.*

ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Щоб помилка забуття не траплялася у вирі подій на шкоду нащадкам, королі і володарі своїми рішеннями встановлювали, щоб їх давні грамоти та спостереження свідків довго тривали і з бігом часу не пропадали. Тому ми, Владислав, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо, як сучасникам, так і прийдешнім, всім, кому необхідно, які читатимуть це. Бажаючи наше місто Львів

або Лемберг (що багатолюддям народу в мурах є переповнений*) більшими вигодами (наділити), щоб будівлями і спорудами прикрашати та щоб ці умови кращими зробити, і щоб під нашим щасливим управлінням нехай (міщани) користь собі відчують, щоб (вони) отримали зростання і звідси нам засоби і прибуток збільшилися; на дане прохання обачних райців, жителів і всієї громади цього міста Львова, даємо, даруємо, присвоюємо і змістом цієї (грамоти) надаємо назавжди і навічно з нашої благодійної щедрості та особливої ласки їм та цьому місту всі кінці або залишки, звані обшарами, які знаходяться, простягаються, розростаються і відновлюються далі віддавна поміряних і нарізаних ланів для згаданого міста без поміряння їх у довжину і ширину аж до меж і кордонів усіх і кожного села, як нашого, так і духовного та світського, що місто навколо оточують, і зі всіма пустирями між межами вищезгаданих сіл і навколо згаданого міста, зі всіма належностями, користями, користуваннями, чиншами, роботами, прибутками, орною землею, полями, луками, пасовищами, лісами, пущами, гаями, дібровами, чагарниками, дубовими борами, болотами, озерами, струмками, ріками, проточними водами, якими б іменами (вони) не називалися, що тепер є і в майбутньому ремеслом чи людським талантом у вищеописаних кінцях чи залишках згаданих ланів, а також пустирях і особливо лісі, званому “Кривий ліс“*, можуть відкриватися, відбуватися чи збільшуватися. (Надаємо) для згаданих райців, міщан і громади згаданого міста Львова, їхніх спадкоємців і наступників згадані залишки ланів, пустирі і згаданий ліс, “Кривий ліс“, для тримання, володіння, використання, розміщення і мирного посідання на вічні часи і для їхнього добродійного розпорядження, залежно від того, як їм (міщанам) і цьому згаданому містові корисніше і вигідніше буде здійснювати. Але додаємо спеціально і ясно, що згадані міщани згаданого міста Львова повинні ремонтувати будівлі мурів і споруди і постійно (їх) посилювати для зручності держави. Діялося у Добростанах у середу після свята Воздвиження Чесного Хреста, року Божого 1415, у присутності (*список свідків*).

За свідченням згаданого пана Донина, апостольського протонотарія, віце-канцлера Польського королівства.

* На початку XV ст. населення середмістя Львова складало орієнтовно 4,5 тис. чол., див. *Капраль М.* Демографія Львова XV- першої половини XVI ст. // Львів. Історичні нариси. - Львів, 1996. - С.68-69.

** Кривий ліс - можливо, від назви цього села походить назва села Кривчиці, що тепер стало мікрорайоном Львова.

20

1420 р., березня 17, Мехув

Владислав II піддає будинки шляхти у Львові всім міським повинностям та податкам

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк. 291-291зв.
Опубл.: AGZ, IV, s.104-105 (підстава публікації).

Wladislaus Dei gracia rex Polonie, Lythwanie princeps supremus et heres Russie etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo consideratis menteque sollicita revolutis et non immerito compensatis dampnis, amfractibus et incomodis, civitati nostre Leopoliensi adeo incumbentibus, quia nonnulli nobiles et terrigene, domos et earum areas in ipsa civitate Leopoliensi possidentes, a custodiis, vectigalibus, podwodis, dacionibus, exaccionibus, contribucionibus et quibuslibet contingentibus solucionibus et iuvaminibus civilibus, solitis et consuetis exonerati volunt esse, liberi et exempti, non in modicum ipsius nostre civitatis dispendium et iacturam, cum indubie inde plurimum diminuitur, vilescit et deperit, nec respirare potest et felicia recipere incrementa, unde huiusmodi dispendiorum, incomodis et iacturis digne censuimus obviandum mediis salubribus oportunis, decernentes, ammodo omnes et singulas domos easdem ac areas, dumtaxat non privilegiatas neque libertatas, ad quaslibet talis modi daciones, exacciones et contribuciones solvendas ac solita subsidia civilia comprestanda fore obligatas et astrictas, consulibus in ibidem pro tempore existentibus ipsa iuvamina, exacciones et tributa plenam dantes et omnimodam concedentes facultatem exigendi et levandi irremissibiliter nostre gracie sub optentu. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Datum in Mechovia ipsa dominica Letare, anno Domini milesimo quadringentesimo vicesimo.

Ad relacionem Ioannis decani Cracoviensis, regni Polonie vicecancelarii.

Владислав, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо, як сучасникам, так і прийдешнім, всім, кому необхідно, які читатимуть це. Ґрунтовно обдумавши зі стурбуванням, що несправедливо не компенсуються втрати, збитки і невигоди, які нашому містові Львову завдаються, тому що деякі шляхтичі і зем'яни, які посідають будинки та ґрунти в місті Львові, від (податків) на охоронців, транспорт, підводи, зборів, виплат, контрибуцій та будь-яких подібних зборів і звичних міських повинностей хотіли би позбавитися, бути вільними і вилученими, а це непомірну втрату та шкоду для цього нашого міста безсумнівно (приносить), через це більш за все це (місто) зменшувалося і занепадало та не могло передихнути й отримати життєдайне зростання, звідки такі невигоди і шкоди втрат. Таку (ситуацію) ми гідно оцінили,

сприяючи суттєвим, корисним можливостям, і вирішуємо, що віднині всі і кожний (власник) будинку і ділянки, але не привілейований і без вільностей, буде зобов'язаний і змушений до виконання кожного роду сплат, податків, зборів, контрибуцій і звичайних міських субсидій. Райцям у цьому на майбутні часи даємо повну і всіляку можливість, дозволяємо збирати і стягувати ці повинності, збори та податки безповоротно, під покровом нашої ласки. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Дано у Мєхуві в неділю "Летаре", року Божого 1420.

За свідченням Йоана, краківського декана, віце-канцлера Польського королівства.

21

1422 р., березня 19, Сандомир

Владислав II дарує місту лазню навпроти францисканського монастиря у Львові з обов'язком сплати річного чиншу 20 кіп грошів і дозволяє закладати нові лазні без будь-якої оплати

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.63. Ініціал "I". Пергамент: 26х54,5 + 10,5 см. Написи: "Privilegium balnei in civitate et pro construendis pluribus balneis ad usus civitatis, 1422" (XV-XVI), "Vladislai Jagiellonis" (XVII), "Privilegiorum tomo II, pagina 24, numero 7, die 4 Decembris 1795 anno ingrossatum. Collationatum per Stefanovicz manu propria" (XVIII), "Praesens instrumentum praevio iudiciali consensu apud Leopolienses Tabulas civiles libro privillegiorum tomo II, pagina 24, numero 7 ingrossatum et in libro haereditatum tomo XXVIII, pagina 225, numero 2 onerum, super balneo, sub № 252 in civitate sito, tam haereditatum XXXI, pagina 363, numero 1 onerum, hareditatum V, pagina 389, numero 1 onerum, haereditatum XXI, pagina 507, numero 307 onerum, haereditatum XIV, pagina 265, numero 21 onerum, haereditatum XXVIII, pagina 87, numero 1 onerum, et haereditatum XIII, pagina 289, numero 8 onerum intabulatum est. Leopoli, die 28 Septembris 1798. Antonius Kaszuba manu propria. Regiarum civilium tabularum Leopoliensium registrator" (XVIII). На шовковому коричнево-жовто-рожевому шнурку частково пошкоджена по краях печатка: Gum., IX, №13.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.69-70; спр.646, арк.139-140зв; спр.64-б, арк.24-26.

Опубл.: AGZ, IV, s.114-115.

Регест: Каталог, №71.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum inter humane nature comoda nichil dignius memoria habeatur, opportunum existit, ut actus hominum literarum appicibus et fidedignorum testimonio perhennentur, ne lapsu temporis evanescant. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyavie, Litwanieque princeps suppremus, Pomeranie, Russieque dominus et heres

etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quia balneum nostrum in civitate nostra Leopoliensi, ex opposito monasterii fratrum minorum ordinis sancti Francisci situatum, in edificiis, ruinis et aliis defectibus nowa indigebat reparacione, quibus cupientes in tempore providere, in nostrisque proventibus et censibus, de eodem balneo nobis provenientibus, plenam habere certitudinem, huiusmodi balneum nostrum cum area, prout ab antiquo est expositum et erectum, ac omni iure, dominio et proprietate, censibus, reddittibus et proventibus universis, providis consulibus, civibus et civitati Leopoliensibus damus, inscribimus liberaliter et donamus donacione perpetua et irrevocabili, perpetuis temporibus et in ewum memoratum balneum per dictos consules, cives et civitatem tenendum, habendum, utifruendum et temporibus perpetuis possidendum, pacifice et quiete, necnon regendum, gubernandum, edificandum, construendum et reparandum atque disponendum, prout ipsis melius et utilius videbitur expedire. Ita tamen, quod ipsi consules vel civitas predicta de eodem balneo racione census nostri viginti sexagenas monete comunis, quibuslibet quatuor temporibus per quinque sexagenas nobis et nostris successoribus singulis annis solvere perpetue tenebuntur. Insuper volentes predicte civitatis nostre Leopoliensis condicionem facere meliorem, defectuique ipsius subvenire, ut sub felici nostro regimine utilia incrementa se senciat recepisse, dicte civitati pro melioracione ipsius et utilitate unum vel plura balneum et balnea per dictos consules et civitatem denowo erigendi, edificandi et collocandi in civitate predicta et extra in suburbio ipsius, ubi eis apcium videbitur, damus et concedimus plenam et omnimodam facultatem, huiusmodi balnea per dictos consules aut civitatem denuo erecta et fundata cum omnibus ipsorum censibus, proventibus, proprietatibus et iuribus perpetuis temporibus possidenda et habenda, de quibus quidem balneis, per ipsos consules et civitatem denowo fundatis et erectis, nullos census, soluclones et proventus ipsi consules vel civitas nobis et nostris successoribus perpetue dare et solvere tenebuntur neque debent, sed in prefatis viginti sexagenis nos et nostri successores dumptaxat debebimus contentari eviterne. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum Sandomirie feria quinta post dominicam Oculi, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo secundo. Presentibus reverendis in Christo patribus dominis Iohanne sancte Leopoliensis ecclesie archiepiscopo, Alberto Cracoviensis, regni Polonie cancellario et Iohanne Chelmensis, ecclesiarum episcopis, strenuisque et nobilibus Iohanne de Sczekoczin, Michaele de Czyszow Sandomiriensi, Domarath de Kobilani Becensi, castellanis, et Spitkone de Tharnow capitaneo nostro Russie generali multisque aliis fidedignis. Datum per manus predicti domini Alberti episcopi et cancellarii et venerabilis Iohannis decani Cracoviensis eiusdem regni vicecancellarii, sincere nobis dilectorum. Ia Stanczlaow[1].

Ad relacionem predicti domini Iohannis decani, regni Polonie vicecancellarii.

[1] Очевидно, ім’я писаря.

Ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. З користей людської природи ніщо не вважається вигідніше пам'яті, адже існує можливість, щоб дії людей з давніми грамотами і вірогідними свідченнями довго тривали і з часом не пропадали. Тому ми, Владислав, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо, як сучасникам, так і прийдешнім, всім, кому необхідно, які читатимуть це. Нашу лазню в нашому місті Львові, котра знаходиться навпроти монастиря братів францисканців ордену св.Франциска*, що потребувала нового ремонту, з будівлями, руїнами та іншими недоліками, про які (будівлі) бажаючи на майбутнє потурбуватися, щоб у наших прибутках і чиншах з тієї лазні, що нам приносить прибутки, мати цілковиту певність; ту нашу лазню даємо, добросердечно записуємо, даруємо вічним і незворотнім дарунком, вічними часами і назавжди з ґрунтом, згідно з тим, як віддавна є описано та забудовано, з усіма правами, володінням і власністю, чиншами, боргами і прибутками, обачним львівським райцям, міщанам і місту для тримання, володіння, користування і посідання вічними часами мирно і спокійно, а також для керування, управління, будівництва, спорудження і відновлення, а також розпорядження згідно з тим, як краще і корисніше бачиться (їм) застосувати. Але так, щоб ці райці чи згадане місто з тієї лазні в рахунок нашого чиншу завжди сплачували 20 кіп загальноприйнятих грошей, чотири рази кожного разу по 5 кіп нам і нашим спадкоємцям кожного року. Нарешті, бажаючи згаданому нашому місту кращі умови зробити і допомогти в його проблемах, щоб під нашим щасливим пануванням, отримавши для себе корисне зростання, (полегшення) відчуло би; згаданим райцям і місту для власного покращення і користі даємо і надаємо повну і всю можливість для нового зведення, будівництва та розміщення у згаданому місті і поза (містом), у його передмісті, де їм відповідніше бачиться, однієї лазні чи більше лазень, щоб такі лазні згаданими райцями чи містом знову були зведені і фундовані зі всіма їхніми чиншами, прибутками, належностями і правами на вічні часи для посідання і володіння. З тих лазень, новофундованих і зведених райцями і містом, жодного чиншу, оплати і податку ці райці чи місто не будуть повинні давати і платити нам і нашим спадкоємцям назавжди, але ми і наші спадкоємці маємо задовольнятися тільки згаданими 20 копами навічно. Для засвідчення цієї грамоти нашу печатку є підвішено. Діялося у Сандомирі у четвер після неділі "Окулі", року Божого 1422, у присутності (*список свідків*). Дано через руки згаданого пана Альберта, єпископа і канцлера, і велебного Йоана, краківського декана, віце-канцлера того королівства, щиро нам милих. Я, Станіслав.

За свідченням згаданого пана Йоана, декана, віце-канцлера Польського королівства.

* Монастир і костел св. Хреста ордену францисканців побудовано, очевидно, у другій половині XIV ст.

1422 р., березня 20, Сандомир

Владислав II підтверджує привілей Казимира III від 28 грудня 1360 р., змінивши в ньому один параграф про поділ спадщини у випадку смерті одного з подружжя

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.64. Пергамент: 37,5х60,5 + 14 см. Ініціал "I". Написи: "Plebiscitum civitatis Leopoliensis, anno 1422" (XVII), "Laudum et plebiscita civitatis Leopoliensis per Vladislaum Jagellonem regem confirmata, anno 1422" (XVII). На шовковому коричнево-жовто-рожевому шнурку печатка: Gum., IX, №13.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.613, арк.11зв-12зв; оп.2, спр.1153, арк.167-170 ; спр.614, арк.7-9; спр.615, арк.89-94; Czart., 2003, k.332-335; Czart., 2014, k.74-77; Czart., 2029, k.87-91v.

Опубл.: AGZ, IV, s.116-118.

Регест: Каталог, №72.

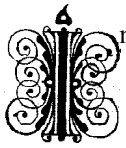

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Ne error oblivionis gestis sub tempore versantibus pariat imposterum detrimenta, alta regum et principum consilia decreverunt ea literarum et testium annotacione perhennari. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracowie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyavie Lithwanieque princeps suppremus, Pomeranie Russieque dominus et heres etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo pro parte providorum consulum et civium tociusque comunitatis civitatis nostre Leopoliensis, fidelium nostrorum dilectorum, nobis oblata peticio continebat, quatenus ipsis privilegium domini Kasimiri olim regis Polonie etc., predecessoris nostri, et eius contenta, excepta una clausula in fine dicti privilegii posita, que sic incipit. Insuper quod domina aut mulier quelibet post mariti sui obitum etc., quam inferius per expressum volumus explicare, de innate nobis celsitudinis clemencia confirmare et ratificare dignaremur. Tenor vero huiusmodi privilegii est talis:

Далі наводиться привілей Казимира III від 28 грудня 1360 р., див. док. №2. Після цього подано текст:

Nos itaque peticionibus ipsorum huiusmodi tamquam iustis et racionabilibus, benigniter annuentes, dictum privilegium predicti domini Kasimiri Polonie regis etc. et ipsius contenta in omnibus suis punctis, sentenciis, condicionibus articulis et clausulis, prescripta clausula, ut prefertur, tantummodo excepta, confirmamus, ratificamus et approbamus decernentes ipsum robur obtinere perpetue firmitatis et quia attentis et diligenter inspectis ex predicta clausula: "Quod domina aut mulier quelibet post mariti sui obitum cum consangwineis et cognatis dicti mariti sui quibuslibet utriusque sexus omnes res mobiles et immobiles per medium dividere debet et tenetur", multiplicibus defectibus, incomodis, controversiis, erroribus et

dubiis dicte civitati nostre sepissime occurrentibus. Quibus taliter occurrere cupientes prelatorum et baronum nostrorum ad hoc habito salubri consilio, eamdem clausulam *infringimus, cassamus et annullamus ac taliomodo*[1] in alium sensum immutamus, interpretamur, declaramus et innovamus, statuentes quod huiusmodi clausule, declaracio et interpretacio in dicta civitate nostra Leopoliensi firmiter perpetuis temporibus et inviolabiliter observetur in hunc modum, quod legittime viro et uxore matrimonium contrahentibus bonaque hereditaria, mobilia et immobilia, ex utraque parte vel ex una tantum in simul comportantibus, illa omnia bona debent indivisa esse et ad unum coadunata. Dum autem contingat uxorem decedere ab hac luce et marito ipsius superstite remanente, idem maritus heredibus aut consangwineis, vel proximioribus dicte uxoris sue sexus utriusque terciam partem omnium bonorum mobilium et immobilium pro successione materna dare teneatur, duabus partibus eorundem bonorum pro se reservatis. Si vero maritus arma bellica et alias res iure Maidburgensi, Hergewethe vulgariter dictas, pro utilitate sua voluerit obtinere, illa in divisione secundum taxam et valorem ad partem ipsius computentur. Item mortuo marito, uxore ipsius supervivente, ipsa uxor racione dotis et dotalicii terciam partem eorundem bonorum quorumlicet mobilium et immobilium totaliter obtinebit, duabus partibus pro heredibus aut consangwineis vel proximioribus dicti mariti sexus utriusque reservatis. Ac tamen si uxor pro utilitate sua aliquas res ornamentorum seu suppellectilium, que iure Maidburgensi Gerade vulgariter nuncupatum, voluerit optinere, illa in divisione bonorum ad partem suam taxentur et computentur. Ceterum si post mortem matris aliquem de pueris seu heredibus, patre in humanis agente, mori contingat, extunc pars eiusdem pueri sive heredis morientis ad patrem devolvi debebit pleno iure. Et similiter si aliquem puerorum sive heredum post obitum patris, vivente matre, mori contingat, ex tunc pars pueri defuncti seu heredis ad matrem debebit pertinere. Ceterum statuimus et presentis privilegii munimine roboramus, quod liceat marito uxori sue legitime, prole carente, omnia bona sua quelibet coram bannito iudicio, nostro statuto predicto non obstante, libere resignare, et eciam uxor, non habens prolem, marito suo legitimo, dum tamen ad resignacionem bonorum ad eam pertinencium per eundem maritum metu non fuerit compulsa, per procuratorem idoneum bona huiusmodi similiter in bannito iudicio liberam resignandi habebit facultatem. Super quo volumus, quod dicte civitatis consules diligenciam faciant in huiusmodi resignacionibus mulierum maritis suis factis, ut non sint compulse vel coacte. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum Sandomirie feria sexta post dominicam Oculi etc., anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo secundo, presentibus reverendis in Christo patribus dominis Iohanne sancte Leopoliensis ecclesie archiepiscopo, Alberto Cracoviensis, regni Polonie cancellario et Iohanne Chelmensis, episcopis ecclesiarum, strennuis et nobilibus Michaele de Czyszow Sandomiriensi, Iohanne de Sczecoczini Lublinensi et Domarath de Cobilyani Byecensi, castellanis, necnon Paulo de Bogumilovice Cracoviensi, Petro de Falkow Sandomiriensi, iudicibus, et Spitkone de Tharnow generali capitaneo terre Russie multisque aliis fidedignis fidelibus nostris dilectis. Datum per manus prefati domini Alberti episcopi et regni Polonie cancellarii

etvenerabils Iohannis decani Cracoviensis, eiusdem regni vicecancellarii, sincere nobis dilectorum. Stanislaw[2].

Ad relacionem predicti domini Iohannis decani et regni Polonie vicecancellarii.

[1] Так в оригіналі. [2] Очевидно, ім'я писаря.

ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. З помилкою через забуття, з втратами в майбутньому історичні дії з часом зникають, через це високі рішення королів і володарів постановляють, щоб їхні грамоти і записи свідків (історичні дії) увічнювали. Тому ми, Владислав, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо, як сучасникам, так і прийдешнім, всім, кому необхідно, які читатимуть це. З боку обачних райців і міщан та всієї громади нашого міста Львова, наших вірних милих, подано нам прохання, щоб ми вважали гідним з властивою ласкою (нашої) величності підтвердити і ратифікувати привілей Казимира, покійного короля Польщі і т.д., нашого попередника, і його зміст, за винятком однієї клаузули, що знаходиться в кінці згаданого привілею, що так починається: "Нарешті, щоб кожна жінка чи дружина після смерті свого чоловіка і т.д.", який хочемо нижче виразно розвинути. Зміст того привілею є таким.

Далі наводиться привілей Казимира III від 28 грудня 1360 р., див. док. №2. Після цього подано текст:

Таким чином, ми на таке їхнє прохання прихильно погоджуючись, як справедливе та розумне, згаданий привілей пана Казимира, короля Польщі і т.д., і його зміст у всіх його пунктах, твердженнях, умовах, статтях і клаузулах, лише за винятком записаної клаузули, як вже згадувалося, підтверджуємо, ратифікуємо і схвалюємо, вирішивши наділити його (привілей) силою, вічною міцністю. Оцінивши й уважно оглянувши (текст) із згаданої клаузули: "Тому що кожна жінка чи дружина після смерті свого чоловіка повинна і зобов'язана поділити з кожним родичем і близьким обох статей свого згаданого чоловіка всі рухомі і нерухомі речі порівну", що збільшує проблеми, незручності, суперечки, помилки та сумніви, які траплялися в згаданому нашому місту. Бажаючи у цьому допомогти, при корисній пораді наших прелатів і магнатів, таку клаузулу ламаємо, відміняємо й анулюємо та в інше значення змінюємо, тлумачимо, оголошуємо й обновлюємо. Встановлюємо таку клаузулу, оголошення і трактування, щоб у згаданому нашому місті Львові міцно, на вічні часи і непорушно дотримувалися в такий спосіб: "Що законно чоловік і жінка, з'єднані у шлюбі, спадкове майно, рухоме і нерухоме, яке з обох чи однієї сторони з'єднується настільки разом, що те все майно повинно бути неподільним і в одне об'єднаним. Якщо ж трапиться, що жінка відійде з цього світу, а чоловік буде жити, тоді чоловік повинен дати третю частину всього рухомого і нерухомого майна обох статей спадкоємцям чи родичам або близьким своєї жінки для

успадкування материнської (частини), дві ж частини того майна для себе зберегти. Якщо чоловік військове озброєння чи інші речі, які у магдебурзькому праві "геґевет"* по-простому називаються, схоче для своєї користі тримати, то ті (речі) при поділі згідно з оцінкою і вартістю до його частини нехай причисляться. Так само, при смерті чоловіка, коли жінка його пережила, та жінка в рахунок посагу і приданого загалом третьою частиною того рухомого чи нерухомого майна має володіти, а дві частини для обох статей спадкоємців чи родичів або близьких згаданого чоловіка нехай залишаться. Якщо ж жінка для своєї користі якісь прикраси чи домашні речі, які у магдебурзькому праві "ґерад"** по-простому називаються, захоче вибрати, ті (речі) при поділі майна до її частини нехай оціняться і причисляться. Щодо іншого, якщо після смерті матері хтось з дітей чи спадкоємців, народжених батьком, випадково помре, тоді частина (майна) тієї померлої дитини чи спадкоємця батькові повинна дістатися з повним правом. Й аналогічно, якщо хтось з дітей чи спадкоємців після смерті батька і при живій матері випадково помре, тоді частина (майна) померлої дитини чи спадкоємця матері повинна належати. Ще інше, встановлюємо і даним привілеєм міцно посилюємо, що хай буде дозволено чоловіку без нащадків своїй законній дружині все своє будь-яке майно вільно відступати у гайному суді***, не протидіючи нашому згаданому положенню. І також жінка, котра не має нащадків, своєму законному чоловіку (все майно може відступати), але до відступлення майна, що їй належить, її чоловіком нехай не буде страхом примушена, а через зручного адвоката те майно так само у гайному суді матиме вільну можливість відступити. Нарешті, хочемо, щоб райці згаданого міста робили попередню заяву до суду у таких відступленнях жінок своїм чоловікам, що (відступлення) не було примусове чи вимушене". Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Діялося у Сандомирі у п'ятницю після неділі "Окулі" і т.д., року Божого 1422, у присутності (*список свідків*). Дано через руки згаданого пана Альберта, єпископа і канцлера Польського королівства, і велебного Йоана, краківського декана, того королівства віце-канцлера, щиро нам милих. Станіслав.

За свідченням згаданого пана Йоана, декана і віце-канцлера Польського королівства.

* Геґевет - чоловіча частина спільного рухомого майна подружжя, включала чоловічий одяг, коней з упряжжю, зброю, предмети озброєння тощо; могла бути успадкована тільки близькими родичами чоловічої статті.

** Ґерад - жіноча частина спільного рухомого майна подружжя; включала жіночий одяг, посуд, постіль, прикраси тощо; успадковувалася дочками та синами, що вибрали духовний стан.

*** Гайний суд - міський суд магдебурського права у невідкладних, переважно кримінальних справах.

23

1424 р., березня 8, Сандомир

Владислав II стверджує та повністю наводить привілей, наданий львів'янам королевою Ядвігою 8 березня 1387 р.

Транс.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.474 (див. док. №139).
Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.12-14; спр.646, арк.27-30; MK, 20, k.222-223.
Опубл.: CDP, I, s.252; AGZ, III, s.188-189.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Ne error oblivionis gestis sub tempore versantibus pariat im posterum detrimenta, alta regum et principum consilia decreverunt ea literarum appicibus et testium annotacione perhennari. Proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiavie, Lituanieque princeps supremus, Pomeranie Russieque dominus et heres etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quod attente mentis consideracione perpendentes clare fidei firmam constanciam ac multe fidelitatis fructuosa servicia, quibus fideles nostri cives et incole civitatis nostre Lamburgensis in oculis nostre celsitudinis complacere studuerunt et in futurum aucto fidelitatis studio prestancium poterint se nobis reddere apciores, horum intuitu, ob ipsorum quoque instantissimas et iustas peticiones, quibus maiestati nostre operosius supplicarunt, cupientes ipsos specialium graciarum studiis prosequi, literam serenissime domine Hedvigis regine Polonie etc. consortis nostre charissime, omni prorsus suspicionis vicio carentem, eius vero pendenti sigillo sigillatam, eiusdem civibus datam, scriptam specialiter et concessam, in omnibus ipsius punctis, articulis, condicionibus et clausulis, approbamus, ratificamus, innovamus et confirmamus. Cuius quidem litere tenor sequitur in hec verba:

Далі наводиться привілей Ядвіги від 8 березня 1387 р., див. док. №9. Після цього подано текст:

Ut autem huiusmodi nostra approbacio, ratificacio, innovacio et confirmacio robur obtineat perpetue firmitatis presentes literas nostras memoratis civibus dari fecimus nostre maiestatis sigilli munimine roboratas. Actum Cracovie feria quarta Cinerum tempore coronacionis inclite consortis nostre charissime domine Zophie regine Polonie etc., anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo quarto. Presentibus reverendis in Christo patribus dominis Alberto Gneznensi, Iohanne Leopoliensi archiepiscopis, Sbigneo Cracoviensi, Iohanne Wladislaviensi, Iohanne Premisliensi et Iohanne Chelmensi, episcopis, magnificis et strennuis Cristino de Ostrow castellano, Iohanne de Tharnow palatino Cracoviensibus et Spitkone de Tharnow protunc capitaneo nostro Leopoliensi generali multisque aliis fidedignis.

Datum per manus venerabilium Iohannis decani Cracoviensis regni Polonie cancellarii et Stanislai Czolek cantoris Cracoviensis, Poznaniensis, Sandomiriensis ecclesiarum canonicis, eiusdem regni vicecancellarii, sincere nobis dilectorum. Ia Stanczlaow[1].

Ad relacionem predicti domini Stanislai Czolek cantoris, regni Polonie vicecancellarii.

[1] Очевидно, ім'я писаря.

В ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Щоб помилка забуття не траплялася у вирі подій на шкоду нащадкам, королі і володарі своїми рішеннями встановлювали, щоб їх давні грамоти та спостереження свідків увічнювали. Тому ми, Владислав, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо, як сучасникам, так і прийдешнім, всім, кому необхідно, які читатимуть це. Взявши до уваги уважним розглядом думки міцну постійність стійкої віри і вірність дуже корисної служби, яку наші вірні міщани та жителі нашого міста Львова виявили, щоб сподобатися перед очами нашої високості, і в майбутньому постійно будуть старатися посилювати вірність і повністю довірять себе нам; з огляду на їхні дані справедливі прохання, які наш маєстат з великим прагненням уклінно просили (задовільнити), бажаючи їх старання обдарувати спеціальними ласками, грамоту найяснішої пані Ядвіги, королеви Польщі і т.д., нашої дорогої дружини, тим міщанам винятково надану і написану, позбавлену жодної підозри і дефекту, скріплену її підвішеною печаткою, у всіх її пунктах, статтях, умовах і клаузулах схвалюємо, ратифікуємо, відновлюємо і підтверджуємо. Зміст тієї грамоти наведено у таких словах.

Далі наводиться привілей Ядвіги від 8 серпня 1387 р., див. док. №9. Після цього подано текст:

Щоб таке наше схвалення, ратифікація, відновлення і підтвердження були наділені силою вічної чинності, цю нашу грамоту, дану згаданим міщанам, наказуємо нашою маєстатичною печаткою для захисту зміцнити. Діялося в Кракові у середу "Цінерум", у час коронації славної нашої дружини, дорогої пані Софії, королеви Польщі і т.д., року Божого 1424, у присутності (*список свідків*). Дано через руки велебного Йоана, краківського декана, канцлера Польського королівства, і Станіслава Цьолека, кантора краківського, познанського, сандомирського каноніка, того королівства віце-канцлера, щиро нам милих. Я, Станіслав.

За свідченням Станіслава Цьолека, кантора*, віце-канцлера Польського королівства.

* Кантор - канонік, обов'язком якого було вчити клериків співу, диригувати хором.

1425 р., листопада 6, Замех
Владислав II звільняє львів'ян від оплати мит у межах всього Польського королівства

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.613, арк.13.
Опубл.: AGZ, IV, s.136-137.

ladislaus Dei gracia rex Polonie Litwanieque princeps supremus et heres Russie etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo cupientes civitatis nostre Leopoliensis in terra Russie condicionem facere meliorem, ut tempore felicis nostri regiminis felicia recipiat incrementa ad instantes peticiones civium civitatis predicte, qui nobis multipliciter placere meruerant, hanc eisdem civibus, mercatoribus et incolis predicte civitatis graciam concessimus et concedimus per presentes, quod a data presentis usque ad beneplacitum nostrum et tamdiu quousque iterum eandem graciam nostram literis revocabimus nostris patentibus, nullibi in regno nostro Polonie de theoloneis aliquibus respondeant et respondere teneantur. Ideo vobis omnibus et singulis capitaneis, burgrabiis, procuratoribus, woywodis, theoloneatoribus, civibus et quibuslibet nostris officialibus damus firmis nostris regalibus in mandatis, omnino habere volentes, quatinus cives, mercatores et incolas dicte civitatis nostre circa hanc, quam ipsis graciam et libertatem concessimus, conservare debeatis, ab ipsis nulla theolonea in regno nostro ubicumqne et terris Russie in eundo, stando, negociando et redeundo ab omnibus rebus, mercanciis et bobus exigere presumatis nec exigi permittatis, gracie nostre sub optentu. Si autem ausu temerario contra hanc libertatem nostram ad presens dictis civibus per maiestatem nostram factam et concessam aliquid attemptaverit seu attemptare presumpserit, noverit se indignacionem nostram incursurum, sed omnia illa, que dicti cives et mercatores predicte civitatis Leopoliensis nostre in eisdem theoloneis deberent exponere simul recolligentes in pretorio civitatis eiusdem reponent ad servandum et post pro muris et fortificacione civitatis illam summam, quam colligent, exponent et exponere tenebuntur ex integro. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est appensum testimonio literarum. Actum in Zamech feria tercia proxima ante festum sancti Martini Confessoris, anno Domini MCCCCXX quinto.

Ad relacionem wenerabilis Stanislai custodis Gneznensis etc., vicecancellarii regni Polonie per reverendum in Christo patrem dominum Iohannem Leopoliensem archiepiscopum.

ладислав, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо, як сучасникам, так і прийдешнім, всім, кому необхідно, які читатимуть це. Бажаючи наше місто Львів кращими умовами наділити, щоб у час щасливого нашого панування (місто) щасливе зростання отримало, на дані прохання міщан згаданого міста, які нам

багаторазово заслужили, щоб сподобатися, тим міщанам, купцям і жителям згаданого міста ласку дозволили і дозволяємо даною (грамотою), що від даної дати аж до нашої волі і так довго, доки знову тією нашою ласкою не відкличемо нашої відкритої грамоти, щоб ніде у нашому польському королівстві (львівські міщани) не були зобов'язані до сплати будь-яких мит. Також, ви, всі та кожний старости, бурграбії, прокуратори, воєводи, митники, міщани та будь-які наші урядовці, даємо наші міцні королівські накази, бажаючи мати все (у своїй волі), щоб міщани, купці та жителі згаданого нашого міста залишалися при тій ласці і вільності, які ми надали. З тих (міщан) жодного мита у нашому королівстві і в руських землях при поїздці, зупинці, торгівлі і поверненні назад не наважуйтеся стягувати і не дозволяйте стягувати (іншим) зі всіх речей, товарів і волів, для отримання нашої ласки. Якщо ж при легковажному задумі проти цієї нашої вільності, зробленої і наданої згаданим нашим міщанам, хтось спробує порушити або наважиться спробувати, то нехай знає, що з нашим незадоволенням зіштовхнеться. І всі ті (гроші), що згадані міщани і купці згаданого нашого міста Львова як мита повинні були би сплатити, нехай зберуть у той же час у ратуші того міста і покладуть на зберігання; пізніше для (зведення і ремонту) мурів і фортифікацій міста витратять і зобов'язані цілком витратити ту суму, яку зберуть. Для засвідчення даної грамоти наша печатка є підвішена. Діялося у Замеху, у вівторок перед святом св. Мартина сповідника, року Божого 1425.

За свідченням велебного Станіслава, гнезненського кустода* і т.д., віце-канцлера Польського королівства, через велебного у Христі отця Йоана, львівського архієпископа.

* Кустод - канонік, який завідує кафедральним будинком (парафією).

1425 р., листопада 6, Замех

Владислав II, бажаючи поліпшити умови Львова, наказує старостам, бурграбіям, воєводам та іншим урядовцям, щоб не вимагали від львівських громадян жодних інших підвід, крім тих, які потрібні для перевезення королівської кухні під час перебування короля або королеви у Львові

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.78. Пергамент: 16,3х38,2 + 6,5 см. Написи: "Quod debent cives dare equos in secessu regali" (XV), "Privilegium Vladislai" (XVII). Печатка відсутня, залишився пергаментний поясок.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.34-35.

Опубл.: AGZ, IV, s.137-138.

Регест: Каталог, №87.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie Lythwanieque princeps suppremus et heres Russye etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, quomodo cupientes civitatis nostre Leopoliensis condicionem facere meliorem, ut sub felici nostro regimine felicia recipiat incrementa, civibus et incolis civitatis predicte hanc graciam concessimus et concedimus per presentes, quod a ministracione equorum subiugalium seu podwodorum exempti debent esse et soluti, nec ad dandum equos aliquos astringi et compelli, excepto quod in presencia nostri et tempore stacionis, coquinam nostram et serenissime domine regine conducere teneantur more antiquitus observato, et[1] ad hoc pro aliis nostris necessitatibus, in nostra dumptaxat presencia, duodecim equos et non plures ad nostrarum peccuniarum racionem ministrare teneantur et sint astricti. Quare vobis capitaneis, burgrabiis, woewodis et officialibus quibuslibet pro tempore existentibus ferimus, damus nostris regalibus in mandatis, habere volentes, quatenus cives et incolas civitatis[2] predicte ad dandum equos huiusmodi minime debestis astringere, aut eos ab ipsis exigere, stacionibus nostris et equis duodecim, ut prefertur, demptis et exeptis. Harum quibus sigillum nostrorum presencium est appensum. Actum et datum in Zamech feria tercia proxima ante festum sancti Martini, anno Domini milesimo quadringentesimo vigesimo quinto.

Relacio venerabilis Stanislai Czolek cantoris Cracoviensis, regni Polonie vicecancellarii, per reverendum patrem dominum Iohannem archiepiscopum Leopoliensem.

[1] Початково в оригіналі після *et* йшло *super*, потім це слово закреслили. [2] В **AGZ** немає *civitatis.*

Владислав, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо, як сучасникам, так і прийдешнім, всім, кому необхідно, які читатимуть це. Бажаючи наше місто Львів кращими умовами наділити, щоб у час щасливого нашого панування щасливе зростання міщани і жителі згаданого міста отримали, таку ласку надали і надаємо даною (грамотою), що від служби запряженими кіньми чи підводами повинні бути вилучені і вивільнені, до збору будь-яких коней не будуть зобов'язані і змушені, за винятком, коли при нашій присутності і в час ночівлі нашу кухню і найяснішу пані королеву будуть зобов'язані відвезти, дотримуючись давнього звичаю, і понад це для інших наших потреб будуть повинні і зобов'язані служити, тільки при нашій присутності - 12 кіньми і не більше, за нашим рахунком грошей. Тому вам, старости, бурграбії, воєводи і будь-які урядовці, що в той час урядуєте, видаємо і даємо наші королівські накази, бажаючи мати все (у своїй волі), що згаданих міщан і жителів до збору тих коней мінімально ви повинні зобов'язувати, чи їх (коней) від них (міщан) стягувати, за винятком наших ночівлей і 12 коней, як вище було сказано. Для (засвідчення) даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Діялося і дано у Замеху, у вівторок перед святом св. Мартина, року Божого 1425.

За свідченням велебного Станіслава Цьолека, краківського кантора, віце-канцлера Польського королівства, через велебного у Христі отця Йоана, львівського архієпископа.

1426 р., березня 25, Красний Став

Владислав II звільняє громадян Львова від обов'язку постачання підводами і кіньми королівських гінців, сокільничих та їм подібних, крім тих випадків, коли самі король та королева Софія перебуватимуть у Львові і для їхнього переїзду будуть потрібні підводи

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.82. Пергамент: 25,1х57,1 + 12,5 см. Ініціал "I". Написи: "Podwodorum, 1426" (XV), "Serenissimi Vladislai regis libertas a podvodis perpetua, anno 1426" (XVII). На шовковому рожево-жовто-коричневому шнурку пошкоджена печатка: Gum., IX, №13.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.35-36; спр.646, арк.201-203зв.

Опубл.: AGZ, V, s.48-50.

Регест: Каталог, №91.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Ad hoc eterni regis presidio gloriosi principatus solium assumpsimus, ad hoc regni recepimus dyadema, ut subiectus nobis populus, nostro felici suffultus presidio, in pacis dulcedine conquiescat et ab omni oppressione gravamineque iugiter liberetur, proinde nos Wladislaus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Syradie, Lancicie, Cuiavie, Lythwanie princeps suppremus, Pomeranie Russieque dominus et heres etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo consideratis et animo revolutis multiplicibus oppressionum gravaminibus, laboribus et iacturis, civibus et incolis civitatum regni nostri et frequencia vectigalium, ducturarum, equitaturarum, que podwodi dicuntur, et aliis quibuscumque nominibus nunccupantur, innuentibus digna et salubri animadversione eadem vectigalia, ducturas, equitaturas, ut premittitur, podwody dictas, que in antea non fuerunt, merito decrevimus abolendas, ut cives et incole civitatum regni nostri et dominiorum nostrorum a gravaminibus ipsorum respirare valeant et Creatoris nostri clemenciam pro nobis, consorte et prole nostris carissimis frequencium exorare, et ut civitas nostra Lamburgensis alias Leopoliensis, que capitalis urbs terrarum nostrarum Russie existit, hac plenitudine graciarum gaudeat, utifruatur et letetur et felicia valeat recipere incrementa, ipsam cives et incolas eius ac inhabitatores universos ab omnibus vectigalium, ducturarum, equitaturarum oppressionibus et a dacione eorumdem, que podwody dicuntur, ex nunc et in antea excepimus, exemimus, absolvimus et tenore presencium liberamus perpetuis temporibus et in evum, decernentes et constanti firmitate statuentes, quomodo ab eisdem civibus, incolis ac aliis inhabitatoribus civitatis nostre Lamburgensis alias Leopoliensis predicti[1] equi podwodorum pro vectigalibus, ducturis et equitaturis, tam pro curribus, quam pro nuncciis equestribus nostris, quam falkonistis et aliis quibuscumque, nulla recipiantur per nostros nostrorumque successorum quoscumque capitaneos, procuratores et

woyewodas et ceteros officiales aut nunccios racione, sed quod ipsi cives et incole ab ipsorum dacione sint liberi, soluti penitus et excepti perpetue et in evum. Illa nostra necessitate tantummodo excepta et exclusa, quod dum ibidem in Leopoli fuerimus cum consorte nostra inclita Zophia, regina Polonie etc. carissima, constituti, extunc ipsi cives et incole eiusdem civitatis pro ducendis nostris utensilibus, coquinalibus, currus nobis et inclite regine, consorti nostre carissime predicte, dare tenebuntur et sunt astricti ad civitatem seu ad locum proximum, in qua vel in quo de dicta civitate Leopoliensi recedendo primum nocturnum et stacionem faciemus. Vobis igitur capitaneis, burgrabiis, tenutariis, procuratoribus, viceprocuratoribus, woyewodis et eorum vicesgerentibus, nuncciis et officialibus nostris quibuscumque, in terra Russie ubilibet constitutis, pro tempore existentibus, fidelibus nostris dilectis, firmis nostris regalibus damus in mandatis, omnino habere volentes, quatinus equos podwodorum, ut prefertur, a dictis civibus Leopoliensibus de cetero nulla presumatis exigere racione, sed eos circa hanc ipsis concessam libertatem firmiter conservare debeatis, secus facere non ausuri gracie nostre sub obtentu. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum in Crasnistaw feria secunda in crastino dominice Ramispalmarum, anno Domini millesimo quadringentesimo vigesimo sexto, presentibus reverendo in Christo patre domino Iohanne Dei gracia episcopo Chelmensi magnificisque et strennuis dominis Iohanne de Tarnow pallatino Cracoviensi, Michaele de Czyszow castellano Sandomiriensi, Paulo Zlodzey gladifero Cracoviensi, Laurencio Zaramba marschalko curie nostre, Gnewossio de Dalyewycze subdapifero Cracoviensi et aliis fidedignis. Datum per manus wenerabilis Iohannis decani Cracoviensis, regni Polonie cancellarii, nobis sincere dilecti.

Ad relacionem eiusdem wenerabilis Iohannis decani Cracoviensis, regni Polonie cancellarii.

[1] В оригіналі *predicte.*

ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Для того прийняли ми владу вічного і славетного королівства і прийняли королівську корону, щоб підданий нам народ був забезпечений, під нашим щасливим захистом, у задоволенні миру відпочивав би і від усіх кривд і труднощів був звільнений. Тому ми, Владислав, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо, як сучасникам, так і прийдешнім, всім, кому необхідно, які читатимуть це. Ретельно взявши до уваги численні утиски, обтяження роботами і шкодами, (завдані) міщанам і жителям міст нашого королівства, а також дорожні, транспортні, кінні податки, що підводами називаються, та інші, якими б назвами вони не називалися; відзначаючи гідним і корисним спостереженням, що ті дорожні, транспортні, кінні податки, що, як попередньо згадано, підводами називаються, в минулому не існували, ми постановили заслужено (їх) відмінити. Щоб міщани і жителі міст нашого королівства і наших володінь від тих обтяжень легше дихали і милість нашого Творця для нас, нашої дружини і нащадків частіше випрошували і щоб наше місто Лемберг чи Львів,

що є столицею міст наших руських земель, цією повнотою милостей тішилося б, користувалося б і прагнуло б отримати щасливе зростання. Тому міщан і жителів та мешканців від кожного і всіх дорожніх, транспортних, кінних зборів і того податку, що підводи називаються, віднині і раніше ми забрали, вилучили, відділили і змістом даної (грамоти) звільняємо вічними часами і назавжди. Вирішуємо і постійну чинність встановлюємо, щоб від тих міщан, жителів та інших мешканців нашого міста Лемберга чи Львова згадані кінні підводи для (сплати) дорожнього, транспортного і кінного (податків), як для каретних, так і кінних наших посланців, як і сокільничих та будь-яких інших, нічого хай не стягують наші і наших спадкоємців будь-які старости, прокуратори і воєводи та інші урядовці чи посланці, але щоб ці міщани і жителі від цього податку були вільні, цілком позбавлені і вічно звільнені. За винятком і виключно тільки з такої нашої необхідності, що поки тут у Львові будемо з нашою дорогою дружиною Софією, королевою Польщі і т.д., ухвалюємо відтепер, щоб ці міщани і жителі того міста для транспортування наших дорожніх речей, кухонних припасів мають дати карету нам і славній королеві, згаданій нашій дорогій дружині, і будуть зобов'язані до міста чи найближчого місця, куди або де, зі згаданого міста Львова від'їхавши, зробимо першу ночівлю і зупинку. Отже, вам, старости, бурграбії, державці, прокуратори, віце-прокуратори, воєводи та їх заступники, посланці і будь-які наші урядовці, де б в руській землі не були на сьогоднішній час, наші вірні милі, даємо міцним нашим королівським наказом, бажаючи все мати (у своїй волі), щоб ви (податок від) кінних підвод, як вище сказано, від згаданих львівських міщан у жодному разі не наважувалися знімати, але їх (міщан) згідно з тим нашим наданим звільненням міцно повинні зберігати, інше робити не наважуйтеся, під покровом нашої ласки. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Діялося у Красному Ставі у понеділок, після "Вербної" неділі, року Божого 1426, у присутності (*список свідків*). Дано через руки велебного Йоана, краківського декана, канцлера Польського королівства, щиро нам милого.

За свідченням велебного Йоана, краківського декана, канцлера Польського королівства.

1435 р., жовтня 7, Краків

Владислав III наказує старостам, бурграбієм, державцям, та іншим урядовцям руських земель оголосити публічно на ярмарках та інших людних місцях, що під загрозою тілесної кари й арешту всіх товарів забороняється купцям їхати з товарами

новими, невизначеними досі дорогами, оминаючи львівський склад, так само, як і встановлювати нові незаконні мита

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.102. Пергамент: 23,5х27,4 см. Напис: “Mandatum Vladislai regis inhibitione, arestatione et detentione pretereuntium depositum Leopoliense per cives Leopolienses et de novis theloneis per vias versus Leopolim per nobiles non excogitandis, anno 1435” (XVII). На пергаменті під текстом посередині залишки відтисненої у червоному воскові печатки: Gum., IX, №3.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.14-15; спр.646, арк.31-32.

Опубл.: AGZ, V, s.79-80.

Регест: Каталог, №112.

Wladislaus Dei gracia rex Polonie etc. Universis et singulis terrarum Russie capitaneis, burgrabiis, tenutariis, procuratoribus, viceprocuratoribus, woyewodis, theolonatoribus, passuum locorumve custodibus ac quibusvis officialibus et subditis eorumque vicesgerentibus, presentibus requirendis, fidelibus dilectis graciam regiam et omne bonum. Fideles nostri dilecti. Certa auribus nostris inculcavit relacio, quomodo nonnulli mercatores et vectores, spretis stratis publicis abiectisque viis solitis conswetis, versus civitatem nostram Leopoliensem proficisci ab antiquo positis et statutis, viis insolitis et inconswetis proficiscerentur et ambularent, ipsamque civitatem Leopoliensem assidue preterirent, in eius et nostrorum theoloneorum preiudicium et iacturam, quodque nonnulli nobiles et terrigene, nullis penitus iuribus habitis et obtentis, in eorum hereditatibus nowas et nunquam ab antiqua conswetudine et institucione fieri solitas theoloneorum et pontium sibi excogitarent et facerent daciones, in tocius reipublice magnum nocumentum atque dampnum, et quia dive memorie carissimus genitor noster, feliciter agens in humanis, ista admittere noluit, ymo exacte prohibuit, prout ex literis suis, quas dicti cives Leopolienses habent perdocti sumus. Quare et nos more eiusdem genitoris nostri amantissimi, nolentes, ut ista fient[1] tempore nostro, vobis et vestrum cuilibet de consilio consiliariorum et tutorum nostrorum, in presenti convencione generali Cracoviensi nobiscum constitutorum, stricte mandamus, nulla volentes carere racione, quatenus visis presentibus in foris, ecclesiis, locis, in quibus maior concurreret hominum multitudo, publice proclamare et prohibere debeatis, ne quispiam viis nowis, insolitis et inconswetis proficiscatur ipsamque civitatem Leopoliensem, spretis viis antiquis, oblique et indirecte preterire audeat, quodque nullus penitus iuribus de et super theoloneis nowis statuendis non obtentis, huiusmodi thelonea excogitata tollere non presumant, inhibentes, si quis autem premissis ausu temerario contrarie presumpserit, ipsum corripere, castigare et in bonis arestare et detinere debeatis, quociens oblique proficisceretur et transiret, arestata omnia civibus Leopoliensibus presentantes conservanda, secus pro gracia nostra non facturi. Datum Cracovie feria sexta proxima post festum sancti Francisci, anno Domini millesimo quadringentesimo tricesimo quinto.

Ad relacionem magnifici Iohannis de Coneczpole regni Polonie cancellarii.

[1] В оригіналі *fiant.*

Владислав III, Божою ласкою (*титулатура*). Всім і кожному руських земель, старостам, бурграбіям, орендарям, прокураторам, віце-прокураторам, воєводам, митникам, охоронцям доріг та будь-яким урядовцям і підданим та їхнім заступникам, присутнім вірним милим, що шукають королівську ласку і добро. Вірні наші милі. Дійшло до наших вух свідчення, що деякі купці і перевізники зневажають громадські дороги і відкидають прийняті звичні шляхи, які ведуть до нашого міста Львова, віддавна прокладені і встановлені, а їдуть і "прострибують" неприйнятими і незвичними шляхами, місто Львів часто минають, для кривди і втрати його (міста) і наших митниць. І тому, що деякі шляхтичі і зем'яни, які не мають і не володіють жодними правами, у їхніх нових і звичних спадщинах ніколи віддавна звичаїв і правил не траплялося, мита і мостові (податки) для себе вигадали і встановили податки для великого збитку і шкоди для всієї спільності (Львова). Священної пам'яті наш дорогий батько, який щасливо ще будучи серед живих, такого не хотів допустити, мало того ретельно заборонив згідно зі своїми грамотами, які згадані львівські міщани мають, і ми були з ними ознайомлені. Тому ми за звичаєм нашого дорогого батька, не бажаючи, щоб так траплялося в час нашого (правління), вам і будь-кому, за порадою наших дорадників і опікунів на даному вальному сеймі* у Кракові, прийнятою разом з нами, щоб все було розумно, суворо наказуємо, щоб побачену дану (грамоту) ви публічно оголосили на торгових площах, церквах, людних місцях і заборонили, щоб ніхто новими, неприйнятими і незвичними шляхами не об'їжджав місто Львів, не наважувався зневажати давні шляхи, косо та непрямо минати (місто). Щодо прав нововстановлених, не наданих мит, то їх толерувати не наважуйтеся, забороняючи. Якщо ж вищезгаданому противно наважиться (хтось діяти), забувши страх, тоді його ви повинні зловити, покарати, майно арештувати і затримати, скільки разів (він) криво їхав би і переїжджав, надаючи все арештоване (майно) львівським міщанам для зберігання, інше задля нашої ласки не чиніть. Дано у Кракові у п'ятницю після свята (св.) Франциска, року Божого 1435. За свідченням ясновельможного Йоана з Конецполя, канцлера Польського королівства.

* Сейм - представницький з'їзд шляхти всієї держави; від початку XV ст. сейм став називатися великим або вальним. Спочатку складався з членів королівської ради, земських урядників та представників шляхти; наприкінці XV ст. сейм утворювали дві палати: сенат (видозмінена королівська рада) та посольська ізба, яку складали обрані на сеймиках шляхетські посли; зі середини XVI ст. під сеймом стали розуміти три "сеймові стани": короля, сенат та посольську ізбу (див.: *Bardach J., Leśnodorski B., Pietrzak M.* Historia ustroju i prawa polskiego. - Wyd.4 - Warszawa, 1997. - S.104, 217, 219-220).

1440 р., лютого 25, Краків

Владислав III заявляє, що позика, взята від Львова ним і його батьком Владиславом II на закупівлю шовку, полотен, соболів, посланих у дар турецькому імператорові, становить 905 гривень і 21 скоєць. Він же, бажаючи сплатити цей борг, віддає Львову королівські мита на товари і худобу, яку львів'яни купують на шляху між Краковом і Львовом

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.113. Пергамент: 22,4х49,4 + 7 см. Ініціал "W". Написи: "1440, regis Wladislai de debitis computatis cum consulibus Leopoliensibus et concessio, ut a civibus Leopoliensibus telonea Cracoviensia, Sendomiriensia, Lelowiensia etc. ad cistam Leopoli solvantur collectaque inter consules et teloneatorem per medium dividantur" (XV-XVI), "Usque ad defalcationem nongentarum quinque marcarum et viginti unius scoti monetae Polonicalis civitati debitarum" (XVII). На пергаментному поясі печатка: Gum., IX, №24.

Опубл.: AGZ, V, s.97-98.

Регест: Каталог, №125.

ladislaus tercium Dei gracia rex Polonie Lithwanieque princeps suppremus et heres Russie etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, quomodo facta per medium raciocinatarum nostrorum cum consulibus civitatis nostre Leopoliensis pro antiquis debitis serenissimi olim progenitoris nostri carissimi eciam, in quibus aduc ipsis de priori racione remanserat obligatus pro pannis sericeis et aliis pannis ac rebus, nos quoque eciam pro pannis sericeis et aliis pannis, pro pellibus sobollinis per nos imperatori Thurcorum pro muneribus missis aliisque necessariis per eos ad mandata prefati progenitoris nostri et nostra efficaciter expeditis et pro podwodis rigida et efficaci racione omnibusque insimul computatis inventi sumus, eisdem consulibus civitatis Leopoliensis in nonnigentis quinque marcis et viginti uno scottis, monete et numeri nostrorum Polonicalium communium, quadraginta octo grossos in quamlibet marcam computando, realiter et effective obligari, volentesque de sufficienti et cita solucione consilio consiliariorum nostrorum et assensu predictorum debitorum nostrorum prefatis consulibus Leopoliensibus providere, predictis consulibus eiusdem civitatis Leopoliensis nunc aut pro tempore existentibus concedimus et tenore presencium damus ad defalcacionem sive solucionem predictorum nostrorum debitorum theoloneum nostrum de mercatoribus, civibus et incolis civitatis Leopoliensis iusque civile in eadem civitate Leopoliensi habentibus, ab omnibus et singulis rebus et mercibus eciam peccoribus, cuiuscumque generis aut speciei existant, in Cracovia, Sandomiria, Lelow, quod ad theoloneum Cracoviense pertinet, et in aliis quibuslibet locis ac viis inter Cracoviensem et Leopoliensem civitates per eosdem mercatores, cives et incolas ius civile habentes, in civitate Leopoliensi solvi debitum et conswetum, dum et quociens ipsis aut eorum cuilibet causa negociacionis sue ea perambulare contingeret in predicta civitate Leopoliensi, iuxta modum et statutum cuiuslibet predictorum theoloneorum exigendum, tollendum et realiter percipiendum ac ad unam cistam, specialiter pro eo disponendam, in pretorio sepedicte civitatis eorum Leopoliensis reponendum et servandum. Ad quam quidem cistam consules

predicti unam et theoloneator noster, quicumque pro tempore fuerit, aliam claves habere debebunt et servare, quousque aliquanta summa peccuniarum in eadem cista de predicto theoloneo, sicut premittitur, exigendo et ad ipsam cistam reponendo, colligetur, qua tandem collecta consules predicti medietatem omnium sic collectarum peccuniarum pro defalcacione et solucione predictorum debitorum nostrorum, quantumcumque ipsis placuerit aut videbitur expedire, poterint licite recipere, tollere et levare ac in sue civitatis usus convertere libere et secure, ad recepcionem tamen eiusdem medietatis collectarum peccuniarum, theoloneatore nostro predicto Leopoliensi advocato. Aliam vero medietatem utique in cista et pretorio predictis demittent iacere intactam tamdiu, quousque aut deliberati visaque ipsorum erga nos benivolencia, ipsis eandem dabimus ad defalcacionem prescriptorum debitorum nostrorum aut ipsam pro nobis recipi faciemus. Quocirca vobis Cracoviensibus, Sandomiriensibus aliorumve locorum superius descriptorum theoloneorum nostrorum quorumlibet exactoribus sive theoloneatoribus, seriose precipientes, mandamus, quatenus prefatos cives, mercatores et incolas, ius civile in civitate Leopoliensi habentes, gracia predictorum debitorum nostrorum liberos et securos sine quibuslibet impedimento, detencione, aresto ac exaccione theolonei hinc inde ducere, pellere, ambulare, transire et redire permittatis et omnino permittere debeatis, presentibus ad nostre beneplacitum voluntatis duntaxat valituris. Nos vero vobis et vestrum cuilibet theoloneatorum nostrorum iuxta recogniciones predictorum consulum civitatis Leopoliensis omnia in theoloneis difalcata vestris ad racionem uniuscuiusque vestrum ponere effectualiter faciemus, secus facere pro nostra gracia non ausuri. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Datum Cracovie feria quinta festi sancti Mathie apostoli, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo.

Ad relacionem magnifici Petri Odrowasch de Sprowa, pallatini Leopoliensis.

ладислав III, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Зробили (підрахунки) наші рахівники з райцями нашого міста Львова про давні борги найяснішого нашого покійного батька, за якими (він) досі залишився зобов'язаним за попереднім рахунком, ми також (зобов'язані) за шовкові та інші тканини, соболині хутра, послані нами турецькому султану в дар та для інших потреб, які вони (райці) у розпорядження згаданого нашого батька і наше (розпорядження) успішно надали, а також за підводи. Це твердим і дієвим рахунком за все одночасно підраховано, і знаходимо, що тим райцям міста Львова реально і цілковито є винними 905 гривень і 21 скоєць монети нашого загальноприйнятого польського рахунку, де кожна гривна містить 48 грошів. Бажаючи достатньої і повної сплати, при нараді з нашими радниками і згоді на згадані наші борги, про які турбуються названі львівські міщани, згаданим міщанам міста Львова тепер або на майбутній час до зменшення чи виплати згаданих наших боргів надаємо і даємо змістом даної (грамоти) наше мито з купців, міщан і жителів міста Львова, що міське право в місті Львові мають, з усіх і кожної речі і товару, також худоби будь-якого походження і виду, (в дорозі) до Кракова, Сандомира, Лельова, належних до краківської митниці, і в інших будь-яких місцях і шляхах між містами Краковом і Львовом, ті купці, міщани і жителі, що мають міське

право, у місті Львові належне і звичайне (мито) мають сплатити, скільки разів вони чи кожний з них у своїх торгових справах не приїжджав би у згадане місто Львів. Згідно зі способом і статутом усе з мит, зібране, стягнуте і реально отримане, до однієї скриньки, виставленої спеціально для того у ратуші частозгадуваного міста Львова, (мають) складати і зберігати. До тієї скриньки згадані райці разом з нашим митником, хто б він не був, різні ключі повинні мати і зберігати до того часу, поки не збереться деяка грошова сума в тій скринці зі згаданого мита, стягнутого і до тієї скриньки складеного, як вище вказано. Тоді згадані райці половину з усіх зібраних грошей для зменшення і сплати згаданих наших боргів, скільки їм хочеться чи бачиться вивільнити, можуть вільно отримати, забрати і відібрати та для користі свого міста вільно і безпечно вживати, однак до отримання половини зібраних грошей мають покликати нашого згаданого львівського митника. З іншою половиною (грошей), що у згаданій скриньці і ратуші залишилася, так вчинимо, щоб лежали недоторканими так довго, як обдумавши і з доброю волею оглянувши, ми стосовно цього дамо (розпорядження) до зменшення вищеописаних наших боргів чи залишимо для нас. Ось тому ви, краківські, сандомирські та інших вищеописаних місць збирачі будь-яких наших мит або митники, серйозно попереджаючи (вас), наказуємо, що до того часу, як згадані міщани, купці і жителі, що мають міське право у місті Львові, є вільні і безпечні від згаданих наших боргів, дозволяйте і загалом повинні дозволяти без будь-якої перешкоди, затримки, арешту чи збирання мита звідси (зі Львова) їхати, відправлятися, проїжджати, переїжджати і повертатися. Дана (грамота) буде мати силу тільки до нашої прихильної волі. Вам і кожному з ваших митників згідно із зізнаннями згаданих райців міста Львова все зменшення у митах вам у кожний рахунок наказуємо вносити, інше робити задля нашої ласки не наважуйтеся. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Дано у Кракові у четвер у день св. апостола Матія, року Божого 1 4 4 0 .

За свідченням ясновельможного Петра Одровонжа зі Спрови, львівського воєводи.

1441 р., червня 16, Буда

Владислав III дозволяє райцям міста Львова закладати і збільшувати крами, ятки і підтверджує право вибирати перекладачів згідно з своєю волею і за порозумінням із львівським старостою

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.118. Пергамент: 26,7х52,1 + 9 см. Ініціал "I". Написи: "Instite pauperes et interpretes locandi, 1441" (XV), "Libera electio interpretum officio consulari" (XVII), "1441. Facultas locandi institarum pauperum Vladislai" "regis magistratui Leopoliensi" (XVII-XVIII), "Privilegium Vladislai super erigendis pauperibus institis et electione interpretum perpetuum" (XVIII). На шовковому темно-синьо-рожевому шнурку печатка: Gum., X, №21.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.95-96.

Опубл.: AGZ, V, s.106-107.

Регест: Каталог, №130.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Anxia enim est humanorum condicio gestorum propter novercantis decursus instabilitatem, nisi veridico testimonio literarum roborentur. Proinde nos Wladislaus Dei gracia Hungarie, Polonie, Dalmacie, Croatie etc. rex, necnon terrarum Cracoviensis, Sandomiriensis, Siradiensis, Lanciciensis, Cuyaviensis Lythwanieque princeps supremus, Pomeranie Russieque dominus et heres etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, tam presentibus, quam futuris, harum noticiam habituris, quomodo cupientes civitatis nostre Leopoliensis condicionem facere meliorem, ut tempore felicis nostri regiminis felicia se noverit recepisse incrementa, omnes et singulas parvas seu pauperes institas, vulgariter arme kremchen ac eciam penescitas, vulgariter höken, tot quot fieri et locari cum commodo et utilitate eiusdem civitatis nostre Leopoliensis possunt, consulibus dicte civitatis nostre pro tempore existentibus, locandi, erigendi, edificandi et ampliandi et pro eorum beneplacito ponendi plenam et omnimodam dedimus, donavimus damusque, donamus, inscribimus et largimur tenore presencium facultatem, per ipsos consules easdem institas pauperes et penestitas cum omnibus earum censibus, fructibus, proventibus, utilitatibus, redditibus, dacionibus, exaccionibus et obvencionibus universis, tenendas, habendas perpetue et in ewum, pacifice et quiete possidendas censusque et universos proventus predictos ab ipsis dari et provenire debentes ab eis exigendos, recipiendos, tollendos et in usus necessarios dicte nostre civitatis Leopoliensis, prout melius et opportunius expedire videbitur exponendos atque convertendos. Preterea quia digne consuetudinis a retroactis temporibus erat consulum et civium prefate civitatis nostre Leopoliensis pro eorum et civitatis comodo et necessaria opportunitate interpretes cuiuscunque linguagii ad hoc ydoneos pro eorum beneplacito eligere et locare, supplicarunt nostre maiestati prefati consules, cives et incole civitatis nostre pretacte, quatinus hanc consuetudinem de eleccione dictorum interpretum per eos semper ab antiquo tentam, confirmare dignaremur, nos itaque attendentes, quod iusta

petentibus non est denegandus assensus, eleccionem huiusmodi interpretum circa consules et cives civitatis nostre pretacte perpetue relinquimus ac plenam et omnimodam facultatem eligendi interpretes solitis temporibus et alias dum ipsis videbitur expediens, ipsis concedimus et largimur tenore presencium mediante, ita tamen, ut quocienscunque ipsos eleccionem huiusmodi facere contigerit, consensus capitanei vel eius burgrabii, qui pro tempore fuerit, ad huiusmodi eleccionem requiratur et vice nostre maiestatis ei, quem adesse ex ipsis contigerit, pro huiusmodi consensu grates referentur[1] et honor impendatur. Si vero capitaneus aut burgrabius in sui pertinacia noluerit in ipsorum eleccionem consentire, nichilominus consules et cives predicti ad eleccionem et ipsius consumacionem procedant, ac si super inde capitanei vel burgrabii consensum plenum habuissent, harum nostrarum vigore literarum, quibus sigillum nostrum pro testimonio est appensum. Actum Bude feria sexta in crastino festi Corporis Christi, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo primo, presentibus ibidem reverendo in Christo patre domino Paulo episcopo Camenecensi, necnon magnificis et generosis Hriczkone palatino Podoliensi, Predborio de Coneczpole castellano Rosperiensi, Nicolao Slanka vexillifero Sandomiriensi, Nicolao de Brzeze regni nostri Polonie marschalko et Nicolao Parawa de Lubino ac aliis quam pluribus dignitariis et nobilibus testibus ad premissa. Datum autem per manus magnifici Iohannis de Coneczpole regni nostri Polonie cancellarii, sincere nobis dilecti.

Ad relacionem eiusdem magnifici Predborii de Coneczpole, castellani Rosperiensis.

[1] Так в оригіналі.

ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Непевним є становище людських дій внаслідок ворожого бігу нестабільності, якщо (вони) не зміцнюються правдивим свідченням грамот. Тому ми, Владислав III, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно, як сучасникам, так і прийдешнім, хто це читатиме. Бажаючи наше місто Львів кращими умовами наділити, щоб у час нашого щасливого панування, отримавши щасливе зростання, змогло би себе обновити, всі і кожні малі або бідні крами, по-простому "арме кремхен", а також ятки, по-простому"гокен" названі, можуть райці згаданого міста так багато, як трапиться, закладати зі зручністю і користю для нашого міста Львова. На майбутній час для закладання, зведення, будівництва і збільшення та кращого для них (райців) розміщення (крамів та яток) повну і всю можливість дали, дарували і даємо та даруємо, записуємо й обдаровуємо змістом даної (грамоти). Тим райцям ті бідні крами і ятки зі всіма їхніми чиншами, користуваннями, прибутками, користями, зручностями, повинностями, податками і всіма доходами, (є наданими) для тримання і володіння вічно і на віки, мирно і спокійно, для посідання. Чинші і всі згадані прибутки від них, що мають і виникнуть, (райці) повинні з них стягувати, отримувати, забирати і в необхідне користування нашому згаданому містові

Львову, як краще і зручніше бачиться, вкладати і застосовувати. Крім того, за гідним звичаєм, що був від давніх часів, райці і міщани згаданого міста за їх волею вибирають і розміщають перекладачів* будь-якої мови, до цієї справи вмілих, для їхньої (міщан) і міста вигоди, зручності й необхідності. Просили наш маєстат згадані райці, міщани і жителі вищезгаданого міста, щоб ми вважали за гідне підтвердити цей звичай виборів згаданих перекладачів, дотримуваний ними завжди і віддавна. Таким чином, ми, взявши до уваги, що не можна заперечувати справедливої думки прохачів, такі вибори перекладачів райцями і міщанами згаданого нашого міста вічно залишаємо, надаємо й обдаровуємо повною та цілковитою можливістю виборів перекладачів у звичайні часи та доки їм бачиться корисним за посередництвом змісту даної (грамоти). Однак, коли будь-які вибори, що трапляться, будуть робити, тоді згоду старости чи його бурграбія, що в той час буде запрошеним до таких виборів та замість нашого маєстату до цього буде обраним, для такого дозволу і ласки мають звертатися і честь виявляти. Якщо ж староста чи бурграбій у своїй затятості не схоче дозволити тих виборів, усе ж згадані райці і міщани до виборів і їх проведення нехай просуваються і понад це ніби мають повну згоду старости чи бурграбія. Для сили нашої грамоти і для засвідчення наша печатка є підвішена. Діялося у Буді у п'ятницю, напередодні свята Божого Тіла, року Божого 1444. У присутності (*список свідків*). Дано ж через руки ясновельможного Йоана з Конецполя, канцлера нашого Польського королівства, щиро нам милого.

За свідченням ясновельможного Предборія з Конецполя, розпшенського каштеляна.

* Перекладачі - міські урядовці, які, крім основніх перекладацьких, виконували посередницькі та контрольні функції над прибуваючими до Львова східними купцями; обиралися переважно з вірмен та греків, які знали східні мови (див.: *Czołowski A.* Pogląd na organizacyę i dzialalność władz miejskich do 1848 r. // Miasto Lwów w okresie samorządu (1870-1895). - Lwów, 1896. - S.LI).

1441 р., червня 16, Буда

Владислав III звільняє мешканців Львова на час від дати цього документа аж до свого приїзду до Львова від сплати мит від усіх товарів, що продаються, насамперед від риби

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.117. Пергамент: 21,5х35 + 9,8 см. Ініціал "W". Написи: "1441. Pro piscibus et aliis rebus non exigendis" (XVI), "Libertas mercatorum Leopoliensium ab omnibus exactionibus, praesertim ratione piscium, per Vladislaum regem Ungariae et Poloniae,

anno 1441" (XVII), "Libertas ad adventum" (XVIII). Печатка відсутня, залишився пергаментний поясок.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.39-40.

Опубл.: AGZ, V, s.108.

Регест: Каталог, №129.

Wladislaus Dei gracia Hungarie, Polonie, Dalmacie, Croacie etc. rex Lythwanieque princeps supremus et heres Russie etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, quomodo cupientes civitatis nostre Leopoliensis condicionem facere meliorem, ut tempore felicis nostri regiminis felicia se noverit recepisse incrementa, omnibus et singulis civibus, mercatoribus et incolis dicte civitatis, ipsam inhabitantibus, inhabitareque volentibus, ob eorum fidelia merita nostre maiestati exhibita et presertim gracia consuetudinis a retroactis temporibus per eos, ut dicitur, tente, a die date presencium usque ad felicem nostre maiestatis ibidem in civitatem nostram Leopoliensem predictam ingressum, ab omnibus theoloneorum civitatis nostre predicte Leopoliensis solucionibus seu dacionibus racione quarumcunque rerum et mercanciarum, cuiuscunque generis aut speciei existant, et signanter piscium quorumcunque dari et solvi debencium, plenam et omnimodam dedimus, contulimus damusque, conferimus et largimur tenore presencium libertatem. Quocirca tibi magnifico Petro Odrowansz de Sprowa palatino et capitaneo vel eorum vicesgerentibus Leopoliensibus, necnon theoloneatoribus pro tempore existentibus mandamus seriose, firmiter precipientes, quatinus prefatos cives nostros, incolas et inhabitatores Leopolienses circa hanc presentem firmiter conservantes libertatem, nullam theolonei aut cuiuscunque dacionis ab ipsis racione quarumcunque rerum seu mercanciarum et presertim piscium quarumcunque exigere aut exigi facere presumatis solucionem, secus in premissis sub optentu gracie nostre facere non ausuri. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literaram. Datum Bude feria sexta, in crastino festi Corporis Christi, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo primo.

Ad relacionem magnifici Predborii de Coneczpole, castellani Rosperiensis.

Владислав III, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Бажаючи наше місто Львів кращими умовами наділити, щоб у час нашого щасливого панування отримало щасливе зростання, всім і кожному з міщан, купців і жителів згаданого міста, що його заселяють і хочуть заселяти, через їх вірні заслуги, виявлені нашому маєстату і, особливо за звичаєм, якого дотримуються від давніх часів, як вони кажуть; від сьогодні і до часу щасливого повернення нашого маєстату до згаданого нашого міста дали, передали і даємо, передаємо й обдаровуємо змістом даної (грамоти) звільнення від сплати чи давання всіх мит згаданого нашого міста, враховуючи будь-які речі і товари будь-якого походження і виду, особливо, будь-якої риби, які зобов'язані дати і сплатити. Тому тобі, ясновельможний Петро Ондровонж зі Спрови, воєводо і старосто, або його львівські заступники, а також митники, на той час існуючі, серйозно наказуємо, міцно попереджаючи, щоб

згаданих наших міщан, жителів і мешканців Львова згідно з цим даним звільненням міцно зберігали, жодного мита чи будь-якого податку від них з будь-яких речей чи товарів, особливо, будь-якої риби не наважувалися стягувати і не вимагали сплати; інше, що є вищезгадане, під покровом нашої ласки не наважуйтеся робити. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Дано в Буді у п'ятницю напередодні свята Божого Тіла, року Божого 1444.

За свідченням ясновельможного Предборія з Конецполя, розпшенського каштеляна.

1444 р., липня 16, Буда

Владислав III, бажаючи піднести добробут Львова та нормалізувати права і звичаї купців, що прибувають до міста, постановляє: 1) всі купці різних націй: греки, вірмени, сарацини, євреї, бусурмени й інші, що прибувають з товарами до Львова, можуть бути покликані лише у львівський міський суд; 2) купці повинні продавати заморські товари у Львові; 3) всі львів'яни, котрі підлягають міському праву, повинні зробити заповіти в присутності війта, двох лавників, священика і писаря, і якщо спадкоємцем будинку або якогось іншого нерухомого майна буде костел чи духовна особа, то цей будинок або інше нерухоме майно має бути проданим протягом року, щоб нерухоме майно не перейшло з магдебурзького права на церковне

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.131. Пергамент: 29,5х69,1 + 9,4 см. Ініціал "I". Написи: "Littera pro hostibus" "et tuti mercibus depositi", "et testamentis et mercatoribus Italicis" (XVI), "Extranei et intranei [...] et coram nullo iudice terrestri respondere debent, 1444" (XVI), "Privilegium Vladislai, 1444" (XVI), "Pro spestabili magistratu Leopoliensi contra spectabilem Marcinum Grosveyer consulem Leopoliensem et instigatorem officii Leopoliensis contradicit, die 22 Octobris 1649. Raymundus Johannis notarius" (XVII). На шовковому чорно-жовтому шнурку фрагменти печатки: Gum., IX, №24.

Транс.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.474 (див. док. №139).

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.1153, арк.182-183; оп.2, спр.614, арк.50-51.

Опубл.: AGZ, V, s.133-135.

Регест: Каталог, №144.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Wladislaus Dei gracia Hungarie, Polonie, Dalmacie, Croacie, Rascie, Sclavonie etc. rex, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyawie, Lithuanie princeps suppremus, Pomeranie Russieque dominus et heres etc. Significamus presencium tenore, quibus expedit, universis, presentibus et futuris, horum noticiam habituris, quomodo cum amore boni status nostrorum dominiorum incitati curiosum animum ereximus, ut semper nostre consideracionis oculum ad id convertamus, ubi

utilitates et commoda, possent nostris multiplicari subditis, sane itaque considerato et instanter prelatorum et baronum nostrorum consiliis revoluto, qualiter nostra Leopoliensis civitas, que inter alias civitates regni nostri Polonie clipeus et murus a paganismo extat et habetur, tunc melioracionem potest accipere, dum iura et consuetudines in ea necesariis cautelis maxime advenis mercatoribus, institoribus, venditoribus eciam intraneis regulentur, unde ipsi civitati nostre Leopoliensi, cuius perfectum statum diligimus, iuxta diuturnam consuetudinem in ipsa civitate observatam infra expressas iurium cautelas approbamus, fruique et gaudere temporibus perpetuis de regie celsitudinis munificencia permittimus presencium per tenorem. Primo quod omnes homines puta mercatores, institores, venditores sive eciam sunt Greci, Armeni, Saraceni, Iudei, Bessermeni et cuiuscunque generis, condicionis sive status existant, sive tales Christiani sive pagani sint, de regno nostro Polonie vel exteris regnis, terris, dominiis, ducatibus et aliis partibus quibuscunque, qui ad civitatem Leopoliensem cum eorum rebus, mercanciis vel sine mercanciis venerint, ut tales in iudicio civitatis Leopoliensis iure Maydburgensi in quibuslibet causis magnis et parvis ad instanciam quarumcumque personarum sentenciare, iudicare tuerique et conservare ac ab omnibus impeticionibus quorumcunque defendere, nostra presenti regia concessione condonati, ipsi consules valeant et possint et habeant omnimodam facultatem, nec ad terrestre ius per quempiam tracti mercatores extranei vel intranei teneantur cuipiam respondere, sed tum de se querulantibus in iure civitatis Maydburgensi et non coram pallatinis, castellanis, capitaneis, officialibus, burgrabiis vel eorum vicesgerentibus regni nostri Polonie quibuscunque respondebunt, nec aliquas penas solvere tenebuntur in iudiciis terrestribus. Secundo, ut mercatores Italici vel alii quicumque pagani vel Christiani de transmaritimis partibus, cum mercibus quibuscunque Leopolim venientes, ipsas merces sive res quascunque ultra depositum Leopoliense ducere non valeant neque presumant, sed omnia ibidem deponere et vendere debent, venditisque mercibus predictis et aliis in Leopoli comparatis, illas in Valachia vendere non audeant, sed trans mare vendendo transferre teneantur, ne incolis, mercatoribus et deposito Leopoliensis civitatis preiudicium causarent vel quovismodo inferrent. Si autem contra nostram presentem inhibicionem mercatores Italici vel alii quicunque pagani vel Cristiani de transmaritimis partibus in Valachia eorum merces vel res quascumque venderent, excedendo nostrum presens regium decretum, extunc ipsis civibus et consulibus Leopoliensibus presentibus omnimodam damus facultatem de talibus excessoribus et huius decreti regii transgressoribus penas secundum exigenciam et estimacionem mercium transgredientis vel transgrediencium cum moderamine favoris capere et tollere, quarum penarum medietatem in melioracionem civitatis et pro utilitate ipsorum reipublice convertent, reliquam vero medietatem nobis tum et non capitaneo ipsorum nec alicui dignitariorum vel officialium, sed ad literas, mandata et quittaciones nostras de ipsorum conservatorio extradabunt vel cui nostris quittacionibus dare precipiemus[1]. Tercio quia de hac luce decedentibus civitatis Leopoliensis incolis seu civibus vel quibuscunque aliis sub iure civitatis manentibus per inordinatam testamentorum legacionem et non regulatam magna pars, tam in bonis heriditariis, quam aliis mobilibus et immobilibus inutiliter quasi in auras

evanescit, circa quod et civitas in non parwa sui parte desertatur et minoramentum continue suscipit nocivum, unde volentes his viam de cetero nocivis dampnis precludere, taliter de testamentis faciendis cautelam et observanciam regulamus, ut quicunque sub iure civitatis manens Leopoliensis estamentaliter aliquid legare statuerit vel voluerit, ut advocet ad id advocatum cum duobus scabinis sacerdotemque cum publico notario, coram quibus rite testamentales ordinet codices seu annotaciones, et, dum testamentum sic fuerit factum, pro rito habeatur, qui vero has personas dictas circa testamenti legacionem non habuerit, tale tanquam suspectum cassamus, decernentes ipsum nullum robur habere firmitatis, et si quispiam aliquas hereditates, domos vel huiusmodi ecclesie vel viro spirituali legaverit, ille hereditates et bona immobilia vendantur infra annum et precium eorum transeat secundum legantis ritam voluntatem, ita ut hereditates ille vel illa bona immobilia sub iure civili perpetuo permaneant et consistant. Unde his expresis iurium cautelis, volumus ipsos cives Leopolienses in perpetuum uti et gaudere, tanquam veris, legittimis et aprobatis articulis, in eorum et civitatis meliorem statum et utilius regimen. Harum quibus sigillum nostrum est subappensum testimonio literarum. Actum Bude feria quinta in crastino festi Divisionis apostolorum, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto, presentibus magnificis, venerabilibus et generosis Laurencio de Hederwara regni Hungarie palatino, Nicolao Lasoczki Cracoviensi decano, Luca de Gorka pallatino, Iohanne Grusczinski canonico, Beniak Bandlewski vexilifero Poznaniensibus, Petro de Schamothuli et aliis pluribus. Datum per manus venerabilis Iohannis Rey sancti Michaelis in castro Cracoviensi prepositi, protunc nostri sigilligeri, sincere nobis dilecti.

Relacio eiusdem venerabilis Iohannis Rey sancti Michaelis in castro Cracoviensi prepositi.

[1] В **AGZ** *percipiemus.*

ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Ми, Владислав III, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно, як сучасникам, так і прийдешнім, хто це читатиме. З любові до добра ми піднесли становище наших володінь, завжди наше спостережливе око до цього повертаємо, де вигоди і користі можуть нашими підданими збільшуватися. Отже, розумно обдумавши й узгодивши за порадами наших прелатів, магнатів, що наше місто Львів між іншими містами нашого Польського королівства є і вважається щитом та муром від поган, щоб (воно) могло отримати поліпшення, схвалюємо закони і звичаї у його (міста) потребах і запобіжних заходах при максимальному (напливі) чужинецьких та місцевих купців, крамарів, продавців, які до нашого міста Львова (прибувають), тому обираємо досконалу постанову згідно з довготривалим звичаєм, що в цьому місті дотримується, щоб був пізніше ухвалений законами, і змістом даної (грамоти) дозволяємо використувати і вживати на свою користь вічними часами, з щедрості королівської високості.

Перше, що всі люди, як от, купці, крамарі, продавці або також греки, вірмени, сарацини, євреї, мусульмани та інші будь-якого походження, становища чи суспільного статусу, хто б не були, християни або погани, з нашого Польського королівства чи зовнішніх королівств, земель, володінь, князівств та інших будь-яких країв, які до міста Львова з їхніми речами, товарами чи без товарів приїжджатимуть, щоб такі у львівському міському суді магдебурзького права у будь-яких справах, великих і малих, на вимогу будь-яких осіб, щоб присуджували, судили й оберігали та зберігали і від будь-яких оскаржень захищали, як даним нашим королівським дозволом даровано, що ті райці будуть мати силу, можуть і матимуть повну можливість. Чужинецькі і місцеві купці до земського права хай не скеровуються, але, коли сперечаються між собою, у міському магдебурзькому праві нехай відповідають, а не перед воєводами, каштелянами, старостами, урядовцями, бурграбіями чи їх заступниками нашого Польського королівства і ніяких штрафів хай не платять у земських судах.

Друге, що італійські купці чи будь-які інші, погани або християни, з приморських країв, які з будь-якими товарами до Львова приїжджають, з цими товарами чи будь-якими речами поза львівський склад нехай не прагнуть і не наважуються (їхати), але все там повинні складувати і продавати. І згадані для продажу та інші куплені товари у Львові, їх у Волощині нехай не наважуються (продавати), але переправивши через море, повинні там продати, щоб шкоди ні жителям, ні купцям, ні складу міста Львова не спричинити чи будь-яким чином не завдати. Якщо проти нашої нинішньої заборони італійські чи будь-які інші купці, погани чи християни з приморських країв, у Волощині ті товари чи будь-які речі продаватимуть, порушуючи наш даний королівський декрет, тоді присутнім львівським міщанам райцям даємо повну можливість із таких порушників і переступників цього королівського декрету штрафи згідно зі стягненим і оціненим товаром порушника чи порушників із помірністю прихильності брати і забирати. З тих штрафів половина (суми) на покращення міста і для користі їхньої громади нехай використають, а половину (суми), що залишиться, нам, а не старості чи будь-яким достойникам або урядовцям, нехай видадуть для (сплати) наших грамот, доручень і квитів, яку (суму) комусь доручимо дати за нашими квитанціями або від них самих (заберемо) зі зберігання.

Третє, коли жителі чи міщани міста Львова чи будь-які інші, що мають міське право, помирають і через невпорядковане і нерегулярне надання заповітів більша частина як спадкових, так й інших рухомих і нерухомих маєтків некорисно, ніби з вітром пропадає. Через що і місто у немалій своїй частині пустіє і зі шкодою продовжує зменшуватися. Бажаючи цьому шляху й іншим шкідливим втратам (міста) запобігти, регулюємо при складанні заповітів із застереженням і дотриманням, щоб будь-хто, який має львівське міське право, постановив би чи хотів би шляхом духівниці щось заповісти, нехай покличе до себе війта з двома лавниками, священика з громадським писарем, біля яких, як прийнято, складе умови чи розпорядження, і якщо заповіт так буде складено, за (таким) порядком нехай відбудеться. Якщо ж тих згаданих осіб згідно зі заповітним наданням він не матиме, тоді такі (заповіти) як підозрілі скасовуємо, вирішуючи, що вони не мають

жодної сили й міці. І якщо хто-небудь якусь спадщину, будинки чи інше таке церкві чи духовній особі заповість, таку спадщину і нерухомі маєтки нехай продасть протягом року і вартість цього (майна) нехай перейде (в ті руки) згідно з волею того, хто заповідав, так, щоб та спадщина чи нерухомі маєтки до міського права вічно належали і знаходилися (в ньому). Звідси висловивши таке застереження до прав, хочемо, щоб ті львівські міщани вічно використовували і на свою користь заживали, як справжні, законні і схвалені статті, для покращення їх (міщан) і міста статусу і кориснішого управління. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Діялося у Буді у четвер, напередодні (свята) Розділення апостолів, року Божого 1444. У присутності (*список свідків*). Дано через руки велебного Йоана Рея, намісника костелу св.Михаїла на краківскому замку, тепер нашого хранителя печатки, щиро нам милого.

За свідченням того велебного Йоана Рея, намісника костелу св.Михаїла на краківскому замку.

1444 р., липня 16, Буда

Владислав III на вимогу райців та міщан Львова дозволяє побудувати нову школу при шпиталю біля костелу св. Духа з умовою, що вона підлягатиме раді Львова, яка відповідно матиме право обирати ректора цієї школи

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.132. Пергамент: 24,2х39,8 + 7,5 см. Ініціал “I“. Написи: “Pro scola, regis Wladislai, anno 1444” (XV-XVI), “Sine praeiudicio pauperum et infirmorum existentium in illo hospitali aut mansionibus aliis indulgencia ad hospitale in forma. Altari et confessori pro una cruce” (XVI), “Privilegium thomo II, pagina 110, N25 collationatum est. Praesens instrumentum praevio judiciali consensu apud Leopolienses tabulas civiles libro privilegiorum, tomo II, pagina 110, N25 ingrossatum et in libro haereditatum, tomo XXXVII, pagina 25, N1 haereditatum ad scholam normalem sub N23 in civitate sitam intabulatum est. Leopoli, die 6 Junii 1800. Antonius Kaszuba mpp. registraturae Civilium tabularum Leopoliensium registrator” (XIX). На шовковому чорно-жовтому вицвілому шнурку печатка: Gum., IX, №24.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.224-225.

Опубл.: AGZ, V, s.135-136.

Регест: Каталог, №145.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum omnis regum et principum pia et provida concessio, maxime, que decorem aliquem, comodum pariter et honorem complecti noscitur, eternitati pro posse per scripta patencia debeat commendari, ut posteri et videant et sciant, quod regum favorosa benignitas, bona operari volentibus, consensum claudere non asuevit,

proinde nos Wladislaus Dei gracia Hungarie, Polonie, Dalmacie, Croacie, Rascie, Sclavonie etc. rex, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyawie, Pomeranie, Lithuanie princeps suppremus, dominus et heres Russie etc. Significamus presencium tenore, quibus expedit, universis, presentibus et futuris, quomodo dum peticio, pro parte famosorum et fidelium nostrorum consulum, civium et comunitatis nostre civitatis Leopoliensis maiestati nostre porrecta, continebat, ut eis domum seu scolam, pro pueris doctrina imbuendis, intra muros prefate civitatis Leopoliensis circa ecclesiam sancti Spiritus in hospitali erigendi et denuo construendi, facultatem concedere dignaremur, in qua et informatorem scolarium seu magistrum possent valentem ad nutum eorum, quociens poscet necessitas et eis videretur, statuere, convenire, deputare, ponere et deponere. Nos itaque, quia ipsi cives nostri Leopolienses iusta visi sunt postulare, ymo quam ex hoc et divinus cultus, quem super omnia diligimus, augetur, et honor civitatis nostre ac comoditas succrescet, prefatis consulibus, civibus et comunitati Leopoliensis civitatis, de maturo nostro consilio, huiusmodi domum seu scolam ibidem circa ecclesiam sancti Spiritus in hospitali erigendi, construendi et edificandi, perpetuo duraturam, omnimodam facultatem dedimus, concessimus, contulimus ac presencium tenore damus, concedimus et largimur, ac indulgemus, ita quod ad eandem domum seu scolam ipsi consules soli, qui pro tempore fuerint, et non alter aliquis informatorem scolarium seu magistrum deputare, statuere, convenire, ponere et deponere, poscente necessitate, poterint et valebunt, et ut ipsorum filii nobiliumque terrigenarum ac ignobilium ad eandem libere poterint temporibus perpetuis, ut in alias scolas moris est, per civitates regni nostre Polonie ambulare, frequentare in eaque manere, pausare et studere, quam ipsi consules scolam constructam et construendam reformabunt, regent et tuebuntur temporibus perpetuis, tanquam eiusdem scole veri fundatores et rectores primitivi. Harum quibus sigillum nostrum est subappensum testimonio literarum. Actum Bude feria quinta in crastino festi Divisionis apostolorum, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto, presentibus ibidem magnificis, venerabilibus et generosis Laurencio de Hederwara regni Hungarie pallatino, Nicolao Lasoczki Cracoviensi decano, Luca de Gorka pallatino, Iohanne Grusczinski canonico, Bieniak Bandlewski vexilifero Poznaniensibus, Petro dc Schamothuli et aliis pluribus fidedignis. Datum per manus venerabilis Iohannis Rey sancti Michaelis in castro Cracoviensi prepositi, protunc nostri sigilligeri, nobis sincere dilecti.

Relacio eiusdem venerabilis Iohannis Rey sancti Michaelis in castro Cracoviensi prepositi.

ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Як ми помічаємо, з усіх королівських і володарських (надань) максимально благочестивим і розсудливим є надання, що рівномірно несе, як зручність, так і честь, це (надання) вічності необхідно доручати через написану очевидність, щоб нащадки побачили і дізналися, що прихильна ласка королів звичайно не буде замикатися на благо тих, хто бажає працювати. Тому ми, Владислав III, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно, як сучасникам, так і прийдешнім. Прохання, подане нашому маєстату з боку

наших славетних і вірних райців, міщан і громади нашого міста Львова, містило, щоб ми вважали за гідне надати можливість, будинок чи школу для навчання дітей науки, при шпиталі звести і наново побудувати в межах мурів згаданого міста Львова, біля костела св. Духа; причому вихователем школярів чи учителем може стати за їх згодою, скільки разів виникає необхідність і як вони вважатимуть за необхідне, щоб поставити, найняти, призначити, визначити і зняти. Таким чином, нам справедливим бачиться те, що просили ці наші львівські міщани, мало того кожного разу з цього Божа служба, яку понад усе любимо, помножуються і честь нашого міста й зручності прирощуються; згаданим райцям, міщанам і громаді міста Львова при нараді з нашими досвідченими (дорадниками) такий будинок чи школу при шпиталі звести і наново побудовати в межах мурів згаданого міста Львова, біля костела св. Духа, вічноіснуючу можливість дали, надали, передали і змістом даної (грамоти) даємо, надаємо й обдаровуємо та милостиво дозволяємо, щоб цей будинок чи школу тільки одні райці, які на той час будуть, і ніхто інший вихователя або учителя школярів могли і мали силу призначати, поставляти, наймати, визначати і знімати, як вимагає необхідність, і щоб синів шляхтичів і зем'ян та нешляхтичів до тієї (школи) вільно могли (приймати) вічними часами. І як в інших школах є звичай, щоб міста нашого Польського королівства (можна було) відвідувати, приходити, в них залишатися, зупинятися і ретельно займатися (навчанням). Ту школу, що збудована і будується, ті райці хай покращують, управляють (нею) і підтримують вічними часами, як справжні фундатори і перші ректори. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Діялося у Буді у четвер, на другий день після (свята) Розділення апостолів, року Божого 1444. У присутності (*список свідків*). Дано через руки велебного Йоана Рея, намісника костелу св.Михаїла на краківському замку, тепер нашого хранителя печатки, щиро нам милого.

За свідченням того велебного Йоана Рея, намісника костелу св.Михаїла на краківському замку.

1444 р., липня 17, Буда

Владислав III, бажаючи виявити свою вдячність Львову і львівським громадянам за їхню повсякчасну вірність, постановляє: а) воєводи чи інші достойники, або їхні заступники не мають права порушувати міського лавничого судівництва; б) всі руські міста, містечка й села повинні звертатися в своїх справах до львівської апеляції і звідти

одержувати відповідні судові статті, так звані ортилі; в) Львів має право ловити по всій руській землі злочинців, вбивць та злодіїв і тут їх судити й карати

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.134. Пергамент: 18,7х52,5 + 6,1 см. Ініціал "I". Написи: "Privilegium super malefactores, ut possint illos captivare in tota terra Russie et ortilegia promulgare, 1444" (XV-XVI), "Privilegium de iudicandis apellationibus civitatum, oppidorum et villarum Russie et de securitate iudiciorum, 1444" (XVI). На шовковому чорно-жовтому вицвілому шнурку печатка: Gum., IX, №24.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.29-30.

Опубл.: AGZ, V, s.137-138.

Регест: Каталог, №147.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Wladislaus Dei gracia Hungarie, Polonie, Dalmacie, Croacie etc. rex, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyawie Lithuanie princeps suppremus, Pomeranie Russieque dominus et heres etc. Significamus presencium tenore, quibus expedit, universis, presentibus et futuris, quomodo licet omnium nostrarum civitatum melioracionem, piis intendamus laboribus, tamen nostre Leopoliensi civitati, quam pro scuto et muro adversus paganos hostes tenemus, singularem regium favorem in larga munificencia facere cupientes, ut et fidelitatem civium erga maiestatem nostram, claris exhibitam studiis, recompensemus et alios ad id faciendum his beneficiis carius invitemus, quare ipsis civibus et toti nostre Leopoliensi civitati, de maturo nostrorum prelatorum et baronum consilio, has infrapositas admittimus perpetuo tenendas observancias, tanquam iustas et acceptas aprobantes, ut videlicet nullus pallatinorum nostrorum regni Polonie aliorumque dignitariorum, officialium vel eorum quoruncunque vicesgerencium iudiciis ipsorum, que fiunt iuxta iuramenta eorundem civium aut scabinorum in bannitis iudiciis, contradicere vel ea infringere iudicia aliqualiter presumat. Item concedimus dicte civitati Leopoliensi eiusque civibus et incolis, quod omnes et singule civitates, oppida et ville nostre, in tota nostra terra Russie site et residentes, in dictam nostram Leopoliensem civitatem eorum iura et sentencias afferere[1], ibi modos iudicandi et sentenciandi articulos, alias Orthele, ex ea recipient et ement ipsisque utifruantur et gaudeant, prout ipsa nostra Leopoliensis civitas uti, gaudere et frui solita est. Preterea ipsi civitati nostre Leopoliensi damus hanc perpetuo facultatem, ut ubicunque in tota terra nostra Russie malefactores, vispiliones, fures, latrones vel ipsos conservantes et huiusmodi maleficos resciverint, illos ipsis confidenter licebit tollere, captivare et captivatos ac comprehensos in Leopoliensem eorum civitatem inducere et inferre inductosque coram iudicio sentenciare, condempnare et pro modo ipsorum demeritorum penis condignis punire et torquere. Harum quibus sigillum nostrum est subappensum testimonio literarum. Actum Bude feria sexta proxima post festum Divisionis apostolorum, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto, presentibus magnificis, venerabilibus et generosis Laurencio de Hederwara regni Hungarie pallatino, Nicolao Lasoczki Cracoviensi decano, Luca de Gorka pallatino, Iohanne Grusczinski canonico, Bieniak Bandlewsky vexilifero

Poznaniensibus, Petro de Schamothuli et aliis pluribus. Datum per manus venerabilis Iohannis Rey sancti Michaelis in castro Cracoviensi prepositi, sincere nobis dilecti.

Relacio eiusdem Iohannis Rey sancti Michaelis in castro Cracoviensi prepositi, protunc sigilligeri.

[1] Так в оригіналі.

ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Ми, Владислав III, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно, як сучасникам, так і прийдешнім. Поліпшуємо (стан) всіх наших міст, для чого напружуємо благочестиві зусилля, але наше місто Львів, яке маємо за щит і мур проти ворогів-поган, бажаємо виділити окремою королівською прихильністю з великої щедрості, щоб вірність міщан щодо нашого маєстату, виявлену очевидними стараннями, винагородити й інші ним (містом) зроблені благодіяння дужче заохотити. Тому цим міщанам і всьому нашому місту Львову за досвідченою порадою наших прелатів і магнатів, дозволяючи навічно триматись цих нижченаведених приписів як справедливих і розумних, схвалюємо, щоб жоден з наших воєводів Польського королівства та інших достойників, урядовців чи будь-яких заступників, не наважувався порушувати чи протидіяти деяким чином їхнім (міщан) судам, які відбуваються згідно з присягами тих міщан чи лавників у гайних судах. Також надаємо (право) згаданому місту Львову та його міщанам і жителям, щоб всі і кожне наше місто, містечко чи село, які знаходяться у всій нашій руській землі, та їхні мешканці зверталися у згадане наше місто Львів у справі прав і вироків, де правила-статті для присудження і винесення вироків, по-іншому "ортилі", нехай від них (львівських міщан) отримають і викуплять, щоб користуватися і вживати на свою користь, згідно з тим, як наше місто Львів звично користується, вживає на свою користь і тішиться. Крім того, тому нашому містові Львову даємо назавжди таку можливість, щоб усюди, у всій руській землі, злочинців, осквернителів могил, злодіїв, розбійників, після того, як вони дізнаються, де (злочинці) залишаються, тоді їх конфіденційно буде дозволено забрати, захопити і захоплених та зв'язаних у місті Львів привезти і ввезти, і приведеним у судовому порядку винести вирок, засудити і тільки тоді за розпусту тих провин (злочинці) цілком достойні, щоб (їх) карати і брати на тортури. Для засвідчення цієї нашої грамоти наша печатка є підвішена. Діялося у Буді у п'ятницю, після свята Розділення апостолів, року Божого 1444. У присутності (*список свідків*). Дано через руки велебного Йоана Рея, намісника костелу св.Михаїла на краківському замку, тепер нашого хранителя печатника, щиро нам милого.

За свідченням того велебного Йоана Рея, намісника костелу св.Михаїла на краківському замку, тепер хранителя печатки.

1444 р., липня 18, Буда

Владислав III зобов'язує всіх духовних та світських осіб шляхетського походження продавати свої будинки й нерухоме майно, одержані в спадщину у Львові, особам, підлеглим міському праву, щоб ці маєтки не вийшли з-під міської юрисдикції

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.135. Пергамент: 22,2х38,5 + 6,3 см. Ініціал "I". Написи: "Quod spirituales et terrigene, ad quos bona in civitate iure propinquitatis devolventur, in uno anno vendere debent, 1444" (XVI), "Privilegium Vladislai Varnensis, ut nobiles et spirituales in bonis civiles non haereditent, sed per taxam expediantur, anno 1444" (XVII). На шовковому рожево-жовтому шнурку печатка: Gum., IX, №24.

Транс.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.487 (див. док. №145).

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.107, арк.22-23зв; оп.2, спр.613, арк.174-174зв.; спр.614, арк.51-52; спр.615, арк.101-103; спр.646, арк.293-294зв; спр.1153, арк.173-176.

Опубл.: AGZ, V, s.140-141.

Регест: Каталог, №148.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Wladislaus Dei gracia Hungarie, Polonie, Dalmacie, Croacie, Rascie etc. rex, necnon terrarum Gracouie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyawie, Lithuanie princeps supremus, Pomeranie Russieque dominus et heres etc. Significamus presencium tenore, quibus expedit, universis, presentibus et futuris, horum noticiam habituris, quomodo oculis nostre regie benignitatis intendentes super nostram civitatem Leopoliensem, que hostium, paganorum aliis vicinior est, taliter de ea curam gerere instituimus, ut in nulla sui parte aliquam paciatur pressuram[1], per quam desertaretur, et quoniam sepius occurrit, ut per mortem et decessum civitatis incolarum hereditates, domus et alia huiusmodi bona immobilia, propinquitatis iure vel quavis successione alia nobilibus terrigenis vel eciam spiritualibus personis cedunt et in usum veniunt, unde talibus in casibus omnino volumus, ut nobiles, terrigene et spirituales persone tales hereditates, domus et alia bona immobilia, sub iure civitatis constituta, ad ipsos quacunque successione devoluta vel devolvenda sive per propinquitatis successionem, sive per testamentalem legacionem illa infra unius anni cursum sub ius[2] civitatis vendere teneantur et omnino sint astricti, ne hereditates huiusmodi vel bona immobilia ad nobiles, terrigenas vel spirituales personas devoluta, in civitate vel sub iure civili constituta, corrumperentur, anichillarentur vel aliquam inciderent destruccionem, per quam et civitas desertaretur et inmutaretur in sua perfeccione. Precium tamen talibus nobilibus terrigenis vel spiritualibus personis licebit pro huiusmodi bonis immobilibus, per eos venditis vel vendendis, iuxta ipsorum arbitrium convertere, prout ipsis melius videbitur expedire, et hanc observanciam volumus ipsis civibus et civitati nostre Leopoliensi perpetuis temporibus tenere, et per nostros successores observare firmiter et illese. Harum quibus sigillum nostrum est subappensum testimonio literarum. Actum Bude sabbato proximo post festum

Divisionis apostolorum, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto, presentibus ibidem magnificis, venerabilibus et generosis Lanrencio de Hederwara regni Hungarie pallatino, Nicolao Lasoczki Cracoviensi decano, Luca de Gorka pallatino, Iohanne Grusczinski canonico, Bieniak Bandlewski vexilifero Poznaniensibus, Petro da Schamothuli et aliis pluribus. Datum per manus venerabilis Iohannis Rey sancti Michaelis in castro Cracoviensi prepositi, protunc nostri sigilligeri, nobis sincere dilecti.

Relacio venerabilis Iohannis Rey sancti Michaelis in castro Cracoviensi prepositi prefati.

[1] В **AGZ** *pressionem.* [2] В **AGZ** *iure.*

ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Ми, Владислав III, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо, кому необхідно, як сучасникам, так і прийдешнім, хто це читатиме. Направляючи очі нашої королівської прихильності на наше місто Львів, яке з ворогами, багатьма поганами є по сусідству, таким чином, встановлюємо, маючи над ним опіку, щоб у жодній своїй якійсь ділянці (місто) не терпіло утиску, через який пустіє; оскільки часто зустрічаємо, що після смерті і загибелі жителів міста спадщина, будинки та інші нерухомі маєтки шляхом права близькості чи яким завгодно (правом) успадкування шляхетним зем'янам чи також духовним особам відходять і (вони) в їх користування входять. Звідси в таких випадках цілковито хочемо, щоб шляхетні зем'яни чи духовні особи таку спадщину, будинки та інші нерухомі маєтки, що у міському праві знаходяться, які до них шляхом будь-якого успадкування - або правом близькості успадкування чи наданням через заповіт - потрапили чи потрапляють, ті (маєтки) протягом одного року під міське право нехай будуть зобов'язані продати і цілковито будуть зобов'язані. І щоб таку спадщину чи нерухомі маєтки, які до шляхетних зем'ян або духовних осіб потрапили, що в місті чи у міському праві знаходилися, не псувалися, нищилися або будь-яким чином руйнувалися, через що і місто спустошувалося і змінювалося у своїй досконалості. Однак вартість за ті нерухомі маєтки, ними куплені або куповані, тим шляхетним зем'янам чи духовним особам буде дозволено згідно з їхнім рішенням повернути, залежно як їм краще буде бачитися. І хочемо, щоб такого дотримання ці міщани і наше місто Львів вічними часами трималися, і наші спадкоємці дотримувалися міцно і недоторкано. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Діялося у Буді у суботу, після свята Розділення апостолів, року Божого 1444. У присутності (*список свідків*). Дано через руки велебного Йоана Рея, намісника костелу св.Михаїла на краківському замку, тепер нашого хранителя печатки, щиро нам милого.

За свідченням велебного Йоана Рея, вищезгаданого намісника костелу св.Михаїла на краківскому замку.

1444 р., липня 19, Буда

Владислав III звільняє міщан до його прибуття до Львова від обов'язку пред'являти свої привілеї воєводі, старості, каштеляну чи будь-якому іншому сановнику і дозволяє пред'являти їх лише самому королеві

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.136. Пергамент: 13,2х36,8 + 3,9 см. Написи: "Quod privilegia coram dominis non ponentur. Vladislaus, Budae, anno 1444" (XVI), "Privilegium de juribus Leopoliensibus coram sola sacra regia maiestate et nullo alio ponendis" (XVIII). Печатка відсутня, залишився пергаментний поясок.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.238-239.

Опубл.: AGZ, V, s.141-142.

Регест: Каталог, №149.

ladislaus Dei gracia Hungarie, Polonie, Dalmacie, Croacie etc. rex Lithuanieque princeps suppremus, Pomeranie Russieque dominus et heres. Significamus presencium tenore, quibus expedit, universis, quia debite attento, quomodo civitates nostre regni Polonie variis nostra in longa demoracione hic in regno Hungarie terraribus angustiantur, signanter ipsa Leopoliensis civitas, que quasi in faucibus hostium paganorum est constituta, maiori formidine, omnium insecuritatum detinetur, propter quod iura, emunitates, privilegia et literas ipsorum producere dignitariisque et officialibus nostris in Polonie regno monstrare non audent, quapropter ipsis civibus, consulibus et comunitati civitatis Leopoliensis hanc graciam, tenore presencium mediante, damus et concedimus, ut coram nullo regni prefati nostri Polonie dignitario, pallatino, castellano, capitaneo vel alio quocunque officiali nostro vel coram horum vicesgerentibus literas, iura, emunitates, privilegia et munimenta ipsorum et civitatis producant vel monstrent seu ponent, nisi coram nostra regia persona, quam presentem graciam ipsis et civitati Leopoliensi nostre servare firmiter volumus usque ad nostrum regium personalem in Leopolim felicem adventum. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est subappensum testimonio literarum. Datum Bude dominica die proxima ante festum Marie Magdalene, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto.

Relacio venerabilis Iohannis Rey sancti Michaelis in castro Cracoviensi prepositi, protunc sigilligeri.

ладислав III, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо, кому необхідно. Взявши належно до уваги, що міста нашого Польського королівства через нашу довгу затримку в Угорському королівстві різним небезпекам піддаються, а особливо місто Львів, що ніби знаходиться у пащі ворогів-поган і найбільшого страху з усіх небезпек зазнає. У зв'язку з цим, їхні права, звільнення, привілеї і грамоти вони

не наважуються виставляти і показувати достойникам та нашим урядовцям у Польському королівстві. Тому тим міщанам, райцям, громаді міста Львова цю ласку за посередництвом даної (грамоти) даємо і надаємо, щоб жодному згаданому у Польському королівстві достойнику, воєводі, каштеляну, старості чи будь-якому іншому нашому урядовцю чи його заступнику їхні (міщан) грамоти, права, звільнення, привілеї та підтвердження не виставляли, не показували і не пред'являли, але тільки нашій королівській особі. Даною ласкою їм (міщанам) і нашому місту Львову хочемо міцно послужити аж до нашого королівського особистого прибуття до Львова. Для засвідчення даної грамоти наша печатка є підвішена. Діялося у Буді у неділю перед св.Марії Магдалени, року Божого 1444.

За свідченням велебного Йоана Рея, намісника костелу св.Михаїла на краківському замку, тепер хранителя печатки.

36

1444 р., липня 21, Буда

Владислав III дозволяє тимчасово заселяти так звані обшари над р. Брюховицею кметями, хліборобами та корчмарями, з яких можна стягати чинші, аж до того часу, коли король прибуде до Львова і сам з'ясує, чи ці обшари належать містові

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.138. Пергамент: 20,5х37 + 5 см. Написи: "De excrescentiis laneorum, Wladislai, 1444" (XV-XVI), "Brzuchowicza" (XVI-XVII), "Teste coram dominis commissariis in negotiei contra Handel successores" (XVIII). Печатка відсутня.

Транс.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.494 (див. док. №149); спр.502 (див. док. №152).

Опубл.: AGZ, V, s.143-144.

Регест: Каталог, №151.

Wladislaus Dei gracia Polonie, Hungarie, Dalmacie, Croacie etc. rex Lithuanieque princeps suppremus et heres Russie etc. Significamus presencium tenore, quibus expedit, universis, quomodo [ex] parte civium Leopoliensium peticio maiestati nostre porrecta continebat, quatinus ipsis excrescencias laneorum, alias obschari dictas, que excrescencie extendunt se ultra laneos civitati prefate Leopoliensi comensuratos, circa fluvium Bruchovice dictum iacentes et ante Leopoliensem civitatem site, presencia hominum collocare et utilibus edificiis decusare[1] dignaremur graciose concedere, allegantes huiusmodi excrescencias laneorum civitati attinere, nos vero deliberantes, quia ipsi cives dicti semper nobis fidelitatem eorum claris studiis monstrabant, eorum peticioni benigne, caute tamen annuentes, cum infrascripta moderacione, eorum peticioni annuimus. Ita quod in eisdem laneorum excrescenciis predictis possunt et libere valent,

kmethones, homines, agrorum cultores, thabernatores, iuxta eorum arbitrium edificia faciendo, locare, et de ipsis omnes et singulas utilitates, obvenciones ac census capere[2] et tollere, ipsisque utifrui et gaudere tanquam propriis, presentibus concedimus ac indulgemus, ita diu, quousque, feliciter in regnum nostrum Polonie revertentes, primum ingressum in Leopolim faciemus, ibique dum debito examine comperiemus, quod huiusmodi laneorum excrescencie vero iure attinent civitati, ipsis eas confirmabimus et ratificabimus, et edificia ac sumptus, que et quos ibi fecerint, nostra regia presenti concessione affidati, in eorum possessione et utifruicione stabunt et permanebunt. Si vero dicte laneorum excrescencie comperte per nos fuerint non civitati, sed nobis vel alicui alteri attineri, extunc ipsi cives Leopolienses et de possessione excrescencium laneorum prefatorum cedent et structuras, edificia ac sumptus, quos ibi fecerint, illi, cuius comperte fuerint excrescencie laneorum iure vero esse, cum pleno iure resignabunt[3], impensas vero, quas imposuerint ad structuras huiusmodi perdent et nichil omnino pro ipsis capient. Quocirca vobis pallatinis, castellanis, capitaneis, burgrabiis, woyewodis et aliis, qui presentibus fueritis requisiti, mandamus, omnino habere volentes, per presencium tenorem, quatinus ipsos cives Leopolienses in possessione dictorum laneorum excrescenciarum impedire non debeatis, sed ab impedientibus tueamini nomine nostro, similiter et in usibus ac utilitatibus, quos et quas in excrescenciis hiusmodi laneorum facient et multiplicabunt, faciatis, ne a quopiam aliquam molestiam paciantur, secus pro gracia nostra non ausuri. Harum quibus sigillum nostrum presentibus est subappensum testimonio literarum. Datum Bude feria tercia proxima ante festum beati Iacobi appostoli gloriosi, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo quarto.

Relacio venerabilis Iohannis Rey sancti Michaelis in castro Cracoviensi prepositi, regii protunc sigilligeri.

[1] В **AGZ** *decorare.* [2] У транс. *percipere.* [3] У транс. додано *in possessionemque praedictarum excrescenciarum admittent.*

ладислав III, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо, кому необхідно. Подане львівськими міщанами прохання нашому маєстату містило, щоб ми вважали за гідне ласкаво надати надлишки ланів, по-іншому звані обшарами, які простягаються далі виміряних ланів згаданого міста Львова, прилягають до річки, що зветься Брюховиця, і перед містом Львовом розташовані; людьми заселяти і корисними будівлями прикрашати, посилаючись, що такі надлишкові лани місту належать. Ми, зважаючи на те, що ці згадані міщани завжди нам вірність їхніми очевидними стараннями показували, зважили милостиво на їхні прохання, але й обережно, з нижчеописаними обмеженнями з їхніми проханнями погодилися. Таким чином, що на цих надлишках ланів згадані (міщани) можуть вільно осаджувати кметів, людей, хліборобів, шинкарів згідно з їхнім рішенням, споруджувати будівлі, з цих усіх і кожних (осадників) користі, прибутки і чинші (вільно) брати і забирати, надаємо і дозволяємо їх використовувати і заживати на свою користь, як власні,

так довго, доки ми, щасливо повертаючи у наше Польське королівство, спочатку не вступимо до Львова*. Там з належною увагою дізнаємося, чи ті надлишки ланів міському праву належні, тоді їм схвалимо і ратифікуємо, будівлі та витрати, які вони там зроблять, збільшені даним нашим королівським наданням, їх у володінні і користуванні встановимо і залишимо. Коли ж дізнаємося про згадані надлишки ланів, що вони не місту, а нам чи комусь іншому належні, тоді ці львівські міщани з володіння згаданими надлишками ланів відійдуть, будови, будівлі та витрати, що там зробили, тим, хто після (нашого) дізнання будуть мати право на надлишки ланів, (міщани) з повним правом мають відступити, але видатки, які (міщани) вклали у ті будови, нехай не втрачають і ніщо в них не забирають. Унаслідок цього вам, воєводи, каштеляни, старости, бурграбії, воєводи та інші, які з даною (грамотою) будуть знайомитися, наказуємо змістом даної (грамоти), бажаючи мати все (у своїй волі), щоб цим львівським міщанам у володінні згаданих надлишкових ланів перешкоджати не збиралися, але від перешкод, щоб ви підтримували від мого імені, так само в користуваннях і користях, які у надлишках ланів (міщани) зроблять і збільшать, ніякого обтяження не дозволяли, іншого задля нашої ласки робити не наважувалися. Для засвідчення цієї даної грамоти до неї наша печатка є підвішена. Дано у Буді у вівторок перед святом блаженого апостола Якова, року Божого 1444.

За свідченням велебного Йоана Рея, намісника костелу св.Михаїла на краківському замку, тепер хранителя печатки королівства.

* Король не виконав своєї обіцянки, загинувши від турків під Варною 10 листопада 1444 р.

1447 р., серпня 29, Пйотрків

Казимир IV визначає місту Львову на утримання у кращому стані міських фортифікацій 20 гривень річно з львівських королівських мит

Опубл.: AGZ, V, s.158-159.

azimirus Dei gracia rex Polonie, magnus dux Lytwanie et heres Russie. Significamus tenore presencium universis, quod nos, volentes, ut civitas nostra Leopoliensis, que in faucibus gentilium pene sita est, eo melius fortificetur, consulibus civitatis eiusdem Leopoliensis pro instauracione ipsius civitatis et fortificacione viginti marcas comunis monete et numeri consweti in regno nostro currentis super theoloneo nostro Leopoliensi singulis annis dumtaxat

ad beneplacitum nostrum duximus assignandas et presentibus assignamus. Quocirca tibi magnifico Petro de Sprowa, pallatino et capitaneo Russie generali et theoloneatoribus theolonei Leopoliensis, pro tempore existentibus, nostris regalibus damus in mandatis, quatinus dictis consulibus Leopoliensibus de prefatis viginti marcis singulis annis, ut prefertur, ad racionem theoloneorum nostrorum predictorum respondere debeatis super eorum recognicione vobis in racionibus per nos computanda, et aliud non facturi pro gracia nostra. In cuius rei fidem sigillum nostrum presentibus est subappensum. Datum in Pyotrkow feria tercia in die Decolacionis sancti Iohannis, anno Domini millesimo quadringentesimo quadragesimo septimo.

Relacio magnifici Petri de Sczekoczin, regni Polonie vicecancellarii.

Казимир, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо, кому необхідно. Бажаючи, щоб наше місто Львів, що майже у пащі поган знаходиться, краще фортифікувалося, вважаємо виділити райцям того міста і виділяємо даною (грамотою) з (прибутків) нашого львівського мита 20 гривень загальноприйнятої монети і звичного рахунку, які є в обігу в нашому королівстві, тільки на один рік до нашої доброї волі. Тому тобі, ясновельможний Петре зі Спрови, руський генеральний воєводо і старосто, і теперішні митники львівської митниці, даємо наші королівські накази: згаданим львівським райцям з вищезгаданих ви повинні віддавати 20 гривень річних, як вище зазначалося, за рахунком вищезгаданих наших митниць, за їх зізнанням, врахованим вами у рахунках для нас, інше задля нашої ласки не робіть. Для вірності справи до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано в Пйотркові у вівторок у день (свята) Усікновіння (глави) св.Йоана, року Божого 1447.

За свідченням ясновельможного Петра з Щекоцина, віце-канцлера Польського королівства.

38

1460 р., квітня 5, Львів

Казимир IV на прохання райців і громади Львова підтверджує та повністю наводить привілей Казимира III від 17 червня 1356 р.

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.171. Пергамент: 40,3х69 + 9,3 см. Ініціал “І“. Написи: “Super ius Theutonicum Maideburgense, regis Kasimiri” (XVI), “Fidelibus tantum” “gentes vero ibidem habitantes conservantur circa iura ritus sui” (XVI), “1460. Litera confirmationis et de non locatione taberne in miliari [...] de Byelohoscz” (XVI), “Hic etiam invenies, quod tabernae non debent esse, nisi in uno milliari a civitate” (XVI), “Septuaginta lanei dantur civitati versus Belohoscz” (XVII), “Privilegium Casimiri regis super 70 laneos, anno 1356” “et tabernas non

extruendas in uno milliari a civitate" (XVII), "Casimiri III, 1356" (XVII), "Casimiri III, 1463, de jurisditione [...] Theutonicum [...]" (XVII-XVIII). На шовковому біло-червоно-коричневому шнуру печатка: Gum., XI, №28.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.107, арк.5-8; оп.1, спр.108, арк.1-2зв; арк.19-21зв; арк.22-24зв; оп.2, спр.614, арк.2-4; спр.646, арк.1-4.

Опубл.: AGZ, III, s.219-220.

Регест: Каталог, №192.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Kazimirus Dei gracia rex Polonie ac Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyawie, magnus dux Lithwanie, Russie, Prussie, necnon Culmensis, Elbingensis, Konigsberiensis et Pomeranie terrarum heres et dominus. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, presentibus et futuris, harum noticiam habituris, quomodo pro parte famosorum et providorum consulum, civium tociusque communitatis civitatis Leopoliensis fidelium nostrorum dilectorum nobis oblata peticio continebat, quatinus ipsis privilegium domini Kazimiri olim regis Polonie etc. predecessoris nostri et eius contenta per serenissimum principem dominum Wladislaum regem Polonie, genitorem nostrum carissimum felicis recordii, sub maiori appenso sigillo approbatum et confirmatum de benignitatis[1] nostre clemencia confirmare, admittere et approbare dignaremur. Cuius quidem privilegii tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis.

Далі наводиться привілей Казимира III від 17 червня 1356 р., див. док. №1. Після цього подано текст:

Nos itadue Kazimirus rex prefatus peticionibus ipsorum huiusmodi tanquam iustis et racionabilibus benigniter annuentes, ipsis predictum privilegium et in eo contenta in omnibus suis punctis, sentenciis, articulis, condicionibus et clausulis de liberalitatis nostre munificencia ratificamus, confirmamus et approbamus, decernentes ipsum robur obtinere perpetue firmitatis. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Actum in civitate nostra Leopoliensi sabbato proximo ante diem dominicam Ramispalmarum, anno Domini millesimo quadringentesimo sexagesimo. Presentibus reverendissimo reverendoque in Christo patribus dominis Gregorio archiepiscopo Leopoliensi, Nicolao episcopo Camyenecensi, necnon magnificis et generosis Stanislao de Ostrorog Calischiensi, Derslao de Rithwani Siradiensi, Andrea Odrowsch[2] de Sprowa Leopoliensi et capitaneo Russie, Hriczkone de Pomorzani Podolie, palatinis, Petro de Schamotuli Poznaniensi, Michaele Muzylo de Buczacz Camyenecensi, Nicolao de Zakrzew Wysliciensi, Iohanne de Knychnycze[1] Haliciensi, castellanis, Nicolao de Gologori succamerario, Georgio Strumilo vexillifero Leopoliensibus, Stanislao de Chotecz capitaneo Haliciensi multisque aliis fidedignis.

Datum per manus venerabilis et egregii Iohannis Luthkonis de Brzesze utriusque iuris doctoris et sedis apostolice prothonotarii eiusdemque sacri apostolici pallacii

causarum auditoris, archidiaconi Gneznensis et regni Polonie vicecancellarii nobis sincere dilecti.

Relacio eiusdem venerabilis et egregii Iohannis Luthconis de Brzesze utriusque iuris doctoris, sedis apostolice prothonotarii, eiusdem pallacii causarum auditoris, archidiaconi Gneznensis, regni Polonie vicecancellarii.

[1] В **AGZ** *benignitate.* [2] Так в оригіналі.

ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Казимир, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо, як сучасникам, так і прийдешнім, всім, кому необхідно, які читатимуть це. З боку славетних і обачних райців, міщан і всієї громади міста Львова нам подано прохання, у якому містилося, щоб ми вважали б за гідне підтвердити, допустити і схвалити з прихильністю нашої милості привілей пана Казимира, колись короля Польщі і т.д., нашого попередника, і його зміст, що найяснішим володарем паном Владиславом, королем Польщі, щасливої пам'яті нашим дорогим батьком, був скріплений великою підвісною печаткою і підтверджений. Зміст цього привілею слово в слово такий.

Далі наводиться привілей Казимира III від 17 червня 1356 р., див. док. №1. Після цього подано текст:

Таким чином, ми, Казимир, король, на вищезгадані прохання тих (міщан) як на справедливі і розумні прихильно погоджуючись, цей вищезгаданий привілей і його зміст у всіх його пунктах, висловах, статтях, умовах і клаузулах з доброти нашої щедрості ратифікуємо, підтверджуємо, схвалюємо, вирішивши надати йому (привілею) навічно сили чинності. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Дано у нашому місті Львові у найближчу суботу перед "Вербною" неділею, року Божого 1460, у присутності (*список свідків*). Дано через руки велебного і відомого Йоана Лютка з Бжезє, доктора обох прав і протонотарія* апостольської столиці та того ж святого апостольського суду авдитора судових справ, гнезненського архідиякона та віце-канцлера Польського королівства, щиро нам милого.

За свідченням того ж велебного і відомого Йоана Лютка з Бжезє, доктора обох прав і протонотарія апостольської столиці та того ж святого апостольського суду авдитора** судових справ, гнезненського архідиякона та віце-канцлера Польського королівства.

* Апостольський протонотарій - почесний титул, що надавався в католицькій церкві.

** Авдитор - у католицькій церкві суддя.

1460 р., квітня 5, Львів

Казимир IV заявляє, що новий податок циза, призначений на термінові потреби держави, сплачується містом не примусово, а добровільно, до того ж лише протягом одного року; після закінчення цього терміну місто від його сплати звільняється

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.172. Пергамент: 23,6х33,7 + 7,9 см. Ініціал "К". Написи: "Quod consensus in contribuciones laudatas non debet in sequelam duci, nec civitatis libertatibus nocere. Casimirus, anno 1460" (XV-XVI), "Declaratio" (XVII). На пергаментному пояску печатка: Gum., XI, №28.

Опубл.: AGZ, VI, s.58-59.

Регест: Каталог, №193.

Kazimirus Dei gracia rex Polonie, magnus dux Lithuanie, Russie Prussieque dominus et heres etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, quomodo attendentes et recompensantes fidelium nostrorum consulum et tocius communitatis civitatis nostre Leopoliensis fidelitatis constantem promptitudinem, qua maiestati nostre in pluribus regni nostri contingentiis diversimode et sepissime facultatibus suis succurrerunt, sed et nunc in danda dacia moderna, dicta czysza, qua ad sollicitas nostras necessitates nostras et reipublice presentes regni nostri animadvertentes nobis et regno benivole subveniunt, volentes igitur propter tam gratam eorum promptitudinem et benivolenciam dubia nonnulla, si que haberent et precipue respectu iurium et privilegiorum ipsius civitatis adimere et auferre, ac ipsos in eisdem magis assecurare, ne ea, que nobis benivole et libere impendunt, nobis ex debito et iure fieri vindicaremus, predictam daciam czysza, quam nobis ex fidei et assistencie puritate in tam extrema nostra et regni opportunitate sponte se daturos obtulerunt, non tanquam ex debito, iure, coaccione, vi et compulsione vel consuetudine impositam vel imponendam, sed tanquam benivole exhibitam, gratanter ab eis acceptavimus promittimusque verbo nostro regio, hanc daciam czysza deinde in ius, consuetudinem continuacionem et laudum introducere nec diutius vel longius eam recipere et levare seu tolli facere, nisi ad unius anni devolucionem inclusive, quo expirante, expirabit et dacio et levacio czysze, liberique erunt dicti consules et incole civitatis nostre predicte post anni iam dicti devolucionem ab omni solucione, dacie sive czysze. Insuper, ut omne dubium et formido de ipsorum medio tolleretur, nolumus, ut per huiusmodi eorum voluntariam succursionem et oblacionem reipublice accomodam in iuribus aut privilegiis ipsorum, pro tam fructuosa tocius communis boni recuperacione et signanter pro facto Prussie et stipendariorum ibidem expedicione, integritati iurium et privilegiorum ipsorum ullomodo in perpetuum derogetur, sed volumus et promittimus pro nobis et successoribus nostris, quod ipsa eorundem civium nostrorum in ea re subveniendi benivolencia, in augmentum et roboracionem iurium suorum et privilegiorum omniumque in eis contentorum sic veniat et proficiat. In cuius rei testimonium sigillum

nostrum est subappensum. Datum in Leopoli feria secunda proxima post dominicam Ramispalmarum, anno Domini millesimo quadringentesimo sexagesimo.

Relacio venerabilis Iohannis de Brzesze, doctoris in utroque, archidiaconi Gneznensis, regni Polonie vicecancellarii.

Казимир, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Нами взято до уваги і ретельно оцінено постійну й очевидну відданість наших вірних райців і всієї громади нашого міста Львова, яку нашому маєстату (не лише) у багатьох випадках, що траплялися в різних місцях у нашому королівстві і часто свої можливості виявляли, але і тепер у випадку призначення для нагальних наших потреб і держави нового податку, званого цизою*, нам і королівству добровільно прийшли на допомогу. За таку їх очевидну і добровільну ласку бажаємо зняти і позбавити деяких їхніх сумнівів, які могли б виникнути, особливо щодо поваги до прав і привілеїв того міста, і щоб більше гарантувати, що вони нам з доброї волі і вільно сплатили, а не з обов'язку та права, ніби ми їх примусили, а згаданий податок цизу дали і запропонували нам з чистоти віри і сприяння, добровільно при крайній нашій і королівства необхідності, не з обов'язку, права, примусу, сили і насилля або звичаю накиненого чи що накидається, але як добровільно запропонованого; вдячно від них (сплату) прийняли й обіцяємо нашим королівським словом, що цей податок цизу далі не будемо вводити у право, довготривалий звичай і ухвалу на довгий і тривалий час, щоб отримувати, стягувати або забирати (податок), хіба що протягом одного року. Після того, як пройде збирання і стягнення цизи, будуть вільні згадані райці і жителі нашого вищезгаданого міста від всякої сплати податку чи цизи. І нарешті, щоб їх від сумніву і страху звільнити, хочемо через таке їх зручне і добровільне сприяння і пожертву державі у їхніх правах або привілеях для дуже корисного для добра всієї громади повернення (земель)**, особливо Пруссії, і на платню для військового походу туди, щоб непорушність їхніх прав і привілеїв ніяким чином не обмежувалася. Але також хочемо та обіцяємо за нас і наших спадкоємців, що ця добра воля, виявлена у цій справі нашими міщанами, прибуватиме і досягатиметься зростання і зміцнення всіх їхніх прав і привілеїв. Для засвідчення цієї справи наша печатка є підвішена. Дано у Львові у найближчий понеділок після "Вербної" неділі, року Божого 1460.

За свідченням велебного Йоана з Бжезє, доктора обох прав, гнезненського архидиякона, віце-канцлера Польського королівства.

* Циза - міський податок, що призначався на термінові потреби держави.

** У 1454-1466 рр. Польща вела т.зв. Тринадцятилітню війну з Тевтонським орденом з метою повернути прусські надбалтійські землі.

1472 р., травня 30, Краків

Казимир IV встановлює два ярмарки у Львові на св. Трійцю та на св. Агнету і видає детальні розпорядження в справі організації ярмарків та збереження львівського права складу

Транс.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.297 (див. док. №72).
Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.19-22; спр.1153, арк.189-196.
Опубл.: AGZ, VI, s.157-161.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum inter humane nature comoda nichil dignius memoria habeatur, opportunum igitur existit, ut actus hominum literarum apicibus et testium annotacione perhennentur, ne lapsu temporis simul eum tempore evanescant, proinde nos Kazimirus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyavye, magnus dux Lithwanie, Russie Prussieque ac Culmensis, Elbingensis et Pomeranie dominus et heres etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo inter alias occupacionis nostre curas ad hoc studium mentis nostre extenditur, ut civitates nostre sub felici nostro regimine in suis utilitatibus, proventibus et comodis debite augeantur, volentes itaque civitatis nostre Leopoliensis condicionem facere meliorem, in dicta civitate nostra Leopoliensi annuale forum singulis annis, primum pro festo quolibet sancte et individue Trinitatis, quod stabit et durabit per duarum septimanarum decursum, aliud vero forum annuale pro quolibet festo sancte Agnetis, per duas septimanas similiter duraturum, ab omnibus mercatoribus cuiuscumque status, condicionis, sexus vel gradus hominibus in omnibus mercanciis et rebus, cuiuscumque generis existant, statuimus exercendum perpetue et in evum, decernentes, ut quicumque homines ad dictam civitatem nostram Leopoliensem cum rebus suis vendendi et emendi gracia accesserint securitate nostra accedendo et recedendo pociantur, nisi tales sint, quos iura non permittunt, et quibus merito fidedignorum consordia denegantur, sub modis et condicionibus inscriptis et presentibus insertis. Primo quod forum annuale prefatum Leopolienue non preiudicet deposito generali civitatis Leopoliensis, super quo deposito generali civitas est fundata et locata, ita, quod mercatores, ab undecunque venientes, depositum generale Leopoliense non pretereant, circuant vel pertranseant, sed merces suas in Leopoli in eodem generali deposito deponant et vendant secundum iura et consuetudines ab antiquo tentas. Ne itaque ipsi mercatores in civitatibus, opidis et villis minus iustis theloneis, depactacionibus et rapinis graventur, propter quod marcatores aversi sunt a deposito generali Leopoliensi, querentes ipsis alias vias insolitas, theloneo et eposito Leopoliensibus in destruccionem, volumus, ut strate publice et vie regales omnibus mercatoribus, ab undecunque venientibus, sint libere, ut erant ab antiquo. Preterea

volumus, ut eciam in stratis publicis et viis regalibus atque in civitatibus, opidis et villis nemo mercatores, ab undecunque venientes et cum mercibus et bonis eorum, ad depositum generale aut ad nundinas Leopolienses tendentes, in persona, mercibus, bonis, curribus, equis, bobus aut in quibuscunque rebus, quovismodo arrestet, nec molestare presumat, sed qui ab eisdem mercatoribus iniuriam habere se pretendunt, mercatores per tales arrestaciones non negligentes in transitu in Leopolym sequantur et ibi in iure civili coram advocato et iudicio civitatis Leopoliensis in eisdem mercatoribus causas suas iure repetant, similiter ne mercatores, de Leopoli redeuntes cum personis et mercibus eorum versus Camyenye vel per Halicz in Walachiam aut alibi tendentes, aliquo in loco modo premisso arestentur, qui mercatores nemini contra eos quomodolibet causanti respondere teneantur, nisi in Camyenyecz, Trebowla, Halycz et Kolomygya civitatibus regalibus, ad quas civitates eiusmodi arestatores pro experiencia iusticie eosdem mercatores sequantur, qui de se querulantibus non aliter quam iure Maydemburgensi respondere teneantur. Ut eciam pari modo mercatores versus Cracoviam, Sandomiriam, Lwblyn aut versus alias regni superiores partes de Leopoli cum bonis eorum proficiscentes, in viis aut villis non arestentur, sed ad proximam civitatem libere admittantur, ibi eciam de se querulantibus coram iudicio civitatis eiusdem iure Maydemburgensi tenentur respondere. Admittimus eciam, ut mercatores in sterilibus et incultis locis et campis alias Na plonych polach, ubi non seminatur, nec prata secantur et falcastrantur, similiter et in mericis, in transitibus eorum cum equis, pecoribus et pecudibus seu cum armentis boum, libera prout ab antiquo habeant pascua, absque omni impedimento et depactacione, in merica tamen solum per unum diem et unam noctem. Si vero ulterius pausare voluerint, cum domino hereditario eiusdem merice pro pascuis componant, casu vero, quo aliquod dampnum in frumentis aut pratis in pertranseundo et redeundo per homines, pecora et pecudes aut equos pellentes, alicui terrigene illatum foret cum approbacione, extunc eidem heredi pro huiusmodi dampnis in bonis sibi illatis, idem, qui repertus fuerit, tenebitur facere solucionem et satisfaccionem iure mediante. Statuimus eciam, ut nullus mercatorum ad depositum aut nundinas Leopolienses veniens, in destruccionem censuum regalium pannum, telam et alias res mensurabiles ulna quocumque vocabulo censeri poterint, cum ulna mensuret, neque vendat, exceptis pannis sericeis auro textis, acsamitto, adamasco, atlante precioso, cum auro vel sine auro textis, hec omnia quilibet mercator poterit cum ulna incidere et vendere, porciones staminum sericeorum, alias kytayka dictorum, inceptorum seu incisorum magne aut parve omnibus mercatoribus libere esse debent ad vendendum cum ulna, computando solum, quod cum ulna more institorum emensurando easdem non incidant. Similiter nullus mercatorum veniencium, in destruccionem censuum dregalium res ponderabiles cum talento vendat preter crocum, cariofolos, muscatum, cynamonum, zedwarium, zynziber, flores muscati, cubebas et alias res aromaticas, ad apotecam pertinentes, que omnia pretacta hospites mercatores cum talento libere vendere poterint. Uve passe et calamus aromaticus et ficus cum pondere aut sine pondere per hospites libere vendantur secundum beneplacitum eorum, piper vero, cyminum et rysum ad minus cum uno lapide, res eciam mercimoniales parciendo non vendantur, sed cum twzynys et tachrisz vendi debebunt. Item omnia pannorum

stamina preciosorum et simplicium aut provincialium Polonie, Slezie per unum stamen vendantur, cubileti alias barchany, tela pukoczyn per unum stamen vendantur durante foro annuali, et calige per unum Twzynum, velamina de lana alias Swogyeze per unam porcionem vel lamina Bohemicalia cum porcione una, papirum cum reza. Expirato vero foro annuali, quilibet mercator, in deposito generali negociaciones exercens, res suas vendat secundum consuetudinem antiquam et statuta in pondere in tabula signata. Ceram eciam crudam et piper non cribratum de civitate non educantur sub ammissione rerum earundem. Nec piper vendi debeat nisi cribratum per oficialem civitatis ad id deputatum. Volumus eciam, ut nullus mercatorum adveniens boves aut vaccas emat per unum, tempore nundinarum, sed ad minus per decem, ut carnifices civitatis et cives eciam pro necessitate et usu civitatis pecora poterint comparare. Statuimus eciam, ut mercatores superiorum partium, qui merces in Walachiam aut alibi post Leopolym ad prestam vendiderint, pro solucione ad illa loca in offensam depositi non visitent, sed in deposito Leopoliensi sitam solucionem attemptent. Similiter mercatores transmarini Walachie et earum partium post Leopolym pro solucione mercium ad superiores partes creditarum non visitent partes easdem superiores, sed in deposito Leopoliensi parimodo solucionem eorum attemptent, nam per tales visitaciones occultas in eisdem locis visitatis exercent negociaciones, bona viis insolitis transducentes, theloneo et deposito generali Leopoliensi in detrimentum. Volumus eciam, ut nullus mercator merces in deposito aut tempore nundinarum comparatas in loco vendat, sed de civitate ducat secundum quod tentum est ab antiquo. Prohibemus eciam, ut nullius mercatoris bona per theloneatorem in pondere arestentur ex aliqua occasione per eundem theloneatorem excogitata, qua arestacione mercatores sepius gravati repelluntur, sed ut theloneator cum mercatoribus super differenciis eorum coram consulibus de iusticia experiatur. Ut igitur tanto maior hominum et mercatorum ad ipsam civitatem Leopoliensem concursus fiat, promittimus litera presenti, omnes mercatores, qui ad nundinas festi sancte Trinitatis se ibidem contulerint, liberos fieri ab omni sulucione thelonei Leopoliensis, pro festo vero sancte Agnetis, dum in nundinas venerint in Leopolim, tenebuntur theloneum solvere et erunt astricti more solito theloneatori, qui pro tempore fuerit in Leopoli. Statuimus, ut mercatores Slezie, Prussie, Polonie, qui iter suum ab antiquo versus Leopolim habent super Sandomiriam, itinera eorum habeant libera, ut a pristinis temporibus habuerunt. Item ut sub castro maiori extra muros nullus mercator sive hospes aut bona sua arestentur nec iudicentur iure castrensi, non obstante eo, quod ibidem hospicium habuerit, sed ad iurisdiccionem civitatis admittatur cum suis bonis, ut eciam ibidem sub castro cervisia non propinetur, nec carnes vendantur, vel forum habeatur, aut nove adinvenciones instituantur, contra veterem consuetudinem, in preiudicium civitatis. Item ut super mechanicos Leopolienses labores mechanicorum de aliis civitatibus non ducantur, sed hic articulus observetur secundum morem civitatis Cracoviensis, qui tempore nundinarum ibidem in talibus observatur. Item ut pellifices regni laborem eorum in preiudicium pellificum Leopoliensium non vendant in civitate Leopoliensi, excepto labore Lithwanico, qui cum pelliceis, schubis et blanis aliisque eorum laboribus pellificiariis venire et eosdem libere vendere poterint. Verum quia reverendissimo in Christo patri domino Gregorio,

archiepiscopo Leopoliensi, ac magnifico Stanislao de Chotecz, palatino Russie et capitaneo Haliciensi, Trebouliensi et Cameneczensi, commiseramus predictos articulos cum terrigenis dominiorum nostrorum Russie et mercatoribus examinari, adequari et concordari, ne forte in offensam alicuius status visi fuissent articuli ipsi declinasse, qui consiliarii nostri, diligenti omnium hominum, premisso scrutinio inquisicioneque prehabita, prefatos articulos, unanimi omnium voluntate concordatos et in scriptum redactos, sigillisque suis in carta papirea obsignatos, nobis direxerunt et ideo nos fidei eorum et legalitati, ut convenit, se commitentes articulis predictis voluimus robur continere, ut premissum est, perpetue firmitatis. Casu vero, quo ipsius annualis fori iuxta continenciam articulorum pretactorum aut aliquorum ex ipsis institucio in detrimentum et dampnum civitatis Leopoliensis, terrigenarum aut aliorum hominum vergere videretur, dum per ipsos cives Leopolienses causati fuerimus, dictum annuale forum deponere et civitatem Leopoliensem circa iura antiqua conservare vel pro rei exigencia unum vel plures articulos supradictos, qui in dampnum civitatis aut terre tenderent, immutare, moderare et variare aliosque necessarios adiungere promittimus et pollicemur. Que omnia arbitrio nostro et eorundem civium unanimi voluntate statuimus committenda. Harum quibus sigillum nostrum appensum est testimonio literarum. Actum et datum Cracovie sabbato infra octavas Corporis Christi, anno Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo secundo, presentibus ibidem reverendo in Christo patre domino Iohanne episcopo Cracoviensi, necnon magnificis, generosis et venerabilis Stanislao de Ostrorog palatino Calisiensi, Dobeslao Kmytha de Wysznycze Lublinensi, Iohanne Amor de Tharnow Woinicziensi, Iohanne Felice de eadem Tharnow Wysliciensi, Stanislao Wanthropka de Strzelcze Sandeczensi, Petro de Branycze Byeczensi, castellanis, Iacobo de Dambno regni Polonie cancellario et capitaneo Cracoviensi, Spithkone de Iaroszlaw succamerario, Raphaele de Iaroslaw pretacta capitaneo Leopoliensibus, Sbigneo de Oleschnycza scolastico Cracoviensi, Gneznensis, Cracowiensis, Wladislawiensis, Sandomiriensis ecclesiarum canonico et regie nostre maiestatis supremo secretario, aliisque pluribus fidedignis circa premissa. Datum per manus magnifici Iacobi de Dambno regni Polonie cancellarii et capitanei Cracoviensis, sincere nobis dilecti.

Relacio eiusdem magnifici Iacobi de Dambno regni Polonie cancellarii et capitanei Cracowiensis.

ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Позаяк для користей людської природи ніщо не вважається більш гідним пам'яті, то виникає необхідність, щоб дії людей з давніми грамотами і вірогідними свідченнями довго тривали і з перебігом часів не пропадали. Тому ми, Казимир, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо, як сучасникам, так і прийдешнім, всім, кому необхідно, які читатимуть це. Між іншими заняттями наша турбота поширюється з усім прагненням нашого розуму, щоб наші міста під нашим щасливим пануванням у своїх користях, прибутках і зручностях належно збільшувалися; тому бажаючи наше місто Львів кращими

умовами наділити, у згаданому нашому місті Львові щорічно встановлюємо для виконання вічно і назавжди ярмарки, перший на кожне свято святої і неподільної Трійці, що встановлюється і триватиме протягом двох тижнів, а інший щорічний ярмарок на кожне свято св. Агнети, що подібно триватиме два тижні, для всіх купців, людей будь-якого статусу, стану, статті чи рангу, зі всіма товарами і речами будь-якого походження. Вирішуємо, щоб будь-які люди, які приходять зі своїми речами для продажу та купівлі до нашого міста Львова, нехай будуть під владою нашої опіки, приїжджаючи і від'їжджаючи (з міста), якщо не виявляться такими, які шкодитимуть правам (міста) і яких заслужено спільнота гідних довір'я не цуратиметься, (хай діятимуть) належними (згідно з) чином, записаними та внесеними даною (грамотою) умовами. Перше, хай згаданий щорічний львівський ярмарок не порушить генерального складу міста Львова. Генеральний склад міста є встановлений і введений так, що купці, звідки б не приїжджали, не мають минати генеральний склад Львова, обминаючи чи проїжджаючи, але свої товари у Львові, у згаданому генеральному складі, (мають) виставляти і продавати згідно з правами і звичаями, що тягнуться віддавна. Щоб купці у містах, містечках і селах несправедливими митами, надмірними оплатами та пограбуваннями не були обтяжені, внаслідок того, що купці відвертаються від генерального львівського складу, шукаючи інші незвичні шляхи, львівське мито і склад до руйнування (довели); бажаємо, щоб громадські дороги та королівські шляхи для всіх купців, звідки б не приїжджали, були вільними, як це було віддавна. Окрім того, хочемо, щоб на громадських дорогах і королівських шляхах та в містах, містечках і селах, що до генерального складу чи на львівські ярмарки ведуть, ніхто купців, звідки б вони не прибули з товаром і майном, не арештовував і будь-яким чином їх особи, товари, майно, вози, коні, воли чи будь-які речі до обтяження не змушував, але хто від тих купців несправедливість мав, нехай наведе доказ. Купці, такі арешти передбачаючи, нехай прямують до Львова і там відповідно до міського права при війті у львівському міському суді у своїх справах проти тих купців нехай судяться. Так само купці, що зі Львова повертаються, зі своїми людьми, товарами в напрямку Кам'янця-Подільського чи через Галич у Волощину чи деінде, попереднім способом не будуть арештовані, ті купці перед ніким будь-яким чином, хто проти них б не судився, не повинні виправдовуватися, а відповідати тільки у королівських містах Кам'янці-Подільському, Теребовлі, Галичі і Коломиї. Ті (позивачі), хто арештовував (товари), до тих міст для доведення справедливості мають слідувати. Ті, хто між собою судяться, ніде, тільки перед магдебурзьким правом повинні будуть відповідати. Щоб таким способом рівно ж купців, що їдуть у напрямку Кракова, Сандомира, Любліна чи в напрямку інших вищерозташованих (північних) частин королівства зі Львова зі своїм добром, нехай на дорогах чи в селах не будуть арештовані, але до найближчого міста нехай вільно допускаються, де також, між собою судячись, повинні відповідати при міському праві магдебурзького права. Також дозволяємо, щоб купці мали пасовище без усякої перешкоди та стягнення у безлюдних і необроблених місцях і таборах, по-іншому "на болотних полях", де не сіється, луги не косяться і не жнеться, так само і в дібровах при переходах з кіньми, дрібною і великою худобою або зі стадами волів,

вільно, як віддавна, однак у діброві тільки один день і одну ніч (можуть залишатись). Якщо ж довше вони захочуть залишатися, тоді нехай домовляються з дідичним паном тієї діброви про пасовища. У разі, коли якась шкода у збіжжі чи луках при переїзді і поверненні назад (вчиниться) людьми, дрібною та великою худобою або перегінними кіньми, і якийсь зем'янин спричинену кривду засвідчить, тоді тому дідичу за таку шкоду, завдану йому в майні, той, хто буде знайдений, повинен буде сплачувати і робити відшкодування відповідно до права. Також встановлюємо, щоб ніхто з купців, які до складу чи на ярмарки у Львові приїжджають, не могли порушувати королівські чинші на сукно, тканини та інші речі, як би вони не називалися, що вимірюються на лікоть чи ліктем хай не міряли би і продавали, за винятком золототканого шовку, оксамиту, адамашку, дорогого атласу із золотим або без золотого вишиття. Це все кожен купець може з ліктем різати і продавати, частини поставів шовку, званого китайкою, відміряти або різати по великому або малому, всім купцям вільно продавати з ліктем, враховуючи, щоб за виміряним ліктем крамарським звичаєм, не різали. Так само, щоб жоден з прибулих купців для речей, що важаться на фунти (не продавав), за винятком шафрану, кореня гвоздики, мускату, кориці, кардамону, імбиру, квітів мускату, кубеби* та інших ароматичних речей, що до аптеки належать; це все вищезазначене купці-чужинці можуть вільно продавати на фунти; родзинки, ароматичні палички та фіги із чи без важення вільно чужинцями продавати згідно з їх доброю волею, а перець, кмин і рис не менше як по одному каменю, не жалкуючи товару, хай не продаються, а повинні продаватися на тузини** і тахріші***. Далі, всі постави сукна як дорогого, так і звичайного або провінційного польського, сілезького - хай не продають по одному поставу; кубілети чи бархани, покоцин[4]* тканину хай продають по одному поставу, як встановлено на щорічному ярмарку. І чоботи - по одному тузину, одяг з вовни, по-іншому "своягж" - по одній частині або богемське скло - по одній частині, папір - по ризі (нехай продають). По завершенні щорічного ярмарку кожний купець, який на генеральному складі торгові справи веде, нехай свої речі продасть згідно з давнім звичаєм і ухвалами за вагою на позначених табличках[5]*. Також необроблений віск і непросіяний перець з міста нехай не вивозиться під (загрозою) позбавлення тих товарів. Перець не повинен продаватися, якщо не є просіяним міським службовцем, що є до цього делегований. Також хочемо, щоб жоден з прибулих купців не купував по-одному волів чи корів під час ярмарку, а якнайменше десять, щоб різники міста і також міщани для потреби і користі міста могли заготовляти дрібну худобу. Встановлюємо також, щоб купці вищих (північних) країв, які товари у Волощині чи деінде після Львова за позичку продаватимуть, для сплати тих місць на шкоду складу не відвідували, але на львівському складі розпочинали сплату. Так само приморські купці з Волощини та інших країв після Львова для сплати товарів кредиторам з вищих (північних) країв хай не відвідують ті вищі (північні) краї, а на львівському складі нехай розпочинають таким же чином сплату. Бо через такі таємні відвідини тих місць для полагодження торгових справ майно перевозиться неприйнятими шляхами і генеральний львівський склад є у збитках. Також хочемо, щоб жоден купець

товари, здобуті на складі або в час ярмарку, не продавав би на місці, а з міста вивозив відповідно до того, як ведеться віддавна. Також забороняємо, щоб майно, що зважується, жодного з купців не арештовувалося митником з будь-якої причини, вигаданої митником. Такого арешту, яким купці часто обтяжені, (вони) ухиляються, а (хочемо), щоб митник з купцями через їх розбіжності справедливість з'ясовували у раєцькому суді. Отже, такому великому скупченню людей і купців, які до Львова прибудуть, обіцяємо даною грамотою, що всі купці, які на ярмарок на свято Трійці прийдуть, будуть вільні від сплати всякого львівського мита, а ті, що на ярмарок святої Агнети до Львова прибудуть, будуть зобов'язані і змушені мито сплатити за прийнятим звичаєм митнику, що буде в той час у Львові. Також встановлюємо, щоб купцям з Сілезії, Пруссії, Польщі, що свій шлях віддавна в напрямку Львова мають через Сандомир, була вільна дорога, яку від давніх часів мають. Далі, щоб під Високим замком поза мурами (міста) жоден купець чи чужоземець або їхнє майно не арештовувалися і не осуджувалися за гродським правом, але не протидіючи тому, хто б там із чужоземців не був, до міського права нехай буде допущений зі своїм майном. Також щоб там, під замком, пиво не варилося і м'ясо не продавалося або ярмарок не відбувався, або нові вигадки не встановлювалися проти давнього звичаю на некористь міста. Далі, стосовно львівських ремісників, щоб ремісничі роботи з інших міст не ввозилися, але дотримувалися тієї статті відповідно до звичаю міста Кракова, що в час ярмарків таким чином дотримуються. Далі, щоб кушнірі королівства їхню роботу на шкоду львівським кушнірам не продавали у місті Львові, за винятком литовської роботи, яку з міховими плащами, шубами і хутрами та іншими кушнірськими роботами вільно можуть привозити і продавати. Оскільки найдостойнішому у Христі отцю Григорію, львівському архієпископу, та Станіславу з Ходеча, руському воєводі і галицькому, теребовлянському і кам'янецькому старості, доручили згадані статті із зем'янами наших руських володінь і купцями зважити, порівняти й узгодити, щоб оглянули не з неприязню якого-небудь становища. Ці статті не відхиливши, (вони) як наші радники, обрані з усіх людей, вищезгаданий огляд і розслідування зробивши, зі згаданими статтями одностайно, за волею всіх узгодили, на письмі зредагували та нам направили, засвідчивши своїми печатками на паперових аркушах. І отже, ми, сприяючи їх (міщан) вірності і законності, як виходить з попередніх статей, забажали продовжити (статті) силою вічної чинності, як було згадано. Але у випадку, якщо видаватиметься, що порушується порядок у збитках і витратах міста Львова, зем'ян чи інших людей з причини цього річного ярмарку та продовження (дії) названих окремих (статей), тоді самі мешканці Львова повідомлять нас (про це), щоб щорічний ярмарок відкликати і місто Львів за його давніми правами зберегти або для незначної справи одну чи більше вищезгаданих статей, що будуть на шкоду місту чи землі, обіцяємо і гарантуємо, що замінимо, оновимо і змінимо та інші невідкладні речі зробимо. У всьому наше рішення й одностайну волю тих міщан встановлюємо, скріплюючи. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Діялося і дано у Кракові в суботу в октаву (свята) Божого Тіла, року Божого 1472, у присутності (*список свідків).* Дано через руки ясновельможного Якоба з Дамбна, канцлера Польського королівства і краківського старости.

* Кубеба - вид перцю.
** Тузин - 12 штук, дюжина.
*** Тахріш - очевидно, походить вид нім.: tacher - 10 штук.
[4]* Покоцин - вид дорогого сукна.
[5]* Не цілком зрозумілий вислів, можливо, це позначені міським знаком (ціхою) товари.

41

1473 р., квітня 28, Люблін

Казимир IV зберігає за львівськими міщанами право оренди та розпродажу своїм убогим дрібної солі

Коп.: MK, 12, k.137v-138. Титульний напис копіїста: "Admittitur vendire salis penestici ex Drohobicensis consulibus Leopoliensibus".
Опубл.: AGZ, VI, s.171-172.
Регест: MRPS, I, №1005.

Kazimirus [Dei gracia rex Polonie, magnus dux Lythvanie, Russie Prussieque dominus et heres][1] etc. Significamus [tenore presencium, quibus expedit universis][1], quod licet famosi consules civitatis nostre Leopoliensis sal minutum penesticale dictum, ex zuppis nostris Drohobiczensibus proveniens, quod alias solii arendare iure, ut dicitur, ipsis ad hoc competenti et vendere penesticis civitatis nostre Leopoliensis consueverant, utilitati profectuique civitatis eorum pauperumque hominum, abundancie et sufficiencie in hoc consulenti, sub certa pensione annua nobili Aynolpho Thedaldi de Florentiis, zuppario nostro Drohobiczensi, tanquam sciolo[2] sal ipsum commodius ceteris pro communi usu dispensare arendarunt per ipsum et nomine suo penesticis ipsis vendendum. Veriti tamen ne per dictum Aynolphum et alios zupparios Drohobiczenses ipsum futiris tempus successores successu istud trahatur in sequelam, quod arendam et vendicionem salis predicti forte vellent pro se quasi ex antiquo iure vel consuetudine in preiudicium consulum predictorum trahere, vendicare et usurpare, nobis humiliter supplicarunt, quatinus liceat ipsis sal predictum pro nutu et voluntate eorum personis eis beneplacitis arendare ipsamque arendam tociens, quociens opus fuerit et ipsis videbitur expedire, revocare ad interrumpendam sequelam predictam. Nos vero supplicacionibus ipsorum tanquam iustis et racioni consonis benigniter annuentes et tanto quidem libencium, quo magis consules ipsi ex ipsorum fidelibus obsequiis nostre maiestati complacuerunt, licenciam et facultatem omnimodam ipsis damus sal penesticale pro iure ipsorum, si quod ipsis competit, in eodem personis, quibus voluerint, arendandi et arendam huiusmodi tociens, quociens revocandi omnem sequelam, si quam pro se vel zupparii predicti sive quecunque alie persone ex arenda salis predicti apud consules eosdem facta trahere vellent et in proprietatem convertere,

presencium tenore abolentes et irritam habentes, decernentesque ipsam in nullo arende consulum predicte et iuri ipsorum in nullo preiudicari posse in futurum. In quorum omnium testimonium sigillum nostrum est appensum. Datum in Lublin feria quarta post Conductum Pasche proxima, anno [Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo tercio.

Sbigneus vicecancellarius manu propria subscripsit.

Relacio venerabilis Sbignei de Olesznycza regni Polonie vicecancellarii][1].

[1] Текст у квадратних дужках доповнений за виданням **AGZ**. [2] Так в **AGZ**.

Казимир, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Дозволяється славетним райцям нашого міста Львова сіль, звану крамарським дріб'язком, привезену з дрогобицьких жуп, яку вони законно орендують, як (вони) кажуть, за звичаєм продавати крамарям нашого міста, для користі і процвітання бідних людей того міста, піклуючись про зростання і достаток (міщан). З певною річною сплатою орендували у шляхетного Айнольфа Тедальді, нашого дрогобицького жупника, ніби обізнаного, як сіль зручніше, певніше для загального користування розподілити. І своїм іменем та (іменем) крамарів остерігаються перед згаданим Айнольфом та іншими дрогобицькими жупниками, що з часом внаслідок такого (стану), що (жупники) захочуть згадану оренду чи продаж солі тільки для себе ніби віддавна за правом чи звичаєм, на шкоду згаданим райцям відняти, присвоїти і захопити. (Райці) нас уклінно просили, нехай було б їм дозволено орендувати згадану сіль з їх дозволу і волі тим особам, хто бажає, і ту оренду мати стільки, скільки буде потреба, і їм буде здаватися та відкликати (оренду) для попередження згаданого стану. Ми на їхні прохання, як справедливі та розумні, прихильно погоджуємося і настільки ж охоче, щоб більше райці з їх вірною слухняністю нашому маєстату служили, дозвіл і всю можливість їм даємо, щоб згадану крамарську сіль орендувати за правом тих, хто їм відповідний і тим особам, які схочуть, і таку оренду стільки, скільки (схочуть), щоб потім відкликати. Якщо хтось для себе чи згаданого жупника чи будь-якої іншої особи згадану оренду солі у тих райців фактично захоче присвоїти й у власність привернути, змістом даної (грамоти) знімаємо і недієвим (ту дію) маємо та вирішуємо, щоб ніхто згаданій оренді райців і їх праву на майбутнє не причинив шкоди. Для засвідчення цього всього до (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано в Любліні в середу після "Томиної" неділі, року Божого 1473.

Збігнев, віце-канцлер, власною рукою підписав.

За свідченням велебного Збігнева з Олешниці, віце-канцлера Польського королівства.

42

1476 р., серпня 21, Пйотрків

Казимир IV, враховуючи розташування Львова поблизу ворожих країн, звільняє його на вісім років від усяких податків і контрибуцій для того, щоб місто мало можливість виділити кошти на укріплення оборонних мурів, валів, та наказує одночасно руському генеральному старості Рафалові з Ярослава зберігати за львівськими міщанами ці права

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.220. Пергамент: 21,3х41,5 + 6,5 см. Ініціал "К". Написи: "Libertas contributionum ad annos octo, 1476" (XVI), "Civitati Leopoliensi per Casimirum regem" (XVII). На пергаментному пояску печатка: Gum., XI, №28.

Опубл.: AGZ, VI, s.185.

Регести: MRPS, I, №1431; Каталог, №250.

Kazimirus Dei gracia rex Polonie, magnus dux Lythwanie, Russie Prussieque dominus et heres etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit universis, quomodo attendentes civitatem nostram Leopoliensem metis et partibus hostilibus esse contiguam et obiectam crebrisque incursionibus Thartarorum exagitatam ac obinde circa reformacionem et fortificacionem suam, quo tucior et securior ab hostili impedimento, presertim tamen ab invalescencia Thurcorum, terram Walachie nunc populancium, de qua sibi reformidat, fieret, continue fuisse sollicitam et intentam ac iugi et accurrita[1] indigere custodia et vigilia, volentesque propterea civitatis nostre Leopoliensis predicte meliorem efficere condicionem ac ipsam in suo huiusmodi onere, quod ferre pro conservacione et tutamento sui cogitur, utcunque nunc possumus, munificencia nostra, regali consolari et relevare, damus et concedimus sibi libertatem a die date presencium ad octo annos, continue et immediate se sequentes, a solucione omnium contribucionum et exaccionum civilium, si que medio tempore in regno nostro et in terris Russie instituerentur, ipsasque contribuciones et exacciones civibus et incolis civitatis eiusdem remittimus et indulgemus per presentes, in eum tamen finem et respectum, ut tali gracia per nos supportati et adiuti, refeccioni menium fossatarumque et vallorum ac aliorum propugnaculorum civitatis eiusdem predicte tanto comodius et diligencium intendant et insistant. Quocirca tibi magnifico Raphaeli de Iaroslaw, capitaneo Russie generali, ac aliis capitaneis pro tempore existentibus, committimus et mandamus, quatinus cives et incolas civitatis Leopoliensis predicte in huiusmodi libertate nostra ipsis concessa per tempus predictum conservetis et conservari faciatis, in nullo eidem contraventuri. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est subappensum. Datum in convencione generali Pyotrkoviensi feria quarta ante festum beati Bartholomei apostoli, anno Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo sexto.

Sbigneus C subscripsit.

[1] Так в оригіналі.

Казимир, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Взявши до уваги, що наше місто Львів є поблизу ворожих кордонів та країв і стає об'єктом частих татарських набігів і через своє відновлення та укріплення, щоб бути захищенішим і безпечнішим від ворожої загрози, а особливо від турецького спустошення тепер знищеної волоської землі, якого (місто) остерігається, що трапиться, є постійно стурбоване і напружене та потребує неперервного і старанного захисту і сторожі. Внаслідок цього, бажаючи згаданому нашому містові Львову кращі умови надати та його від тих обтяжень, що (місто) несе для своєї охорони і захисту, в залежності від того як тепер можемо нашою щедрістю утішити і полегшити (життя) жителів королівства, даємо і надаємо звільнення від дати даної (грамоти) на 8 років, що слідують безперервно і безпосередньо, від сплати всіх контрибуцій і міських податків, які з часом у нашому королівстві та руських землях встановляться. І ці контрибуції та податки міщанам і жителям цього міста відпускаємо і прощаємо через дану (грамоту), однак з метою і згодою, щоб такою ласкою нами підтримані і заохочені (міщани) відновленням мурів, ровів і валів та інших фортифікацій цього згаданого міста зручніше і ретельніше нехай посилено займуться. Тому тобі, ясновельможний Рафалю з Ярослава, руський генеральний старосто, та інші старости, що будуть у майбутньому, доручаємо і наказуємо, щоб до того часу тих міщан і жителів згаданого міста Львова при такому нашому звільненні, їм наданому, на згаданий час зберігали і робили, щоб (інші) зберігали, нічого їм не протидіяли. Для засвідчення справи до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано на вальному сеймі в Пйотркові в середу після свята блаженного апостола Варфоломея, року Божого 1476.

Збігнев К. підписав.

43

1479 р., липня 2, Пйотрків

Казимир IV, враховуючи великі витрати коштів і зусилля громадян Львова під час будівництва мурів, валів, ровів та інших оборонних укріплень, додає ще два роки звільнення від усяких податків до восьми років, наданих раніше

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.224. Пергамент: 21х33,5 + 6,1 см. Ініціал "К". Написи: "Littera libertatis duorum annorum, 1479" (XV-XVI), "Prorogacio libertatis civium Leopoliensium a contribucionibus regni ad annos duos per Casimirum regem, anno 1479" (XVII). На пергаментному пояску фрагменти печатки: Gum., XI, №28.

Опубл.: AGZ, VI, s.192-193.

Регест: Каталог, №254.

Kazimirus Dei gracia rex Polonie, magnus dux Lythwanie, Russie Prussieque dominus et heres etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, quomodo licet paulo superiori tempore attendentes civitatem nostram Leopoliensem, prope confinis regni nostri et fere in faucibus hostium constitutam, ac consulatus et tocius comunitatis eiusdem in construccionem menium, vallorum et fossatarum aliorumque propugnaculorum civitatis eiusdem, ad propellendum insidias hostium, officiosam et accuratam diligenciam et provisionem, civibus et ceteris incolis civitatis eiusdem libertatem octo annorum dederimus et concesserimus, eo respectu, ut ea munificencie nostre regalis consolacione refecti construccioni et reparacioni menium, vallorum et fossatarum prescriptarum tanto diligencium intendissent. Animadvertentes tamen gravitatem laboris, quem cives predicti in reparacionem menium vallorum et fossatarum eiusmodi diligentissime exhibent facultates eorum immo et nostre eiusdem libertatis premisse concessionem in tantum precellere, ut laborem ceptum defectum videntur postergare, volentes itaque ipsis civibus Leopoliensibus omnibus et singulis de liberaliori munificencia nostra in eum respectum, ut laborem premissum diligencium prosequantur et continuent suffragari, eisdem duos annos libertatis plenarie ultra predictam priorem octo annorum libertatem iuxta eiusdem continenciam et effectum, cisa tamen ad presens currente excepta, superaddimus et concessimus damusque et concedimus tenore presencium mediante, ab expiracione prioris eiusmodi libertatis incipiendo per duos annos se continue et immediate sequentes duraturum. Quocirca tibi magnifico Spithkoni de Iaroslaw, palatino Russie generali et capitaneo Leopoliensi, sincere nobis dilecto, et aliis capitaneis pro tempore existentibus, committimus et mandamus, quatinus cives et incolas civitatis Leopoliensis predicte in huiusmodi libertate nostra, ipsis concessa, per tempus predictum conservetis et conservare faciatis, in nullo eidem contraventuri. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est subappensum. Datum in convencione Pyotrkoviensi generali feria sexta festi Visitacionis beatissime Virginis Marie, anno Domini millesimo quadringentesimo septuagesimo nono.

Stanislaus vicecancellarius subscripsit.

Relacio venerabilis Stanislai de Curozwanky regni Polonie vicecancellarii.

Казимир, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Прийнявши до уваги, що ми дозволили попередніми часами консулату і всій громаді нашого міста Львова, яке близько кордонів нашого королівства і майже у пащі ворогів знаходиться, для спорудження мурів, валів і ровів та інших фортифікацій того міста, для запобігання підступів ворогів, з належною і старанною ретельністю й опікою міщанам та іншим жителям того міста звільнення на 8 років ми дали і надали, щоб з нашою королівською щедрістю ретельніше напружувалися при відновленні будівель і ремонті вищеописаних мурів, валів і ровів. Але зважаючи на обтяжливість робіт, яку згадані міщани мають при ремонті стін, валів і ровів, що поглинає їх можливості, більше того, щоб згадане їм надане звільнення

випередити, по можливості, зменшити частково виконану роботу, бажаючи, щоб згадана робота ретельніше йшла і продовжувалася, тим львівським міщанам, усім і кожному, з вільною нашою щедрістю їм два роки звільнення повністю після згаданих попередньо вісім років звільнення відповідно до її змісту, однак тепер за винятком чопового (податку)*, змістом даної (грамоти) додали. (Це звільнення) має тривати після закінчення попереднього звільнення ще два роки безперервно і безпосередньо. З цієї причини тобі, ясновельможний Спитко з Ярослава, руський генеральний воєводо і львівський старосто, щиро нам милий, та інші старости, що будуть у майбутньому, доручаємо і наказуємо, щоб до того часу тих міщан і жителів згаданого міста Львова при такому нашому звільненні, їм наданому, на згаданий час зберігали і робили, щоб зберігали, нічого їм не протидіяли. Для засвідчення справи до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано на вальному сеймі в Пйотркові в п'ятницю на свято Відвідин пречистої Діви Марії, року Божого 1479.

Станіслав, віце-канцлер, підписав.

За свідченням велебного Станіслава з Курозванк, віце-канцлера Польського королівства.

* Чоповий податок або чопове - податок, який знімався від виготовлення алкогольних напоїв.

1484 р., лютого 17, Люблін

Казимир IV, враховуючи велику працю і кошти, вкладені львівськими міщанами на спорудження міських мурів та ровів, а також щоб заохотити їх до закінчення розпочатої роботи, надає Львову ще шість років звільнення від всяких податків і видає в зв'язку з цим відповідні розпорядження збирачам податків

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.231. Пергамент: 12х39,8 + 6 см. Написи: "Litera libertatis sex annorum" (XV), "Libertas Leopoliensium a contributionibus et exactionibus omnibus ad sex annos a Casimiro rege concessa, anno 1484" (XVII). Печатка відсутня, залишився пергаментний поясок.

Опубл.: AGZ, VII, s.144.

Регест: Каталог, №263

Kazimirus Dei gracia rex Polonie magnus dux Lythwanie, Russie Prussieque dominus et heres etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, quomodo attendentes operam, labores et fatigas sumptusque, impensas satis graves Leopoliensium civium, quas circa structuram civitatis eiusque fossatarum iugi studio et diligenciis impendunt, volentes eos

graciarum nostrarum prosequi favoribus atque ad ceptum opus perficiendum reddere fervidiores, ipsis ab expiracione date literarum prioris libertatis ab omnibus et singulis contribucionibus, daciis et exaccionibus in posterum laudandis, quocunque nomine appellandis, a data presencium usque ad sex annorum immediate se sequencium decursum absolvimus et liberos dimittimus graciose et liberaliter libertamusque tenore[1] presencium mediante. Quocirca vobis omnibus et singulis exactoribus pro tempore existentibus, presentibus requirendis, committimus et mandamus, quatinus dictos cives nostros circa eandem libertatem conservare debeatis, nil exaccionum earum ab eis exigentes. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est subappensum. Datum in convencione Lublinensi feria tercia post festum Valentini, anno Domini millesimo quadringentesimo octogesimo quarto.

Crzeslaus cancellarius subscripsit.

Relacio venerabilis Creslai de Kurozwanki decani Gneznensis, regni Polonie cancellarii.

[1] В **AGZ** *favore.*

Казимир, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Взявши до уваги зусилля, роботи і виснажливі витрати, досить важкі видатки львівських міщан, що для спорудження в цьому місті ровів витрачають безперервно зусилля і ретельність, бажаючи їх прихильністю наших ласок обдарувати, а також, щоб для завершення розпочатої справи палко віддалися, дали звільнення від дати закінчення попереднього звільнення (від сплати) всіх і кожної контрибуцій, данин, ухвалених у майбутньому, якими б іменами не називалися, від дати даної (грамоти) на шість років, що безперервно йдуть за попередніми; звільняємо і залишаємо вільними, ласкаво й охоче звільняємо за посередництвом прихильності даної (грамоти). З цієї причини, ви всі і кожний, збирачі податків, що тепер є, доручаємо і наказуємо, вимагаючи даною (грамотою), до того часу згаданих наших міщан відповідно до того звільнення ви повинні зберігати, ніяких податків з них не стягуючи. Для засвідчення справи цієї грамоти наша печатка є підвішена. Дано на сеймі в Пйотркові у вівторок після свята Валентина, року Божого 1484.

Креслав, канцлер, підписав.

За свідченням велебного Креслава з Курозванк, краківського декана, канцлера Польського королівства.

1487 р., січня 28, Пйотрків

Казимир IV відступає містові податок, що зветься циза, на відбудову міста і видає в зв'язку з цим відповідні розпорядження збирачеві вказаного податку - львівському деканові Йоанові Кровицькому

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.238. Пергамент: 26,2,5х31,2 см. Написи: "Regestrata" (XV), "Anno Domini 1487, Casimirus donat pro fossatis antemuralis civitati Leopoliensi exactionem publicam" (XVI-XVII). На пергаменті під текстом посередині відтиснена у червоному воску печатка: Gum., XI, №27.

Опубл.: AGZ, VII, s.159-160.

Регест: Каталог, №271.

Kazimirus Dei gracia rex Polonie, magnus dux Lithwanie, Russie Prussieque dominus et heres etc. Recognoscimus presentibus, quomodo attendentes famosorum preconsulis et consulum Leopoliensium, fidelium nostrorum, impensas conatusque et labores circa reformacionem civitatis eiusdem et presertim in errectis per eos fossatis et antemuralibus circum civitatem eandem, ipsis exaccionem cize Leopoliensis civitatis alias ab incolis duntaxat civitatis eiusdem pro reformacione civitatis exigendam et recipiendam dedimus et concessimus graciose damusque et concedimus presentibus. Tibi venerabili Iohanni Crowyczszky, decano Leopoliensi notarioque nostro et exactori cize eiusdem, mandantes, quatinus preconsulem et consules[1] predictos ad percepcionem cize ab incolis duntaxat Leopoliensibus admittas, de qua eosdem preconsulem et consules Leopolienses quittamus, tenore presencium mediante. Harum quibus sigillum nostrum est subimpressum testimonio literarum. Datum in convencione Pyothrkoviensi generali dominica proxima ante festum Purificacionis gloriosissime Virginis Marie, anno Domini millesimo quadringentesimo octuagesimo septimo.

Creslaus cancellarius subscripsit.

Relacio venerabilis Creslai de Curozwanky regni Polonie cancellarii.

[1] В оригіналі *consulem*.

Казимир, Божою ласкою (*титулатура*). Визнаємо даною (грамотою), що беручи до уваги видатки, зусилля і працю славетних львівських бурмистра і райців, наших вірних, для покращення цього міста й особливо у спорудженні ними ровів та передніх мурів навколо цього міста, податок циза міста Львова, по-іншому (податок) тільки від жителів цього міста для покращення міста, що стягується й отримується, їм дали і надали, ласкаво даємо і надаємо даною (грамотою). Тобі велебний Йоане Кровицький, львівський декан, наш писарю та збирачу тієї цизи, наказуємо, до того часу згаданих

бурмистра і райців допускай до отримання цизи від львівських жителів, з якої (цизи) того львівського бурмистра і райців квитуємо за посередництвом даної (грамоти). Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є притиснута. Дано на вальному сеймі в Пйотркові в найближчу неділю перед святом Введення в храм пречистої Діви Марії, року Божого 1487.

Креслав, канцлер, підписав.

За свідченням велебного Креслава з Курозванк, канцлера Польського королівства.

46

1487 р., січня 28, Пйотрків

Казимир IV повідомляє, що він дозволяє бурмистру і львівським райцям ще два роки після попереднього звільнення збирати податки лише на відбудову міста і видає відповідні розпорядження королівським урядовцям

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.239. Пергамент: 17,5х32,1 + 7 см. Написи: “Regestrata” (XV), “Kazimiri super libertate exaccionum” “a civitate Leopoliensi” (XV-XVI). На пергаментному пояску печатка: Gum., XI, №27.

Опубл.: AGZ, VII, s.160-161.

Регест: Каталог, №272.

Kazimirus Dei gracia rex Polonie, magnus dux Lythwanie, Russie Prussieque dominus et heres etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, quomodo licet superiori tempore famosos proconsulem et consules Leopolienses propter reformacionem civitatis eiusdem a solucione exaccionum nostrarum sub certis condicionibus libertaverimus, tamen, quia, non obstante libertacione nostra huiusmodi et in preiudicium eiusdem, exposcente reipublice neccessitate perdifficili, bis exaccionem ipsam ex eisdem recepimus, itaque respectum nostrum recensentes, quo permoti eramus ad dandam ipsis libertatem ab exaccionibus predictis, tum recompensam exaccionis sic, ut premittitur, bis ab eis sub libertate concessa extorte, binas exacciones nostras per ipsos cives nobis primum et immediate post expiracionem libertatis prime debendas, eisdem proconsuli et consulibus Leopoliensibus dedimus et contulimus graciose, damusque et conferimus tenore presencium mediante, per ipsos pro reformanda civitate recipiendis. De quibus duabus exaccionibus quittamus eos presentibus, vobis omnibus et singulis dignitariis et officialibus, notariis, exactoribus et quibuslibet subditis nostris, mandantes, quatinus cives nostros ipsos circa percepcionem duarum exaccionum predictarum modo, quo supra, habendam impedire non debeatis. Harum

quibus sigillum nostrum presentibus est subappenssum testimonio literarum. Datum in convencione Pyothrkoviensi generali dominica ante festum Purificacionis beatissime Virginis Marie, anno Domini millesimo quadringentesimo octogesimo septimo.

Creslaus cancellarius subscripsit.

Relacio venerabilis Creslai de Curozwyanki regni Polonie cancellarii.

Казимир, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Попередніми часами ми звільнили славетних львівських бурмистра і райців від сплати податків для покращення згаданого міста під певними умовами, але незважаючи на таке наше звільнення і на збиток тому (місту), враховуючи дуже невідкладні потреби держави, ми двічі отримували від них податок. Таким чином, обміркувавши з нашої точки зору, ми були схильні, щоб дати їм звільнення від згаданих податків, повертаючи податки так, як вище зазначалося, двічі від них при наданому звільненні (податок) вимагався, два наші податки, що мають платитися тими міщанами нам спочатку і безпосередньо після закінчення першого звільнення, тим львівським бурмистру і райцям дали і передали милостиво, даємо і передаємо за посередництвом даної (грамоти), щоб вони отримали (податки) на покращення міста. З тих двох податків квитуємо їх даною (грамотою). Вам, усім і кожному, достойники та урядовці, писарі, збирачі податків і будь-які наші піддані, наказуємо до того часу тим нашим міщанам в отримуванні двох згаданих податків вищезазначеним способом не перешкоджати. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Дано на вальному сеймі в Пйотркові в найближчу неділю перед святом Введення в храм пречистої Діви Марії, року Божого 1487.

Креслав, канцлер, підписав.

За свідченням велебного Креслава з Курозванк, канцлера Польського королівства.

47

1489 р., квітня 16, Краків

Казимир IV повідомляє, що звільняє Львів на один рік від сплати будь-яких податків з метою направлення коштів на фортифікацію міста

Опубл.: AGZ, VII, s.170.

Kazimirus Dei gracia rex Polonie, magnus dux Lythwanie, Russie Prussieque dominus et heres etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, quod quemadmodum antea famosis preconsuli et consulibus Leopoliensibus pro subsistencia ad labores fossatarum et aliarum municionum, per eos pro tutamento civitatis circum civitatem ipsam Leopoliensem inceptarum, libertatem per certos annos in literis nostris, tunc ipsis concessis, descriptos concessimus, illo modo quo perstringunt litere nostre super libertate ipsa date sic[1] hactenus quoque ex eis respectibus, ex quibus annis superioribus ipsos a solucione exaccionum nostrarum liberaveramus, videlicet ut liberius sufficienciumque communicioni civitatis intendere fossatasque et opera alia per eos incepta determinare valeant, libertatem unius anni alias pro una vice post expiracionem iam dictarum libertatum ipsis concessarum, ab omnibus et singulis contribucionibus, daciis, exaccionibus et quibusvis solucionibus, tam pro nostra, quam reipublice nacessitatibus laudatis atque constitutis laudandisque et constituendis, quibuscunque appellentur nominibus, dandam et concedendam duximus graciose damusque et concedimus presentibus. Quocirca vobis omnibus et singulis exactoribus et quibusvis officialibus nostris, presentibus requirendo, mandamus, omnino habere volentes, quatenus cives ipsos circa presentem libertatem nostram, ad alias priores libertates, quibus derogare nolumus, datam, conservare debeatis, nichil exaccionum solucionumque ipsarum nostrarum ex ipsis exigere ausuri, usque quo vices ipse seu anni libertatum ipsis expiraverint integre. Et aliter facere non ausuri pro gracia nostra. Harum quibus sigillum nostrum est subappensum testimonio literarum. Datum Cracovie feria quinta post dominicam Palmarum, anno Domini millesimo quadringentesimo octogesimo nono.

Creslaus cancellarius subscripsit.

Relacio venerabilis Creslai de Curozwanky regni Polonie cancellarii.

[1] Слово *sic* на підтертому місці (за видавцем **AGZ**).

Казимир, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Якось раніше ми надали славетним львівським бурмистру і райцям на підтримку робіт на валах та інших фортифікаціях, що розпочалися ними для захисту міста навколо того міста Львова, звільнення на певну кількість років, описаних у нашій тоді їм наданій грамоті: таким чином, як згадується у нашій грамоті про звільнення, даній згідно з тими причинами, за якими у попередніх роках ми звільнили їх від сплати наших податків, а саме, щоб охочіше і достатніше громаду міста напружити і рови та іншу роботу, розпочату ними, вони були в силі закінчити; вважали дати і надати звільнення одного року, по-іншому на один (рік), після закінчення вже названого звільнення, наданого їм, від (сплати) всіх і кожної контрибуцій, данин, податків та будь-яких сплат, як для наших, так і державних потреб ухвалених і встановлених, і що будуть ухвалені і встановлені, якими б іменами не називалися, та милостиво даємо і надаємо даною (грамотою). З цієї причини, вам, всі і кожний, збирачі

податків, і будь-які наші урядовці, вимагаючи даною (грамотою), наказуємо, бажаючи мати повністю (волю), до того часу тих міщан ви повинні зберігати згідно з даним нашим звільненням, доданим до інших попередніх звільнень, які не хочемо обмежувати; ніяких наших податків і сплат з них не наважуйтеся стягувати, аж до часу, коли замість цього (звільнення) або рік цього звільнення цілком не закінчиться, та інакше робити не наважуйтеся, задля нашої ласки. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Дано в Кракові у четвер після "Вербної" неділі, року Божого 1489.

Креслав, канцлер, підписав.

За свідченням велебного Креслава з Курозванк, канцлера Польського королівства.

48

1490 р., грудня 7, Пйотрків

Казимир IV надає місту Львову звільнення від будь-яких податків на один рік після того, як мине термін останнього звільнення, для продовження фортифікаційних робіт

Опубл.: AGZ, VII, s.172.

Kazimirus Dei gracia rex Polonie, magnus dux Lithwanie, Russie Prussieque dominus et heres etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, quia propter reformacionem fortificacionemque civitatis nostre Leopoliensis, tam in muris, quam in fossatis et antemuralibus per famosos preconsulem et consules civitatis eiusdem, iam dudum inceptam, nunc quoque per eos continuari solitam, pro qua se ipsos pluries depactando summas notabiles cernuntur impendere, volentes eos ipsos cives favore prosequi regio, ipsis libertatem unius anni post expiracionem libertatis ultimo ipsis concesse futuri, alias ab una exaccione una vice non solvenda, dandum duximus damusque presentibus, eximentes eos pro una vice tantum ab omnibus exaccionibus et contribucionibus quibusvis nostris laudatis et laudandis, quas primum nobis post expiracionem prime libertatis soluturi essent. Quocirca vobis, omnibus et singulis, dignitariis et officialibus nostris, presentibus requirentes, mandamus vobis, omnino habere volentes, quatenus eos circa libertatem ipsam pro una vice tantum conservare debeatis, secus facere non ausuri pro gracia nostra. Harum quibus sigillum nostrum est subappensum testimonio literarum. Datum in convencione Pyotrkoviensi generali feria tercia in vigilia Concepcionis beatissime Virginis Marie, anno Domini millessimo quadringentesimo nonagesimo.

Creslaus cancellarius subscripsit.

Relacio venerabilis Creslai de Curozwanky regni Polonie cancellarii.

Казимир, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. У зв'язку з раніше початою і тепер ними продовжуваною відбудовою фортифікацій нашого міста Львова, як (старих) мурів, так і ровів, передніх мурів славетними бурмистром і райцями того міста, на яку вони, часто обтяжені, витрачають суми, які зазначають; бажаючи тих міщан обдарувати королівською прихильністю, вважаємо дати звільнення їм на один рік після закінчення останнього звільнення, наданого їм на майбутнє, по-іншому від одного податку один раз, і даємо даною (грамотою), вилучаючи їх один раз від (сплати) всіх будь-яких наших податків і контрибуцій, ухвалених і що будуть ухвалені, котрі сплачували б нам після закінчення першого звільнення. З цієї причини ви, всі і кожний, наші достойники та урядовці, наказуємо вам, вимагаючи даною грамотою, бажаючи мати цілковиту (волю), до того часу їх згідно з тим звільненням один на раз ви повинні зберегти, інше робити не наважуйтеся, задля нашої ласки. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Дано на вальному сеймі в Пйотркові у вівторок напередодні (свята) Зачаття пречистої Діви Марії, року Божого 1490.

Креслав, канцлер, підписав.

За свідченням велебного Креслава з Курозванк, канцлера Польського королівства.

49

1492 р., вересня 30, Краків

Ян Ольбрахт підтверджує місту Львову всі надані права, привілеї, вільності, донації та інші документи

Коп.: МК, 17, k.1. Титульний напис копіїста: "Confirmacio iurium civitatis Leopoliensis [...]".

Регест: MRPS, II, №1.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. [...][1] Proinde nos Ioannes Albertus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracovie etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, presentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quomodo [...][1] famosorum preconsuli, consulum et universarum civitatis Leopoliensis incolarum [...][1] decreta, iura [...][1] nobis benigniter regia ipsis omnis et singulas libertates, prerogativas, privilegia, indulta, donaciones, literas et munimenta civitati predicte per serenissimos illustrissimosque predecessores nostres reges et principes regni Polonie sub quibuscunque modis, condicionibus et amoribus (?) quosque his habere volumus pro insertis iusse, tum racionabiliter et legittimum concessa et concessas, in omnibus punctis et articulis

roborandas, confirmandas, ratificandas et gratificandas ac roboranda, confirmanda, ratificanda et gratificanda duximus et decrevimus roboramusque ratificamus, gratificamus et confirmamus tenoris presencium mediante. Decernentes illas et illa vere, perpetue indubieque invilabili firmitatis robur obtinere in evum. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est subappensum. Actum Cracovie in convencione generali felicis coronacione nostre, die dominica post festum Translacionis sancti Stanislai episcopi et martyris, anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo secundo. Presentibus ibidem illustrissimo principi reverendissimisque et reverendis in Christo patribus dominis Frederico electo confirmato Cracoviensi, germano nostro carissimo, Sbigneo Gnesnensi, archiepiscopo [...] et Mathia Chelmensi, episcopis [...][1], Spitkone de Jaroslaw pallatino Cracoviensi etc.

[1] Текст копії пошкоджений чорнилом та лужним розчином.

Ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. [...] Тому ми, Ян Ольбрахт, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Що [...] славетних бурмистра, райців та всіх жителів міста Львова [...] декрети, права, звільнення, донації, грамоти і підтвердження, розумно і законно надані згаданому місту найяснішими та ясновельможними нашими попередниками, королями і володарями Польщі, з будь-якого приводу, причини і прихильності (?), і які хочемо мати за справедливо внесені, у всіх пунктах і статтях вважали схвалити, ратифікувати, затвердити і зміцнити, постановляємо, зміцнюємо, ратифікуємо, затверджуємо, підтверджуємо за посередництвом змісту даної (грамоти). Вирішуємо, щоб ті (грамоти) володіли справжньою, вічною, безсумнівною та незворотньою чинністю і міццю назавжди. Для засвідчення цієї справи наша печатка до даної (грамоти) є підвішена. Діялося на вальному сеймі нашої щасливої коронації у Кракові, у неділю після свята Перенесення (мощей) св. Станіслава, єпископа і мученика, року Божого 1492, у присутності (*список свідків*) і т.д.

50

1493 р., лютого 8, Пйотрків

Ян Ольбрахт надає Львову звільнення від усяких податків протягом чотирьох років після закінчення терміну попереднього звільнення, наданого Казимиром IV, для продовження фортифікації міста і видає у зв'язку з цим відповідні розпорядження львівському старості та королівським збирачам податків

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.249. Пергамент: 19х36 + 5,5 см. Напис: “Libertas civitati Leopoliensi a contributionibus regni ad annos 4 per Joannem Albertum regem Poloniae, 1493” (XVII). На пергаментному пояску фрагмент печатки: Gum., XII, №35.

Коп.: MK, 15, k.13v-14.

Опубл.: AGZ, VII, s.176-177.

Регести: MRPS, II, №97; Каталог, №284.

Iohannes Albertus Dei gracia rex Polonie, supremus dux Lithwanie, Russie Prussieque dominus et heres etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, quomodo habentes in prospectu fidem et fidelia servicia famosorum proconsulis consulumque ac tocius comunitatis civitatis nostre Leopoliensis, quibus se nobis comendatos reddiderunt, attendentes eciam eorum sumptus et impensas, quas pro tutela et conservacione terre illius in edificanda et munienda civitate predicta in vallibus ac muro faciunt, horum itaque racionem habere volentes, ut tanto liberius et securius laborem predictum et municionem civitatis ipsius continuare et prosequi valeant, utque tempore felicis nostri regiminis ad pingwiorem venire valeant condicionem, ipsis, ab expiracione prioris libertatis per olim serenissimum dominum Kazimirum regem Polonie etc., genitorem nostrum carissimum, illis concesse, quatuor annos libertatis continue et immediate se sequentes a solucione omnium exaccionum et daciarum nostrarum regalium, ad que de iure vel racione publici subsidii cum civitatibus et opidis regni nostri obligarentur, necnon a podvodis, expedicione bellica et censuum ex domibus debitorum, alias iuxta effectum prioris libertatis per olim serenissimum parentem nostrum illis concesse dedimus et concessimus, damusque et concedimus tenore presencium mediante. Quocirca vobis capitaneo civitatis nostre predicte Leopoliensis et exactoribus nostris, pro tempore existentibus, mandamus, omnino habere volentes, quatinus predictos cives nostros iuxta priorem libertatem et presentem, illis per nos concessam, plenarie conservetis et conservari faciatis, sub gracia nostra aliter non facturi. Datum in convencione Pyothrkowiensi generali feria sexta infra octavas Purificacionis beatissime Virginis Marie, anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo tercio.

G[regorius] vicecancellarius subscripsit.

Relacio venerabilis Gregorii de Ludbrancz regni Polonie vicecancellarii.

Ян Ольбрахт, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Беручи до уваги довір’я та вірну службу славетних бурмистра та райців і всієї громади нашого міста Львова, які віддано нам служать, також маючи на увазі їх витрати і видатки, котрі на опіку і збереження цієї землі у будівництві та укріпленні згаданого міста валами і муром зробили. З огляду на цю причину, бажаючи, щоб вони охочіше і безпечніше згадану роботу й укріплення міста продовжували і мали можливість робити і щоб у час нашого щасливого панування до кращих умов мали змогу прийти, їм після закінчення попереднього наданого їм звільнення пана Казимира, короля Польщі і т.д., покійного найяснішого батька, на чотири

наступні роки дали і надали безперервне і безпосереднє звільнення від сплати всіх наших королівських податків і данин, до яких мали би бути зобов'язаними за правом або з причини публічної субсидії разом з містами і містечками нашого королівства, а також від підвод, військової експедиції і чиншу із зобов'язаних будинків, по-іншому відповідно до результату попереднього наданого їм звільнення покійним нашим найяснішим батьком, та даємо і надаємо за посередництвом змісту даної (грамоти). Тому вам, старосто нашого згаданого міста Львова, і наші збирачі податків, що на цей час є і будуть, наказуємо, бажаючи мати цілковиту (волю), до того часу згаданих наших міщан згідно з попереднім звільненням і наданим нами їм (звільненням) повністю дотримуйтеся і чиніть, щоб дотримувалися, інше не робіть задля нашої ласки. Дано на вальному сеймі в Пйотркові в п'ятницю в октаву Введення в храм пречистої Діви Марії, року Божого 1493.

Г(ригорій) віце-канцлер підписав.

За свідченням велебного Григорія з Людбранч, віце-канцлера Польського королівства.

51

1494 р., січня 25, Краків

Ян Ольбрахт дарує місту Львову торгове мито після припинення оренди Айнольфом Тедальді на час існування королівської волі

Коп.: MK, 15, k.13v-14. Титульний напис копіїста: "Donacio foralium civitati Leopoliensi ad beneplacitum regium".

Регест: MRPS, II, №323.

Ioannes Albertus Dei gracia rex Polonie etc. dominus et heres. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis et singulis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris. Quomodo in mente revolventes novimus, tam civium nostrorum Leopoliensium peticionem, quam ad nos humilius habuerunt, presertim cum hec ipsa eorumdem civium supplicacio melioracionis civitatis prefate Leopoliensis preseferat occasionem. Attendentes preterea civitatum omnium tociusque reipublice condicionem commodius alio nullo, quam gracia principum decorari et admirari debere non indignum esse censuimus, quin prefatorum civium Leopoliensium peticioni benignius annueremus. Volentes itaque, ut prefata civitas nostra Leopoliensis diligenciori cura melioracioni in meniis extruendis atque restaurandis publicam desensionem et munimen contingendi intenderet atque instauret ardencius civitati predicte nostre Leopoliensis ex gracia nostra singulari foralia alias thargowe, que in eadem civitate nobis proveniunt cum omni iure et

proprietate prout ex antiquo accipi sunt solita et consueta, dedimus, donamus, damus, donamus et largimur graciose tenore presencium mediante, per consules civitatis predicte Leopoliensis prefata foralia tenendum, habendum, utifruendum et quiete possidendum ad beneplacitum voluntate nostre. Ita tum, ut cum nobili Aynolpho Thedaldi de Florenciis theoloneatore protunc Leopoliense de prefatis foralibus consules civitatis predicte Leopoliensis talem faciant composicionem, ut prefatus Aynolphus in arenda sua ad prefata foralia spectanda usque ad extermacionem predicte arende sue nullam paciatur iniuriam, si autem consules predicte civitatis cum prefato Aynolpho composicionem nunc non fecerint, extunc post extermacionem seu expiracionem arende ipsius Aynolphi ad prefata foralia spectande tenuta et possessio prefatorum foralium ad consules civitatis predicte pleno iure devolvetur. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Cracovie sabato ipso die Conversionis sancti Pauli, anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo quarto.

Relacio venerabilis Gregorii de Ludbrancz regni Poloniae vicecancellarii.

Ян Ольбрахт, Божою ласкою (*титулатура*) і т.д. Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім і кожному, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Обдумуємо, повертаючись у думці, прохання наших львівських міщан, яке вони до нас уклінно подали, особливо взявши до уваги клопотання тих міщан з приводу покращення згаданого міста Львова; крім того вважаємо, що умови всіх міст цілої держави зручніше гідно прикрашати і задовольняти нічим іншим, як ласкою володарів, тому ласкаво виявили згоду на прохання вищезгаданих львівських міщан. Таким чином, бажаючи, щоб згадане наше місто Львів розширило ретельнішу турботу при покращенні вибудуваних та відновлених мурів, що у разі чого (стало би) громадським укриттям та захистом, а також охочіше відбудувалося згадане наше місто Львів, нашою винятковою ласкою звичне і прийняте торгове дали, яке в тому місті нам належить, зі всім правом і власністю, відповідно до того, як здавна утримували, даруємо, даємо, даруємо (!) й обдаровуємо ласкаво за посередництвом змісту даної (грамоти), щоб райці згаданого міста Львова згадане торгове тримали, мали, користувалися ним і спокійно володіли на час існування нашої доброї волі. Надалі, щоб райці згаданого міста Львова зробили таку угоду з шляхетним Айнольфом Тедальді з Флоренції, на той час львівським митником, про згадане торгове, щоб згаданий Айнольф жодної несправедливості не мав у своїй належній оренді згаданого торгового аж до закінчення згаданої своєї оренди. Якщо ж райці згаданого міста угоду зі згаданим Айнольфом тепер не укладуть, тоді після закінчення або завершення оренди, належної тому Айнольфові до згаданого торгового, тримання і володіння згаданим торговим має перейти до райців згаданого міста з усім правом. Для засвідчення цієї справи до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано у Кракові в день (свята) Навернення св. апостола Павла, року Божого 1494.

За свідченням велебного Григорія з Людбранч, віце-канцлера Польського королівства.

1494 р., вересня 25, Нове Місто Корчин

Ян Ольбрахт, враховуючи велику шкоду, заподіяну Львову пожежею, звільняє на 15 років від нового міського податку тих, які безпосередньо зазнали втрат від пожежі, і на десять років - всіх інших, щоб дати їм можливість відбудувати будинки, вежі та інші укріплення, знищені пожежею

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.252. Пергамент: 20,7х38 + 6,3 см. Ініціал "I". Напис: "Ioannis Alberti regis libertas quindecim annorum de omnibus exactionibus a civibus Leopoliensibus, 1494" (XVI). Печатка відсутня, залишився пергаментний поясок.

Коп.: MK, 15, k.89v.

Опубл.: AGZ, VII, s.186-187.

Регести: MRPS, II, №436; Каталог, №287.

Iohannes Albertus Dei gracia rex Polonie, suppremus dux Lithwanie, Russie Prussieque dominus et heres etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, quia attentis damnis et impensis famosorum civium et incolarum civitatis nostre Leopoliensis, que novissime ex ignis infausto incendio in rebus et structurarum ac turrium propugnaculorumque et parcaneorum edificiis sunt perpessi, quorum damnis, ut tenemur, compaciendo, ipsis civibus nostris et incolis Leopoliensibus damna passis quindecim annos, aliis vero damna non passis, qui tocius civitatis prefate Leopoliensis interim onera portant et intercedunt, ut eo diligencium reformacioni dicte civitatis nostre Leopoliensis et parcaneorum intendant, decem annos libertatis, continue et immediate se sequentes, ab exaccione civili, noviter instituta, et ab aliis exaccionibus, contribucionibus et solucionibus omnibus, durante prefata eorum libertate, pro nostra aut reipublice necessitate qualibet laudandis et instituendis, dedimus et concessimus, damusque et concedimus, tenore presencium mediante. Quam quidem libertatem ad decursum annorum prefatorum ipsis tenere volumus. Vobis eciam omnibus et singulis palatinis, castellanis, capitaneis, tenutariis, exactoribus et quibuslibet officialibus nostris committimus et mandamus, omnino habere volentes, quatinus eos iuxta nostram presentem libertatem, per nos eis concessam, conservetis et conservare ac tenere faciatis debeatisque gracie nostre sub obtentu. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est subappensum. Datum in Nowe Myastho feria quinta proxima post festum sancti Mathei apostoli et ewangeliste, anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo quarto, regni vero nostri anno tercio.

G[regorius] vicecancellarius subscripsit.

Relacio venerabilis Gregorii de Ludbrancz regni Polonie vicecancellarii.

Ян Ольбрахт, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Взявши до уваги втрати та видатки славетних міщан і жителів нашого міста Львова, які недавно зазнали через вогонь нещасливої пожежі у речах, будівлях, вежах, укріпленнях та огорожах; співчуваючи тим втратам, зобов'язуємося (надати звільнення) тим

нашим жителям і міщанам Львова, що зазнали шкоди, на п'ятнадцять років, іншим, котрі не зазнали втрат, які з усього згаданого міста Львова дають і сплачують податки, щоб старанніше згадану відбудову нашого міста Львова і мурів посилили, - десять років звільнення, що слідують безперервно і безпосередньо, від (сплати) міського нововстановленого податку та інших податків, контрибуцій і всіх сплат, ухвалених і встановлених для будь-якої нашої і державної необхідності, дали і надали, даємо і надаємо за посередництвом змісту даної (грамоти). Це звільнення протягом згаданих років хочемо їм затримати. Також вам, всім і кожному, воєводи, каштеляни, старости, державці, збирачі податків та будь-які наші урядовці, доручаємо і наказуємо, бажаючи мати у всьому (волю), до того часу їх відповідно до нашого даного звільнення, наданого їм нами, робіть і зобов'язуйте, щоб дотримували і зберігали під покровом нашої ласки. Дано в Новому Місті (Корчині) в четвер після свята апостола і євангеліста Матвія, року Божого 1494, а нашого панування 3 року.

Г(ригорій), віце-канцлер підписав.

За свідченням велебного Григорія з Людбранч, віце-канцлера Польського королівства.

53

1496 р., квітня 16, Пйотрків

Ян Ольбрахт встановлює воскову комору у Львові і доручає її управління Германові Пудвалю

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.67.
Опубл.: AGZ, IX, s.146 (підстава публікації).

Iohannes Albertus Dei gracia rex Polonie, suppremus dux Lithuanie, Russie Prussieque dominus et heres etc. Universis et singulis, palatinis, castellanis, capitaneis, dignitariis, officialibus, terrigenis, civitatum et opidorum proconsulibus et consulibus et aliis quibuslibet subditis nostris in terris Russie et Podolie ubilibet constitutis, presentibus requirentes, sincere nobis et fidelibus nostris dilectis graciam regiam. Pro necessitate reipublice regni nostri et utilitate decrevimus cameram cere in civitate nostra Leopoliensi instituere, quam commisimus huic nostro servitori Herman Pudwal gubernare et providere, quod vobis ideo notum esse volumus, ut nemo vestrum cum ipsa cera Leopolim pretergredi audeat et profundius cum ea in regnum intrare, quoniam illic a vobis iusto precio emetur sine ullo damno vestro atque mora. Et si quis contra voluntatem nostram aliquid in hac re facere voluerit, commisimus ei omnes tales detinere et arestare. Vobis vero supradictis omnibus committimus et mandamus, ut ad requisicionem presencium in arestandis

et detinendis eis prestetis ei consilium et auxilium, quocienscunque fuerit opportunum. Preterea volumus istud per vos apud omnes publicari debere, ne se ignorancia possint excusare. Datum in convencione generali Pyotrkoviensi die sabbato proximo post dominicam Conductus Pasce, anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo sexto, regni nostri anno quarto.

Commissio propria domini regis.

Ян Ольбрахт, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Всі і кожний, воєводи, каштеляни, старости, достойники, урядовці, бурмистри і райці міст та містечок й інші наші будь-які піддані у руських та подільських землях, де б ви не були, вимагаючи даною (грамотою), щиро нам і нашим вірним милим королівська ласка. Для потреби і користі держави нашого королівства вирішуємо встановити воскову комору у нашому місті Львові, якою доручаємо керувати і завідувати нашому слузі Германові Пудвалю. З цієї причини хочемо вам повідомити, щоб ніхто з вас не наважувався минати з воском Львів і далі з ним входити до королівства, оскільки, він (Пудваль) у вас за справедливою ціною купить (віск) без жодної шкоди і затримки для вас. А тих же, котрі якимось чином порушити схочуть, доручаємо таких усіх затримувати й арештовувати. Вам усім, вищезгаданим, доручаємо і наказуємо, щоб на вимогу даної (грамоти) при арешті і затриманні пораду і допомогу їм надавали стільки разів, скільки буде доцільно. Крім того, хочемо, щоб це через вас це стало відомим, щоб (порушники) не могли виправдовуватися через незнання. Дано на вальному сеймі в Пйотркові в найближчу суботу після "Томиної" неділі, року Божого 1496, нашого панування 4 року.

Власне скріплення пана короля.

54

1496 р., жовтня 18, Сандомир

Ян Ольбрахт звільняє райців і всю громаду Львова від обов'язку постачання одного воєнного возу на похід з умовою, що вони другий віз мають дати

Опубл.: AGZ, IX, s.147.

Iohannes Albertus Dei gracia rex Polonie, supremus dux Lithvanie, Russie Prussieque etc. dominus et heres. Recognoscimus tenore presencium universis, quia famosis consulibus totique comunitati civitatis nostre Leopoliensis unum currum bellicum, per eos nobis pro presenti expedicione debitum, de nostra gracia singulari duximus indulgendum et indulgemus per presentes

ita tamen, quod reliquum currum, dum eos avisaverimus, iuxta consuetudinem pro ipsa presenti expedicione nobis dare tenebuntur. Datum Sandomirie feria tercia festi sancti Luce ewangeliste, anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo sexto, regni vero nostri quinto.

Commissio propria domini regis.

Ян Ольбрахт, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо, що славетним райцям і всій громаді нашого міста Львова один військовий віз, що нам для даного походу вони повинні надати, винятково з нашої спеціальної ласки, вважаємо відступити і відступаємо даною (грамотою), але таким чином, щоб (другий) віз, котрий залишився, як ми їх повідомляли, відповідно до звичаю (вони) на цей похід нам зобов'язані дати. Дано в Сандомирі у вівторок на свято св. Луки євангеліста, року Божого 1496, нашого панування 5 року.

Власне скріплення пана короля.

55

1497 р., червня 17, Львів

Ян Ольбрахт надає у власність львівським райцям королівську вагу до часу, поки Кафа, Кілія і Білгород не перейдуть знову в руки християн

Коп.: МК, 16, k.70-71. Титульний напис копіїста: "Donatio libre consulibus civitatis Leopoliensis"; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.68-69.

Опубл.: AGZ, IX, s.152-153.

Регест: MRPS, II, №745.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam etc. Etsi principum excellencia consueverit se erga subditos suos exhibere liberalem, in eos tamen se magis graciosam offerre tenetur, qui et fidelitate et in reipublice negociis sollicitudine ceteros precellunt, proinde nos Iohannes Albertus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracovie, [Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyavie, supremus dux Lithwanie, Russie Prussieque ac Culmensis, Elbingensis et Pomeranie][1] etc. dominus et heres. Significamus [tenore presencium, quibus expedit, universis et singulis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris][1], quomodo attentis famosorum consulum civitatis nostre Leopoliensis presencium fidelitate et benemeritis, quibus se nobis continue faciunt comendatos atque de reipublice nostre commodo cura solicita, quam exhibent in eiusdem civitatis prefate reparacione et municione volentesque eosdem ad eadem exhibenda tanto reddere promciores, quanto magis se noverint nostra munificencia refectos et consolatos, ipsis libram

nostram in civitate prefata existentem, dedimus, donavimus et contulimus damusque, donamus et conferimus, tenore presencium mediante, per ipsos consules et pro tempore existentes, libram prefatam sub ea consuetudine et more, sub quo hactenus tenebatur, cum omni iure, dominio et proprietate, necnon censibus, proventibus, obvencionibus et attinenciis omnibus et singulis ad eandem quomodocumque spectantibus tenendam, habendam, possidendam, utifruendam pacificeque et quiete temporibus perpetuis gubernandam et in usus necessitatemque civitatis memorate convertendam, tali tamen condicione adiecta, quod postquam favente Domino Capha, Kylia et Byalagrod ad dicionem et potestatem Christianam redierint, extunc ipsi consules de libra prefata racione census annui viginti marcas pecuniarum monete et numeri in regno nostro comuniter currentis, in quamlibet marcam per quadraginta octo grossos computando, annis singulis nobis et nostris successoribus dare et solvere cum effectu tenebuntur. Residuum vero quicquid ultra prefatas viginti marcas remanebit, ipsi consules prefati presentes et pro tempore existentes pro civitate predicta recipere et tollere debebuntur sine nostra et officialium nostrorum quorumvis renitencia et impedimento, camera cere, in hac ipsa civitate per nos constituta sub libertate plenaria remanente, taliter, quod cera nostra, que in libra prefata pro nobis ponderabitur, ad solucionem libre predictam non debebit obligari. Harum [quibus sigillum nostrum presentibus est subappensum testimonio literarum][1]. Actum Leopoli sabbato proximo post festum sancti Viti, anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo septimo, regni vero nostri anno quinto. Presentibus reverendis in Christo patribus dominis Andrea archiepiscopo Leopoliensi, Nicolao Primus Premisliensi, Mathia Chelmensi, episcopis, necnon magnificis et generosis Iohanne Amor de Tharnow castellano Cracoviensi, Spithkone de Iaroslaw Cracoviensi, Nicolao de Thanczin Russie, Iohanne de Coszczieliecz Iunowladislaviensi, palatinis, Petro Kmitha de Visznicze marsalco regni nostri, Andrea de Schamotuli Calissiensi, Raphaele de Liezhno Gneznensi, Nicolao de Strzezow Visliciensi, Petro Miskowski Rosperiensi, castellanis, et aliis quam pluribus dignitariis et officialibus curie nostre. Datum per manus venerabilis Vincencii de Przeramb regni nostri vicecancellarii, sincere nobis dilecti.

[Idem ipse Vincencius de Przeramb regni Polonie vicecancellarius manu propria subscripsit][1].

Relacio et inscripcio eiusdem venerabilis Vincencii de Przeramb regni Polonie vicecancellarii.

[1] Текст у квадратних дужках доповнений за виданням **AGZ**.

ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Зверхність володарів звичайно полягає у тому, щоб своїм підданим надавати вільності, і тим більше зобов'язана ласку пропонувати тим, хто вірністю і піклуванням у державних справах серед інших виділяється. Тому ми, Ян Ольбрахт, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Беручи до уваги вірність і добрі заслуги теперішніх славних райців

нашого міста Львова, котрі нам служать, завжди нам віддані, і сприятливе для нашої держави піклування і турботу виявляють при відбудові та укріпленні того згаданого міста; і бажаючи за таке виявлення (турботи), повернути більш щедро, стільки, наскільки нашою щедрістю обновляться, зміцняться і втішаться, нашу вагу у згаданому місті дали, подарували і передали та даємо, даруємо і передаємо за посередництвом змісту даної (грамоти) для тих райців, що є на той час, згадану вагу за звичаєм і правилом, які тепер (вага) має, з усім правом, володінням і власністю, а також чиншами, прибутками, доходами та всіма іншими належностями, як їм буде бачитися, для будь-якого тримання, володіння, користування, мирного і спокійного, вічними часами керування. І з умовою, що після того як за Божим сприянням Кафа, Килія і Білгород повернуться до підданства і влади християн*; відтоді ці райці зі згаданої ваги відповідно до рахунку річного чиншу 20 гривень грошей монети і рахунку, що є в обігу у нашому королівстві, у кожній гривні 48 грошів нараховується, кожного року нам і нашим спадкоємцям дати і сплатити будуть зобов'язані. Залишок, що після сплати згаданих 20 гривень залишиться, ці згадані теперішні райці, і що в майбутньому будуть, повинні отримати і вільно забирати для згаданого міста без спротиву і перешкоди з боку будь-яких наших урядовців. Воскову комору, встановлену нами у тому місті, залишаємо у повній свободі; так, що з нашого воску, який на даній вазі буде зважуватиметься для нас, нехай не сплачується (податок) на згаданій вазі. Для засвідчення даної грамоти нашу печатку є підвішено. Дано у Львові в суботу після свята св. Віта, року Божого 1497, у присутності (*перелік свідків).* Дано через руки велебного Вінцента з Пшерамб, віце-канцлера нашого королівства, щиро нам милого.

Він же Вінцент з Пшерамб, віце-канцлер Польського королівства, рукою власною підписав.

За свідченням того ж велебного Вінцента з Пшерамб, віце-канцлера Польського королівства

* Протягом 1475-1482 рр. Кафа, Килія та Білгород потрапили під турецьке панування. Внаслідок цього львівська торгівля зі східними країнами зазнала великих втрат (див.: *Kutrzeba S.* Handel Polski ze Wschodem w wiekach średnich - Kraków, 1903. - S. 126-130).

1497 р., червня 20, Львів

Ян Ольбрахт звільняє львівських міщан від недавно встановленого мита з метою укріплення фортифікацій міста

Коп.: MK, 16, k.72. Титульний напис копіїста: “Absolucio a theloneo noviter instituto in convencione Piotrkoviensi generali”.

Опубл.: AGZ, IX, s.154-155.

Регест: MRPS, II, №749.

ohannes Albertus Dei gracia [rex Polonie, suppremus dux Lithwanie, Russie Prussieque dominus et heres][1] etc. Significamus [tenore presencium, quibus expedit, universis][1], quomodo attentis famosorum civium nostrorum Leopoliensium fidelitate et benemeritis, quibus se nobis faciunt continue commendatos, atque de reipublice nostre commodo circa[2] sollicita, que exhibent in eiusdem civitatis nostre reformacione, volentesque eosdem ad eadem exhibenda tanto reddere promciores, quanto magis se noverint nostra munificencia[3] refectos et consolatos, ipsos a solucione thelonei novi, per nos et consiliarios nostros pro reipublice nostre utilitate novissime instituti, quoadusque duraverit, libertavimus et absolvimus libertamusque et liberos ac absolutos pronunciamus per presentes. Quocirca vobis omnibus theloneatoribus et officialibus nostris, ad exigendum theloneum nostrum superius expressum ubicunque deputatis et pro tempore existentibus, mandamus, omnino habere volentes, quatinus prefatos cives nostros Leopolienses unacum rebus ipsorum pro solucione eiusdem thelonei suprascripti non inquietetis ad quecunque loca regni nostri devenerint, nichil ab eis et rebus eorum quibuscunque racione thelonei suprascripti exigere presumentes, sub obtentu gracie nostre aliter non facturi. Datum Leopoli feria tercia proxima post festum sanctorum Gervasii et Prothasii, anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo septimo, regni vero nostri anno quinto.

[Idem ipse Vincencius de Przeramb regni Polonie vicecancellarius manu propria subscripsit][1].

Relacio suprascripto venerabilis Vincencii de Przeramb regni Polonie vicecancellarii.

[1] Текст у квадратних дужках доповнений за виданням **AGZ**. [2] В **AGZ** *cura*. [3] В **AGZ** *munificenia*.

н Ольбрахт, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Взявши до уваги вірність і добрі заслуги сучасних славних райців нашого міста Львова, що постійно віддано нам служать, і сприятливе для нашої держави піклування і турботу виявляють при відбудові та укріпленні того згаданого міста; бажаючи

за таке виявлення (турботи), щоб повернути більш щедро, стільки, наскільки нашою щедрістю обновляться, зміцняться і втішаться; звільнили їх і звільняємо та оголошуємо вільними і звільненими даною (грамотою) від сплати нового мита, нещодавно встановленого для користі нашої держави нами і нашими дорадниками, до того часу, поки не набуде чинності. З цієї причини всім нашим митникам і урядовцям, що уповноважені до стягування вищезгаданого нашого мита, які на той час є, наказуємо, бажаючи мати у всьому (волю), до того часу у згаданих наших львівських міщан разом з їхніми речами сплату того вищезгаданого мита не вимагайте, до якого б місця нашого королівства (вони) не приїжджали, нічого від них і будь-яких речей у справі вищезгаданого мита стягувати не наважуйтеся, під покровом нашої ласки іншого не робіть. Дано у Львові у найближчий вівторок після свята св. Гервасія і Протасія, року Божого 1497, а нашого панування 5 року.

(Він же Вінцент з Пшерамб, віце-канцлер Польського королівства, рукою власною підписав).

За свідченням того ж, вищезгаданого велебного, Вінцента з Пшерамб, віце-канцлера Польського королівства.

1497 р., червня 21, Львів

Ян Ольбрахт підтверджує всі надані Львову ним, його попередниками права, вільності, привілеї, записи, резигнації та інші документи щодо різних маєтків у місті і поза містом

Коп.: МК, 16, k.141-142. (титульний напис копіїста: “Confirmacio privilegiorum civitatis nostre Leopoliensis dattorum”); ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.415-416зв.

Опубл.: AGZ, IX, s.155-156.

Регест: MRPS, II, №754.

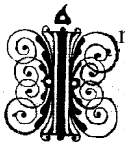

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Ne gesta sub tempore vertencia inimica rerum oblivio ab hominum deleret memoria, sagax humana racio consuevit, ea[1] stili artificio ac testium annotacione perhennare. Proinde nos Iohannes Albertus Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracovie, [Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyavie, suppremus dux Lithwanie Russie, Prussieque ac Culmensis, Elbingensis et Pomeranie dominus et heres etc.][2] Significamus [tenore presencium, quibus expedit, universis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris][2]. Quomodo habentes in prospectu constanciam fideique integritatem famosorum consulum tociusque communitatis civitatis nostre Leopoliensis, quibus apud nos continue et singulariter se faciunt commendatos, horum itaque intuitu volentes eosdem tanto magis nobis reddere affectos et ad rempublicam nostram

prosequendam intentos, quanto magis se perceperint nostre celsitudinis gracia et beneficiis specialibus consolatos et, ut sub nostri felicis regiminis tempore uberiora accipiant incrementa, itaque de nostra speciali gracia animoque benevolo omnia et singula iura et privilegia civitati prefate Leopoliensi per antecessores nostros reges et principes quoscunque, super quibuscunque bonis et libertalibus sub quibuscunque datis in vita ipsorum iuste et legitime, largita, data et concessa, in omnibus [punctis][2], clausulis, condicionibus et articulis, universis ac si presentibus inserta forent, approbavimus, ratificavimus et confirmavimus[3], approbamusque ratificamus et confirmamus tenore presencium mediante, decernentes ea robur perpetue firmitatis obtinere. In cuius rei [testimonium sigillum nostrum presentibus est subappensum testimonio literarum][2]. Actum Leopoli feria quarta proxima ante festum sancti Iohannis Baptiste, anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo septimo, regni nostri anno quinto, presentibus reverendis in Christo patribus dominis Andrea Roza archiepiscopo Leopoliensi, Nicolao Primus Premisliensi, Mathia Chelmensi, episcopis, necnon magnificis et generosis Nicolao de Thanczin Russie, Iohanne de Cosczieliecz Iunowladislaviensi, palatinis, Petro Kmitha de Visznicze regni nostri marsalco generali, Andrea de Schamothuli Calissiensi, Raphaele de Lieschno Gneznensi et curie nostre marsalco, Nicolao de Strzezow Visliciensi, Petro Mischkowski Rosperiensi, castellanis, [Iohanne de Tharnow vexillifero Cracoviensi][2] et aliis quam plurimis dignitariis et officialibus cum curientibus nostris sincere et fidelibus nostris dilectis[3]. Datum per manus venerabilis Vincencii de Przeramb regni nostri vicecancellarii, sincere nobis dilecti.

[Idem ipse Vincencius de Przeramb regni Polonie vicecancellarius manu propria][2].

Relacio eiusdem venerabilis Vincencii de Przeramb regni Polonie vicecancellarii.

[1] У копії **МК** закреслено *sustili*. [2] Текст у квадратних дужках доповнений за копією **AGZ**. [3] В **AGZ** після *officialibus* йде *curie nostre.*

ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Щоб забуття людей не знищувало пам‘ять про історичні чини в нещасливий час змін, має звичку проникливий людський розум увічнювати їх мистецтвом пера та свідченням свідків. Тому ми, Ян Ольбрахт, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Маємо на увазі постійну вірність славетних райців і всієї громади нашого міста Львова, які постійно і найбільше нам служать, таким чином, бажаючи, з огляду на це, щоб вони ще більше нам служили і прагнули виявляти послуги нашій державі, були утішені ласкою і спеціальними благодіяннями нашої високості, і щоб у час нашого щасливого панування отримали плідне зростання; таким чином, з нашої спеціальної ласки і доброзичливим почуттям всі і кожне права і привілеї вищезгаданого міста Львова, щедро дані і надані нашими попередниками, будь-якими королями і володарями, щодо будь-яких маєтків і вільностей, наданих за життя королів справедливо і законно, у всіх пунктах, клаузулах, умовах і статтях, і всі ті, що тепер внесені будуть, схвалили, ратифікували

і підтвердили та схвалюємо, ратифіковуємо і підтверджуємо за посередництвом змісту даної (грамоти), вирішуючи наділити його силою вічної чинності. Для засвідчення справи даного міста наша печатка є підвішена. Діялося у Львові в середу перед святом св. Івана Хрестителя, року Божого 1497, у присутності (*список свідків*). Дано через руки велебного Вінцента з Пшерамб, віце-канцлера нашого королівства, щиро нам милого.

Той же Вінцент з Пшерамб, віце-канцлер Польського королівства, рука власна.

За свідченням велебного Вінцента з Пшерамб, віце-канцлера Польського королівства.

1499 р., квітня 18, Краків

Ян Ольбрахт у зв'язку з нападом турків і татар звільняє львівських міщан на 15 років від сплати будь-яких мит від товарів у цілому Польському королівстві

Коп.: MK, 17, k.190. Титульний напис копіїста: "Leopoliensi thelonea indulta"; MK, 20, k.75.

Опубл.: AGZ, IX, s.169-170.

Регест: MRPS, II, №1370.

ohannes Albertus [Dei gracia rex Polonie, supremus dux Lytwanie, Russie Prussieque dominus et heres][1] etc. Significamus [tenore presencium, quibus expedit universis][1], quomodo attendentes opidorum, villarum et possessionum circum circa civitatem Leopoliensem sitorum sitarumque ac eciam eiusdem civitatis suburbiorum devastacionem et incineracionem per Thurcos et Tartaros, hostes nostros, nuper commissam, de quibus civitas ipsa victum et comoda habere consueverat, exindeque intelligentes civitatem ipsam plurimum angustiatam esse et incolis eiusdem incolatum in ea hac tempestate plurimum difficilem, volentes propterea eos ipsos Leopolienses cives efficere consolatos ipsis universisque et singulis eiusdem civitatis incolis de consilio consiliariorum nostrorum, huc nobiscum existencium, concedendum, admittendum et indulgendum duximus concedimusque, admittimus et indulgemus presentibus, ut ipsi et quilibet ipsorum cum mercibus et pro mercibus quibuslibet, videlicet equis, bobus, peccoribus, peccudibus, curribus, pannis et rebus ac mercibus aliis universis, nullis exceptis, cuiuscumque res et merces ipse generis et maneriei existant, per regnum et dominia nostra, per omnia et theoloneorum, pontalium, navigiorum, aggeralium et aliorum introituum loca nostrorum absque omni eorumdem introituum nostrorum scilicet theoloneorum, navigiorum, aggeralium et pontalium solucione ac sine impedimentis et arrestis proficisci, pergere et redire libere et pacifice valeant, presencium vigore literarum nostrarum. Quas quidem graciamque et indultum predictum nostrum hinc usque ad decursum duntaxat quindecim annorum a data presencium computandorum

decernimus valituras, tenore presencium mediante, [quorum universis et singulis dignitariis et officialibus supradictis introituum predictorum nostrorum factoribus, notariis, exactoribus substitutisque eorumdem sive ex arenda sive fide bona constitutis, qui sive presencium sive aliorum mandatorum nostrorum in patentibus literis scriptorum vigore requiremini, mandamus, ut ipsos Leopolienses incolas, status et condicionis cuiuslibet, circa presentem graciam atque indultum nostrum conservare debeatis theoloneorumque, navigiorum, pontalium et aggeralium soluciones ex eis exigere non presumatis hinc ad decursum usque annorum quindecim][1]. Harum quibus sigillum nostrum est subappensum testimonio literarum. Datum Cracovie in convencione feria quinta proxima post festum sanctorum Tiburcii et Valeriani, anno Domini millesimo quadringentessimo nonagesimo nono, regni vero nostri septimo. Creslaus episcopus et regni Polonie cancellarius subscripsit][1].

Relacio reverendi in Christo patris domini Creslai episcopi Wladislaviensis et regni Polonie cancellarii.

[1] Текст у квадратних дужках розкритий за виданням **AGZ**. [2] В **AGZ** *cura*. [3] В **AGZ** *munificenia*.

Ян Ольбрахт, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Беручи до уваги, що містечка, села і володіння, розташовані навколо міста Львова, а також передмістя того міста недавно зазнали спустошення та дощентного спалення від наших ворогів турків і татар, з яких (передмість) те місто зазвичай харчі і користь мало; і звідси розмірковуючи, що це місто потрапило у дуже важке становище і жителям, які його заселяють, у ту важку годину було скрутно, внаслідок цього, бажаючи тим львівським міщанам зробити полегшення, їм всім і кожному жителям того міста за порадою наших дорадників, що з нами були, вважаємо надати, допустити і сприяти та надаємо, допускаємо і сприяємо даною (грамотою), щоб вони та кожний з них, що з товарами і з будь-якими товарами, а саме кіньми, волами, великою і дрібною худобою, возами, тканинами та іншими всіма речами і товарами, без винятку будь-яких речей і товарів, якого б походження і сировини вони не були, через королівство і наші володіння зі всіма митами, мостовими, перевозами, гребельними та іншими прибутками наших місць без сплати всіх тих наших прибутків, а саме мит, перевозів, гребельних і мостових, і без будь-яких перешкод і арештів могли вільно і мирно їхати, продовжувати дорогу, повертатися за посередництвом сили нашої грамоти. І вирішуємо, щоб була в силі ця наша згадана ласка і сприяння аж до закінчення 15 років, порахованих від дати даної (грамоти), за посередництвом змісту даної (грамоти). Всі і кожний достойники й урядовці, фактори вищезгаданих наших прибутків, писарі, збирачі податків та їх заступники, встановлені на оренді або на доброму довір'ї, хто (встановлений) даною (грамотою) чи іншими нашими наказами, написаними у відкритих грамотах, що ви маєте розшукувати; наказуємо, щоб тих львівських жителів будь-якого статусу і походження відповідно до даної ласки та сприяння

ви зберігали, мита, перевози, мостові та гребельні сплати з них не наважуйтеся стягувати аж до закінчення 15 років. Для засвідчення цієї грамоти нашу печатку є підвішено. Дано на сеймі у Кракові у найближчий четвер після свята св. Тибурція і Валеріана, року Божого 1499, а нашого панування 7 року.

Креслав, єпископ і канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням велебного у Христі пана отця Креслава, вроцлавського єпископа і канцлера Польського королівства.

1499 р., вересня 11, Краків

Ян Ольбрахт, враховуючи старанність, досвід, спритність львівських райців, віддає їм в оренду на один рік львівське мито на суму 340 гривень на тих же умовах, на яких збирають його королівські збирачі, причому з цієї суми вони повинні сплатити всі духовні та світські чинші, а решту вкласти до королівського скарбу

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.256. Пергамент: 25,5х38,7 + 7,1 см. Написи: “Arendatio thelonei, 1499” (XVII), “Dominis consulibus Leopoliensibus pro summa trecentarum quadraginta marcarum a Joanne Alberto rege” (XVIII). На пергаментному пояску перстенева печатка Казимира IV: Gum., XII, №31, 36.

Опубл.: AGZ, IX, s.177-178.

Регест: Каталог, №294.

ohannes Albertus Dei gracia rex Polonie, suppremus dux Lithwanie, Russie Prussieque etc. dominus et heres. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, quomodo considerantes industriam, peritiam atque in rebus agendis factivitatem consulum nostrorum Leopoliensium ipsis omnibus in solidum teloneum nostrum Leopoliense cum omnibus ipsius utilitatibus, pertinenciis et obvencionibus ac cum libertatibus, iuribus, modis et consuetudinibus universis, quibus predecessores teloneatores[1] nostri gaudebant et pociebantur, pro tricentis quadraginta marcis pecuniarum monete in regno currentis, quadraginta et octo grossos in quamlibet marcam computando, ad hunc annum presentem, incipiendo a festo sancti Mathei apostoli et ewangeliste proxime venturo usque ad aliud festum sancti Mathei prefati per annum arendavimus, vendidimus et conduximus arendamusque, vendimus et convenimus, tenore presencium mediante. Tali condicione, quod prefati consules, teloneatores nostri, de dictis tricentis et quadraginta marcis pecuniarum omnes census spirituales et seculares temporibus deputatis solvere debent, de reliquo vero summe prefate nobis respondere tenebuntur, per ipsos consules Leopolienses dictum teloneum nostrum Leopoliense ita, ut premissum est, tenendum, habendum, possidendum ac more solito ab omnibus, qui ad solucionem dicti telonei obligantur, in omnibus locis dicto teloneo antiquitus

deputatis, exigendum, levandum et percipiendum, dantes ipsis consulibus presentibus plenariam et omnimodam facultatem res, merces, boves et quecunque alia bona quorumcumque dictum teloneum nostrum transgrediencium aut illud per loca insolita et vias inconsuetas et obliquas contra consuetudinem antiquitus servatam pretereuncium arestandi et recipiendi. Quorum sic receptorum alias przemithi dicti consules teloneatores nostri unam medietatem pro nobis et phisco nostro reddent et consignabunt, aliam vero medietatem pro se et usu suo tollent et recipient. Quocirca vobis omnibus et singulis palatinis, castellanis, capitaneis, tenutariis, burgrabiis, dignitariis, officialibus et quibuscunque subditis nostris, presentibus requirendo, mandamus, omnino habere volentes, quatenus prefatos consules, teloneatores nostros Leopolienses, circa dicti telonei nostri possessionem iuxta continenciam presentis arende nostre ac libertates et consuetudines in exigendo dicto teloneo servari solitas conservando ipsis ad presencium requisicionem in arestandis et recipiendis rebus et bonis teloneum ipsum transgrediencium quocienscunque opus fuerit, consilia, auxilia et favores sine omni renitencia, contradiccione et negligencia exhibeatis, gracie nostre sub obtentu aliter non facturi. In cuius rei testimonium signetum nostrum annulare, maioribus sigillis nostris absentibus, quo ad presens utimur, presentibus est sub-appensum. Datum Cracovie feria quarta proxima post festum Nativitatis beatissime Virginis Marie, anno Domini millesimo quadringentesimo nonagesimo nono.

Commissio propria regie maiestatis sub signeto[2].

[1] В оригіналі *teloneatores nostri.* [2] В **AGZ** немає *sub signeto*.

Ян Ольбрахт, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Враховуючи старанність, досвід і підприємливість у веденні справ наших львівських райців, їм всім наше львівське мито ми в оренду віддали, продали і надали та даємо в оренду, продаємо і погоджуємося за посередництвом змісту даної (грамоти) з усіма його користями, належностями і прибутками, а також вільностями, правами, правилами та звичаями, якими попередні митники користувалися і володіли, за 340 гривень грошей монети, що є в обігу в королівстві, в кожній гривні нараховується 48 грошів, на даний рік, починаючи від найближчого свята св. Матвія, апостола і євангеліста, і аж до свята св. Матвія наступного року. З такою умовою, що вищезгадані райці, наші митники, з тих 340 гривень грошей всі духовні та світські чинші у призначений час повинні сплатити, а про залишену згадану суму перед нами повинні відповідати. Цим львівським райцям (даємо) наше львівське мито так, як попередньо названо, для тримання, вживання і володіння; у всіх призвичаєних давніх місцях згадане мито стягувати, знімати і утримувати прийнятим звичаєм від всіх, хто є зобов'язаний до сплати згаданого мита; даємо сучасним райцям повну і всю можливість арештовувати і забирати речі, товари, воли та інше добро будь-кого, хто згадане наше мито переїжджає або через незвичні місця і неприйнятими і бічними шляхами минає проти давнього дотримуваного звичаю. Те забране, по-іншому "премити"*, згадані райці, наші митники, мають віддати і зафіксувати

одну половину для нас і нашої скарбниці, а іншу половину утримувати і забирати для себе і свого користування. Тому вам, всі і кожний, воєводи, каштеляни, старости, державці, бурграбії, достойники, урядовці і будь-які наші піддані, вимагаючи даною (грамотою), наказуємо, бажаючи у всьому мати (волю), до того часу згаданих райців, наших львівських митників, у володінні нашим митом згідно з суттю даної нашої оренди та, щоб зберігалися звичаї у стягуванні згаданого мита, зберігаючи їх відповідно до даної вимоги при арешті і відбиранні речей і майна у порушників того мита; скільки б разів це не сталося, пораду, допомогу і прихильність виявляйте без будь-якого спротиву, протидії і недбалості, під покровом нашої ласки інше не робіть. Для засвідчення цієї справи наша перстенева печатка при відсутності нашої великої печатки, що дотепер використовуємо, до даної (грамоти) є підвішена. Дано в Кракові у найближчу середу після свята Різдва пречистої Діви Марії, року Божого 1499.

Власне скріплення королівського маєстату під печаткою

* Премити - штраф, пеня за несплату мита.

60

1500 р., листопада 12, Сандомир

Ян Ольбрахт, враховуючи старанність, досвід, спритність львівських райців, віддає їм в оренду на один рік львівське мито на суму 350 гривень на тих же умовах, на яких збирають його королівські збирачі

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.258. Пергамент: 18,8х38,6 + 5,3 см. Написи: “Regestrata” (XVI), “Arenda telonei Leopoliensis”, “Consulibus Leopoliensibus pro 350 marcis ad unum annum per Joannem Albertum regem, anno 1500” (XVII). На пергаментному пояску перстенева печатка Казимира IV: Gum., XII, №31, 36.

Опубл.: AGZ, IX, s.187-188.

Регест: Каталог, №296.

Iohannes Albertus Dei gracia rex Polonie, supremus dux Lithwanie, Russie Prussieque etc. dominus et heres Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, quomodo considerantes industriam atque in rebus agendis factivitatem famosorum consulum nostrorum Leopoliensium ipsis omnibus insolidum theloneum nostrum Leopoliense cum omnibus utilitatibus, pertinenciis et obvencionibus ac cum libertatibus, iuribus, modis et consuetudinibus universis, quibus

ceteri predecessores nostri theloneatores gaudebant et pociebantur, pro tricentis quinquaginta marcis pecuniarum Polonicalium monete in regno currentis, quadraginta et octo grossos marcam in quamlibet computando, a festo sancti Mathei ewangeliste proxime preterito usque ad aliud festum sancti Mathei per annum integrum arendavimus, vendidimus et conduximus arendamusque, vendimus et convenimus tenore presencium mediante, tali condicione, quod de prefatis tricentis quinquaginta marcis pecunie omnes census spirituales et seculares iuste et legittime ex ipso theloneo solvi consuetos solvere debent, de reliquo vero summe prefate nobis respondere tenebuntur, per ipsos consules Leopolienses prefatum theloneum nostrum tenendum, habendum, possidendum ac more solito ab omnibus, qui ad solucionem dicti thelonei obligantur, in quibusvis locis dicto theloneo antiquitus deputatis exigendum levandum et percipiendum, dantes ipsis presentibus literis nostris plenariam et omnimodam facultatem res, merces, boves et alia bona quorumcunque prefatum theloneum nostrum transgrediencium aut illud per loca insolita et vias obliquas et inconsuetas contra antiquam consuetudinem pretereuncium arestandi et recipiendi. Quorum bonorum sic receptorum alias przemythy dicti consules, theloneatores nostri, unam medietatem pro nobis et fisco nostro reddent et consignabunt, alteram vero medietatem pro se et usu suo tollent et recipient. Quocirca vobis omnibus et singulis, palatinis, castellanis, capitaneis, burgrabiis, dignitariis, officialibus et quibusvis subditis nostris, presentibus requirendo, mandamus, omnino habere volentes, quatenus prefatos consules, theloneatores nostros Leopolienses, circa dicti thelonei nostri posessionem, iuxta continenciam presentis arende nostre ac libertates et consuetudines solitas in exigendo ipso theloneo conservando, ipsis ad requisicionem presencium in arestandis et recipiendis rebus, bonis et bobus theloneum ipsum transgrediencium, quocienscunque opus fuerit, consilia, auxilia et favores exhibeatis, sine omni negligencia et contradiccione, aliter non facturi pro gracia nostra. In cuius rei testimonium signetum nostrum anulare, quo ad presens, maioribus sigillis nostris absentibus, utimur, presentibus est appensum. Datum Sandomirie feria quinta in crastino sancti Martini, anno Domini millesimo quingentesimo, regni vero nostri anno nono.

Commissio propria regie maiestatis.

Ян Ольбрахт, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Враховуючи старанність, досвід і підприємливість у веденні справ наших львівських райців, їм усім наше львівське мито ми дали в оренду, продали і надали та даємо в оренду, продаємо і погоджуємося за посередництвом змісту даної (грамоти) з усіма його користями, належностями і прибутками, а також вільностями, правами, правилами та звичаями, якими попередні митники користувалися і володіли, за 350 гривень грошей монети, що є в обігу в королівстві, в кожній гривні нараховується 48 грошів, на цілий рік, починаючи від найближчого свята св. Матвія, апостола і євангеліста, і аж до свята св. Матвія наступного року. З такою умовою, що вищезгадані райці, наші митники, з тих 350 гривень грошей всі духовні та світські чинші у призначений час повинні сплатити, а про залишену згадану

суму перед нами повинні відповідати. Цим львівським райцям (даємо) наше львівське мито так, як попередньо названо, для тримання, вживання і володіння; у всіх призвичаєних давніх місцях згадане мито стягувати, знімати і утримувати прийнятим звичаєм від усіх, хто є зобов'язаний до сплати згаданого мита; даємо сучасним райцям повну і всю можливість арештовувати і забирати речі, товари, воли та інше добро будь-кого, хто згадане наше мито переїжджає або через незвичні місця і неприйнятими і бічними шляхами минає проти давнього дотримуваного звичаю. Те забране, по-іншому"премити", згадані райці, наші митники, мають віддати і зафіксувати одну половину для нас і нашої скарбниці, а іншу половину утримувати і забирати для себе і свого користування. Тому вам, всі і кожний, воєводи, каштеляни, старости, державці, бурграбії, достойники, урядовці і будь-які наші піддані, вимагаючи даною (грамотою), наказуємо, бажаючи у всьому мати (волю), до того часу згаданих райців, наших львівських митників, у володінні нашим митом згідно з суттю даної нашої оренди та, щоб зберігалися звичаї у стягуванні згаданого мита, зберігаючи їх відповідно до даної вимоги при арешті і відбиранні речей і майна у порушників того мита; скільки б разів це не сталося пораду, допомогу і прихильність виявляйте без будь-якого спротиву, протидії і недбалості, під покровом нашої ласки інше не робіть. Для засвідчення цієї справи наша перстенева печатка при відсутності нашої великої печатки, що дотепер використовуємо, до даної (грамоти) є підвішена. Дано в Сандомирі у четвер на другий день св.Мартина, року Божого 1500, а нашого панування 9 року.

Власне скріплення королівського маєстату.

61

1502 р., березня 24, Краків
Олександр підтверджує привілеї, надані мешканцям Львова попередніми королями

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.417-418зв.
Опубл.: AGZ, IX, s.195-196 (підстава публікації).

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Maiestatum mundanarum auspicia felicissima feliciora semper nominitari debeant, dum, quod sacris suis proferrent oraculis pro iure et iusticia consolacioneque fidelium suorum tenendum, id literis eciam perpetuis firmarent et posterorum noticie commendarent tanquam evo duraturum sempiterno, proinde nos Alexander Dei gracia rex Polonie, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyavie, magnus dux Lithuanie, Russie Prussieque ac Culmensis et Elbingensis

Pomeranieque dominus et heres etc. Significamus tenore presencium universis, quibuscunque expedit, presentibus et futuris, harum noticiam habituris, quia licet in sacris maiestatis nostre primiciis, dum videlicet principes spirituales et seculares ceterique prelati, barones et regnicole nostri felici nostre aderant coronacioni universa privilegia per divos olim antecessores nostros videlicet Lodouicum alias Loysch, Kazimirum antiqum, Wladislaum avum et Wladislaum patruum, Kazimirum patrem et Iohannem Albertum germanum et alios reges predecessores nostros eiusque regnicolis concessa promiserimus tenenda, tamen insuper, ut ipsi pro eorum in nos fide et benivolencia perpendant se proinde graciarum nostrarum effectus et in presenti consecutos et omni tempore consecuturos procul dubio, qua quidem sua benivolencia nos post mortem eiusdem olim domini regis Iohannis Alberti ad hoc inclitum regnum Polonie iure elleccionis eorum libere Deique optimi favente clemencia unanimiter elegerunt regnaturum, decrevimus ex speciali virtute et munificencia nostris per literas perhennes nostras promissionem illam nostram efficere firmiorem. Unde sicut quibuslibet petentibus confirmacionem privilegiorum ab eisdem olim antecessoribus nostris habitorum hactenus dare consuevimus sic famosorum preconsulis consulumque ac universorum incolarum civitatis nostre Leopoliensis privilegia, inscripciones, libertates, concessiones, exempciones, prerogativas, indulta et alia munimenta per quoscunque reges et principes, predecessores nostros, eis simul aut divisim predicteque civitati nostre Leopoliensi data et concessa datasque et concessas, iusta et legittima iustasque et legittimas, quorum quarumque tenores perinde esse et valere volumus, tanquam his nostris de verbo ad verbum inserta inserteque essent in omnibus eorum earumque tenoribus, passibus, capitulis, condicionibus, clausulis et articulis duximus ex gracia speciali, virtute et munificencia nostris confirmanda, approbanda et roboranda confirmandasqe approbandas et roborandas, prout confirmamus, approbamus et roboramus, decernentes ea et eas perpetui roboris, vim habituras tenore presencium mediante in evum. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est subappensum. Actum Cracovie feria quinta proxima ante festum solennis Pasche, anno Domini millesimo quingentesimo secundo, regni vero nostri primo, presentibus his reverendo in Christo patre domino Creslao episcopo Wladislaviensi et regni nostri cancellario magnificisque, generosis venerabilibusque Stanislao de Chodecz castellano et capitaneo Leopoliensi, Iacobo de Schidlowiecz thezaurario, Mathia de Drzevicza vicecancellario regni nostri, Iohanne de Lasko decano Wladislaviensi et nostro secretario, Iohanne Rapschtinski curie nostre marschalco et Sandomiriensi, Petro de Schidloviecz succamerario Cracoviensi et Gostinensi, Iohanne de Camenecz Belzensi, Georgio Crupsky de Orchow Chelmensi capitaneis aliisque compluribus consiliariis et curiensibus nostris fidedignis ad premissa testibus. Datum per manus reverendi in Christo patris domini Creslai episcopi Wladislaviensis et regni nostri cancellarii, sincere nobis dilecti.

Creslaus episcopus et regni Polonie cancellarius subscripsit.

Relacio reverendi in Christo patris domini Creslai episcopi prefati Wladislaviensis, regni Polonie cancellarii.

В ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Найщасливіші початки правління маєстатів світу завжди повинні би називатися успішними, тому що (королі) оголошують свої священні пророцтва для права, справедливості й утіхи своїх вірних, також грамотами навічно зміцнюють і повідомлення нащадкам передають для вічного існування. Тому ми, Олександр, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому б було необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Ми обіцяли знаті нашого священного маєстату, а саме духовним і світським володарям і т.д., прелатам, магнатам і нашим щасливим жителям королівства, які були при нашій коронації, дотримуватися всіх привілеїв наших покійних божественних попередників, а саме Людовіка або Лайоша, Казимира Старого, діда Владислава, дядька Владислава, батька Казимира і брата Яна Ольбрахта та інших королів, наших попередників, наданих тим жителям королівства, щоб вони оцінили їхнє до нас довір'я і доброзичливість, тому результат наших ласок і в даний (час) досягнеться й у всі часи буде досягнутим без жодного сумніву. Оскільки нас за сприянням милості всемогутнього Бога одностайно вибирають своєю доброю волею після смерті покійного пана короля Яна Ольбрахта, щоб вільно правити високославним польським королівством за їх правом вибору; ми постановили з спеціальної нашої доброчесності і щедрості, щоб здійснити через нашу тривалу грамоту нашу міцну обіцянку. Звідси підтвердження будь-яких привілеїв тим, що просять, які мали до цього часу від наших покійних попередників, ми за звичаєм маємо дати; так славним бурмистру, райцям і всім жителям нашого міста Львова привілеї, записи, звільнення, надання, винятки, прерогативи, дозволи та інші затвердження будь-яких королів і володарів, наших попередників, одночасно або роздільно згаданому нашому місту Львову дані і надані, справедливі і законні, зміст яких точно так само хочемо, щоб був і мав значення, ніби це наші (грамоти) слово в слово є внесені, з їх всім змістом, місцями, заголовками, умовами, клаузулами і статтями вважаємо з особливої ласки, нашої доброчесності і щедрості підтвердити, схвалити і зміцнити, згідно з тим підтверджуємо, схвалюємо і зміцнюємо, вирішуючи, щоб вони вічно міццю та силою були наділені за посередництвом змісту даної (грамоти) назавжди. Для засвідчення справи даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Діялося в Кракові у найближчий четвер перед святом Пасхи, року Божого 1502, нашого панування року першого, у присутності *(перелік свідків)*. Дано через руки велебного у Христі пана отця Креслава, вроцлавського єпископа і канцлера нашого королівства, щиро нам милого.

Креслав, єпископ і канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням велебного у Христі пана отця Креслава, вищезгаданого вроцлавського єпископа і канцлера Польського королівства.

1503 р., травня 10, Вільно

Олександр дозволяє львівським райцям осадити у Брюховичах кметів та загородників, а також будувати млини, закладати стави

Коп.: МК, 20, k.59. Титульний напис копіїста: "Consulibus Leopoliensibus locandi taberna in rivulis Brzuchawa".

Опубл.: AGZ, IX, s.198-199.

Регест: MRPS, III, №760.

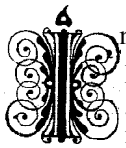

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Celebris et diuturna principum consuetudo hoc instituisse cernitur a seculo, ut quicquid vel coram gestum sit vel ipsa confirmacionis robore perpetuat, id propter rei geste noticiam literarum perhennium tenoribus commendari debeat, proinde nos Alexander Dei gracia rex Polonie, [magnus dux Lithvanie, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyavie, Russie, Prussie, Culmensis, Elbingensis Pomeranieque dominus et heres][1] etc. Significamus tenore presencium universis, quibus expedit, presentibus et futuris, harum noticiam habituris][1], quia pro condicione meliori civitatis Leopoliensis nostre volentes, ut in suis amplietur commoditatibus, consulatui civitatis eiusdem in limitibus bonorum immobilium ad prefatam civitatem ex antiquo pertinencium et presertim in rivulis Brzuchawa[2], salvo tamen iure et iusticia nostris ac cuiuslibet thabernas, cmethones, ortulanos et agricolas denuo locandi, piscinas quoque et molendina in eisdem rivulis erigendi, fundandi et faciendi consensimus consentimusque tenore presencium mediante, per ipsos consules Leopolienses pro tempore existentes predictas thabernas, kmethones, ortulanos, agricolas, piscinas et molendina iuxta antiqua dicte civitatis privilegia cum prerogativis, proventibus et emolimentis in privilegiis eiusdem civitatis descriptis aliisque ex eisdem denuo locatis, errectis et fundatis provenientibus, censibus, laboribus, daciis, solucionibus annuis et septimanalibus cum omnique iure, dominio et proprietate, nichil iuris, dominii et proprietatis nobis successoribusque nostris in eisdem denuo locandis kmethonibus, thabernatoribus, ortulanis ac piscina et molendino erigendis reservantes, tollendum, percipiendum ac nostro accedente consensu alienandum et pro meliori civitatis condicione iuxta temporis necessitatem convertendum sicque regendum et disponendum, prout melius et utilius ipsis consulibus videbitur expedire, salvis iuribus nostris, tenore presencium mediante in perpetuum. In cuius rei testimonium sigillum annulare nostrum presentibus est appensum. Actum Vilne feria quarta proxima post festum sancti Stanislai in Maio, anno Domini millesimo quingentesimo tercio, [regni vero nostri anno secundo][1], presentibus [ibidem magnifico, venerabilibus et generosis Petro Mysskowsky palatino Lanciciensi, Iohanne Rapstynsky de Tanczyn curie nostre marschalco, Sandomiriensi et Ploczensi capitaneo, Iohanne de Lassko cancellario Gneznensis, supremo secretario

nostro, Nicolao de Cryczko decano Cracoviensis ecclesiarum, Petro de Wroczymovicze dapifero Cracoviensi, Iohanne seniore Buczaczki, sincere, devote et fidelibus dilectis, ceterisque quam pluribus consiliariis et curiensibus nostris circa premissa testibus. Datum per manus prefati venerabilis Iohannis de Lassko supremi secretarii nostri.

Alexander Dei gracia rex manu propria subscripsit.

Relacio eiusdem venerabilis Iohannis de Lasko supremi regie maiestatis secretarii][1].

[1] Текст у квадратних дужкх доповнений за виданням **AGZ**. [2] В **AGZ** *Brzuchovicza*.

В ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Загальноприйнятий і довготривалий звичай володарів, впроваджений віддавна, розпізнається за тим, що всяка подія чи її підтвердження для увічнення довіряється повідомленню змістові довгоіснуючих грамот. Тому ми, Олександр, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Бажаючи покращення умов нашого міста Львова, щоб воно розширилося у своїх зручностях, консулату того міста в межах нерухомих маєтків, що віддавна належать до згаданого міста і особливо на річці Брюховиці, зберігаючи, однак, наше право і справедливість, дозволили і дозволяємо за посередництвом змісту даної (грамоти) знову осаджувати будь-які шинки, кметів, загородників* та землеробів, будь-які ставки і млини на тій річці зводити, будувати і робити. Тим львівським райцям, що тепер існують, (даємо право) відбирати й утримувати і при зверненні за нашою згодою відчужувати згадані шинки, кметів, загородників, землеробів, ставки і млини згідно з давніми привілеями згаданого міста з прерогативами, прибутками і пожитками, що є описані у привілеях того міста, та в інших (привілеях); з цих новоосаджених (селян), зведених і побудованих (будівель стягувати) прибутки, чинші, роботи, податки, річні і тижневі сплати з усіма правами, володінням і власністю, не залишаючи ніяких прав, володіння і власності нам і нашим спадкоємцям у тих новоосаджених кметях, шинкарях, загородниках, зведених ставку і млині, і для кращих умов місту зручно з потребами часу використовувати і так управляти та розпоряджатися відповідно, як краще і корисніше тим райцям буде бачитися, зберігаючи наші права, за посередництвом змісту даної (грамоти) назавжди. Для засвідчення справи даної (грамоти) наша перстенева печатка є підвішена. Діялося в Вільно у найближчу середу після свята Станіслава в травні, року Божого 1503, а нашого панування 2 року, у присутності *(перелік свідків)*. Дано через руки згаданого Йоана з Ласко, нашого першого секретаря.

Олександр, Божою ласкою король, рукою власною підписав.

За свідченням згаданого велебного Йоана з Ласко, першого секретаря королівського маєстату.

* Загородник - залежний селянин, що мав будинок та працював на невеликій ділянці землі (до 1/4 лану).

1503 р., травня 10, Вільно

Олександр ухвалює, щоб протягом двох років ніхто з тих, хто немає міського права, не купував у приїжджих купців товарів, а тільки у львівських купців

Коп.: МК, 20, k.59v. Титульний напис копіїста: “Suspensio libertatis, quam advene mercatores in Leopolim habere consueverunt mercandum”; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.66-67.

Опубл.: AGZ, IX, s.199-200.

Регест: MRPS, III, №762.

lexander [Dei gracia rex Polonie, magnus dux Lithuanie, Russie Prussieque dominus et heres][1] etc. Significamus [tenore presencium, quibus expedit, universis, quia intelligentes][1], quod mercatores advene et alii cuiusvis status et condicionis homines hospites, ius civitatis Leopoliensis non habentes, cuiuslibet generis et maneriei merces, quas alii hospites similiter mercatores vendendum Leopolim adducunt, lucrorum gracia, ab eisdem advenis mercatoribus et non a civibus Leopoliensibus libere emere consueverunt scientesque propterea incolas et cives Leopolienses non mediocri iniuria et gravamine affici civitatemque ipsam in proventibus suis incommodari ac in illibertatem redigi, quamobrem nos condicionem civitatis eiusdem nostre Leopoliensis meliorem facere ipsamque et inhabitatoros eius ampliori libertatis gracia prosequi cupientes, decrevimus et presentibus decernimus eam libertatem, quam mercatores hospites in civitate Leopoliensi libere ab aliis hospitibus res venales emendo habuere, hinc ad duorum annorum decursum suspendere, prout suspendimus tenore presencium mediante, decernentes et omnino habere volentes, quod de cetero nullus mercatorum advenarum ius civitatis Leopoliensis non habencium, mercandi gracia Leopolim veniens, res et merces cuiuscunque generis et maneriei a nullo mercatorum advenarum Leopoli emere presumat, sed domestici mercatores Leopolienses primum mercatum faciant et emant, a quibus tandem domesticis Leopoliensibus mercatoribus, mercatores advene res et merces redimere studeant cum eisdemque domesticis Leopoliensibus mercaturam exerceant sive res pro rebus dando, cambiendo sive emendo aut alio quocunque negociacionis genere comparando. Cuius quidem decreti et suspensionis nostrorum literas presentes concessimus, decernentes eas hic ad duorum annorum decursum valituras. Harum [quibus sigillum nostrum anulare est subappensum testimonio literarum][1]. Datum Vilne feria quarta proxima post festum sancti Stanislai in Maio, anno Domini millesimo quingentesimo tercio, regni nostri anno secundo.

Alexander Dei gracia rex manu propria subscripsit.

Relacio venerabilis Ioannis de Lassko supremi regie maiestatis secretarii.

[1] Текст у квадратних дужках доповнений за виданням **AGZ**.

Олександр, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Дізнавшись про те, що купці-прибульці та інші чужинці будь-якого статусу та походження, що не мають міського права Львова, які товари будь-якого виду і сировини так само, як інші купці-чужинці, для продажу у Львів привозять, заради прибутку зазвичай вільно купляли від тих прибулих купців, а не від львівських міщан; знаючи, що внаслідок цього львівським жителям і міщанам значною мірою є завдані несправедливість і обтяження і те місто у своїх прибутках є у шкоді і в неволю привертається. Ми, щоб зробити кращими умови того нашого міста Львова, його та мешканців бажаючи обдарувати ласкою більшої свободи, вирішили і даною (грамотою) вирішуємо від тепер до двох років тимчасово припинити ту свободу, яку (мали) купці-чужинці у місті Львові, коли вільно від інших чужинців товар і речі купували, (і) згідно зі змістом даної (грамоти) припиняємо. Вирішуючи у всьому мати (волю), щоб в іншому жоден з прибулих купців, який не має права міста Львова, і задля продажу до Львова приїхав, не наважувався купляти речі та товари будь-якого виду і сировини у купців-прибульців у Львові, але найперше товари викупляв би у місцевих львівських купців; від тих місцевих львівських купців купці-прибульці речі і товари викупити прагнули би, з тими місцевими львівськими купцями торгівлею займалися би чи речі за речі давали, обмінювали без продажу чи будь-якого виду торгових угод. Цей декрет і припинення нашою даною грамотою надаємо, вирішуючи, щоб воно (припинення) протягом двох років було в силі. Для засвідчення грамоти наша перстенева печатка є підвішена. Діялося в Вільно у найближчу середу після свята Станіслава в травні, року Божого 1503, а нашого панування 2 року.

Олександр, Божою ласкою король, рукою власною підписав.

За свідченням велебного Йоана з Ласко, першого секретаря королівського маєстату.

64

1503 р., травня 10, Вільно

Олександр через напади ворогів скасовує ярмарок у Львові, що проводився в день св. Агнети, і наказує повідомити про це розпорядження в усіх повітах, містах, містечках руських земель

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.263. Пергамент: 16,1х37,7 + 2,2 см. Ініціал “І“. Написи: “Regestratae” (XVI), “Annihilatio Leopoliensium” “nundinarum pro festo Agnetis virginis, 1503” “per Alexandrum regem propter incursionem hostium” (XVII). Печатка відсутня, залишився червоно-синій шовковий шнурок.

Коп.: MK, 20, k.59-59v.
Опубл.: AGZ, IX, s.200-201.
Регести: MRPS, III, №761; Каталог, №302.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Consuevit principum auctoritas interdum novas, interdum eciam vetustas constituciones atque decreta pro temporum necessitate in condiciones locorum permuttare meliores et quicquid observandum per subditos suos instituerit, id et literis et sigillis communiendo autenticis decernere consuevit, perhennis firmitatis habere robur, proinde nos Alexander Dei gracia rex Polonie, magnus dux Lithuanie, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyavie, Russie, Prussie ac Elbingensis, Culmensis Pomeranieque dominus et heres etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, presentibus et futuris, harum noticiam habituris, quod licet nundine seu forum annuale per diwos olim antecessores nostros reges Polonie pro festo sancte Agnetis virginis singulis annis agendum in civitate nostra Leopoliensi fuerint institute seu institutum, tamen quia hac tempestate post depopulacionem terrarum Russie crebrioremque hostium nostrorum incursionem illic fieri solitam, illam civitatem per nundinas temporis predicti plus incommodari, quam incrementa utilitatis suscipere acceperimus, idcirco ad peticiones civium et consulum civitatis illius, volentes civitatis eiusdem nostre condicionem facere meliorem, eas ipsas nundinas pro festo sancte Agnetis Leopoli per antecessores nostros reges Polonie institutas ac tandem per subditos nostros undequaque illic confluentes haberi et exerceri in hactenus solitas exnunc annullamus, cassamus, tollimus, deponimus et in nichilum redigimus tenore presencium mediante in perpetuum. Quamobrem ne quispiam de ipsa annullacione et decreto nostris ignoranciam pretendat, mandamus et decernimus annullacionem et deposicionem nundinarum illarum edicto publico seu proclamacione mediante in districtibus, civitatibus et opidis singulis terrarum Russie et presertim circumcirca[1] Leopolim sitis, ad universorum incolarum regni nostri, presertim ad nundinas illic congregari solitorum et aliorum, quorum interest noticiam deduci sic quoque publicari et insinuari eviterne. In cuius rei testimonium sigillum nostrum annulare presentibus est subappensum. Actum Wilne feria quarta proxima post festum sancti Stanislai in Maio, anno Domini millesimo quingentesimo tercio, regni vero nostri anno secundo. Presentibus ibidem magnifico, venerabilibus et generosis Petro Misskowski palatino Lanciciensi, Iohanne Rapstynski de Thanczyn marschalko curie nostre, Sandomiriensi et Ploczensi capitaneo, Iohanne de Lassko cancellario Gneznensis ecclesie, supremo secretario nostro, Nicolao de Kryczko decano Cracoviensi, Petro de Wroczimovicze dapifero Cracoviensi, Iohanne de Buczacz palatinide Podolie, sincere, devote et fidelibus dilctis[2] et aliis quampluribus consiliariis et curiensibus nostris fidedignis ad premissa testibus. Datum per manus prefati veneralibus[2] Iohannis de Lassko supremi secretarii nostri.

Alexander Dei gracia rex manu propria subscripsit.

Relacio eiusdem venerabilis Iohannis de Lasko supremi regie maiestatis secretarii.

[1] В **AGZ** немає *circumcirca.* [2] Так в оригіналі.

ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Було у звичаї повагою володарів інколи нові, інколи старі конституції і декрети задля потреб часу міняти на краще в (певних) умовах і місцях, щоб їх дотримувалися піддані, і для того звичайно скріплялися автентичні грамоти і печатки, щоб вони мали тривалу міць і силу. Тому ми, Олександр, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Ярмарок чи річні торги, встановлений чи встановлені нашими божественими покійними попередниками, польськими королями, на св. діви Агнети, що кожного року відбувається у нашому місті Львові; однак у час знелюднення руських земель внаслідок частих набігів наших ворогів, що стали звичними, приймемо до уваги, що тому місту ярмарок у згадані часи більше принесе зростання шкоди, ніж користі; через це на прохання міщан і райців того міста, бажаючи тому нашому місту кращі умови зробити, той ярмарок на свято св. Агнети, встановлений у Львові нашими попередниками, польськими королями, і тоді нашим підданим звідки б вони не приїжджали, щоб мати і провадити (торгівлю) досі; звичний (ярмарок) відтепер відмінюємо, скасовуємо, припиняємо, знімаємо і в ніщо перетворюємо назавжди за посередництвом даної (грамоти). Внаслідок цього, щоб ніхто не виправдовувався незнанням цього відмінення і декрету, наказуємо і вирішуємо відмінення і зняття того ярмарку за посередництвом публічного акту чи оголошення у кожному повіті, місті і містечку руських земель і особливо, що знаходяться навколо Львова, до всіх мешканців нашого королівства, особливо тих, що на ярмарок збираються, звичним (до ярмарків) та іншим, хто буде це читати, щоб доводилося до відома, оголошувалося і повідомлялося назавжди. Для засвідчення справи наша перстенева печатка до даної (грамоти) є підвішена. Діялося в Вільнюсі у найближчу середу після свята Станіслава в травні, року Божого 1503, а нашого панування 2 року, у присутності *(перелік свідків).* Дано через руки згаданого Йоана з Ласко, нашого першого секретаря.

Олександр, Божою ласкою король, рукою власною підписав.

За свідченням того ж велебного Йоана з Ласко, першого секретаря королівського маєстату.

1503 р., грудня 3, Сандомир

Олександр підтверджує свій давній декрет, згідно з яким забороняється у Львові тим, хто не має міського права, купувати що-небудь у приїжджих купців протягом двох років

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.267. Пергамент: 17х35,7 + 6,4 см. Написи: “Regestratae” (XVI), “Regis Alexandri, ne mercatores extranei alias merces suas vendant, sive etiam emant, nisi a civibus Leopoliensibus” (XVII-XVIII). На пергаментному пояску печатка: Gum., XII, №38.

Коп.: MK, 20, k.127.

Опубл.: AGZ, IX, s.214.

Регести: MRPS, III, №1033; Каталог, №306.

Alexander Dei gracia rex Polonie, magnus dux Lithuanie, Russie Prussieque dominus et heres etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, quia in adiumentum ferendorum onerum et laborum, quibus cives et incole civitatis nostre Leopoliensis gravati sunt, menia urbis et aggeres atque fossas aliaque propugnacula circa urbem partim instaurando, partim vero denuo exstruendo, decrevimus superioribus literis, ne quis externus sive sit mercator, sive alterius cuiuscunque condicionis, qui negociandi gracia Leopolim venerit, possit ab externis negociatoribus, qui illuc mercatum confluunt, qui non habeant ius civitatis Leopoliensis bienni spacio quascunque merces emere, nisi prius cives et mercatores Leopolienses eiusmodi merces emerint, a quibus deinde ceteri homines externi, quicquid opus est, emant. Nunc itaque eiusmodi concessionem ratam habentes iterum decernimus, ut si qui externi fuerint reperti, qui illic aliquid priusquam cives et incole predicto bienni spacio emere audeant ab externis mercatoribus, ut eorundem emptorum merces predicte empte confiscentur et pro necessitate instauracionis menium urbis aggerumque et fossarum atque aliorum propugnaculorum convertantur. Harum quibus sigillum nostrum est subappensum testimonio literarum. Datum Sandomirie die dominico ante festum sancte Barbare virginis, anno Domini millesimo quingentesimo tercio et regni nostri anno secundo.

Iohannes de Lassco cancellarius subscripsit eo tamen salvato, quod cives Leopolienses procurent decretum istud mercatoribus aliarum civitatum tempestive intimari.

Олександр, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. У допомогу при несенні тягарів і робіт, якими міщани і жителі нашого міста Львова є обтяжені, що мури міста, греблі, а також вали та інші оборонні споруди навколо міста частково відновлюють, а частково наново будують, ми вирішили попередньою грамотою, що ніхто з чужинців - чи купець, чи хтось інший будь-якого походження, який у торгових справах до Львова приїхав, - не може від тих, хто не має міського права Львова, чужинців-купців, які туди товар звозять, протягом двох років будь-які товари купляти, тільки попередньо нехай викупляє ці товари від львівських міщан і купців, а потім від тих (львівських купців) інші люди-чужинці, хто б не мав справи, нехай викупляють. Отже, це надання маючи за незмінне, знову вирішуємо, що якщо будуть знайдені чужинці, які протягом двох років щось наважаться купити спочатку від купців-чужинців, а не від (львівських купців), тоді згадані куплені речі конфісковуються і для потреб відновлення мурів міста, гребель і валів, а також інших оборонних споруд мають використовуватися. Для

засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Дано в Сандомирі у неділю перед святом св. діви Варвари, року Божого 1503 і нашого панування 2 року.

Йоан з Ласко, канцлер, підписав, однак застерігаючи, щоб львівські міщани своєчасно подбали про повідомлення про декрет купців інших міст.

66

1505 р., травня 19, Радом

Олександр, щоб заохотити львівських громадян укріплювати місто, звільняє львів'ян та купців від сплати перевізного, мостового та гребельного мит в усій державі, зрівнюючи у цьому відношенні Львів з Краковом

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр. 275. Пергамент: 34,8х65,7 + 13,5 см. Ініціал "I". Написи: "Regestratae" (XVI), "Alexandri regis privilegium libertationis civium Leopoliensium a solutione omnium vectigalium regni et adequatio civitati Cracoviensi, anno 1505" (XVI-XVII), "Super libertate thelonei, 1505" (XVI), "Russia, 8 aprilis, libertas a non solutione thelonei per sacram regiam maiestatem, 1505. Privilegium serenissimi Alexandri regis super theloneum, in conventu Radomiensi post festum sancte Trinitatis" (XVI-XVII). На шовковому жовто-рожево-зеленому шнурку печатка: Gum., XII, N38.

Коп.: MK, 21, k.193; MK, 21, k.203-203v; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.40-41; спр.646, арк.51-53зв.

Опубл.: AGZ, IX, s.224-226.

Регести: MRPS, III, №2136; Каталог, №315.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Regia dignitas et omnium principantium auctoritas tanquam universorum subiectorum debitrix et patrona multis tunc incommodis occurrere solet, cum id, quod pro meliori subditorum suorum statu perpetuo concedit, ne id ipsum una cum tempore perditum eas literarum sigillorum testiumque munimine roborat et perhennat, proinde nos Alexander Dei gracia rex Polonie, magnus dux Litvanie, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiavie, Russie, Prussie ac Culmensis, Elbingensis et Pomeranie dominus et heres etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, presentibus et futuris, harum noticiam habituris, quia attendentes fidem et summe diligencie operam, quam famati cives nostri Leopolienses ad fortificandam et muniendam civitatem Leopolim preteritis temporibus et de presenti fervide gessisse sunt comperti, illam fossatis, aggeribus, propugnaculis et aliis defendiculis utilibus communiendo, quare sicut eos e republica constat optime mereri, ita conveniens est, ut de republica consolacionis remedia reportent, per que ad portus pinguioris fortune apicemque rerum secundarum facilius accedant et condicionem accipiant meliorem. (Arx quippe et civitas istuc nostra hac tempestate, qua

et castella et civitates per paganos sunt demolita omnium ad eam necessitatis tempore confugientium conservatrix et tutela est communis). Qua propter volentes eosdem cives Leopolienses consolatos reddere et ad illius civitatis fortificacionem augendam prompciores efficere, omnes et singulos cives et mercatores ac incolas civitatis eiusdem presentes et futuros de speciali prerogativa gracie nostre de consensuque expresso, ymo ad preces prelatorum baronumque regni nostri consiliariorum in hac convencione congregatorum pro eis factas in solucione theloneorum, navigiorum, pontalium et aggeralium nostrorum regalium ubique in regno nostro in ipsa civitate Leopoliensi primum et tandem in terris, civitatibus, opidis et locis quibusvis regni nostri famatis civibus et mercatoribus civitatis nostre Cracoviensis ac eidem civitati Cracoviensi adequamus in evum per presentes decernentes, quod ipsi cives, mercatores, civitas quoque Leopoliensis et incole eius deinceps temporibus perpetuo duraturis sic liberi liberaque esse debeant ab omnium theloneorum, navigiorum, aggeralium et pontalium solucionibus, prout nos eos et civitatem predictam Leopoliensem a solucionibus eorum liberamus et absolvimus presentibus, ut ipsa civitas Cracoviensis et incole eius per olim antecessores nostros ac nos ipsos ab eisdem solucionibus est liberata et absoluta. Quam adequacionem et libertacionem nostram decernimus perpetuo duraturam, statuentes volentesque, quod ipsi universi dicte civitatis Leopoliensis incole cum rebus, bobus, curribus mercibusque eorum cuiuscunque generis, speciei et manereriei existentibus per regnum et universa dominia nostra libere et pacifice absque omni theloneorum, navigiorum, aggeralium et pontalium nostrorum solucionibus et absque impedimentis et arrestis ire redireque valeant tenore presencium mediante perpetuo et in evum. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est subappensum. Actum in convencione generali Radomiensi feria secunda proxima post festum sancte Trinitatis, anno Domini millesimo quingentesimo quinto, regni nostri quarto, presentibus reverendissimo et reverendis in Christo patribus dominis Andrea archiepiscopo Gneznensi et primate, Bernardino electo Leopoliensis, Ioanne Cracoviensis, Vincencio Wladislaviensis, Ioanne Poznaniensis, Luca Varmiensis et Mathia Premisliensis vicecancellarioque regni nostri, ecclesiarum episcopis, necnon magnificis, venerabilibus et generosis Spitkone de Iaroslaw castellano Cracoviensi, Ioanne de Tarnow Sandomiriensi, Nicolao Gardzina de Ludbrancz Calissiensi, Petro Mischcowsky de Mirow Lanciciensi, Nicolao de Cosczyelecz Brestensi, Nicolao de Cretkow Iuniwladislaviensi, Ioanne de Tarnow Russie, Nicolao de Curozvyaky Lublinensi et Prandota de Trczyana Ravensi, palatinis, Ioanne Iarand de Brudzow Calissiensi, Ioanne de Przeramb Siradiensi, Stanislao de Chodecz Leopoliensi, Ianussio Latalsky Gneznensi, Ioanne Slupeczsky Sandeczensi, Iacobo de Syecluka Voiniczensi, Petro Schafranyecz de Pyeschcovaskala Visliciensi, Ioanne Iordan de Zakliczin Byeczensi, Stanislao de Mlodzeievicze Radomiensi, Martino Scothniczsky de Boguria Zavichostensi, Stanislao de Potulicze Myedzirzeczensi, Petro de Opalenicza Landensi, Petro Gorsky Naklensi, Nicolao de Radzicow Dobrinensi, Petro de Nyemiglow Ravensi et Paulo de Chodcza Polaneczensi, castellanis, Ioanne de Lassko cancellario, Iacobo de Schidlovyecz thesaurario regni nostri, Alberto Gorsky scholastico Wladislaviensi, Nicolao

de Bartniky custode Ploczensi, secretariis nostris, Derslao Vilczek de Lubien Leopoliensi, Stanislao de Cazanow Lublinensi, Stanislao Schafranyecz de Pieschcovaskala curie nostre succamerariis ceterisque, quam plurimis consiliariis et curiensibus nostris, testibus ad premissa fidedignis, sincere et fidelibus dilectis. Datum per manus eiusdem venerabilis Ioannis de Lassko ecclesie Gneznensis et regni nostri cancellarii, sincere nobis dilecti. Iohannes de Lassko, qui supra cancellarius subscripsit.

В ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Є звичай, що королівська гідність, повага всіх володарів є для всіх підданих боржницею і опікункою при багатьох незручностях, які трапляються, в той же час вона на покращення становища своїх підданих завжди погоджується, щоб з часом не була втрачена. Тому ми Олександр, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Взявши до уваги вірність і дуже великі зусилля, які славетні наші львівські міщани доклали до фортифікацій і зміцнення міста Львова минулими часами і тепер із запалом докладають, тими валами, греблями, вежами та іншими корисними оборонними спорудами укріпивши, чим для держави постійно якнайкраще прислуговуються; так доцільно є, щоб від держави ліки полегшення отримали, через які до гавані забезпеченішого становища і вершини сприятливих справ легше потрапили би і краще становище отримали би. (Без сумніву фортеця і це наше місто в час, коли замки і міста поганами руйнуються, є спільним охоронцем і опікуном для всіх втікачів в цей час необхідності). Тому бажаючи тих львівських міщан зробити утішеними і до тих фортифікацій міста зробити вклад, щедро обдаровуючи, всіх і кожного, міщан, купців і жителів того міста, сучасників і прийдешніх, зі спеціальної прерогативи нашої ласки, з висловленою згодою, мало того, на прохання прелатів і магнатів, дорадників нашого королівства, зібраних на цьому сеймі, зрівнюємо з славетними міщанами і купцями нашого міста Кракова і тим містом Краковом у сплаті наших королівських мит, перевізних, мостових, гребельних (податків) будь-де у нашому королівстві, в першу чергу у тому місті Львові і потім у землях, містах, містечках і будь-яких місцях нашого королівства; назавжди вирішивши даною (грамотою), що ці міщани, купці, також місто Львів і його жителі надалі вічно існуючими часами є вільні і мають бути вільними від всіх сплат мит, перевізних, гребельних і мостових (податків) відповідно до того як ми їх і згадане місто Львів від тих сплат звільнюємо і робимо вільними даною (грамотою), як місто Краків і його жителі нашими попередниками і нами від тих сплат є вільні і вивільнені. Вирішуємо, щоб те наше зрівняння і вивільнення завжди тривало, встановлюючи і бажаючи, щоб всі жителі згаданого міста Львова з їх речами, волами, возами, товарами будь-якого походження, виду і сировини через королівство і всі наші володіння, вільно і мирно, без сплати всіх наших мит, перевізних, гребельних і мостових (податків)

і без перешкод та арештів мали змогу їхати і повертатися за посередництвом даної (грамоти) вічно і назавжди. Для засвідчення справи до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано на вальному сеймі в Радомі у понеділок після свята св. Трійці, року Божого 1505 і нашого панування року четвертого, у присутності (перелік свідків). Дано через руки того ж вельможного Йоана з Ласко, (єпископа) гнезненської церкви і канцлера нашого королівства.

Йоан з Ласко, хто вище канцлер, підписав.

67

1505 р., травня 22, Радом

Александр звільняє місто Львів від сплати шосу на рік, а чопового - на два квартали

Коп.: MK, 21, k.199v. Титульний напис копіїста: “Leopolienses”.
Регест: MRPS, III, №2166.

Alexander Dei gacia etc. Significamus etc. Quia animadvertentes famosos cives Leopolienses non modicos sumptus et impensas in munienda ipsorum civitate quottidie exponere volentesque eosdem in ipsa civitatis reparacione et reformacione adiuvare eis de speciali gracia et consensu consiliariorum nostrorum de ipsorum civitate exactionis civilem unius anni et czopowe duorum quartalium in hac convencione presenti laudatas dedimus et contulimus damusque et conferimus tenore presentium mediante. Quocirca tibi generoso Andree Herborth de Felsthyn moderno et aliis pro tempore existentibus exactoribus Leopoliensibus comittimus mandantes, quatinus predictos cives Leopolienses ad solucionem exactionem civilis unius anni et czopowe duorum quartalium non compellatis neque ab eis exigatis aut pro eiusdem illos molestari permittatis et alium non facturi, pro gracia nostra. Harum etc. est subimpressum etc. Datum in convencione generali Radomiensi feria quinta festi Corporis Christi, anno Domini millesimo quingentesimo quinto.

Ioannes de Lassko regni Polonie cancellarius subscripsit.

Александр, Божою ласкою і т.д. Повідомляємо і т.д. Звернувши увагу, що славетні львівські міщани значні видатки і витрати зробили при щоденному укріпленні їхнього міста, бажаючи їх при відбудові та відновленні того міста підтримати, їм з спеціальної ласки і згоди наших дорадників міський податок з їхнього міста на один рік і чопове на два квартали, ухвалені на цьому сеймі, дали і надали, даємо і надаємо за посередництвом даної грамоти. Тому тобі, вельможний Андрію Герборте з Фельштина, сучасний і що в майбутньому будуть, львівські збирачі податків, доручаємо, наказуючи: до того часу згаданих львівських міщан

до сплати міського податку на один рік і чопового на два квартали не змушуйте і не стягуйте від них, не дозволяйте, щоб до того їх обтяжували та інше робили, задля нашої ласки. Для і т.д. притиснута і т.д. Дано на вальному сеймі в Радомі у четвер на свято Тіла Господнього, року Божого 1505.

Йоан з Ласко, канцлер Польського королівства, підписав.

68

1506 р., лютого 22, Люблін

Олександр звільняє львівських міщан від сплати будь-яких цивільних податків і чопового протягом шести років

Коп.: MK, 21, k.357.
Опубл.: AGZ, IX, s.233.
Регест: MRPS, III, №2663.

Alexander Dei gracia rex Polonie, [magnus dux Lytwanie, Russie Prussieque dominus et heres etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis][1], quomodo graciosum habentes respectum in famosos preconsulem, consules, cives et totam communitatem incolarum civitatis nostre Leopoliensis, fideles nostros, qui ipsam civitatem novis muris, propugnaculis, sepibus et aliis defendiculis muniunt et firmant, quo sub tempestate insidiarum respublica illarum partium salva consistit[2], ut itaque subsidium nostrum ad tam egregium defensionis opus ceptum perficiendum, ut dignum est, accedat, prefatis preconsuli, consulibus et civibus Leopoliensibus sex annos immediate sequentes libertatis plenarie a solucione civilium exaccionum seu contribucionum ac czoppowe et aliarum daciarum quocumque nomine vocatarum, quas interim pro subsidio publico instituere contingeret, de certa nostra sciencia et consilio consiliariorum nostrorum nobiscum hic existencium duximus dandum, donandum et largiendum damusque, donamus et graciose largimur per presentes. Pro tanto universis et singulis pallatinis, castellanis, capitaneis, iudicibus et subiudicibus ceterisque dignitariis et officialibus ac exactoribus ad colligendas civiles exacciones publicas deputatis vel deputandis terre Leopoliensis presentibus requirendo, sincere et fidelibus dilectis, mandamus, quatinus prefatis preconsuli, consulibus ac civibus Leopoliensibus presentem libertatem plene conservetis ipsosque pro huiusmodi exaccionibus institutis et instituendis non impediatis neque eosdem pro huiusmodi exaccionibus quoquomodo molestare audeatis usque ad decursum huiusmodi sex annorum libertatis per nos concesse, et aliter non facturi [pro gracia nostra][1]. Harum quibus sigillum [nostrum est subappensum testimonio literarum][1]. Datum in convencione generali Lublinensi die dominico festi Cathedre sancti Petri, anno Domini millesimo quingentesimo sexto, regni vero nostri quinto.

[Iohannes de Lassko regni Polonie cancellarius subscripsit][1].

[1] Текст в квадратних дужках розкритий за виданням AGZ.

Олександр, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Що ласкаво маючи на увазі славетних бурмистра, райців, міщан і всю громаду жителів нашого міста Львова, наших вірних, які те місто новими мурами, вежами, огорожами та іншими оборонними спорудами укріплюють та зміцнюють, завдяки чому в час загроз ті краї складали одну цілість, щоб з нашою допомогою до завершення задуманої славної справи було гідним підійти, згаданим бурмистру, райцям і міщанам Львова в наступні 6 років повну вільність від сплати міських податків чи контрибуцій, чопового та інших податків як би вони не називалися, які між іншим на публічну допомогу встановлюються, при певному нашому розумінні і за порадою наших дорадників, що є тут разом з нами, вважаємо за гідне дати, дарувати, обдарувати і даємо, даруємо і ласкаво обдаровуємо даною (грамотою). Всім і кожному, воєводи, каштеляни, старости, судді і підсудки, інші наші достойники та урядовці, збирачі, депутовані чи в майбутньому будете депутовані до стягнення міських публічних податків у львівській землі, вимагаючи даною (грамотою), наказуємо, щиро і вірні (нам) милі, до того часу згаданих бурмистра, райців і львівських міщан при даному звільненні зберігайте, не перешкоджайте їх (звільненню) від тих податків, встановлених і що будуть встановлені, і не наважуйтеся їх тими податками будь-яким чином обтяжувати аж протягом 6 років нами наданого звільнення та інше не робіть, задля нашої ласки. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Дано на вальному сеймі в Любліні у неділю в свято св. Петра на престолі, року Божого 1506, а нашого панування року п'ятого.

Йоан з Ласко, канцлер Польського королівства, підписав.

69

1506 р., лютого 24, Люблін

Олександр, беручи до уваги великі кошти, потрібні для ремонту доріг поблизу Львова, надає бурмистрові, райцям і всьому місту право збору мостового у Львові по одному грошу від кожного воза, навантаженого товарами

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.279. Пергамент: 39,5х62,2 + 11,3 см. Ініціал "І". Написи: "Regestratae" (XVI), "Pontale a curru unum grossum, Alexandri, 1506" (XVI), "Anno 1569, XV

Iunii oblatae et revisae in conventu generali regni Lublinensi" (XVI), "Russiae, 8 aprilis, pontale ad revisionem", "Regestrata et visa" (XVII), "Privilegium Alexandri regis super pontale a curru per grossum unum, anno 1506" (XVII). На шовковому жовто-голубо-зеленому шнурку печатка: Gum., XII, N38.

Коп.: MK, 21, k.360-360v; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.72-73; спр.646, арк.55-56зв.

Опубл.: AGZ, IX, s.234-235.

Регести: MRPS, III, №2676; Каталог, №319.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Regia[1] maiestas quicquid decernit vel constituit perpetuo duraturum, id ne e memoria humana, que labilis est, evanescat, literis autenticis perhennare consuevit, proinde nos Alexander Dei gracia rex Polonie, magnus dux Lithuanie, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuyavie, Russie, Prussie, Culmensis, Elbingensis Pomeranieque dominus et heres etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, presentibus et futuris, presencium noticiam habituris, quomodo intelligentes publicas stratas circumcirca civitatem Leopoliensem consistentes et in ipsam civitatem transeuntes adeo fractas et transitu difficiles esse, quod pro earum reparacione non parvi sumptus annis singulis neccessario sunt exponendi et insuper famosos proconsulem et consules Leopolienses circa municionem murorum, meniorum, propugnaculorum et fossatarum hac tempestate diligentissimos esse, iccirco propter eam viarum reparacionem de certa sciencia, gracia et deliberacione regiis nostris ac de consilio et consensu consiliariorum nostrorum theloneum seu pontale ibidem in Leopoli eisdem proconsuli, consulibus totique civitati Leopoliensi dandum et instituendum duximus damusque et instituimus presentibus imperpetuum, decernentes et statuentes hoc ipsum pontale per consules Leopolienses pro tempore existentes modo infrascripto tollendum, exigendum, habendum, tenendum et pacifice possidendum sic, quia a quolibet curru vectorum, mercatorum et negociatorum, quibusvis rebus venalibus onusto Leopolimque veniente et intrante unum grossum Polonicalem exacturi sunt eviterne, pecunias introitus et omnes eiusdem pontalis proventus pro utilitate civitatis et reparacione viarum ipsarum conversuri. Quas quidem vias ubique in circuitu civitatis infra limites seu granicies civitatis reparare tenebuntur tenore presencium mediante imperpetuum, iuribus nostris et iusticia cuiuslibet salvis. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum in convencione Lublinensi generali feria tercia festi sancti Mathie apostoli, anno Domini millesimo quingentesimo sexto, regni vero nostri quinto, presentibus reverendissimis et reverendis in Cristo patribus dominis Andrea Gneznensi et primate, Bernardino Leopoliensi, archiepiscopis, Ioanne Cracoviensis, Vincencio Wladislaviensis, Ioanne Poznaniensis, Erasmo Plocensis, Mathia Premisliensis et regni nostri vicecancellario, episcopis et Nicolao electo Chelmensis ecclesiarum, necnon magnificis, venerabilibus et generosis Spithkone de Iaroslaw castellano Cracoviensi, Andrea de Schamotuli Poznaniensi, Ioanne Felice de Tarnow Cracoviensi, Nicolao de Camyenyecz Sandomiriensi, Nicolao Gardzina de Ludbrancz Callisiensi, Iaroslao de Lassko Lanciciensi, Ioanne de Tarnow Russie, Prandota de Trcziana Ravensi, Stanislao Kmitha de Visnicze Belzensi et Paulo Cola de Dalieiow Podolie, palatinis, Petro Schaffranyecz de Pieskowa Skala Visliciensi, Otha de Chodecz Leopoliensi, Mathia Bal de Nowotancze Sanocensi, Iacobo de Siekluka Voyniciensi, Ioanne Iordan de Zakliczin Bieczensi, castellanis, Stanislao de

Chodecz marscalco, Ioanne de Lassko cancellario, Iacobo de Schidloviecz tezaurario regni nostri, Stanislao Iaroczki curie nostre marscalco, Alberto Gorski scolastico Wladislaviensi, Ioanne Latalski preposito Gneznensi, secretariis, Nicolao Firley de Dambrovicza vexillifero Cracoviensi et capitaneo Lublinensi, Derslao Vilczek Leopoliensi, Ioanne Hinek de Vnyenye Lanciciensi, Stanislao Schaffranyecz de Pieschkowa Skala curie nostre succamerariis, testibus fidedignis ad premissa, sincere, devote et fidelibus nostris dilectis. Datum per manus eiusdem venerabilis Ioannis de Lassko ecclesie Gneznensis et regni Polonie cancellarii, sincere nobis dilecti.

Iohannes de Lassko, qui supra cancellarius subscripsit.

[1] В оригіналі reigia.

Ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Королівський маєстат будь-що вирішує чи встановлює, щоб тривало завжди, але щоб воно з людської пам'яті, яка є нестійкою, не зникало, було у звичаї в автентичних грамотах увіковічнювати, тому ми Олександр, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Дізнавшись, що публічні дороги, які знаходяться довкола міста Львова і проходять через це місто, до такої міри розбиті і важкі для переїзду, що для їх ремонту немалі витрати кожного року необхідні; а славетні львівські бурмистр та райці зміцненням мурів, стін, веж і ровів в цей же час є ретельно зайняті, ось тому для того ремонту доріг при нашому королівському певному розумінні, ласці і зваженні, за порадою і згодою наших дорадників вважаємо за потрібне дати, встановити мито чи мостове тут у Львові тому бурмистру, райцям і всьому місту Львову та даємо і встановлюємо це мостове львівським райцям, що є тепер, вищеописаним способом для забирання, стягнення, користування, тримання і мирного володіння; таким чином, що з кожного возу перевізника, купця і торгівця, який є навантажений будь-якими товарами і приїжджає у Львів, при в'їзді один польський гріш стягується назавжди; ці вхідні гроші і всі мостові прибутки на користь міста і на ремонт тих доріг мають витрачатися. Ті дороги будь-де навколо міста, в межах чи кордонах міста вони зобов'язані ремонтувати за посередництвом даної роз'яснювальної (грамоти), не порушуючи будь-яких наших прав і справедливості. Для засвідчення справи наша печатка до даної (грамоти) є підвішена. Дано на вальному сеймі в Любліні у вівторок на свято св. апостола Матвія, року Божого 1506 і нашого панування року п'ятого, у присутності (перелік свідків). Дано через руки того ж вельможного Йоана з Ласко, (єпископа) гнезненської церкви і канцлера Польського королівства, щиро нам милого.

Йоан з Ласко, хто вище канцлер, підписав.

1507 р., лютого 17, Краків

Сигізмунд I звільняє Львів від всіх міських податків і чопового на шість років

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.281. Пергамент: 15,7х41 + 6 см. Написи: "Regestratae" (XVI), "Libertas a contributionibus ac czopowe, anno 1507, ad sex annorum, in conventione regni coronationis Sigismundi regis" (XVI), "Leopoliensium civium" (XVII). Печатка відсутня, залишився пергаментний поясок.

Коп.: MK, 23, k.19; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.642, арк.209-211.

Регести: MRPS, IV/1, №17; Каталог, №321.

igismundus Dei gracia rex Polonie, magnus dux Lithuanie, Russie, Prussieque dominus et heres etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, quomodo habentes respectum graciosum in famatos preconsulem, consules et totam communitatem incolarum civitatis nostre Leopoliensis, fideles nostros, qui ipsam civitatem novis muris, propugnaculis, sepibus et aliis defendiculis muniunt et firmant, quo sub tempestate insidiarum respublica illarum parcium salva consisteret, ut igitur subsidium nostrum ad tam egregium defensionis opus coeptum perficiendum, ut dignum est accedat, prefatis preconculi, consulibus et civibus Leopoliensibus sex annos se immediate sequentes libertatis plenarie a solucione civilium exaccionum seu contribucionum ac czopowe et aliarum daciarum quocunque nomine vocatarum, quas interveni[1] pro subsidio publico institui contingat, ita tamen, ut quo fieri posset diligencium municiones illas continuent et perficiant, de certa nostra sciencia et consilio consiliariorum nostrorum nobiscum hic existencium duximus dandum et donandum damusque et donamus per presentes, universis et singulis palatinis, castellanis, capitaneis, officialibus nostris ac publicis et presertim exactoribus ad colligendas civiles exacciones publicas deputatis vel deputandis presentibus requirendis, mandantes quatinus prefatos preconsulem, consules ac cives Leopolienses in presenti libertate conservetis et conservari mandetis, ipsos pro huiusmodi exaccionibus inquietare non ausuri. Harum quibus sigillum nostrum est subappensum testimonio literarum. Datum Cracovie in convencione coronacionis nostre, feria quarta Cinerum, anno Domini millesimo quingentesimo septimo, regni vero nostri primo.

Iohannes de Lassko regni Polonie cancellarius.

[1] В оригіналі intereni.

игізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім. Ласкаво підтримуючи славетних бурмистра, райців і всю громаду мешканців нашого міста Львова, наших вірних, які місто новими мурами, вежами, огорожами та іншими оборонними спорудами укріплюють та зміцнюють, де в нещасливий час збереженою спільнота (людей) в

тих краях залишалася би; отже, щоб нашу підтримку для завершення розпочатої справи чудових оборонних споруд, гідно було збільшити, вищезгаданим львівським бурмистру, райцям і міщанам на 6 років, що безперервно слідують, повне звільнення від сплати міських податків чи контрибуцій, чопового та інших зборів, яким-би іменем не називалися, що буде встановлено на публічну допомогу, однак так, щоб можна було ретельніше ті укріплення продовжити і закінчити, з правильного нашого розуміння і за порадою наших дорадників, що є тут з нами, вважаємо дати і подарувати, даємо і даруємо даною (грамотою). Всі і кожний воєводи, каштеляни, старости, урядовці, наші і громадські, і особливо збирачі, що є депутовані чи будете депутовані до збирання міських податків, коли дізнаєтесь про дану (грамоту), наказуємо: до того часу вищезгаданих львівських бурмистра, райців і міщан при даному звільненні зберігайте і наказуйте (іншим) зберігати, їх до таких податків змушувати не наважуйтеся. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Дано в Кракові на сеймі нашої коронації, в середу (неділі) "Цінерум", року Божого 1507, панування нашого - першого.

Йоан з Ласко, канцлер Польського королівства.

71

1509 р., вересня 5, Львів

Сигізмунд I звільняє місто Львів від військового походу у Молдавію

Коп.: МК, 23, k.364. Без титульного напису.
Регест: MRPS, IV/1, ;№799.

Sigismundus etc.] Significamus etc. Quia propter fidelitatem et diligenciam famosorum preconsulis, consulum et civium nostrorum Leopoliensium, quam probe gesserunt exhibueruntque circa defensionem eiusdem civitatis nostre Leopoliensis, dum ab hoste Valacho novissime obsidione evicta expugnabantur, tum propterea, quod nobis feliciter Deo beno iuvante post exactum idem bellum hinc recessurus eandem civitatem a futuris periculis, que quod absit in pressunt immunem eam forciorem municioremque reddere vellemus. Iccirco ipsas a presenti expedicione bellica, quam de quibusvis bonis terrestribus civilibusque de iure et consuetudine soluturi serviturique essent liberandos et absolvendos suximus de certa scientia liberamusque etc. Datum Leopoli feria quarta ante festum Nativitatis gloriossime Virginis Marie, anno [1509].

Сигізмунд, Божою ласкою і т.д. Повідомляємо і т.д. Внаслідок вірності і старанності славетних наших львівськими бурмистра, райців і міщан, що достатньо виявили і показали (це) при захисті того нашого міста Львова, коли нещодавно до облоги волоським ворогом були примушені. Внаслідок цього ми б хотіли, щоб після закінчення тієї війни при щасливій Божій допомозі і поверненні звідти звільнити те місто від майбутніх небезпек, які можуть бути, від даної воєнної експедиції, на яку з будь-яких маєтків земських і міських, за правом і звичаєм (вони) сплачували би та служили би, вважали звільнити та вивільнити, з певного відома звільняємо та і т.д. Дано у Львові у середу перед святом Різдва пречистої Діви Марії, року (1509).

* Львів у 1509 р витримав облогу війська волоського (молдавського) воєводи Богдана (див.: *Zubrzycki D.* Kronika miasta Lwowa. - Lwów, 1844. - S.136).

72

1509 р., листопада 13, Львів

Сигізмунд I підтверджує та повністю наводить привілей Казимира IV від 30 травня 1472 р.

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.297. Пергамент: 50,5х70,5 + 11 см. Ініціал "I". Написи: "Littera annualis fori" (XVI), "Nundinae" (XVI), "Litterae super foro annuali seu nundinis" "et super depositum generale, 1509" (XVI-XVII), "Approbatio privilegii per Sigismundum Primum privilegii Casimiri" (XVII), "Securitas mercatorum, iidem ne depositorium generale transeant. Mercat[...] civili. Pascua permissa in fundis. Mercium dividendi modus describitur. Mercatura sub castrensi iurisdictione prohibetur. Propinatio [...]. Ne mercatores depactentur" (XVII), "Litterae Casimiri regis per serenissimum Sigismundum confirmatio" (XVII). Печатка відсутня, залишився шовковий біло-червоно-голубий шнурок.

Коп.: MK, 23, k.763-767; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.129-136зв.

Регести: MRPS, IV/1, №899; Каталог, №337.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Vetus atque usitata res est, tum alios externos tum maiores nostros reges et principes solere et tanquam debere, que vel perpetuo, vel longeva temporis etate durare et in frequentia mortalium versari constituunt, ne oblivio memorie inimica ad iimum trahat literarum monumentis testiumque fide dignorum connotacioni perennare. Proinde nos Sigismundus Dei gracia rex Polonie, magnus dux Lituanie, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiavie, Russie, Prussie, Culmensis, Elbingensis, Pomeranieque dominus et heres etc. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, presentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quod quemadmodum divus olim Casimirus rex Polonie etc., genitor et predecessor noster, civitati Leopoliensi privilegium super fora annua alterum

pro sanctissime individueque Trinitatis, alterumque pro sancte Agnetis virginis et martiris festis dederat et concesserat, tametsi eiusdem concessionis privilegium nec minima quidem labecula nociva aliqua sui in parte confectum quinimo planum lucidum et validum esset. Quia tamen in eodem ipso privilegio varie consuetudines civitatis predicte et potissimum ea, quodsi quando vel utilitate, vel necessitate civitatis, vel terre Leopoliensis predicte exposcente, alterum annale forum in ipsa civitate tollere et annulare ipsius civitatis consules et rectores voluerint, illos id facere posse cum consensu et voluntate nostra contineretur et essent scripte, consules vero ipsi implicitiarum nobis coram exponerent utrumque forum illud civitati eidem nostre esse perutile. Propterea eo ipso privilegio coram nobis originaliter producto pecierunt illud foraque predicta confirmari et perpetuari, cuius tenor sequitur.

Далі наводиться привілей Казимира IV від 30 травня 1472 р., див. док. №40. Після цього подано текст:

Nos itaque Sigismundus rex preinsertum privilegium cognoscentes esse iustum et presertim cupientes pro nostra virtute regia civitatem ipsam Leopoliensem nostram uberiore gracia nostra ornare, sub hoc felici regimine nostro et peticionibus consulum predictorum benigniter annuentes illud ipsum privilegium in omnibus suis tenoribus, sentenciis, clausulis, articulis, punctis et condicionibus de certa scientia et singulari gracia regiis nostris approbandum, confirmandum, roborandum et innovandum duximus, innovamusque confirmamus, approbamus et ratificamus, decernentes et privilegium illud robur perpetue firmitatis obtinere et fora annalia utraque in ipsa civitate mensura et observanda, habenda ac tenenda eviterne tenore presencium mediante in perpetuum. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum Leopoli feria tercia proxima post festum santi Martini, anno Domini millesimo quingentesimo nono, regni vero nostri tercio. Presentibus ibidem reverendissimo et reverendis in Christo patribus dominis, necnon magnificis, generosis et venerabilibus Bernhardino archiepiscopo Leopoliensi, Mathia episcopo Premisliensi et regni nostri vicecancellario, Spithkone de Iaroslaw castellano, Nicolao de Kamyenyec palatino et capitaneo Cracoviensi et exercituum regni nostri campiductore generali, Nicolao Gardzina de Lubrancz Calissiensi, Iaroslao de Lassko Lanciciensi, Nicolao Fyrley de Dambrovicza Lublinensi et Stanislao Kmitha de Wissnicze Russie, palatinis, Ioanne Zaramba de Calinowa Poznaniensi et Georgio Crupski Belzensi, castellanis, Ioanne de Lassko coadiutore perpetuo ecclesie Gneznensis et regni Polonie cancellario, Christofero de Schidlowiecz succamerario Cracoviensi, Ioanne Latalski preposito Gneznensi et Petro Thomicki archidyacono Cracoviensi, secretariis nostris, et aliis quam plurimis fidedignis testibus circa premissa, sincere et fidelibus dilectis. Datum per manus eiusdem reverendi patris domini Ioannis coadiutoris ecclesie Gneznensis perpetui et regni Polonie cancellarii, de Lassko, sincere nobis dilecti.

Ioannes de Lassko, qui supra, coadiutor Gneznensis et cancellarius subscripsit.

ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Давні і корисні справи є прийнято, як чужинецькими, так і багатьма нашими королями і володарями, встановлювати, щоб безперервно або на довгий проміжок часу (справи) тривали і постійно серед смертних людей перебували; і щоб вороже забуття пам’ять до кінця не затягнуло увічнювати пам’ятками грамот та записами гідних довіри свідків. Тому ми Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Якось божественний покійний Казимир, польський король, наш батько і попередник, дав і надав привілей місту Львову на річні ярмарки, один на святу і неподільну Трійцю, другий на свято діви і мучениці Агнети. Це надання привілею якоїсь шкідливої плями у своїй частині не має та є зрозумілим, очевидним і добре збереженим. Однак за цим же привілеєм райці та керівники міста побажали, щоб у цьому місті встановити другий річний ярмарок і це засвідчити, оскільки були записані різноманітні звичаї згаданого міста, а найбільше ті, що вимагалися для користі або для необхідності міста або згаданої Львівської землі; і щоб можна було це зробити за нашою згодою та бажанням, хай так буде, а самі райці у нашій присутності хай доведуть, що цей другий ярмарок для цього нашого міста є надзвичайно потрібним. Внаслідок цього просили поданий нам цей привілей і вищезгадані ярмарки підтвердити і увічнити, зміст цього (привілею) є таким.

Далі наводиться привілей Казимира IV від 30 травня 1472 р., див. док. №40. Після цього подано текст:

Таким чином, ми король Сигізмунд, визнаючи вищевнесену грамоту справедливу і особливо бажаючи прикрасити пліднішою нашою ласкою наше місто Львів за доброчесність для нашого правління під тим нашим щасливим пануванням, виявляємо ласкаво згоду на прохання згаданих райців, щоб той привілей зі всіма його значеннями, твердженнями, клаузулами, статтями, пунктами і умовами з нашим певним розумінням і винятковою нашою королівською ласкою вважали схвалити, підтвердити, зміцнити і відновити; відновлюємо, підтверджуємо, схвалюємо, ратифікуємо, вважаючи надати цьому привілею силу вічної чинності і два щорічних ярмарки в цьому місті, щоб були визначені, збережені, дотримані вічно за посередництвом змісту даної (грамоти). Для засвідчення даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Діялося у Львові в найближчий вівторок після свята св. Мартина, року Божого 1509, нашого панування - третього, у присутності (*список свідків*). Дано через руки велебного пана отця Йоана з Ласко, вічного коадьютора гнезненського костелу і канцлера Польського королівства, щиро нам милого. Йоан з Ласко, який вище, гнезненський коадьютор і канцлер підписав.

1509 р., листопада 13, Львів

Сигізмунд I встановлює щотижневий торг м'ясом по суботах у місті Львові з правом вільного продажу для міщан, мешканців та селян

Коп.: МК, 23, k.748-749 (титульний напис копіїста: "Libertas vendendi carnes Leopoli extraneos lanioribus"); ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.233-234зв.

Облята: ЦДІАУЛ. - Ф.9, оп.1, спр.396, арк.332-334.

Sigismundus [Dei gracia rex Polonie, magnus dux Lithuanie, Russie, Prussieque dominus et heres][1] etc. Significamus [tenore presencium, quibus expedit, universis][1]. Quia impresentiarum in hac civitate nostra feliciter agentes, inteligentes populum comunem civitatem ipsam habitantem caristia carnium in civitate ipsa gravari, nec minus supplicacione communi permoti, universorum subditorum nostrorum, tam in ipsa civitate existencium, quam foris eam circumcirca incolencium petenciumque, ut ad carnium inopiam et eam ipsam caristiam tollendam pie ac liberaliter prospicientes forum commune carnium liberum in civitate hac nostra instiueremus, nos tametsi vereamur aliquid iacture in proventibus regalibus nostris ad castrum Leopoliense ex artificio laniario civili Leopoliensi veteris institucionis vigore pertinentibus, perpessuros, tamen ut istis petentium desideriis annuamus et tanquam totam rempublicam civitatis territoriique eiusdem inopia victus predicti carnium angustiatam levemus consolatamque reddamus de speciali gracia et benignitate nostris, forum commune liberum carnium vendendorum in eadem civitate nostra Leopoliensi singulis sabbati diebus septimanalium, tenendum, habendum, instituendum duximus instituimusque presentibus, dantes facultatem libertatemque universis et singulis subditis nostris cuiuscunque condicionis, rittus et fidei civibus, opidanis atque villanis undecunque venturis, Iudeis, Saracenis et Tartaris exceptis, carnes cuiuslibet generis animalium die fori cuiuslibet predicti in locis et bancis per preconsulem et consules loci eiusdem Leopoliensis ad eam vendicionem designandis, incisas et non incisas alias integras, vel in porciones divisas, dum modo tamen e sanis et non infectis animalibus, mactatis haberentur patenter seu publice exponendi vendendique eiusque fori communis gratia universis subditis nostris et quibuslibet hominibus cuiuscunque status et condicionis existentibus, pro die ipsa fori communis Leopolim veniendi et eas ipsas carnes emendi et comparandi, libere, secure et pacifice, nisi tales sint, quos iura regni nostri comunia non tuentur aut eis consortia fidedignorum denegantur. Verum quia concesso hac plebe gratia, ut nos quoque indemnes simus, statuimus, quatenus laniarii ipsi, cives, oppidani, villani et quicumque homines undecunque venientes carnesque ipsas in loco foroque ipso communi expositas vendentes nobis successoribusque nostris alias ad castrum Leopoliense nostrum qualibet die fori eiusdem communis a bove et vacca a qualibet eorum per grossum unum. Item a mulone, ariete et vitulo a quolibet eorum divisim per sex denarios. Item a porco, a sice a quolibet eorum medium grossum communis monete et numeri solvere debeant, laniariis tamen Leopoliensibus exeptis, quos ab hac solucione propter census annuos per

eos antiquitur nobis dari solitos, liberos exeptosque fieri volumus, sed ne per eam fori communis institucionem alicui preindicatum esset, propterea volumus, statuimus hoc ipsum commune forum carnium, ad beneplacitum duntaxat nostrum successorumque nostrorum duraturum tenore presencium mediante. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Datum Leopoli feria tercia proxima post festum sancti Martini, anno Domini millesimo quingentesimo nono, regni vero nostri anno tercio.

[Iohannes de Lasko coadiutor Gneznensis perpetuus et cancellarius regni Polonie subscripsit][1].

[1] Текст в квадратних дужках розкритий за копією та облятою ЦДІАУЛ.

Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім. Перебуваючи на даний момент щасливо в цьому нашому місті, дізнались ми що прості люди, які це місто замешкують, недостачею м‘яса в місті є обтяжені, і не менш стурбований спільним проханням всіх наших підданих, як тих, що в самому місті живуть, так і за межами його навколо мешкають і просять, щоб про недостачу м‘яса точніше про зняття тієї самої недостачі, ми лагідно і добросердечно потурбувалися, встановили би загальний і необмежений ринок м‘яса у цьому нашому місті. Однак ми остерігаємося будь-якої втрати у наших королівських прибутках, належних до львівського замку від львівського міського ремесла різників відповідно до давнього звичаю, що може статися. Однак, погоджуємося на ті побажання прохачів і ніби для всієї суспільності міста та її територій через недостачу м‘яса, знімемо цю обмеженість і повернемо втіху. З спеціальної нашої ласки і прихильності ми вважали загальний необмежений ринок м‘яса у цьому нашому місті Львові кожної суботи щотижня утримувати, мати, встановлювати та встановлюємо даною (грамотою), надаючи можливість і вільність всім і кожному з наших підданих, будь-якого походження, обряду і віри міщанам, жителям містечок і селянам, звідки б не прибули, за винятком євреїв, сарацен та татар, м‘ясо будь-якого виду тварин, в час будь-якого вищезгаданого ринку в місцях і ятках, визначених для цієї продажі бурмистром і райцями Львова, порізаним і не порізаним або частинами поділеним, однак зі здорових і не інфікованих тварин, що були вбиті, хай відкрито чи публічно виставляють і продають. І на тому загальному ринку з ласки всім нашим підданим і будь-кому з людей будь-якого статусу і походження в цей самий день загального ринку вільно, безпечно і мирно у Львів прийти і те м‘ясо купити та обміняти, тільки хай не будуть такі, що спільні закони нашого королівства не підтримують або їх спільнота гідних довір‘я чурається. Однак, надаючи цю ласку для народу, щоб ми також не мали втрат, встановлюємо таке: ті різники, міщани, жителі містечок, селяни і будь-які люди звідки б не прийшли, що м‘ясо на тому спільному місці ринку продаватимуть, нам та нашим спадкоємцям, по-іншому до нашого львівського замку, в кожен день загального ринку від кожного вола або корови по одному грошу, далі від кожного окремо мула, барана і телиці по шість денаріїв, потім від кожної свині, після їх забиття половина гроша загальноприйнятої

монети і рахунку повинні сплатити. Але за винятком львівських різників, яких від цієї сплати, оскільки (вони) річний чинш нам віддавна звично дають, вільними і звільненими хочемо зробити, але, щоб ніхто це встановлення загального ринку не вважав остаточно вирішеним, внаслідок цього хочемо і встановлюємо, щоб цей загальний ринок м‘яса тільки до нашої доброї волі та наших спадкоємців, тривав за посередництвом змісту даної (грамоти). Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Дано у Львові в найближчий вівторок після свята св. Мартина, року Божого 1509, нашого панування - 3.

Йоан з Ласко, який вище, гнезненський вічний коадьютор і канцлер Польського королівства підписав.

74

1512 р., грудня 18, Пйотрків

Сигізмунд I з метою відбудови міста звільняє Львів від сплати шосу на рік, а чопового - на два квартали

Регест: *MK, 25, k.298v. Титульний напис копіїста: "Indulgentur exactio civilis Leopoliensis Leopoliensibus civibus" (MRPS, IV/1, №1857).*

Regia maiestatis indulsit exactionem civilem unius anni decursus, ducillum vero ad decursum duorum quartalium, ita tamen quod ad ipsum totum ad reformationem civitatem prefate convertatunt. Litera in forma solita cancellarie. Datum, ut supra [in convencione generali Piorkoviensi, sabbato ante festum sancti Thomae, anno Domini 1512].

Королівський маєстат надає (львівським міщанам) міський податок на один рік, а чоповий - на два квартали, однак щоб цей весь (податок) вони використали на відновлення згаданого міста. Грамота у прийнятій канцелярській формі. Дано, як вище (в суботу перед святом св. Томи, року Божого 1512).

1515 р., вересня 23, Краків

Сигізмунд I надає одну мансіонарію при костелі св. Катерини на Нижньому замку у Львові німецькому проповіднику з умовою, щоб львівські райці подавали в майбутньому кандидата на проповідника йому і його наступникам

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.313. Пергамент: 26х42,5 + 7,8 см. Ініціал "I". Написи: "Regestratae" (XVI), "Littere super mansionariam in arce anno 1515" (XVI), "Privilegium Sigismundi super mansionarium et concionatorem a nobili magistratu praesentandum, anno 1515" (XVIII). Печатка відсутня.

Коп.: MK, 29, k.112-114.

Регести: MRPS, IV/2, №10637; Каталог, №357.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus Dei gratia rex Polonie, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancitie, Cuiavie, magnus dux Lithuanie, Russie, Prussie, Culmensis, Elbingensis et Pomeranie dominus et heres etc. Significamus tenore presencium, universis, presentibus et futuris. Quia cum consules civitatis nostre Leopoliensis utilitate et ornamento ipsius civitatis consulendo, supplicassent nobis, ut unam quamcunque mansionariam in arce nostra Leopoliensi inferiori, basilice sancte Katherine inprimis vacaturam per cessum sive per decessum ad incorporandum pro futuro predicatore Alemano assignare dignaremur, nos considerantes eos rem iustam et honestam atque utilem reipublice illius civitatis petere, noluimus eorum precibus in hoc deesse, non ignari Alemanicam nationem, que illuc ad manendum confluit, haud parvam accessionem civitate esse allaturam. Itaque unam ex predictis mansionariis inprimis vacaturam pro eodem predicatore Alemano, assignandam incorporandamque et eiusdem predicatoris usui perpetuo ascribendam duximus incorporamusque assignamus et perpetuo ascribimus tenore presencium literarum, ea lege eaque condicione, ut idem predicator per consules civitatis predicte nobis et successoribus nostris comendetur, per nos semper et successores nostros reges domino archiepiscopo Leopoliensi moderno et futuris archiepiscopis presentandus, qui quidem predicator per se sive per alium idoneum sacerdotem officium suum in predicta basilica canendi adimplere, semper tenebitur, a quo canendi officio per hanc incorporacionem eum nequaquam liberum esse volumus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum Cracovie, die dominico ante festum Translacionis sancti Stanislai proximo, anno Domini millesimo quingentesimo quinto decimo, regni nostri anno nono. Presentibus reverendo in Christo patre domino Petro episcopo Premisliensi et regni nostri vicecancellario, magnificisque venerabilibus et generosis Cristophoro de Schidlowiecz palatino et capitaneo Cracoviensi, regni nostri cancellario, Andrea de Thanczyn palatino Lublinensi, Nicolao de Schydlowiecz Radomiensi incisoreque regni nostri et succamerario Cracoviensi, Nicolao Iordan de Zakliczyn Visliciensi, Georgio Crupski de Orchow Leopoliensi, Stanislao de

Iaroczyn Zawichostensi et marschalco curie nostre, Nicolao Myssopad Czechoviensi, castellanis, Stanislao de Chodecz marschalco regni nostri, Leopoliensi et Lubaczoviensi capitaneo, Ioanne Lathalsky Gnesnensi, Cracoviensi et Lanciciensi, Ioanne Carncowski Scarbimiriensi, Stanislao Goreczki Callisiensi, prepositis, secretariis nostris, Stanislao Oczicz de Pilcza succamerario Premisliensi ceterisque dignitariis, officialibus et curiensibus nostris ad premissa testibus fidedignis, sincere et fidelibus nobis dilectis. Datum per manus prefati reverendi in Christo patris domini Petri episcopi Premisliensis et regni nostri vicecancellarii, sincere nobis dilecti.

Petrus episcopus et vicecancellarius subscripsit.

Relacio reverendi in Christo patris domini Petri episcopi Premisliensis et regni Polonie vicecancellarii.

В ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Ми Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, сучасникам і прийдешнім. Райці нашого міста Львова, що управляють з користю для оздоби того міста, просили нас, щоб одну будь-яку мансіонарію у костелі св. Катерини у нашому львівському Низькому замку, що буде найперше вільною після відступлення чи смерті, ми вважали за гідне виділити для включення для майбутнього німецького проповідника. Ми, обдумавши справу, про яку вони просять, як справедливу і почесну а також корисну для спільноти того міста, хочемо їх прохання виконати, щоб не ігнорувалася німецька нація, яка сюди стікалася для оселення, і навряд чи маленьким додатком для (населення) міста буде вважатися. Таким чином, одну з вищезгаданих мансіонарій, що спочатку буде вільною, для того німецького проповідника ми вважали виділити, включити і для вічного користування тому проповіднику записати та включаємо, виділяємо і навічно записуємо за посередництвом змісту (даної) грамоти. З таким правом і умовою, щоб той проповідник райцям вищезгаданого міста нам і нашим спадкоємцям був рекомендований, завжди нами і нашими спадкоємцями, королями, пану сучасному львівському архієпископу і майбутнім архієпископам був поданий, і той проповідник сам або через іншого вченого священика свій обов‘язок проповідувати у вищезгаданому костелі завжди повинен виконувати, від того обов‘язку проповідування через це виключення аж ніяк не хочемо звільнити. Для засвідчення справи наша печатка є підвішена. Діялося у Кракові у найближчу неділю перед святом св. Станіслава, року Божого 1515, нашого панування - 9, у присутності (*список свідків*). Дано через руки велебного у Христі пана отця Петра, перемиського єпископа і віце-канцлера, щиро нам милого.

Петро, єпископ і віце-канцлер, підписав.

За свідченням велебного у Христі пана отця Петра, перемиського єпископа і віце-канцлера Польського королівства.

* Мансіонарія - посада священика, звільненого від усіх обов‘язків, крім богослуження, якій отримує відповідну плату і живе при костелі.

** Костел св. Катерини - костел на Низькому замку, який очевидно виник у XIV ст. на місці давньоруської церкви, про що згадує німецький подорожник кінця XVI ст. Мартин Груневег (див.: Ісаєвич Я.Д. Найдавніший історичний опис Львова // Ісаєвич Я.Д. Україна давня і нова: народ, релігія, культура. - Львів, 1996. - С.149).

76

1515 р., вересня 26, Краків

Сигізмунд I звільняє місто Львів від сплати чопового податку на два квартали

Коп.: MK, 29, k.117v. Титульний напис копіїста: “Libertas civitatis Leopoliensis”.
Регест: MRPS, IV/2, №10641.

Sigismundus etc. Significamus tenore presentium universis, quibus expedit, quia pro municione civitatis nostre Leopoliensis, ut incepta continuentur et perficiatur exactionem nostram ducillorum ex ipsa civitate eidem prius donate, duorum quartalium libertatem damus et gloriose donamus tenore presencium mediante. Quocirca tibi generoso Dobeslao Chmyeleczki, equsoni Premisliensi et terrarum Russie exactori, mandamus destrictius ne eiusmodi exactionem ab eiusdem civitatis incolis per decursum presenti temporis exigatis et exigi facias sub gracie nostre obtentu. Harum quibus sigillum nostrum est subimpressum testimonio literarum. Datum Cracovie feria quarta ante festum sancti Stanislai proxima, anno, quo supra [1515].

Сигізмунд, Божою ласкою і т.д. Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Щоб почате укріплення нашого міста Львова продовжити і завершити, звільнення від (сплати) нашого чопового податку з того міста, як було перед тим даровано тому (місту), на два квартали даємо і ласкаво даруємо за посередництвом даної (грамоти). Тому тобі, шляхетний Добеславе Хмелецький, перемиський конюший та збирачу податків руських земель, наказуємо рішуче: цей податок від жителів того міста протягом даного часу не стягуй і роби, щоб не стягували під покровом нашої ласки. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є притиснута. Дано у Кракові у найближчу середу перед святом св. Станіслава, року, як вище (1515).

1517 р., березня 6, Вільно

Сигізмунд I звільняє місто Львів від сплати чопового на два квартали та шосу на рік

Коп.: MK, 29, k.487-488 (титульний напис копіїста: "Donacio czopowego civitati Leopoliensi"); MK, 29, k.609.

Регест: MRPS, IV/2, №11130.

igismundus etc. Significamus tenore presencium universis, quibus expedit, quia cupientes reformacionem civitatis nostre Leopoliensis ad debitam perfectionem deduci, pro securiori conservacione incolarum eius et aliorum subditorum nostrorum, qui tempore necessitate confluere consueverunt ad eandem dedimus et assignavimus iterum consulibus eiusdem civitate pro continuacione reparacionis et municionis eius exactionem czoppowe aliorum duorum quaralium Lucie et Cinerum post priora duo quartalia prius ilis hic etiam data, scilicet Penthecostes et sancte Crucis anno proxime presenti millesimi quingentesimi sextidecimi immediate sequentium et propter illa etiam eiusdem dedimus et damus tenore presentium mediante, pro eadem continuacione municionis seu reparacione ipsius civitatis contribucionem nostram civilem schos vulgariter nuncupatam, nunc in conventu Pyotrkowiensi proxime celebrato institutam, presentis dumtaxat anni. Quocirca tibi generoso Dobeslao Chmyeleczki, equsoni Premisliensi et exactori terrarum Russie mandamus, ut prefatos consules Leopolienses in hac donacione nostra conserves eandemque exactionem czoppowe aliorum duorum quartalium predictarum post expiracionem prioris donacionis nostre illis assignatorum, ab eis non exigas, vobis vero proconsuli et consulibus predictis Leopoliensibus mandamus, quod eandem exactionem czoppowe ac contribucionem predictum civilem non ad aliam necessitatem, quam ad municionem istius civitatis convertatis, pro gracia nostra. Datum Wilne feria sexta proxima ante dominicam Reminiscere, anno quo supra [1517].

Sigismundus rex subscripsit.

Ad mandatum.

игізмунд, Божою ласкою і т.д. Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Бажаючи відновлення нашого міста Львова до належного завершення довести для безпечнішого захисту його жителів та інших наших підданих, які в час необхідності звичайно до того (міста) стікаються, дали та виділили знову райцям того міста для продовження ремонту і укріплення податок чопове на інші два квартали, (що сплачують) на св. Луки та (неділю) "Цінерум", після попередніх двох кварталів, що їм також було дано (звільнення від сплати), а саме на П`ятидесятницю і на св. (Воздвиження Чесного) Хреста найближчого року 1517, що негайно наступає. Внаслідок цього також тому (місту) дали і даємо за посередництвом даної (грамоти) для того продовження

укріплення або ремонту того міста нашу міську контрибуцію, званому по-простому шос, встановлену тепер на найближчому сеймі в Пйотркові тільки на цей рік. Тому тобі, шляхетний Добеславе Хмелецький, перемиський конюший та збирачу податків руських земель, наказуємо, щоб згаданих львівських райців при цій нашій донації зберіг, від них не стягуй цей податок чопове на два інші згадані квартали, після закінчення попередньої нашої виділеної їм донації, а вам згадані львівські бурмистер і райці, наказуємо, щоб цей податок чопове і згадану міську контрибуцію використали не на іншу потребу, тільки на укріплення того міста задля нашої ласки. Дано у Вільно в найближчу п`ятницю перед неділею "Ремінісцере", року, як вище (1517).

* Шос - міський податок з нерухомості та капіталу (див.: Kutrzeba S. Szos we Lwowie w początkach XV wieku // Przewodnik Naukowy i Literacki. - Lwów, 1900. - R.XXVIII. - S. 401-411).

78

1518 р., березня 17, Краків

Сигізмунд I звільняє місто Львів від сплати шосу і чопового на 2 квартали

Коп.: МК, 31, k.170-170v. Титульний напис копіїста: "Exactio civilis et czopowe duorum quartalium pro reparacione civitatis Leopoliensis designata".

Регест: MRPS, IV/2, №11530.

Sigismundus Dei gratia rex etc. Significamus tenore presencium universis, quia annuentes supplicationibus consulum nostrorum Leopoliensium volentesque, ut reparatio et munitio ipsius civitatis Leopoliensis, per eos fieri cepta ad celerem et debitam perfectionem deducatur, dandam et concedendam eis duximus pro ipsa reparatione et munitione eiusdem civitatis Leopoliensis exactionem nostram civilem, in presenti generali Cracoviensi conventu institutam, necnon exactionem czopowe duorum quartalium anni unius videlicet a feria quarta post dominicam Invocavit proxime preterita ad feria quarta post dominicam Penthecostes proxime futuram, alterius vero quartale extunc immediate sequentis ab eadem feria quarta post dominicam Penthecostes incipiendi et ad feriam quartam post festum Exaltacionis sancte Crucis proxime futuram terminandi et finiendi, damusque et donamus per presentes, pro eosdem proconsulem et consules Leoplienses pro continuacione reparationis et munitionis eorum civitatis percipiendam et convertendam. Quocirca tibi generoso Dobeslao Chmyeleczky, equsoni Premisliensi

et terrarum Russie exactori nostro generali et pro tempore existenti, mandamus, ut in hac donatione nostra predictos proconsulem et consules Leopolienses conserves, predictasque exactiones ad tempore superius descripta ab illis et civibus Leopoliensibus non exigas, sed libere illas, quam eos percipi et pro reparatione et municione eorum civitatis converti permittas et permitti facias, pro gratia nostra aliter non facturi. Harum quibus sigillum nostrum est impressum testimonio litterarum. Datum Cracovie in conventione generali feria quarta proxima post dominicam Letare, anno Domini millesimo quingentesimo decima octavo, regni nostri anno duodecimo.

Sigismundus rex subscripsit.

Сигізмунд, Божою ласкою і т.д. Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім. Погодившись на прохання наших львівських райців, бажаючи, щоб розпочатий ними ремонт та укріплення того міста Львова були доведені до швидкого і належного закінчення, вважали їм дати і надати на той ремонт та укріплення того міста Львова наш міський податок, встановлений на даному вальному сеймі в Кракові, а також податок чопове на два квартали одного року, а саме: від середи після найближчої неділі "Інвокавіт" до середи після майбутньої неділі на П`ятидесятницю; інший же квартал звідси негайно починається - з середи після неділі П`ятидесятниці, і завершивши середою після св. Воздвиження Чесного Хреста, даємо і даруємо даною (грамотою), щоб львівські бурмистер і райці на продовження ремонту та укріплення їх міста отримали та використали. Тому тобі, шляхетний Добеславе Хмелецький, перемиський конюший і наш генеральний збирачу податків руських земель, і що в майбутньому будуть, наказуємо: при цій нашій донації згаданих львівських бурмистра і райців збережи і згаданих податків до вищеописаного часу від них і львівських міщан не стягуй, але дозволь, щоб вільно вони отримували (податки) і на ремонт та укріплення того міста використовували та роби, щоб дозволили; інше заради нашої ласки хай не робиться. Для засвідчення цієї справи даної грамоти наша печатка є притиснута. Дано на вальному сеймі у Кракові у найближчий вівторок після неділі "Летаре", року Божого 1518, нашого панування 12 року.

79

1521 р., грудня 20, Пйотрків

Сигізмунд I звільняє місто Львів від сплати шосута чопового на 2 квартали

Коп.: МК, 35, k.469-470; k.620. Титульний напис копіїста: "Exactio civilis et czopowe in civitate Leopoliensi pro reparatione meniorum consulibus eiusdem civitatis Leopoliensis data".

Регест: MRPS, IV/2, №13052.

Sigismundus Dei gratia rex etc. Significamus tenore presencium universis, quia nos volentes civitatem nostram Leopoliensem contra quorumcunque hostium nostrorum impetum et conservacione incolarum illius aliorumque subditorum nostrorum debite reparari et muniri, dedimus et assignavimus damusque et assignamus harum serie literarum pro ea ipsa reparacione et municione, famatis proconsuli et consulibus dicte civitatis nostre Leopoliensis exactionem civilem schoss vulgariter nuncupatam, que in presenti conventu generali Pyotrkowiensi instituetur, necnon exactionem czoppowe quartalis proxime pro festo sancte Lucie functi et duorum aliorum quartalium immediate sequentium per coctures cervisie dicte civitatis Leopoliensis nobis solvi debitam damusque et donamus pro reparacione et municione eiusdem civitatis recipiendam et convertendam. Quocirca tibi generoso Stanislao Iaskmaniczki, iudici Premisliensi et exactori terrarum Russie et quilibet alteri exactori earundem terrarum pro tempore existenti commitimus et mandamus, ut dictos proconsulem et consules Leopolienses in hac donacione nostra conserves, predictasque exactiones pro reparacione illius civitatis Leopoliensis designatas ab eis non exigas, nec exigi facias, pro gratia nostra. De qua quidem contribucione trium quartalium predictorum eosdem proconsulem et consules. Quibus in testimonium sigillum nostrum est impressum. Datum in conventione generali Piotrkowiensi feria sexta proxima ante festam sancti Thome appostoli, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo primo, regni nostri anno quintodecimo.

Relatio [...].

Сигізмунд, Божою ласкою і т.д. Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім. Ми, бажаючи, щоб наше місто Львів проти будь-яких нападів ворогів і для захисту його жителів та інших наших підданих належно було відремонтовано та укріплено, дали і виділили, даємо і виділяємо цією грамотою для того власне ремонту та укріплення славетним бурмистру і райцям нашого згаданого міста Львова міський податок, по-простому званий шос, встановлений на даному вальному сеймі в Пйоткрові, а також податок чопове на найближчий квартал на свято св. Луки та два інші квартали, що негайно (потім) починаються, від людей, які варять пиво; (цей податок) згадане наше місто Львів нам мало би платити, даємо і даруємо для ремонту та укріплення того міста, щоб (податок) отримати і використати. Тому тобі, шляхетний Станіславе Яскманіцький, перемиський суддя та збирачу податків руських земель і будь-який інший збирач податків тих земель, що буде в майбутньому, доручаємо і наказуємо: згаданих львівських бурмистра і райців при цій нашій донації збережи, згадані податки, визначені для ремонту того міста Львова, від них не стягуй і не роби, щоб (інші) стягували, задля нашої ласки, з контрибуції на три квартали, (наданої) згаданим бурмистру і райцям. Для засвідчення (грамоти) наша печатка є притиснута. Дано на вальному сеймі у Пйоткрові у найближчу п‘ятницю перед святом св. апостола Томи, року Божого 1521, нашого панування 15 року.

80

1522 р., липня 25, Вільно

Сигізмунд I звільняє місто Львів від сплати чопового на квартал

Коп.: MK, 35, k.864-865. Титульний напис копіїста: “Exactio czopowe unius anni data civibus Leopoliensibus pro reparatione civitatis”.

Регест: MRPS, IV/2, №13275.

Sigismundus etc.] Significamus etc., quia annuentes supplicationibus consulum civitatis nostre Leopoliensis volentesque, ut reparatio et municio eiusdem civitatis opera illorum fieri cepta debite et celeriter perficiatur, ipsis pro continuanda eadem reparatione et munitione exactionem czopowe unius adhuc quartalis anni post expirationem alterius prioris donacionis nostre, eiusdem etiam exactionis nostre czopowe, que illic in Leopoli colligitur dandam, donandam et designandam duximus, damusque donamus et designamus presentibus literis nostris mandantes tibi exactori terrarum Russie moderno et pro tempore existenti, ut in hac donatione praefate exactionis czopowe unius quartalis anni ab expiratione prioris nostre donationis ipsos consules Leopolienses conserves libereque illos de eadem exactione inius quartalis anni proximo continuatione predicte reparacionis civitatis eis designata disponere permittas pro gratia nostra. Harum etc. Datum Wilne die sancti Iacobi apostoli, anno Domini 1522, regni nostri XVI-e.

Сигізмунд і т.д. Повідомляємо і т.д. Погоджуємось на прохання райців нашого міста Львова, бажаючи, щоб ремонт та укріплення того міста, розпочата ними праця належно і швидко закінчилася би, їм для продовження того ремонту та укріплення податок чопове на один квартал, після закінчення іншої попередньої нашої донації також того нашого податку чопове, яке тут, у Львові, збирається, вважали дати, дарувати і виділити, даємо, даруємо і виділяємо даною нашою грамотою. Наказуємо тобі, збирачу податків руських земель, сучасний і що в майбутньому буде: щоб при цій донації вищезгаданого податку чопове на один квартал в році після закінчення попередньої нашої донації тих львівських райців збережи та дозволяй, щоб їм було вільно розпоряджатися цим для них визначеним податком на один квартал у найближчому році для продовження згаданого ремонту міста, задля нашої ласки. Для і т.д. Дано у Вільно в день св. апостола Якоба, року Божого 1522, нашого панування - 16.

81

1523 р., квітня 15, Краків

Сигізмунд I надає право райцям Львова збирати шосовий і чоповий податок на чотири квартали після закінчення попереднього звільнення

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.109, арк. 5-6. Папір: 21,6х31,3 см. Без написів. Документ пошкоджений у правому верхньому куті. На папері під текстом відтиснена нечітка печатка.

Коп.: МК, 36, k.147-148.

Регест: MRPS, IV/2, №13532.

Sigismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lithuanie, Russie Prussieque dominus et heres etc. Significamus tenore presentium, universis. Quia volentes reparationes civitatis nostre Leopoliensis iam pridem [fieri ceptam][1] ad debitam perfectionem deduci, dedimus et contulimus famatis proconsuli et consulibus illus damusque et [conferimus][1] harum serie literarum pro ea ipsa reparatione perficienda, exactionem nostram civilem schossz vulgariter [nuncupatam][1] proxime instituendam, necnon contributionem czopowe cuiuslibet potus illic in Leopoli per illos exigendam, [per quatuor][1] anni quartalia, computanda ab expiratione prioris donacionis nostre eiusdem contributionis czopowe, ipsis [etiam consulibus][1] pro ea ipsa reparatione civitatis facte. Quocirca tibi generoso Stanislao Iaszkmanyczki iudici Premisliensi, [exac] tori[1] moderno terrarum nostrarum Russie et pro tempore existentibus exactoribus earundem terrarum, mandamus, ut ad ipsam exactionem nostram civilem proxime, ut premissum est, instituendam, necnon ad contributionem czopowe per tempus superius expressum, vos non intromittatis, sed ipsos consules Leopolienses illam exigere libere, pro dicta reparatione ipsius civitatis permittatis pro gracia nostra. Datum Cracovie feria quarta proxima post dominicam Conductus Pasche, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo tercio, regni nostri anno decimo sextimo.

Sigismundus rex subscripsit.

[1] Оригінал пошкоджений, відчитано за копією МК.

Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім. Бажаючи довести до належного завершення відновлювальні роботи нашого міста Львова, що раніше були розпочаті, дали і надали тим славетним бурмистру і райцям, даємо і надаємо змістом цієї грамоти для завершення відновлювальних робіт наш міський податок, званий по-простому шос, нещодавно встановлений, на чотири квартали, враховуючи час від закінчення нашого попереднього звільнення (від сплати) чопового податку, даного

їм для цього ж відновлення міста. Тому тобі, шляхетний Станіславе Яшкманицький, перемиський суддя, сучасний збирач податків в наших руських землях, і збирачам податків, що в майбутньому будуть, наказуємо, щоб не вмішувалися до нашого міського податку, нещодавно встановленого, як вище згадувалося, ні до чопового податку на вищезгаданий час, але тим львівським райцям цей (податок) дозволяйте вільно стягувати для відновлення того міста, задля нашої ласки. Дано в Кракові у найближчу середу після "Томиної" неділі, року Божого 1523, нашого панування - 17.

82

1523 р., квітня 16, Краків

Сигізмунд I надає райцям половину прибутків з частини чопового податку ("трійного"), друга половина якого, як і раніше, відходить на відбудову міста

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.333. Пергамент: 28х36,5 см. Написи: "Sigismundi Primi", "Donacio medietatis ternarium consulatui, 1523", "Z czopowego" (XVI-XVII). На пергаменті під текстом залишки відтисненої у червоному воскові печатки: Gum., XIII, №46.

Коп.: МК, 36, k.147; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.92-93; спр.646, арк.141-141зв.

Регести: MRPS, IV/2, №13532; Каталог, №384.

Sigismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lithuanie, Russie, Prussieque etc. dominus et heres. Significamus tenore presentium universis. Quia nos considerantes consules civitatis nostre Leopolienses obeundo actiones et negocia reipublice eiusdem civitatis, rem suam familiarem negligere, nec illi adeo commode intendere posse, non absque iactura et detrimento eorum, sicuti alii cives privati, qui ab ipsis negociis et muneribus publicis civilibus, sunt immunes et liberi. Proinde nos volentes eiusdem consulibus Leopoliensibus hanc iacturam et detrimentum ipsorum, gratia et munificentia nostra, quo alacrius et diligencius officio suo, in curandis dictis negociis publicis et civitate illa, recte et debite administranda, fungantur, in aliqua parte sarcire ex speciali respectu et gratia nostra regia dedimus et assignavimus damusque et assignamus, ad voluntatis nostre beneplacitum hisdem consulibus Leopoliensibus modernis et pro tempore existentibus, medietatem ternariorum, qui ex contributione czopowe illic provenire solent, reliquam vero illorum medietatem iuxta priorem ordinationem nostram, pro reparatione civitatis convertendam designamus. Harum testimonio literarum, quibus sigillum nostrum est impressum. Datum Cracovie feria quinta proxima post dominicam Conductus Pasche, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo tercio, regni nostri anno decimo septimo.

Sigismundus rex subscripsit.

Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім. Ми, обміркувавши, що райці нашого міста Львова, займаючись справами і турботами спільноти того міста, нехтують свої власні справи, що не можуть до такої міри прагнути для користі (міста) без втрат і збитків для себе, у той час, коли інші приватні міщани від громадських міських турбот і обов‘язків є звільнені і вільні. Тому ми, бажаючи тих львівських райців через їх втрати і збитки нашою ласкою і щедрістю (наділити), щоб енергійніше і ретельніше свій уряд виконували, опікуючись згаданими громадськими справами, управляли правильно і належно тим містом; в будь якій частині освячуючи, зі спеціальної королівської підтримки і ласки, дали і виділили, даємо і виділяємо, з доброго нашого бажання, тим сучасним львівським райцям і що в майбутньому будуть, половину “трійного”* податку, що з чопового податку виникає, нашим розпорядженням визначаємо на використання для відновлення міста. Для засвідчення грамоти наша печатка є притиснута. Дано в Кракові у найближчий четвер після “Томиної” неділі, року Божого 1523, нашого панування - 17.

Сигізмунд, король, підписав.

* “Трійне“ - частина чопового податку.

83

1525 р., лютого 17, Пйотрків

Сигізмунд I дозволяє бурмистру і райцям Львова збирати в час ворожих нападів по півгроша або дев’ять денарів від кожного возу приїжджих людей з метою наведення порядку та на відбудову й укріплення міста

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.338. Пергамент: 37,7х52,6 + 13,1 см. Ініціал “I“. Написи: “Regestratae” (XVI), “Litere super exigendis grossiculis tempore incursionis hostium a quolibet curru, anno 1525” (XVI), “Sigismundi Primi convencionale privilegium” (XVI). На шовковому червоно-жовто-біло-голубому шнурку печатка: Gum., XIII, №46.

Коп.: MK, 39, k.238-239; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.642, арк.273-280.

Регести: MRPS, IV/2, №14166; Каталог, №392.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quia sacra regum et principum maiestatem, oblivioni consulendo, ea, que fiunt sub tempore literis commendare instituit, ut in hominum memoria permanere valeant. Proinde nos Sigismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lithuanie, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiawie, Russie, Prussie ac Culmensis, Elbin-

gensis Pomeranieque etc. dominus et heres. Significamus tenore presencium, universis, presentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quia cum nunccii, qui a famatis proconsule et consulibus civitatis nostre Leopoliensis ad nos erant missi, inter alia, que apud nos obibant civilia negocia, coram nobis exposuissent, quod ipsa civitas Leopoliensis, tempore cuiuslibet incursionis hostibus, in regnum nostrum et terras Russsie, plurima incommoda sustinere soleat ab hominibus externis, tumultuarie et gregatim, ad illam confugientibus, qui ex curribus et equis, nedum, pecoribus suis, eandem civitatem, fimo et luto replentes, turpem et foedam eius faciem, post suum illinc discessum, relinquunt et causa illius purgande et mundande, ipsos consules ad curas et expensas in utiles inducunt, supplicassentque nobis nunccii predicti, ut huiusmodi expensarum benignam racionem habere ipsisque consulibus, a predictis hominibus externis de oppidis et villis vicinis, ad illos per timore hostibus impetus fugientibus seu ab eorum curribus aliquid exigere pro eductione luti et fimi, ex ipsorum frequentia ad aucti permitteremus. Nos huic consentanee supplicationi anuentes considerantesque eadem civitatem nostram Leopoliensem, multum in suis publicis et privatis facultatibus decrevisse, illique ad alios magis necessarios usus et necessitates, quam educendi fimi et luti, civiles proventus non suppefere, permittendum duximus et tenore presencium permittimus perpetuo et in evum, ipsis eius proconsuli et consulibus modernis et pro tempore existentibus, damusque illis facultatem, ut possint a quolibet curru hominum externorum quorumcunque, ad ipsam civitatem Leopoliensem et eius suburbia propter evitandam vim et manum hostilem, confugientium, per medium grossum seu per novem denarios exigere et recipere summamque pecuniariam ex huismodi exactione collectam, pro reparatione civitatis, vallorum et fossarum ac ipsius fimi et luti, uti premissum est eductione convertere sine capitanei nostri Leopoliensis aliorumque officialium nostrorum et cuiusvis alterius impedimento, id quod ad universorum et singulorum, quorum interest, noticiam deducimus per presentes, mandantes, ut ipsis proconsuli et consulibus Leopoliensibus vel eorum officialibus seu familiaribus, ad id ab eis constitutis, a singulis curribus vestris predictis tempore cuiuslibet tumultuarii concursus vestri in ipsam civitatem Leopoliensem per formidine hostium novem denarios seu medium grossum irrecuse solvatis et contribuatis, eosdemque consules hac admissione et facultate illis per nos concessa, uti omnino permittates, pro gratia nostra non aliter facturi. In cuius rei testimonium sigillum nostrorum presentibus est appensum. Actum et datum in conventu Pyotrkowiensi generali, feria sexta proxima post festum sancti Valentini, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo quinto, regni nostri anno decimo nono. Presentibus reverendissimo ac reverendis in Christo patribus dominis Ioanne de Lassko archiepiscopo Gnesnensi, legato nato et primate, Petro de Thomicze Cracoviensi et Posnaniensi episcopo ac regni nostri vicecancellario, Mathia de Drzewycza Wladislawiensi, Raphaele de Leschno Plocensi, Andrea Crziczky Premisliensi, Iacobo de Buczacz Chelmensi et Laurentio de Myedzileski Camenecensi, episcopis, necnon magnificis, venerabilibus et generosis Nicolao de Dambrowicza castellano Cracoviensi, Christophoro de Schidlowyecz palatino et capitaneo Cracoviensi ac regni nostri cancellario, Andrea de Thanczin Sandomiriensi,

Stanislao de Coscielecz Calissiensi, Iaroslao de Lassko Siradiensi, Andrea de Opporow Iuniwladislaviensi, Otta de Chodecz Russie generali, Ioanne Bochotnyczki de Lublinensi, Andrea de Nysczicze Plocensi, Andrea de Kuthno Rawensi, palatinis, Luca de Gorca castellano Posnaniensi et capitaneo maioris Polonie generali, Nicolao de Schidlowyecz castellano Sandomiriensi et regni nostri thesaurario, Vinceslao de Osrorogh Calissiensi, Ioanne comite de Tharnow Woynicensi, Vincentio Swidwa de Schamotuli Gnesnensi, Iacobo de Przeramb Siradiensi, Ianussio Swirczewski Visliciensi, Georgio Crupski de Orchow Leopoliensi, Adam de Drzewicza Radomiensi, Stanislao de Sprowa Zarnowiensi, castellanis, Stanislao de Chodecz marschalco regni nostri ac Leopolinsi capitaneo, Petro Kmytha de Vyssnycze marschalco curie nostre, Ioanne Lathalski Gnesnensi, Cracoviensi, Posnaniensi et Lancitiensi preposito, Ioanne Carnkowski preposito Scarbimiriensi, Stanislao Goreczki custode Plocensi et preposito Calissiensi, Ioanne Choyenski Cracoviensi, Ioanne Gorski Posnaniensi, archidiaconis, Nicolao Zamosczki Sandomiriensi, Bernhardo Wapowski Cracoviensi, cantoribus, Silvestro Ozarowski succamerario nostro et Zawichostensi capitaneo, Ioanne Tharlo de Sczekarzowicze incisore nostro et aliis quam pluribis dignitariis, officialibus et aulicis nostris, testibus circa premissa fidedignis, sincere et fidelibus nostris dilectis. Datum per manus prefati reverendi in Christo patris domini Petri Cracoviensis et Posnaniensis episcopi et regni nostri vicecancellarii, sincere nobis dilecti.

Petrus episcopus et vicecancellarius subscripsit.

Relacio eiusdem reverendi in Christo patris domini Petri de Tomycze episcopi Cracoviensis ac regni Polonie vicecancellarii.

В ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Священний маєстат королів і володарів встановлює, “дораджений” забуттям, щоб те, що трапляється в (їх) час, доручаючи грамотам, змогло в людській пам‘яті залишитися. Тому ми Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Коли посланці від славетних бурмистра і райців нашого міста були до нас послані, між інших (справ), з якими прийшли до нас у міських справах, представивши нам, що те місто Львів, у будь-який час ворожих набігів на наше королівство і руські землі, звичайно, терпить численні незручності від людей-чужинців, що постійно і великим натовпом тікають до нього, хто з возами і кіньми, не кажучи про свою худобу того міста, що гноєм і багном переповнює (місто), огидним і жахливим його обличчя після того відходу (худоби) звідти залишається; і ця справа для очищення і відчищання призводить до турбот і витратам тим райцям, просили нас вищезгадані посланці, щоб ми, маючи на увазі витрати райців від вищезгаданих людей-чужинців з сусідніх містечок і сіл, що тікають від страху перед нападом ворогів, чи від їхніх возів, дозволити стягувати (податок) для вивезення багна і гною, через їх постійність та збільшення. Ми, розглянувши і погодившись на це відповідне прохання, що наше місто Львів, численне у своїх громадянах і приватних можливостях, постановило і до інших багатьох необхідностей і нагальностей, як вивезення гною і багна, міського прибутку

не вистачає, ми вважали дозволити і змістом даної (грамоти) дозволено надавати і навіки тим сучасним бурмистру і райцям і що в майбутньому будуть, даємо їм можливість, щоб могли від кожного воза будь-яких людей, чужинців, що тікають до того міста Львова та його передмість, уникаючи ворожої сили і руки, по половині гроша чи по 9 денаріїв стягувати і отримувати та грошову суму, зібрану з такого податку використовувати на відбудову міста, валів і ровів та, як вище згадувалося, на вивезення гною та багна, без перешкоди з боку нашого львівського старости, інших наших урядовців та будь-кого іншого. Це до відома всіх і кожного, кому потрібно, доводимо даною (грамотою), наказуючи, щоб тим львівським бурмистру і райцям чи їхнім урядовцям або слугам, до цього від них поставлених, від кожного вищезгаданого вашого воза в будь-який час воєнного поспіху, напливу до того міста Львова від страху перед ворогами, сплачували і відчислювали 9 денаріїв чи півгроша непорушно. На цей дозвіл і можливість, надану райцям, у всьому дозволяйте, інше задля нашої ласки хай не робиться. Для засвідчення справи даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Діялося і дано на вальному сеймі у Пйотркові у найближчу п'ятницю після свята св. Валентина, року Божого 1525, нашого панування - 19, у присутності (*список свідків*). Дано через руки згаданого велебного у Христі пана отця Петра, краківського і познанського єпископа і віце-канцлера нашого королівства, щиро нам милого.

Петро, єпископ і віце-канцлер, підписав.

За свідченням велебного у Христі пана отця Петра з Томичів, краківського єпископа і віце-канцлера Польського королівства.

84

1525 р., лютого 17, Пйотрків

Сигізмунд I на прохання бурмистра і райців Львова переносить їхні села Зубрю і Сихів із земського права на міське магдебурзьке право, звільняючи їх від юрисдикції земських і гродських урядників

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.337. Пергамент: 38,8х64,2 + 11 см. Ініціал "I". Написи: "Regestratae" (XVI), "Villarum Zubrze ac Sichow in ius et civitatem Leopoliensem incorporacio, de anno Domini MDXXV-to, 1525" (XVI), "1564, 20 Marcii oblata revisa in conventu regni Varssoviensi" (XVI), "Feria 6-ta post fesrum sancti Valentini anno 1525, Sigismundi" (XVII). На шовковому червоному шнурку печатка: Gum., XIII, №46.

Коп.: МК, 39, k.236-238; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.642, арк.273-280.

Регести: MRPS, IV/2, №14165; Каталог, №391.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quia facta hominum quantumcunque memorabilia facile intereunt, nisi literarum officio fuerint memorie commendata. Proinde nos Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, nec non terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiaviae, Russiae, Prussiae, Culmensis, Elbingensis Pomeraniaeque etc. dominus et heres. Significamus tenore presencium, universis et singulis, presentibus et futuris, harum noticiam habituris, quia nos habentes in prospectu plurima obsequia et benemerita famatorum proconsulis et consulum civitatis nostre Leopoliensis, quibus se nobis et nostris predecessoribus ac reipublice regni nostri tempore pacis et bellorum debita fide et subiectione officiosissime commendatos reddiderunt et magis indies reddere student, considerantesque eosdem proconsulem et consules eiusdem civitatis nostre Leopoliensis multum in suis facultatibus et publice et privatim decrevisse et multa onera civilia pro municione, defensione et conservacione dicte civitatis Leopoliensis, ferre, illosque in ferendis hisdem oneribus, gratia nostra regia relevare ac ad nostra et ipsius reipublice regni nostri futura servicia, apciores et promptiores reddere volentes, de certa sciencia et voluntate nostra regia et consensu consiliariorum nostrorum in presenti conventu generali congregatorum, villas eorum civiles Zubrza et Szychow appellatas in districtu Leopoliensi sitas et in iure terrestri locatas de eodem iure terrestri in ius civile Maydeburgense transferendas et duximus transferimusque et transponimus transponendas ac easdem villas ipsi iuri civili Maydeburgensi et iurisdicioni dictorum proconsulis et consulum Leopoliensium modernorum et pro tempore existentium, perpetuo annectimus, asscribimus et incorporamus eximentes et eliberantes prefatos proconsulem et consules ac incolas earundem villarum Zubrza et Szyhow ab omni iurisdicione et superioritate omnium et singulorum regni nostri palatinorum, castellanorum, capitaneorum, iudicum et subiudicum et aliorum quorumvis officialium terrestrium et castrensium et ministerialium eorundem et a citacionibus ac iudiciis terrestribus et castrensibus, ita quod deinceps non coram illis, verum coram ipso proconsule et consulibus Leopoliensibus modernis et pro tempore existentibus, pro quibuscunque causis, tam magnis, quam parvis, et exceptis quantumcunque gravibus et enormibus respondere teneantur. Eximentes insuper prefatos proconsulem et consules Leopolienses modernos et pro tempore existentes, prout eximimus ac liberos et absolutos facimus, harum serie literarum, ratione predictarum villarum Zubrza et Szychow ab omni bellica expedicione generali et particulari ac contribucionibus publicis pro nostra et reipublice necessitate institutis et instituendis et ab omni alia servitute et oneribus terrestribus, que alii bonorum terrestrium possessores de iure et consuetudine regni nostri ex huiusmodi bonis obire sunt astricti. Ita quod deinceps eadem ville seu bona Zubrza et Szychow non terrestria, sed mere civilia esse censeantur, ac ea libertate et immunitate gaudeant et pociantur, qua alia bona prenominate civitatis nostre Leopoliensis, potuintur et gaudeant, ex illisque nunquam amplius bellum serviatur, sed duntaxat exactio civilis schosz vulgo nuncupata quotiescunque illam institui contigerit pro necessitate reipublice simul cum eadem civitate Leopoliensi pendatur perpetuis temporibus et in evum. In cuius rei testimonium sigillum

nostrum est presentibus appensum. Actum et datum in conventu generali Piotrkoviensi, feria sexta proxima post festum sancti Valentini, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo quinto, regni nostri anno decimo nono. Presentibus reverendissimo ac reverendis in Christo patribus dominis Ioanne de Lassko archiepiscopo Gnesnensi, legato nato et primate, Petro Thomyczky episcopo Cracoviensi et Posnaniensi et regni nostri vicecancellario, Mathia de Drzewicza Wladislaviensi, Raphaele de Leschno Plocensi, Andrea Crziczky Premisliensi, Iacobo de Buczacz Chelmensi et Laurentio de Myedzilessye Camenecensi, episcopis, necnon magnificis, venerabilibus et generosis Nicolao de Dambrowycza castellano Cracoviensi, Christophoro de Schidlowyecz palatino et capitaneo Cracoviensi, regni nostri cancellario, Andrea de Thanczin Sandomiriensi, Stanislao de Coscielecz Calissiensi, Iaroslao de Lassko Siradiensi, Andrea de Oporow Iuniwladislaviensi, Otta de Chodecz Russie generali, Ioanne Bochothnyczki de Oleschnycza Lublinensi, Andrea de Nisczicze Plocensi, Andrea de Cuthno Rawensi, palatinis, Luca de Gorca castellano Posnaniensi et capitaneo maioris Polonie generali, Nicolao de Sidlowiecz Sandomiriensi et regni nostri thesaurario, Venceslao de Osrorogk Calissiensi, Ioanne comite de Tharnow Woynicensi, Vincentio Swidwa de Schamotuli Gnesnensi, Ianussio Swirczowski Visliciensi, Georgio Crupski de Orchow Leopoliensi, Adamo de Drzewicza Radomiensi, Stanislao de Sprowa Zarnoviensi, castellanis, Stanislao de Chodecz marsalco regni nostri, Petro Kmytha de Vissnicze marsalco curie nostre, Ioanne Lathalski Gnesnensi, Cracoviensi, Posnaniensi et Lancitiensi, Ioanne Carnkowski Scarbimiriensi, Stanislao Goreczki Calissiensi prepositis et custodis Plocensi, Ioanne Choienski Cracoviensi, Ioanne Gorski Posnaniensi, archidiaconis, Nicolao Zamosczki Sandomiriensi, Bernardo Wapowski, cantoribus, Stanislao Tharlo canonico Cracoviensi, Silvestro Ozarowski succamerario nostro et Zawichostensi capitaneo et aliis quam plurimis dignitariis, officialibus et aulicis nostris, testibus circa premissa fidedignis, sincere et fidelibus dilectis. Datum per manus prefati reverendi in Christo patris domini Petri Cracoviensis et Posnaniensi episcopi et regni nostri vicecancellarii, sincere nobis dilecti.

Petrus episcopus et vicecancellarius subscripsit.

Relacio eiusdem reverendi in Christo patris domini Petri Thomycki episcopi Cracoviensis et regni Polonie vicecancellarii.

Albertus Lubowidzki [notarius] terre et dio[e]cesis Plocensis subscripsit.

ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Будь-які справи людей, гідні пам‘яті, легко зникають, якщо не будуть доручені пам‘яті обов‘язком грамот. Тому ми Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Ми, маючи на увазі численні послуги і доброчесність славетних бурмистра і райців нашого міста Львова, які нам і нашим попередникам і державі нашого королівства в мирний і воєнний час з належною вірністю і покірністю віддано служили; розглянувши, що бурмистер і райці того нашого міста Львова вирішили при багатьох своїх можливостях

і в громадському, і в приватному плані, нести численні міські тягарі для зміцнення, охорони і збереження згадано міста Львова; бажаючи їх несення тих тягарів нашою королівською ласкою полегшити, і щоб до нашого та держави нашого королівства служіння вони були охочішими та готовнішими, з певним нашим королівським розумінням і бажанням та згодою наших дорадників, зібраних на даному вальному сеймі, їх міські села, що називаються Зубря та Сихів і знаходяться у Львівському повіті, осаджені на земському праві, ми вважали перевести з того земського права в міське магдебурзьке право та перевели і перенесли, переводячи ці села на міське магдебурзьке право і юрисдикцію згаданих львівських бурмистра і райців, сучасних, і що в майбутньому будуть, назавжди приєднуємо, записуємо і вводимо, вилучаючи і звільняючи згаданих бурмистра, райців та жителів тих сіл Зубрі та Сихова з усієї юрисдикції і зверхності всіх і кожного в нашому королівстві воєвод, каштелянів, старост, суддів, підсудків та інших будь-яких земських, гродських і возних урядовців, від позивів земських і гродських судів, так щоб надалі не в них, але перед львівськими бурмистром, райцями, сучасними і що в майбутньому будуть, повинні відповідати з будь-якою справою, як великою, так і малою, включаючи будь-які обтяження і надмірності. Нарешті, вилучаючи вищезгаданих, сучасних і що в майбутньому будуть, львівських бурмистра і райців, теж вилучаємо, вільними і звільненими робимо змістом цієї грамоти вищезгадані села Зубрю і Сихів від всіх публічних загальних і окремих військових походів та контрибуцій, встановлених і що будуть встановлені для нашої і державної необхідності і від всіх інших земських обов'язків та тягарів, які інші власники земських маєтків за правом і звичаєм нашого королівства з тих маєтків змушені приймати. І так надалі ці села чи маєтки Зубря і Сихів не земським, а цілком міським хай визначаються і його (міста) вільністю та імунітетом хай тішаться і володіють, як інші маєтки вищезгаданого нашого міста Львова володіють і тішаться. З тих (сіл) ніколи у воєнний час хай не служиться, але тільки міський податок, що по-простому називається шос, скільки б разів не був встановлений для потреб держави разом з тим містом Львовом хай сплачують вічними часами і назавжди. Для довіри до справи даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Діялося і дано на вальному сеймі у Пйотркові у найближчу п'ятницю після свята св. Валентина, року Божого 1525, нашого панування - 19, у присутності (*список свідків*). Дано через руки згаданого велебного у Христі пана отця Петра, краківського і познанського єпископа і віце-канцлера нашого королівства, щиро нам милого.

Петро, єпископ і віце-канцлер, підписав.

За свідченням велебного у Христі пана отця Петра з Томичів, краківського єпископа і віце-канцлера Польського королівства.

Альберт Любовидзький, секретар Плоцької землі та діоцезії.

* Зубря та Сихів - земські шляхетські села, куплені райцями на початку XV ст.

85

1525 р., лютого 23, Пйотрків

Сигізмунд I звільняє місто Львів від сплати чопового на 3 квартали

Коп.: MK, 39, k.236. Титульний напис копіїста: “Duo quartalia contributionis czopowe pro reparatione civitatis Leopoliensis assignata et donata”.

Регест: MRPS, IV/2, №14184.

Sigismundus etc. Significamus tenore presentium, universis. Quia nos considerantes civitatem nostram Leopoliensem in finibus regni nostri sitam, pro securiori conservatione, tam incolarum eius, quam etiam aliorum subditorum nostrorum ad illam imminente hostili impetu confugere solitorum, meliori adhuc reparatione et munitione indigere dedimus et contulimus famatis proconsuli et consulibus eiusdem civitatis Leopoliensis pro ea ipsa reparatione et munitione duo quartalia contributionis czopowe in presenti conventu generali Pyotrkoviensi institute damusque et conferimus literis nostris presentibus. Quocirca tibi generoso Ioanni Wylczek, tribuno terre Leopoliensis et eius college spirituali exactoribus eiusdem terre Leopoliensis modernis et pro tempore existentibus, mandamus, ut ipsos proconsulem et consules Leopolienses in hac donacione nostra duorum anni quartalium predicte contributionis czopowe conservetis, illosque eadem contributionem per ipsa duo quartalia pro reparatione et munitione eiusdem civitatis nostre Leopoliensis libere exigere et percipere permitatis, pro gratia nostra non aliter facturi. Harum quibus sigillum nostrum est impressum testimonio literarum. Datum in conventu generali Pyotrkoviensi in vigilia sancti Mathie apostoli, anno Domini MDXXV, regni nostri anno decimo nono.

Sigismundus rex subscripsit.

Сигізмунд і т.д. Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім. Беручи до уваги, що наше місто Львів на кордонах нашого королівства знаходиться, для безпечнішого захисту, як його жителів, так й наших інших підданих, як туди звичайно при безпосередньому ворожому нападі тікають, (місто) доброго ремонту та укріплення позбавлене; дали і наділили славетним бурмистру і райцям того міста Львова для того ремонту та укріплення на два квартали контрибуцію чопове, встановлену на даному вальному сеймі в Пйотркові і даємо та наділяємо даною нашою грамотою. Тому тобі, шляхетний Йоане Вильчек, войський Львівської землі та його духовні колеги, збирачі податків цієї Львівської землі, сучасні і що в майбутньому будуть, наказуємо: тих львівських бурмистра і райців при цій нашій донації на два квартали згаданої контрибуції чопове збережіть, дозвольте їм цю контрибуцію на два квартали для ремонту та укріплення того нашого міста Львова вільно стягувати і отримувати, задля нашої ласки інше хай не робиться.

Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є притиснута. Дано на вальному сеймі у Пйотркові напередодні свята апостола Матія, року Божого 1525, нашого панування - 19.

86

1525 р., вересня 13, Краків

Сигізмунд I надає містові Львову право арештувати товари перебуваючих в Львові молдавських купців

Коп.: MK, 39, k.479. Титульний напис копіїста: "Litere aresti civibus Leopoliensibus concesse".

Регест: MRPS, IV/2, №14306.

Sigismundus etc. Significamus etc. Quia tametsi pluries iam scripserimus magnifico woyewode terre Moldawie, egerimusque apud illud, ut bona et merces civium nostrorum Leopoliensium illic in terra sua preter omnem eorum culpam et causam legittimam arestatas libera eidem civibus dimitti et ex aresto relaxari faceret. Quia tamen ex querelis ipsorum civium nostrorum Leopoliensium nunc coram nobis reiteratis didicimus eundem woyewodam Moldavie scripta et postulata nostra parum curare bonaque ac merces ipsorum civium nostrorum Leopoliensium in terra sua aresto subiecta illic hactenus detineri. Nos indemnitati eorundem civium nostrorum Leopoliensium opportuno modo prospicere volentes presentes literas aresti illis decernendas esse duximus et decrevimus, quibus damus illis plenam facultatem subditos ipsius woyewode Moldavie cum rebus et mercibus illorum in civitate Leopoliensi arestandi et detinendi, tam diu donec illis pro eorum dampnis in terra Moldavie illatis, debita satisfactio et solucio impendatur, id quod ad universorum et singulorum, quorum interest noticiam deducimus et deduci volumus per presentes, quibus sigillum nostrum est impressum testimonio literarum. Datum Cracovie feria quarta ante festum Exaltacionis sancte Crucis, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo quinto, regni nostri anno decimo nono.

Сигізмунд і т.д. Повідомляємо і т.д. Хоча ми багато писали вельможному воєводі Молдавської землі та викладали письмово йому, щоб майно та товари наших львівських міщан там у своїй землі, які внаслідок їх провини у законній справі були арештовані, вільно тим міщанам відпустив і з арешту наказав віддати. Однак зі скарг тих наших міщан, тепер нам повторених, ми дізналися, що той воєвода Молдавії нашими грамотами і вимогами мало турбується, майно й товари тих наших львівських купців, які у його землі знаходяться, в арешті

до цього часу затримані. Ми, бажаючи знайти спосіб повернути збитки тим нашим львівським міщанам, вважали, що слід присудити даною грамотою арешт і вирішуємо, даємо, їм (міщанам) повну можливість арештовувати підданих того воєводи Молдавії разом з їх речами і товарами у місті Львові так довго, поки вони не матимуть належної сатисфакції та сплати за їхні збитки, завдані у Молдавській землі. Про що, до відома всім і кожному, кому потрібно, доводимо і хочемо довести даною (грамотою). Дано у Кракові у середу перед святом Воздвиження Чесного Хреста, року Божого 1525, нашого панування - 19.

* Відомо про лист Сигізмунда I до молдавського воєводи від 17 лютого 1513 р., написаного в справі арешту товарів львівських купців (див.: Acta Tomiciana. Tomus secundus epistolarum, legationum, responsorum, actionum et rerum gestarum serenissimi principis Sigismundi primi. - Poznan, 1852. - S.163).

87

1525 р., жовтня 25, Львів

Сигізмунд I виносить рішення, згідно з яким орендарі чи мешканці шляхетських будинків, як і всі інші міщани, повинні нести всі міські тягарі, а в судових справах, які виникнуть в них з сусідами, повинні з'являтися на суд і судитися там на основі магдебурзького права

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.341. Пергамент: 25х45 + 7,7 см. Ініціал "S". Написи: "De convenientibus nobilibus bona et domos in civitate possedentibus, anno 1525" (XVI). На пергаментному пояску пошкоджена печатка: Gum., XIII, №45.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.107, арк.10-11; оп.1, спр.109, арк.11-12; оп.2, спр.613, арк.41зв-42; спр.614, арк.55-56.

Регест: Каталог, №395.

Sigismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lituanie, Russie totiusque Prussie etc. dominus et heres. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, quomodo dum querularentur coram maiestate nostra regia famati preconsul ac consules civitatis nostre Leopoliensis suo et totius communitatis nominibus contra quosdam nobiles domos in iurisdicione eorum civili habentes, quod ipsi onera civilia prout alii cives tollerare proventusque civitati pertinentes, subire recusarent et contra laudum civitatis prefate, quod ab antiquo ea predecessoribus eorum illic observant, tutores eorum domorum huiusmodi, qui in eorum iure forent, possessionati nollent statuere, cum quibus vicini cives pro eorum iniuriis magnis et parvis in iure ipsorum agere et viceversa in eodem iure per eosdem conveniri suamque iusticiam commode assequi possent et valeant. Nos itaque cupientes huiusmodi differe presenciam inter eosdem

cives et nobiles civitatem ipsam incolentes seu alias domos civiles possidentes sopire et ocasionem talis differencie in futura tempore abolere et tollere, cum dominis regni nostri consiliariis protunc nobiscum existentibus decrevimus et tenore presencium decernimus perpetuis temporibus observandum, quod deinceps arendatores vel inhabitatores domorum prefatorum nobilium et aliorum iure civili in civitate nostra Leopoliensi possessiones vel domos habentium tenebuntur et debebuntur pro ipsis nobilibus vel aliis ius civile habentibus, apud quos domos arrendaverint vel in quorum domibus habitaverint, omnia onera civilia prout ceteri cives subire ac proventus quoscunque civiles civitati solvere, necnon vicinis suis concivibus pro quibuscumque iniuriis domestitius in iurisdicione civili pro eisdem nobilibus et aliis possessoribus talium domorum parere et respondere damnaque et iniurias passis vicinis iuxta formam iuris civilis Maidemburgensis resarcire et reformare. Si vero tales arrendatores impossessionati fuerint ita, quod pro iniuriis vel damnis huiusmodi vicinorum seu concivium satisfacere, bonis suis non possent, extunc huiusmodi damna et perlucra et similiter civilia onera quecumque iure eorum civili in eisdem arrendatoribus talium domorum impossessionatis ipsi cives et vicini perlucraverint et assequerentur, que etiam ad domos huiusmodi pertinent, debebunt super ipsis domibus in iure civili existentibus ipsorum nobilium respici, et in easdem extendi de eisque quibus merito provenerint persolui dum tamen talia perlucra ipsi arendatores dictorum domorum possessoribus, in noticiam perduxerint. Harum literarum testimonio sigillum nostrum presentibus est subappensum. Datum Leopoli feria quarta post festum sancte Luce Ewangeliste, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo quinto, regni nostri anno decimonone.

Cristoforis de S[chydlowyecz] palatinus etc. Cracoviensis ac regni Polonie cancellarius.

Relacio magnifici domini Cristophori de Schydlowyecz palatini et capitanei Cracoviensi ac regni Polonie cancellarii.

Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Скаржилися нашій королівській величності славетні бурмистер і райці нашого міста Львова від свого імені та всієї громади на деяких шляхтичів, які будинки в їхній міській юрисдикції мають, що вони міські податки, (на відміну) від інших міщан, нести і брати на себе відмовляються та (виступають) проти ухвали згаданого міста, що віддавна їхніми попередниками дотримувалася. (Так і) опікуни цих будинків таким чином (поводяться), що не хочуть стати у цьому ж (міському) суді. А сусіди міщани навпаки про такі великі і малі несправедливості у їхньому праві хочуть і прагнуть судитися, зручно добиваються, щоб послуговуватися своїм правосуддям. Таким чином, ми, бажаючи таку різницю між цими міщанами і шляхтичами, що в місті замешкують, або міські будинки посідають, заспокоїти і (користуючись) нагодою таку різницю в майбутньому часі зняти, знищити і припинити, з панами сенаторами нашого королівства, що перебувають з нами, вирішили змістом даної (грамоти) і вирішуємо на вічні часи, що надалі орендарі чи мешканці згаданих шляхетських та

інших будинків, що в міському праві в нашому місті Львові власність чи будинки мають, будуть зобов'язані і повинні за цих шляхтичів чи інших, що мають міське право, у яких будинках орендують чи мешкають, всі міські тягарі, подібно як інші міщани, (мають) брати на себе та будь-які податки міста платити. А також своїм сусідам співгромадянам за будь-які місцеві кривди з міської юрисдикції за тих шляхтичів та інших власників таких будинків (мають) підкорятися і відповідати; збитки і кривди, що терплять сусіди згідно з формою міського магдебурзького права (мають) поправляти і відновлювати. Якщо ж такі осілі орендарі будуть такими, що за такі кривди чи шкоди сусідам чи співгромадянам задовольнити своїм маєтком не зможуть, тоді такі шкоди і судові видатки, так само міські тягарі будь-якого права цього міста у тих осілих орендарів будинків ці міщани і сусіди хай відсудять і стягнуть, що також до цих будинків буде належати; повинні про ці будинки, що знаходяться в міському праві, повідомити цих шляхтичів, якщо природно виникнуть з цих (будинків) видатки, то про ці судові витрати орендарі цих будинків нехай повідомлять власників. Для засвідчення цієї грамоти нашу печатку присутніми є підвішано. Діялося у Львові у середу після свята св. Луки євангеліста, року Божого 1525, нашого королівського (панування) - 19.

Христофор з Шидловець, краківський каштелян і староста та канцлер Польського королівства, рукою власною.

За свідченням вельможного пана Христофора з Шидловець, краківського каштеляна і старости та канцлера Польського королівства.

1526 р., січня 26, Пйотрків

Сигізмунд I виносить рішення, згідно з яким райці Львова щорічно перед вибором міських властей мають звітувати про використання міських прибутків, причому результати цих звітів повинні зберігатися у таємниці

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.345. Пергамент: 24х37,5 + 6,5 см. Написи: "Regestratae" (XVI), "De facienda racione communitati" (XVI), "Declaracio decreti prioris" (XVI), "Declaratio decreti, quod consules residentes coram antiquis, 4 scabinis et 6 viris de civitate ratio [...] facerent, qui secretum servabunt et nonisi regi revelabunt, feria 6 post festum Conversionis sancti Pauli" (XVII). На пергаментному пояску печатка: Gum., XIII, №46.

Транс.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.468 (див. док. №134).

Коп.: МК, 39, k.692-693; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.219-220.

Регест: Каталог, №399.

Sigismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lithuanie Russieque, totius Prussie etc. dominus et heres. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis. Quod cum questa esset iam pridem coram nobis communitas civitatis nostre Leopoliensis, quod eius consules racionem de proventibus civilibus ad quos usus expendantur illi facere recusarent. Decreveramus, ut ipsi consules, si quando communitas de eisdem proventibus civilibus et qualiter dispensentur scire voluerit, debeant ipsam racionem coram nonnulis ex communitate et contuberniis delectis ab ea facere. Quia vero in dubium verti posset, que persone et sub quo numero ad huiusmodi racionem deligi deberent, ne pluralitas in ordinata, que confusionem plerumque facere solet aliquam difficultatem maiorem et dissensionem motumque civilem pretextu ipsius racionis induceret. Ita huiusmodi decretum nostrum declarandum et limitandum duximus ac tenore presencium limitamus et declaramus, quod consules residentes coram antiquis consulibus et quatuor scabinis, quos ipsimet inter se elegerint, et sex viris de communitate per illam electis ipsam racionem singulis annis ante electionem novorum consulum facere debeant et quicquid ex illa resultare compererint, id tam dicti consules residentes, quam alii antiqui et ex communitate delecti, apud se secreto habere et nequaquam propalare sub iuramento fidei et obedientie, quo nobis et nostris successoribus sunt astricti teneantur. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Datum Pyotrkovie in convencione generali feria sexta proxima post festum Conversionis sancti Pauli apostoli, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo sexto, regni nostri vigesimo.

Petrus episcopus et vicecancellarius subscripsit.

Relacio reverendi in Christo patris domini Petri episcopi Cracoviensis et regni Polonie vicecancellarii.

Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім. Напередодні громада нашого міста Львова скаржилася нам, що їх райці відмовилися зробити обрахунок з міських прибутків, користування яких вони (хотіли) оцінити. Ми постановили, щоб ці райці, якщо громада схоче дізнатися про ті міські прибутки і яким чином вони витрачалися, повинні цей обрахунок зробити перед вибраними (особами) з громади і цехів. Однак, тому що може з‘явитися сумнів, які особи і в якій кількості до такого обрахунку мають бути делеговані, бо багаточисельність у наміченому (обрахунку) здебільшого безладдя звичайно зробить, будь-яке велике утруднення і рух незгоди в те місто з приводу обрахунку введе. Такий наш декрет вважали оголосити і визначити та змістом даної (грамоти) визначаємо і оголошуємо, що урядуючі райці при старих райцях і чотирьох лавниках, яких вони (лавники) виберуть між собою, та шести чоловіків з громади, нею вибраних, цей обрахунок щороку перед вибором нових райців повинні зробити і будь-хто з них хай дізнається. Цей (обрахунок), як урядуючі райці, так й інші старі (райці) та обрані з громади, повинні в секреті тримати і нікому не відкривати під присягою вірності та кари, яку нам і нашим спадкоємцям хай будуть зобов‘язані (сплатити). Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Дано у Пйотркові

на вальному сеймі у найближчу п'ятницю після свята Навернення св. апостола Павла, року Божого 1526, нашого панування - 20.

Петро, єпископ і віце-канцлер, підписав.

За свідченням велебного у Христі пана отця Петра, краківського єпископа і віце-канцлера Польського королівства.

* Кожного року урядуючі та старі райці мінялися місцями в управлінні містом.

89

1526 р., січня 26, Пйотрків

Сигізмунд I надає Львову користуватися гербом з зображенням лева, що вільно стоїть у відкритій брамі, над якою височать три вежі, та право користуватися червоним воском

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.343. Пергамент: 42,6х63,7 + 14,3 см. Ініціал "I". Написи: "Regestratae" (XVI), "Super insigne leonis et ceram rubram, 1526, serenissimi Sigismundi Primi regis" (XVI-XVII). На шовковому біло-жовто-синьому шнурку пошкоджена печатка: Gum., XIII, №46.

Коп.: МК, 39, k.689-691; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.33-34; Czart., 2014, k.79-81; Czart., 2029, k.92v-95.

Опубл.: Soch. Herb, s.63-65.

Регести: MRPS, IV/2, №14455; Каталог, №397

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum ea, que per principes subditis eorum, ad decus et honorem ipsorum conceduntur, ut firma illibataque persistant, et ne in recidive contencionis scrupulum relabantur, expediat literarum presidio et officiis communiri. Proinde nos Sigismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lithuanie, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiavie, Russie, Prussie Pomeranieque etc. dominus et heres. Manifestum facimus tenore presencium, universis et singulis, presentibus et futuris, harum noticiam habituris, quia nos, qui gratitudinis nostre vices, in eos partiri solemus, quos vel fide vel observancia erga nos, aut virtutum studio ceteris prestare animadvertimus, hac racione mecientes singularem fidem, ac promptam obsequendi voluntatem et affectionem erga nos ac predecessores nostros, et rempublicam regni nostri, pace et bello, famatorum proconsulis et consulum

tociusque communitatis civitatis nostre Leopoliensis, ita ut non immerito virtutum et meritorum suorum ornamentum conveniens accipere mereantur ac etiam considerantes, frequentes plerumque mercatores et negociatores aliosque homines, ex diversis provinciis et nacionibus, ad ipsam civitatem Leopoliensem, in finibus regni nostri sitam, convenire et illic coram eius consulibus, ipsorumque officio civili, plurima negocia et actiones suas cum subditis nostris agere, illasque in compendium scripture officio literarum redactas sub sigillo eiusdem civitatis reportare solere. Prospicere volentes, ut ipsi consules Leopolienses, qui a primeva illius civitatis fundacione, virtutis et boni regiminis eiusdem civitatis de suis predecessoribus, perpetua quadam successione, originem trahunt, munus suum consulare eo dignius, in usum omnibus deducant, quo ornatiore vivendi ritu ac hospitalitate atque humanitate alias civitates in terris Russie existentes, longe antecedunt, motu proprio auctoritateque nostra regia et ex certa sciencia ac animo deliberato, de consilio et assensu universorum consiliariorum nostrorum et nunctiorum terrarum regni nostri, in hoc conventu generali congregatorum, ratificantes et approbantes, prout ratificamus et approbamus harum serie literarum, insigne ipsius civitatis nostre Leopoliensis, valvam videlicet seu portam magnam patentem, cui tres turres supereminent, in qua quidem valva, leo liber et stans, nulla crate vel cathena mancipatus cernitur. Quo insigni ab immemorabili tempore eadem civitas Leopoliensis hactenus suapte sponte utebatur, ipsis denuo huiusmodi insigne motu et auctoritate predicta dedimus, concessimus et elargiti sumus, damusque concedimus et elargimur per presentes, volentes ac dicta auctoritate nostra regia decernentes, quod ipsi consules moderni et pro tempore existentes, eiusdem civitatis Leopoliensis, quam nomine leonis nostri predecessores celebrem reddidere, in omnibus actibus honestis, literis, privilegiis, expedicionibus et etiam vexillis picturisque et monimentis suis, predicto insigni libere frui, idque deferre ac gestare et ex nunc futuris perpetuis temporibus, in expressione eiusdem insignis et literarum suarum quarumlibet sigillacione, cera rubea uti possint, absque alicuius contradictione, obtrectacione et impedimento, quo et rei novitate, aliqua eorum ad posteros, illis gloria manaret, et ipsi, memores, sese in eminenciori loco tanquam in turribus et specula, positos esse, virtutem Leonis vigilantis, animo, constancia, excubiis et robore, adversus imminentes omni ex parte hostes, viriliter imitari, maiorique indies studio et fervore, quem ipsa cera rubea designat, ad recte formandum et bene dirigendum reipublice illius civitatis statum, operam suam navare centenderent. Que omnia et singula premissa nos testata universis reddere volentes, presentes literas fieri sigilloque nostro regio iussimus communiri. Actum et datum Pyotrkovie in conventu generali feria sexta proxima post festum Conversionis sancti Pauli apostoli, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo sexto, regni vero nostri anno vigesimo. Presentibus reverendissimo ac reverendis in Christo patribus dominis Ioanne Lasski archiepiscopo Gnesnensi, legato nato et primate, Petro Thomyczki Cracoviensi, et regni nostri vicecancellario, Mathia Drzewiczki Wladislaviensi, Ioanne Latalski Posnaniensi, Andrea Crziczki Premisliensi et Laurentio Myedzileski Camenecensi, episcopis, necnon magnificis, venerabilibus et generosis Christophoro de Schidlowyecz palatino et capitaneo Cracoviensi, et regni nostri cancellario,

Andrea de Thanczin Sandomiriensi, Nicolao de Cosczielecz Calissiensi, Ioanne Iarandt de Brudzewo Lanciciensi, Iaroslao de Lassko Siradiensi, palatinis, Nicolao de Schidlowyecz Sandomiriensi et regni nostri thesaurario, Venceslavo de Ostrorog Calissiensi, Ioanne de Thanczin Lublinensi, Ioanne Wyetzwyenski Plocensi, Adam de Drzewicza Radomiensi, Ianussio Latalski Landensi et capitaneo Iuniwladislaviensi, Nicolao Russoczki Biechoviensi ac Lanciciensi et Predecensi capitaneo, castellanis, Stanislao de Chodecz marschalio regni nostri ac Leopoliensi capitaneo, Ioanne Carnkowski Scarbimiriensi et Nikolao Zamosczki Tarnoviensi prepositis, canonicis Cracoviensibus, secretariis nostris, Silvestro Ozarowski succamerario nostro ac Zawichostensi capitaneo, Simone Chlewiczki magistro coquine, Ioanne Tharlo de Sczecarzewicze incisore regni nostri, ceterisque dignitariis, officialibus et aulicis nostris, testibus circa premissa fidedignis, sincere nobis et fidelibus dilectis. Datum per manus prefati reverendi in Christo patris domini Petri, episcopi Cracoviensis, et regni nostri vicecancellarii, sincere nobis dilecti.

Petrus episcopus et vicecancellarius subcripsit.

Relacio eiusdem reverendi in Christo patris domini Petri Thomiczky episcopi Cracoviensis et regni Polonie vicecancellarii.

Ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Щоб те, що володарями своїм підданим для їх прикраси і честі дозволяється залишалося міцним та бездоганним і не знищилося при відновленні змісту по скрупулам, потрібно (його) захистом і обов‘язком грамот зміцнити. Тому ми Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) оголошуємо всім, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Ми, хто овочі нашої вдячності маємо звичай розподіляти для тих, які вірність або службу, чи старанність доблестей нам та іншим виявили; з цієї причини ми звернули увагу, взяли під увагу виняткову віру, очевидне бажання служби та ставлення щодо нас і наших попередників та держави нашого королівства, в мирний і воєнний час, славетних бурмистра, райців та всієї громади нашого міста Львова, що цілком справедливо заслуговують отримати відповідний вінок своїх доблестей і заслуг, а також обміркувавши, що часто і переважно купці, торговці та інші люди з різноманітних країв та народів прибувають до того міста Львова, що на кордонах нашого королівства знаходиться. І там вони з райцями, при міському уряді, численні свої справи і угоди з нашими підданими вчиняють і мають звичай для скорочення напису уряду, що в грамотах передається, під печаткою того міста повідомляти. Бажаючи потурбуватися, щоб ці львівські райці, які від первісного заснування того міста, від своїх попередників отримали шляхом вічного успадкування початок доблесті і доброго управління тим містом, свій раєцький обов‘язок гідніше на користь всіх несли; завдяки тому, що перевищують інші міста в руських землях прикрашенням життєвих звичаїв, гостинністю та культурою, за власною ініціативою і нашою королівською повагою і з певного нашого відома та вдумливого розважання, за порадою та схваленням усіх наших дорадників та

послів земель нашого королівства, зібраних тут на вальному сеймі, ратифікували і схвалили, ратифікуємо і схвалюємо змістом цієї грамоти герб того нашого міста Львова, а саме: відкрита велика брама чи ворота, над якою підносяться три вежі, у тій же - брамі вільний і стоячий лев, не пійманий в жодні решітки чи кайдани. Цей герб від незапам‘ятних часів та місто Львів до цього часу само по собі використовувало. Їм наново цей герб за згаданою ініціативою та повагою дали, надали і обдарували, даємо, надаємо та обдаровуємо даною (грамотою); бажаючи і вирішуючи згаданою нашою королівською повагою, щоб ці сучасні, і що в майбутньому будуть, райці того міста Львова, яке наші попередники урочисто наділили ім‘я лева, у всіх почесних актах, а також на своїх прапорах, картинах і пам‘ятках згаданий герб вільно вживали і цей (герб) наносили та вносили від тепер і не майбутні часи. При користуванні цим гербом і опечатуванні будь-яких своїх грамот можуть вживати червоний віск без заперечення, недоброзичливості і перешкоди будь-кого. Таким чином будь-яка слава і нова справа від них до нащадків передасться, і вони згаданий (герб) у помітніших місцях хай помістять, як от: на вежах і баштах; хай мужньо наслідується доблесть невтомного Лева, відвага, постійність, охорона і міць проти всіх близьких ворогів. І щоб щодня з великою ретельністю і запалом, як властиво тому червоному воску, до правильного розвитку і доброго керування належного порядку спільноти того міста свої зусилля в службі вони (міщани) в сто разів збільшили. Бажаючи це все і, кожне зокрема, вищезгадане засвідчене всім передати, дану грамоту нашою королівською печаткою наказали скріпити. Діялося і дано на вальному сеймі у Пйотркові у найближчу п’ятницю після свята Навернення св. апостола Павла, року Божого 1526, нашого панування - 20, у присутності (*список свідків*). Дано через руки згаданого велебного у Христі пана отця Петра, краківського єпископа і віце-канцлера нашого королівства, щиро нам милого.

Петро, єпископ і віце-канцлер, підписав.

За свідченням велебного у Христі пана отця Петра Томицького, краківського єпископа і віце-канцлера Польського королівства.

90

1526 р., січень, Краків

Сигізмунд I звільняє місто Львів від сплати чопового на два квартали

Коп.: MK, 39, k.708. Титульний напис копіїста: “Duo quartalia czopowe data civitati Leopoliensi”.

Регест: MRPS, IV/2, №14483.

Sigismundus etc. Recognoscimus presentibus, quia nos cupientes reparationem et munitionem civitatis nostre Leopoliensis iam fieri ceptam ad debitum finem perduci volentesque proconsulem et consules eiusdem civitatis nostre Leopoliensis in ea ipsa munitione gratia et liberalitate nostra relevare, dedimus et donavimus illis pro ea ipsa reparatione duo quartalia anni contribucionis czopowe in presenti conventu Pytrkowiensi institute damusque et donamus presentibus literis. Quocirca vobis exactroribus eiusdem districtus Leopoliensis mandamus, quatinus predictam contributionem czoppowe per ipsa duo quartalia anni ab eisdem proconsule et consulibus Leopoliensibus non exigatis, sed illos de ipsa disponere ac ad reparationem convertere permittatis et permitti faciatis pro gratia nostra. Harum testimonio literarum, quibus sigillum nostrum est impressum.

Сигізмунд і т.д. Сповіщаємо даною (грамотою), що ми, бажаючи ремонт та укріплення нашого міста Львова, що вже початі, до належного завершення довести, прагнучи допомогти бурмистру і райцям того нашого міста Львова при тому укріпленні нашою ласкою та щедрістю, дали і подарували їм на цей ремонт контрибуцію чопове на два квартали, встановлену на даному сеймі в Пйотркові, даємо і даруємо даною грамотою. Тому вам, збирачі податків Львівського повіту, наказуємо: до того часу згадану контрибуцію чопове на два квартали від тих львівських бурмистра і райців не стягуйте, але дозволяйте їм тим (податком) розпоряджатися і на ремонт використовувати і робіть, щоб дозволяли, задля нашої ласки. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є притиснута.

91

1526 р., травня 3, Гданськ

Сигізмунд I відновлює звільняння міста Львова від сплати давнього мита

Коп.: MK, 39, k.784-785. Титульний напис копіїста: “Relaxatio suspensionis libertatis a theloneo antiquo civibus Leopoliensibus”.

Регест: MRPS, IV/2, №14556.

Sigismundus etc. Universis et singulis theloneatoribus nostris, in regno nostro ubilibet existentibus gratiam nostram regiam fideles dilecti. Quamvis nos de consilio et consensu omnium utriusque status consiliariorum nostrorum et nunctiorum terrarum ipsius regni nostri, in conventu generali Pyotrkoviensi ante biennium acto congregatorum, libertates, quam pluribus civitatibus et oppidis, tam

nostris, quam spiritualium et secularium a solvendis theloneis nostris antiquis per nos et predecessores nostros concessas, propter reipublice arduam necessitatem ad quinque annos suspenderimus, ita ut deinceps quilibet mercator et negociator, intra tempus ipsius quinquennii de predictis civitatibus et opidis liberis, a rebus et mercibus suis ipsum theloneum antiquum nobis solvere, idque teloneatoribus nostris reponere teneatur. Tamen annuentes humilibus supplicationibus famatorum proconsulis, consulum et civium civitatis nostre Leopoliensis ac in prospecto habentes ipsorum erga nos et predecessores nostros et rempublicam regni nostri fidem et benemerita et quod se per eorum nunctium de dicto theloneo antiquo nobiscum compositurоs obtulerunt, suspensionem eiusdem libertatis ac immunitatis eorum per nos ad quinquennium, uti premissum est factam, quo ad ipsos cives, mercatores et negociatores Leopolienses in presens relaxavimus et relaxamus per presentes. Proinde mandamus vobis, ut eosdem mercatores, negociatores et quosvis cives Leopolienses per regnum et dominia nostra cum rebus et mercibus libere et sine quovis impedimento transire et eas ducere permittatis theloneumque nostrum antiquum ab illis non exigatis, verum conscribatis diligenter singula quaque vice quantum interim thelonei antiqui, ab ipsis eorum rebus et mercibus per cameras vestras vectis nobis provenire ac solvi debeat, facturi premissa tam diu donec aliud a nobis habueritis in mandatis pro gratia nostra. Datum in civitate nostra Gedanensi die Inventionis sancte Crucis, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo sexto, regni nostri anno vigesimo.

Ad mandatum regie maiestatis proprium.

Сигізмунд і т.д. Всім і кожному з наших митників, що є будь-де в нашому королівстві, наша королівська ласка, вірні милі. Хоча ми за порадою та згодою обох станів наших дорадників та земських послів нашого королівства, які на вальному сеймі в Пйотркові два роки тому зібралися, внаслідок нагальної потреби держави на 5 років призупинили звільнення багатьом містам та містечкам, як нашим (королівським), так і духовним та світським, надані від сплати наших давніх мит нами та нашими попередниками, , так, що надалі кожний купець та торгівець протягом цього п‘ятиріччя в тих звільнених згаданих містах та містечках від своїх речей та товарів те давнє мито зобов‘язаний нам сплатити і нашим митникам скласти. Однак, погоджуючись на уклінні прохання славетних бурмистра, райців та міщан нашого міста Львова, та маючи на увазі їх вірність і заслуги щодо нас і наших попередників та держави нашого королівства, і що вони запропонували через своїх посланців про згадане давнє мито укласти з нами умову, припинення цього звільнення та їх імунітету, що нами на п‘ять років зроблено, як є вищезгадано, для тих львівських міщан, купців та торговців до тепер скасували і скасовуємо даною (грамотою). Тому наказуємо вам, щоб тим купцям, торговцям і будь-кому з львівських міщан ви дозволяли по королівству та наших володіннях з речами і товарами вільно і без будь-якої перешкоди проїжджати та провозити, давнього нашого мита від них не стягували, але записували старанно кожного разу, скільки давнього мита від їхніх речей і товарів, що повз ваші комори провозяться,

нам повинно прийти та сплатитися; хай попереднє буде так довго, поки від нас не отримаєте (інших) наказів, задля нашої ласки. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є притиснута. Дано у нашому місті Гданську в день Знайдення Чесного Хреста, року Божого 1526, нашого панування - 19.

1527 р., квітня 3, Краків

Сигізмунд I вирішує суперечку між львівським старостою Станіславом з Ходеча та львівськими міщанами й купцями про право останніх без будь-яких сплат і мит купувати і продавати оселедці та іншу солену рибу

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.348. Пергамент: 22,5х56,5 + 10 см. Написи: "Regestratae", "1527. Pro non recipiendo foralibus a piscibus civium in vasis adductis", "Ex certis causis non ostendendis, quia ordinatione cum castro facta interemptum est" (XVI). На пергаментному пояску пошкоджена печатка: Gum., XIII, №46.

Коп.: MK, 40, k.576-577; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.613, арк.71-71зв.

Регест: MRPS, IV/2, №15161; Каталог, №403.

igismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lithwanie, Russie totius Prussie, Masovie etc. dominus et heres. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, quia cum questi essent coram nobis cives et mercatores nostri Leopolienses, quod quamvis ipsi secundum iura et libertates civitati Leopoliensi et eius incolis, per nostros predecessores concessas, liberi essent a theloneis et foralibus nostris Leopoliensibus, ab allecibus aliisque piscibus alibi per eos coemptis, tamen impeterentur frequentius et ad solutionem ipsius thelonei et foralium cogerentur, ab officialibus castri nostri Leopoliensis in magnum eorum preiudicum et gravamen, ac ediverso magnificus Stanislaus de Chodecz marschalcus regni nostri ac Leopoliensis capitaneo, sincere nobis dilectus, allegasset, quod plerique cives Leopolienses excurrendo ad itinera publica et alter alteri mercaturam seu emptionem piscium precipiendo allecia et alios pisces, qui ab alienigenis seu exterius hominibus ad solvendum theloneum et foralia nostra obnoxiis, recta in Leopolim ducerentur, in ipsis itineribus compararent in fraudem et iacturam camere thelonei et castri nostri Leopoliensis. Volentes nos indemnitati nostre prospicere, ipsisque civibus Leopoliensibus in eorum libertatibus et iuribus nullum gravamen aut preiudicium fieri, cupientes ita statuendum, ordinandum et decernendum duximus, statuimusque decernimus et ordinavimus, quod si officiales castri nostri Leopoliensis simplici assertioni alicuius civis Leopoliensis credere nollent, quod ipse non in itinere a vectore seu mercatore obvio versus Leopolim proficiscentem, allecia vel alios pisces salitos in vasis emerit, tunc idem civis, si nullum documentum legittimum ad verificandam hanc suam assertionem habuerit, iuramento suo proprio corporali probare debebit, quod ipse pro illis piscibus, qui adducti fuissent in Busko aut aliquem alium locum in itinere, contractum emptionis antea

fecisset et quod illuc deponerentur ordinasset, quo commodius breviori vie compendio in Leopolim, his ipsi pisces vehi per eum potuissent. Liberum autem erit eisdem civibus Leopoliensibus emere pisces salitos undecumque illuc in Busko per ipsos cives Buscenses, adductos sine quavis thelonei aut foralium solutione. Harum testimonio literarum, quibus sigillum nostrum est appensum. Datum Cracovie in conventu generali, feria quarta proxima post dominicam Letare, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo septimo, regni vero nostri anno vigesimo primo.

Petrus episcopus et vicecancellarius subscripsit.

Relacio reverendi in Christo patris domini Petri episcopi Cracoviensis et regni Polonie vicecancelarii.

Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Скаржилися нам наші львівські міщани, купці, що хоча самі вони відповідно до прав та вільностей місту Львову, наданих міщанам і жителям нашими попередниками, за якими вони звільнялися від наших львівських мит і торгових (податків), від оселедців та іншої риби деінде куплених ними, але звинувачуються постійно і до заведеного мита та торгових (податків) примушуються урядовцями нашого львівського замку з великою для них втратою і обтяженням. І навпаки, ясновельможний Станіслав з Ходеча, маршалок нашого королівства і львівський староста, щиро наш милий, покликається, що більшість міщан Львова, направляючись до громадського шляху, один в одного товари, оселедці та іншу рибу купують, випереджають від сплати належних відповідних у Львові мит і торгових (податків) у людей будь-якого походження або чужоземних, що ввезли їх (товари). На цих шляхах (вони) з'являються на обман і втрату для митної комори та нашого львівського замку. Бажаючи подбати про повернення наших збитків, і щоб цим львівським міщанам у їх вільності і праві жодного обмеженню або кривді не сталося, маючи на меті встановлення, впорядкування і вирішення (цього), вводимо, встановлюємо, вирішуємо і впорядковуємо, що коли урядовці нашого львівського замку звичайне визнання будь-якого міщанина приймати не хочуть, що вони на шляху від зустрічного візника чи купця, який їде до Львова, оселедці та іншу солену рибу у бочках не купували, тоді цей міщанин, якщо жодного законного документа не матиме для перевірки цього свого визнання, тоді повинен визнати своєю тілесною присягою, що ці оселедці були привезені з Буська чи будь-якого іншого місця, і на шляху угоду продажу, раніше підписану, і яка там же складалися, не впорядкував, завдяки чому зручною, коротшою дорогою за короткий час у Львів ці оселедці могли би бути відвезені. Нехай дозволено буде львівським міщанам повсюди там, у Буську, купувати солену рибу, привезену через цих буських міщан, без будь-якої сплати мита чи торгового (податку). Для засвідчення цієї грамоти печатка наша є підвішена. Діялося в Кракові на вальному сеймі в середу після неділі "Летаре", року Божого 1527, нашого панування - 21.

Петро, єпископ і віце-канцлер Польського королівства, рукою власною.

За свідченням велебного у Христі отця Петра, краківського єпископа, віце-канцлера Польського королівства.

1527 р., квітня 8 , Краків

Сигізмунд I надає право райцям Львова збирати чоповий податок терміном на один квартал з метою відбудови міста

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.109, арк. 15. Папір: 21х33 см. Написи: "Donatio czopowego civitati per unum quartuale, anno 1527" (XVII), "O czopowe" (XVII). На папері під текстом залишки відтисненої у червоному воскові печатки.

Коп.: MK, 40, k.581-582;
Регест: MRPS, IV/2, №13532.

igismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae etc. dominus et heres. Significamus tenore presentium, quibus expedit, universis, harum noticiam habituris. Quia nos volentes reparationem civitatis nostre Leopoliensis, ad debitum finem cito deduci, dedimus et donavimus eius civibus, pro ea ipsa reparatione perficienda contributionem czopowe illic in eadem civitate Leopoliensi unius integri quartalis proxime preteriti, pro festo Anunctiacionis sancte Marie proxime translato terminati damusque et concedimus per presentes, per consules ipsius civitatis Leopoliensis tollendam, percipiendam et pro illius reparatione convertendam. Quocirca tibi generoso Nicolao Dersznyak exactori contributionum publicarum in terris Russie, mandamus, ut eosdem consules et cives Leopolienses in hac nostra donatione conserves ipsamque contributionem czopowe quartalis predicti ab eis non exigas, sed de illa ipsos consules libere disponere ad eum usum et necessitatem civilem ad quam eis donata est, permittas, pro gratia nostra non aliter facturus. Datum Cracovie in conventione generali feria secunda post dominicam Iudica, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo septimo, regni vero nostri anno vigesimo primo.

игізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно, хто це читатиме. Бажаючи, щоб відновлення нашого міста Львова до належного завершення швидко було доведене, дали і подарували тим міщанам для закінчення того відновлення податок чопове у тому місті Львові на один найближчий повний, що минає квартал, починаючи від свята Благовіщення св. Марії відмежований; даємо і надаємо даною (грамотою) райцям того міста Львова забирати, отримувати і на те відновлення використовувати. Тому тобі, шляхетний Миколо Дершняк, збирачу

публічних податків у руських землях, наказуємо, щоб тих львівських райців і міщан при тій нашій донації зберіг, цей квартальний вищезгаданий податок чопове від них не стягував, але цим (податком) дозволяй тим райцям вільно розпоряджатися для користі і потреб міста, для чого їм був подарований, інше задля нашої ласки хай не робиться. Дано на вальному сеймі у Кракові у понеділок після неділі "Юдіка", року Божого 1527, нашого панування - 21.

1527 р., липня 19, Краків

Сигізмунд I затверджує ухвалу львівських райців, за якою з метою уникнути пожеж забороняється будувати у місті будинки з ганком чи іншими прибудовами

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.352. Пергамент: 21,5х36,2 + 10,5 см. Написи: "Regestratae" (XVI), "Approbatio Sigismundi Primi ordinationis de domibus edificandis sine porticibus, anno 1527" (XVI-XVII). На пергаментному пояску печатка: Gum., XIII, №46.

Коп.: MK, 43, k.49; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.642, арк.309-310.

Регест: MRPS, IV/2, №15273; Каталог, №407.

igismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lithuanie, Russie, Prussie, Masovie etc. dominus et heres. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, quia cum declarassent nobis per nuntios suos proconsul, consules et cives nostri Leopolienses, quod post conflagrationem eorum civitatis, que nuper accidit, volentes securitati sue in futurum prospicere seque ab ignis et incendii metu liberare, statuerint et ordinaverint inter se de modo et positione edificandi deinceps domos et alia edificia in ipsa civitate nostra Leopoliensi, ut pote absque porticibus et aliis id genus impedimentis, nos hanc eorum ordinationem probantes ratamque et gratam habentes decrevimus et decernimus harum serie literarum illam robur suum obtinere mandamusque omnibus et singulis, tam nobilibus, quam aliis subditis nostris, domos seu areas in civitate nostra Leopoliensi predicta habentibus, ut iuxta ordinationem et constitutionem predictam, domos ipsas ac alia edificia sua ibidem in civitate nostra Leopoliensis alias absque porticibus et aliis impedimentis erigant et edificant, pro gratia nostra. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Datum Cracovie, feria sexta proxima ante festum sancte Marie Magdalene, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo septimo, regni vero nostri anno vigesimo primo.

Petrus episcopus et vicecancellarius subscripsit.

Relacio reverendi in Christo patris domini Petri episcopi Cracoviensis et regni Polonie vicecancellarii.

Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Повідомили нам через своїх посланців наші львівські бурмистр, райці і міщани, що після пожежі того міста, яка нещодавно трапилася, вони бажали потурбуватися про свою безпеку в майбутньому і звільнитися від страху вогню і пожеж, постановили і розпорядитися між собою про спосіб і місце подальшого будівництва будинків та інших будівель в тому нашому місті Львові, щоб можна було (обійтися) без ганків та інших того ж роду перешкод. Ми це встановлення схвалили, маючи за обдумане і певне, ухвалили і ухвалюємо змістом цієї грамоти, щоб її міцно собі дотримували і наказуємо всім і кожному, як шляхтичам так і іншим нашим підданим, які будинки чи грунти у вищезгаданому нашому місті Львові мають, щоб відповідно до вищезгаданого розпорядження і встановлення ці будинки та інші будинки у нашому місті Львові без ганків та інших перешкод споруджували і будували, задля нашої ласки. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Дано у Кракові у найближчу п'ятницю перед святом св. Марії Магдалини, року Божого 1527, нашого панування - 21.

Петро, єпископ і віце-канцлер, підписав.

За свідченням велебного у Христі пана отця Петра, краківського єпископа і віце-канцлера Польського королівства.

* Грунт - міська ділянка, парцеля, що мала сталу величину з часу заснування міста. Первісна сітка ділянок зберегла свої риси до сьогодні, і це дало змогу встановити початковий розмір ділянки: 43,4х8,64 м. (див.: Трегубова Т.О., Мих Р.М. Львів. Архітектурно-історичний нарис. - К., 1989. - С. 47).

95

1527 р., липня 19, Краків

Сигізмунд I у зв'язку з великою пожежею звільняє всіх жителів міста Львова від усяких чиншів і податків на 20 років, за винятком обов'язку постачання лою на львівський замок, а від чопового звільняє тільки на сім років

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.354. Пергамент: 27,5х56 + 11,5 см. Написи: "Regestratae" (XVI), "Sigismundi Primi libertas post conflagracionem civitati Leopoliensi ad viginti annos concessa ab omnibus oneribus civitatis et reipublicae" (XVI-XVII). Печатка відсутня.

Коп.: МК, 42, k.246-247; МК, 43, k.50-51; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.642, арк.313-315.

Регести: MRPS, IV/2, №15274; Каталог, №409.

Sigismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lithuanie, Russie, Prussie, Masovie etc. dominus et heres. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, quia nos habentes rationem calamitatis civium nostrorum Leopoliensium, qui nuper ex conflagracione tocius civitatis illorum in rebus edificiisque suis, tampublicis, quam privatis, plurima magnaque damna acceperunt considerantque

et nobiscum reputantes, civitatem illam ante hunc infelicem et miserabilem eius casum, ad tantum splendorem et augmentum devenisse, ut non solum decus et ornamentum terrarum nostrarum Russie, sed etiam tempore hostilis incursionis, tucius et securius confugium et receptaculum, que aliquis alius locus in finibus regni nostri hominibus ad se confluentibus extitisset cupientesque nos, ut eadem civitas gratia et beneficentia nostra adiuta, pristinum splendorem suum recipiat et in publicis privatisque suis edificiis et facultatibus instauretur dedimus et concessimus damusque et concedimus per presentes, omnibus in universum subditis nostris, eadem civitatem nostram Leopoliensem incolentibus hoc est Christianis, Ruthenis et Armenis libertatem nostram ab omnibus et singulis censibus et solucionibus nostris, tam de pretorio, quam de civitate, ut pote de advocatia, balneo civili, institis mercatorum, de sutoribus, pistoribus, panicidis et laniis excepto sepo ad arcem nostram Leopoliensem dari solito. Item ab omnibus et singulis exactionibus civilibus schosz vulgo nuncupatis, nec non ab aliis quibuscunque contribucionibus, solucionibus pro nostra et reipublice regni nostri necessitate institutis et instituendis, laudatis et laudandis quibuscunque nominibus censeantur, hinc ad viginti annorum decursum, ab exactione vero czopowe ad septem annos sese continue et immediate sequentes, ea lege et condicione, ut ipsi cives nostri Leopolienses, anno primo eadem exactionem czopowe solvere minime teneantur, annis vero sex sequentibus eadem exactio czopowe per proconsulem et consules recipiatur et ad instauranda menia, turres, portas, fossas ac tormenta bellica ceteraque publica necessaria ipsius civitatis nostre Leopoliensis convertatur. Quocirca vobis magnifico Stanislao de Chodecz marschalco regni nostri ac Leopoliensi capitaneo et generoso Nicolao Derschnyak exactori terrarum nostrorum regie modernis ac aliis capitaneis nostris Leopoliensibus et exactoribus terrarum nostrarum Russie pro tempore existentibus, mandamus, ut eosdem cives nostros Leopolienses in hac libertate nostra, ad spacium annorum supra expressorum per nos eis graciose concessa, conservetis nullasque solutiones, tam publicas, quam nostras regias, durante hac ipsa libertate, ab eis exigatis vel recipiatis, exigie et recipi non faciatis pro gratia nostra. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Datum Cracovie feria sexta proxima ante festum sancte Marie Magdalene, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo septimo, regni vero nostri anno vigesimo primo.

Sigismundus rex.

Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Маючи на увазі нещастя наших львівських міщан, які недавно через пожежу всього міста зазнали великих втрат у своїх речах і будівлях, як громадських, так і приватних, вони вважали, разом з нами обдумуючи, що те місто, яке перед нещасливим і жалісливим випадком доходило до такої величі і зростання, було не тільки оздобою та прикрасою наших руських земель, але також виділялося в час ворожих набігів, було захищеним і безпечним для втікачів сховищем, в яке стікалися люди з будь-яких інших місць на кордонах нашого королівства. Ми, бажаючи щоб те місто, нашою ласкою і добродійством підтримане, свою попередню велич отримало і в своїх публічних і

громадських будівлях і маєтках відновлювалося, дали і надали, даємо і надаємо даною (грамотою) всім нашим підданим, які те наше місто Львів заселяють: католикам, українцям і вірменам - наше звільнення від сплати всіх наших чиншів, як з ратуші, так з міста, а саме: з війтівства, міської лазні, яток купців, всіх шевців, пекарів, від постригача сукна і різників, за винятком лою, що прийнято давати до нашого львівського замку; далі від всіх і кожного податків, що по-простому називається шос, а також від всіх будь-яких контрибуцій, сплат, встановлених чи будуть встановлені, ухвалені чи будуть ухвалені для потреб держави нашого королівства, якими б назвами (податки) не називалися, від тепер протягом 20 років, а від сплати чопового - на сім років, що безперервно і негайно наступають (один за одним). З таким правом і умовою, щоб ці наші львівські міщани у перший рік чоповий податок будуть зобов‘язані мінімально сплатити, а наступні шість років цей чоповий податок хай бурмистер і райці отримають і використають на відбудову стін, башти, брам, ровів, вогнепальних озброєнь та іншого, необхідного для того нашого міста Львова. Тому вам, вельможний Станіславе з Ходеча, маршалку нашого королівства та львівський старосто, і шляхетний Миколо Дершняк, збирачу податків наших земель, що є тепер і наші львівські старости і збирачі податків наших руських земель, що будуть в майбутньому, наказуємо, щоб тих наших львівських міщан при цьому нашому звільненні, ласкаво нами наданому, протягом вищезгаданих років зберігали, і від них не стягуйте чи отримуйте, і не робіть, щоб стягували або отримували, задля нашої ласки. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Дано у Кракові у найближчу п’ятницю перед святом св. Марії Магдалини, року Божого 1527, нашого панування - 21.

Сигізмунд король.

* Лій - тваринний жир, що використовували для виготовлення свічок.

96

1527 р., липня 19, Краків

Сигізмунд дозволяє місту Львову на 20 років проводити щосуботи м’ясний торг або так звану сохачку, вільну від оплати, і звільняє львівських різників від податків на 20 років

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.353. Пергамент: 22,8х35,2 + 8 см. Написи: “Regestratae” (XVI), “Sigismundi Primi sublevatio privilegii laniorum de libertate fori carnium ad annis XX, 1527” (XVI-XVII). На пергаментному пояску печатка: Gum., XIII, №46.

Коп.: МК, 43, k.51-52.

Регести: MRPS, IV/2, №15275; Каталог, №408.

Sigismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lithuanie, Russie, totiusque Prussie, Masovie etc. dominus et heres. Significamus tenore presentium, universis, quia tametsi post miserabilem ac infelicem casum civium nostrorum Leopoliensium, in quem ex conflagratione eorum civitatis permissione divina nuper inciderunt, dederimus et contulerimus eis pro ipsorum sublevatione et augmento libertatem nostram ab omnibus solutionibus, tam reipublice regni, quam nostris regalibus, ad viginti annorum decursum, cupientes tamen, ut ipsa civitas nostra Leopoliensis commodius ac celeris rursus instauretur et ad pristinum statum ac splendorem suum deducatur, indicendum[1] duximus in eadem civitate nostra Leopoliensi liberum forum carnium sochaczky vulgo nuncupatum, singulis annis et sabati diebus ad expirationem libertatis viginti annorum predicta celebrandum et frequentandum indicimusque ac pro instituto et indicto haberi volumus et decernimus per presentes. Ita quod durante libertate ipsa viginti annorum per nos eis graciose concessa, tam incole eiusdem civitatis nostre Leopoliensis, quam etiam alii homines quicunque utriusque sexus cuiuscumque status et condicionis et ex quibuscunque locis fuerint, modo tales sint, quibus consorcia hominum non essent merito deneganda, in ea ipsa civitate continuis annis et singulis septimanis sabati diebus, pecora et pecudes publice in foro vendere seu venum exponere et in portiones seu frusta sectare possint et valeant libere et absque cuiusvis hominis, presertim vero laniorum nostrorum Leopoliensium contradictione vel impedimento. Quorum quidem laniorum iura ac immunitates cum propterea illis per nos et antecessores nostros sint concesse, ut eo commodius census nobis debitos solvere possint ex ea causa in presens sublevamus et ad tempus usque libertatis viginti annorum predictum ad partem submovemusque illis quoque libertatem ipsam ab eidem censibus solvendis dedimus et contulimus. Harum quibus sigillum nostrorum est appensum testimonio literarum. Datum Cracovie feria sexta proxima ante festum sancte Marie Magdalene, anno Domini milesimo quingentsimo vigesimo septimo, regni nostri anno vigesimo primo.

Petrus episcopus et vicecancellarius subscripsit.

[1] В оригіналі помилково indicendum, відчитано за копією МК.

Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім. Хоча після гідного жалю нещасливого випадку з нашими львівськими жителями, в який вони потрапили через пожежу того міста з Божої волі, ми дарували і надали їм для їх полегшення і зростання наше звільнення від усіх сплат як державних, так і наших королівських, протягом 20 років, однак бажаючи, щоб це наше місто Львів зручніше і швидше відновити і до попереднього свого стану і величі вивести, вважали оголосити в тому нашому місті Львові вільний ринок м‘яса, що по-простому називаються сохачки, кожного року і

в суботні дні аж до закінчення згаданого звільнення на 20 років, оголошуємо, щоб проводили і збирали; хочемо і вирішуємо даною (грамотою), щоб мав встановлення і введення (цей ринок), Так, що протягом звільнення на 20 років, ласкаво їм наданого, як жителі того нашого міста Львова, так і будь-які інші люди, жінки і чоловіки, будь-якого становища і походження, з яких би місць не були, тільки хай не будуть такими, яких спільнота людей буде заслужено цуратися, можуть і матимуть змогу вільно і без будь-якого заперечення чи перешкоди людей, а особливо наших львівських різників в тому місті впродовж років і в суботні дні дрібну і велику худобу офіційно на ринку продавати чи на продаж виставляти і порціями або частинами різати. Тих же різників права та імунітети, які нами і нашими попередниками були надані, щоб вони зручніше належний чинш нам платили, з цієї причини даною (грамотою) полегшуємо і на час вищезгаданого звільнення на 20 років частково переносимо, їм також це звільнення від сплати всіх чиншів дали і надали. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Дано у Кракові у найближчу п'ятницю перед святом св. Марії Магдалини, року Божого 1527, нашого панування - 21.

Петро, єпископ і віце-канцлер, підписав.

* Сохачки - м'ясні торги.

1530 р., квітня 8, Варшава
Сигізмунд I звільняє місто Львів від сплати податку на коронацією Сигізмунда Августа

Регест: МК, 44, k.784-785. Титульний напис копіїста: "Condonacio contribucionum coronacionis civibus Leopoliensibus" (MRPS, IV/1, №5633).

nno, loco et die [Cracovie, sabbato ante dominicam Palmarum], quibus proxime super sacra regia [maiesta]tis civibus Leopoliensibus remissit et condonavit contribucionem coronacionis serenissimi domini Sigismundi Secundi regis Polonie etc., filii sui charissimi nuper feliciter acte et celebrate, ea condicione, quod eam contribucionem in civitate Leopoliensi integre exactam pro ornamento et municione ad locum certum et opportunum civitatis prefate convertere et id nuncio regie [maiesta]tis ad id mittendo demonstrare tenebuntur et debebuntur. Literae in forma etc.

Sigismundus rex subscripsit.

Року, в місці і в день (як) вище; священний королівський маєстат відпустив і подарував львівським міщанам податок на коронацію найяснішого пана Сигізмунда другого, короля Польщі і т.д., свого дорогого сина, яка недавно щасливо відбулася; з тією умовою, що цей податок, цілком зібраний у місті Львові, для прикраси та укріплення певного і відповідного місця в згаданому місті використають та королівському посланцю, висланому для цього, будуть і повинні показати. Грамота у формі і т.д.

Сигізмунд, король, підписав.

98

1530 р., квітня 9, Краків

Сигізмунд I дозволяє перенести щорічний ярмарок, який відбувався в Львові в день св. Трійці, на день св. Маргарити і залишити щорічний ярмарок в день св. Агнети

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.362. Пергамент: 35,5х62,5 + 11,5 см. Написи: "Serenissimi Sigismundi Primi", "Super binas nundinas celebrandas, anno 1530", "Unas pro festo sanctae Agnetis cum solutione teloneorum, alteras, que fuerant in festo sanctissimae Trinitatis, in festum sanctae Margarethe translatas sine solutione teloneorum" (XVI-XVII). На шовковому червоно-жовто-синьому шнурку у бляшаній коробці печатка: Gum., XIII, №45.

Коп.: МК, 44, k.568; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.113-116.

Регести: MRPS, IV/1, №5632; Каталог, №419.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lituanie, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiavie Russie, omnium terrarum Prussie et Masovie, Culmensis, Elbingensis Pomeranieque etc. dominus et heres. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, presentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quomodo constituti coram nobis personaliter famati consules suo et totius communitatis civitatis nostre Leopoliensis nominibus exhibuerunt originaliter privilegium predecessorum nostrorum, per nos confirmatum super fora annua, ipsi civitati nostre Leopoliensi concessa, supplicantes nobis, ut pro incremento ipsius nostre civitatis ac incolarum in ea cohabitantium condicione meliori, forum annale, quod antea in dicta civitate pro festo sancte Trinitatis annis singulis celebrari institutum erat ad festum sancte Margarethe virginis annis singulis celebrandum transferre et transponere dignaremur, nos supplicationi eorum benigniter annuentes et commoditati dictorum civium et civitatis nostre Leopoliensis consulere volentes, hoc ipsum annale forum, quod pro predicto festo sancte Trinitatis institutum erat, ad festum prenominatum sancte Margarethe virginis annis singulis agendum, celebrandum et more aliarum civitatum et oppidorum regni nostri absque tamen preiudicio et iactura earundem civitatum et oppidorum predicte civitati vicinorum exercendum de certa nostra sciencia et

singulari gratia regia ac de consilio consiliariorum nostrorum transferendum et transponendum duximus, transferimus et tranponimus per presentes perpetuo duraturum cum eisdem prerogativis et libertatibus, quibus pro festo predicto sancte Trinitatis de speciali predecessorum nostrorum et nostra concessione gaudere conserverat, vigore prefatarum literarum predecessorum nostrorum per nos confirmatarum et clausule in eisdem per expressum in hunc modum contente videlicet, ut omnes et singuli mercatores, qui ad nundinas sancte Margarethe se ibidem contulerint, liberi sint ab omni solucione thelonei Leopoliensi, prout id latius habetur in literis originalibus super huiusmodi nundinas concessis. Pro festo vero sancte Agnetis dum in nundinas venerint in Leopolim, tenebuntur theloneum solvere et erunt astricti more solito theloneatori, qui pro tempore fuerit in Leopoli, ab omnibus et singulis hominibus status et sexus utriusque, prenominatum forum annale pro festo sancte Margarethe virginis annis singulis perpetuo celebrandum, agendum et exercendum dantes et concedentes omnibus et singulis mercatoribus, vectoribus et quibuslibet hominibus et advenis ad civitatem prefatem nundinum et fori gratia venientibus plenam et omnimodam securitatem et facultatem veniendum, standum, pansandum, morandum res et merces quascunque emendum, vendendum, exponendum res pro rebus commutandum et cambiendum aliaque negotiacionis et mercatura genera iuxta literas ipsorum civium originales agendum et exercendum ac ad propria vel, ubi illis libuerit redeundum, salvis rebus et personis ipsorum nisi tales sint, quos iura non tenentur et quibus consorcia fidedignorum merito denegantur. Vobis igitur palatinis, castellanis, capitaneis, tenutariis, burgrabiis, theloneatoribus et eorum vicesgerentibus mandamus presentibus, quatenus omnes et singulos incolas eiusdem civitatis hominesque et advenas dicta fora visitare volentes mercantias exerecere et aliis prerogativis et libertatibus eisdem per nos concessis, uti permittatur, iuribus nostris salvis manentibus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est subappensum. Actum Cracovie sabbato proximo ante dominicam Palmarum, anno Domini millesimo quingentesimo tricesimo, regni aut nostri anno vigesimo quarto. Presentibus reverendis in Christo patribus dominis Petro de Thomycze Cracoviensis et regni nostri vicecancellario et Ioanne Carncowsky Premisliensis, ecclesiarum episcopis, necnon magnificis, generosis et venerabilibus Christophoro de Schidlowiecz castellano et capitaneo Cracoviensi generali ac regni nostri cancellario etc., Andrea de Thanczin Cracoviensi et Ioanne comite de Tharnow Russie, palatinis et regni nostri exercituum summo capitaneo, Nicolao de Schidlowiecz Sandomiriensi et regni nostri thesaurario etc., Petro Kmytha Sobyensky de Vysznycze Voynicensi, regni nostri marsalco, Stanislao de Sprowa Biecensi, Ioanne de Tanczin Lublinensi et curie nostre marsalco et Ioanne de Vyeczwona Plocensi, castellanis, Ioanne Choiensky preposito Posnaniensi, archidiacono Cracoviensi, Nicolao Zamosczky Tharnoviensi et Paulo de Crassow omnium sanctorum Cracoviensi preposito et canonicis Cracoviensibus, secretariis nostris ac aliis quam plurimis dignitariis, officialibus secretariis et aulicis nostris ad premissa testibus, fidedignis sincere et fidelibus nostris dilectis. Datum per manus prefati magnifici Christophori de Schidlowiecz castellani et capitanei generalis

Cracoviensis ac regni nostri cancellarii, necnon Siradiensis, Novecivitatis Corczin, Gostinensis, Sochaczoviensis, Lucoviensis etc. capitanei, sincere nobis dilecti.

Christophorus de Schidlowiecz castellanus et capitaneus generalis Cracoviensis etc. regni nostri cancellarius.

Relacio eiusdem magnifici Christophori de Schidlowiecz castellani et capitanei Cracoviensis generalis ac regni Polonie cancellarii etc.

В ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Ми Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Ставши перед нами особисто, славетні райці від себе і всієї громади нашого міста Львова пред‘явили оригінальний привілей наших попередників, нами підтверджений про річні ярмарки, тому нашому місту надані. І просили нас, щоб для зростання того нашого міста і покращання умов для жителів, що в ньому мешкають, річний ярмарок, який перед цим у згаданому місті щороку був встановлений на свято Трійці, ми вважали (його) перенести і пересунути на свято св. діви Маргарити, щоб також відбувався щороку. На ці прохання прихильно погоджуючись і бажаючи подбати про вигоди згаданих міщан і нашого міста Львова, цей річний ярмарок, встановлений на вищезгадане свято св. Трійці, на вищезгадане свято св. діви Маргарити, щоб щороку був і відбувався за звичаєм інших міст і містечок нашого королівства без шкоди і втрати тим сусіднім містам та містечкам вищезгаданого міста, щоб проходив, з певного нашого відома і виняткової королівської ласки і за порадою наших дорадників вважали перенести і пересунути, переносимо і пересуваємо даною грамотою, щоб завжди тривав. Хай буде збережене (місто) з його прерогативами і звільненнями, які мало на згадане свято св. Трійці за спеціальним нашим наданням і наших попередників, згідно з вищезгаданими грамотами наших попередників, нами підтвердженими, і клаузулою, висловленою в них у такий спосіб, а саме: “щоб всі і кожний купець, хто на ярмарок св. Маргарити сам прибуде, хай буде вільний від сплати всіх львівських мит”; згідно з тим як це ширше подано в оригінальних грамотах, наданих щодо таких ярмарків. А коли ж на ярмарок на свято Агнети приїдуть у Львів, будуть зобов‘язані і змушені сплатити мито за прийнятим звичаєм митнику, який на той час буде у Львові, зі всіх і кожної людини, будь-якого становища і статті. На вищеназваному щорічному ярмарку на свято св. діви Маргарити, який щороку має постійно відбуватися і проходити, даємо і надаємо всім і на кожному з купців, перевізників і будь-яких людей та прибульців, що приходять до вищезгаданого міста на ярмарок і торг, повну і всю безпеку та можливість прийти, стати, розкладати (товари), залишатися, будь-які речі і товари купувати, продавати, виставляти, річ за річ міняти та обмінювати, будь-якого роду торгові справи і переговори згідно з оригінальними грамотами тих міщан проводити і відбувати; і коли захоче повернутися, зі збереженням їх речей

та осіб, якщо не будуть такими, які прав не дотримуються або спільнотою гідних довір'я заслужено цураються. Отже, вам, воєводи, каштеляни, старости, державці, бурграбії, митники та їх заступники, наказуємо даною (грамотою) і хочемо, щоб ви дозволяли всім і кожному з жителів того міста, людям і прибульцям відвідувати згаданий ярмарок, проводити торгівлю та мати інші прерогативи та вільності, надані їм нами, залишаючи наші права недоторканими. Для засвідчення справи даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Діялося у Кракові у найближчу суботу перед "Вербною" неділею, року Божого 1530, нашого панування - 24, у присутності (*список свідків*). Дано через руки згаданого вельможного Христофора з Шидловець, краківського каштеляна і генерального старости і канцлера нашого королівства, а також сєрадзького, новокорчинського, гостинського, сохачевського, луковецького і т.д. старости, щиро нам милого.

Христофор з Шидловець, краківський каштелян і генеральний староста і т.д. та канцлер нашого королівства.

За свідченням вельможного Христофора з Шидловець, краківського каштеляна і генерального старости і канцлера Польського королівства і т.д.

1532 р., липня 31, Краків

Сигізмунд I встановлює розмір нового мостового мита в розмірі двох денаріїв, яке сплачуватимуть як піддані, так і приїжджі купці від волів, що використовуватимуть бурмістр, райці та громадяни Львова на ремонт мостів

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.374. Пергамент: 37,2х58 + 14 см. Написи: "Regestratae" (XVI), "Sigismundi Primi", "Pontale a bobus per duos denarios, anno 1532" (XVI-XVII), "Russie, pontale ad revisionem" (XVI), "1569, die V Iunii, Lublini in conventu generali regni oblatae et revisae" (XVI), "Rata", "Leopolis" (XVI). На шовковому червоному шнурку у восковій пошкодженій кустодії печатка: Gum., XIII, №46.

Коп.: МК, 48, k.29-31; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.72-73; спр.646, арк.143-144зв.

Регести: MRPS, IV/2, №16511; Каталог, №434.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum labilis sit hominum memoria et flexa rerum series, nisi literarum officio posteritati commendetur. Proinde nos Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lancitiae, Cuiaviae, Russiae, Prussiae, Culmensis, Elbingensis Pomeraniae, Masoviae etc. dominus et heres. Significamus tenore

presentium, quibus expedit, universis et singulis, presentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quia nos habentes racionem laborum et impensarum, quas proconsul, consules et cives nostri Leopolienses, in construendis et reparandis pontibus circumcirca civitatem nostram Leopoliensem facere coguntur, ita ut pontalia a curribus, mercibus oneratis, prius illis concessa, ad reparacionem eorundem pontium eis non sufficiant, nisi ad hoc uberiori gratia et munificentia nostra regia subleventur. Cupientesque, ut ea ipsa civitas nostra Leopoliensis in finibus regni nostri sitta et hostium incursionibus esposita, possit sub felici nostro regimine in bono statu suo, cum in aliis rebus, tum etiam in publicis suis edificiis et structuris conservari, prefata pontalia de consilio et assensu consiliariorum nostrorum, nobis in presens assidentium, augenda illis duximus eisdemque proconsuli, consulibus et civibus Leopoliensibus, pro commodiori et meliori reparacione ac instauracione dictorum pontium in posterum facienda, novum theloneum pontale, ab omnibus et singulis bobus venalibus quorumcunque hominum, tam subditorum nostrorum, quam etiam externorum, solis civibus et mercatoribus Leopoliensibus exceptis, qui per dictos pontes pellentur, per duos denarios, instituimus et concessimus damusque et concedimus perpetuis temporibus et in evum, per prasentes. Ea lege, quod prefati proconsul, consules et cives Leopolienses, predictos pontes sic reparare et reficere quotiescunque res et necessitas postulaverit teneantur, ut omnibus illac transeuntibus, securus et tutus pateat, cum curribus et bobus transitus. Permittentes et concedentes facultatem eiusdem civitatis nostre Leopoliensis proconsuli et consulibus modernis et pro tempore existentibus, theloneum pontale predictum, ab omnibus et singulis bobus venalibus, qui per pontes illos pellentur, solis civibus Leopoliensibus ac eorum bobus exeptis, ad solutionem eiusdem thelonei pontalis supra expressi de iure vel consuetudine obligatis, exigendi, tollendi et repetendi et solvere recusantes modis consuetis ad eius solutionem, competendi et stringendi. Mandantes insuper, universis et singulis, ad solutionem, prenominati thelonei pontalis, obnoxiis, ut quotiescunque illos per ipsos pontes Leopolienses boves suos venales pellere contigerit theloneum hoc pontale a singulis bobus per duos denarios, ut premissum est solvant. In cuius rei testimonium sigillum nostrum est presentibus appensum. Datum Cracovie feria quarta proxima, ante festum sancti Petri ad vincula, anno Domini millesimo quingentesimo trigesimo secundo, regni nostri anno vigesimo sexto. Presentibus reverendis in Christo patribus dominis Petro Thomiczki Cracoviensi et regni nostri vicecancellario, Ioanne Choienski Premisliensi, Ioanne Dantisco Culmensi, episcopis, necnon magnificis, venerabilibus et generosis Andrea de Thanczin palatino Craciviensi, Nicolao de Wola Woynicensi Sanocensique, Lomzensi et Visnensi capitaneo ac magistro curie serenissime principis et domine Bone regine coniugis nostre charissime, Spithkone de Tharnow Zavichostensi et regni nostri thesaurario, Nicolao Czikowski Sandecensi, Stanislao de Sprowa Visliciensi et capitaneo Opocznensi, Severino Bonar Zarnoviensi ac zuppario et magno procuratore Cracoviensi ac Oswyaczimensi, Zathoriensi, Byecensi Rapsztynensique capitaneo, castellanis, Stanislao Olesnycky preposito Scarbimiriensi, Iacobo Staschkowski et Samuele Macieiowski, canonicis Cracoviensibus, secretariis nostris ac aliis dignitariis, officialibus et aulicis nostris,

sincere et fidelibus dilectis. Datum per manus prefati reverendi in Christo patris domini Petri episcopi Cracoviensis et regni nostri vicecancellarii, sincere nobis dilecti.

Petrus episcopus et vicecancellarius subscripsit.

Relacio eiusdem reverendi in Christo patris domini Petri Thomyczky episcopi Cracoviensis et regni Polonie vicecancellarii.

В ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Нестійкою є людська пам‘ять і за низкою справ міняється, якщо не доручається майбутньому обов‘язку грамот. Тому ми Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Маючи на увазі працю і витрати, які наші львівські бурмистер, райці та міщани змушені були зробити для зведення і відбудови мостів навколо нашого міста Львова, так що попередньо їм наданого мостового (мита) від возів, навантажених товарами, для відбудови тих мостів їм не буде достатньо, якщо не будуть підтримані плідніше нашою королівською ласкою та щедрістю. Бажаючи, щоб це наше місто Львів, що на межах нашого королівства знаходиться і є виставлене на ворожі напади, могло б під нашим щасливим пануванням зберегтися у своєму доброму становищі, як в різних речах, так і в своїх публічних будівлях та спорудах, вищезгадане мостове за порадою і згодою наших дорадників, що засідають разом з нами, ми вважали збільшити тим львівським бурмистру, райцям та міщанам для зручнішого і кращого відновлення та ремонту згаданих мостів у подальшому. Нове мостове мито від всіх і кожного будь-яких людей, як наших підданих, так і чужинців, за винятком тільки львівських міщан та купців, які через згадані мости воли переганяють, по два денарії встановили і надали, даємо і надаємо на вічні часи і назавжди даною (грамотою). З таким правом, що вищезгадані львівські бурмистер, райці та міщани згадані мости будуть зобов‘язані ремонтувати і відновлювати скільки разів потреба з‘явиться, щоб усі, хто там переїжджає, знаходилися в безпеці та опіці, переїжджаючи з возами та волами. Дозволяємо і надаємо можливість сучасним бурмистру і райцям того нашого міста Львова, і що в майбутньому будуть, вищезгадане мостове мито від всіх і кожного, що через мости воли переганяють, за винятком львівських міщан, зобов‘язаних до сплати вищепоясненого мостового мита за правом і звичаєм, збирати, забирати, вимагати знову і від тих, що відмовляються сплатити звичайним способом вимагати та відбирати (мито) для тієї сплати. Отже, наказуємо, всім і кожному, яким належить сплатити вищеназване мостове мито, скільки б разів через ці львівські мости ви своїх волів не переганяли, це мостове від кожного вола по два денарії, як вищезгадано, має бути сплачено. Для засвідчення даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано у Кракові у найближчу середу перед святом Петра на престолі, року Божого 1532, нашого панування - 26, у присутності (*список свідків*). Дано через руки велебного у Христі пана отця Петра, краківського єпископа і віце-канцлера нашого королівства, щиро нам милого.

Петро, єпископ і віце-канцлер, підписав.

За свідченням велебного у Христі пана отця Петра, краківського єпископа і віце-канцлера Польського королівства.

100

1532 р., серпня 1, Краків

Сигізмунд I надає містові Львову дозвіл на побудову млина на міському валі, біля мурів міста

Коп.: МК, 48, k.26-29. Титульний напис копіїста: “Privilegium concessum consulibus et civibus Leopoliensibus de construendo molendino in fossa civili”.

Регест: MRPS, IV/2, №16512.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quia in continua temporum et rerum humanorum varietate facile res acte et memoria hominum labiuntur, nisi litteris fuerint ipsi memorie commendate. Proinde nos Sigismundus Dei gratia etc., necnon terrarum etc. dominus et heres. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, presentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quia cum cives nostri Leopolienses per consules et nunctios suos nobis declarassent, quod quamvis habeamus molendina nostra circa illam civitatem nostram Leopoliensem super flumine Polthew vulgo cognominato construenda, tamen cum interdum aquae defectu in eodem flumine contingente, pistores eiusdem civitatis Leopoliensis nequeant non ea copia, que sufficeret, frumenta in ipsis molendinis molere, ut civitas ipsa penuria panis laborare cogatur, sed et prefata molendina nostra esse casibus bellorum facile patientia, que hostes vel incendio absumere vel diruere ac destruere possent, supplicarunt tandem nobis, ut pro maiori securitate et cautela atque commoditate illius civitatis nostre et incolarum eius, novum molendinum ad molenda frumenda cuiuslibet grani et generis, in fossa eorum civili, in loco, qui illic visus ipsis fuerit ad hoc oportunus, quod hostes vastare et destruere non possent, construere illis ac erigere permitteremus idemque molendinum cum omnibus eius mensuris, utilitatibus et emolumentis, eidem civitati nostre asscribere et aliis bonis eius civilibus adiungere, annectere et incorporare dignaremur. Nos, qui non solum de statu communi subditorum nostrorum, verum eciam de oportunitate publicorum edificiorum et commoditatibus ipsorum subditorum nostrorum, curam gerimus, hinc supplicacioni dictorum civium Leopoliensium benigne annuentes habentesque racionem multorum onerum eiusdem civitatis nostrae Leopoliensis, que tam in meniis et propugnaculis reficiendis et instaurandis, quam eciam in exhibendis nobis obsequiis et militus mercenariis tempore belli fovendis sustinet illis sepe munero gravari solet, facultatem illis fecimus et permisimus ac permittimus per praesentes construere illis molendinum sua impensa, in ipsa fossa civili, in quo ipsis civibus et suburbanis Leopoliensibus ac aliis omnibus hominibus undecumque venientibus, siligo, triticum et alia frumenta omnis grani et generis moli possint. Braseis et frumentis pistorum civilium illius civitatis nostre Leopoliensis exceptis alias absque damno et detrimento ipsorum molendinorum nostrorum regalium, permittentes eciam et

postatem[1] facientes ipsis pistoribus civilibus molendi frumenta sua quecumque in eo ipso molendino, in fossa civili construendo, in molendinis nostris molere non possent, sed alibi ea ad molendinum ducere seu deferre cogerentur. Quod quidem molendinum ipsi proconsuli et consulibus totique communitati dicte civitatis nostre Leopoliensis eidemque civitati asscribimus et appropriamus, ac aliis bonis eius civilibus communibus adiungimus et incorporamus harum serie litterarum per ipsos proconsulem, consules et cives Leopolienses modernos et pro tempore existentes, cum omni iure, dominio et proprietate et cum omnibus utilitatibus, proventibus, obvencionibus, mensuris[2] et emolinentis et frumentis pistorum civilium duntaxat in magna necessitate et aqua in flumine Polthew, qui ad molendina nostra labitur penuria in eo ipso molendino in fossa construendo moli, ut premissum est, permissis tenendum, habendum, utifruendum quieteque et pacifice possidendum absque omni impedimento capitanei et aliorum officialium nostrorum et ad communes usus civiles et ipso civitati nostre Leopoliensi utilius visum fuerit expedire nichil prorsus nobis et nostris suctessoribus[3] in eo ipso molendino reservando perpetuis temporibus et in evum. In cuius rei testimonium sigillum nostrum est praesentibus appensum. Datum Cracovie die sancti Petri ad vincula, anno Domini quingentesimo trigesimo secundo, regni nostri anno vigesimo sexto. Praesentibus in Christo patribus dominis Petro Thomiczki Cracoviensi et regni nostri vicecancellario, Ioanne Choienski Premisliensi, Ioanne Dantisco Culmensi, episcopis, necnon magnificis, venerabilibus et generosis Nicolao de Vola Woyniczensi Sanocensique, Lomzensi et Wisnensi capitaneo ac magistro curie serenissime principis et domine Bone regine coniugis nostre charissime, Nicolao Czykowski Sandecensi, Stanislao de Sprowa Wisliciensi et capitaneo Opocznensi, Severino Boner Zarnoviensi ac zuppario ac magno procuratore Cracoviensi ac Osszwyanczimensi, Zathoriensi, Biecensi Rapstinensique capitaneo, castellanis, Stanislao Olesnycky preposito Scarbimiriensi, Samuele Macieiowski, canonicis Cracoviensibus, secretariis nostris ac aliis dignitariis, officialibus et aulicis nostris, sincere et fidelibus dilectis. Date per manus praefati reverendi in Christo patris domini Petri Thomiczki episcopi Cracoviensis et regni nostri vicecancellarii, sincere nobis dilecti.

Relatio eiusdem reverendi in Christo patris etc.

[1] Так в копії. [2] У копії закреслено *obventionibus*. [3] Так в копії.

Ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. У постійній різноманітності часів людських і речей легко вчинені дії та людська пам‘ять втрачаються, якщо не будуть доручені пам‘яті грамот. Тому ми Сигізмунд, Божою ласкою і т.д. Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Наші львівські міщани через своїх райців і посланців до нас повідомили, що хоча ми маємо наші млини біля того нашого міста Львова, збудовані над річкою, по-простому званою Полтвою, однак інколи в

час нестачі води в цій річці пекарі того міста Львова не мають можливості не через запаси, яких вистачає, збіжжя в цих млинах молоти. Щоб те місто на нестачу хліба не наражалося, але і (з причини), що згадані наші млини є у випадку війни легко доступні, що вороги чи (хтось) при нещасному випадку може знищити або знести і зруйнувати; тому просили нас, щоб для більшої безпеки та обережності, а також зручності того нашого міста та його жителів новий млин для помолу збіжжя будь-якого зерна ми вважали дозволити на валу того міста бувати і зводити, в місці, де як бачиться, вороги не матимуть можливість спустошувати і руйнувати; цей млин з усіма його мірками, користями і будівлями тому нашому місту записати та до наших маєтків тим міщанам приєднати, прилучити та інкорпорувати. Ми, що опікуємося не тільки загальним становищем наших підданих, але й необхідністю (побудови) громадських будівель та зручностей для тих наших підданих, тому милостиво схиляючись до прохання наших львівських міщан, маючи на увазі, що те наше місто Львів важкі повинності несе, як при відновленні та відбудові мурів та башт, так і у виявленні нам послуху та сприянні у найманні війська найманців в час війни, часто (місто) зазвичай обов‘язками є переобтяжене; ми надали їм можливість, дозволили і дозволяємо даною (грамотою) будувати млин за свій кошт на тому міському валі, в якому львівські міщани та передміщани та інші люди, звідки б не прийшли, можуть молоти пшеницю, жито та інше збіжжя будь-якого виду, за винятком солоду та зерна міських пекарів того нашого міста Львова, по-іншому, без шкоди для втрати для (інших) наших королівських млинів, не дозволяємо і не даємо можливості тим міським пекарям молоти будь-яке збіжжя у тому збудованому на міському валі млині; не можуть (пекарі) молоти у наших млинах, але деінде до іншого млина хай будуть змушені перевезти і перенести (збіжжя). Цей млин бурмистру і райцям, всій громаді згаданого нашого міста Львова і тому місту записуємо і присвоюємо та до інших міських громадських маєтків приєднуємо та інкорпоруємо цією грамотою; даємо тим львівським бурмистру, райцям та міщанам, сучасним і тим, що в майбутньому будуть, з усім правом, володінням і власністю та всіма користями, прибутками, пожитками, мірками і будівлями, дозволеними прибутками (тільки у великій потребі і при нестачі води у річці Полтва збіжжя пекарів у тому млині, побудованому на валі, можна молоти, як є вищезгадано) тримати, мати, користуватися, спокійно і мирно володіти без усякої перешкоди старости та інших наших урядовців і до міської загальної користі, як тому нашому місту Львову буде бачитися, нічого цілком нам і нашим спадкоємцям у тому млині не залишаючи, на віки вічні і назавжди. Для засвідчення справи наша печатка до грамоти є підвішена. Дано у Кракові в день св. Петра в оковах, року Божого 1532, нашого панування - 26, у присутності (*список свідків*). Дано через руки велебного у Христі пана отця Петра Томицького, краківського єпископа та віце-канцлера нашого королівства, щиро нам милого.

За свідченням того ж велебного у Христі і т.д.

101

1532 р., серпня 2 , Краків

Сигізмунд I надає право райцям Львова збирати чоповий податок терміном на два роки після закінчення терміну попереднього звільнення з метою відбудови міста

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.109, арк. 17-18. Папір з двох аркушів: 29,2х42,3 см. Написи: "Regestrate", "Mandatum de libertate contributione czopowe, anno 1532" (XVI). На папері під текстом відтиснена у червоному воскові печатка: Gum., XIII, №46.

Коп.: МК, 48, k.32-33.

Регест: MRPS, IV/2, №13532.

Sigismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lithuanie, Russie, Prussie, Masovie etc. dominus et heres. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis. Quia annuentes supplicationibus quorumdam consiliariorum nostrorum pro civibus nostris Leopoliensibus nobis factis, volentesque reparationem murorum ac munitionem illius civitatis in finibus situate per eos fieri ceptam, ad celeriorem et debitam perfectionem deduci, prorogandam duximus eisdem civibus Leopoliensibus donationem et concessionem contributionis czoppowe, per alias literas nostras ad certum tempus in eis expressum, causa continuande et perficiende ipsius munitionis et murorum ac propugnaculorum reparationis, novisse factam ac tenore presencium prorogamus ad duorum annorum decursum ab expiratione prioris donationis et concessionis computandorum, per proconsulem et consules dicte civitatis nostre Leopoliensis modernos et pro tempore existentes, eam ipsam contributionem czoppowe a singulis cocturis cervisie et a quolibet alio potu, illic in Leopoli exigendam et percipiendam ac ad prefatam reparationem murorum et propugnaculorum, munitionem illius civitatis cum scientia capitanei ipsius convertendam et distribuendam. Quocirca tibi generoso Nicolao Dersznyak iudici Premisliensi et exactori terrarrum Russie moderno et pro tempore existentibus exactoribus earundem terrarum, mandamus, ut hanc prorogationem donationis et concessionis contributionis czoppowe, ob continuandam et perficiendam ipsam reparationem murorum et propugnaculorum civitatis nostre Leopoliensis, eius proconsuli et consulibus, ab expiratione prioris concessionis et donationis, ad duos annos prolatam observetis et durante ea prorogatione vos ad exigendam ipsam contributionem czoppowe in eadem civitate Leopoliensi non intromittatis, pro gratia nostra non aliter facturi. Harum testimonio literarum quibus sigillum nostrum est impressum. Datum Cracovie feria sexta in crastino festi sancti Petri ad vincula, anno Domini millesimo quingentesimo trigesimo secundo, regni vero nostri anno vigesimo sexto.

Sigismundus rex subscripsit.

Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Погоджуємося на прохання деяких наших дорадників, подане з боку наших львівських міщан, і бажаючи, щоб розпочате відновлення мурів та укріплень того міста, що на кордонах (королівства) знаходиться, до швидшого і належного завершення було доведене, ми вважали продовжити тим львівським міщанам донацію і надання чопового податку, до певного часу, викладену в інших наших грамотах, для продовження і закінчення відновлення укріплень, мурів та башт і змістом даної (грамоти) продовжуємо на два роки від часу закінчення попередньої донації і надання, щоб сучасні бурмистер і райці згаданого нашого міста Львова, і що в майбутньому будуть, цей чоповий податок від кожного вару пива і будь-якого іншого напою тут, у Львові, стягували і отримували, використовували та витрачали з відома старости на вищезгадану відбудову мурів та башт, укріплень того міста. Тому тобі шляхетний Миколо Дершняк, перемиський суддя, та сучасний збирачу податків руських земель і збирачі податків тих земель, і що в майбутньому будуть, наказуємо, щоб це продовження донації і надання чопового податку для продовження і закінчення тієї відбудови мурів та башт нашого міста Львова тому бурмистру і райцям від закінчення попереднього надання та донації, оголошеної на два роки, зберігали міцно те продовження і до стягнення цього чопового податку в тому місті Львові не втручалися, інше задля нашої ласки хай не робиться. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є притиснута. Дано у Кракові на другий день свята Петра на престолі, року Божого 1532, нашого панування - 26.

Сигізмунд, король, підписав.

102

1535 р., жовтня 2 , Краків

Сигізмунд I надає право райцям Львова збирати чоповий податок терміном на шість років після закінчення попереднього звільнення з метою відбудови міста

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.109, арк. 19. Папір з двох аркушів: 20,7х30,2 см. Напис: “Donatio czopowego civitati” “ad sexennium” (XVI). На папері під текстом відтиснена у червоному воскові печатка: Gum., XIII, №46.

Коп.: MK, 50, k.130.

Регест: MRPS, IV/2, №17294 (з датою 1 жовтня 1535 р.)

Sigismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lithvanie, Russie, Prussie, Masovie etc. dominus et heres. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis. Quia nos volentes civitatem nostram Leopoliensem contra hostium impetus debite muniri, dedimus et assignavimus pro munitione eius perficienda totam contributionem czopowe ex illa civitate nostra proventuram per sex annorum decursum ab expiratione prioris donationis czopowe illis iam pridem ad eundem usum munitionis concesse computandorum. Quare tibi generoso Nicolao Dersznyak iudici Premisliensi et exactori terrarum Russie generali, mandamus, ut per spatium temporis suprascriptum, ad ipsam contributionem czopowe a civibus Leopoliensibus exigendam te non intromittas, sed illam consules eiusdem civitatis modernos et pro tempore existentes, libere exigere permittas, ad necessitatem muniende illius civitatis per eos convertendam, pro gratia nostra non aliter facturus. Datum Cracovie die sabbati post festum sancti Michaelis archangeli proxima, anno Domini millesimo quingentesimo trigesimo quinto, regni vero nostri anno vigesimo nono.

Sigismundus rex subscripsit.

Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Бажаючи, щоб наше місто Львів проти нападів ворогів належно зміцнилося, дали і виділили на закінчення його укріплення весь чоповий податок, що буде в тому нашому місті, протягом шести років від закінчення попереднього надання чопового, що вже раніше надане для використання на укріплення (міста). Тому тобі, шляхетний Миколо Дершняк, перемиський суддя і головний збирачу податків руських земель, наказуємо, щоб ти протягом вищеописаного часу не втручався до стягнення того чопового податку від львівських міщан, але сучасним райцям того міста, і що в майбутньому будуть, дозволяв вільно стягувати з використанням для зміцнення того міста, інше задля нашої ласки хай не робиться. Дано у Кракові у найближчу суботу після свята архангела Михаїла, року Божого 1535, нашого панування - 29.

Сигізмунд, король, підписав.

103

1535 р., жовтня 2, Краків

Сигізмунд I ліквідує практику подачі самими апелюючими судовими сторонами пакетів з рішенням райців та міського суду до королівського та наказує, щоб згадані пакети передавалися королівському суду спеціально призначеним для цього посланцем

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.338. Пергамент: 16х41,1 + 5 см. Написи: “Quod apellaciones per modum rotuli procedere ad ius supremum et ad suam regiam maiestatem debent, anno 1535” (XVI-XVII), “Sigismundi Primi” (XVII). Печатка відсутня.

Транс.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.518 (див. док. № 154).

Коп.: МК, 50, k.297-299; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.30.

Регести: MRPS, IV/2, №17307; Каталог, №449.

Sigismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lithuanie, Russie, Prussie, Masovie etc. dominus et heres. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis et singulis. Quia cum expositum esset coram nobis pro parte consulum et iudicii civilis civitatis nostre Leopoliensis, quod in causis appellacionum ab ipso eorum iudicio civili interpositarum, non observaretur debitus modus in deferendo rotulo ad nos et iudicium nostrum regale si quidem partes ipse acceptis simpliciter minutis actorum coram ipsis consulibus atque ipsorum iudicio acticatorum cum illis ad nos seu iudicium nostrum proficiscuntur, contra consuetudinem et debitum iuris ordinem alibi observatum. Nos vero inconveniens et absurdum esse censentes, id committi in ea civitate capitali, a qua alie civitates et oppida minora illi vicina, ne dum in agendis iudiciis, verum etiam in aliis rebus exemplum et normam trahunt, ita ordinavimus et ordinamus pariterque decernimus, ita omnino habere et perpetuo observari volentes, quod deinceps ipsi consules et officiales iudicii civilis Leopoliensis, nulli parti processum iudiciarium, aut aliqua acta coram iudicio eorum acticata et in libro consulum aut eiusdem iudicii civilis ingrossata, ad deferendum ad nos aut ad aliquem alium locum iudicii superioris deferenda committant, sed duntaxat nunctio speciali iudicialiter ad nos disignato. Ita tamen, quod pars appelans reponat pecuniam coram illis vel eorum iudicio eidem nunctio pro ipso processu seu rotulo ad nos vel iudicium nostrum deferendo, prout fieri iuxta dispositionem iuris Maydeburgensis et antiquam consuetudinem solitum est, quando ad ius supremum provinciale castri nostri Cracoviensi appellatur. Harum testimonio literarum, quibus in testimonium sigillum nostrum est appensum. Datum Cracovie, sabbato proximo post festum sancti Michaelis archangeli, anno Domini millesimo quingentesimo trigesimo quinto, regni vero nostri anno vigesimo nono.

Petrus episcopus et vicecancellarius subscripsit.

Relacio reverendi in Christo patris domini Petri Thomiczki, episcopi Cracoviensi et regni Polonie vicecancellarii.

Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Описали нам з боку райців і міського суду нашого міста Львова, що в апеляційних справах, що висуваються від того міського суду (до короля), не дотримується належний порядок

у перевезені ротул до нас і нашого королівського суду, якщо самі (судові) сторони, взявши чорновики актів у присутності райців та після внесення актів в той суд з ними відправляються просто до нас чи нашого суду проти звичаю і належного порядку права, якого деінде дотримуються. Ми, вирішивши, що це є незручним та недоцільним, ще це дозволяється в тому столичному місті, від якого інші менші сусідні з ним міста та містечка приклад і норму приймають не тільки у веденні судів, але також в інших речах, постановили і постановляємо, одночасно вирішуючи, бажаючи у всьому мати (волю) і щоб завжди дотримувалося; надалі хай не доручають ці райці та урядовці львівського міського суду жодній стороні судових процесів будь-які акти, внесені в цей суд і в книги райців або віднесені тим міським судом для перевезення до нас або до будь-якого іншого місця вищого суду, але тільки спеціальному посланцеві, обдумано до нас визначеного. Таким чином, щоб апелююча сторона відклала гроші при тому чи іншому суді для того посланця, щоб відвезти цей процес чи ротулу до нас або до нашого суду, згідно з тим як прийнято є за установами магдебурзького права і давнім звичаєм, коли апелюється до вищого провінційного права нашого краківського замку. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка в підтвердження є підвішена. Дано у Кракові у найближчу суботу після свята архангела Михаїла, року Божого 1535, нашого панування - 29.

Петро, єпископ і віце-канцлер, підписав.

За свідченням велебного у Христі пана отця Петра Томицького, краківського єпископа і віце-канцлера Польського королівства.

104

1537 р., вересня 12, Львів

Сигізмунд I надає львівським міщанам довічне право шинкувати горілкою в межах міста та на Краківському і Галицькому передмістях, під замком і в деканаті св. Іоана та встановлює чинш, що йтиме на потреби міста

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.399. Пергамент: 29,6х56 + 5 см. Написи: “Regestratae” (XVI), “Sigismundi Primi donationis perpetuum”(XVII), “Privilegium super crematum” (XVI), “Vinum, anno 1537” (XVII). На шовковому зелено-рожевому шнурку печатка: Gum., XIII, №46.

Коп.: MK, 54, k.229v-230; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.75-76; спр.646, арк.145-147.

Регести: MRPS, IV/3, №18807; Каталог, №463.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quum memoria hominum labiles et fluxa, non possit aliud perpetuitati rerum et actionum humanarum, ne intereant et oblivione perimantur, auxilium ferre, inita est hec a prudentibus ratio, ut ea, que perpetua et firma esse debeant, literarum munimentis commendentur. Proinde nos Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, necnon ter-

rarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiaviae, Russiae, Prussiae, Culmensis, Elbingensis, Pomeraniae ac Masoviae etc. dominus et heres. Significamus tenore presentium, universis et singulis, harum noticiam habituris. Quia commendatam habentes fidem et in administranda republica curam atque industriam singularem civium nostrorum Leopoliensium supplicationibusque eorum, quas pro adiuvandis necessitatibus civitatis nostre Leopoliensis predicte fecerunt, adducti, donandum illis duximus, sicuti donamus et concedimus presentibus literis nostris perpetue et in evum, facultatem propinandi vini cremati ex quacunque illud materia liquoris seu alterius rei distillatum seu distillandum haberi possit, ita videlicet, quod per suos quoscunque administros vel conductores illud vendere et propinare, tam in civitate intra muros, quam in suburbiis, Cracoviensi et Haliciensi, etiam sub castro et decanatu sancti Ioannis propinare possint et valeant. Preterea ut nullum in publicis locis civitatis et suburbiorum ac in quibuscunque domibus privatis, tam spiritualium, quam seculiarium, nobilium et plebeorum, Christianorum, Ruthenorum, Armenorum, Iudeorum et aliorum quorumvis sexus utriusque hominum id ipsum vinum in civitate crematum vel aliunde adductum, vendere et propinare audeat, nisi cum licentia dictorum consulum civitatis nostre Leopoliensis, quibus hoc iniungimus, ut sine censu illud vendere nulli hominum permittant. Eum autem censum, quem exigerint substituti eorum propinatores et administri ad necessitates reipublice et resarcionem publicorum civitatis locorum dicti consules convertant et convertere teneantur. Ut autem eam propinationem vini predicti et census exactionem commodius et liberius instituere et ex illa fructum capere valeant, mandamus presentibus capitaneo nostro Leopoliensi moderno et pro tempore existentibus, aliisque omnibus, quorum interest, ut hanc nostram donationem perpetuam pro authoritate et officio suo ita manuteneant et observent manutenerique et observari ita faciant, ut quemcunque ex delatione civium contra hanc nostram libertatem et ordinationem excessise cognoverint. Eum merce sua vini cremati predicti cadere in commissum iudicent, hoc est, ut id ipsum vinum, quod preter voluntatem et concessionem civium predictorum, clam et palam, venum exposuerint aut propinaverint, in arbitrium et potestatem civium predictorum committere teneantur et cives loco pene id ipsum vinum totum vel partem eius (quod arbitrio eorum committimus) pro se et republica usurpare et recipere possint et valeant. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum est presentibus subappensum. Datum in civitate nostra Leopoliensi, feria quarta proxima ante festum Exaltationis sancte Crucis, anno Domini millesimo quingentesimo trigesimo septimo, regni vero nostri anno trigesimo primo. Presentibus reverendissimo et reverendis in Christo patribus dominis Bernardino Wilczek de Liubyenye archiepiscopo Leopoliensi, Sebastiano Branicki episcopo Camenecensi, necnon magnificis, venerabilibus et generosis Ioanne comite a Tharnow castellano Cracoviensi et capitaneo Sandomiriensi, Petro Kmytha de Wisnicze Cracoviensi, regni nostri marsalco, Cracoviensi, Scepusiensi, Premisliensi et Colensi capitaneo, Ioanne a Thanczyn Sandomiriensi et Belzensi, Chelmensi, Rathnensi, Crasnostawensi capitaneo, Stanislao de Thomicze Calisiensi et Coninensi et Pizdrensi capitaneo, Stanislao de Sprowa Russie generali et capitaneo Opocznensi, Stanislao Odrowąsch de Sprowa Podolie, palatinis, Andrea a Gorka Posnaniensi et capitaneo maioris Polonie generali, Nicolao de Pilca Leopoliensi, Nicolao Odnowski Premisliensi et capitaneo Leopoliensi, castellanis, Samuele Macieiowski Gnesnensi, Ioanne Zbąski decano Posnaniensi et Cracoviensi, canonicis, Martino Zborowski pincerna regni, Odalanowiensi et Stobnicensi capitaneo, Martino Wolski

succamerario nostro et in Blonye capitaneo, Ioanne Dobrzikowski succamerario Plocensi et dapifero curie nostre, testibus ad premissa fidedignis, sincere et fidelibus dilectis. Datum per manus magnifici Pauli de Wolia regni Polonie vicecancellarii, burgrabii Cracoviensis et capitaneo Gostininesis, sincere nobis dilecti.

Paulus de Wolia vicecancellarius subscripsit.

Relatio eiusdem magnifici Pauli de Volia regni Polonie vicecancellarii, burgrabii Cracoviensis et capitaneo Gostininesis.

Ім`я Господа амінь. Для вічної пам`яті справи. Людська пам`ять є нестійкою і змінною, не може (дати) вічності людським речам та діям, щоб вони не згинули і забуттям не знищилися, однак допомогу було розпочато розумом кмітливих, щоб те, що має бути вічним і міцним, нехай доручається зміцненню (за допомогою) грамот. Тому ми Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім і кожному, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Маючи на увазі вірність і піклування про допомогу державі, а також виняткову старанність наших львівських міщан, на їх наведені прохання, що вони подали для сприяння потребам вищезгаданого нашого міста Львова, ми вважали подарувати їм, відповідно даруємо і надаємо даною нашою грамотою назавжди і на віки можливість шинкувати горілку та будь-який інший вид напою чи річ, що може стікати або буде стікати краплями. А саме так, що через своїх будь-яких розпорядників чи наймачів можуть і хай буде вільно готувати (напої), продавати і шинкувати, як у місті в мурах, так і в передмістях, Краківському та Галицькому, також під замком і в деканаті св. Йоанна. Крім того, щоб ніхто в громадських місцях міста і передмість і в будь-яких приватних будинках, як духовних, так і світських, шляхти і простого люду, католиків, українців, вірмен, євреїв і інших людей будь-якої статті, не наважувався продавати і шинкувати цю горілку з міста, чи звідки б не привезену, тільки за дозволом згаданих райців нашого міста Львова, яким даємо (право), щоб без чиншу (горілку) продавати жодній людині не дозволяли. А цей чинш, який стягнуть урядовці з тих, що шинкують, нехай згадані райці використають і повинні використати на потреби держави та ремонту громадських місць міста. Однак, щоб їм була змога встановити шинкування згаданого напою та зручніше і вільніше стягувати чинш і брати з того прибуток, наказуємо даною (грамотою) нашому сучасному львівському старості і що в майбутньому будуть, та іншим, кому потрібно, щоб цю нашу вічну донацію задля своєї поваги і обов`язку так зміцнювали та дотримувалися і робили, щоб зміцнювали та дотримувалися, і щоб проводили розслідування за звинуваченнями міщан проти будь-кого, хто порушить цю нашу вільність і розпорядження. Товар тієї вищезгаданої горілки, що потрапить під конфіскацію, розсудіть так, щоб цю горілку,

що проти бажання і надання згаданим міщанам, таємно і відкрито виставлялася або шинкувалася би, на рішення і владу згаданих міщан зобов`язані доручити, і міщани, в разі покарання, цю горілку цілком чи її частину (що даємо на їх розсуд) для себе і держави можуть і будуть в змозі взяти і отримати. Для засвідчення довір`я до цієї справи до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано у нашому місті Львові у найближчу середу перед святом Воздвиження Чесного Хреста, року Божого 1537, нашого панування - 31, у присутності (*список свідків*). Дано через руки вельможного Павла з Волі, віце-канцлера Польського королівства, краківського бурграбія і гостинського старости, щиро нам милого.

Павло з Волі, віце-канцлер, підписав.

За свідченням вельможного Павла з Волі, віце-канцлера Польського королівства, краківського бурграбія і гостиненського старости.

105

1538 р., квітня 4, Краків

Сигізмунд I вирішує суперечку між львівським старостою Миколою Одновським та львівськими та райцями Львова щодо права і порядку обрання райців

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.403. Пергамент: 25,6х41,4 см. Написи: “Regestratae” (XVI), “Decretum Sigismundi Primi” (XVII), “Super electione consulari, 1538” (XVI). На пергаментному пояску печатка: Gum., XIII,№46.

Облята: ЦДІАУЛ. - Ф.9, оп.1, спр.27, арк.675-677.

Коп.: MK, 54, k.419v-420; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.207-208.

Регести: MRPS, IV/3, №19107; Каталог, №467.

Sigismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lituanie, Russie totiusque Prussie ac Masovie etc. dominus et heres. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis, harum noticiam habituris. Quia cum his orta fuisset differentia coram nobis inter generosum Nicolaum Odnowski de Felstin castellanum Premisliensem et capitaneum Leopoliensem ex una et famatos proconsulem et consules eiusdem civitatis nostre Leopoliensis ex altera partibus, ocasione electionis unius consulis, quem capitaneus Leopoliensis pro tempore existens, ex parte nostra de numero ac medio sex consulum, qui pro anno tunc temporis currente presidere deberent, eligere debuisset, prout de hoc nomine eiusdem capitanei hic apud nos nuntius suus pluribus verbis declaravit, ubi etiam nuncii eiusdem civitatis huc missi ex adverso hic coram nobis adstantes narrabant id deducendum, ipsam electionem consulis prefati ex parte nostra de

numero trium et non sex fieri solere, eamque consuetudinem a multis temporibus tentam et a capitaneis Leopoliensibus fuisse et esse observatam. Nos itaque auditis dictarum partium allegationibus propositis ac responsis, hiisque rebus apud nos estimatis ac perpensis, nollentes ne que in posterum difficultates vel ambiquitas super hac electione oriatur, que simultates ac odia inter prefatas partes pareret, statuendum ac decernendum duximus statuimusque ac decernimus presentibus perpetuo observandum, ita videlicet, quod occurrente de more huiusmodi electione consulum Leopoliensium capitaneus noster Leopoliensis modernus et pro tempore existens, descendendo ad pretorium vel ille cui id negotii nomine suo dederit, de numero sex consulum, qui iam in annum currentem presidere deberent, im primis unum consulem ex illis quem voluerit ex parte nostra eligere et nominare debebit, deinde iidem consules alterum, tercium vero consulem communitas eligent, qua electione ita facta idem capitaneus noster tum existens ab eisdem consulibus ita electis iuramenta per eos prestari solita recipere audireque debebit. Quam ordinationem nos perpetue valiturum decernimus ac pronuntiamus, harum serie literarum. In cuius rei testimonium sigillum nostrum est subappensum. Datum Cracovie feria quinta ante dominicam Iudica proxima, anno Domini millesimo quingentesimo tricesimo octavo, regni nostri trigesimo secundo.

Paulus de Volia vicecancellarius.

Relacio magnifici Pauli de Volia regni Polonie vicecancellarii, burgrabii Cracoviensis et capitanei Gostinensis.

Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно, хто це читатиме. Виникла розбіжність між шляхетним Миколою Одновським з Фельштина, перемиським каштеляном і львівським старостою, з одного боку, та славетними бурмистром і райцями того нашого міста Львова, з другого боку, у нашій присутності у справі вибору одного райця. Сучасний львівський староста (вважає), що від нас (короля) мав би вибрати (райця) з числа і середовища шести райців, які в той рік повинні би засідати; що в численних словах посланець з боку того старости нам оголосив. А посланці того міста, вислані сюди, ставши перед нами, всупереч цьому розповіли, що ці вибори згаданого райця, від нас (короля) з числа трьох, а не шести звичайно проводилися і цей звичай з давніх часів тривав та львівськими старостами дотримувався і дотримується. Таким чином, ми, вислухавши викладені посилання та відповіді згаданих сторін, нами оцінені і зважені, бажаючи, щоб надалі не виникало розбіжностей або двозначностей при цих виборах, які внесли би суперництво та ненависть між згаданими сторонами, вважаємо встановити і вирішити та встановляємо та вирішуємо даною (грамотою), щоб завжди дотримувалися такого: якщо трапляться за таким звичаєм вибори львівських райців, наш львівський староста, сучасний і що в майбутньому буде, хай прийде до ратуші або когось цієї справи від свого імені дасть, з числа шести райців, які вже в біжучому році повинні би засідати, в першу чергу одного райця з них, якого схоче, від нас (короля) вибрати і назвати буде зобов‘язаний. Згодом ті райці виберуть іншого райця, а третього райця - громада. Після закінчення виборів цей наш староста, що буде тоді від тих вибраних

райців буде зобов‘язаний прийняти і вислухати звичну ними складену присягу. Це розпорядження, щоб було в силі навічно, ми вирішуємо і оголошуємо змістом цієї грамоти. Для засвідчення справи до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано у Кракові у найближчий четвер перед неділею “Юдіка“, року Божого 1538, нашого панування - 32.

Павло з Волі, віце-канцлер.

За свідченням вельможного Павла з Волі, віце-канцлера Польського королівства, краківського бурграбія і гостиненського старости.

106

1538 р., квітня 6, Львів

Сигізмунд I з метою укріплення звільняє місто Львів від сплати шосу на одну рату

Коп.: MK, 54, k.420. Без титульного напису.
Регест: MRPS, IV/3, №19108.

Sigismundus etc. Generoso Nicolao Derssnyak iudici et tribuno Premisliensi ac exactori nostro terrarum Russie fideli dilecto, gratiam nostram regiam generose fidelis dilecte. Tametsi nos in preteritis convenciis Piotrkoviensi omni civitatum et oppidorum regni nostri libertatesque iam ultra quatuor annos a nobis concesse sunt necessitate reipublice id exigante abrogavimus et sustulimus. Quia tamen cives Leopolienses nobis hic per nunctios suos declararunt se ad continuandum municionem et menia civitatis sue materiam aliaque ad id necessaria in promptu iam habere magnamque inde iacturam et dampnum habere possent. Si istam materiam paratam frustra sinerent iacere. Nos itaque perpendentes illius civitatis, que in finibus et in ipso conspectu hostium sitta est, necessariam municionem dedimus et dimisimus illis presentibusque damus ac dimittimus contribucionem schoss nuncupatam, que ex ipsa civitate pro hac prima ratha dari et contribui debebit. Quare fidelitati tue commitimus et mandamus, ne ex eisdem civibus ipsam contribucionem pro hac dumtaxat rata exigat aut repetat, de qua quidem contribucionis huius prime rate perceptione fidelitatem tuam quiettamus presentibus. Datum Cracovie feria sexta proxima ante dominicam Iudica, anno Domini quo supra [1538].

Sigismundus rex subscripsit.

Сигізмунд і т.д. Шляхетний Миколо Дершняк, перемиський суддя і войський та наш збирачу податків руських земель, вірний милий, наша королівська ласка шляхетному милому. Хоча ми на минулих сеймах в Пйотркові за державною необхідністю скасували і призупинили звільнення всіх міст та містечок нашого королівства, нам наданих вже понад

чотири роки. Але львівські міщани нам через своїх посланців оголосили, що для продовження (ремонту) укріплень і мурів міста свою сировину та інше, необхідне для цього в наявності вже мають, і велику шкоду та збитки через те можуть зазнати, якщо цю приготовлену сировину допустять без користі змарнувати. Ми, взявши до уваги, що те місто на кордонах і у полі зору ворогів знаходиться, для необхідного укріплення дали і відпустили їм (міщанам) даною (грамотою), даємо і відпускаємо податок, званий шос, що з того міста на першу рату дати і зібрати повинен. Тому твоїй вірності доручаємо і наказуємо, щоб з тих міщан податок на цю тільки рату не стягував або повторив; з отримання першої рати цього податку твою вірність (!) даною (грамотою) квітуємо. Дано у Кракові у найближчу п‘ятницю перед неділею "Юдіка", року Божого, як вище (1538).

Сигізмунд, король, підписав.

107

1539 р., лютого 27 , Краків

Сигізмунд I продовжує надане звільнення від сплати податків і право райцям Львова збирати чоповий податок для подальшої відбудови міста після пожежі

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.109, арк. 21-22. Папір з двох аркушів: 26,7х37,6 см. Напис: "Suspensio libertatis pro uno anno 1539" (XVI). На папері під текстом відтиснена у червоному воскові печатка: Gum., XIII, №45.

Коп.: MK, 57, k.23v-24.

Регест: MRPS, IV/1, №6284.

Sigismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lithvanie, Russie, Prussie ac Masovie etc. dominus et heres. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis. Quod tametsi ex certis legittimisque causis ob reipublice regni nostri grandem necessitatem, de consilio et assensu universi senatus regni nostri et nuntiorum terrestrium sustuleramus libertates civitatum et oppidorum regni nostri, quas eis ob damna, in que ex conflagratione incurrerant, concesseramus, a quibus per privilegia nostra liberati ad certum tempus fuerant, solvere hoc anno et cum aliis libertatem huiusmodi non habentis, contribuere ad eandem reipublice necessitatem tenerentur. Eodem vero anno elapso litere libertatis ipsorum a nobis eis super hoc concessum in integrum redire et robur suum resumere deberent quemadmodum in constitutione nostra super hoc edita cavebatur. Quia tamen libertas civitati nostre Leopoliensi a nobis ob gravem ipsius civitatis iacturam fuit et est per nos data, nolens nos, ut eadem ipsa civitas nostra et cives damna passi, fructu benignitatis nostre, antea sibi facte frustrentur, eosdem ad eam ipsam libertatem per nos eidem civitati sive civibus antea concessam et donationem exactionis ducillorum eis ad muniendum ipsam civitatem date, restituendum ac illos in ea conservandum duximus

restituimusque ac conservamus presentibus, ita videlicet, ut is annus, in quo sublate eis per nos erant libertates, in toto sarciatur et ad sequentes annos nondum expirate libertatis et donationis ducillorum eisdem in sequentes annos adnumeraretur, prout eundem annum addimus et adnumeramus literasque de super datas in vigore conservandum. Quocirca tibi generoso Nicolao Lesnyowski iudici Leopoliensi et exactori terrarum Russie moderno et pro tempore existentes et aliis ad quos pertinet, mandamus, omnino habere volentes, eosdem cives nostros Leopolienses in hac libertate et donatione ducillorum conservent et conservandum curent nihilque ab eis earumdem contributionum, uti premissum est, tam pro anno presenti, quam sequntibus exigant neque exigi faciant, pro gratia nostra aliter ne faceritis. Harum testimonio literarum sigillum nostrum est presentibus impressum. Datum Cracovie in conventione generali feria quinta post dominicam Invocavit proxima, anno Domini millesimo quingentesimo trigesimo nono, regni vero nostri anno trigesimo tertio.

Paulus de Vola regni Polonie cancellarius subscripsit.

Relacio magnifici Pauli de Wolia regni Polonie cancellarii, burgrabii Cracoviensis et capitaneo Gostinensis.

Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Хоча з певних законних підстав через велику потребу держави нашого королівства, за порадою і згодою всього сейму нашого королівства та земських послів ми призупинили вільності міст та містечок нашого королівства, які ми надали через втрати від спричинених пожеж, і цими нашими привілеями були звільнені до певного часу, то в цьому році (вони) є зобов‘язані сплатити і внести (податки) для потреб держави разом з іншими (містами), що такого звільнення не мають. А грамоти про їх звільнення минулого року, надані від нас, цілком мали би віддати і їх силу поновити, як це в нашій конституції застерігається, виданій з цього приводу. Однак, тому що звільнення було надане нами нашому місту Львову через важкі втрати того міста, бажаючи, щоб те наше місто та міщани не терпіли шкоди і не обманювалися попередньо наданим плодом нашої милості, їх при цьому звільнені, раніше нами наданому цьому місту чи міщанам, і донації чопового податку, даних їм для зміцнення того міста, ми вважали відновити і їх при цих (привілеях) зберегти та зберігаємо даною (грамотою); таким чином, щоб в цей рік, коли були відмінене нами надане звільнення, воно цілком повернулося би і в наступні роки ще незакінченого звільнення та донації чопового на наступні роки відраховувалося би, згідно з тим цей рік додаємо і відраховуємо та даною грамотою (звільнення) в силі зберігаємо. Тому тобі, шляхетний Миколо Лєсньовський, львівський суддя і збирачу податків руських земель, сучасний і в що в майбутньому будуть, та інші, до (відома) яких належить, наказуємо, бажаючи мати у всьому (волю), тих львівських наших міщан у цьому звільненні і донації чопового збережіть і опікуйтеся, щоб зберігали, ніяких від них контрибуцій, як є вище сказано, в цьому році так і в наступні (роки), не стягуйте і не робіть, щоб стягували, інше задля нашої ласки не робіть. Для засвідчення до даної грамоти наша печатка є притиснута.

Дано на вальному сеймі у Кракові у найближчий четвер після неділі “Інвокавіт“, року Божого 1539, нашого панування - 33.

Павло з Волі, віце-канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням вельможного Павла з Волі, віце-канцлера Польського королівства, краківського бурграбія і гостиненського старости.

108

1539 р., березня 1, Краків

Сигізмунд I дарує назавжди львівським міщанам торгове разом з митом, що належало раніше до королівського скарбу і було їм подаровано тимчасово Яном Ольбрахтом

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.408. Пергамент: 29,7х57,2 + 10 см. Ініціал “I“. Написи: “Regestratae” (XVI), “Serenissimi Sigismundi” (XVII), “Privilegium super foralia” (XVI), “Conventionale, anno 1539” (XVII), “Sigismundi Primi, in comitiis 1539” (XVII), “Feria quarta post dominicam Oculi quadragesimalem proxima anno Domini millesimo sexcentesimo octuagesimo sexto privilegium intro conventu ad acta castrensia Leopoliensia per oblatam porrectum, susceptum et inductum. Stanislaus Jarecki” (XVII). На шовковому рожево-зеленому шнурку печатка: Gum., XIII, №45.

Коп.: МК, 57, k.26v-27; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.113, арк.31-34зв; оп.2, спр.614, арк.76-78; спр.646, арк.149-152.

Регести: MRPS, IV/1, №6300; Каталог, №472.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quod cum hec nostra precipua cura sit, subditorum nostrorum commoda auctoria indies reddere vel ea maxime, que ad ornamentum et defensionem reipublice spectant eaque res cum principis officio imprimis sit digna, convenit, ut ad posteros propagetur literarumque monimentis commendetur. Proinde nos Sigismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lituanie, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancitie, Cuiavie, Russie, Prussie, Culmensis, Elbingensis, Pomeranie ac Masovie etc. dominus et heres. Significamus tenore presencium, quorum interest, universis et singulis, harum noticiam habituris. Quod quemadmodum olim clarissime memoriae divus Ioannes Albertus rex predecessor et frater noster germanus desideratissimus, civibus Leopoliensibus foralia dicta targowe, que unacum teloneo nostro ad nos pertinente, teloneatores nostri Leopolienses pro tempore existentes pro fisco nostro percipiebant, ad beneplacitum voluntatis sue graciose concesserat. In quorum foralium percepcione et usu predicti cives a tempore donacionis, eis modo premisso facte et hinc coram nobis exhibite ac ostense, in hunc usque diem extiterunt et ad presens existunt. Nunc deinde cives ipsi ad nos confugientes, per nuncios suos famatos, scilicet Stanislaum Wilczek et Andream Habrek, consules Leopolienses, huc ad nos e medio concilii sui missos, nobis humiliter supplicarunt, ut ea ipsa foralia per predictam

fraternam maiestatem ad tempus beneplaciti data et concessa, in perpetuum eidem civitati dare, donare et concedere, de benignitate nostra regia dignaremur. Nos itaque intelligentes illam civitatem in terris nostris Russie, primariam et precipuam esse, que assiduos hostium insultus sustineat et aliis civitatibus veluti pro obice constituta, volentesque eosdem cives ad muniendam et ornandam civitatem predictam propensiores magisque intentos reddere, supplicationem insuper eorum iustam et uti racioni consonam, obaudire volentes, eisdem ipsis civibus Leopoliensibus civitatique illorum foralia memorata, que a singulis curribus hominum in ipsam civitatem cum frumentis et aliis rebus venientium, hactenus pacifice, per ipsos cives exigebantur et percipiebantur, de certa sciencia et gracia speciali, nostris regiis ac de consilio et assensu consiliariorum nostrorum spiritualium et secularium, in hoc conventu nobiscum existencium, dandum, donandum et concedendum duximus, harumque literarum serie damus, donamus et concedimus in perpetuum per predictos cives et consulatum civitatis predicte Leopoliensis modernos et pro tempore existentes, foralia huiusmodi modo premisso et prout ea ex antiquo percipiebat a singulis curribus exigenda, tollenda, levanda et percipienda ac pacifice et quiete, perpetue et in sempiternum, contradictione quorumcumque minime obstante, possidenda eaque pro communi illius civitatis usu et necessitate et ad restaurandam et muniendam ipsam civitatem convertenda, huius nostri privilegii auctoritate accedente in evum. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est subappensum. Actum Cracovie in convencione generali, sabato ante dominicam Reminiscere proximo, anno Domini millesimo quingentesimo trigesimo nono, regni nostri anno tricesimo tercio. Presentibus ibidem reverendis in Christo patribus dominis Petro Cracoviensi, Luca de Gorka Wladislaviensi, Stanislao de Olesnicza Posnaniensi, Sebastiano Braniczki Chelmensi, ecclesiarum episcopis, necnon magnificis, generosis et venerabilibus Ioanne comite in Tarnow castellano Cracoviensi, exercituum regni nostri supremo ac Sandomiriensi capitaneo, Petro Kmyta de Wisznicze palatino et capitaneo Cracoviensi, Petro de Dambrowicza Lublinensi, Felice Szrenski de Sokolowo Plocensi, Marienburgensi et Plocensi capitaneo, Stanislao de Kuthno Ravensi, Petro de Gorinino Masovie et capitaneo Cziechanowiensi, palatinis, Nicolao Wolski Sandomiriensi et serenissime domine Bone eadem gratia regine Polonie, coniugis nostre amantissime magistro curie, Sanocensique et Lanczkoronensi capitaneo, Ioanne de Thanczyn Woinicensi et curie nostre marsalco Lublinensique capitaneo, Spithkone de Tharnow Radomiensi, regni nostri thesaurario, Siradiensi et Krzepicensi capitaneo, Bernardo Maczieiowski Lublinensi, Severino Bonar Biecensi burgrabio, zuppario et magno procuratore, Cracoviensi, Rapstinensi, Biecensi, Zatoriensi et Oswiaczimensi capitaneo, Nicolao Odnowski Premisliensi et capitaneo Leopoliensi, castellanis, Paulo de Wolia regni nostri cancellario, burgrabio Cracoviensi et capitaneo Gostynensi, Samuele Maczieiowski regni nostri vicecancellario et decano Cracoviensi, Ioanne Wilamowski cantore, Paulo Crassowski preposito Warschoviensi et canonico Cracoviensi, secretariis nostris, et aliis quam plurimis dignitariis, officialibus atque aulicis nostris, circa premissa testibus fidedignis, sincere et fidelibus dilectis. Datum per manus magnifici Pauli de Volia regni nostri cancellarii, burgrabii Cracoviensis et capitanei Gostinensis, sincere nobis dilecti.

Paulus de Volia regni Polonie cancellarius subscripsit.

Relacio eiusdem magnifici Pauli de Volia regni Polonie cancellarii, burgrabii arcis Cracoviensis et capitaneo Gostinensis.

В ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Тому що нашого головною турботою є, щоб ми сприяли зручному зростанню наших підданих щодня і найбільше тим, хто прагне до прикраси і захисту держави, тому є прийнято, що їх справи за обов‘язком володаря насамперед є гідними увіковічнити для нащадків і доручити зміцненню (за допомогою) грамот. Тому ми Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім і кожному, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Покійний найславнішої пам‘яті божественний Ян Ольбрахт, король, наш попередник і дорогий брат, за своїм милостивим бажанням ласкаво надав львівським міщанам торгове, яке разом з нашою грамотою належить нам, що наші львівські митники отримували в (минулі) часи для нашої казни. В отримані і користуванні торговим згадані міщани від часу донації, зробленої їм вищезгаданим чином і нам виставленої та показаної, з того часу аж до цього дня перебували та до тепер перебувають. Віднині і надалі ці міщани, що до нас звертаються через своїх славетних Станіслава Вільчека і Андрія Габрека, львівських райців, висланих до нас зі свого грона співтовариством (райців), нас уклінно просили, щоб ми вважали дати, дарувати і надати з нашої королівської милості назавжди тому місту це торгове, дане і надане до доброї волі (короля) згаданим маєстатом брата. Ми, таким чином, розуміючи, що це місто у наших руських землях є перше і головне, що терпить від частих нападів ворогів і для інших міст ніби є за постійну греблю, і бажаючи, щоб тих міщан заохотити до зміцнення і прикраси того вищезгаданого міста зі ще більшим запалом; нарешті бажаючи прислухатися до їх справедливого і розумного прохання, тим львівським міщанам і місту згадуване торгове, яке від кожного людського возу, що в те місто зі збіжжям та іншими речами приїжджають, до цього часу мирно тими міщанами стягувалося та отримувалося, з нашого певного королівського відома та спеціальної ласки і за порадою та згодою наших духовних та світських дорадників, що зібралися на цьому сеймі, вважали дати, дарувати, надати і змістом цієї грамоти даємо, даруємо та надаємо навіки, згаданим міщанам та райцям згаданого міста Львова, сучасним і що в майбутньому будуть, це торгове вищезгаданим способом і згідно з тим, як давніше отримували, від кожного воза стягувати, забирати, знімати і отримувати мирно і спокійно, вічно і назавжди, без протидії будь-якої перешкоди, володіти тим (торговим) для спільної користі і потреби того міста та до віднови й зміцнення того міста; звертаюся повагою нашого привілею у вічність. Для засвідчення справи до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано на вальному сеймі у Кракові у найближчу суботу перед неділею “Ремінісцере“, року Божого 1539, нашого панування - 33, у присутності (*список свідків*). Дано через руки вельможного Павла з Волі, канцлера нашого королівства, краківського бурграбія і гостиненського старости.

Павло з Волі, канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням вельможного Павла з Волі, канцлера Польського королівства, краківського бурграбія і гостиненського старости.

* Див. док. №51.

109

1540 р., березня 2, Краків

Сигізмунд I залишає в силі привілей Казимира IV по щорічний ярмарок в день св. Агнети, натомість скасовує другий ярмарок в день св. Маргарити, бо він не приносить користі для міста

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.412. Пергамент: 26,3х54,6 + 11 см. Написи: "Regestratae" (XVI), "Nundinarum pro festo sancte Agnetis confirmatio. Alterum pro festo sancte Margarethe depositio, 1540" (XVI). На пергаментному пояску в бляшаній коробці печатка: Gum., XIII, №46.

Коп.: MK, 61, k.129v-131.

Регести: MRPS, IV/3, №20147; Каталог, №476.

Sigismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lithuaniae, Russiae, totiusque Prussiae, Masoviae etc. dominus et heres. Significamus tenore presentium, quorum interest, universis et singulis, presentibus et futuris, harum noticiam habituris, quia supplicationibus pro parte famatorum proconsulis, consulum totiusque universitatis civium civitatis nostre Leopoliensis, apud nos factis benigne annuentes, volentes quoque, ut ipsa civitas nostra Leopoliensis uberiora capiat incrementa, quo tanto munitior sit contra hostium impetus reprimendos et propulsandos, forum annale seu nundinas pro quolibet festo sancte Agnetis singulis annis in dicta civitate nostra celebrari solitas, per serenissimum dive memoriae Casimirum regem parentem nostrum desideratissimum eisdem civibus nostris concessas et per nos approbatas et confirmatas, iuxta dictum parentis nostri privilegium et ordinationem in eo contentam relinquendos fore duximus et harum tenore relinquimus hoc ipsum privilegium prefati olim genitoris nostri in robore in omnibus punctis, articulis et conditionibus in eo contentis conservandum, quod forum annale seu nundinas, ita ut celebrari semper solite fuerant, iterum approbamus et confirmamus, ita videlicet, quod negotiatoribus et mercatoribus, hominibus quibuscunque in dictam civitatem Leopoliensem pro illis nundinis undecunque advenietibus iuxta ipsius parentis nostri privilegium huiusmodi nundine debent esse libere, ita quod unicuique liberum erit istic cum mercantiis suis venire ac ex inde redire absque cuiusvis persone impedimento, alias iuxta vim et tenorem prefati privilegii. Alterum vero forum annale seu nundine, quas nos ad utilitatem et meliorationem dicte civitatis nostre, ad ipsorum civium Leopoliensium peticionem pro festo dive Margarethe institueramus, celebrandas et habendas annis proxime

transactis, uti minus opportunas et theloneo nostro atque civitati illi inutiles et non ex usu existentes, auctoritate nostra regia iterum tollimus, cassamus, abolemus et abrogamus, decernentes illas nullius roboris et momenti esse ac fieri debere temporibus perpetuis. Harum quibus sigillum nostrum est appensum testimonio literarum. Datum Cracoviae in conventione generali, feria tercia proxima post dominicam Oculi, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo, regni vero nostri anno trigesimo quarto.

Samuel episcopus Chelmensis et vicecancellarius subscripsit.

Relacio reverendi in Christo patris domini Samuelis Macieiowski episcopi Chelmensis et regni Polonie vicecancellarii.

Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім і кожному, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Прихильно погоджуючись на подані нам прохання з боку славетних бурмистра, райців та всієї спільноти міщан нашого міста Львова, бажаючи, щоб це наше місто Львів мало плідніше зростання, щоб стримувати і відбивати (напади), річний торг чи ярмарок, що звичайно відбувається на будь-яке свято св. Агнети кожного року в нашому згаданому місті, найяснішим божественної пам‘яті королем Казимиром, нашим дорогим батьком, наданий тим нашим міщанам і нами схвалений та підтверджений, і згідно зі згаданим привілеєм та розпорядженням нашого батька, щоб залишити його зміст, ми вважали цим змістом (грамоти) залишити в силі цей привілей вищезгаданого покійного нашого батька у всіх пунктах, статтях і умовах, що є в ньому, зберігаючи цей річний торг чи ярмарок, щоб так завжди звично відбувався; знову схвалюємо і підтверджуємо, а саме так: що купці і торговці, будь-які люди, які прибувають у згадане місто на цей ярмарок, згідно з привілеєм нашого батька на такий ярмарок повинні бути звільнені (від податків). Отже будь-кому буде вільно приїхати туди з своїми товарами і звідтам вернутися без перешкоди з боку будь-якої особи по-іншому відповідно до сили і змісту вищезгаданого привілею. А інший річний торг або ярмарок, що ми встановили нашою грамотою для користі та покращання згаданого нашого міста, на прохання цього міста Львова на свято божественної Маргарити, що відбувався і був в найближчі роки, як менш вигідний і тому місту шкідливий, існуючий не на користь, нашою королівською повагою знову забираємо, касуємо, знищуємо і відміняємо, вважаючи, щоб цей (ярмарок) не повинен мати мав сили, значення та не відбувався назавжди. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Дано на вальному сеймі у Кракові у найближий вівторок після неділі “Окулі“, року Божого 1540, нашого панування - 34.

Самуель, холмський єпископ і віце-канцлер, підписав.

За свідченням велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, холмського єпископа і віце-канцлера Польського королівства.

1540 р., березня 3, Краків

Сигізмунд I зберігає за містом Львовом два привілеї, що торкаються мита - мостового, яке становить один гріш від кожного воза і мита від волів, що становить два денари

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.413. Пергамент: 26х56,8 + 10,2 см. Написи: "Regestratae" (XVI), "Confirmacio pontalium, anno 1540" (XVII). На шовковому жовто-біло-рожевому шнурку печатка: Gum., XIII, №46.

Коп.: МК, 61, k.118-119 (з датою 28 лютого 1540 р.); ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.65-66зв.

Регести: MRPS, IV/3, №20144 (з датою 28 лютого 1540 р.);Каталог, №477.

igismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lithuaniae, Russiae, totius Prussiae, Masoviae etc. dominus et heres. Significamus tenore presentium, quorum interest, universis et singulis, presentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quia quemadmodum retroactis temporibus de unanimi voto consilio et assensu totius senatus regni nostri preceperamus omnibus et singulis civitatibus et oppidis ceterisque subditis nostris regnicolis, ut universa iura privilegiaque libertatum et theloneorum coram nobis pro conventu generali Piothrcoviensi proxime habita et celebrata originaliter reproducerunt, inter alias itaque civitates nostras Leopoliensis civitas exhibuit coram nobis varia et multiplicia privilegia diversas libertates et prerogativas in se continentes descriptas per nos et predecessores nostros illi datas et concessas supplicavitque nobis humiliter, quatinus illa et illarum omnia contenta approbare et confirmare atque in eisdem libertatibus, prerogativis et concessionibus eam civitatem nostram Leopoliensem conservare ac manutenere dignaremur. Nos vero certis et rationabilibus permoti causis et rationibus, supplicationi huiusmodi dictorum civium nostrorum Leopoliensium distullimus subscribere et annuere, sed eam ipsam causam iterum videlicet reponendorum privilegiorum hucusque prorogavimus. In presenti itaque conventu generali Cracoviensi prenominati cives nostri Leopolienses satisfaciendo termino ad id limitato et prefinito inter alia privilegia sua reproduxerunt coram nobis originaliter duo privilegia alterum videlicet super theloneum pontale, ab omni curru mercibus onusto et onerato per unum grossum. Alterum vero a bobus emptitiis per duos denarios recipiendum et exigendum, supplicaruntque nobis humiliter quatinus huiusmodi ipsorum privilegia thelonearia confirmare et approbare ac illa in eorum antiquo et solito vigore conservare dignaremur. Nos vero animo nostro volventes, quam necessarium sit civitates nostras finitimas ab hostium impetu esse foreque munitas et firmas, gratiam nostram, quam erga illam civitatem nostram Leopoliensem singulater gerimus, incolis eius duximus in hoc declarandam et demonastrandam atque supplicationibus eorundem civium nostrorum benigne annuentes predicta duo privilegia thelonearia prout in se sunt, confirmavimus, ratificavimus et approbavimus prout confirmamus, ratificamus et approbamus, harum serie literarum. Decernentes authoritate

nostra regia omnia et singula dictorum privilegiorum contenta iuxta suam vim et tenorem robur debite firmitatis obtinere, debere. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Datum Cracovie in conventione generali, feria quarta proxima post dominicam Oculi, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo, regni vero nostri anno trigesimo quarto.

Samuel episcopus Chelmensis et vicecancellarius.

Relacio reverendi in Christo domini Samuelis Maczieiowski episcopi Chelmensis et regni Polonie vicecancellarii.

Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім і кожному, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Якось в минулі часи за одностайною порадою і згодою всього сенату нашого королівства ми наказали всім і кожному місту і містечку та іншим нашим підданим, жителям королівства, щоб всі права привілеї, вільності і (звільнення) від мит показали в оригіналах на найближчий вальний сейм, що проходив в Пйотркові. Між іншими містами також наше місто Львів показало нам різні та багаточисельні привілеї, різноманітні звільнення та прерогативи, описані зі своїм змістом, нами і нашими попередниками дані і надані. І просило (місто) нас уклінно, щоб ми вважали за гідне це все з усім їх змістом схвалити і підтвердити, зберегти та зміцнити в тих звільненнях, прерогативах і наданнях тому нашому місту Львову. Ми,побуджені певними і справедливими причинами та поглядами, таке прохання згаданих наших львівських міщан відклали, щоб підписати і погодитися, але з цієї самої причини знову, а саме (дію) відкладених привілеїв до того часу продовжили. На цьому вальному сеймі в Кракові, задовольняючи вищеназваних наших львівських міщан, через закінчення терміну і завершення дії (привілеїв), вони між іншими своїми привілеями показали нам в оригіналах два привілеї, а саме один про стягнення мостового мита, від кожного возу, загруженого і завантаженого товарами, по-одному грошу, інший (привілей) про стягнення від куплених волів по два денарії; та просили нас уклінно ці митні привілеї, щоб ми вважали за гідне підтвердити і схвалити та їх в цій давній і звичній силі зберегти. Ми, міркуючи, що нашим окраїним містам, що є і будуть (під загрозоюі) натиску ворогів, необхідна міцна і сильна наша ласка, яку стосовно того нашого міста Львова винятково виявили його жителям, вважали при цьому оголошуванні і демонстрації привілеїв, а також милостиво погоджуючись на прохання тих наших міщан, згадані два митні (привілеї) згідно з тим, що мають у собі, підтвердили, ратифікували і схвалили та підтверджуємо, ратифікуємо та схвалюємо змістом цієї грамоти, вирішуючи нашою королівською повагою, щоб все і кожне зі змісту згаданих привілеїв відповідно до своєї сили і значення отримало і мало би силу належної чинності. Для довіри до справи і засвідчення до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано на вальному сеймі у Кракові у найближу середу після неділі “Окулі“, року Божого 1540, нашого панування - 34.1540 р., березня 8, Краків

1540 р., березня 8, Краків

Сигізмунд I дозволяє бурмистрові і райцям Львова побудувати на міському грунті білильню, з умовою, що річні прибутки повністю призначатимуть на укріплення та відбудову міста

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.415. Пергамент: 39х64,4 + 14,7 см. Написи: "Regestratae" (XVI), "Super dealbatorium seu fulinarium, 1540" (XVI), "Sigismundi Primi" (XVII). На шовковому жовто-біло-рожевому шнурку печатка: Gum., XIII, №46.

Коп.: МК, 61, k.149-151; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.78-79; спр.646, арк.153-156зв.

Регести: MRPS, IV/3, №20163; Каталог, №479.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lancitiae, Cuiaviae, Russiae, totius Prussiae, Masoviae, Culmensis, Elbingensis, Pomeraniae etc. dominus et heres. Significamus tenore presencium, quorum interest, universis et singulis, presentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quia nos cupientes, ut civitas nostra Leopoliensis, in terra Russiae primaria, in finibus illis regni nostri sitta, ubi frequentes infidelium hostium impetus fiunt, tanto muniatur melius ac fortius, quanto plurium proventuum et obventionum civilium auctibus fuerit provisa, consentiendum duximus et consilio et assensu consiliariorum nostrorum in presenti generali conventu regni nobiscum existentium, consentimusque et permittimus presentibus literis nostris famatis proconsuli et consulibus eiusdem civitatis, ut fullonarium seu dealbatorium, quod bliech vulgo dicitur, illic circa Leopolim, in fundo eorum civili, ubicunque eis visum fuerit, magis opportunum et conveniens, erigere instaurareque possint et valeant. Hoc idemque fullonarium seu dealbatorium dicte civitati nostre Leopoliensi, ascribendum, appropriandum, dandum et concedendum duximus damusque concedimus, ascribimus, annectimus et perpetuo appropriamus tenore presencium mediante, per proconsulem, consules et civitatem ipsam tenendum, habendum pacificeque et quiete possidendum censumque annuum ex eo proventurum singulis annis, integre et perpetuo tollendum, levandum et percipiendum, non in alios tamen usus, preterquam munitionem et reparationem eiusdem civitatis, ut pote in oris et finibus regni, uti predictum est site, convertendum, ut autem predicta civitas nostra Leopoliensis in dicto fullonario seu dealbatorio suo in commodum sive detrimentum et diminutionem aliquam posthac non subeat, tenore presencium literarum statuimus et cautum iri volumus in posterum, quod nos succesoreque ac etiam capitanei Leopoliensi pro tempore existentes, aliquod aliud fullonarium seu dealbatorium ibidem circa civitatem Leopoliensem non instaurabimus, non instaurabuntque, sed et neque instaurandi sive erigendi illius potestatem cuiquam faciemus, illique non facient, decernentes nos irritum futurum id totum, si quidpiam in contrarium huius concessionis et

privilegii nostri fuerit factum sive constitutum. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est subappensum. Datum Cracoviae in conventione generali feria secunda proxima post dominicam Letare, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo, regni nostri anno trigesimo quarto. Presentibus reverendissimo et reverendis in Christo patribus dominis Ioanne Lathalski archiepiscopo Gneznensi, legato nato et primate, Petro de Gamratis Cracoviensi, Luca de Gorka Cuiaviensi, Sebastiano Braniczki Posnaniensi, Iacobo de Buczacz Plocensi, Samuele Maczieiowski Chelmensi et regni Polonie vicecancellario, episcopis, necnon magnificis, venerabilibus et generosis Ioanne de Tharnow castellano Cracoviensi ac exercituum magno et Sandomiriensi, Stryensi Lubaczoviensique capitaneo, Ianusssio Liathalski Posnaniensi et Iuniwladislaviensi capitaneo, Ioanne de Thenczyn Sandomiriensi et Chelmensi, Crasnostaviensi Belzensique capitaneo, Petro de Sluzow Callissiensi et capitaneo Nicshoviensi, Ioanne de Coscielecz Iuniwladislaviensi ac Tucholiensi, Slochoviensi, Naklensi et Bidgostiensi capitaneo, Petro de Dambrowicza Lublinensi et Radomiensi Casimiriensique capitaneo, Felice Szrenski de Sokolow Plocensi et Marienburgensi Plocensique capitaneo, Nicolao de Nisczicze Belzensi, Petro de Gorinino Masovie et capitaneo Cziechonoviensi, palatinis, Andrea de Gorka Posnaniensi et capitaneo maioris Polonie generali, Nicolao Volski Sandomiriensi et serenissime coniugis nostre charissime curie magistro ac Sanocensi, Lanczkorunensi, Lomzensi et Visnensique capitaneo, Ioanne Zaremba Callissiensi, Petro Opalienski Gneznensi et serenissimi filii nostri charissimi curie magistro ac Costensi Olstinensique capitaneo, Ioanne de Thanczyn Woinicensi et curie nostre marschalco et Lublinensi Leloviensique capitaneo, Spithcone de Tharnow Radomiensi et regni nostri thesaurario ac Siradiensi, Krzepicensi, Brzesnicensi, Krzeshoviensi capitaneo, Severino Bonar Biecensi zuppario, burgrabio et magno procuratore Cracoviensi ac Biecensi, Ossvieczimensi, Zathoriensi, Rapshtinensi et in Occziecz capitaneo, castellanis, Ioanne Zbaski decano Cracoviensi et Posnaniensi preposito, Georgio Myshcowski archidiacono Cracoviensi, secretariis nostris, Martino Volski tribuno Cracoviensi et cuccamerario nostro, Hieronimo Staszcowski coquine nostre magistro, et aliis quam plurimis testibus fidedignis dignitariis, officialibus et aulicis nostris, sincere et fidelibus dilectis. Datum per manus prefati reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Chelmensis et regni Polonie vicecancellarii, sincere nobis dilecti.

Samuel episcopus Chelmensis et vicecancellarius subscripsit.

Relacio eiusdem reverendi domini Samuelis Maczieiowski episcopi Chelmensis et regni Pclonie vicecancellarii.

Ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Ми Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім і кожному, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Ми, бажаючи, щоб найголовніше в руських землях наше місто Львів, яке знаходиться на кордонах нашого королівства, де потрапляє під часті напади невірних ворогів; що настільки краще і сильніше укріпиться, настільки буде забезпечене більшим

зростанням міських доходів і прибутків, вважали погодитися і за порадою та згодою наших дорадників, присутніх на даному вальному сеймі королівства разом з нами та погоджуємося і дозволяємо даною нашою грамотою славетним бурмистру і райцям того міста, щоб вибілювальню або, що по-простому називається блех*, можуть і матимуть змогу звести і відновити там біля Львова, на їх міському грунті чи де їм би не буде бачитися більш вигідним і зручним,. Цю саму білильню згаданому нашому місту Львову вважали записати, приєднати, дати і надати та даємо і надаємо, записуємо, приєднуємо і навічно вводимо (у власність) за посередництвом змісту даної (грамоти), щоб бурмистер, райці і саме місто тримали, володіли, мирно і спокійно розпоряджалися та річний чинш з його прибутків кожного року цілком і завжди забирали, відбирали і отримували, однак не для інших цілей, а тільки для зміцнення і відбудови того міста, яке розташоване при виході (з королівства) і на кордонах королівства, як було вище згадано, щоб могли використовувати. Однак щоб згадане наше місто Львів в згаданій своїй вибілювальні у випадку збитків або зменшення (прибутків) пізніше не мало, змістом даної грамоти встановлюємо і хочемо застерегти в майбутньому, що ми, (наш) наступник, а також львівський староста, що в майбутньому будуть, якусь іншу вибілювальну там навколо міста Львова не збудуємо, (вони) не збудують, але не зробимо і не зроблять, щоб відбудувати і спорудити будь-якою владою. Ми вирішуємо, що в майбутньому це все буде даремним, якщо хто-небудь зробить чи встановить на противагу цьому нашому наданню і привілею. Для засвідчення справи до даної (грамоти) наша печатка є притиснута. Дано на вальному сеймі у Кракові у найближчий вівторок після неділі "Летаре", року Божого 1540, нашого панування - 34, у присутності (*список свідків*). Дано через руки велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, холмського єпископа і віце-канцлера Польського королівства, щиро нам милого.

Самуель, холмський єпископ і віце-канцлер, підписав.

За свідченням велебного (у Христі) пана (отця) Самуеля Мацєйовського, холмського єпископа і віце-канцлера Польського королівства.

* Вибілювальня або блех - реміснича майстерня, де обробляли (вибілювали) тканини.

112

1541 р., липня 2, Вільно

Сигізмунд I, розглядаючи суперечку між львівським старостою та бурмистром і райцями, затверджує давній звичай обрання нового райці на місце померлого, викладений в документі колишнього львівського старости Оти з Ходеча, що його надали львівські райці

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.422. Пергамент: 36,7х66,3 + 12,5 см. Ініціал "S". Написи: "Regestratae" (XVI), "Privilegium super electione consulari, 1541" (XVI), "Sigismundi Primi seu

decretum inter generosum capitaneum ac magistratum Leopoliense" (XVII). На шовковому жовто-зелено-рожево-фіолетовому шнурку печатка: Gum., XIII, №46.

Коп.: MK, 62, k.251v-255; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.26-29; спр.615, арк.83-88.

Регести: MRPS, IV/3, №20565; Каталог, №487.

Sigismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lithvanie, Russie, Prussie, Masovie etc. dominus et heres. Planum testatumque facimus omnibus et singulis, quorum interest nunc existentibus et in posterum perpetuo futuris, quod cum longo tempore agitata fuissent controversia ac differentia inter generosum Nicolaum Odnowski de Felstyn, castellanum Premisliensem et capitaneum civitatis nostre Leopoliensis, famatos proconsulem et consules eiusdem civitatis nostre Leopoliensis, de consule in demortui locum eligendo, quod capitaneus se solum et neque alium quemquam eligendi consules habere potestatem diceret, idque recepto more aliarum civitatum, in quibus aut palatinus aut capitaneus loco nostro consules eligere consuevissent, qua sibi quoque potestate utendum existimabat, nisi a Leopoliensium privilegium esset aliquod productum, per quod sibi solis licere docerent, quod aliis regni nostri civitatibus non licet. Contra vero consules Leopolienses veteri mori et consuetudini civitatis innitebantur, quod semper ita observatum esset, ut unus ex scabinis per consules in demortui consulis locum sufficeretur, quem etiam modum testatum nobis fecit literis suis magnificus olim Ottha de Chodecz protunc palatinus Sandomiriensis et capitaneus Leopoliensis, quas coram nobis in pargameno scriptas sub eiusdem signo appenso protulerunt, ubi clare perscriptam ab eo est his ipsis verbis.

Quod dum festum sancti Petri ad Catedram, pro quo die electio huiusmodi consuevit annis singulis celebrari, advenit. Ipse consulatus solet ad me uti ad capitaneum ex predecessoribus meis et antiqua consuetudine duos vel tres collegas destinare, tunc dem presens Leopoli fuero, vel me absente literis perscribere postulandas, ut iuxta consuetudinem antiquitus observatam ad electionem consularem in pretorium condescenderem, et dum ita postulatus per eos in pretorium venio, prefati consules, officialibus civitatis, advocato et scabinis ac tota communitate populi convocata me uti capitaneo presente taliter ipsam celebrant electionem, quod imprimis ipsi, qui fuerunt consules residentes anno preterito ad annum futurum efficiuntur seniores et anni preteriti seniores consules efficiuntur residentes, et ita quotannis alternatim de residentibus fiunt seniores et e contra de senioribus fiunt residentes. Et dum locus alicuius consulum post mortem unius vel plurium, vel per quemcunque modum aliud vacaverit, tunc ipsi consules antiquia et residentes de subselliis vel sede scabinali in illum locum vacantem designant consules taliter, ut si uno consule opus fuerit, extunc ipsi consules unum de loco scabinali in suum numerum et duos de medio residentium consulum eligunt et mihi capitaneo in scriptis porrigunt, ut ex ipsis tribus presentatis mihi et in cedula porrectis, quem ex manu serenissime maiestatis vestre elegerim illis designarem, ubi illum, qui inter tres mihi in srcipto porrectos videbitur, ad locum sacre maiestatis regie digne eligendus, eligo prout et mei predecessores similiter eligebant et tandem ipsis et communitati electum publico. Quo facto communitas seor-

sum egredi consuevit, cui communitati ipsi consules alios duos consules connotatos, per aliquem vel duos de sui medio ex nomine publicant et quaerunt, quem illa communitas ex illis duobus in cedula designatis sibi pro consule eligerent, ubi communitas, quem elegit ex nomine consulatui indicit et ipsi soli consules tercium ex consignatis in sui medium accipiunt. Ita quod electionem consularem trifariam dividunt, unum de manu serenissime maiestatis vestre[1] a me capitaneo, alterum a communitate et residuum a consulatu suscipiunt. Ubi vero serenissime rex duorum consulum sedes vaccaverint, ex tunc accipiunt de scabinatu duos, tercium vero de residentibus consulibus, quos similiter mihi in scripto porrigunt, in quo per me prout supra in ipsa electione proceditur et sic de pluribus. Si vero serenissime rex omnes consules superstites fuerint et neque aliquis locus ex eis vaccaverit, nihilominus tamen ipsi de medio residentium consulum, capitaneo tres in scripto ex eisdem residentibus consulibus ex nomine porrigunt, ex quibus ego unum communitas alium, consulatus tercium consuevimus nominare, quibus adiunguntur de antiquis consulibus alii tres ex seniori consulatu et ita completur numerus consulum residentium. Qui consules dum ita electi fuerint in residentes, extunc coram mea presentia et antiqui consulatus, advocati, scabinorum et tocius communitatis, ipsi consules electi residentes ad officium suum serenissime maiestati vestre et reipublice civitatis iuxta dispositionem iuris civiles Maideburgensis Teutonici iurant, dum iuraverint, extunc ipsi consules residentes una cum antiquo consulatu de omnibus negociis civitatis unaminiter consulunt et cetera negocia civilia discutiunt et sic ipsam consularem electionem perficiunt. Tandem ego ab illis ex pretorio recedo, ipsi vero consules aliorum officialium, custodum et famulorum civilium electionum faciunt ipsorumque suscipiunt iuramenta.

Quas cum literas testimoniales coram nobis produxissent, ex quibus ad verbum hec describi iussimus, privilegii vim eas habere decrevimus, ita ut presentibus decernimus, cum presertim in privilegio, quod etiam coram nobis protulerunt advocacie ad nos confirmari illis iussimus, hec clausula est coram nobis lecta. Volumus quod cum supradicti cives Leopolienses, consules ipsorum de scitu tamen nostro eligunt, et per nos supradicti consules confirmati fuerint et cetera. Ex quo facile liquet veterem hunc morem fuisse, ut cives ipsi de scitu nostro et non capitaneo, consules in demortuorum locum seu vaccantem deligerent. Cum aut privilegium hoc advocacie datum sit consulibus civitatis nostre Leopoliensis a Ladislao, duce Opoliensi, Wielunensi et Russie, anno a Christo nato millesimo tricentesimo septuagesimo octavo, ut in potestate ipsa eligendi consules prescripsisse iam videantur cum clara documenta attulerint se centum sexaginta tres annos morem hunc semper observasse. Quoniam inveterata consuetude iuris etiam firmitatem obtinet, visum est nobis in eadem consuetudine eos relinquere ac quam tot annis vel potius seculis habuerunt eligendi consules de scabinis, potestatem eam illis non modo non adimimus, verum etiam authoritate nostra regia confirmamus, approbamus et perpetuis temporibus decernendi. Ne quisquam huic veteri et laudabili mori superius a nobis descripto contravenire audeat, neque eos in ipsa electione impediat. Hoc tantum excepto, quod non de trium, sed de sex consulum numero presidentes eligi debent, iuxta ordinationem ante triennium a nobis factam, ut capitaneus noster Leopoliensis modernus, et pro tempore existens, ad pretorium descendendo vel ille,

cui id negocii nomine suo dederit, de numero sex consulum, qui iam in anno currentem presidere deberent, im primis unum consulem ex illis, quem voluerit ex parte nosrta eligere et nominare debebit. Deinde idem consules alterum, tercium vero consulem communitas eligat. Illud autem clare et specialiter expressum hinc fieri volumus, quod quotiens moritur consul unus aut plures aut quacunque alia ratione vacatio contingat non nisi de scabinis per consules modernos et pro tempore existentes in demortuorum locum vel sedem vacantem, novorum consulum fiat electio. In quam neque moderno, neque pro tempore existenti capitaneo, neque cuipiam alteri se intromittere fas erit. Nam preterquam, quod veterem et laudabilem consuetudinem observare iustum est, hoc quoque civitatis nostre prefate interesse plurimum videmus, ut non de communitate, sed hi nocius consules, per eos eligantur, qui fuerint scabinorum officio functi et in iure dicendo aliqua diu excitati, ut autem tanto maius robur hec litere nostre obtineant, quas privilegii vim perpetuis temporibus valuturi habere volumus et decernimus, manu serenissimi filii nostri eas subscribendas curavimus et sigillum eis nostrum appendi iussimus. Datum Vilne sabato ipso die festo Visitacionis gloriosissime Virginis Marie, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo primo, regni vero nostri anno trigesimo quinto. Sigismundus rex subscripsit.

[1] У копії початку XVII ст. (ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.615) додано *et reipublicae civitatis*.

Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Робимо відомим і очевидним всім і кожному, кому необхідно, хто тепер є і в майбутньому буде. Протягом довгого часу тривають суперечки і розрізнення між шляхетним Миколою Одновським з Фульштина, перемиським каштеляном і старостою нашого міста Львова, та бурмистром і райцями того міста Львова про вибір райця на місце померлого. (Одновський) говорив, що тільки староста і ніхто інший мав би (право) вибирати райців, беручи до уваги звичай інших міст, у яких воєвода чи староста вибирають райців, і вважав, що йому має належати це право; тільки лиш з якогось львівського привілею виводилося, що одним тільки (львівським міщанам) дозволено повідомляти (старосту про вибір райців), чого іншим містам нашого королівства не дозволено. Проти цього (твердження) старші львівські райці (повідомили, що вони) опираються на звичай і практику міста, якої завжди дотримувалися, коли один з лавників на місце померлого райця замінявся. А що таким очевидним способом робили (вибір), грамоту вельможного Отта з Ходеча, тоді сандомирського воєводи і львівського старости, нам пред'явили; написану (грамоту) на пергаменті з його підвішаною печаткою. Щоб ясніше (розуміти) є переписана такими словами.

Поки не наступить свято св. Петра на престолі, в який день є звичай щорічно вибори проводити, цей консулат за давнім звичаєм до мене, як старости, і до моїх попередників (старостів) двох чи трьох колег (райців) присилав, прохаючи, чи буду я тоді присутнім, чи у свою відсутність напишу грамоту, щоб дозволив згідно з дотримуваним давнім звичаєм вибори райця у ратуші. І коли я за їх проханням

до ратуші прийду, згадані райці, міські урядовці, війт і лавники та вся громада народу, скликана мною, як теперішнім старостою, таким чином проводять вибори. Спочатку ті, хто були минулого року правлячими райцями на майбутній рік робляться старшими (райцями), а старші райці минулого року робляться правлячими, і так щорічно поперемінно з правлячих (райців) стають старшими, і навпаки, з старших - правлячими. І коли одне чи більше місць після смерті якогось райця чи з будь-якої іншої причини є вільним, райці визначають (людей) з суддівських лавок чи лавничого місця на те вакантне місце таким чином, що якщо є справа (з вибором) одного райця, тоді райці вибирають одного з лавників до свого числа і двох із грона правлячих райців і мені, старості, письмово подають, щоб з цих трьох, представлених мені і поданих в записці, кого я вважатиму гідним вибрати з руки вашого найяснішого маєстату, той, кого між трьома, поданими мені письмово, буде бачитися (мені) гідним вибрати на місце (райця) вашого найяснішого королівського маєстату. Я вибираю згідно з тим, як мої попередники так само вибирали. І тоді їх (райців) та громади публічні вибори (наступають). Таким чином, що громада окремо мала звичай вибирати, що ці райці, покликавши двох інших райців, одного чи двох з свого грона та від свого імені оголошують і питають громаду, кого та громада з тих двох, визначених у записці, собі на райця обере. Коли громада від (свого) імені вибере (райця), то оголосить (його) консулату. І райці, що залишилися, третього (райця) із засвідчених у своє гроно приймають. Так вибори райця на три частини поділяються: один (райця) з руки вашого найяснішого маєстату і міської спільноти від імені старости (визначається), інший - від громади, і той, що залишився - від консулату приймається. Коли, найясніший королю, два раєцьких місця є вільними, тоді приймають (в райці) двох з лавників, а третього з урядуючих райців, яких так само письмово подають, і як вище при мені ті вибори відбуваються, і так само, коли є більше (вільних місць). Якщо навпаки, всі райці будуть живими і жодне з місць не буде вільним, усе ж тоді вони (райці) з грона управляючих райців подають старості на письмі трьох від імені тих управляючих райців, з яких я одного, громада іншого, консулат - третього маємо звичай іменувати. Ці (вибрані) приєднуються із давніх райців до інших трьох зі старших райців, і так наповнюється число управляючих райців. Ті райці, що будуть вибрані таким чином, тоді у моїй присутності та давніх райців, війта, лавників і всієї громади, ці вибрані урядуючі райці згідно з вимогами німецького магдебурзького права присягають і клянуться (перед вступом) до свого уряду вашого найяснішого маєстату і міської спільноти. Потім ці урядуючі райці разом з давнім консулатом у всіх справах міста при взаємній згоді у всіх справах міста радяться та інші міські справи дискутують, і так ці вибори райців завершуються. Тоді, коли ратушу залишаю, ці райці інших урядовців, охоронців і слуг міста вибирають і приймають від них присягу.

Цю засвідчену грамоту нам пред'явили, яку ми наказали слово в слово переписати і постановили мати цю (грамоту) за силою як привілей. Таким чином, даною (грамотою) постановляємо, наказуємо, особливо разом з пред'явленим

привілеєм про війтівство і з проханням про підтвердження, де є така клаузула, перед нами прочитана: “хочемо, щоб вищезгадані львівські міщани, що райців з нашого відома виберуть і нами згадані райці будуть підтверджені і т.д.“, з чого легко є очевидним, що той давній звичай був, коли ці міщани з нашого відома і (відома) старости делегували (райця) на місце померлого райця чи вакантне місце. Привілей, що надає війтівство райцям нашого міста Львова, Владислава, князя Опольського, Велюнського і Руського, року від Христового народження 1378, на який райці посилалися (для підтвердження) сили (своїх) виборів, бачиться ясним документом, (райці) наводили, що цей звичай 163 роки завжди служив. Оскільки стародавній звичай правом міцності наділений, як нам відомо вони (міщани) цього звичаю дотримуються стільки років або швидше поколінь, скільки мали владу вибору райців з лавників таким способом, якого не віднімаємо, але нашою повагою підтверджуємо, схвалюємо і вічними часами ухвалюємо. Нехай ніхто цьому давньому і ухваленому звичаю, нами описаному, в майбутньому не наважиться суперечити, і ніхто їм (міщанам) у таких виборах не перешкоджає. За таким винятком, що не три, а шість урядуючих райців повинні вибирати згідно з розпорядженням, нами зробленим три роки тому, і сучасний наш староста і що в майбутньому буде, до ратуші прийшовши чи від свого імені іншому доручивши в цій справі (виборів), повинен буде з числа шести райців, які вже в біжучому році повинні урядувати, вибрати та іменувати з нашого боку спочатку одного райцю з тих, кого схоче. Потім другого нехай виберуть райці, а громада - третього райця. Хочемо для ясного і спеціального висловлення того, що станеться, (пояснити), що скільки б разів не помирав би райця чи більше (райців) або з будь-якої іншої причини трапиться вакантне місце, стільки разів буде вибір нових райців тільки лише з лавників сучасними райцями і, що в майбутньому будуть. У чому ні сучасному старості, ні що в майбутньому буде, і нікому іншому, не дозволено буде вводити (на посади райців). Як ми бачимо справедливим є, щоб дотримуватися давнього і ухваленого звичаю для нашого згаданого міста, щоб у більшій мірі було важливо, що не від громади, а краще були вибрані райцями ті, хто були в лавницькому уряді вправні і у встановленні права довгий час задіяні. Щоб отримала більшу міць ця наша грамота, хочемо і вирішуємо на вічні часи, щоб вона мала і була міцною за силою привілею, про що турбуємося, підписуючи рукою найяснішого нашого сина, і наказуємо нашу печатку підвісити. Дано у Вільно в суботу в день свята Різдва пречистої Діви Марії, (року Божого) 1541, нашого королівського панування 35 року.

Сигізмунд, король, власною рукою.

* У підтвердженні знято вислів “міської спільноти“.

** Див. док. №6.

1541 р., липня 2, Вільнюс

Сигізмунд I, на прохання бурмистра і райців Львова, підтверджує та повністю наводить текст документу Владислава Опольського, виданого у Львові 7 листопада 1378 р.

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.421. Пергамент: 29,2х62,6 + 11,2 см. Написи: "Confirmacio advocaciae Leopoliensis" (XVI), "Sigismundi regis, Vilnae, sabbato die Visitationis Mariae, anno 1541" (XVI). На шовковому жовто-зелено-рожево-фіолетовому шнурку печатка: Gum., XIII, №46.

Коп.: MK, 62, k.249v-251v; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.299-302.

Опубл.: AGZ, III, s.53-55.

Регести: MRPS, IV/3, №20564. Каталог, №486.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quoniam facta humana quantumcunque memorabilia facile intereunt, nisi literarum officio fuerint memorie commendata, proinde nos Sigismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lituanie, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiavie, Russie, Prussie, Mazovie ac Culmensis et Elbingensis Pomeranieque etc. dominus et heres. Significamus tenore presencium, quibus expedit, universis et singulis, presentibus et futuris, harum noticiam habituris, quia miserunt ad nos per quosdam e sui medio famati proconsul et consules Leopolienses literas privilegii advocatie, a Ladislao duce Opoliensi, Wielunensi Russieque civitati datas, integras, incorruptas et omni suspicionis nota carentes, cum sigillo eius ducis appenso, quae ad verbum ita se habent.

Далі йде документ Владислава Опольського від 7 листопада 1378 р., див. док. №6. Після цього подано текст:

Has literas a nobis confirmari supplicaverunt, quorum nos iuste petitioni annuentes, eas confirmandas, approbandas, ratificandas duximus, ita ut praesentibus confirmamus, approbamus, ratificamus in omnibus earum punctis, clausulis, conditionibus et articu1is, easque ratas haberi et firmiter observari perpetuis temporibus volumus, decernentes eos robur perpetue firmitatis habere. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Vilnae sabato ipso die festo Visitationis gloriosissime Virginis Marie, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo primo, regni vero nostri anno tricesimo quinto. Presentibus reverendo in Christo patre domino Samuele Maczieiowski episcopo Chelmensi, nominato Plocensi et regni nostri vicecancellario, necnon magnifico, venerabilibus et generosis Nicolao de Wolia castellano Sandomiriensi, serenissime coniugis nostre curie magistro, Sanocensi, Lanczkorunensi, Lomzensi et Viznensi capitaneo, Iacobo Uchanski canonico Cracoviensi, curie nostre referendario, Andrea Czarnkowski

Cracoviensi et Wladislaviensi scholastico, Andrea Zebrzidowski decano Lanciciensi, Cracoviensi et Plocensi canonico, Ioanne Bilinski Plocensi et Warschoviensi canonico, secretariis nostris, Martino de Wolia cubiculi nostri praefecto, curie nostre thesaurario, Zacroczimensi et Blonensi capitaneo, Augustino Kothficz vexillifero curie nostre et stabuli praefecto, Hieronimo Staskowski magistro coquine nostre et aliis quam plurimis dignitariis, oficialibus et aulicis nostris fidelibus dilectis. Datum per manus praefati reverendi in Christo patris domini Samuelis episcopi Chelmensis, nominati Plocensis, regni nostri vicecancellarii, sincere nobis dilecti.

Samuel episcopus Chelmensis, nominatus Plocensis et vicecancellarius subscripsit.

Relacio reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Chelmensis, nominati Plocensis et regni Poloniae vicecancellarii.

Ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Оскільки людські дії, якими б маленькими не були, що заслуговують на пам'ять, легко пропадають, якщо за послугою грамот пам'яті не будуть доручені, тому ми Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо, всіх і кожного, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Уклінно просили нас через деяких з свого грона славетні львівські бурмистер і райці, щоб (підтвердити) грамоту привілею про війтівство, надану місту Владиславом, князем Опольським, Вєлюньським і Руським, цілу, непорушну, позбавлену будь-якої підозри, з підвішеною печаткою того князя, де є такі слова.

Далі йде привілей Владислава Опольського від 7 листопада 1378 р., див. док. №6. Після цього подано текст:

Цю грамоту просили, щоб ми підтвердили. Давши згоду на це справедливе прохання, вважаємо за потрібне її (грамоту) підтвердити, схвалити, ратифікувати, так що даною (грамотою) підтверджуємо, схвалюємо і ратифіковуємо у всіх її пунктах, клаузулах, умовах і статтях та хочемо, щоб його мали за незмінну і міцно дотримувалися вічними часами, вирішивши надати їй силу вічної міцності. Для засвідчення справи наша печатка до даної (грамоти) є підвішена. Дано у Вільно у суботу в день Відвідин пречистої Діви Марії, року Божого 1541, нашого панування - 35, у присутності (перелік свідків). Дано через руки вищезгаданого велебного у Христі пана отця Самуеля, холмського єпископа і плоцького номіната, віце-канцлера нашого королівства, щиро нам милого.

Самуель, холмський єпископ і плоцький номінат, віце-канцлер підписав.

За свідченням велебного у Христі пана отця Самуеля, холмського єпископа і плоцького номіната, віце-канцлера Польського королівства.

1542 р., лютого 1, Вільнюс

Сигізмунд I зберігає та затверджує за бурмистром та райцями Львова право обирати перекладачів відповідно до давнього звичаю без жодних перешкод з боку королівських урядовців та сановників

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.423. Пергамент: 35,1х67,8 + 12,6 см. Написи: "Super electione interpretum, anno 1542" (XVI), "Sigismundi Primi" (XVII). На шовковому жовто-голубому шнурку печатка: Gum., XIII,№46.

Коп.: МК, 63, k.71v-73v; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.84-85.

Регести: MRPS, IV/3, №20718; Каталог, №488.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, supremus dux Lithuaniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiaviae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Culmensis, Elbingensis Pomeraniaeque etc. dominus et heres. Universis et singulis, qui nunc post futuri sunt, planum testatumque facimus. Quod cum renuntiatum nobis fuisset et declaratum famatos proconsulem et consules civitatis nostrae Leopoliensis prosonetas seu interpretes vulgo mathlerze aut thlumacze in civitate nostra ipsa Leopoliensi eligendi et construendi ex antiquitus observata consuetudine, habere liberam potestatem et faculatatem. Atque pro parte eorundem consulum nobis esset supplicatum, ut hac in re et illorum et successorum eorum rationibus consulere et ne imposterum, quod successu temporis fieri consuevit in hac prosonetas seu interpretes, constituendi et eligendi potestate illis et eorum posteris, negotium facesset, authoritate et clementia nostra prospicere privilegioque nostro regio, ea in re illis dato, providere dignaremur. Nos itaque supplicationi eiusmodi pro parte dictorum consulum Leopoliensium apud nos factae, ut pote iuste et rationabili, benigne annuentes atque una pro ea, qua sumus erga civitatem illam nostram et eius cives, gratia nostra et clementia, rationibus illorum et successorum eorum consulere et ne in potestate eligendorum et constituendorum prosonetarum seu interpretum, quae et per praedecessores eorum quiete et absque omni impedimento exercebatur et administrabatur ac etiam nunc per eos exercetur, quaeque ad nullum iudicium magis aptius, quam ad eorum civile pertinere videatur. Illis vel eorum posteris aliqua difficultas, negotium aut impedimentum per officiales, dignitarios aut quosvis alios homines nostros, in futurum facessetur aut exhibeatur, providere et prospicere pro authoritate nostra regia cupientes eosdem proconsulem et consules Leopolienses praesentes et pro tempore existentes, ac eorum successores, hac in potestate eligendorum et constituendorum interpretum seu prosonetarum, ita quemadmodum et praedecessores eorum ac etiam ipsi soli hactenus fuere, conservandos duximus et relinquendos conservamusque et relinquamus praesentibus literis nostris perpetuo et in aevum. Decernentes et declarantes illos et alios pro tempore existentes, consules Leo-

polienses et neminem alium ea potestate constituendi et eligendi prosonetas et licitatores seu interpretes, more et conswetudine antiqua, uti debere ac eam perpetuo manutenere, administrare et exercere absque omni impedimento et contradictione, tam officialium et dignitariorum, quam etiam quorumcunque et cuiuscunque status, conditionis et praeeminentiae hominum et subditorum nostrorum. Per ipsos proconsulem et consules Leopolienses, praesentes et futuros, eiusmodi facultatem et potestatem eligendorum et constituendorum prosonetarum seu interpretum secundum morem veterem et consuetudinem antiquam, tenendum, habendum, exercendum, administrandum, utifruendum pacificeque et quiete possidendum perpetuo et in aevum. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium, haec scribi sigilloque nostro communiri fecimus. Datum Vilnae pridie Purificationis gloriosissimae Virginis Mariae, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo secundo, regni nostri trigesimo sexto. Praesentibus reverendo in Christo patre domino Samuele Maczieiowski episcopo Plocensi et regni Poloniae vicecancellario ac magnifico, venerabili et generosis Nicolao Volski castellano Sandomiriensi, serenissimae coniugis nostrae charissimae curiae magistro ac Sanocensi, Lanczkorunensi, Visnensi et Lomzensi capitaneo, Stanislao Hosio utriusque iuris doctore, canonico Cracoviensi, secretario nostro, Martino Volski thesaurario curiae nostrae et cubiculi nostri praefecto, tribuno Cracoviensi ac Zacroczimensi et Blonensi capitaneo, Thoma Sosoczki tribuno Lancitiensi et pocillatore nostro, Nicolao Mnischek serenissimi filii nostri succamerario et Lukoviensi ac Sokaliensi capitaneo, Augustino Cotwicz vexillifero curiae nostrae et stabuli nostri praefecto et aliis, quam plurimis dignitariis, officialibus et aulicis nostris, sincere et fidelibus dilectis. Datum per manus praefati reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Plocensis et regni Poloniae vicecancelarii, sincere nobis dilecti.

Samuel episcopus Plocensis et vicecancellarius subscripsit.

Relacio eiusdem reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Plocensis et regni Poloniae vicecancelarii.

ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Ми Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Всім і кожному, хто тепер і в майбутньому будуть, робимо зрозумілим і очевидним. Повідомили і сповістили нас славетні бурмистер і райці нашого міста Львова, що мали вільне право і можливість обирати і встановлювати в нашому місті Львові за давнім дотримуваним звичаєм перекладачів, що по-простому називаються матлєри* або тлумачі. І з боку тих райців було прохання нам, щоб в такому стані їх та їхніх спадкоємців доцільно залишили, і щоб в майбутньому, не виникли турботи, що може трапиться з часом у встановленні та виборі тих перекладачів ними та їхніми нащадками, ми вважали за гідне забезпечити нашою повагою, милістю та нашим королівським привілеєм, даним в цій справі. Ми на таке прохання, подане з боку згаданих львівських райців, ласкаво погоджуючись як справедливе і доцільне, а також одне те, що ми відносимося до того нашого міста і його міщан з ласкою і милістю, доцільно залишили їм та їхнім нащадкам право у виборах та встановленні перекладачів, яке і при їхніх попередниках спокійно

і без всякої перешкоди здійснювалося і прислуговувалося, а також тепер ними здійснюється, і що (це право) до жодного уряду не може належати більш відповідно, а тільки - до їх міського. Бажаючи нашого королівського повагою наперед забезпечити і потурбуватися про будь-яку складність, клопіт чи перешкоду, які в майбутньому трапляться чи виявляться їм та їхнім нащадкам з боку урядовців, достойників та інших будь-яких наших людей, тому львівському бурмистру і райцям, сучасним і що в майбутньому будуть, та їхнім нащадкам це право вибору і встановлення перекладачів, що їхні попередники і вони до цього часу мали, вважаємо зберегти і залишити та зберігаємо і залишаємо даною нашою грамотою назавжди і на віки. Вирішуємо та оголошуємо, що тим та іншим львівським райцям, що в майбутньому будуть, і нікому іншому те право встановлення і вибору перекладачів або ліцитаторів** за давнім звичаєм та правом повинно вічно утриматися, прислуговуватися та здійснюватися без будь-якої перешкоди та протидії, як урядників та достойників, так наших людей і підданих будь-якого положення, походження, високого рангу. Власне львівському бурмистру і райцям, сучасним і майбутнім, даємо ту можливість і право вибору і встановлення перекладачів згідно зі старим звичаєм і давнім правом тримати, мати, здійснювати, прислуговуватися, користуватися мирно і тихо, володіти вічно і назавжди. Для довір‘я і засвідчення всім і кожному це наказали написати і нашою печаткою зміцнити. Дано у Вільно напередодні Введення в храм пречистої Діви Марії, року Божого 1542, нашого панування - 36, у присутності (*список свідків*). Дано через руки згаданого велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, плоцького єпископа і віце-канцлера Польського королівства, щиро нам милого.

Самуель, плоцький єпископ і віце-канцлер, підписав.

За свідченням велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, плоцького єпископа і віце-канцлера Польського королівства.

* Матлєр - від нім. Mäkler - помічник купця; той, що допомагає у торгівлі.
** Ліцитатор - той, що готує до продажі.

115

1542 р., жовтня 16, Краків

Сигізмунд I дарує бурмистрові і райцям Львова вагу та стригальню сукна з усіма їхніми прибутками, застерігаючи, щоб ніхто ні в передмісті, ні в самому місті не матиме права закладати подібні ваги чи стригальні

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.426. Пергамент: 36,7х51 + 13,5 см. Написи: “Regestratae” (XVI), “Super pensam et pannitonsorium, anno 1542”, “Exhibitum coram revisoribus, XX Martii 1565” (XVI), “Sigismundi Primi” (XVII). На шовковому червоно-білому шнурку печатка: Gum., XIII, №46.

Коп.: MK, 63, k.315-316; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.79-81.

Регести: MRPS, IV/3, №20910; Каталог, №491.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quoniam prudentis principis esse existimamus, ut pacis tempore de bello cogitet et ea loca, quibus vis belli retineri potest, muniat. Ideo nos Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiaviae, Russiae, Prussiae, Masoviae ac Elbingensis, Culmensis Pomeraniaeque etc. dominus et heres. Perspectum habentes, quod civitas nostra Leopoliensis in illis locis est sita, quae vario hostium impetui sunt exposita, propterea singulari eam liberalitate nostra, ad curam de munitione sui incitandam censuimus. Et quoniam hoc tempore nulla singularis occasio, beneficenciae alicuius nostrae, erga illam civitatem oblata nobis est, duntaxat hoc illi dandum et concedendum, quo caeterae plereque civitates gaudent duximus prout damus et concedimus per presentes in perpetuum, domum seu officinam ponderariam, quam vulgo pensam vocant et tonsorinam pannariam per prefatae civitatis nostrae praeconsulem et consules presentes et futuros perpetuo cum omni iure, dominio et proprietate cumque omnibus et singulis utilitatibus et proventibus ex ipsis officinis, antiquitus provenire solitis tenendis, habendis, utifruendis, quiete et pacifice possidendis ac in usum reipublicae praedictae civitatis Leopoliensis prout melius videbitur expedire convertendis. Ita ut nemo cuiuscunque dignitatis et praeemitentiae existat, nec nos quidem aut aliquis in usum nostrum intra dictam civitatem vel extra in suburbio huiusmodi officinas extruere, publice vel privatim, audeat in praeiuditium vel diminutionem censuum aut commodorum civilium, utque nemo in privatis domibus, officia praedicta ponderandi merces et pannos tondendi, exercere audeat, sub officinarum et rerum ponderatarum vel tonsarum, privatione, sed semper quotiescunque merces seu res aliquae in praedicta civitate Leopoliensi, ponderari debent aut pannus tondi in praedictis domibus seu officinis, talia officia et non alibi exerceantur, pro more et consuetudine veteri, qui antiquitus in praedicta civitate servatus est. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum est presentibus subappensum. Actum et datum Cracoviae feria secunda in festo sancti Galli confessoris, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo secundo, regni autem nostri anno trigesimo sexto. Presentibus reverendo in Christo patribus dominis Samuele Maczieiowski episcopo Plocensi et regni nostri procancellario et magnificis, venerabilibus ac generosis Ioanne comite in Tarnow castellano Cracoviensi et exercituum regni nostri magno ac Sandomiriensi, Striensi Lubaczoviensique capitaneo, Petro Kmita comite in Wisnicze palatino Cracoviensi et regni nostri marsalco ac Cracoviensi, Scepusiensi, Przemisliensi Colensique 1capitaneo, Nicolao Wolski castellano Sandomiriensi et serenissimae coniugis nostrae curiae magistro, Sanocensi, Lanczkorunensi, Visnensi ac Lomzensi capitaneo,

Severino Bonar de Balicze castellano et capitaneo Biecensi, zuppario, burgrabio ac magno procuratore Cracoviensi ac Oswiaecimensi, Zatoriensi, Rabsztinensique capitaneo, Erasmo de Kretkow castellano Brestensi, Iacobo Uchanski canonico Cracoviensi et referendario nostro, Stanislao Wolski canonico Cracoviensi, Nicolao Mniszek de Magna Kunczicze serenissimi domini Sigismundi Augusti, filii nostri charissimi, cubiculi praefecto ac Lucoviensi, Sokaliensi capitaneo, Augusto Kotwicz stabuli nostri praefecto aliisque quam plurimis dignitariis, officialibus, secretariis et aulicis nostris, sincere et fidelibus nobis dilectis, testibus circa praemissa.

Samuel episcopus Plocensis et vicecancellarius subscripsit.

Relacio reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Plocensis et regni Poloniae vicecancellarii.

В ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Оскільки ми вважаємо, що розсудливість у володаря є, щоб в мирний час про війну думав і ті місця, що силою війни можуть захоплюватися, зміцнював. Тому ми Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Уважно розглянувши, що наше місто Львів в таких місцях знаходиться, які є виставлені на різноманітний натиск ворогів. З цієї причини маємо нашу виняткову щедрість, викликану опікою над його (міста) укріпленням. І оскільки в жодному окремому випадку до цього часу не було запропоновано нам щодо того міста будь-якого нашого благодіяння, ми вважали йому дати і надати, чим інші переважно міста тішаться, дали і надали даною (грамотою) бурмистру і райцям вищезгаданого міста, сучасним і майбутнім, назавжди будинок або майстерню для зважування, що по-простому вага називається, і стригальню сукна назавжди зі всім правом, владою і власністю, а також з усіма користями і прибутками, що з цих майстерень віддавна бувають, щоб звично тримати, мати, використовувати, спокійно і мирно володіти і на користь громади вищезгаданого міста Львова згідно з тим як краще буде бачитися витрачати. Так, щоб ніхто, якого б становища і високого рангу не був, ні ми або будь-хто на нашу користь у згаданому місті чи поза (ним) у передмісті таких майстерень будувати як публічно, так і приватно, не наважувався на шкоду чи зменшення чиншу або вигод міщан. І щоб ніхто в приватних будинках згадані обов‘язки зважування товарів і стриження сукна виконувати не наважувався і приватно біля зважувальної та постригальної майстерень, але завжди кожного разу будь-які товари чи речі у згаданому місті Львові повинен зважувати або сукно стригти у згаданих будинках або майстернях. Такі заняття ніде інше не мають виконуватися, за давнім звичаєм і правом, що віддавна у вищезгаданому місті дотримується. Для довіри до справи і засвідчення до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Діялося і дано у Кракові у вівторок на свято св. Гала сповідника, року Божого 1542, нашого панування - 36, у присутності (*список свідків*).

Самуель, плоцький єпископ і віце-канцлер, підписав.

За свідченням велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, плоцького єпископа і віце-канцлера Польського королівства.

116

1542 р., жовтня 19, Краків

Сигізмунд I дарує містові, львівським райцям та громадянам солодовий млин, що зветься Зимноводським, розміщений за Краківською брамою, а саме його третю мірку, зберігаючи за собою та своїми наступниками дві інші мірки

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.427. Пергамент: 38,1х59 + 12,7 см. Написи: "Regestratae" (XVI), "Privilegium hereditarium pepetuitatis molendini Zimnowodsky" (XVI), "Civitati Leopoliensi" (XVII), "Molendinum Zimnowoczkie, Sigismundi, anno 1542 (XVII), "Donatio perpetua molendini Zimnowodsky civitati Leopoliensi, anno 1542" (XVII). На шовковому жовто-синьому шнурку печатка: Gum., XIII, №46.

Коп.: МК, 63, k.310v-312v; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.96-98; спр.646, арк.331-334зв.

Регести: MRPS, IV/3, №20914; Каталог, №492.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus Dei gratia rex Polonie, magnus dux Lituanie, necnon terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiavie, Russie, Prussie, Masovie, Culmensis, Elbingensis Pomeranieque etc. dominus et heres. Universis et singulis, qui nunc quique post futuri sunt, planum testatumque facimus. Quod nos supplicacionibus quorundam regni nostri senatorum et consiliariorum pro famatis proconsule, consulibus et civibus nostris Leopoliensibus ad nos factis, benigne annuentes atque una considerantes civitatem ipsam nostram Leopoliensem et esse in terris nostris Russiae primariam et si unquam magis, nunc certe his tam suspectis et turbulentis temporibus magna indigere provisione. Volentes itaque illam et eius inhabitatores, propter illorum merita et fidem erga nos singularem gratia nostra et liberalitate presequi ac ad statum tempore regiminis nostri et conditionem meliorem reducere eidem civitati nostrae Leopoliensi ac eius consulibus et civibus presentibus et posthac omni tempore futuris, molendinum nostrum braseatorium Zymnowoczki nuncupatum, extra portam civitatis Leopoliensis Crakowska dictam, consistens seu illius terciam mensuram, dandum in ius haereditarium et perpetuum, donandum, concedendum et eidem civitati ac iuri illius civili incorporandum et annectendum existimavimus. Ita quod neque a nobis, neque a serenissimo filio et successoribus nostris, neque etiam a quoquam hominium de dicto molendino seu eius tercia mensura in perpetuum ipsi cives Leopolienses presentes et futuri redimi possint. Quod si vero vel nos ipsi vel successores nostri, pro mensa nostra et necessitate regia, per oblivionem presentium literarum illud redimere voluerimus aut voluerint, vel ad importunam petitionem et instantiam alicui hominum nostrorum, status cuiuscunque existentium, redimendum potestatem dederimus aut successores nostri dederint, extunc id nullius roboris esse debere et momenti presentibus declaramus et decernimus, sed hoc ipsam molendinum seu terciam ipsius mensuram ex speciali gratia nostra et munificencia, prefatis consulibus et civibus Leopoliensibus damus, donamus, conferimus irrevocabiliter ac eidem civitati et iuri eius civili incorporamus, annectimus perpetuo et in aevum hisce literis nostris cum omni iure, dominio et proprietate, nihil nobis et successoribus nostris

in ipso molendino seu illius tercia mensura, iuris, dominii et proprietatis penitus reservando, sed totum id in eosdem cives Leopolienses plenarie et integre transfundendo per ipsos consules et cives Leopolienses presentes et posthac omni tempore futuros, dictum molendinum Zymnowoczki nuncupatum seu illius terciam mensuram, duabus pro nobis et successoribus nostris more veteri reservantis cum 1 omni iure, dominio et proprietate, cumque omnibus utilitatibus, fructibus, reditibus, agris, pratis, domunculis, areis, censibus, proventibus et generaliter cum universis et singulis emolumentis et obventionibus, nullis penitus exceptis, ita quemadmodum per alios ipsius molendini possessores antiquitus fuit tentum et possessum, tenendum, habendum, utifruendum, vendendum, donandum, alienandum, commutandum, pacifice et quiete possidendum ac ad usus suos suorumque successorum et civitatis nostre predicte beneplacitos, convertendum perpetuo et in evum. Quod si vero nos aut serenissimus filius successoresque nostri hoc ipsum molendinum antequam ad illius possessionem realem et actualem ipsi consules et cives Leopolienses pervenerint, eamque acceperint vel donaverimus alicui hominum vel illud redimendi potestatem fecerimus vel nos ipsi aut serenissimus filius successoresque nostri pro usu et necessitate nostra pecuniis nostris redimere voluerimus aut voluerint, extunc ea omnia nulla esse et invalida, prae hac prius donatione data declaramus. Concessionem enim hanc nostram et donationem in utrumque eventum salvam et integram, diuturnitate date presentium minime obstante, ipsis Leopoliensibus civibus esse et neque hoc illis aut huic donatione privilegioque nostro aliquid nocere abussumque privilegii, per hoc, quod non statim ad eorum, quae eis sunt praesentibus concessa, possesionem adigerint acceperintque, obiicere et allegare debere volumus, cavemus et decernimus hisce literis nostris. Quibus in fidem et testimonium sigillum nostrum est appensum. Actum et datum Cracovie feria quinta in crastino festi sancti Luce Evangeliste, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo secundo, regni nostri anno trigesimo sexto. Presentibus reverendo in Christo patre domino Samuele Maczieiowski episcopo Plocensi et regni nostri vicecancellario, necnon magnificis, venerabilibus et generosis Ioanne comite a Tharnow castellano Cracoviensi et regni nostri exercituum supremo, Sandomiriensi, Striensi Lubaczoviensique capitaneo, Petro Kmita comite a Wisnicze palatino et capitaneo Cracoviensi et regni nostri magno marschalco, Scepusiensi, Praemisliensi Colensique capitaneo, Nicolao Wolski Sandomiriensi et serenissime coniugis nostre curie magistro, Sanocensi, Lanczkoronensi, Visnensi Lomzensique capitaneo, Spithkone de Tharnow Radomiensi et regni nostri thesaurario, Siradiensi, Krzepicensi, Brzeznicensi et Krzeschoviensi capitaneo, Severino Bonar Biecensi, zuppario, burgrabio et magno procuratore nostro Cracoviensi et Biecensi, Oswiaczimensi, Zatoriensi, Rapsztinensique capitaneo, castellanis, Paulo de Wolia regni nostri cancellario, burgrabio Cracoviensi et capitaneo Gostinensi, Benedicto Izdbiensky cantore Cracoviensi, Andrea Zebrzidowski decano Lanciciensi et canonico Cracoviensi, Stanislao Hosio iuris utriusque doctore et canonico Cracoviensi Martino Wolski tribuni et burgrabio Cracoviensi et cubuculi nostri prefecto, Thoma Soboczki tribuno Lancitiensi, pincerna curie nostre, Hieronimo Stasskowski coquine nostre prefecto, Augustino Kothphicz vexillifero curie nostre et stabuli nostri prefecto et aliis quam plurimis consiliariis, secretariis, officialibus

dignitariis et aulicis nostris, sincere et fidelibus nobis dilectis, testibus circa premissa. Datum per manus prefati reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Plocensis et regni nostri vicecancellarii, sincere nobis dilecti.

Samuel Macieiowski episcopus Plocensis et vicecancellarius subscripsit.

Relacio reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Plocensis et regni Poloniae vicecancellarii.

В ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Ми Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Всім і кожному, хто є тепер і буде в майбутньому, робимо зрозумілим та очевидним. На прохання сенаторів і дорадників нашого королівства, подане від імені славетних наших львівських бурмистра, райців і міщан, ми прихильно погоджуємося, а також взявши до уваги, що це наше місто Львів є в наших руських землях одне з головних і якщо колись більше, а тепер, в підозрілі і неспокійні часи, певної і великої опіки потребує. Таким чином, бажаючи те (місто) та його жителів, внаслідок заслуг і вірності нам винятковою нашою ласкою і щирістю обдаровувати, до належного порядку в час нашого панування і до кращих умов привести те наше місто Львів, його райцям та міщанам, сучасним і що в подальшому будуть, наш солодовий млин, названий Зимноводський, що знаходиться поза брамою міста Львова, названою Краківська, чи його третю мірку, вважали дати і в спадкове право та назавжди подарувати, надати і до того міста і його міського права ввести і приєднати. Так що б ні ми, ні найясніший син, та наші спадкоємці, а також будь-яка людина згаданого млина чи його третьої мірки назавжди не може відкупити від тих львівських міщан, сучасних і майбутніх. Якщо ж ми чи наші спадкоємці для нашого столу і королівських потреб через забуття даної грамоти схочемо чи захочуть відкупити, або на внесенее прохання та бажання деяких наших людей дамо або наші спадкоємці дадуть право викупити з будь-якого існуючого статусу (володіння), тоді це жодної сили і значення не повинно мати і даною (грамотою) оголошуємо та вирішуємо. Але цей млин або його третю мірку з спеціальної нашої ласки і щедрості вищезгаданим львівським бурмистру і райцям та міщанам даємо, даруємо, надаємо безповоротно і до того міста й міського права включаємо і додаємо назавжди і на віки вічні цією нашою грамотою з усім правом, володінням та власністю, ніщо нам і нашим спадкоємцям в тому млині чи в його третій частині з права володіння і власності цілком не залишаючи, але все це тим львівським міщанам цілком та повністю передаючи. Тим львівським райцям та міщанам, сучасним і на всі майбутні часи, згаданий млин, названий Зимноводським, чи його третю частину, а дві для нас і для наших спадкоємців за давнім звичаєм зберігаючи, надаємо з усім правом, володінням і власністю, а також з усіма користями, прибутками, зручностями, полями, луками, будинками, грунтами, чиншами, доходами і загалом зі всіма і кожною будівлею та прибутком, нічого не виключаючи, так як інші власники млина віддавна володіли; щоб тримали, мали, користувалися, продавали, дарували, відчужували, обмінювали, мирно і спокійно володіли, використовували для своїх доброчинних користей і своїх спадкоємців та вищезгаданого нашого міста завжди і на віки. Якщо ж ми чи

найясніший син та наші спадкоємців цей млин перед тим як до реального і дійсного володіння ці львівські райці та міщани вступлять і отримають, ми подарували би будь-якій людині чи дали би право його викупу, або ми чи найясніший син та наші спадкоємці захотіли би викупити для користі і нашої потреби нашими грішми, тоді це все не буде мати сили, і оголошуємо у зв‘язку з цією попередньою донацією. Бо це наше надання і донація хочемо, застерігаємо і вирішуємо цією нашою грамотою, що в будь-якому випадку було цілим і недоторканим, менше за все протидіючи довготривалості дати даної (грамоти), що цим львівським міщанам і нікому іншому наданий; і щоб нашому привілею і донації якось не зашкодити і не було зловживань привілеєм так, що не відразу для тих, яким були би надані ці (грамоти), у власність (млин) відберуть і введуть, то повинні цьому протидіяти і посилатися (на дану грамоту). Для довіри і засвідчення цього наша печатка є підвішена. Діялося і дано у Кракові у четвер на другий день свята св. Луки євангеліста, року Божого 1542, нашого панування - 36, у присутності (*список свідків*).

Самуель, плоцький єпископ і віце-канцлер, підписав.

За свідченням велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, плоцького єпископа і віце-канцлера Польського королівства.

117

1543 р., квітня 9, Краків

Сигізмунд I підтверджує права райців міста Львова на володіння сіл Зубрі і Сихова

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.430. Пергамент: 20,9х48,8 + 7,4 см. Ініціал “S“. Написи: “Regestratae” (XVI), “Zubrze et Sichow incorporationis confirmatio, 1543 feria secunda post dominicam Misericordia” (XVI), “1564, 20 Marcy oblatae et revisae in convento regni Varsaviensi” (XVI), “Sigismundi regis” (XVII). На шовковому біло-жовто-червоному шнурку печатка: Gum., XIII, №46.

Коп.: MK, 65, k.118v-119v.

Регести: MRPS, IV/3, №21050; Каталог, №496.

Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, totiusque Prussiae, Masoviae etc. dominus et haeres. Universis et singulis, qui nunc quique post futuri sunt, planum testatumque facimus. Quod cum in hisce comitiis generalibus, hac in urbe nostra Cracoviensi celebratis, decretum ita fuisset et constitutum, de unanimi consilio et voto omnium regni nostri ordinum, quo iam

tandem statutum ante annos aliquot in conventu Piotrcoviensi factum, de civibus et plebeis bona terrestria possidentibus, debitae executioni demandaretur, atque quidam ex civibus et plebeis bona terrestria habentibus ad nostram citati essent praesentiam. Proconsul et consules civitatis nostrae Leopoliensis, etsi quidem non erant citati, nihilominus tamen rationibus civitatis illius nostrae tempori consulere et ne illorum, quod habent super duas villas Zubrza videlicet et Szichowa civitati praefatae Leopoliensi illiusque iurisdictioni et reipublicae perpetuo incorporatas, privilegium posthac indubium vocaretur, prospicere cupientes, ultro missis ad nos aliquot e medio sui consulibus, hoc ipsum coram nobis produxerunt privilegium, supplicantes nobis humiliter, ut illud ratum, gratum et firmum habere suoque in robore conservare dignaremur. Nos itaque viso eiusmodi eorum privilegio super ipsas villas Zubrza et Zichowa iuste et legitime emanato attentoque eorundem consulum Leopoliensium honesta et aequa petitione, illud, quod pro inserto volumus hic haberi ac omnia et singula in illo contenta et descripta, ex speciali gratia et munificentia nostra regia ac de consilio et assensu regni nostri senatorum et consiliariorum nunciorumque terrestrium in hoc conventu congregatorum, approbandum, ratificandum et confirmandum suoque in robore conservandum existimavimus, approbamusque ratificamus et confirmamus praesentibus, et ne de eo bonisque in illo expressis aliquam deinceps habeant ipsi consules ambiguitatem, negocium aut impedimentum, verum, ut vim suum et robur temporibus perpetuis obtineat et habeat volumus, declaramus, statuimus et decernimus, hisce literis nostris, quibus in fidem et testimonium sigillum nostrum est appensum. Datum Cracoviae in comitiis generalibus, feria secunda proxima post dominicam Misericordia, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo tercio, regni nostri anno tricesimo septimo.

Sigismundus rex subscripsit.

Relacio reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Plocensis et regni Poloniae vicecancellarii.

Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Всім і кожному, хто є тепер і буде в майбутньому, робимо зрозумілим та очевидним. На цьому вальному сеймі, що відбувається у нашому місті Кракові, був виданий декрет і конституція за одностайною згодою та одноголосністю всіх станів нашого королівства, щоб нарешті прийняте кілька років тому рішення на Пйотрковському сеймі, щоб серед міщан та нешляхтичів, які земськими маєтками володіють, належне слідство провести, а також тих з міщан і нешляхтичів, що мають земські маєтки, покликати до нашого королівського суду. Бурмистер і райці, нашого міста Львова, хоч не були покликані в цій справі однак з тих причин, що були на той час райцями того міста, а не з інших (причин) мають щодо двох сіл, а саме щодо Зубрі і Сихова привілей про їх інкорпорацію навічно згаданому місту Львову і до його юрисдикції та громади, щоб після цього був визнаний безсумнівним*. Бажаючи подбати (про це) пославши декількох зі свого грона райців, які представили цей привілей нам і просили нас уклінно, щоб вважали мати його незмінним, певним і міцним та зберегти його в силі. Таким чином, ми оглянувши їхній привілей щодо тих сіл Зубрі і Сихова, виставлений

справедливо і законно, взявши до уваги чесне і правильне прохання львівських райців, хочемо, щоб внесений (привілей) з усім і кожним, що в ньому міститься і є описаним, зі спеціальної нашої королівської ласки і щедрості і за порадою та згодою нашого королівства сенаторів, радників і земських послів, що зібрання на цьому сеймі, схвалити і ратифікувати і підтвердити і вважаємо зберегти в силі та схвалюємо, ратифікуємо і підтверджуємо даною (грамотою) і щоб за цією (грамотою) ці райці надалі володіли би поданими в цій (грамоті) маєтками без двозначності, труднощів або перешкоди, але хочемо, щоб володіли і мали за своєю силою і міцністю вічними часами, декларуємо, встановлюємо і вирішуємо цією нашою грамотою, для довіри і засвідчення якого наша печатка є підвішена. Дано у Кракові у найближчий понеділок після неділі "Милосердя", року Божого 1543, нашого панування - 37.

Сигізмунд, король, підписав.

За свідченням велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, плоцького єпископа і віце-канцлера Польського королівства.

* Див. док. №84.

118

1543 р., квітня 9, Краків

Сигізмунд I підтверджує всі надані Львову ним, його попередниками та іншими світськими та церковними сановниками права, вільності, привілеї, записи, резигнації та інші документи щодо різних маєтків в місті і поза містом

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.431. Пергамент: 38,1х59 + 12,7 см. Написи: "Confirmatio serenissimi principis domini et domini Sigismundi incliti regis Poloniae omnium iurium et privilegiorum civitatis Leopoliensis, anno 1543" (XVI). На шовковому жовто-зелено-червоному шнурку печатка: Gum., XIII, №46.

Коп.: MK, 65, k.119v-121; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.419-421зв.

Регести: MRPS, IV/3, №21052; Каталог, №497.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quoniam gesta et actiones humanae perpetua memoria indigentes, plerumque errore oblivionis confundi et ab hominum notitia labi possent, nisi literarum testiumque et sigillorum monimentis fuerint perhennata. Proinde nos Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiaviae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Culmensis, Elbingensis, Pomeraniae etc. dominus et haeres. Universis et singulis, quorum interest, presentibus et futuris, harum noticiam habituris,

manifestum testatumque facimus. Quia ad intercessionem quorundam regni nostri senatorum et consiliariorum pro famatis proconsule, consulibus et civibus nostris Leopoliensibus ad nos factam habentesque perspectam et cognitam singularem erga nos eorundem consulum et civium Leopoliensium fidem, studium et observantiam ac in republica illius civitatis administranda, curam, diligentiam et vigilantiam de speciali gratia et scientia nostra animo, benivolo et ultronea voluntate sufficientissimaque deliberatione praehabita ac de consilio et assensu regni nostri senatorum et consiliariorum nuntiorumque terrestrium, in hisce comitiis generalibus congregatorum, omnia et singula eiusdem civitatis nostrae Leopoliensis iura, libertates et immunitates, praerogativas, privilegia, literas, inscriptiones, donationes, resignationes, permutationes et id genus munimentorum literatoriorum sive sint ecclesiastica, sive secularia, quae per divos olim reges et principes praedecessores nostros regni huius et dominiorum nostrorum veros et legitimos haeredes et dominos ac etiam per nos, in et super quaecunque bona, tam terrestria et civilia, quam alia quaecunque in ipsa civitate et extra eam ubilibet et in quibuscunque locis, terris et districtibus consistentia, quorum hactenus sunt in possessione et usufructu pacifico fuerunt, sub quocumque verborum tenore et in quibuscunque regni et dominiorum nostrorum locis data, donata et concessa, ac libertates, consuetudines antiquas, decreta, immunitates et praerogativas quascumque a fundatione eiusdem civitatis, usque ad hodiernum diem habere dinoscuntur et habent, per eosdem praedecessores nostros in vita eorum ac etiam per nos ipsos sub quibuscunque datis ac in quibuscunque dominiorum locis concessas et emanatas, tam in literis spiritualium, quam secularium personarum donationes, resignationes, fundationes, inscriptiones, decreta, ordinationes et consuetudines quascumque continentes. Quas literas et omnia ac singula iura, privilegia et decreta hic pro insertis habere volumus, in omnibus et singulis eorum punctis, positionibus, conditionibus, clausulis et articulis ac toto tenore, de plenitudine authoritatis nostrae regiae approbanda, ratificanda, innovanda, gratificanda et confirmanda duximus. Quemadmodum presentium literarum nostrarum patrocinio approbamus, ratificamus, innovamus, gratificamus et confirmamus, decernentes ipsa ac omnia et singula in eis descripta et contenta, vim et robur perpetue firmitatis obtinere debere. Et insuper in verbo nostro regio promittimis et presentibus literis nostris spondemus, eadem omnia et singula ipsius civitatis nostrae Leopoliensis iura, libertates, praerogativas, immunitates ac consuetudines, in eadem civitate ex antiquo tentas et observatas, decreta et privilegia per omnia rata, firma et grata perpetuo et in aevum habere ac inconcussae, integrae et inviolabiliter illa observare et manutenere ac eis satisfacere cum effectu. In quorum omnium et singulorum fidem et testimonium haec scribi signoque nostro obsignari fecimus. Actum et datum Cracoviae in comitiis generalibus feria secunda proxima post dominicam Misericordiae, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo tercio, regni vero nostri anno trigesimo septimo. Presentibus reverendisimo et reverendis in Christo patribus dominis Petro Gamrath archiepiscopo Gnesnensi et episcopo Cracoviensi, legato nato et primate, Nicolao Dziergowski Chelmensi et electo Wladislaviensi, Sebastiano Branicki Posnaniensi, Samuele Maczieiowski Plocensi, Andrea Zebrzidowski nominato Camenecensi, episcopis, necnon magnificis, venerabilibus et generosis Ioanne

comite in Tharnow castellano Cracoviensi et regni nostri exercituum magno ac Striensi, Sandomiriensi Lubaczoviensique capitaneo, Petro Cmita comite a Wisnicze Cracoviensi et regni nostri marschalco ac Scepusiensi, Cracoviensi, Praemisliensique capitaneo, Ioanne de Thenczyn Sandomiriensi, curiae nostrae marchalco ac Lublinensi et Leloviensi capitaneo, Petro de Sluzewo Calissinesi, Ioanne de Koscielecz Lancitiensi, Nicolao de Chodziecz Brzestensi, Stanislao Kosczieleczki Iuniwladislaviensi, Stanislao Odrowansz de Sprowa Russiae, Petro de Dombrowicza Lublinensi, Ioanne Tworowski Podoliae, Nicolao Szieniawski Belzensi, Felicae de Srzensko Plocensi, Ioanne Gamrath Masoviae, Andrea de Golczewo Ravensi, palatinis, Andrea comite de Gorka Posnaniensi et maioris Poloniae capitaneo generali, Nicolao Wolski Sandomiriensi, serenissimae coniugis nostrae curiae magistro, Petro Opalenski Gnesnensi serenissimi filii nostri curiae magistro, Spitcone de Tarnow Woiniciensi, regni nostri thesaurario, Erasmo de Krethkow Brzestensi, Paulo de Wolia Radomiensi, regni nostri cancellario, Nicolao Iarand de Brudzow Lanciciensi, Ioanne de Mielecz Wisliciensi, Laurentio Miskowski Sandecensi, Stanislao Laski Przematensi, Stanislao Maczieiowski Zarnoviensi, Georgio Latalski Landensi, Wenceslao Zaremba Naklensi, Petro Sborowski Malogostensi, castellanis, Iacobo Uchanski decano Plocensi et canonico Cracoviensi, curiae nostrae refferendario, Andrea Czarnkowski Cracoviensi et Wladislaviensi scholatico, Stanislao Hosio iuris utriusque doctore et Georgio Podlodowski, canonicis Cracoviensibus, secretariis nostris, Martino Wolski succamerario nostro, Martino Sborowski regni et Thomas Soboski curiae nostrae pocillatoribus et aliis quam plurimis dignitariis, officialibus et aulicis nostris, sincere et fidelibus nobis dilectis. Datum per manus praefati reverendi in Christo patris domini Samuelis episcopi Plocensis et regni nostri vicecancellarii, sincere nobis dilecti.

Sigismundus rex subscripsit.

Relacio eiusdem reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Plocensis et regni Poloniae vicecancellarii.

ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Оскільки дії і вчинки людей вічної пам‘яті позбавлені, здебільшого з помилками забуття поєднуються та можуть з людського знання зникнути, якщо не будуть увічнені свідченнями грамот та скріплені печатками. Тому ми Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Всім і кожному, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме, робимо зрозумілим та очевидним. За посередництвом деяких сенаторів і радників нашого королівства, зробленим для наших львівських славетних бурмистра, райців і міщан, зауважуючи і помічаючи в тих львівських райців і міщан вірність нам, старання, повагу та виявлену в керуванні громадою того міста турботу, ретельність і невтомність, з спеціальної нашої ласки і відома, за настійливим, прихильним та добрим бажанням та при найдостатнішому обговоренні, за порадою і згодою сенаторів, радників і земських послів нашого королівства, зібраних на цьому вальному сеймі, всі і кожне того міста права, вільності, імунітети,

прерогативи, привілеї, грамоти, записи, донації, відступлення, обміни та цього роду писемні підтвердження, церковні або світські, що божественними покійними королями і володарями, нашими попередниками того королівства і наших володінь, справжніми і законними спадкоємцями і панами, і також нами щодо будь-яких маєтків, як земських і міських, так і будь-яких інших в тому місті і поза ним і в будь-яких місцях, землях і районах, які до цього часу (вони) мають у володінні і мирно (ними) користуються, зі змістом в будь-яких словах і в будь-яких місцях королівства і наших володіннях видані, дані і надані; і будь-які вільності, давні звичаї, декрети, імунітети, прерогативи, що від заснування цього міста аж до сьогоднішнього дня є відомими і (реально) їх мають, надані і виставлені тими нашими попередниками за їх життя і також нами під будь-якими датами і в будь-яких місцях володінь; як духовних, так і світських осіб донації, відступлення, фундації, записки, декрети, розпорядження і будь-які звичаї; ті грамоти, всі і кожне право, кожен привілей і декрет бажаємо мати як внесеними в усіх і кожному з їх пунктів, позицій, умов, клаузул, статей і загалом змісту, з повноти нашої королівської поваги вважали схвалити, ратифікувати, відновити, затвердити і підтвердити. Під опікою даної нашої грамоти схвалюємо, ратифікуємо, відновляємо, затверджуємо і підтверджуємо, вирішуючи, щоб все і кожне в них описане і внесене отримало силу і міць вічної чинності. І нарешті, нашим королівським словом обіцяємо і даною нашою грамотою гарантуємо того нашого міста всі права, вільності, прерогативи, імунітети і звичаї, що в цьому місті віддавна є та їх дотримуються, як незмінні, міцні і певні декрети і привілеї завжди і навіки мати та непорушними, цілковитими та недоторканими їх зберігати, щоб вони ефективно (ними) користувалися. Для довір‘я і засвідчення всього і кожного це підписом і нашою печаткою наказали закріпити. Діялося і дано у Кракові у найближчий понеділок після неділі “Милосердя”, року Божого 1543, нашого панування - 37, у присутності (*список свідків*). Дано через руки згаданого велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, плоцького єпископа і віце-канцлера нашого королівства, щиро нам милого.

Сигізмунд, король, підписав.

За свідченням того ж велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, плоцького єпископа і віце-канцлера Польського королівства.

119

1544 р., грудня 31, Краків

Сигізмунд I дарує містові Львову так званий Пекарський млин за Краківською брамою, тобто його третю мірку разом з усіма прибутками, підпорядковуючи згаданий млин міському праву

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.436. Пергамент: 42х59,8 + 11,6 см. Ініціал “I“. Написи: “Regestratae” (XVI), “Privilegium pro molendino pistorum” (XVI), “Civitati donato, anno 1544”, “Donatio et incorporatio Sigismundi regis civitati” (XVII). На шовковому червоно-біло-зеленому шнурку печатка: Gum., XIII,№46.

Коп.: MK, 67, k.87v-89; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.335-338.

Регести: MRPS, IV/3, №21750; Каталог, №504.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, supremus dux Lituaniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Kuiaviae, Lancitiae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Culmensis, Elbingensis Pomeraniaeque dominus et heres etc. Notum facimus tenore presentium, universis et singulis, presentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quod cum cives nostri Leopolienses magno sumptu maniant, ut ad sustinendos hostium insultus instructior multo, quam antea futura fiat. Nos hoc illorum studium commendantes ac alacriores eos ad eam rem in posterum efficere cupientes, ipsis molendinum nostrum pistorum alias piekarsky nuncupatum extra portam civitatis Leopoliensis dictam Krakowska consistens seu illius terciam mensuram unacum totali et plenaria de cribris farinalibus pitliae nuncupatis accessione et proventibus quibusvis ab eisdem provenientibus quomodolibet vocitatis nunc isthic existentibus vel post quavis arte vel industria humana excogitandis in ius haereditarium et perpetuum dandum, donandum, concedendum et dictae civitati et iuri illius civili incorporandum et annectendum existimavimus, ita quod neque a nobis neque a serenissimo filio et successoribus nostris neque etiam a quoquam hominum de dicto molendino seu eius tercia mensura ipsi consules et cives Leopolienses et eorum successores legitimi presentes et futuri in perpetuum redimi possint. Quod si vero nos ipsi vel successores nostri pro mensa nostra et necessitate regia per oblivionem presentium literarum illud redimere voluerimus aut voluerint vel ad importunam petitione et instantiam alicui hominum nostrorum status cuiuscunque existentes redimendi potestatem dederimus aut successores nostri dederint, extunc id nullius roboris esse debere aut momenti presentibus declarimus et decernimus, sed hoc ipsum molendinum seu terciam ipsius mensuram ex speciali nostra gratia et munificentia praefatis consulibus et civibus Leopoliensibus modernis et pro tempore existentibus damus, donamus, conferimus irrevocabiliter. Atque eidem civitati et iuri civili hisce literis adscribimus, sic videlicet, quod praefati consules et cives Leopolienses dicti molendini haeredes presentes et post futuri nemini tenebuntur ac debebunt alibi solum coram officio civili eorum Leopoliensi pro quibuscunque causis et iniuriis respondere ac se iustificare, incorporamus et annectimus perpetuo et in aevum, cum omni iure dominio et proprietate nihil nobis et successoribus nostris in ipso molendino seu eius tercia mensura et aliis suis accessionibus iuris, domini et proprietatis penitus reservando, sed totum illud in eosdem consules et cives Leopolienses plenarie ac integre transfundendo per ipsos consules et cives Leopolienses presentes et posthac omni tempore futuros dictum molendinum pyekarsky nuncupatum seu illius terciam mensuram, cum omni iure, dominio et proprietate cumque totali praenominatorum cribrorum pitlae dictorum accessione et proventibus,

necnon cum omnibus utilitatibus, fruentibus, redditibus, hortis, pratis et generaliter cum universis et singulis attinentiis obventionibus ac emolumentis, nullis penitus exceptis, ita quemadmodum per alios molendini ipsius possessores antiquitus fuit tentum et possessum, tenendum, habendum et possidendum, utifruendum, vendendum, donandum, alienandum, commutandum, pacifice et quiete obtinendum ac ad usus suos et suorum succesorum dictae civitatis Leopoliensis beneplacitos convertendum perpetuo et in aevum. Quod si vero nos aut serenissimus filius successoreque nostri hoc ipsum molendinum antiquam ad illius possessionem realem et actualem ipsi consules et cives Leopolienses pervenerint eamque acceperint vel ius illud nostrum alicui homini dederimus vel redimendi potestatem fecerimus vel non ipsi seu serenissimus filius successoresque nostri pro usu et necessitate nostra pecuniis nostris redimere voluerimus aut voluerint, extunc ea omnia nulla esse et invalida ob hanc presentem donationem nostram declaramus, concessionem enim hanc nostram et donationem in utrumque eventum salvam et integram diuturnitate datae minime obstante, ipsis Leopoliensibus civibus esse et neque hoc illis aut huic donationi et privilegio nostro aliquid nocere abusumque privilegii per hoc quod statim eorum, quae in eis sunt presentibus concessa possessionem non adierint acceperintque obire et allegare debere, volumus, cavemus et decernimus hisce literis nostris, quibus in fidem et testimonium sigilum nostrum est appensum. Actum et datum Cracoviae feria quarta in vigilia Circumcisionis Domini, anno eiusdem millesimo quingentesimo quarto, regni nostri anno trigesimo octavo. Presentibus reverendissimo et reverendis in Christo patribus dominis Petro de Gamratis archiepiscopo Gnesnensi, legato nato et primate et Cracoviensi, Samuele Macieiowski Plocensi et regni nostri vicecancellario, Andrea Zebridowsky Camenecensi, episcopis, necnon magnificis, generosis et venerabilibus Petro Kmita comite in Vyssnicze palatino et capitaneo Cracoviensi, regni nostri supremo marsalco ac Scepusiensi, Praemisliensi Colensique capitaneo, Ioanne de Thenczyn palatino Sandomiriensi, marsalco curiae nostrae et Lublinensi Leloviensique capitaneo, Nicolao de Volia Sandomiriensi et serenissimae coniugis nostrae charissimae curiae magistro ac Sanocensi, Lanczkorunensi, Lomzensi Visnensique capitaneo, Petro de Opalenycze Gnesnensi et serenissimi domini Sigismundi Augusti filii nostri charissimi curiae magistro et Costensi, Kcinensi Olstinensique capitaneo, Spitkone de Tharnow Voyniciensi et regni nostri thezaurario ac Brzeznicensi, Krzepicensi, Krzeschoviensi capitaneo, Severino Bonar de Balycze Biecensi zuppario, burgrabio et magno procuratore Cracoviensi ac Oswienczimensi, Zatoriensi, Biecensi Rabstinensique, castellanis, Thoma Soboczky tribuno Lanciciensi, burgrabio Cracoviensi, curiae nostrae pocillatore et capitaneo Ravensi, Ioanne Ocziesky succamerario terrestri Cracoviensi, Martino Volsky tribuno et burgrabio Cracoviensi, cubiculi nostri praefecto et Zakroczim etc. Blonensique capitaneo, Stanislao Borek iuris utriusque doctore decano, Andrea Czarnkowsky scholastico, Stanislao Volsky custode, Stanislao Hosio iuris utriusque doctore canonico, Cracoviensibus, Ioanne Przerembsky canonico Plocensi et Krusswyciensi, secretariis nostris, Nicolao Mischkowsky dapifero Cracoviensi, Augustino Kotwicz curiae vexillifero et stabuli nostri praefecto, Hieronimo Staschkowsky coquinae nostrae magistro et aliis quam plurimis dignitariis et officialibus nostris testibus, fidelibus

dilectis. Datum per manus praefati reverendi in Christo patris domini Samuelis episcopi Plocensis et regni nostri vicecancellarii, sincere nobis dilecti.

Samuel episcopus Plocensis et vicecancellarius subscripsit.

Relacio eiusdem reverendi domini Samuelis Macieiowski episcopi Plocensis et regni nostri vicecancellarii.

В ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Ми Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Оголошуємо всім і кожному, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Наші львівські міщани великі витрати мають, щоб до постійних нападів ворогів в майбутньому бути готовими більше, ніж раніше. Ми, довірившись тим їхнім старанням і бажаючи, щоб наполегливіше вони в цій справі в подальшому діяли, наш Пекарський млин, що є за брамою міста Львова, званою Краківською, або його третю мірку разом з повним і цілковитим правом до просівалок борошна, званих “питля“, і будь-яких прибутків, як би ті прибутки не називалися, що тепер існують або після будуть видумані людським мистецтвом чи спритністю, і в спадкове та вічне право вважали дати, дарувати, надати, і згаданому місту та його міському праву інкорпорувати та ввести, так щоб ні ми, ні найясніший син та наші спадкоємці, а також будь-яка людина згаданого млина чи його третьої мірки назавжди не може відкупити від тих львівських міщан, сучасних і майбутніх. Якщо ж ми чи наші спадкоємці для нашого столу і королівських потреб через забуття даної грамоти схочемо чи захочуть відкупити, або на внесенее прохання та бажання деяких наших людей дамо або наші спадкоємці дадуть право викупити з будь-якого існуючого статусу (володіння), тоді це жодної сили і значення не повинно мати і даною (грамотою) оголошуємо та вирішуємо. Але цей млин або його третю мірку з спеціальної нашої ласки і щедрості вищезгаданим львівським бурмистру і райцям та міщанам, сучасним і що в майбутньому будуть, даємо, даруємо, надаємо безповоротно і до того міста й міського права записуємо таким чином, що згадані львівські райці та міщани, сучасні дідичі цього млина і що в майбутньому будуть, ніде інше, тільки перед львівським міським урядом, повинні відповідати і судитися між собою з будь-яких справ та несправедливостей; включаємо і додаємо (до міського права) назавжди і на віки вічні цією нашою грамотою з усім правом, володінням та власністю, ніщо нам і нашим спадкоємцям в тому млині чи в його третій частині та інших додатках з права володіння і власності цілком не залишаючи, але все це тим львівським райцям і міщанам цілком та повністю передаючи. Тим львівським райцям та міщанам, сучасним і на всі майбутні часи, згаданий млин, названий Пекарським, чи його третю частину, а дві для нас і для наших спадкоємців за давнім звичаєм зберігаючи, надаємо з усім правом, володінням і власністю, з додатком вищезгаданих просівалок, званих “питля“, а також з усіма користями, прибутками, зручностями, полями, луками, будинками, грунтами, чиншами, доходами і загалом зі всіма і кожною будівлею та прибутком, нічого не виключаючи, так як інші власники млина віддавна володіли; щоб тримали, мали, користувалися, продавали, дарували, відчужували, обмінювали, мирно і спокійно володіли, використовували для своїх доброчинних

користей і своїх спадкоємців згаданого міста Львова завжди і на віки. Якщо ж ми чи найясніший син та наші спадкоємців цей млин перед тим,як до реального і дійсного володіння ці львівські райці та міщани вступлять і отримають, ми подарували би будь-якій людині чи дали би право його викупу, або ми чи найясніший син та наші спадкоємці захотіли би викупити для користі і нашої потреби нашими грішми, тоді це все не буде мати сили, і оголошуємо у зв‘язку з цією попередньою донацією. Бо це наше надання і донація хочемо, застерігаємо і вирішуємо цією нашою грамотою, що в будь-якому випадку було цілим і недоторканим, менше за все протидіючи довготривалості дати даної (грамоти), що цим львівським міщанам і нікому іншому наданий; і щоб нашому привілею і донації якось не зашкодити і не було зловживань привілеєм так, що не відразу для тих, яким були би надані ці (грамоти), у власність (млин) відберуть і введуть, то повинні цьому протидіяти і посилатися (на дану грамоту). Для довіри і засвідчення цього наша печатка є підвішена. Діялося і дано у Кракові у середу напередодні Господнього обрізання, року Божого 1544, нашого панування - 38, у присутності (*список свідків*). Дано через руки згаданого велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, плоцького єпископа і віце-канцлера Польського королівства, щиро нам милого.

Самуель, плоцький єпископ і віце-канцлер, підписав.

За свідченням того ж велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, плоцького єпископа і віце-канцлера нашого королівства.

120

1545 р., січня 22, Краків

Сигізмунд I надає бурмистрові і райцям Львова одноразове право представлення мансіонара в костелі св. Катерини на Низькому замку у Львові

Транс.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.466 (див. док. №133).
Коп.: MK, 67, k.74v-75.
Регести: MRPS, IV/3, N21780; Каталог, №536.

Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, supremus dux Lithwaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis, quibus interest, universis. Quod nos ad intercessionem quorundam consiliariorum nostrorum iuspatronatus nostrum ad mansionariam in ecclesia sanctae Catherinae in minori arce Leopoliensi proxime et primo vacantem vel ad quam voluerint pro una vice

tantum famatis proconsuli et consulibus civitatis nostrae Leopoliensis nunc et in futurum existentibus, dandum et concedendum duximus, ita ut damus et concedimus praesentibus literis, ut cum vacare per mortem, renunctiationem privationem aut alio quocunque modo in ecclesia praedicta aliquam mansionariam proxime contigerit, liceat illis ad eam si voluerint vel ad quam voluerint, ita ut suprascriptum est vacantem reverendissimo in Christo patri domino archepiscopo Leopoliensi vel alteri instituendi et investiendi ad eas mansionarias potestatem habenti personam idoneam praesentare. Quam quidem iurispatronatus nostri donationem reverendissimo in Christo patri domino Petro archiepiscopo Leopoliensi nunc et pro tempore exestentibus et omnibus, quibus interest, denunctiamus hortantes, ut cum ipsi proconsul et consules Leopolienses personam idoneam ad mansionariam praedictam, eo modo, ut suprascriptum est, praesentaverint, ipsam ad illam pro officio suo instituat, aliis a nobis non expectatis literis, quas etiam si a nobis impetrate fuerint, valere tamdiu volumus, quo ad praesentatus proconsulis et consulum mansionariam praedictam assequitur. Quam quidem donationem nostram iurispatronatus ad assecutionem tantum unius mansionariae volumus. In quorum fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appenssum. Datum Cracoviae feria quinta in crastino sanctae Agnetis, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo quinto, regni nostri trigesimo octavo.

Samuel episcopus Plocensis et vicecancellarius subscripsit.

Relacio reverendi in Christo patris domini Samuelis episcopi Plocensis et regni nostri vicecancellarii.

Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо всім, кому необхідно. Ми за посередництвом деяких наших дорадників наше право патронату до мансіонарії в костелі св. Катерини в меншому львівському замку при найближчій першій нагоді або при якій (нагоді) схочуть, на один раз славетним бурмистру і райцям нашого міста Львова, що є тепер і в майбутньому будуть, вважали дати і надати, так даємо і надаємо даною грамотою, коли пустуватиме будь-яка мансіонарія через смерть, приватне повідомлення чи якимось іншим чином у вищезгаданому костелі, хай буде дозволено їм, до якої (мансіонарії) захочуть, так як вище описано, представити гідну особу велебному у Христі отцю пану Львівському архієпископу або хто матиме владу визначення та введення до цих мансіонарій. І цю донацію нашого права патронату настійливо оголошуємо велебному у Христі отцю пану Петру, львівському архієпископу тепер, і що в майбутньому будуть, і всім, кому потрібно, коли цей львівський бурмистер і райці гідну особу до вищезгаданої мансіонарії тим вищеописаним способом представлять, його до тієї (мансіонарії) своїм обов‘язком визнач, не чекаючи іншої грамоти від нас. Якщо ж від нас з часом (хтось) випросить (право презенти), хочемо, щоб мав силу з того часу, як відбудеться презентація бурмистром і райцями до вищезгаданої мансіонарії. Цю нашу донацію

права патронату хочемо (дати) тільки для однієї наступної мансіонарії. Для довір'я і засвідчення цього до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано у Кракові у середу напередодні свята св. Агнети, року Божого 1545, нашого панування - 38.

Самуель, плоцький єпископ і віце-канцлер, підписав.

За свідченням велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, плоцького єпископа і віце-канцлера нашого королівства.

121

1545 р., січня 28, Краків

Сигізмунд I зберігає за львівськими громадянами привілеї, згідно з якими вони повинні відповідати лише перед бурмистром, райцями та війтом на основі магдебурзького права, а не перед воєводами, каштелянами, старостами та іншими урядовцями

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.439. Пергамент: 44,2х76,7 + 16 см. Ініціал "I". Написи: "Quod cives Leopolienses sunt a quorumvis iudicium exempti etque alio iure, preter ius civile nostrum competens, tenemur respondere nemini" (XVI-XVII), "Anno 1545", "Sigismundi" (XVII). На згинах пергаменту наявні діри. На пергаментному пояску печатка: Gum., XIII, №46.

Транс.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.485 (див. док. №144).

Коп.: МК, 67, k.129-130v; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.107, арк.121-123; оп.2, спр.614, арк.57-60.

Регести: MRPS, IV/3, N21860 (з датою "в лютому"); Каталог, №507.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Solent reges et principes, quorum memoriam volunt esse sempiternam ea literarum monumentis commendare. Proinde nos Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, supremus dux Lituaniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lancitiae, Kuiaviae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Culmensis, Elbingensis Pomeraniaeque etc. dominus et haeres. Significamus presentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis, quod cum nobis cives nostri Leopolienses exposuissent, evocari se et citari, plerunque de bonis ipsorum civilibus et civitati pertinentibus eidemque unitis et incorporatis, ex iurisditione sua civili ad iudicia palatinorum, castellanorum, capitaneorum, vicecapitaneorum, iudicum, subiudicum, terrestria castrensiaque et alia regni nostri contra privilegia et literas, quae ipsis, tam per nos, quam per serenissimos divae memoriae reges Poloniae, praedecessores nostros, concessa sunt, quae coram nobis originaliter produxerunt. In quibus quidem literis et privilegiis, quoniam deserte ac copiose continentur[1], dictos cives Leopolienses, non alibi debere, quam apud ipsorum advocatum, in eorum iure, advocatus vero coram nobis respondere, ipsos denique cives ab omnibus iurisditionibus dictorum regni nostri procerum et officialium ac aliorum quorumcunque iudicum exemptos et iuri civili Theutonico esse adscriptos. Nos quandoquidem omnium iura et privilegia salva et firma esse volumus, nolentes etiam, ut aliqua in parte iura et privilegia civitatis nostrae Leopoliensis labefac-

tentur et habentes in memoria ipsorum civium Leopoliensium, erga nos et maiores nostros Poloniae reges, fidem, studium ac subiectam observantiam, volentes eos, ita ut merentur, gratia nostra prosequi, privilegia praedicta eorum confirmanda et approbanda duximus confirmamusque et approbamus presentibus literis. Decernentes et statuentes ipsos cives et suburbanos Leopolienses et alios quosqumque iurisditionis civitatis eiusdem homines ad nullum iudicium pallatinorum, castellanorum, capitaneorum, vicecapitaneorum, iudicum, subiudicum, Polonicum terrestre, castrense aut aliud quodcunque regni nostri dignitariorum et officialium nostrorum, pro quibuscunque causis, magnis et parvis, criminaliter vel civiliter, de bonis eorum quibuscumque eis intentatis, evocari posse ac debere. Sed omnes apud proconsulem et consules vel advocatum in iure eorum civili Maideburgensi et Leopoliensi pretorio conveniri oportere atque iustificari, proconsulem vero et consules atque advocatum coram nobis in presentia, cum in regno fuerimus et literis nostris, sigillo nostro obligatis[2] evocabuntur, eodem iure suo civili Maideburgensi responsuros perpetuis temporibus. Quamobrem universis palatinis, castellanis, capitaneis, vicecapitaneis, iudicibus, subiudicibus et aliis quibuscunque dignitariis et officialibus regni nostri, ad noticiam deducentes severe mandamus, ne ipsos cives Leopolienses et illius iurisditionis homines, tam in ipsa civitate, quam extra eandem ubicumque locorum inhabitantes, in iudicia sua evocare audeant citareque patiantur. Verum omnes et singulas eorum causas et negocia, pro quibus ad iudicia et tribunalia eorum citabuntur extraque ius suum civile Maideburgense, eis competens, evocabuntur ad officium et iudicium civile Leopoliense, in quo resident, remittant et eos impetere et iudicare non praesumant. Nam si quovis modo per quempiam iudicum, dignitariorum et officialium nostrorum contra praefatos proconsulem et consules, advocatum, scabinos et omnes alios cives et incolas Leopolienses, sic ut praefertur, in civitate et extra eandem in civili iurisditione consistentes[3], cuiuscumque status et rituum hi fuerint, attentatum, sentenciatum vel decretum fuerit, irritum et nullius roboris ac momenti esse volumus, declaramus et decernimus totumque illud cassamus et anihilamus per presentes. Si quis vero contra huiusmodi iura et privilegia ac presentes literas nostras ipsos cives et incolas Leopolienses, ex iure eorum civili Theutonico Maideburgensi evocaverit vel contra eosdem aliquid decreverit, extunc tales damna illa, quae ipsi exinde perceperint, citati ad presentiam nostram, eis refundere tenebuntur. Et nihilominus illud totum, quicquid per eos attentatum, decretum et sententiatum, sic ut praemissum est, irritum et nullius roboris esse et fieri debet, presentibus perpetuis temporibus duraturis. In quorum omnium et singulorum praemissorum fidem et efficatius testimonium, sigillum nostrum presentibus literis nostris est subappensum. Datum Cracoviae, in conventione generali feria quarta post festum sanctae Agnetis proxima, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo quinto, regni nostri anno trigesimo octavo. Presentibus reverendissimo et reverendis in Christo patribus dominis Petro archiepiscopo Gnesnensi, episcopo Cracoviensi, legato nato et primate, Ioanne de Wolia Posnaniensi, Nicolao Dzierzgowski Vladislaviensi, Samuele Maczieiowski Plocensi et regni nostri vicecancellario, Ioanne Dziaduski Chelmensi, Andrea Zebridowski Camenecensi, episcopis, necnon magnificis,

generosis et venerabilibus Ioanne comite de Tharnow castellano Cracoviensi, regno nostro supremo ac Sandomiriensi, Lubaczoviensi Striensique capitaneo, Petro Kmitha comite in Vyssnycze Cracoviensi, regni nostri supremo marschalco ac Cracoviensi, Scepusiensi, Praemisliensi Kolensique capitaneo, Ioanne de Thenczyn Sandomiriensi et Lublinensi Leloviensique capitaneo et marsalco curiae nostrae, Petro de Dambrowicza Lublinensi ac Radomiensi Kazimiriensique capitaneo, Ioanne Dziergowski Masoviae et capitaneo Varschoviensi, Felice Srzenski de Sokolowo Plocensi et Mariemburgensi Plocensique capitaneo, palatinis, Nicolao de Volia Sandomiriensi et serenissimae coniugis nostrae curiae magistro ac Sanocensi, Lanczkorunensi, Lomzensi Visnensique capitaneo, Spithkone de Tharnow Voynicensi et regni nostri thezaurario ac Siradiensi, Brzeznycensi, Krzeschoviensi Krzepicensique capitaneo, Petro de Opalenyca Gnesnensi et serenissimi filii nostri curiae magistro et Kcinensi, Costensi Olstinensique capitaneo, Stanislao Macieiowski Radomiensi et Zawichostensi capitaneo, Severino Bonar de Balycze Biecensi et zuppario, burgrabio ac magno procuratori Cracoviensi et Oswiencimensi, Zathoriensi, Biecensi Rabstinensique capitaneo, Andrea de Thenczyn Lublinensi et capitaneo Sniatinensi, castellanis, Ioanne Oczieski succamerario terrestri Cracoviensi, Stanislao Borek iuris utriusque doctore et decano, custode Sandomiriensi, cantore Gnesnensi et canonico Posnaniensi, Andrea Czarnkowski scholastico, Benedicto Izdbienski cantore, Stanislao Hosio iuris utriusque doctore, canonico, Cracoviensibis, Ioanne Przerembski Plocensi et Krusswiciensi canonico, secretarius nostris, Thoma Soboczky pocillatore curiea nostrae, tribuno Lanciciensi, burgrabio Cracoviensi et capitaneo Rawensi, Valentino Dembienski refferendario curiae nostrae et secretariis nostris, Nicolao Myschkowski dapifero Cracoviensi, Martino Volsky tribuno Cracoviensi, camerae nostrae praefecto, burgrabio Cracoviensi et Zakroczimensi Blonensique capitaneo, Augusto Kotwicz vexillifero Cracoviensi et stabuli nostri praefecto, Hieronymo Staschkowski coquinae magistro et aliis pluribus testibus dignitariis et officialibus nostris fidedignis, sincere et fidelibus nobis dilectis. Datum per manus praefati reverendi in Christo patris domini Samuelis Macieiowski episcopi Plocensi et regni nostri vicecancelarii, sincere nobis dilecti.

Samuel episcopus Plocensis et vicecancelarius subscripsit.

Relacio eiusdem reverendi in Christo patris domini Samuelis Macieiowski episcopi Plocensi et regni nostri vicecancelarii.

[1] В оригіналі continetur. [2] У підтвердженні obsignatis. [3] У підтвердженні considentes.

Ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Звичайно королі і володарі те, що хочуть (залишити) у вічній пам‘яті, доручають пам‘яткам грамот. Тому ми Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Наші львівські міщани виклали нам, що їх викликають і позивають до суду, переважно в справі стосовно їх маєтків, міських і належних місту, що з ним з‘єднані і інкорпоровані, від своєї

міської юрисдикції до земського і гродського суду воєводів, каштелянів, старост, підстарост, суддів, підсудків та інших (судів) нашого королівства проти привілеїв і грамот, які їм (міщанам), як ми, так і божественної пам‘яті найясніші королі Польщі, наші попередники, надали, які (вони) нам в оригіналах пред‘явили. У тих грамотах та привілеях подається, де скупо, а де багатослівно, що згадані львівські міщани ніде не повинні відповідати, тільки перед своїм війтом у їх праві, а війт - перед нами. Нарешті ті міщани від усіх юрисдикцій згаданої знаті, урядовців та будь-яких суддів нашого королівства є вилучені і до міського німецького права записані. Ми хочемо, щоб кожного разу усі права і привілеї були збережені і міцні, також не бажаємо, щоб в якійсь частині права і привілеї нашого міста Львова послаблювалися, і пам‘ятаючи тих львівських міщан вірність, старання та вірну службу нам та більшості королів Польщі, бажаючи їм за заслуги обдарувати нашою ласкою, вважали підтвердити і схвалити згадані їхні привілеї, та схвалюємо і підтверджуємо згаданою грамотою. Вирішуємо і встановлюємо, щоб ці львівські міщани і передміщани та інші будь-які люди з-під юрисдикції міста не могли і не повинні викликатися до жодного суду воєводів, каштелянів, старост, підстарост, суддів, підсудків, польських земських та гродських (судів) чи будь-яких наших достойників та урядовців нашого королівства при звинуваченні з будь-якої причини, малої і великої, кримінальної або цивільної, з будь-яких їх маєтків. Але треба, щоб всі при бурмистру, райцях або війті у їхньому магдебурзькому праві і у львівській ратуші зібралися і виправдовувалися, а бурмистер, райці та війт будуть викликані до нашого суду, коли ми будемо у королівстві, нашими грамотами, скріпленими нашою печаткою, відповідаючи відповідно до свого магдебурзького міського права на вічні часи. Внаслідок цього, всім воєводам, каштелянам, старостам, підстаростам, суддям, підсудкам та іншим будь-яким достойникам та урядовцям нашого королівства, чітко доводячи до відома, наказуємо, щоб тих львівських міщан та людей цієї юрисдикції, які живуть у самому місті, так і поза тим містом, у будь-яких місцях не наважувались викликати до своїх судів та не дозволяти позивати до суду. Але всі і кожні справи та проблеми, за якими позивалися до судів та трибуналів і викликалися поза своє, їм відповідне, міське магдебурзьке право, нехай відсилаються до львівського міського уряду та суду, до якого належать і щоб не наважувалися їх звинувачувати і судити. Бо якщо якимось чином будь-яким судом, достойником чи урядовцем проти вищезгаданих бурмистра, райців, війта, лавників та всіх інших львівських міщан та жителів, так як вище описано, що знаходяться в місті та поза містом в міській юрисдикції, якого походження і обряду не були, буде позов, рішення або декрет, хочемо, щоб (це) було даремним, не мало сили й значення, оголошуємо і вирішуємо та все це скасовуємо і знищуємо даною (грамотою). Якщо ж проти тих прав і привілеїв та даної нашої грамоти тих львівських міщан і жителів з їх міського німецького магдебурзького права покличуть або проти них щось ухвалять, тоді такі збитки, які вони після цього матимуть, винуватці, покликані до нашого суду будуть зобов‘язані їм повернути. І тим більше, ці всі, будь-які позови, декрети і рішення, так як є вищезгадано, повинні бути даремними, не мати жодної сили, на вічні часи даною (грамотою) хай це буде

тривати. Для довір'я і засвідчення цього всього і кожного наша печатка до даної (грамоти) є підвішена. Дано у Кракові у найближчу середу після свята св. Агнети, року Божого 1545, нашого панування - 38, у присутності (*список свідків*). Дано через руки згаданого велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, плоцького єпископа і віце-канцлера Польського королівства, щиро нам милого.

Самуель, плоцький єпископ і віце-канцлер, підписав.

За свідченням того ж велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, плоцького єпископа і віце-канцлера нашого королівства.

122

1546 р., червня 23, Краків

Сигізмунд I надає львівським громадянам право пред'являти всі свої привілеї, надані ним, а також попередніми та наступними королями, лише йому та його наступникам і нікому іншому

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.443. Пергамент: 35,2х53,2 + 12,2 см. Написи: "Regestratae" (XVI), "Sigismundi Primi", "Quod privilegia non coram aliquo alio, solum coram suam maiestatem regiam, dum in regno fuerit, ponantur, 1546" (XVI). На шовковому червоно-зеленому шнурку печатка: Gum., XIII, N46.

Коп.: MK, 71, k.227v-228v; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.239-240; спр.646, арк.281-283зв.

Регести: MRPS, IV/3, N22412; Каталог, №511.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. In rebus humanis nihil est tam firmum et stabile, quod non diuturnitate tempori intereat, nisi literarum munumentis ab oblivione vendicetur. Proinde nos Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, supremus dux Lithuaniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lancitiae, Cuiaviae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Culmensis, Elbingensis Pomeraniaeque etc. dominus et haeres. Significamus presentibus literis, quorum interest, universis. Cum nobis exhibuissent cives nostri Leopolienses serenissimi domini Vladislai, Hungariae et Poloniae regis, patrui nostri charissimi literas, quibus ea prerogativa illis concessa erat, ut coram alio nemine, quam coram ipso privilegia civitatis illorum exhibere tenerentur, supplicaverunt nobis, ut eas approbare et confirmare dignaremur. Nos vero privilegio praedicto bene reviso, etsi animadvertissemus illud non perpetuo, sed ad adventum tantum superius

scripti domini Vladislai regis Leopolim concessum civitati ipsorum fuisse, perspectam tamen habentes civitatis Leopliensis fidelem in nos subiectionem ac in munienda civitate illorum bonoque ac stabili ordine retinendo indefessum studium. Neque ignorantes eiusmodi privilegium et prerogativam alias quoque civitates regni nostri habere et praesertim Cracoviensem nostram, quae non alibi, quam coram nobis Cracoviae privilegia sua producit, civitatem quoque Leopoliensem ea ipsa prerogativa ornandam et donandam duximus, ita ut de consilio et assensu senatorum regni nostri nunc presentium ornamus et donamus presentibus literis. Ut scilicet in nullis causis quantumvis magnis vel etiam parvis cuiuscunque modi fuerint, exhibere et producere, munimenta sua privilegia et literas quascunque a nobis et praedecessoribus nostris habet, a successoribusque nostris habitura est, coram nullis aliis personis, in quocunque statu, dignitate vel officio constitutis, etiam si sint a nobis commissarii specialiter designati, quam coram nobis et successoribus nostris in nostra et successorum nostrum presentia cum in regno Poloniae presentes ipsi fuerimus aut successores nostri fuerint, teneatur, neque ad eam rem per nos et successores nostros aut alios quoscunque officiales et dignitarios regni nostri cogi poterit temporibus perpetuis. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Cracoviae pridie festi Corporis Christi, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo sexto, regni vero nostri anno quadragesimo. Presentibus reverendis in Christo patribus dominis Samuele Maczieiowski Cracoviensi et regni nostri vicecancellario, Benedicto Izdbienski Posnaniensi, episcopis, necnon magnificis, venerabilibus et generosis Petro Cmitha comite in Wissnicze palatino et capitaneo Cracoviensi, regni nostri marschalco ac Praemisliensi, Scepusiensi Colensique capitaneo, Nicolao Volski Sandomiriensi, serenissimae coniugis nostrae curiae magistro ac Sanocensi, Lanczkorunsi, Lomzensi, Visnensique capitaneo, Spithkone de Tharnow Voynicensi, thesaurario regni nostri ac Siradiensi, Krzepicensi, Brzesnicensi, Crzessoviensique capitaneo, Petro Opalienski Gnesnensi ac Olstinensi Costensique capitaneo, Severino Bonar de Balicze Biecensi zuppario, burgrabio et magno procuratore Cracoviensi ac Biecensi, Oswiaczimensi, Zatoriensi ducatuum Rabstinensique et in Ocziecz capitaneo, Thoma de Sobotha cancellario regni nostri burgrabio Cracoviensi et capitaneo Rawensi, Ioanne de Balicze Oswiaczimensi, castellanis, Iacobo Uchanski decano Plocensi, canonico Cracoviensi et refferendario curiae nostrae, Andrea Czarnkowski praeposito Gnesnensi et scholastico Cracoviensi, Stanislao Hosio iuris utriusque doctore, Ioanne Przerempski, canonicis Cracoviensibus, secretariis nostris, Ioanne Oczieski succamerario Cracoviensi, Augustino Cothwicz stabuli nostri praefecto, Gregorio Pakoslawski coquinae magistro et aliis quam plurimis fidedignis dignitariis et officialibus nostris. Datum per manus praedicti reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Cracoviensis et regni nostri vicecancelarii, sincere nobis dilecti.

Samuel episcopus Cracoviensis et cancellarius subscripsit.

Relacio reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Cracoviensis et regni nostri vicecancelarii.

В ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Ніщо з людських справ не є міцним і тривким, що не гинуло б з ходом часу, якщо не буде збережене за допомогою пам‘яток грамот від забуття. Тому ми Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо всім, кому необхідно. Наші львівські міщани представили нам привілей найяснішого пана Владислава, короля Угорщини і Польщі, дорогого нашого дядька, за яким їм була надана прерогатива, що нікому іншому, а тільки йому привілеї міста вони повинні показувати. Просили нас, щоб ми вважали за гідне цю (грамоту) схвалити і підтвердити. Ми вищезгаданий привілей добре оглянувши, і хоча звернули увагу, що не назавжди, але тільки до прибуття вищезгаданого пана короля Владислава до Львова був наданий місту цей (привілей), однак маючи на увазі вірну службу нам міста Львова і зміцнення того міста та добрий і тривалий порядок, що зберігається (в місті), невтомне старання, і знаючи такі привілеї та прерогативи інших міст нашого королівства і особливо нашого (міста) Кракова, який ніде інше, тільки нам в Кракові свої привілеї представляє; вважали місто Львів цією прерогативою прикрасити і дарувати (йому), так що за порадою і згодою сенаторів нашого королівства, що тепер присутні, прикрашаємо і даруємо даною грамотою. А саме, щоб в жодних справах, якими би великими або також малими не були, не показували і не представляли будь-які свої підтвердження, привілеї і грамоти, що має (місто) від нас і наших попередників і від наших спадкоємців матиме; жодним іншим особам будь-якого походження, гідності або уряду, навіть якщо будуть від нас визначені комісари, тільки повинне місто показувати нам і нашим спадкоємцям в час присутності в польському королівстві або наших спадкоємців, і не ми і не наші спадкоємці чи будь-які урядовці і достойники нашого королівства не можуть примусити (до іншого) на вічні часи. Для довір‘я і засвідчення цієї справи до даної грамоти наша печатка є підвішена. Дано у Кракові у переддень свята Тіла Господнього, року Божого 1546, нашого панування - 40, у присутності (*список свідків*). Дано через руки згаданого велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, плоцького єпископа і віце-канцлера нашого королівства, щиро нам милого.

Самуель, плоцький єпископ і віце-канцлер, підписав.

За свідченням того ж велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, плоцького єпископа і віце-канцлера нашого королівства.

* Див. док. № 35.

1546 р., вересня 21, Краків

Сигізмунд I надає бурмистру і райцям Львова право патронату і презентації кандидата на пароха в костелі при шпиталю св. Духа у Львові

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.444. Пергамент: 35,6х66,1 + 12 см. Написи: "Regestratae" (XVI), "Iuris patronatus perpetum super praepositurам hospitalis sancti Spiritus" (XVI), "Originale privilegium Sigismundi Primi regis" (XVII), "Dominibus consulibus donati, 1546" (XVII). На шовковому червоному шнурку печатка: Gum., XIII, №46.

Транс.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.464 (див. док №132).

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.465-467зв.

Регести: MRPS, IV/3, №22496; Каталог, №512.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Solent reges et principes, si in aliquem beneficium contulerint literis publice testari, ut earum munificentiae perpetua[1] extet memoria et nemo violare audeat, quod beneficio principis esse constat. Quamobrem nos Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, supremus dux Lithwaniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lancitiae, Cuiaviae, Culmensis, Elbingensis, Pomeraniae, Russiae, Prussiae Masoviaeque etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis. Cum perspectum habeamus proconsulis et consulum Leopoliensium in cultum Dei studium ac in pauperes curam et diligentiam, volentes eis ad id, ad quod illos sua sponte propensos videmus, alacriores efficere ac pauperibus, qui in hospitali sancti Spiritus in civitate Leopoliensi habitant, prospicere civitati ipsorum Leopoliensi et ipsius proconsuli et consulibus, nunc et pro tempore existentibus, iuspatronatus et praesentandi nostrum praepositurae seu praebendae hospitalis praedicti, consentietibus ad id consiliariis nostris, tunc praesentibus, dandum et donandum duximus damusque et donamus praesentibus literis pepetuo et in aevum. Nihil iuris nobis serenissimoque filio nostro et successoribus nostris, ad eam praepositurам seu praebendam amplius reservantes, ut ipsi, qui nunc sunt, proconsul et consules et successores eorum possint et valeant, ex nunc et temporibus perpetuis, ad vaccantem praefatam praepositurам et praebendam praefatam, in ecclesiae sancti Spiritus, moderno[2] et pro tempore existentibus archiepiscopis Leopoliensibus, vel eis, qui ad id potestatem habuerint, praesentare personam idoneam et statui ecclesiastico aptam, quamcunque ipsi voluerint, totiens, quotiens opus fuerit et praefata praepositura, per cessum vel decessum, quomodocunque vaccaverit praesentare, tanquam veri, legittimi et unici perpetuique colatores et patroni praepositurae seu praebendae praefatae sine quavis contradictione nostra serenissimique filii nostri et successorum nostrorum regum Poloniae vel aliarum quarumcunque personarum. Ad quorum praesentationem, uti verorum et legittimorum perpetuorumque ac unicorum patronorum et collatorum, archiepiscopus seu loci ordinarius, pro tempore existens, personam praesentatam, ad dictam praepositurам

seu praebendam in praenominata ecclesia sancti Spiritus civitatis Leopoliensis instituere et investire debebit ac tenebitur ex officio suo pastorali. Quam donationem praefatam praedictae praepositurae seu praebendae, ipsis proconsuli et consulibus Leopoliensibus, his, qui nunc sunt et pro tempore existentibus perpetuis temporibus, nos una cum successoribus nostris a serenissimis regibus Poloniae tenore observareque inviolabiliter debemus et pollicemur neque eam[3] ipsis quocunque modo vel colore exquisito, immutare, infringere et violare in toto vel in parte volumus, per quamcunque occasionem. Hoc etiam adiuncto et specialiter expresso, quod si proconsul cum consulibus Leopoliensibus isti, qui nunc sunt et pro tempore existentes, quo quemodo post cessum vel decessum moderni praepositi eiusdem ecclesiae seu hospitalis sancti Spiritus, huius nostrae donationis perpetuae, ex aliqua causa posessionem assequi non valeant. Id eorum privilegio praesenti et perpetuitati in nullo derogare, sed ipsum privilegium eorum et ius conferendi eiusdem praepositurae, in suo robore et vigore perpetuo permanere volumus. Etsi nos vel successores nostri reges Poloniae per oblivionem huius donationis et iuris consulibus Leopoliensibus dati aliquam personam praesentaverimus vel successores nostri praesentaverint, extunc huiusmodi praesentatio, iurispatronatus, proconsuli et consulibus Leopoliensibus perpetuo concesso, in nullo derogare poterit et debebit. Ita quod non ad nostram vel successorum nostrorum praesentationem, sed ad proconsulis et consulum Leopoliensium vigore praesentis nostrae donationis archiepiscopus seu loci ordinarius Leopoliensis personam praesentatam, per proconsulem et consules instituere et investire debebit. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Cracoviae ipso die festi sancti Mathei apostoli et ewangelistae, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo sexto, regni vero nostri quadragesimo. Praesentibus reverendis in Christo patribus dominis Samuele Maczieiowski Cracoviensi et regni nostri vicecancellario, Leonardo nominato Camenecensi, episcopis, necnon magnificis, venerabilibus et generosis Nicolao Volski Sandomiriensi, serenissimae coniugis nostrae curiae magistro ac Lanczkorunensi, Sanocensi, Lomzensi Visnensique capitaneo, Spitcone de Tarnow Voyniciensi, regni nostri thezaurario ac Siradiensi, Brzesnicensi, Krzepicensi, Crzessoviensi capitaneo, Petro Opalienski Gnesnensi, serenissimi domini Sigismundi Augusti filii nostri charissimi curiae magistro ac Costensi Olstinensique capitaneo, Severino Boner de Balicze Biecensi suppario, burgrabio et magno procuratore Cracoviensi ac Oswianczimensi, Zathoriensi ducatuum, Biecensi Rabstinensique ac in Ocziecz, Ioanne de Balicze Oswiaczimensi, castellanis, Martino Volski cubiculi nostri praefecto, curiae thesaurario, tribuno Cracoviensi ac Zakroczimensi Blonensique capitaneo, Andrea Czarnkowsky praeposito Gnesnensi, scholastico Cracoviensi, Stanislao Hosio iuris utriusque doctore, Ioanne Przerembsky, Iacobo Uchanski decano, canonicis Cracoviensibus et secretariis nostris, Valentino Dembienski curiae nostrae rererendario, Ioanne Ocziezki succamerario Cracoviensi, Nicolao Czikowski, Augustino Kothwicz stabuli nostri praefecto, Ioanno Tarlo strasctore mensae nostrae et Pilsnensi capitaneo, Gregorio Pakoslawski custode Sadecensi ac culinae nostrae magistro ac aliis quam plurimis fidedignis officialibus et curiensibus nostris, sincere et fidelibus nobis dilectis. Datum per manus

praefati reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Cracoviensis et regni nostri vicecancellarii, sincere nobis dilecti[4].

Samuel episcopus Cracoviensis et vicecancellarius subscripsit.

Relacio reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Cracoviensis, regni Poloniae vicecancellarii.

[1] У **Транс.** perpetuo. [2] У **Транс.** moderne. [3] У **Транс.** пропущено tenore observareque inviolabiliter debemus et pollicemur neque eam. [4] У **Транс.** пропущено *список свідків*.

В ім‘я Господа амінь. Для вічної пам’яті справи. Прийнято королями і володарями, якщо будь-яке благодіяння надають, публічно грамотами засвідчувати, щоб їхня щедрість існувала у вічній пам‘яті, і ніхто не наважувався (її) порушити, щоб благодіяння володаря було постійним. З цієї причини ми Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо всім, кому необхідно. Зауважуємо старання львівського бурмистра і райців у служінні Богу і турботу та ретельність щодо бідних, бажаючи їм в цьому наполегливішими бути, до того, як ми бачимо, вони самі по собі схильні потурбуватися про бідних, які в шпиталі св. Духа* в місті Львові живуть; тому місту Львову, його бурмистру і райцям, що тепер є і в майбутньому будуть, наше право патронату і презентації намісництва або пребенди** згаданого шпиталю, погодивши це з присутніми нашими радниками, вважали дати і дарувати та даємо і даруємо даною грамотою назавжди і на віки. Не залишаємо більше жодного права нам, найяснішому нашому сину і нашим спадкоємцям до того намісництва чи пребенди, щоб вони, бурмистер і райці, що тепер є і їх спадкоємці, зможуть і матимуть можливість від тепер і на вічні часи до вакантного вищезгаданого намісництва і пребенди в костелі св. Духа, сучасному і що в майбутньому будуть, львівським архієпископам чи тим, хто на це владу матиме, представляти вчену особу і відповідну до духовного звання стільки разів, скільки буде потреба, І коли вищезгадане намісництво через відхід чи смерть, скільки б разів буде вільним, як справжні законні і єдині вічні колятори*** і опікуни згаданого намісництва чи пребенди (можуть представляти) без будь-якої перешкоди від нашого найяснішого сина і наших спадкоємців, королів Польщі, чи будь-яких інших осіб. До цього подання, як справжніх, законних, вічних і єдиних опікунів та коляторів архієпископ або розпорядник (духовного) місця, що буде в той час, подану особу до згаданого намісництва або пребенди у вищеназваному костелі св. Духа в місті Львові поставити і повинен буде і зобов‘язаний ввести за своїм пасторським обов‘язком. Цієї вищезгаданої донації згаданого намісництва або пребенди цим львівському бурмистру і райцям ми разом з нашими спадкоємцями, найяснішими королями Польщі повинні дотримуватися непорушно відповідно до змісту, і обіцяємо, що не вишукуючи будь-якого способу чи приводу, не змінимо, не зламаємо, не порушимо загалом або в якійсь частині (привілею) у будь-якому випадку. До цього додаючи і спеціально висловлюючи, що якщо львівський бурмистер з райцями, що

тепер є і в майбутньому будуть, коли після відходу чи смерті сучасного намісника того костелу або шпиталю св. Духа, цією нашою вічною донацією з будь-якої причини не будуть в змозі послідовно скористатися, цей їм даний привілей і (його) вічність в нічому не відмінимо, але цей їх привілей і право розпорядження тим намісництвом в своїй силі і чинності хочемо назавжди зберегти. Якщо ми чи наші спадкоємці, королі Польщі, через забуття цієї донації і права даного львівським райцям, якусь особу подамо або наші спадкоємці подаватимуть, тоді таке подання ні в чому не може і не повинно відмінити право патронату, надане львівським бурмистру і райцям назавжди. Так що не за нашим і наших спадкоємців поданням, але (за поданням) львівського бурмистра і райців згідно з даною нашою донацією львівський архієпископ або розпорядник (духовного) місце презентовану особу бурмистром і райцями повинен поставити та ввести. Для довір'я і засвідчення справи до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано у Кракові у день свята св. апостола і євангеліста Матея, року Божого 1546, нашого панування - 40, у присутності (*список свідків*). Дано через руки згаданого велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, краківського єпископа і віце-канцлера нашого королівства, щиро нам милого.

Самуель, краківський єпископ і віце-канцлер, підписав.

За свідченням того ж велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, краківського єпископа і віце-канцлера нашого королівства.

* Шпиталь святого Духа - перша згадка про шпиталь датується 1375 р.; знаходився на суч. пл. Івана Підкови.

** Пребенда - костельна маєтність, надана духовній особі для виконання уряду при костелі.

*** Колятор - опікун храму.

124

1547 р., лютого 15, Краків

Сигізмунд I надає бурмистрові і райцям Львова грунт на березі р.Полтви, перед Краківською брамою, для будування млина і житла для мельника та городу для нього

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.449. Пергамент: 38,3х63,8 + 15 см. Написи: "Regestratae" (XVI), "Privilegium haereditarium super molendinum consulare dominis consulibus in fluvio Polthew, anno 1547" (XVI-XVII). На шовковому червоному шнурку печатка: Gum., XIII, №46.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.98-100; спр.646, арк.339-342зв.

Регести: MRPS, IV/3, №22669; Каталог, №519.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, supremus dux Lithwaniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lancitiae, Cuiaviae, Culmensis, Elbingensis Pomeraniae, Russiae, totius Prussiae, Masoviae etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis, quorum interest, universis et singulis his, qui nunc sunt et qui postea futuri sunt. Cum haec sit regum et principum consuetudo, ut subditorum in se vel rempublicam merita, dementia benignitateque sua remunerent. Quamobrem cum proconsul consulesque civitatis nostrae Leopoliensis in administranda civitate nostra Leopoliensi obeundisque publicis illius muneribus ita se gesserint, ut fidem, integritatem industriamque suam nobis probaverint cumque proprerea non parvum privatae rei detrimentum capiant, quod prae cura studioque publicae rei, negligere eos oportet. Volentes et pro meritis illorum, gratiam referre et privatae illorum rei familiaris consulere, ipsis proconsuli et consulibus civitatis nostrae Leopoliensis et eorum in proconsulatu et consulatu Leopoliensi successoribus, rippam nostram supra fluvium Poltheff ante portam dictam Crakowska, non procul a civitate, in anteurbio Leopoliensi, ad extruendum molendinum domumque molendinatori aedificandam ac locum horto extruendo in usum ipsius molendinatoris dandum et donandum duximus damusque et donamus praesentibus literis donatione perpetua et irrevocabili molendinumque in ea ipsa rippa nostra ac rippa civili Leopoliensi in usum privatum proconsulis et consulum Leopoliensium, qui nunc sunt et qui in posterum futuri sunt extruere et aedificare permittimus potestatemque facimus ac liberum esse volumus, civibus Leopoliensibus, suburbanis aliisque quibuscumque hominibus undecumque venerint, in eo ipso molendino posteaque extructum per proconsulem et consules Leopolienses fuerit, siliginem, triticum aliaque frumenta quocumque nomine vocantur, molere neque impediri eos a quoquam ea in re volumus. Exceptis tamen braseis, quae in molendinis apud ipsam civitatem Leopoliensem sittis moliri debebunt. Quod si accidat aliquando, ut molendina nostra apud civitatem Leopoliensem sitta, propter siccitatem et aquae penuriam, molere brasea non possent, liberum esse volumus civibus ipsis Leopoliensibus brasea ipsa, ad molendinum hoc novum consulare molienda ducere, quandoquidem et nunc in eo casu ad alia molendina externa ducere ea coguntur. Duas tamen in eo casu mensuras nobis ad arcem nostram Leopoliensem, ita ut ad eam diem factum est, repraesentare tenebuntur. Tertiam vero in eo ipso molendino, in quo braseum[1] molitum fuerit solvent. Cuius quidem molendini cum fundo, domo, horto, dominium et proprietatem iusque omne proconsuli et consulibus Leopoliensibus, nunc et pro tempore existentibus damus, donamus ac incorporamus praesentibus literis perpetuo et in aevum, nihil nobis iuris, proprietatis aut dominii successoribus nostris in eo ipso molendino reservantes, se totum in ipsum proconsulem ac consules transfundentes, eximentes molendinum ipsum cum omnibus ad illud pertinentibus molendinatoreque familiaque eius, ab omni iurisditione capitaneorum nostrorum Leopoliensium ac aliorum quorumcumque officialium regni nostri iusque omne Polonicum ab eo amoventes et illud cum omnibus pertinentibus molendinatoreque ac familia ipsius in ius civile Leopoliense, ad iurisditionem proconsulis et consulum

transferentes, ita quod possessores ipsius molendini occasione ipsius, nullo alio iure, quod possessores ipsius molendini occasione ipsius, nullo alio iure, quam Maideburgensi et civili Leopoliensi conveniri poterint. Sed neque molendinator familiaque ipsius coram alio quocumque iudice, praeterquam coram proconsule et consilibus Leopoliensibus parere ac de obiectis quibuscunque etiam criminalibus respondere tenebitur. Quod quidem molendinum, proconsul cum consulibus Leopoliensibus, nunc et pro tempore existentibus tenebit et quiete possidebit temporibus perpetuis, cum omni iure, dominio et proprietate redditusque omnes et proventus, mensuras ac alias quascumque utilitates percipient ac in usus suos privatos, quos volent, convertent, neque de eo alicui rationem reddere tenebuntur, molendinatorem, quem volent, instituent eoque remoto, alium in locum eius sufficient, ita ut illis melius et utilius videbitur. Sed et cribra, quae pithle vocant extruent ac ex eis fructus et redditus percipient absque aliquo impedimento capitanei et officialium arcis nostrae Leopoliensis. Quod molendinum neque nos, neque successores nostri, ulla ratione ab ipsis proconsule et consulibus alienare poterunt, neque in aliqua re huic donationi nostrae contravenire debebunt, sed eo proconsulem cum consulibus libere utifrui permittent perpetue et in aevum. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appenssum. Datum Cracoviae feria tertia postridie festi sancti Valentini, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo septimo, regni vero nostri quadragesimo primo. Praesentibus reverendo in Christo patre domino Samuele Maczieiowski episcopo Cracoviensi et regni nostri vicecancellario, necnon magnificis, venerabilibus et generosis Nicolao Wolski de Podhaicze Sandomiriensi, serenissimae coniugis nostrae curiae magistro ac Sanocensi, Lanczkorunensi, Lomzensi Wisnensique capitaneo, Spitkone de Tharnow Woynycensi, regni nostri thesaurario ac Brzeznicensi, Krzepicensi Krzeschowiensique capitaneo, Severino Bonar de Balicze Sandecensi, zuppario, burgrabio et magno procuratore Cracoviensi ac Oswieczimensi, Zatoriensi, Biecensi Rabstinensique capitaneo, Petro Opalienski Gnesnensi et Costensi, Olstinensi Kczinensique capitaneo, Ioanne Oczieski Zawichostensi, burgrabio arcis nostrae Cracoviensis et succamerario terrae Cracoviensi, Briccio Soboczki Gostinensi et succamerario Lanciciensi, Ioanne de Balycze Oswieczimensi, castellanis, Martino Wolski tribuno Cracoviensi, cubiculi nostri praefecto et curiae thesaurario ac Zakroczimensi Blonensique capitaneo, Iacobo Uchanski decano Plocensi, canonico Cracoviensi, Valentino Dembiemski, curiae nostrae refferendariis, Stanislao Hosio iuris utriusque doctore, Ioanne Przerebski, canonicis Cracoviensibus, Matthia Wargawski canonico Wladislaviensi, secretariis nostris, Ioanne Trczyecinski burgrabio arcis nostrae Cracoviensis, Ioanne Opalinski vexillifero Poznaniensi, structore mensae nostrae, Nicolao Czikowski dapifero nostro, Augustino Kothwicz vexillifero curiae nostrae et stabuli nostri praefecto, Gregorio Pakoslawski custode Sandecensi et culinae nostrae magistro et aliis quam plurimis fidedignis officialibus et aulicis nostris, testibus circa praemissa existentibus. Datum per manus praefati reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Cracoviensis et regni nostri vicecancelarii, sincere nobis dilecti.

Samuel episcopus Cracoviensis et vicecancellarius subscripsit.

Relacio eiusdem reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Cracoviensis et regni Poloniae vicecancelarii.

[1] В оригіналі повторено двічі in quo braseum.

В ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Ми Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо всім і кожному, кому необхідно, тим, хто є тепер і будуть в майбутньому. Є в звичаї королів і володарів, щоб підданих винагороджувати за їх заслуги, відчайдушність та гостинність для нас і держави. З цієї причини, що бурмистер і райці нашого міста Львова при управлінні нашого міста Львова необхідні громадські обов‘язки несуть, вірність, безкорисливість та свою працелюбність нам виявляють, і внаслідок цього немалу втрату мають у приватних справах, які відкидаються при піклуванні та занятті ними громадськими справами. Бажаючи за їх заслуги віддячити та їхні приватні сімейні справи залагодити, тому бурмистру і райцям нашого міста Львова та їхнім спадкоємцям на бурмистровському та раєцьких урядах у Львові наш берег річки Полтва перед Краківською брамою, недалеко від міста, у львівському передмісті, вважали дати і дарувати для зведення млина і будинку для мельника та місця для закладення городу для користування мельнику і даємо та даруємо даною грамотою вічною і незворотною донацією. І млин на тому нашому березі і березі міста Львова в приватне користування львівському бурмистру і райцям, які тепер є і в майбутньому будуть, дозволяємо і даємо владу зводити і будувати. Та хочемо, щоб було дозволено львівським міщанам, передміщанам та будь-яким іншим людям, звідки б не прибули, в тому млині, що пізніше побудується, пшеницю, жито та будь-яке збіжжя, як би не називалося, молоти, і хочемо, щоб не перешкоджали їм якось у цьому, за винятком однак солоду*, що у млинах, які знаходяться в тому місті Львові, повинні молоти. Якщо ж колись трапиться, що наші млини, що знаходяться біля міста Львова, через засуху і нестачу води не змогли би молоти солод, тоді хочемо, щоб було дозволено тим львівським райцям той солод перевезти для помолу до того нового млина райців, так як і тепер в тому випадку, коли до інших млинів змушені перевозити. В цьому випадку дві мірки нам до нашого львівського замку, так як до цього дня робилося, надати повинні. А третю (мірку) в тому млині, в якому солод буде молотися, нехай сплатять. Цей млин з грунтом, будинком, городом, володінням, власністю та повним правом львівському бурмистру і райцям, що є тепер і в майбутньому будуть, даємо, даруємо і включаємо даною грамотою назавжди та на віки, нічого з права, власності і володіння собі і своїм спадкоємцям не залишаючи, цілком це передаючи бурмистру і райцям, вилучаючи цей млин з усім до нього належним, а також мельника з його сім‘єю зі всякої юрисдикції наших львівських старостів та інших будь-яких урядовців нашого королівства, віддаляючи від всього польського права та цей (млин) переносимо з усім належним та мельника з його сім‘єю в міське львіське право, до юрисдикції бурмистра і райців. Так що власники цього млина в цьому випадку

жодного іншого права, тільки магдубурзьке і львівське міське можуть застосовувати, а мельник з своєю родиною жодному судді, окрім львівського бурмистра і райців не зобов‘язані підкорятися і відповідати з будь-яких звинувачень, навіть кримінальних. Цей млин, що львівський бурмистр і райці, сучасні і майбутні, триматимуть і спокійно володітимуть вічними часами з усім правом, володінням і власністю, всіма доходами і прибутками, мірками та іншими будь-якими користями отримають і в своє приватне користування, як схочуть, використають і в будь-якого рахунку не зобов‘язані віддавати; мельника, якого схочуть, поставлять, знімаючи його, іншого на його місце вибиратимуть, так як буде бачитися краще і корисніше. І також просівалки, що “питля“** називаються, можуть збудувати і з них прибутки та доходи отримувати без будь-якої перешкоди старости та урядовців нашого львівського замку. Цей млин ні ми, ні наші спадкоємці з жодної причини від цих бурмистра і райців відчужити не можуть, і вони ні в будь-якій справі цій нашій донації не повинні суперечити, але його бурмистру і райцям дозволять вільно використовувати назавжди і на віки. Для довір‘я і засвідчення справи до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано у Кракові у вівторок на другій день свята св. Валентина, року Божого 1547, нашого панування - 41, у присутності (*список свідків*). Дано через руки згаданого велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, краківського єпископа і віце-канцлера нашого королівства, щиро нам милого.

Самуель, краківський єпископ і віце-канцлер, підписав.

За свідченням того ж велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, краківського єпископа і віце-канцлера Польського королівства.

* Солод - замочене та висушене збіддя (ячмінь, пшениця), сировина для виготовлення пива.

** Питля - мельничне сито.

125

1547 р., березня 28, Краків

Сигізмунд I скасовує на прохання львівських міщан кілька пунктів привілеїв Казимира III від 17 червня 1356 р. та 27 липня 1368 р., що стосувалися сплат чиншів з міських земель та судової юрисдикції національних громад

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.450. Пергамент: 42,5х72 + 16,5 см. Написи: “Absolutio a solucione censuum et laborum omniumque castrensium onerum de laneis civitati donatis atque ne alienarentur lanei civiles a iurisdictione civitatis” (XVI), “1547. Decretum serenissimi Sigismundi primi non alienatum bonos a civitate” (XVII). На шовковому червоному шнурку в бляшаній коробці печатка: Gum., XIII, №46.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.7зв-11.

Регести: MRPS, IV/3, №22736; Каталог, №520.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Ne acta hominum temporum iniuria pereant, solent literarum munimentis vindicari. Quamobrem nos Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, supremus dux Lithwaniae, necnon terrarum Cracoviae, Sendomiriae, Siradiae, Lancitiae, Cuiaviae, Culmensis, Pomeraniae, Elbingensis ac Russiae, Prussiae, Masoviae etc. dominus et haeres. Significamus tenore praesentium, quorum interest, universis et singulis, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quomodo cum exhibuissent nobis per nuntios suos cives nostri Leopolienses serenissimi principis felicis memoriae Kasimiri Magni regis Poloniae literas, alteras ipsis sigillo in corda sericea appenso, alteras serenissimi domini parentis nostri sigillo munitas et per cum confirmatas. In quibus inter caetera clausula istae adscriptae sunt, quod de agris civilibus civitati Leopoliensi donatis et attributis sexaginta videlicet mansis Franconicis singulis annis pro festo sancti Martini, de quolibet laneo viginti quatuor grossos Ruthenicales ipsi cives Leopolienses. In aliis vero literis serenissimi domini Kasimiri Magni sigillo sigillatis de octuaginta novem mansis de singulis duodecem grossos Pragenses solvere deberent. Altera vero clausula ea erat, quod et si toti civitati Leopoliensi et omnibus in ea commorantibus ius Magdeburgense concessum sit, attamen Armenis, Rutenis, Saracenis, Iudeis, Tartaris ac aliis populis, cuiuscumque status et conditionis fuerint, potestas facta est, ut liberum illis sit aut sectae eorum rittibus suo aut ipso iure Maideburdensi praesidente illi advocato civitatis Leopoliensis iudicari, quibus clausulis ipsi cives Leopolienses affirmarunt, se nunquam usos fuisse. Nam et nullos census, ut hominum fert memoria a praefatis laneis solverunt atque etiam omnium populorum et sectarum homines, qui in civitate ipsa Leopoliensi commorabantur vel illic aliunde veniebant, iure ipso Maideburgensi et non alio iudicati semper sunt et fuerunt. Semperque omnes illae nationes cuiuscumque ritus et conditionis erant usos esse coram advocato civili Leopoliensi, iure civili Maideburgensi, quae quidem clausulae ne quid civitati dictae Leopoliensi obesse et sub tempore, quam difficultatem eis adferre possent, supplicarunt nobis, ut eas tollere et abolere dignaremur. Nos itaque et supplicationibus civium Leopoliensium adducti et certo compertum probatumque habentes ne utra earum clausularum cives ipsos Leopolienses usos esse, ex sententia consiliariorum nostrorum in hoc conventu existentium et congregatorum clausulas superius scriptas omniaque in eis contenta tollendas, abolendas, cassandas mortificandasque duximus, ita ut tollimus, abolemus, cassamus et mortificamus praesentibus literis nostris, ac pro non scriptis in iisdem literis habere volumus. Literas vero et privilegia ipsorum civium Leopoliensium originalia praefata coram nobis exhibita, in reliquis omnibus clausulis et articulis, iuxta contenta earum in robore suo perpetuo fieri decernendum et declarandum cives praefatos et omnes alios homines agros et laneos praefatos tenendos et possidendos, ab omnibus censibus et solutionibus illorum liberandum et absolvendum. Quos etiam omnes eosdem agros seu laneos habentes et possidentes, de nostra gratia spiciali, ut nunc et semper fuerunt liberi ab omnibus et singulis laboribus, oneribus, angariis et gravaminibus, quibus per nos vel nostros sucessores aut loci illius capitaneos et officiales Leopolienses modernos et pro tempore existentes, gravari, onerari et angariari poterint, absolvimus et liberamus, quos laneos dicti cives Leopolienses et alii eorum possesores libere

vendere non tamen illos a civitate ipsa Leopoliensi et iurisditione civili alienare potererint. Statuentes praeterea, ut causae quarumcumque personarum cuiuscumque sectae fuerint non alio iure, quam civili Maydeburgensi coram advocato civitatis Leopoliensis iudicentur, praesentibus temporibus perpetuis duraturis. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Actum et datum. Cracoviae in conventione generali feria secunda post dominicam Iudica, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo septimo, regni vero nostri quadragesimo primo. Praesentibus reverendissimo et reverendis in Christo patribus dominis Nicolao Dzierzgowski archiepiscopo Gnesnensi, legato nato et regni Poloniae primate, Samuele Maczieiowski Cracoviensi et regni nostrae cancellario, Andrea Zebrzidowski Cuiawiensi, Benedicto Izdbienski Posnaniensi, Andrea Noskowski Plocensi, Ioanne Dziaduski Praemisliensi, Ioanne Droiowski Chelmensi, episcopis, necnon magnificis, venerabilibus et generosis Ioanne comite in Tharnow castellano Cracoviensi, exercituum regni nostri supremo et Sendomireiensi, Striensi Lubaczoviensique capitaneo, Petro Kmitha comite in Wisnicze Cracoviensi, palatino et capitaneo Cracoviensi, regni nostri supremo marschalco ac Praemisliensi, Scepusiensi Colensique capitaneo, Ioanne de Thenczyn Sendomiriensi, curiae nostrae marschalco ac Lublinensi Lelowiensique capitaneo, Stanislao de Laski Siradiensi, Ioanne Dziergowski Masoviae et capitaneo Warszhewiensi, Andrea comite de Thenczyn Lublinensi et Rohatinensi Sniathinensique capitaneo, Felice Srzenski de Sokolowo Plocensi et Mariemburgensi, Plocensi capitaneo, palatinis, Nicolao Wolski Sendomiriensi serenissimae coniugis nostrae curiae magistro ac Sanocensi, Lanczkorunensi, Lomzensi Visnensique castellano, Martino Zborowski Calissiensi ac Zidlowiensi Odalanowiensique capitaneo, Spithkone de Tharnow Woynicensi, thesaurario curiae nostrae ac Brzeznicensi, Krzepicensi Krzeschoviensique capitaneo, Petro Opalienski Gnesnensi, serenissimae filii nostri curiae magistro ac Costensi Olstinensique capitaneo, Ioanne de Mieliecz Wisliciensi et capitaneo Chmielnicensi, Ioanne Ocieski Zawichostensi, Erasmo de Krethkow Brzestensi et capitaneo Pisdrensi, Stanislao Macieiowski Lublinensi et capitaneo Zawichostensi, Georgio Latalski Landecensi, Georgio Iezowski Varschoviensi, castellanis, Iacobo Uchanski decano Plocensi, archidiacono Varsoviensi, curiae nostro refferendario, Andrea Czarnkowski Gnesnensi, scholastico Cracoviensi et custode Plocensi, Ioanne Przerembski praeposito et canonico, Philippo Padniewski cantore et canonico, Staniclao Wolski custode et cantore Plocensi, Stanislao Hosio iuris utriusque doctore et canonico Cracoviensi, Mathiae Lanczki scholastico Vladislawiensi et canonico Gnesnensi, Mathiae Wargawski Vladislawiensi et Posnaniensi canonico, secretariis nostris, Martino Volski curiae nostrae thesaurario cubilique nostri praefecto, tribuno et burgrabio Cracoviensi, Sochaczewiensi Blonensique capitaneo, Ioanne Tarlo pincernae regiae nostri et capitaneo Pilsnensi, Ioanne Opalienski vexillifero Posnaniensi, mensae nostrae incisore, Ioanne Czikowski subdapifero curiae nostrae, Augustino Kothphicz stabuli nostri praefecto et curiae nostrae vexillifero et aliis quam plurimis dignitariis officialibusque nostris fidedignis, sincere et fidelibus nobis dilectis. Datum per manus reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Cracoviensis et regni nostri vicecancellarii.

Samuel episcopus Cracoviensis et cancellarius subscripsit.

Relacio reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Cracoviensis et regni Poloniae vicecancelarii.

В ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Щоб дії людей в неспокійні часи не пропали (з пам‘яті), прийнято (їх) зберігати за допомогою пам‘яток грамот. Внаслідок цього ми Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо всім і кожному, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Представили нам через своїх посланців наші львівські міщани грамоту найяснішого пана щасливої пам‘яті Казимира Великого, короля Польщі, з його підвісною печаткою на шовковому шнурі, та іншу (грамоту) найяснішого нашого батька, скріплену печаткою і підтверджену, в яких між іншими клаузулами написано: що з міських земель, подарованих і наділених місту Львову, а саме 60 франконських ланів, кожного року на свято св. Мартина з кожного лану 24 руських гроші ці львівські міщани (повинні сплатити)*. А в іншій грамоті пана Казимира Великого, відзначеною печаткою, (йдеться): з кожних 89 ланів 12 празьких гроші повинні сплатити**. Інша ж клаузула в тій (грамоті) була: якщо всьому місту Львову і всім, що в ньому мешкають, магдебурзьке право є надано, однак вірменам, українцям, сараценам, євреям, татарам та іншим народам, якого б становища і походження не були, є дана влада, що дозволено судитися їм чи їхнім частинам за своїми обрядами або за магдебурзьким правом при керівництві війта міста Львова. Ці клаузули, як ті львівські міщани доводять, ще ніколи не були задіяні, бо жодного чиншу від згаданих ланів не сплачувалося, як людська пам‘ять сягає, а також люди всіх народів та їх частини, які у тому місті Львові мешкали, звідки б вони не прибули, за тим магдебурзьким правом і не за іншим завжди судилися і завжди всі ці нації будь-якого обряду і походження використовували львівського міського війта, при міському магдебурзькому праві. Ці клаузули, що можуть в майбутньому згаданому місту зашкодити і труднощі їм принести, просили нас (міщани), що б ми їх вважали за гідне відмінити і зняти. Ми, заохочені проханнями львівських міщан, довідавшись і провіривши, що цими клаузулами ці львівські міщани не користувалися, за думкою наших дорадників, що зібралися на цьому сеймі, всі вищеописані клаузули з їх змістом вважали відмінити, зняти, скасувати і зробити недієвими, так відміняємо, знімаємо, скасовуємо і робимо недієвими даною нашою грамотою, і хочемо мати ніби не написані (клаузули) в тих грамотах. А грамоти і привілеї тих львівських міщан, що у вищезгаданих оригіналах нам були показані, у тих всіх клаузулах і статтях, що залишилися, згідно з їх змістом в їх силі назавжди вирішуємо і оголошуємо дієвими. Згаданих міщан і всіх людей, що вищезгадані поля і лани тримають і володіють, від всіх чиншів і сплат їх звільняємо і робимо вільними. Ті всі їх поля і лани, що вони мають і володіють, з нашої спеціальної ласки, щоб тепер і назавжди були звільнені від всіх і кожної роботи, податків, повинностей і тягарів, якими ми чи наші спадкоємці, сучасні і що в майбутньому будуть, можуть обтяжувати, обкладати і змушувати до повинності, робимо вільними і звільнюємо. Ці згадані лани львівські

міщани та інші їх власники можуть вільно продавати, однак не відчужувати від того міста Львова та міської юрисдикції. Крім того, встановлюємо, що будь-які справи будь-яких осіб, якого б народу не були, мають бути розсуджені не в іншому праві, а тільки в магдебурзькому міському (праві), при львівському війті; дана грамота хай триває на вічні часи. Для довіри і засвідчення справи до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Діялося і дано на вальному сеймі у Кракові у понеділок після неділі "Юдіка", року Божого 1547, нашого панування - 41, у присутності (*список свідків*). Дано через руки згаданого велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, краківського єпископа і віце-канцлера нашого королівства, щиро нам милого.

Самуель, краківський єпископ і віце-канцлер, підписав.

За свідченням велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, краківського єпископа і віце-канцлера Польського королівства.

* Див. док. № 1.
** Див. док. №3.

126

1547 р., квітня 6, Краків

Сигізмунд I схвалює ухвалу міста Львова, за якою дозволяється купцям та ремісникам, що живуть у місті Львові та приїжджим, встановлювати на час ярмарків крамниці на площі Ринок або в інших містах, вказаних райцями, з умовою оплати чиншу, що піде на потреби міста

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.452. Пергамент: 38,2х68,8 + 12,2 см. Ініціал "I". Написи: "Litterae super censum civitati donatum ab institis tempore nundinarum locandis, 1547" (XVI), "Sigismundi Primi" (XVII). На шовковому зелено-вишневому шнурку в бляшаній коробці печатка: Gum., XIII, №45.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.82-83; спр.646, арк.161-164зв.

Регести: MRPS, IV/1, №7843; Каталог, №522.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Ea quae de regum et principum liberalitate benignitateque cuipiam conceduntur, ut rata et firma sint, solent literarum munimentis approbari et futurae memoriae commendari. Proinde nos Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, supremus dux Lithuaniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lancitiae, Cuiaviae, Culmensis, Elbingensis Pomeraniae, Russiae, Prussiae, Masoviaeque etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis, universis et singulis, praesentibus et futuris, harum

noticiam habituris. Quia habentes singularem et benignam rationem civitatis nostrae Leopoliensis cupientesque, ut sub foelici nostro regimine, in suis utilitatibus, proventibus et accessionibus, digne augeatur suaque continua accipiat incrementa, ad conditionemque magis ac magis deducatur melliorem cum famati proconsul et consules praefatae civitatis nostrae Leopoliensis per eorum nuncios nobis declararunt, se pro meliori utilitate civitatis illius nostrae isthic noviter instituisse, ut omnes et singuli homines cuiuscunque status, sexus, conditionis fuerint, tam in civitate existentes, quam etiam aliunde advenientes, mercatores et mechanici sub tempore nundinarum, ibidem Leopoli celebrari solitarum, in circulo civitatis praenominatae Leopoliensis suas institas seu tuguria, de consensu et voluntate consulari locandis et statuendis, pro republica civitatis illius censum dignum cederent et iuxta eorundem proconsulis et consulum Leopoliensium modernorum et pro tempore existencium determinationem, civitati praenominatae penderent et censuarent prout iam anno transacto pendebant et censuabant. Postulantes a nobis, quatenus eam ipsam ordinationem, per eos ita in civitate illa nostra institutam, uti dignam et iustam ratificare approbareque dignaremur. Nos itaque eorundem postulationibus dignis benigniter annuentes, huiusmodi ordinationem et censum a praefatis institis seu locis, in quibus ille instite locatae fuerint, institucionem per ipsos proconsulem et consules Leopolienses factam, ratam et gratam habentes duximus fore approbandam et gratificandam prout et praesentibus perpetuo approbamus et gratificamus. Statuentes, ut omnes et singuli homines et mercatores atque artifices, qui ad ipsas nundinas Leopolienses undecunque, tam de regno et dominiis nostris, quam etiam de aliis regnis et dominiis externis advenient, in locis circuli civitatis ipsius Leopoliensis aut isthic, ubi eis consulatus Leopoliensis ad res et merces eorum vendendum et exponendum designaverit et deputaverit, a praefatis locis eis designatis et deputatis censum huiusmodi solvere et pendere civitati iuxta consulatus Leopoliensis determinationem debebunt ac tenebuntur. Quem censum ab eiusdem mercatoribus a locis et institis exactum et colectum, praefati proconsul et consules Leopolienses pro necessitate civitatis illius convertent et convertere debebunt. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus literis est appensum. Datum Cracoviae in comitiis generalibus feria quarta post dominicam Palmarum, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo septimo, regni vero nostri quadragesimo primo. Praesentibus reverendissimo et reverendis in Christo patribus dominis Nicolao Dziergowski archiepiscopo Gnesnensi, legato nato et primate regni Poloniae, Samuele Maczieiowski Cracoviensi et regni Poloniae cancellario, Andrea Zebrzidowski Wladislaviensi, Benedicto Izdbiensky Posnaniensi, Andrea Noskowski Plocensi, Ioanne Dziadusky Praemisliensi et Ioanne Droyewski Chelmensi, episcopis, necnon magnificis, venerabilibus et generosis Ioanne comite de Tarnow castellano Cracoviensi et exercituum regni nostri supremo ac Sandomiriensi, Striensi Lubaczoviensique capitaneo, Petro Cmitha comite in Wisznicze Cracoviensi, regni nostri magno marschalco ac Cracoviensi, Scepusiensi Praemisliensi, Colensique capitaneo, Petro de Sluszewo Calissiensi, Ioanne de Thanczyn Sandomiriensi et curiae nostrae marschalco ac Lublinensi et Leloviensi capitaneo, Stanislao de Lasko Siradiensi,

Andrea de Tanczin Lublinensi ac Sniatinensi Rohatinensique capitaneo, Foelice Szrensky de Sokolowo Plocensi ac Marienburgensi et Plocensi capitaneo, Ioanne Dziergowski Masoviae et capitaneo Varszoviensi, palatinis, Andrea comite a Gorka Poznaniesi et maioris Poloniae capitaneo generali, Martino Sborowsky Calissiensi ac Schidloviensi, Odalanoviensi et Stobnicensi capitaneo, Nicolao de Wolya Sandomiriensi et serenissimae coniugis nostrae curiae magistro, necnon Sanocensi, Lanczkoronensi, Lomzensi et Visnensi capitaneo, Petro Opalyenski Gnesnensi et serenissimi domini filii nostri charissimi curiae magistro ac Costensi, Kczinensi Olstinensique capitaneo, Spithcone de Tarnow Voinicensi, regni nostri thezaurario ac Brzesnicensi, Krzepicensi Krzessoviensique capitaneo, Ioanne Mielieczky Visliciensi et capitaneo Chmelnicensi, Stanislao Maczieiowski Lublinensi et capitaneo Zavichostensi, Erasmo de Krethkow Brestensi, Severino Bonar de Balicze Sandecensi, zuppario, burgrabio et magno procuratore Cracoviensi ac Osswieczimensi, Zathoriensi et Biecensi Rabstinensique capitaneo, Nicolao Grabia Chelmensi et regni nostri vicecancellario ac capitaneo Lubomliensi, Georgio Latalsky Landensi, Georgio Conarski Miedzirzecensi et Ioanne Oczieski Biecensi, necnon succamerario terrestri Cracoviensi, castellanis, Stanislao Borek decano, Andrea Czarnkowsky scholastico, necnon praeposito Gnesnensi, Ioanne Przerambsky praeposito, Stanislao Hosio iuris utriusque doctore, canonicis Cracoviensibus, secretariis nostris, Martino Wolski cubiculi nostri praefecto ac Zacrocimensi Blonensique capitaneo, Augustino Kothphicz curiae vexillifero et stabuli nostri praefecto, Gregorio Pakoslawski coquinae nostrae magistro et aliis, quam multis dignitariis, officialibus et aulicis nostris, sincere et fidelibus nobis dilectis, testibus circa praemissa. Datum per manus praefati reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Cracoviensis et regni Poloniae cancelarii, sincere nobis dilecti.

Samuel episcopus Cracoviensis et regni Poloniae cancellarius subscripsit.

Relacio eiusdem reverendi in Christo patris domini Samuelis episcopi Cracoviensis et regni Poloniae cancelarii.

ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Те, що з щедрості і ласки королів і володарів будь-кому надається, щоб було непорушним і міцним, прийнято пам‘ятками грамот схвалювати і майбутній пам‘яті доручати. Тому ми Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо всім і кожному, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Маємо виняткову і прихильну думку про наше місто Львів, бажаючи, щоб воно під нашим щасливим пануванням гідно збільшилося у своїх користях, прибутках і успіхах, отримало би зростання, швидше дійшло до кращих умов. Бурмистер і райці згаданого нашого міста Львова через своїх посланців оголосили, щоб для більшої користі того нашого міста заново було встановлено таке: всі і кожні люди будь-якого положення, статі, походження, як і з міста, так і прибульці звідусіль, купці і ремісники, в час ярмарків, що там у Львові звично відбуваються, які на площі вищеназваного міста Львова свої крами або ятки з дозволу і волі райців поміщають і встановлюють, для громади того міста певний чинш хай платять. І згідно з рішенням тих львівських

бурмистра і райців, сучасних і що в майбутньому будуть, вищезгаданому місту хай би сплачували відповідно до того, як в біжучому році сплатили. Просили нас це розпорядження, встановлене ними в тому нашому місті, як гідне і справедливе, ми вважали ратифікувати і схвалити. Ми, погоджуючись милостиво на їхнє гідне прохання, таке розпорядження і чинш від вищезгаданих крамів або місць, на яких ці крами будуть розміщені, встановлений львівським бурмистром і райцями, маючи за непорушний і міцний, вважали схвалити, затвердити і даною (грамотою) назавжди схвалюємо і затверджуємо. Встановлюючи, щоб всі і кожний, люди і купці, а також ремісники, які прибувають до львівського ярмарку звідусіль, як з королівства, так і наших володінь, а також з інших чужоземних королівств і володінь, на місцях на ринку того міста Львова чи там, де їм райці Львова визначають і призначають для продажу і виставлення речей і товарів, від вищезгаданих визначених і призначених місць повинні і зобов‘язані чинш платити і сплачувати місту згідно з рішенням райців Львова. Цей чинш, стягнутий і зібраний з місць і крамів від тих купців, згадані львівський бурмистер і райці хай використають для потреб того міста і повинні використати. Для довіри і засвідчення справи до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано на вальному сеймі у Кракові у середу після “Вербної” неділі, року Божого 1547, нашого панування - 41, у присутності (*список свідків*). Дано через руки згаданого велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, краківського єпископа і канцлера Польського королівства, щиро нам милого.

Самуель, краківський єпископ і канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням того ж велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, краківського єпископа і канцлера Польського королівства.

127

1547 р., травня 10, Краків

Сигізмунд I віддає в довічну власність теперішнім та майбутнім бурмистрові й райцям лазню, розміщену в межах міських мурів біля францисканського монастиря разом з чиншом - при умові, щоб він використовувався на потреби міста

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.455. Пергамент: 32,4х64,2 + 14,8 см. Написи: “Regestratae” (XVI), “Sigismundi Primi” (XVI), “Privilegium super balneum civitatis”, “Et censum exinde pertinentem, 1547” (XVI), “Exhibita coram revisoribus XX Martii 1565 et [...]” (XVI). На шовковому біло-рожевому шнурку пошкоджена печатка: Gum., XIV, ;№50.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.70-72; спр.646, арк.157-159зв.

Регести: MRPS, IV/1, №7909; Каталог, №525.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Cum in rebus humanis nihil sit firmum et stabile, sed omnia muttentur cum tempore solent ae, quae posteritatis memoriam transmittuntur, munimentis literarum commendari. Quamobrem nos Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, supremus dux Lithwaniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lancitiae, Cuiawiae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Culmensis, Elbingensis Pomeraniaeque etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis, quorum interest, universis, praesentibus et futuris. Quod cum civitas nostra Leopoliensis magnos sumptus in refficiendis muris ac muniendis propugnaculisque extruendis faciat, ad quos etiam accedit, quod balneum nostrum intra muros ipsius, ex adverso monasterii fratrum minorum conventualium ordinis sancti Francisci, publico sumptu reficiat, neque tamen ex eo commodum aliquod capit, cum census ipsius balnei nobis, ad arcem nostra solvatur. Volentes redditus ipsius annuos augere et nostrae in eam extare gratie testimonium, adducti diligentibus supplicationibus famatorum proconsulis et consulum ipsius civitatis senatorumque quorundam nostrorum commendationibus, ipsis eum ipsum, qui ex superius scripto balneo nobis ad arcem nostram solvebatur, ipsumque balneum cum omni iure, dominio et proprietate, accedente expresso consensu consiliariorum nostrorum, tunc nobis praesentium, dedimus, donavimus ita, ut damus, donamus titulo perpetuae et irrevocabilis donationis, nihil nobis et successoribus nostris iuris, proprietatis et dominii ad istud ipsum balneum ac censum, qui ex eo solvitur, reservantes, sed totum in ipsam civitatem tranferentes ita, quod iam balneator, qui hoc ipsum balneum ex voluntate famatorum proconsulis et consulum ipsius civitatis Leopoliensis, nunc et pro tempore Relaciotentium obtinebit, nemini alteri, quam ipsis famatis proconsuli et consulibus respondere de censu ex ipso balneo provenienti tenebitur. Quem quidem censum ex eo ipso balneo provenientem superius scripti proconsul et consules a balneatore exigent ac tollent et percipient in ususque civitatis, in quos illis visum fuerit arbitrio suo convertent. Quem caeteris proventibus ipsius civitatis adscribimus, incorporamus et appropriamus, nobis et succesoribus nostris nullum ius et interesse ad eum reservantes. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Cracoviae feria tertia ante dominicam Rogationum proxima, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo septimo, regni vero nostri anno quadragesimo primo. Praesentibus reverendo in Christo patre domino Samuele episcopo Cracoviensi et regni nostrae cancellario, necnon magnificis, venerabilibus et generosis Petro Kmitha comite in Wisnicze palatino et capitaneo Cracoviensi, regni nostri supremo marschalco ac Praemisliensi, Scepusiensi Colensique capitaneo, Andrea comite a Gorka Posnaniesi et maioris Poloniae capitaneo generali, Nicolao de Volia Sendomiriensi, serenissimae coniugis nostrae curiae magistro ac Sanocensi, Visnensi, Lomzensi Lanczkorunensique capitaneo, Petro Opalenski Gnesnensi, serenissimi filii nostri curiae magistro, Costensi, Kcinensi Olstinensique capitaneo, Spithkone de Tharnow Voinicensi, thesaurario regni nostri ac Brzesnicensi, Krzepicensi Krzeschowiensique capitaneo, Severino Bonar de Balicze Sandecensi zuppario, burgrabio et magno procuratore Cracoviensi ac Oswieczimensi et Zathoriensi ducatuum, Biecensi Rabstinensique capitaneo, Nicolao Grabia Chelmensi, regni nostri vicecancellario et Lubomlensi capitaneo, Ioanne de Balicze

Oswicimensi, castellanis, Ioanne Przerembski praeposito, Philippo Padniewski cantore, Stanislao Hosio iuris utriusque doctore, canonicis Cracoviensibus et secretariis nostris, Martino Volski tribuno Cracoviensi, thesaurario curiae nostrae, cubiculi nostri praefecto, Zakroczimensi Blonensique capitaneo, Ioanne Tarlo de Szcekarzewicze pocillatore nostro et capitaneo Pilznensi, Ioanne Opalenski vexillifero Posnaniensi et structore mensae nostrae, Nicolao Czikowski dapifero curiae nostrae, Augustino Kothphicz vexillifero curiae nostrae et stabuli nostri praefecto, Gregorio Pakoslawski coquinae nostrae magistro et aliis quam plurimis dignitariis, officialibus et aulicis nostris sincere et fidelibus nobis dilectis. Datum per manus reverendi in Christo patris domini Samuelis episcopi Cracoviensis et regni nostri cancellarii, sincere nobis dilecti.

Samuel episcopus Cracoviensis et regni Poloniae cancellarius subscripsit.

Relacio eiusdem reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Cracoviensis et regni Poloniae cancelarii.

Ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Ніщо з людських справ не є міцним і стабільним, але все з часом змінюється, тому прийнято те, що має передаватися наступній пам‘яті, зміцнювати пам‘ятками грамот. З цієї причини ми Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо всім, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім. Наше місто Львів великі видатки на відновлення мурів та укріплень та на зведення веж зробило, до того навіть дійшло, що нашу лазню в його мурах, навпроти монастиря братів-мінoритів, ченців ордену св. Франциска*, громадськими коштами відновило, однак не взяло нічого з його прибутків, а чинш з цієї лазні нам, до нашого замку сплачувало. Бажаючи збільшити річні доходи тієї (лазні) і виявити свідчення нашої ласки, заохочені ретельними проханнями бурмистра і райців того міста і дорученнями деяких наших сенаторів, їм ту саму лазню, з якої нам до нашого замку (чинш) сплачували, з усім правом, володінням і власністю, додаючи висловлену згоду наших радників, присутніх тоді при нас, дали і дарували та даємо, даруємо на підставі вічної та незворотної донації, нічого не зберігаючи нам і нашим спадкоємцям з права, власності і володіння до цієї лазні і чиншу, який з неї платиться, але все передаючи цьому місту. Так що лазняр, який цю лазню триматиме з волі славетних бурмистра і райців того міста Львова, що тепер і в майбутньому будуть, ні перед ким, тільки перед цими славетними бурмистром і райцями повинен відповідати з чиншу, що буде з цієї лазні. Цей чинш з цієї лазні вищезгаданий бурмистер і райці з лазняра хай стягують, забирають і отримують, для користі міста використовують на те, як їм буде видніше за своїм рішенням. Інші прибутки записуємо, вводимо і присвоюємо для того міста, не зберігаючи для себе і своїх спадкоємців жодного права та участі в тих (прибутках). Для довіри і засвідчення справи до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано у Кракові у найближчий вівторок перед неділею “Рогатіонум”, року Божого 1547, нашого панування - 41, у присутності (*список свідків*). Дано через

руки згаданого велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, краківського єпископа і канцлера нашого королівства, щиро нам милого.

Самуель, краківський єпископ і канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням того ж велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, краківського єпископа і канцлера Польського королівства.

* Монастир ордену св. Франциска - за деякими даними виник ще у князівські часи на місці "руської" церкви; знаходився на сучасній вул. Театральній.

128

1547 р., вересня 5, Пйотрків

Сигізмунд I дозволяє райцям міста Львова викупити село Скнилів від орендаря Іоана Вишневського за суму грошей, записаних на цьому селі

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.457. Пергамент: 22,8х37 + 8,7 см. Написи: "Regestratae" (XVI), "Sigismundi I-mi consensus super Xnilow consulibus Leopoliensibus, 1547" (XVI-XVII). Печатка відсутня.

Регест: Каталог, №527.

Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, supremus dux Lithwaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis, quorum interest, universis. Quod nos intercedentibus quibusdam regni nostri senatoribus pro famatis proconsule et consulibus Leopoliensibus, illis consentiendum et permittendum duximus, ita ut consentimus et permittimus hisce literis nostris villam nostram Xniiow cum omnibus ad eam pertinentibus, de manibus nobilis Ioannis Wissniowski, villae praefatae possessoris et aliorum quorumcunque interesse aliquod ad eandem villam habentium, redimere in summa pecuniae in ea ipsa villa inscripta, ea minime aucta. Quam quidem villam ita redemptam ipse proconsul et consules Leopolienses cum omni iure, dominio et usufructu tenebit et possidebit quemadmodum tenta et possessa est antiquitus donec illi, ut illis aut successoribus illius aut illorum summa in redemptione per eos legitime exposita persoluta fuerit. Iuribus nostris interea in eadem villa semper salvis, literis nostris quibuscumque si quae a nobis vel successoribus nostris per oblivionem aut alicuius importunam instantiam iis in contrarium obtente fuerint non obstantibus. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Piotrcoviae quinta Septembris, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo septimo, regni vero nostri quadragesimo primo.

Samuel episcopus Cracoviensis ac regni Poloniae cancellarius.

Relacio reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Cracoviensis et regni Poloniae cancellarii.

Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо всім, кому необхідно. Виступили посередниками перед нами деякі сенатори нашого королівства від імені славетних львівських бурмистра і райців, щоб ми вважали погодитися і дозволити, погоджуємося і дозволяємо цією нашою грамотою наше село Скнилів* зі всім до нього належним з рук шляхетного Йоана Вішньовського, орендаря вищезгаданого села, викупити за суму грошей, незначно збільшену, записану на цьому селі. І це відкуплене село ці львівські бурмистер та райці нехай тримають і володіють з усім правом, володінням і користю, як це велося і володілося віддавна до них, поки вони або їх спадкоємці суму, виставлену ними законно на відкуплення (села), не буде сплатять. Тим часом наші права на те село є збережені, і будь-які наші грамоти, якщо нами або нашими спадкоємцями через забуття або якимсь недоречним судовим вироком, будуть виставлені супроти цієї (грамоти), не мають суперечити (їй). Для довіри і засвідчення справи до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано у Пйотркові 5 вересня, року Божого 1547, нашого панування - 41.

Самуель, краківський єпископ і канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, краківського єпископа і канцлера Польського королівства.

* Село Скнилів - міщани так й не змогли викупити село зі шляхетських рук; тепер це мікрорайон міста Львова.

129

1547 р., вересня 7, Пйотрків

Сигізмунд I дарує бурмистрові й райцям Львова 20 гривен чиншу за війтівство, який вони платили щорічно на свято Різдва святого Іоана Хрестителя, з тим, щоб вони використали податок на потреби міста

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.458. Пергамент: 28х44 + 9,2 см. Написи: “Regestratae” (XVI), “Donatio viginti marcarum census civitati Leopoliensi” (XVI), “De magna vigilatura, 1547” (XVI). На шовковому біло-рожевому шнурку печатка: Gum., XIII, №46.

Коп.: МК, 73, k.206v-208; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.81-82; спр.646, арк.165-166зв.

Регести: MRPS, IV/3, №22915; Каталог, №528.

Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, supremus dux Lituaniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lancitiae, Cuiaviae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Culmensis, Elbingensis Pomeraniaeque etc. dominus et haeres. Significamus tenore praesentium, quorum interest, universis, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quia nos ex gratia nostra regia, qua singulater

civitatem nostram Leopoliensem eiusque incolas prosequimur, volentes ipsius commodis ac ornamento tempore felicis nostri regiminis prospicere memoriamque sempiternam apud ipsos ipsorumque posteros beneficentiae nostrae regiae relinquare. Tum ad intercessionem quoque certorum nostrorum consiliariorum, dedimus et donavimus pro usu ac reparatione necessarium dictae civitatis nostrae censum marcarum viginti pecuniarum monetae communis, singulas grossis quadraginto octo Polonicis computatarum, quae ratione advocatiae inter alios census mechanicorum, quotannis pro festo Nativitatis sancti Ioannis Baptistae, ex praetorio per proconsulem et consules dictae civitatis nostrae ad castrum Leopoliense solvi et pendi sunt hactenus debite et solite et ex vigilatura magna colligebantur vigilaturaque nomine appellabantur perpetuis temporibus et in aevum damusque et donamus ex certa scientia nostra per praesentes. Ita quod ex hoc tempore donationis nostrae et postea in perpetuum neque proconsul, nec consules dictae civitatis nostrae Leopoliensis, moderni et pro tempore existentes, neque nobis, nec serenissimis successoribus nostris, dictas viginti marcas pecuniarum, ad castrum nostrum Leopoliense dare et persolvere teneantur. Sed postquam dictas viginti marcas pecuniarum ratione vigilaturae, ad castrum nostrum Leopoliense dari ante solitas et debitas exegerint et perceperint, eas in usus ac necessitates dictae civitatis nostrae Leopoliensis perpetuis temporibus et in aevum convertent. Quare generoso Nicolao Odnowski de Fulschtyn, castellano Praemisliensi et Leopoliensi nostro moderno capitaneo, ac aliis pro tempore futuris Leopoliensibus capitaneis, hanc nostram donationem suprascriptam, notam esse volumus et mandamus, ut a dictis famatis proconsule et consulibus Leopoliensibus praefatas viginti marcas pecuniarum nomine vigilaturae ad castrum Leopoliense dari hactenus solitas et debitas, ultra nullo unquam tempore exigant, nec exigi faciant. Sed eos iuxta donationem nostram modo praemisso factam, conservent et conservari faciant, pro suo officio et gratia nostra et harum testimonio literarum, quibus in fidem et testimonium sigillum nostrum est subappensum. Datum Piotrcoviae feria quarta in vigilia gloriosissimae Virginis Mariae Nativitatis, anno domini millesimo quingentesimo quadragesimo septimo, regni vero nostri quadragesimo primo.

Nicolaus Grabia castellanus Chelmensis, regni vicecancellarius subscripsit.

Relacio magnifici Nicolai Grabia castellani Chelmensis, regni Poloniae vicecancellarii ac Lubomlensis etc. capitanei.

Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо всім, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. З нашої королівської ласки, якою ми винятково обдарували наше місто Львів, бажаючи потурбуватися про зручність і хвалу і в час нашого щасливого панування і про вічну пам‘ять у них і їхніх нащадків, кому наше королівське благодіяння залишиться, тоді за посередництвом деяких наших радників дали і дарували для користі і відновлення, для потреб згаданого нашого міста чинш на 20 гривен грошей загальноприйнятої монети, рахуючи в кожній (гривні) 48 польських грошів, який з приводу війтівства між іншими чиншами ремісників кожного року

на свято Різдва Івана Хрестителя з ратуші за посередництвом бурмистра й райців згаданого нашого міста до львівського замку сплачувався й виплачувався до цього часу належно і звично, та (гроші) на нічну сторожу збиралися. І цей податок, що "вігілатура" називався, на вічні часи і назавжди даємо і даруємо з певного нашого відома даною (грамотою). Так що з цього часу нашої донації й потім назавжди ні бурмистер, ні райці нашого міста Львова, сучасні і що в майбутньому будуть, ні нам, ні нашим найяснішим спадкоємцям згадані 20 гривен грошей не повинні до нашого львівського замку дати і сплатити. Але після того згадані 20 гривен грошей на нічну сторожу, що давали до львівського замку перед тим, як звичні і необхідні нехай стягують і отримують, і їх на користь і потреби згаданого нашого міста Львова використовують на вічні часи і назавжди. Тому шляхетний Михайле Одновський з Фульштина, перемиський каштеляне і сучасний наш львівський старосто, та інші львівські старости, що в майбутньому будуть, цією нашою вищеописаною донацією хочемо повідомити і наказуємо: від згаданих славетних львівських бурмистра і райців вищезгадані 20 гривен грошей, що називаються "нічна сторожа", які давалися до львівського замку до цього часу звично і належно, ніколи не стягуйте і не робіть, щоб стягували, але їх згідно цієї нашої донації вищезгаданим чином зберігайте задля свого обв'язку і нашої ласки. На засвідчення грамоти наша печатка є підвішена. Дано у Пйотркові в середу напередодні (свята) Різдва пречистої Діви Марії, року Божого 1547, нашого панування - 41.

Микола Грабя, холмський каштелян і віце-канцлер королівства, підписав.

За свідченням вельможного Миколи Грабя, холмського каштеляна, віце-канцлера Польського королівства та любомльського старости і т.д.

130

1548 р., березня 22, Краків

Сигізмунд I надає бурмистрові та райцям Львова право пропонувати кандидата на німецького проповідника при мансіонарії в костелі Низького замку Львова

Ориг.: AGAD. - ZDP. - №6191. Пергамент 50,5x23,7 + 10,4 см. Напис: "Regestratae" (XVI), "Ad mansionariam in arce minori iuspatronatus et collatio dominibus consules concessa, 1548" (XVI). На пергаментному пояску у восковій кустодії печатка: Gum., XIII, №45.

Sigismundus Dei gratia rex Poloniae, supraemus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis, quorum interest, universis. Quod etsi dederamus iuspatronatus nostrum mansionariae in arce Leopoliensi pro praedicatore linquae Germanicae.

Quoniam tamen veretur, ne in ea varietate et confusione novorum dogmatum, quae iam passim pullidant aliquem praesentarent, qui virus hoc pestiferum inter homines spargeret, supplicaverunt nobis, ut illis aliam quamcumque personam ecclesiasticam idoneam, ad eam mansionariam praesentandi quandocumque voluerint, potestatem facere dignaremur. Quorum quidem precibus nos adducti quando quidem semel iam concessum hoc illis a nobis est, fecimus illis potestatem quandocumque voluerint personam idoneam ad eam ipsam mansionariam praesentandi, ita ut facimus praesentibus literis perpetuis temporibus et in aevum, hoc tamen addito, ut cum dogmatum istorum varietas sublata e medio fuerit liceat illis ad eam mansionariam, si voluerint, concionatorem Germanicae linquae praesentare. Quod si voluerint nos nihilominus praesentationem illorum quamcumque praesentare voluerint, personam dum modo idonea reperta fuerit, aeque valere volumus, quam si a nobis facta fuisset. Quod quidem reverendissimo in Christo patri domino Petro archiepiscopo Leopoliensi, syncere nobis dilecto, et pro tempore existentibus archiepiscopis Leopoliensibus aut suae paternitatis in spiritualibus vicario vel alteri cuicumque, ad id potestatem habenti, denuntiamus atque eam hortamur, ut quandocumque famati proconsul cum consulibus moderni et pro tempore existentes civitatis nostrae Leopoliensis, hominem idoneum ad dictam mansionariam paternitatis tuae presentaverint, eum non expectatis a nobis aliis literis nostris instituat et investiat, administrationem spiritualium et regimen temporalium ei commitendo, ita, ut hoc ad officium paternitatis tuae pertinet pastorale. Quod si forte alique litere sive per oblivionem nostram vel successorum nostrum sive per importunam alicuis instanciam ex cancellaria nostra his in contrariam postea emanarent, eas cassamus et abolemus ac nullis roboris esse praesentibus decernimus. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Cracoviae feria quinta ante dominicam Palmarum proxima, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo octavo, regni vero nostri quadragesimo secundo.

Samuel episcopus Cracoviensis et regni Poloniae cancellarius subscripsit.

Relacio reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Cracoviensis et regni Poloniae cancellarii.

Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Даною грамотою повідомляємо всім, кому необхідно. Хоча ми надали наше право патронату до мансіонарії у львівському замку славетним бурмистру і райцям нашого міста Львова для проповідника німецькою мовою, однак вони, стурбовані, щоб через різноманістність та хаос нових вже повсюдно поширених догматів, вони когось не представили би (до мансіонарії), який би цю шкідливу інфекцію не розсіяв між людьми. І просили нас, щоб ми вважали за гідне дати їм владу подання будь-якої духовної особи, відповідної до цієї мансіонарії, коли би вони не схотіли. Заохочені цими проханнями, ми вже раз надали їм владу, коли б вони не схотіли, подавати відповідну особу до цієї мансіонарії, так що даємо (цю владу) даною грамотою, на віки вічні та назавжди. Однак з додатком, поки різноманітність цих догматів не буде відмінена зсередини, хай буде дозволено їм подавати до цієї мансіонарії, якщо

захочуть, проповідника німецькою мовою. Тим не менше, якщо вони не захочуть презентувати будь-яку особу (або) захочуть, коли відповідну особу знайдуть, рівно ж хочемо, щоб це мало силу, якби від нас (особа) була подана. Про що превелебному у Христі пану отцю Петру, львівському архиєпіскопу, щиро нам милому, та львівським архиєпіскопам, що будуть в майбутньому, або ж поставленим вашим патернітатом з відповідною владою духовним (особам), вікаріям та іншим, повідомляємо і звертаємося: коли славетні бурмистер і райці нашого міста Львова подадуть відповідну особу до згаданої мансіонарії вашому патернітату, тоді, не чекаючи від нас інших грамот, встановіть, введіть, доручаючи йому духовне адміністрування і тимчасове управління, що до пасторського обов'язку вашого патернітату належить. Якщо ж випадково з нашої канцелярії вийдуть якісь грамоти або через наше забуття, чи наших спадкоємців, або через якийсь невідповідний вирок (суду) супротивно цієї (грамоти), їх скасовуємо і відміняємо, вирішуючи даною (грамотою), що вони не матимуть жодної сили. Для довіри і засвідчення справи до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано в Кракові у середу перед "Вербною" неділею, року Божого 1548, а нашого панування - 42.

Самуель, краківський єпископ і канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, краківського єпископа і канцлера Польського королівства.

131

1548 р., грудня 5, Пйотрків

Сигізмунд Август підтверджує Львову всі його права, вільності, привілеї, записи, надання, резигнації, зміни та всі інші цього роду світські й духовні документи, надані ним та попередніми королями

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.461. Пергамент: 42,4х65,9 + 15,2 см. Написи: "Regestratae" (XVI), "Confirmatio omnium privilegiotum civitatis serenissimi principis domini Sigismundi Augusti Dei gratia regis Ploniae de data Piotrkoviae, in conventione generali, feria quarta ante festum Conceptionis Mariae, anno Domini MDXLVIII, 1548" (XVI). На шовковому зелено-жовтому шнурку печатка: Gum., XIV, №50.

Коп.: MK, 76, k.116v-120; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.240-241; спр.646, арк.423-426.

Регести: MRPS, V/1, №134; Каталог, №531.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quoniam gesta et actiones humanae perpetua memoria indigentes plerumque errore oblivionis confundi et ab hominum notitia labi possent, nisi literarum testiumque et sigillorum munimentis fuerint perhennata. Proinde nos Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lancitiae,

Cuiaviae, Russiae, totius Prussiae, Masoviae, Culmensis, Elbingensis Pomeraniae etc. dominus et haeres. Universis et singulis, quorum interest, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris. Manifestum testatumque facimus, quia ad intercessionem quorumdam regni nostri senatorum et consiliariorum pro famatis proconsule, consilibus et civibus nostris Leopoliensibus ad nos factam habentesque spectatam et cognitam singularem erga nos eorundem consulum et civium Leopoliensium fidem studium et observantiam ac in republica illius civitatis administranda curam, diligentiam et vigilantiam, de speciali gratia et scientia nostra animo, benevolo et ultranea voluntatem sufficientissimaque deliberatione praehabita ac de consilio et assensu regni nostri senatorum et consiliariorum in hisce comitiis generalibus congregatorum omnia et singula eiusdem civitatis nostrae Leopoliensis iura, libertates et immunitates, praerogativas, privilegia, literas, inscriptiones, donationes, resignationes, permutationes, praesentationes, uniones et incorporationes et id genus munimentorum literatoriorum sive sint ecclesiastica sive secularia, quae per divos olim reges et principes praedecessores nostros regni huius et dominiorum nostrorum, veros et legitimos haeredes et dominos ac etiam per nos in et super quaecunque bona, tam terrestria, quam civilia et alia quaecunque in ipsa civitate et extra eam ubilibet et in quibuscunque locis, terris et districtibus consistentia, quorum hactenus sunt in possessione et usufructu pacifico fuerunt, sub quocunquo verborum tenore et in quibuscunque regni et dominiorum nostrorum locis data, donata et concessa ac libertates, consuetudines antiquas, decreta, immunitates et praerogativas quascunque a fundatione huius civitatis eiusdem usque ad hodiernam diem habere dinoscuntur et habent per eosdem praedecessores nostros in vita eorum ac etiam per nos ipsos, sub quibuscunque datis ac in quibuscunque dominiorum locis concessas et emanatas. Tam in literis spiritualium, quam secularium personarum, donationes, resignationes, fundationes, inscriptiones, exemptiones, decreta, praesentationes, uniones, incorporationes, ordinationes et consuetudines quascunque continentes. Quas literas ac omnia et singula iura, privilegia, immunitates et decreta hic pro insertis habere volumus in omnibus et singulis eorum punctis, positionibus, conditionibus, clausulis et articulis ac toto tenore de plenitudine authoritatis nostrae regiae approbandis, ratificandis, innovandis, gratificandis et confirmandis duximus, quemadmodum praesentium literarum nostrarum patrocinio approbamus, ratificamus, innovamus, gratificamus et confirmamus. Decernentes ipsa ac omnia et singula in eis descripta et contenta, vim et robur perpetuae firmitatis obtinere debere. Et insuper in verbo nostro regio promittimus et praesentibus literis nostris spondemus eadem omnia et singula ipsius civitatis nostrae Leopoliensis iura et libertates, praerogativas, immunitates, praesentationes, uniones, incorporationes ac consuetudines in eadem civitate ex antiquo tentas et observatas, decreta et privilegia per omnia rata, firma et grata, perpetuo et in aevum habere ac inconcusse, integre et inviolabiliter illa observare et manutenere ac eis satisfacere cum effectu. Volumus etiam et promittimus omnes et singulos cives ac incolas Leopolienses, suburbanos et villanos ad dictam civitatem et iurisdictionem eius ex antiquo spectantes et pertinentes et omnia ac singula eorum bona ab omnibus iniuriis, violentiis, gravaminibus et angariis quibuscunque quarumvis personarum cuiuscunque status dignitariis et conditionis atque officialium nostrorum tueri, defendere nec

aliquas novas adinventiones in eos adinveniri, volumus aut permittemus, sed eos bonaque eorum in suis metis et granitiebus conservantes iuxta antiquam consuetudine prout per antecessores nostros inclitos reges Poloniae serenissimumque parentem fuerant conservati, conservabimus et manutenebimus et conservari faciemus, nullaque bona eorum ad civitatem et iurisdictionem civilem pertinenta, ab eadem civitate Leopoliensi et iurisdictione ipsius alienabimus aut alicui alienari permittemus. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Piotrcoviae in conventione generali feria quarta ante festum Conceptionis Mariae, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo octavo, regni vero nostri decimo nono anno. Praesentibus reverendissimo et reverendis in Christo patribus dominis Nicolao Dziergowski archiepiscopo Gnesnensi, legato nato et regni primate, Samuele Maczieiowski Cracoviensi, regni nostrae cancellario, Andrea Zebrzidowski Vladislaviensi, Andrea Noskowski Plocensi, Ioanne Dziaduski Praemisliensi, Ioanne Droiewski Chelmensi, episcopis, necnon magnificis, generosis et venerabilibus Ioanne comite in Tarnow castellano Cracoviensi et exercituum regni nostri supremo ac Sandomiriensi, Striensi Lubaczoviensique capitaneo, Petro Kmitha comite in Wisnicze Cracoviensi, regni supremo marschalco ac Cracoviensi, Praemisliensi, Scepusiensi, Colensique capitaneo, Ianussio Liatalski de Labischyn Posnaniensi et Iunivladislaviensi Sluchoviensique capitaneo, Ioanne comite in Tanczyn Sandomiriensi, curiae marschalco ac Lublinensi Leloviensique capitaneo, Petro de Sluzewo Callisiensi ac Niessoviensi capitaneo, Stanislao de Lasko Siradiensi et Lancitiensi capitaneo, Nicolao Iarund de Brudzewo Lancitiensi, Raphaele Lesczynski Brestensi et capitaneo Radzieioviensi, Petro de Dambrowicza Russiae et Radomiensi Casimiriensique capitaneo, Ioanne a Mieliedz Podoliae et Chmielnicensi capitaneo, Ioanne Dziergowski Masoviae et Varschoviensique capitaneo, palatinis, Andrea comite in Gorka Posnaniesi et maioris Poloniae capitaneo generali, Martino Zborowski Callisiensi ac Schidloviensi, Stobnicensi Odalanoviensique capitaneo, Spitkone de Tarnow Woinicensi ac regni nostri thesaurario ac Brzesnicensi, Krzepicensi Krzessoviensique capitaneo, Stanislao de Przeramb Siradiensi, Erasmo de Kretkow Brestensi et Pizdrensi capitaneo, Ioanne Oczieski Biecensi, serenissimae dominae parentis nostrae curiae magistro ac Sandecensi capitaneo, Stanislao de Tarnow Zawichostensi et capitaneo Siradiensi, Georgio Liatalski Landensi, Stanislao Gomolinski Rosperiensi et capitaneo Vielunensi, Nicolao Grabia Chelmensi, regni nostri vicecancellario, capitaneo Lubomliensi, Valentino Nadarzinski Cziechanoviensi, Adam Vilkanowski Vischegradiensi, castellanis, Iacobo Uchanski decano Plocensi, Valentino Dambienski refferendario curiae nostrae, Andrea Czarnkowski praeposito Gnesnensi et scholastico, Ioanne Przerembski praeposito, Stanislao Volski custode, Stanislao Hosio iuris utriusque doctore, canonicis Cracoviensibus, secretariis nostris, Ioanne Luthomirski curiae nostrae thesaurario, Stanislao Ligasa curiae nostrae pincerna, Nicolao Myskowski mensae nostrae incisore et capitaneo Miedzirzecensi et aliis, quam plurimis dignitariis, officialibus et aulicis nostris, ad praemissa existentis. Datum per manus praefati reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Cracoviensis, regni Poloniae cancelarii, sincere nobis dilecti.

Sigismundus Augustus rex subscripsit.

Relacio eiusdem reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Cracoviensis, regni Poloniae cancelarii.

ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Оскільки дії і вчинки людей вічної пам‘яті позбавлені, здебільшого з помилками забуття поєднуються та можуть з людського знання зникнути, якщо не будуть увічнені свідченнями грамот та скріплені печатками. Тому ми Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Всім і кожному, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме, робимо зрозумілим та очевидним. За посередництвом деяких сенаторів і радників нашого королівства, зробленим для наших львівських славетних бурмистра, райців і міщан, зауважуючи і помічаючи в тих львівських райців і міщан вірність нам, старання, повагу та виявлену в керуванні громадою того міста турботу, ретельність і невтомність, з спеціальної нашої ласки і відома, за настійливим, прихильним та добрим бажанням та при найдостатнішому обговоренні, за порадою і згодою сенаторів, радників і земських послів нашого королівства, зібраних на цьому вальному сеймі, всі і кожне того міста права, вільності, імунітети, прерогативи, привілеї, грамоти, записи, донації, відступлення, обміни та цього роду писемні підтвердження, церковні або світські, що божественними покійними королями і володарями, нашими попередниками того королівства і наших володінь, справжніми і законними спадкоємцями і панами, і також нами щодо будь-яких маєтків, як земських і міських, так і будь-яких інших в тому місті і поза ним і в будь-яких місцях, землях і районах, які до цього часу (вони) мають у володінні і мирно (ними) користувалися, зі змістом в будь-яких словах і в будь-яких місцях королівства і наших володіннях видані, дані і надані; і будь-які вільності, давні звичаї, декрети, імунітети, прерогативи, що від заснування цього міста аж до сьогоднішнього дня є відомими і (реально) їх мають, надані і виставлені тими нашими попередниками за їх життя і також нами під будь-якими датами і в будь-яких місцях володінь; як духовних, так і світських осіб донації, відступлення, фундації, записки, декрети, розпорядження і будь-які звичаї; ті грамоти, всі і кожне право, кожен привілей і декрет бажаємо мати як внесеними в усіх і кожному з їх пунктів, позицій, умов, клаузул, статей і загалом змісту, з повноти нашої королівської поваги вважали схвалити, ратифікувати, відновити, затвердити і підтвердити. Під опікою даної нашої грамоти схвалюємо, ратифікуємо, відновляємо, затверджуємо і підтверджуємо, вирішуючи, щоб все і кожне в них описане і внесене отримало силу і міць вічної чинності. І нарешті, нашим королівським словом обіцяємо і даною нашою грамотою гарантуємо цього нашого міста всі права, вільності, прерогативи, імунітети і звичаї, що в цьому місті віддавна є та їх дотримуються, як незмінні, міцні і певні декрети і привілеї завжди і навіки мати та непорушними, цілковитими та недоторканими їх зберігати, щоб вони ефективно (ними) користувалися. Для довір‘я і засвідчення всього і кожного це

підписом і нашою печаткою наказали закріпити. Дано у Пйотркові на вальному сеймі у середу перед святом Зачаття Діви Марії, року Божого 1548, нашого панування - 19, у присутності (*список свідків*). Дано через руки згаданого велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, краківського єпископа і канцлера Польського королівства.

Сигізмунд Август, король, підписав.

За свідченням велебного у Христі пана отця Самуеля Мацєйовського, краківського єпископа і канцлера Польського королівства.

132

1548 р., грудня 13, Пйотрків

Сигізмунд Август підтверджує та повністю наводить привілей Сигізмунда I від 21 вересня 1546 р.

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.464. Пергамент: 41,7х66,5 + 13,9 см. Ініціал "I". Написи: "Privilegium confirmationis praepositure sancti Spiritus", "cum iure patronatus dominis consulibus Leopoliensibus, 1548" (XVI-XVII), "Sigismundi Augusti regis" (XVII). На шовковому зелено-червоному шнурку печатка: Gum., XV, №53.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.226-228; спр.646, арк.469-473.

Регест: Каталог, №534.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lancitiae, Cuiaviae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Culmensis, Elbingensis, Pomoraniae etc. dominus et haeres. Significamus tenore praesentium, quibus expedit, universis et singulis, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quia exhibitae sunt nobis per certos consiliarios nostros nomine famatorum proconsulis et consulum civitatis nostrae Leopoliensis, literae infrascriptae donationem perpetuam iurispatronatus ecclesiae sanctae Spiritus in eadem civitate Leopoliensi ipsis a serenissimo divae olim memoriae domino parente nostro desideratissimo concessam in se continentes. Supplicatumque est nobis, ut huiusmodi literas authoritate nostra regia approbare, confirmare et ratificare dignaremur. Quarum tenor sequitur et est talis.

Далі наводиться документ Сигізмунда I від 21 вересня 1546 р., див. док. №123. Після цього подано текст:

Nos itaque Sigismundus Augustus rex praefatus, supplicationi dictorum civium Leopoliensium benigne annuentes, praeinsertas literas iurispatronatus in omnibus punctis, clausulis, articulis et conditionibus ratificandas, approbandas et confirmandas duximus, quemadmodum ratificamus, gratificamus, approbamus et confirmamus praesentibus literis nostris. Decernentes eas et omnia in illis contenta, robur debitae ac perpetuae firmitatis

obtinere debere. Hoc etiam specialiter addito et expresso, quod si aliquas literas ante vel post iurispatronatus hanc donationem, a serenissimo domino parente nostro desideratissimo concessam et per nos confirmatam, per oblivionem, ex cancellaria nostra quovis modo prodire contigerit, eas nullius roboris ac momenti praesentibus decernimus. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Actum Petricoviae in conventione generali regni feria quinta post festum Conceptionis beatissimae Virginis Mariae proxima, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo octavo, regni vero nostri decimo octavo. Praesentibus reverendissimo ac reverendis in Christo patribus dominis, magnificis, generosis et venerabilibus Nicolao Dzierzgowski archiepiscopo Gnesnensi, legato nato et primate, Samuele Maczieiowski Cracoviensi, regni nostri cancellario, Andrea Zebrzidowski Wladislaviensi, Andrea Noskowski Plocensi, Ioanne Dziaduski Premisliensi, Ioanne Droiewski Chelmensi, ecclesiarum episcopis, Ioanne a Tarnow comite castellano Cracoviensi, exercituum nostrorum supremo, Sandomiriensi, Striensi Lubaczoviensique, Petro Kmita comite in Wisnicze Cracoviensi, regni nostri supremo marsalco ac Cracoviensi, Scepusiensi, Premisliensi et Kolensi capitaneo, Ianussio Liatalski Posnaniensi, Sluchoviensi et Iuniwladislaviensi, Ioanne comite a Tanczyn Sandomiriensi, curiae nostrae marsalco ac Lublinensi et Leloviensi, Stanislao a Lasko Siradiensi et Lancitiensi, Petro de Sluzewo Kalissiensi et Dyboviensi, Andrea comite de Tanczyn Lublinensi, Rohatinensi Sniatinensique, Petro de Dambrowicza terrarum Russiae generali Radomiensique et Casimiriensi, Nicolao de Brudzewo Lanciciensi, Ioanne de Mielecz Podoliae et Chmielnicensi, Raphaele Liesczinski Braestensi et Radzieioviensi, Ioanne Dzierzgowski Masoviae et Varsaviae, palatinis et capitaneis nostris, Andrea comite a Gorka Posnaniensi et maioris Poloniae generali, Martino Zborowski Kalissiensi, Szidloviensi et Odalanoviensi, Spithkone de Tarnow Woinicensi, regni nostri thesaurario ac Krzepicensi, Brzeznicensi et Krzesoviensi, Stanislao de Preramb Siradiensi, Erasmo de Kretkow Brestensi et Pisdrensi, Nicolao Grabia Chelmensi, regni nostri vicecancellario et Lubomlensi, Alberto Starzechowski Belzensi et Drohobicensi, castellanis et capitaneis nostris, Iacobo Uchanski decano Plocensi et canonico Cracoviensi, Valentino D№mbiemski curiae nostrae referendariis, Ioanne Przerembski praeposito, Stanislao Hosio canonico Cracoviensi, secretariis nostris, et aliis, quam pluribus dignitariis et officialibus nostris sincere et fidelibus dilectis. Datum per manus praefati magnifici Nicolai Grabia castellani Chelmensis, regni nostri vicecancellarii, Lubomlensis capitanei etc., sincere nobis dilecti.

Nicolaus Grabia regni Poloniae vicecancellarius subscripsit.

Relacio eiusdem magnifici Nicolai Grabia castellani Chelmensis, regni Poloniae vicecancellarii Lubomlensique capitanei.

Ім‘я Господа амінь. Для вічної пам’яті справи. Ми Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо всім і кожному, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Представили нам певні наші радники від імені славетних бурмистра і райців нашого міста Львова нижчевписану грамоту вічної донації права патронату до костелу св. Духа в

тому місті Львові, надану найяснішим божественної пам‘яті покійним нашим дорогим батьком, і просили нас, щоб цю грамоту нашою королівською повагою ми вважали за гідне схвалити, підтвердити і ратифікувати. Зміст цієї (грамоти) наводиться і є таким:

Далі наводиться привілей Сигізмунда I від 21 вересня 1546 р., див. док. №123. Після цього подано текст:

Отже, ми король Сигізмунд Август, милостиво погоджуючись на прохання згаданих львівських міщан, вищеописану грамоту про право патронату у всіх пунктах, клаузулах, статтях і умовах вважали ратифікувати, схвалити і підтвердити та ратифіковуємо, погоджуємося і підтверджуємо даною нашою грамотою; вирішуючи його і все, що в ній наділити силою належної і вічної чинності, при цьому додаючи і висловлюючи, що якщо якась грамота до чи після цієї донації права патронату, наданого найяснішим паном нашим дорогим батьком і підтвердженого нами, через забуття з нашої канцелярії якимось чином буде виставлена, вирішуємо даною (грамотою позбавити) її жодної сили і значення. Для довіри і засвідчення справи до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано у Пйотркові на вальному сеймі у найближчий четвер після свята Зачаття пречистої Діви Марії, року Божого 1548, нашого панування - 19, у присутності (*список свідків*). Дано через руки згаданого вельможного Миколи Грабя, холмського каштеляна, віце-канцлера нашого королівства, любомльського старости і т.д.

Микола Грабя, віце-канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням того ж вельможного Миколи Грабя, холмського каштеляна, віце-канцлера нашого королівства та любомльського старости.

133

1548 р., грудня 21, Пйотрків

Сигізмунд Август підтверджує та повністю наводить текст привілею Сигізмунда I від 22 січня 1545 р.

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.466. Пергамент: 25,6х53,4 + 6,7 см. Ініціал “S“. Написи: “Confirmacio iurispatronatus ad mansionariam [...], 1548” (XVI-XVII), “Sigismundi Augusti, feria sexta festi sancti Thomae apostoli, 1548” (XVIII. На пергаментному пояску фрагменти печатки: Gum., XIV, №50.

Регест: Каталог, №536.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Masoviae etc. dominus et heres etc. Significamus tenore praesentium, quorum interest, universis, harum noticiam habituris. Quia exhibitae sunt coram nobis literae iurispatronatus donationem ad mansionariam in ecclesia sanctae Catherinae in minori arce Leopoliensi proconsuli et consulibus Leopoliensibus per olim divum parentem nostrum in se continentes, et supplicatum nobis est, ut eas innovare, approbare et confirmare dignaremur. Quarum tenor sequitur estque talis.

Далі наводиться привілей Сигізмунда I від 22 січня 1545 р., див. док. №120. Після цього подано текст:

Nos itaque supplicationi praefatorum proconsul et consulum Leopoliensium, uti iuste, benigne annuentes, praeinsertas literas innovamus, ratificamus et confirmamus praesentibus, decernentes eas robur firmitatis habituri. Harum testimonio literarum, quibus sigillum nostrum est appensum. Datum Pyotrcoviae in comittis generalibus feria sexta festi sancti Thomae apostoli, anno Domini millesimo quingentesimo qudragesimo octavo, regni nostri decimonono.

Samuel episcopus Cracoviensis et vicecancellarius subscripsit.

Ім‘я Господа амінь. Для вічної пам’яті справи. Ми Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо всім, кому необхідно, хто це читатиме. Подали нам грамоту донації права патронату до мансіонарії в костелі св. Катерини у меншому львівському замку, (надану) священної пам‘яті нашим батьком львівським бурмистру та райцям, і просили нас, щоб ми вважали за гідне (грамоту) поновити, схвалити і підтвердити.

Далі наводиться привілей Сигізмунда I від 22 січня 1545 р., див. док. №120. Після цього подано текст:

Отже, ми милостиво погоджуючись на прохання згаданих львівських міщан, як справедливе, вищевнесену грамоту поновлюємо, ратифіковуємо і підтверджуємо даною нашою грамотою, вирішуючи, щоб ця грамота мала силу чинності. На засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Дано у Пйотркові на вальному сеймі у п‘ятницю на свято апостола Томи, року Божого 1548, нашого панування - 19.

Самуель, краківський єпископ і віце-канцлер, підписав.

134

1549 р., липня 22, Краків

Сигізмунд Август підтверджує та повністю наводить привілей Сигізмунда I від 26 січня 1526 р.

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.468. Пергамент: 26х46,3 + 10 см. Написи: "Regestratae" (XVI), "De racione facienda communitati" (XVI), "Declaratio decreti prioris", "Sigismundi Augusti", "Cracoviae, 1549" (XVI). Печатка відсутня.

Коп.: МК, 77, k.109-110; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.121, арк.1зв-2; оп.2, спр.646, арк.167-168зв.

Регести: MRPS, V/1, №510; Каталог, №538.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis, quorum interest, universis. Exhibitas esse nobis nomine proconsulis et consulum civitatis nostrae Leopoliensis literas in pargameno scriptas, sigillo appenso, divi parentis nostri munitas declarationem decreti continentes, supplicatumque nobis est, ut eas authoritate nostra regia approbare et confirmare dignaremur. Quarum quidem literarum tenor est talis.

Далі наводиться документ Сигізмунда I від 26 січня 1526 р., див. док. №88. Після цього подано текст:

Quas literas nos approbandas et confirmandas duximus approbamusque et confirmamus praesentibus literis, decernentes eas in omnibus earum punctis, clausulis, articulis et conditionibus robur perpetue firmitatis obtinere debere. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Cracoviae feria secunda ipso die festo sanctae Mariae Magdalenae, anno Domini millesimo quingentesimo quadragesimo nono, regni vero nostri vigesimo.

Samuel episcopus Cracoviensis et regni Poloniae cancellarius subscripsit.

Relacio reverendi in Christo patris domini Samuelis Maczieiowski episcopi Cracoviensis et regni Poloniae cancellarii.

Вім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Ми Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо всім, кому необхідно, хто це читатиме. Представили нам від імені бурмистра та райців нашого міста Львова написану на пергаменті грамоту, скріплену підвісною печаткою, що містить декларацію декрету нашого божественного батька, і просили нас, щоб нашою королівською повагою ми вважали за гідне схвалити і підтвердити.

Далі наводиться привілей Сигізмунда I від 22 січня 1526 р., див. док. №88. Після цього подано текст:

Цю грамоту ми вважали схвалити і підтвердити, схвалюємо і підтверджуємо нашою грамотою, вирішуючи, що ця грамота повинна володіти силою вічної чинності у всіх її пунктах, клаузулах, статтях та умовах. Для довіри і засвідчення справи до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано у Кракові у день свята св. Марії Магдалини, року Божого 1549, нашого панування - 20.

Самуель, краківський єпископ і віце-канцлер, підписав.

135

1550 р., липня 24, Пйотрків

Сигізмунд Август надає місту Львову право викупити село Скнилів з рук шляхтича Іоана Вишньовського та дарує його місту зі всіма прибутками та користями

Коп.: MK, 78, k.386-387v. Титульний напис копіїста: "Donatio perpetua villae Xnilow civitati Leopoliensi".

Регест: MRPS, V/1, №1020.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Solent reges et principes, quorum memoriam volunt esse perpetuam ea litterarum monumentis commendare. Quamobrem nos Sigismundus Augustus Dei gratia etc. Significamus etc. Cum civitas Leopoliensis ad eam diem ita se gesserit, ut et inter se tranquille et quiete vitam agant et statum civitatis inconcussum retineant et ad reprimendum hostiles conatus maenibus et bellicis tormentis civitatem ipsam egregie muniant, dignam esse iudicavimus, in quam gratiam nostram in hoc regni nostri foelici initio testatam benefitio nostro faceremus. Quamobrem proconsuli et consulibus ipsius civitatis atque adeo toti civitati Leopoliensi villam nostram Xnilow, quam nunc nobilis Ioannes Wisnyowsky in certa pecuniarum summa obtinet coniunctam fundo ipsius civitatis, quam ex consensu nostro iam antea dato civitatis ipsa ab eo redimere debet, animo bene deliberato ac consiliariorum nostrorum consensu accedente dandam et donandam duximus damusque et donamus praesentibus literis titulo perpetuae et irrevocabilis donationis, cum omnibus ad eam ipsam villam pertinentis agris, pratis, campis, sylvis, pinetis, quercetis, saltibus, indaginibus, lucis, sareptis, pascuariis, venationibus, aucupiis, lacubus, stagnis, piscinis, fluviis, fluminibus, rivis, torrentibus, piscaturis, molendinis eorum, quod emolumentis, colonis, hortulanis, tabernis censibusque, pensionibus, tributis ac laboribus ex ea provenientibus ac cum praedio

ipsius villae ibi est et qualiter cum omnibus ad eam villam pertinentibus utilitatibusque, provenientibus et redittibus eius universis, quae nunc ibi sunt et postea industria humana excogitari poterunt, nullis penitus exceptis, ita late et longe quemadmodum suis finibus continetur ac ab allis vicinis villis distincta est, ita quod spetialitas generalitati et generalitas spetialitati non deroget. Nihil iuris, dominii et proprietatis nobis et successsoribus nostris in ea ipsa villa reservantes, sed totum in civitatem ipsam Leopoliensem transferentes. Quam villam civitas Leopoliensis tenebit, habebit et possidebit temporibus perpetuis fructusque et redittibus universos proconsul et consules percipient et in usus civitatis necessarios convertentes. Quam quidem etiam villam Xnilow cum omnibus ad eam pertinentibus iuri civili Leopoliensi atque adeo ipsi civitati adiungimus, unimus, incorporamus et invisceramus ammoventes ab ea ipsa villa omnia iura Polonica eximentesque eam ab omni iurisditione palatinorum, castellanorum, capitaneorum, iudicum, subiudicum ac aliorum quorumvis officialium terrestribus, dantes autem illi ius Theutonicum, quo civitas ipsa Leopoliensis utitur, ita quod unus fundus cum fundo civili unusque corpus cum ipsa civitate esse censeatur neque alibi, quam in iuditio corum civili occasione 1villae praedictae Xnilow respondere teneantur quemadmodum de fundo ipsius civitatis in eodem iuditio responderent. In cuius rei fidem etc. Datum Piotrcoviae in conventione generali pridie festi sancti Iacobi apostoli, anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo, regni vero nostri vigesimo primo. Praesentibus, quibus supra.

Sigismundus Augustus rex subscripsit.

Ім‘я Господа амінь. Для вічної пам’яті справи. Мають звичку королі та володарі, які хочуть, щоб була вічна пам‘ять (про справи), доручати її пам‘яткам грамот. Тому ми Сигізмунд Август і т.д. Повідомляємо і т.д. У місті Львові до цього дня так ведеться, що між собою міщани спокійно і мирно життя проводять та становище міста непорушним залишають, для стримання ворогів з величезним зусиллям мури та військові знаряддя того міста укріплюють, тому ми судимо, що гідним є при засвідченій нашій ласці, для щасливого прикладу у нашому королівстві зробити нашу благочинність (міщанам). З цієї причини бурмистру і райцям того міста, а також усьому місту Львову наше село Скнилів вважали дати і подарувати, що тепер шляхетний Йоан Вісньовський за певну суму грошей тримає, суміжне з грунтами того міста, яке (село) з нашої вже раніше даної згоди те місто від нього повинно викупити; добре обдумавши і вдавшись до згоди наших дорадників, даємо і даруємо даною грамотою знаком вічної та незворотної донації з усіма до того села належними грунтами, луками, полями, лісами, сосновими борами, чагарниками, заростями, гаями, болотами, пасіками, пасовищами, місцями для полювання на тварин і ловів птахів, озерами, багнами, ставками, річками, потоками, джерелами, струмками, ставками їх млинами, з будівлями, залежними селянами, загародниками, шинками і чиншами, зборами, данинами і роботами, що з них мають, та з фільварком, де село знаходиться, та зі всіма до того села належними користями, прибутками, зисками, які тут є і в подальшому людське вміння може видумати, без жодного винятку, так як у ширину

і довжину своїх меж простягаються і від інших сусідніх сіл відокремлюються, так щоб конкретне загальному і загальне конкретному не суперечили. Жодного права, володіння і власності нам і нашим спадкоємцям у цьому (селі) не зберігаємо, але все нашому місту Львову передаємо. Місто Львів хай це село тримає, має, володіє вічними часами, всі користі і зиски бурмистер та райці хай отримують і на необхідні користі міста використають. І це село Скнилів з усіма прилеглостями міському львівському праву, а також тому місту приєднуємо, з'єднуємо, інкорпоруємо та вкладаємо, відмінюючи в тому селі все польське право та вилучаючи його з-під юрисдикції воєвод, каштелянів, старост, суддів, підсудків та інших будь-яких наших земських урядовців, а даючи йому німецьке право, яким місто Львів користується; так що один грунт та одне тіло з грунтом міста має складати, і ніде, тільки у міському суді випадку вищезгаданого села Скнилів відповідати повинні, точно так як на грунті того міста в тому суді відповідали би. Для засвідчення справи і т.д. Дано на вальному сеймі у Пйотркові напередодні свята св. апостола Якоба, року Божого 1550, нашого панування - 21, у присутності, як вище.

Сигізмунд Август, король, підписав.

136

1550 р., серпня 9, Краків

Сигізмунд Август встановлює, що всі справи про нерухомість під міською юрисдикцією мають розглядатися в міському суді, а не земському чи гродському

Коп.: МК, 78, k.445-445v; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.107, арк.14-15; оп.2, спр.614, арк.56-57; спр.615, арк.106-108; спр.646, арк.279-180зв; спр.646б, арк.27-29; ЛНБ. - Ф.5 (Осолінських), спр.515, арк.41зв, 44; Czart., 2014, k.84-86; Czart., 2029, k.104-106.

Регест: MRPS, V/1, №1077.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. [Solent reges et principes, quorum memoriam volunt esse perpetuam et literarum monumentis commendare. Quamobrem][1] nos Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiaviae, Culmensis, Elbingensis, Pomeraniae, Russiae, Masoviae, Prussiae, Samogitiae etc. Significamus presentibus literis nostris, quorum interest, universis, [tam iis, qui nunc sunt, quam qui postea futuri sunt][1]. Quos nos dicte supplicationibus civitatis Leopoliensis adducti, eam illi praerogativam dandam et concedendam duximus, quam etiam a iure civili

communi concessam habet, damusque et concedimus presentibus literis, ut scilicet nemini liceat bona civilia ipsius civitatis iurisditioni subiecta quaecumque illa sunt, nullis penitus exceptis, sive in ipsa civitate Leopoliensi, sive in suburbiis ipsius consistunt apud aliud quodpiam offitium vel iudicium terrestre aut castrense inscribere obligare et resignare. Sed ut quicumque inscriptiones aliquas super bonis hereditariis in ipsa civitate Leopoliense vel in suburbiis ipsius facere velit, eas coram offitio seu iuditio civili Leopoliensi faciat. Declarantes omnes et singulas inscriptiones huiusmodi quaecunque apud alia iuditia vel acta praeter iuditium bannitum[2] Leopoliensem facta deinceps fuerint, nullius roboris esse debere neque locum habere posse. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum presentibus est appressum. Datum Cracoviae sabbato pridie festi sancti Laurentii martyris, anno Domini millesimo quingentesimo quinquegesimo, regni vero nostri vigesimo primo. Presentibus [reverendis in Christo patribus domino Samuele Macieoiwski episcopo Cracoviensi et regni nostro cancellario, necnon magnificis, generosis, venerabilibus Petro Cmita comite de Wisnica, palatino et capitaneo Cracoviensi, regni nostri supremo marchalco ac Scepusiensi, Praemysliensi, Colensi capitaneis, Spytkone de Tarnow palatino Syradiensi et Brzeznicensi, Krzepicensi, Krzesowiensique capitaneo, Stanislao Macieiowski Woynicensi et Zawichostensi, Lubomlensique capitaneo, Bernardo Macieiowski Lublinensi, magno procuratore nostro Cracoviensi et Trembowliensi, Spitek Iordan de Milstyn Sandecensi et regni nostri thesaurario, Nicolao Myslowski Miedzyrzecensi capitaneo, Valentino Dembienski Biecensi, Ioanne Ocieski regni nostri vicecancellario et capitaneo Sandecensi, Ioanne Bonar Oswiecimensi, castellanis, Andrea Czarnkowski praeposito Gnesnensi et Lanciciensi ac scholastico, Ioanne Przerembski praeposito, Martino Cromer iuris utriusque doctore et canonico Cracoviensi secretariis nostris et aliis quampluribus dignitariis, officialibus ac aulicis nostris ad praemissa existentibus. Datum per manus eiusdem reverendi in Christo patris domini Samuele Macieiowski episcopi Cracoviensis et regni nostri cancellarii, syncere nobis dilecti.

Samuel episcopus Cracoviensis et regni Poloniae cancellarius.

Relatio praenominati in Christo patris domini Samuele Macieiowski episcopi Cracoviensis et regni Poloniae cancellarii][1].

[1] Текст подано за копіями ЦДІАУЛ. [2] Так у копіях ЦДІАУЛ.

ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Мають звичку королі та володарі те, що хочуть вічній пам'яті (залишити, писемним пам'яткам доручати. З цієї причини ми Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної нашої грамоти повідомляємо всім, кому необхідно, які тепер є і в майбутньому будуть. Ми, заохочені гідними проханнями міста Львова, йому (місту) таку прерогативу вважаємо дати і надати, даємо і надаємо даною грамотою, щоб із міського загального права, наданого (місту), нікому не дозволено міські маєтки, що юрисдикції цього міста підлягають, хто б вони (власники) не були, без жодних винятків, які знаходяться, як власне у місті Львові,

так і на передмістях, записувати, зобов'язувати і відступати у якому-небудь уряді - земському, чи гродському. Але щоб, хто схоче будь-які записи робити про спадкові маєтки, у томуу місті Львові чи у передмістях, нехай робить у львівському уряді чи міському суді. Декларуємо, що всі і кожний такий запис у інших судах чи актах, крім зроблених у львівському суді чи уряді, жодної сили не повинен і в жодному місці не може мати. У цій справі для довіри і засвідчення даної (грамоти) нашу печатку є притиснуто. Дано у Кракові у суботу, в переддень свята св. мученика Лаврентія, року Божого 1550, нашого панування - 21, у присутності (*список свідків*). Дано через руки велебного у Христі отця Самуеля Мацєйовського, краківського єпископа і канцлера нашого королівства, щиро нам милого.

Самуель Мацєйовський, краківський єпископ і канцлера Польського королівства.

За свідченням вищеназваного Самуеля Мацєйовського, краківського єпископа і канцлера Польського королівства*.

* На думку Д.Зубрицького цю грамоту львівські міщани випросили у короля після того, як львівський міщанин Зебальд Ворцель відступив шляхтичові перед гродським судом село Замарстинів, належне до міської юрисдикції (Zubrzycki D. Kronika Lwowa. - Lwów, 1844. - S.172).

137

1551 р., травня 20, Краків

Сигізмунд Август дарує містові Львову податок на коронацію королеви Барбари

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.109, арк.27-28. Папір: 21,4х32,4 см. Напис: "Gratia et provisientia (?) sacrae regiae maiestatis et donatio coronationis serenissimae dominae reginae Barbarae" (XVI). Під текстом притиснена печатка: Gum., XIII, №46.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae etc. dominus et haeres. Significamus tenore praesentium, quorum interest, universis. Quia gratiam nostrum erga cives et incolas civitatis nostrae Leopoliensis, qui in munienda eadem civitate operam suam praestare non intermittunt, declarare volentes, condonavimus eis ac praesentibus condonamus contributionem coronationis serenissimae olim dominae Barbarae reginae Poloniae, coniugis nostrae charissimae ad fiscum nostrum regni solvi debitae. Quare generoso Mathiae Gorecki vexillifero Posnaniensi, exercitum regni campestri notario ac in terris Russiae coronationis contributionis exactori, eam donationem nostram praefatum civibus et incolis civitatis Leopoliensis factam praesentibus denunciamus mandantes, ut eosdem iuxta eandem donationem conservet et conservari faciat, neque aliquid contributionis coronationis nomine ab illis exigat, secus f[idelitate] tua pro debito suo

et gratia nostra non factura. Datum Cracoviae duodecima Maii, anno Domini millesimo quingentesimo primo, regni nostri vigesimo secundo.

Sigismundus Augustus rex subscripsit.

Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Хочемо оголосити нашу ласку стосовно міщан і жителів нашого міста Львова, які для зміцнення того міста не перестають працювати: ми подарували їм та даною (грамотою) даруємо податок на коронацію найяснішої покійної пані Барбари*, королеви Польщі, нашої дорогої дружини, що до нашого королівського скарбу повинні сплатити. Тому шляхетний Матій Горецький, познанський хорунжий, польний писаре нашого війська та збирачу податку на коронацію в руських землях, оголошуємо даною (грамотою) про зроблену нашу донацію вищезгаданим міщанам і жителям міста Львова; наказуємо, щоб їх відповідно до цієї донації зберіг та робив, щоб зберігали (інші), та щоб ніхто інший названий податок (на коронацію) від них не стягував; інше хай твоя вірність (!) не робить відповідно до твого обов‘язку і задля нашої ласки. Дано в Кракові 20 травня, року Божого 1551, нашого панування - 22.

Сигізмунд Август, король, підписав.

* Мова йде про коронацію другої жінки Сигізмунда Августа Барбари Радзивилівни, що пройшла 7 грудня 1550 р., а вже 8 травня 1551 р. королева померла (PSB. - Krakyw, 1935. - T.1. - S.295).

138

1552 р., квітня 5, Пйотрків

Сигізмунд II підтверджує право сторожів брам збирати при в'їзді до міста від кожного воза чи саней дров, сіна і соломи по одному поліну або в'язці сіна чи соломи

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.473. Пергамент: 27,9х40,6 + 7,7 см. Ініціал "I". Написи: "Privilegium de receptione lignorum in portis civitatis" (XVI), "Anno 1552, quod solis portulanis civilibus servit" (XVII), "Sigismundi Augusti" (XVII), "Feria quarta post dominicam Oculi quadragesimalem proxima anno Domini millesimo sexcentesimo octuagesimo sexto privilegium intro contentum ad acta casrtensia Leopoliensia per oblatam perrectum, susceptum et inductum. Stanislaus Jarecki" (XVII). На шовковому червоному шнурку фрагменти печатки: Gum., XIV, №50.

Облята: ЦДІАУЛ. - Ф.9, оп.1, спр.449, арк.733-735.

Коп.: MK, 80, k.233-233v.
Регести: MRPS, V/1, №1239; Каталог, №545.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiaviae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Culmensis, Elbingensis Pomeraniae etc. dominus et haeres. Significamus tenore praesentium, quibus expedit, universis et singulis, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quod cum detulissent ad nos famati proconsul et consules civitatis nostrae Leopoliensis, suo et totius comunitatis civitatis illius nomine, per nunctios suos, se habere iura et privilegia eis ac civitati ipsi Leopoliensi per divos ac inclitos foelicis memoriae antecessores nostros olim Poloniae reges, signanter vero per divum genitorem nostrum gratiose data et concessa, per nosque approbata et confirmata, quibus eis, omnes libertates, prerogativas, immunitates ac consuetudines in illa civitate ex antiquo tentas et observatas, perpetuo confirmavimus et approbavimus. Promittentes verbo nostro regio eos in ipsis iuribus, privilegiis et consuetudinibus antiquis in aevum integre ac inviolabiliter observare et manutenere ac eis satisfacere non effectu, cum autem illa civitas nostra Leopoliensis a prima sui fundatione et ut humana fert memoria ex antiquo (id quod etiam in aliis civitatibus et oppidis regni nostri servatur) ea prerogativa posita est, quod homines, qui per portas civitatis illam civitatem cum lignis, feno et straminum, curribus et vegis ingrediuntur et adveniunt, solent de singulis curribus pro calefactione et consolatione portulanorum per lignum unum deponere ac tribuere et similiter ligaculum feni et straminum vel si quid accidit, de consuetudine pendere, ratione cuius ipsi portulani obligantur portas civitatis a ceno et luto purgatas servare, hominibusque tam nostris, quam aliorum status utriusque subditorum nostrorum hominibus accessus liberiorem ingressus in civitatem parare, verum quia nonnuli tam nostri, quam aliorum subditorum nostrorum, subditi huiusmodi consuetudini contravenientes, ab huiusmodi ligni depositione, feni et straminum datione iuxta antiquam observantiam et consuetudinem, se eximere nituntur, iuribus et privilegiis, antiquae cum hoc consuetudini contravenientes, ideo nos, qui consuevimus unumquemque subditorum suorum, in iuribus et consuetudinibus ab antiquo tentis, ad instar praedecessorum nostrorum conservare, talem consuetudinem in illa civitate Leopoliensi in portis eiusdem ab antiquo tentam et servatam, ratam et graram habendum approbamus et confirmamus, in perpetuum decernentes, quod quemadmodum antea semper ita et ad praesens et perpetuis temporibus, omnes tam nostri, quam nobilium et aliorum quorumcunque status spiritualis et secularis subditorum nostrum homines, cum lignis et feno straminibusque civitatem Leopoliensem ingredientes, a singulis curribus et vegis per unum lignum et ligaculum feni et straminum, prout ab antiquo fieri consuetum erat, ipsis portulanis seu portarum civilium custodibus, ad utramque portam civitatis ingredientes, pendant et tribuant, tempora in perpetua. Harum quibus sigillum nostrum est subappensum testimonio literarum. Datum Piotrcoviae, feria quarta post dominicam Iudica proxima, anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, regni nostri vigesimo

tertio. Praesentibus reverendissimo reverendisque in Christo patribus dominis Nicolao Dziergowski archiepiscopo Gnesnensi, legato nato et primate, Andrea Zebrzidowski Cracoviensi, Ioanne Droiewski Wladislaviensi, Andrea Noskowski Plocensi, Ioanne Dziaduski Praemisliensi, Iacobo Uchanski Chelmensi, episcopis, nec non magnificis, generosis et venerabilibus Ioanne in Tarnow castellano Cracoviensi, exercituum regni nostri campestri ac Sandomiriensi, Stryensi Lubaczoviensique, Petro Kmita in Wisnicz, comitibus, Cracoviensi, regni nostri marschalco ac Cracoviensi, Scepusiensi, Praemisliensi Colensique, Ianussio Lathalski Posnaniensi ac Iuniwladislaviensi Schluchoviensique, Martino Zborowski Calissiensi ac Odolanoviensi Schluchoviensique, Ioanne Spithek de Tharnow Siradiensi ac Brzeznicensi, Krzepicensi[1], Krzesscheviensi, Ostrzesscheviensi, Ianussio de Kosczielecz Brzestensi ac Bidgostensi Naklensique, Ioanne Dziergowski Masoviae ac vicegerente, palatinis, ac Varscheviensi Nurensique, Erasmo de Krethkow Gnesnensi Pisdrensique, Petro Czrankowski Calissiensi, Andrea Crothkowski Iuniwladislaviensi, Spithek Iordan de Zakliczin Sandecensi regnique nostri thesaurario, Sebastiano Mieleczki Vislicensi, Chmielnicensique, Valentino Dembienski Biecensi burgrabioque Cracoviensi, Ioanne Luthomierski Brzeznicensi, curiae nostrae thesaurario, burgrabio Cracoviensi Lanciciensique, Stanislao a Tharnow Zawichostensi Siradiensique, Venceslao Zaremba Naklensi, castellanis, Ioanne Oczieski regni nostri cancellario, succamerario et burgrabio Cracoviensi, Sandecensi ac Olschtinensi, capitaneis, Ioanne Przerembski Cracoviensi regnique nostri vicecancellario, Georgio Podlodowski Sandomiriensi, praepositis, Philippo Padniewski cantore, Martino Cromero canonico, Cracoviensibus, secretariis nostris et aliis quam plurimis dignitariis, officialibus et aulicis nostris, testibus fidedignis. Datum per manus praefati magnifici Ioannis Oczieski regni nostri cancellarii, succamerarii et burgrabii Cracoviensis, Sandecensis ac Olschtinensis capitanei, sincere nobis dilecti.

Ioannes Oczieski regni Poloniae cancellarius subscripsit.

Relatio magnifici Ioannis Oczieski regni nostri cancellarii, succamerarii et burgrabii Cracoviensis, Sandecensis ac Olschtinensis capitanei.

[1] Два рази: Krzepicensi.

Ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо всім і кожному, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Повідомили нам славетні бурмистер і райці нашого міста Львова через своїх посланців, своїм та іменем всієї громади того міста, що мають права і привілеї, надані їм і тому місту Львову божественними та прославленими, щасливої пам‘яті нашими покійними попередниками, королями Польщі, а особливо ж ласкаво дані й надані божественним нашим батьком, нами схвалені та підтверджені, які їм всі вільності, прерогативи і звичаї, що в тому місті здавна ведуться і дотримуються, назавжди підтвердили і схвалили. Ми пообіцяли нашим королівським словом, що їх у тих правах, привілеях і давніх звичаях на віки цілковито і незворотньо будемо зберігати і дотримуватися

(їх) та дієво задовольняти. У цьому нашому місті від початкового свого заснування і як людська пам‘ять віддавна сягає є визначена прерогатива (це як і в інших містах і містечках нашого королівства дотримуються), що прийнято з людей, які до міста на возах і повозках в’їжджають і прибувають через брами міста з деревом, сіном і соломою, по одному поліну складати і віддавати з кожного воза для розігрівання і підбадьорення сторожів брам, так само по в‘язці сіна або соломи, чи що трапитися, за звичаєм сплатити. З цієї причини ці сторожі брам зобов’язані брами міста від болота та гною очищати; людям як нашим так і іншим, обох станів* підданим людям нашого королівства вільний доступ і вхід у місто готувати. Але тому що дехто, як наші (піддані) так і підлеглі інших наших підданих, такому звичаю противляться, від такого складання поліна і давання сіна і соломи згідно з давньою практикою і звичаєм прагнуть звільнитися противлячись правам і привілеям, що є віддавна разом з цим звичаєм. Тому ми, що маємо звичай зберігати кожного з наших підданих в правах і звичаях, що віддавна велися, за взірцем наших попередників такий звичай у тому місті Львові, що при його брамах віддавна вівся і дотримувався, маючи за непорушний і певний, схвалюємо і підтверджуємо назавжди. Вирішуємо, що завжди перед цим і до тепер та на вічні часи всі, як наші люди, так і (підлеглі) шляхти та будь-якого положення наших підданих, духовних і світських, що з деревом, сіном і соломою в місто Львів в‘їжджають, від кожного возу і повозки міста мають сплатити і відати на вічні часи по одному поліну і в‘язці сіна та соломи тим сторожам брам чи воротарям, в‘їжджаючи до однієї з двох брам, згідно з тим, як віддавна було прийнято. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Дано у Пйотркові у найближчу середу після неділі “Юдіка”, року Божого 1552, нашого панування - 23, у присутності (*список свідків*). Дано через руки згаданого вельможного Йоана Оцєського, канцлера нашого королівства, краківського підкоморія та бурграбія, сандецького та ольштинського старости, щиро нам милого.

Йоан Оцєський, канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням вельможного Йоана Оцєського, канцлера нашого королівства, краківського підкоморія та бурграбія, сандецького та ольштинського старости.

* “обидвох станів“ - мається на увазі шляхта та духівництво.

139

1552 р., квітня 14, Пйотрків

Сигізмунд Август підтверджує і повністю наводить текст привілеїв Владислава II від 8 березня 1424 р., Владислава III від 16 липня 1444 р. та два документи Казимира IV від 5 квітня 1460 р. і від 26 січня 1462 р.

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.474. Пергамент у вигляді зошита без обкладинок з чотирьох аркушів: 29,2х34,1. Без написів. На шовковому жовто-рожевому шнурку в бляшаній коробці печатка: Gum., XV, №53.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.73-83зв.

Регест: Каталог, №546.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae etc. dominus et haeres. Significamus tenore praesentium, quorum interest, universis, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quia exhibitae sunt nobis per certos consiliarios nostros literae sub titulis et sigillis serenissimorum olim principum dominorum Wladislai proavi, Wladislai Hungariae et Poloniae patrui, necnon Kasimiri avi nostrorum regum Poloniae antecessorum nostrorum desideratissimorum, zonis sericeis et sigillis pendentibus communitas, supplicatumque est nobis per eosdem consiliarios nostros pro parte famatorum proconsulis et consulum ac totius communitatis civitatis nostrae Leopoliensis, ut easdem literas seu privilegia civitati illorum servientia ex originalibus corum transscribi et innovare dignaremur, quarum quidem tenores de verbo ad verbum sequuntur et sunt tales. Primi privilegii tenor.

Далі наводиться привілей Владислава II від 8 березня 1424 р., див. док. №23. Після цього подано текст:

Alterius privilegii tenor.

Далі наводиться привілей Владислава III від 16 липня 1444 р., див. док. №31. Після цього подано текст:

Tertii privilegii tenor.

Далі наводиться документ Казимира IV від 5 квітня 1460 р., виданий у Львові: Казимир IV наказує галицьким, коломийським і стрийським купцям їхати лише через Львів, в іншому випадку на товари буде накладено арешт; крім того, повідомляє про заяву кам'янецьких райців, що їхні купці не оминатимуть ніколи генерального львівського складу (опубл.: AGZ, VI, s.55-58). Після цього подано текст:

Quarti privilegii tenor.

Далі наводиться документ Казимира IV від 26 січня 1462 р., виданий у Кракові: Казимир IV дозволяє кам'янецьким купцям, у зв'язку з воєнним часом, протягом двох років минати львівський склад, їдучи з товарами до Литви через Луцьк і Олесько (опубл.: AGZ, VI, s.69-71). Після цього подано текст:

Quas quidem literas seu privilegia hic inserta. Nos Sigismundus Augustus rex praenominatus, salvas integrasque, neque in aliqua sui parte suspectas, vidimus legitimusque eisdemque in omnibus iudiciis et locis quibuscunque, ubi productae fuerint, fidem non aliter atque originalibus haberi volumus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum est appensum. Datum Pyotrcoviae feria quinta magna, anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, regni nostri anno vigesimo tertio.

Ioannis Przerempski regni Poloniae vicecancellarius subscripsit.

Relatio venerabilis Ioannis Przerampski regni Poloniae vicecanccellarii praepositique Cracoviensis.

Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо всім, кому необхідно, хто це читатиме. Представлено нам певними нашими дорадниками грамоти під титулами і печатками найясніших покійних панів, володарів прадіда Владислава, брата діда, Владислава, (короля) Угорщини та Польщі, а також діда Казимира, королів Польщі, наших дорогих попередників, скріплені підвісними шовковими шнурами та печатками, і просили нас ті наші дорадники від імені славетних бурмистра, райців та всієї громади нашого міста Львова, щоб ті грамоти чи привілеї, які служать місту, ми вважали за гідне переписати їх з оригіналів та поновити. Зміст тих (грамот) дослівно наводиться і є таким. Зміст першого привілею.

Далі наводиться привілей Владислава II від 8 березня 1424 р., див. док. №23. Після цього подано текст:

Зміст іншого привілею.

Далі наводиться привілей Владислава III від 16 липня 1444 р., див. док. №31. Після цього подано текст:

Зміст третього привілею.

Далі наводиться документ Казимира IV від 5 квітня 1460 р., виданий у Львові. Після цього подано текст:

Зміст четвертого привілею.

Далі наводиться документ Казимира IV від 26 січня 1462 р., виданий у Кракові. Після цього подано текст:

Ці грамоти чи привілеї тут внесені, ми Сигізмунд Август, вищезгаданий король, як цілі та непорушні і ні в якій частині не підозрілі, що ми бачили і читали, хочемо, щоб їх у всіх судах і будь-яких місцях, де будуть подані, мали не менше довір'я, ніж оригінали. Для засвідчення справи наша печатка є підвішена. Дано у Пйотркові у Страсний четвер, року Божого 1552, нашого панування - 23.

Йоан Пшерембський, віце-канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням превелебного Йоана Пшерамбського, віце-канцлера нашого королівства, краківського намісника.

140

1552 р., квітня 15, Пйотрків

Сигізмунд Август надає повноваження львівському бурмистру та райцям, що їхні записи, надання та інші справи, що ними ведуться, матимуть таку ж силу і вагу, як справи, що ведуться перед гайним судом

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.475. Пергамент: 17,7х36,6 + 10 см. Ініціал "I". Напис: "Inscriptiones coram consulari residentia equivalent coram iudicio factis, anno 1552" (XVI). На пергаментному пояску печатка: Gum., XV, №53.

Коп.: МК, 82, k.196v-197; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.57; спр.646, арк.311-312; ЛНБ. - Ф.5 (Осолінських), спр.515, арк.41зв, 44.

Регести: MRPS, V/2, №5713 (з датою 16 квітня), Каталог, №547.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Litwaniae, necnon terrarum Cracowiae, Sandomiriae, Syradiae, Lancitiae, Cuyawiae, Russiae, totius Prussiae, Masowiae, Samogitiae, Culmensis, Elbingensis Pomeraniaeque etc. dominus et haeres. Quum sit in quibusdam civitatibus nostris, praesertim vero Cracowiae, proconsulis cum consulibus ea authoritas, ut inscriptiones et actiones quaedam, quae coram illis fiunt, eandem vim ac si coram iudicio bannito fierent, obtinent. Civium quoque nostrorum Leopoliensium,

hac de re consuetudinem approbandam et confirmandam esse duximus approbamusque et confirmamus praesentibus literis nostris. Decernentes ad exemplum civitatis nostrae Cracoviensis inscriptiones, donationes et actiones quasdam, quas coram consulari officio Leopoliensi fieri continget, eandem vim idemque pondus, cuius esse censentur, quae coram iudicio bannito fiunt, temporibus perpetuis esse habituras. Inscriptiones etiam et donationes omnes, quae ad eam diem, coram eo ipso officio factae sunt, iustas et legittimas approbamus et confirmamus, roburque debitae firmitatis habere decernimus. In cuius rei fidem ac testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Piotrcoviae feria sexta ante festum Paschae, anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo secundo, regni nostri anno vigesimo tertio.

Ioannes Przerempsky regni Poloniae vicecancellarius.

Relatio venerabilis Ioannis Przerambski regni Poloniae vicecancellarii, praepositi Cracoviensis.

В ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Ми Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Прийнято в деяких наших містах, особливо ж у Кракові, що ведені бурмистром і райцями, коли записи і правові дії, таку ж повагу і силу отримують, як (ведені) при гайному суді. Тож цей звичай наших львівських міщан вважали схвалити і підтвердити, та схвалюємо і підтверджуємо даною нашою грамотою. Вирішуємо за прикладом нашого міста Кракова, що записи, донації та правові дії, які при львівському раєцькому уряді велися, таку ж силу і вагу, хай мають на вічні часи, як (справи), що при гайному суді ведуться. Також всі записи і донації, які до цього дня при тому уряді зроблені, як справедливі і законні, схвалюємо і підтверджуємо, вирішуємо, щоб мали силу належної чинності. Для довіри і засвідчення справи до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано у Пйотркові у п‘ятницю перед (святом) Пасхи, року Божого 1552, нашого панування-23.

Йоан Пшерембський, віце-канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням превелебного Йоана Пшерамбського, віце-канцлера нашого королівства, краківського намісника.

141

1552 р., квітня 15, Пйотрків

Сигізмунд Август підтверджує та розширює привілей Сигізмунда I щодо подання апеляцій від урядів та судів міста Львова

Коп.: MK, 82, k.197-198. Титульний напис копіїста: “Declaratio et amplificatio privilegii Sigismundi regis civitati Leopoliensi occasione appellationum ab officiis eiusdem civitatis profectarum concessi”.

Регест: MRPS, V/2, №5714.

Sigismundus Augustus etc. Significamus etc. Quod cum divi parentis nostri privilegio Leopoliensis civitas hoc concessum habeat, quod quaecunque a iuditiis officiisque eiusdem civitatis fiant appellationis ad nos sive iuditium supraemum nostrum Cracoviensem ad eas prosequendas non admittantur partes. Sed tota controversia partium munimentisque et prohabitionibus conscriptis ac in rotulum conclusis, rotulus ipse ad cancellariam nostram transmittatur indeque sententia iudicii aut oficii per nos approbata aut reprobata remittatur. Quoniam vero sunt nonnulli, quod hanc consuetudinem modis variis convellere intuntur, ad diligentem peticionem civitatis Leopoliensis nuntiorum, hoc ipsum privilegium divi parentis nostri, declarandum et ampliandum duximus quemadmodum declaramus et ampliamus praesentibus literis. Decernentes et statuentes, quod quotienscunque causa vel controversia coram officio vel iuditio civili Leopoliensi inter quascunque partes agitabitur postereaque aliqua partium a sententia ipsius iuditii vel officii appelare ad nos voluerit, tota controversia cum probationibus et munimentis quibusvis diligenter et bona fide conscribatur atque in cancellariam nostram, sumptu partis appelantis, per nuntium civitatis, secundum divi parentis nostri privilegium perferatur. Nos vero ex ipsa controversia de scientia cognoscere debebimus neque partes ad aliquas disceptaciones coram nobis admittere debebimus conclusamque sententiam in eo ipso rotulo remittemus. Reservate tamen nobis potestate cognotionem de huiusmodi sententia post allatum in cancellariam nostram eiusmodi rotulum, cui voluerimus sive in ipsa civitate Leopoliensi sive in curia nostra commitendi. Eximentes eas ipsas causas Leopolienses ex limitationibus nostris quibusvis, ita quod non obstante quacunque limitatione causarum civilium generali, de huiusmodi sententiis cognoscatur. Quod si aliquae commissiones impetratae ex cancellaria nostra fuerint, priusquam rotulus allatus erit, hac nullius roboris esse debebunt. Se nihilominus sententia, quam sive limitatione pendente causarum generali, sive commissione a nobis data tulerimus, robur debitum obtinebit. In cuius rei fidem etc. Datum Piothrcoviae, ut supra [sabbato ante festum Paschae, anno 1552].

Relatio cuius supra.

Сигізмунд Август і т.д. Повідомляємо і т.д. Місто Львів за наданим привілеєм нашого божественного батька мало (прерогативу), що коли будь-хто від судів та урядів того міста мав апеляцію, то не допускався для супроводження (апеляцій) до нас або вищого суду у Кракові. А вся справа сторін з аргументами і доказами, записаними і внесеними в ротулу, цією ротулою до нашої канцелярії переселилася, звідки вироки суду або уряду, нами схвалені

або відкинуті, назад відсилалися. Але оскільки є деякі, що цей звичай різними способами зважилися порушувати, на ретельне прохання посланців міста Львова цей привілей нашого божественного батька* ми вважали оголосити і розширити. Точно так оголошуємо і розширюємо даною грамотою, вирішуючи і встановлюючи, що у скількох би справах або суперечках в уряді або міському суді Львова, які б велися між будь-якими сторонами, пізніше будь-яка зі сторін від вироку того суду або уряду апелювати до нас захотіла би, вся суперечка з будь-якими доказами та аргументами старанно, з добрим довір‘ям записана, хай буде передана до нашої канцелярії за кошт апелюючих сторін посланцями міста відповідно до привілею нашого божественного батька. А ми цю суперечку розсудивши, не маємо допускати сторони до будь-яких правових рішень у нашому суді та відіслати остаточний вирок у цій ротулі. Однак, залишаємо нам можливість цей вирок після внесення до нашої канцелярії такого ротулу відіслати, куди ми схочемо, або в це місто Львів, або до нашого двору. Вилучаємо ті львівські справи з будь-яких наших відтермінувань, не протидіючи будь-якому загальному відтермінуванню таких вироків міських справ. Якщо ж будуть випрошені з нашої канцелярії якісь комісії, перш ніж буде ротулу відіслано, то вони не матимуть жодної сили. Тим не менше, вирок, який спаде після загального відтермінування справ або, який ми винесли би даною від нас комісією, матиме належну силу. Для (довіри) і т.д. Дано у Пйотркові, як вище (у суботу перед святом Пасхи, року Божого 1552).

За свідченням, як вище (превелебного Йоана Пшерамбського, віце-канцлера Польського королівства, краківського намісника).

* Див. док. №102.

142

1553 р., березня 24, Краків

Сигізмунд Август підтверджує привілеї про звільнення бурмистра, райців, війта, лавників, громадян й жителів Львова від юрисдикції воєвод, каштелянів, старост та інших урядовців, звільняючи їх від суду комісарів, і зберігає право апеляції до короля

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.476. Пергамент: 26,6х59,8 + 11,7 см. Ініціал “S“. Написи: “Regestratae” (XVI), “Exemptio civium a iudiciis commissariorum, anno 1543 (?)” (XVI). На шовковому шнурку пошкоджена печатка: Gum., XIV, №50.

Транс.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.485 (див. до. №144).

Коп.: MK, 83, k.143-144; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.107, арк.19-20зв; оп.2, спр.614, арк.60-61; спр.646, арк.313-314зв.

Регести: MRPS, V/1, №1519; Каталог, №548.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis nostris, universis et singulis, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quod etsi privilegiis serenissimorum praedecessorum nostrorum proconsuli, consulibus, advocato, scabinis, civibus ac omnibus iis, qui sunt sub iurisdicione civitatis nostrae Leopoliensis, concessum sit, ne ex iurisdicione sua ad palatinorum, castellanorum, capitaneorum, vicecapitaneorum, iudicum, subiudicum, terrestria castrensiaque ac quaevis alia iudicia regni nostri evocentur tantum ad advocatum, in ius suum civile advocatusque duntaxat coram nobis respondere debet. Decreto vero divi parentis nostri proconsul, consules advocatusque in causis publicis civitatis coram nullo commissariorum nostrorum iudicio, tantum coram nobis, ubi tum cum curia nostra constituti fuerimus, evocati, respondere perpetuis temporibus asstricti sunt. Cum tamen consules civitatis nostrae Leopoliensis, per nuncios suos in publicis civitatis illius negociis ad nos missos retulissent nobis, per haec ipsa iura illorum, tum contra ordinacionem divi parentis nostri, de rotulis causarum civitatis illius, ad nos per appellacionem devolutis, absentibus partibus transmittendis, quasdam commissiones ex cancellaria nostra, in privatis civium causis, impetrare consuevisse, quibus in iudicium commissariorum nostrorum, etiam in loca longinqua non sine dispendio et iactura sua evocentur. Supplicarentque nobis, ut ipsosque cives Leopolienses a iudiciis commisariorum nostrorum exemptos faceremus. Quamobrem privilegiis serenissimorum praedecessorum decretoque atque ordinacioni divi parentis nostri inhaerentes, quemadmodum proconsul, consules, advocatus et scabini atque cives et suburbani ac alii omnes iurisdicionis civitatis Leopoliensis exempti sunt a iudiciis dignitariorum et officialium quorumvis regni nostri. In causis vero publicis civitatis, coram nullo commissariorum nostrorum iudicio, tantum coram nobis ipsis, citati respondere debent. Ita etiam statuimus cives ipsos et suburbanos ac singulatim quemlibet eorum, qui sunt sub iurisdicione civili Leopoliensi, in privatis causis quocunque nomine censeri poterint, a iudiciis quorumvis commissariorum nostrorum prorsus exemptos et liberos esse, prout eosdem eximimus et liberamus perpetuis temporibus et in aevum, neque amplius contra ipsos cives et suburbanos ac eos, qui sunt sub iurisdicione civili Leopoliensi, in quibuscunque causis illorum aliquae commissiones e cancellaria nostra ullo modo aut praetextu dari debent. Et si quae a quopiam impetrate fuerint, eae nullius momenti ac roboris erunt, sed neque etiam ad eas respondere aut se sistere coram commissariis asstricti erunt. Verum secundum commemoratam ordinacionem divi parentis nostri in causis suis privatis a iudiciis illorum ordinariis, ad tribunal nostrum per appellacionem devolutis, rotuli causarum officiose absentibus partibus, ad nos transmittendi sunt. Harum testimonio literarum, quibus sigillum nostrum subappensum est. Datum in conventione generali Cracoviensi, feria sexta ante dominicam Palmarum proxima, anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo tertio, regni vero nostri anno vigesimo quarto.

Ioannes Oczieski regni Poloniae cancellarius subscripsit.

Relatio magnifici Ioannis de Ocziessino regni Poloniae cancellarii, succamerarii, burgrabii Cracoviensibus, Sandecensis, Olstinensis etc. capitanei.

Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо всім і кожному, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Хоча за привілеями найясніших наших попередників бурмистру, райцям, війту, лавникам, міщанам і всім тим, що знаходяться під юрисдикцією нашого міста Львова було надано право, щоб вони не позивалися з своєї юрисдикції до воєвод, каштелянів, старост, підстарост, суддів, підсудків, земських, гродських та будь-яких інших судів нашого королівства; кожен з них тільки перед війтом, в своєму міському праві, а війт тільки перед нами повинен відповідати. За декретом божественного нашого батька бурмистер, райці і війт у громадських справах міста не зобов‘язані відповідати перед жодним нашим комісарським судом, а тільки - перед нами, коли їх викличуть, там, де ми будемо разом з нашим двором, на вічні часи. Однак, райці нашого міста Львова через своїх посланців, висланих до нас в громадських справах того міста, повідомили нам, що не за цим їхнім правом, проти розпорядження божественного нашого батька при ротулах судових справ того міста, що приходять до нас шляхом апеляції за відсутністю судових сторін у випадку приватних справ міщан, деякі комісії з нашої канцелярії звичайно добиваються, щоб викликалися (міщани) до судів наших комісарів, часом у дуже віддалені місця з втратою і шкодою для себе. І просили нас, щоб тих львівських міщан від наших комісарських судів ми вилучили. З цієї причини за привілеями найясніших попередників, декретом і розпорядженням божественного нашого батька утвердилося, що бурмистер, райці, війт і лавники, а також міщани і передміщани та інші всі (люди) юрисдикції міста Львова були вилучені від судів достойників та будь-яких урядовців нашого королівства, а у громадських справах міста не повинні відповідати перед жодним нашим комісарським судом, тільки перед нами. Отже встановлюємо, щоб ці міщани і передміщани та кожний з них, що є під юрисдикцією міста Львова, і в будь-яких приватних справах, що могли виникнути, від будь-яких наших комісарських судів цілком мають бути вилучені і звільнені, згідно з тим їх вилучаємо і звільняємо на вічні часи і назавжди. І щоб більше проти тих міщан, передміщан і тих, хто є під львівською міською юрисдикцією, у будь-яких їх справах якісь комісії з нашої канцелярії жодним способом або приводом не повинні давати. І якщо якигось (комісій) будуть добиватися, тоді це не буде мати жодного значення і сили, і вони не будуть змушені навіть відповідати або затримуватися при комісарах. Але відповідно до згадуваного розпорядження нашого божественного батька у своїх приватних справах від таких ординарних судів, коли шляхом апеляції (справи) до наших трибуналів приходять, ротули справ офіційно при відсутності сторін до нас мають пересилатися. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Дано на вальному сеймі у Пйотркові у найближчу п‘ятницю після “Вербної” неділі, року Божого 1553, нашого панування - 24.

Йоан Оцєський, канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням вельможного Йоана з Оцєшино, канцлера нашого королівства, краківського підкоморія та бургграбія, сандецького та ольштинського старости і т.д.

1553 р., березня 27, Краків

Сигізмунд Август скасовує старий звичай, згідно з яким внуки не брали участі в розподілі дідівського майна поряд з дядьками і тітками

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.477. Пергамент: 32,2х56,5 + 10,5 см. Ініціал "І". Написи: "Regestratae" (XVI), "Privilegium plebisciti de successionibus nepotum, anno 1553" (XVI). Текст у кількох місцях пергаменту вицвів. На шовковому червоно-жовтому шнурку печатка: Gum., XIV, №50.

Коп.: MK, 83, k.174-174v; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.9-11; спр.615, арк.98-100; Czart., 2014, k.77-79; Czart., 2029, k.95-98.

Регести: MRPS, V/1, №1537; Каталог, №549.

In nomine Domini. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituanie, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiaviae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Culmensis, Elbingensis, Pomeranieque etc. dominus et heres. Significamus praesentibus literis nostris, quorum expedit, universis et singulis, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quia etsi in civitate nostra Leopoliensi veteri receptaque consuetudine observatum sit, quod nepotes quorum parentes non fuerant emancipati inter patruos vel materteras iure repraesentativo in loco parentum non cupiebant aliquam successionem et neque ad sortes avitas post mortem avi et aviae admittebantur, tamen quia haec ipsa consuetudo civibus nostris Leopoliensibus, visa est iuri repugnare atque ob id intolerabilis, quod nepotes iure parentum suorum non emancipatorum gaudere et sortes huiusmodi avitas, post parentes eorum avum et aviam percipere non debeant, unaminique consensu universorum civium Leopoliensium per nuntios civitatis eiusdem in publicis illorum negotiis ad nos missos, supplicatum essent nobis, ut eam consuetudinem iuri contrariam abrogaremus. Quamobrem nos eiusmodi consuetudinem prorsus abrogando et cassando statuimus, deinceps perpetuis temporibus hoc plebiscitum observandum a civibus nostris Leopoliensibus praesentibus et pro tempore futuris. Quod nepotes in loco parentum suorum non expeditorum sexus utriusque iure repraesentativo, post eorum mortem aequam sortem ex bonis omnibus mobillibus et immobilibus haereditariis cum patruis et materteris accipient, idque in hunc modum, quod omnes quicunque ad successionem eiusmodi de iure pertinebant debent comportare pro interesse suo universa bona quaecunque a parentibus suis acceperant, vel parentes quovis modo in usus illorum impenderant. Quibus comportatis factaque prius divisione mobilium, deinde taxatio immobilium bonorum per iuratos cives, quos consulatus ex officio suo designaverit, fieri debet. Et qua taxatione sortes bonorum immobilium, que ex divisione nepotibus provenerint, per proximiores haeredes pecunia aut bonis mobilibus solui et redimi debent, atque ita universa bona immobilia seu stantia ipsi filii aut filiae, uti gradu proximiores haereditariae obtinebunt, et in eis haereditabunt perpetuae et

in aevum. Caeterum quod attinet eos ipsos cives, qui ad praesens antiquam hoc plebiscitum et constitutio intercessit eiusmodi in negociis successionum causas aliquas haberent, facimus plenariam potestatem proconsuli et consulibus Leopoliensibus, ut illis civibus quibus eo nomine controversiae intercedunt, actersitis inter illos concordias aequitati, quae fuerint, quam maxime consentaneae faciant, atque universam inter illos controversiam sive iure, sive quacunque alia ratione et praetextu exortam sopiant, etiam ubi opus fuerit mediante decreto suo decidant ac fine debito concludant. In eo vero quod decreverint, nulla appelatione prorsus admissa, executionem sententiae, quam officium ipsum consulare promulagaverit sine ulla dilacione inter partes facere debent. Quas quidem sententias et concordias per consulatum Leopoliensium in eiusmodi causis, quae ad hoc usque tempus intercesserint faciendas nos praesentibus approbamus, ratificamus et confirmamus, decernendo robur, debitae et perpetuae firmitatis obtenturas. Harum testimonio literarum quibus sigillum nostrum subappensum est. Datum Cracoviae in conventione generali feria secunda post dominicam Palmarum proxima, anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo tertio, regni vero nostri anno vigesimo quarto. Praesentibus reverendissimo et reverendis in Christo patribus dominis Nicolao Dziergowski archiepiscopo Gneznensi, legato nato et primate, Andrea Zebrzidowski Cracoviensi, Ioanne Droiewski Vladislaviensi, Andrea Noskowski Plocensi, Andrea Czarnkowski electo Poznaniensi, Iacobo Uchanski Chelmensi, ecclesiarum episcopis, necnon magnificis, generosis et venerabilibus Petro Cmitha in Visnicze comite Cracoviensi, regni nostri supremo marschalco ac Cracoviensi, Scepusiensi, Praemisliensi Colensique, Nicolao Odnowski de Fulstin Sandomiriensi ac Leopoliensi, Martino Zborowski Calissiensi ac Schidloviensi Odalanoviensique, Ioanne a Cosczieliecz Siradiensi, maioris Poloniae generali et Naklensi, Andrea a Thenczin comite Lublinensi ac Rohatinensi Szniatinensique, Ioanne de Mieliecz Podoliae ac Grodecensi Chmielnicensique, Nicolao de Szieniawa Belzensi, exercituum regni nostri campestri ac Chaliciensi Colomiensique, Ioanne Dziergowski de Pawlowo Masoviae ac vicesgerenti Varschaviensique, palatinis et capitaneis, Georgio Conarski Calissiensi, Stanislao Maczieiowski Voinicensi, curiae nostrae marschalco, Zawichostensi Lubomliensique, Stanislao a Thenczyn comite Leopoliensi, Lublinensi Belzensique, Spitcone Iordan de Zakliczin Sandecensi, regni nostri thesaurario, Valentino Dembienski Biecensi, burgrabio Cracoviensi, Nicolao Miskowski de Mirow Radomiensi ac Oswieczimensi, Zatoriensi Miedzirzecensique, Ioanne a Gologori Haliciensi, Ioanne Bonar de Balicze Chelmensi, magno procuratore Cracoviensi Rabstinensique, castellanis et capitaneis, Ioanne de Ociessino regni nostri cancellario, succamerario burgrabioque Cracoviensi ac Sandecensi et Olstinensi capitaneo, Ioanne Przerembski regni nostri vicecancellario ac Gneznensi, Cracoviensi et sancti Floriani in Cleparz praeposito, Georgio Podlodowski Cracoviensi, Petro Arciechowski praeposito Stobniczensi ac Varschaviensi, canonicis causarumque Podlassensium, Ioanne Sirakowski, curiae nostrae referendariis, Petro Miskowski, Andrea Przeczlawski, Martino Cromero, canonicis Cracoviensi, secretariis nostris ac aliis quam plurimis dignitariis, officialibus et aulicis nostris, circa praemissa existentibus. Datum per

manus magnifici Ioannis de Ocziessino regni Poloniae cancelarii, succamerarii burgrabiique Cracoviensis, Sandecensis, Olstinensis etc. capitanei, sincere nobis dilecti.

Relatio magnifici Ioannis de Ocziessino regni Poloniae cancellarii, succamerarii, burgrabii Cracoviensis, Sandecensis, Olsztynensis etc. capitanei.

Ioannes Oczieski regni Poloniae cancelarius subscripsit.

В ім'я Господа аміньо. Для вічної пам'яті справи. Ми Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім і кожному, кому необхідно, які читатимуть. Хоча в нашому місті Львові був прийнятий і дотримувався давній та загальновживаний звичай, що внуки, які батьків не мають, позбавлені дядьками чи тітками права участі у батьківській долі та не мають прагнути якого-небудь успадкування і до дідівських часток після смерті діда і баби. Однак, тому що цей звичай нашими львівськими міщанами є переглянутий, суперечний праву і через це нестерпний, що внуки право своїх батьків не успадковують і ті дідівські частини після (смерті) батьків, діда і баби отримати не можуть. За одностайною згодою всіх львівських міщан, що через посланців того міста, висланих до нас у громадських справах, просили нас, щоб цей звичай, суперечний праву, ми відмінили. Внаслідок цього ми встановлюємо, цей звичай відміюючи і скасовуючи, щоб надалі вічними часами дотримуватися ухвали, (прийнятої) нашими львівськими міщанами, як теперішніми, так і майбутніми часами. Щоб внуки обох статей долі своїх предків не були позбавлені і за правом представництва після смерті (батьків) у рівній частині з дядьками і тітками допускалися (до успадкування), як у рухомих, так і нерухомих спадщинах. У такий спосіб, що всі (онуки), які мають право до цього успадкування, повинні звести в одне усе своє добро, яке вони отримали від своїх батьків або (показати), що батьки будь-яким чином у користуванні тим (добром) заважали. Ці рахунки і факти попереднього поділу рухомого (майна), потім оцінка нерухомого (майна) (має робитися) присяжними міщанами, що консулат з свого уряду повинен буде визначити. І за оцінкою часток нерухомого майна, що з поділом онукам відбуде, кревні спадкоємці грішми чи рухомим майном мають сплатити чи повернути (ці частки). І таким чином, все нерухоме майно тобто нерухомість ці сини чи дочки заправом кревних (родичів) спадкоємно хай наділяться та успадкують назавжди і на вічні часи. Інше, чого торкається ця ухвала і постанова цих міщан стосовно справ успадкування, що (міщани) хочуть мати. Даємо повну владу бурмистру і райцям, щоб між тими міщанами, які його (онука) іменем ведуть суперечки, (бурмистр і райці) створювали між ними рівноправні майбутні умови, як можна правдивіше чинили і всі суперечки між ними за правом, чи будь-яким іншим способом і також надзвичайним чином втихомирювали; також, де буде потреба, своїм посередницьким декретом мають вирішувати остаточно і належно закінчувати. І від того (рішення), що вони (бурмистер і райці) постановлять, жодної апеляції не допускаємо, виконання судових вироків, що раєький уряд оприлюднив, мають чинитися без жодної затримки між сторонами. При цьому судові вироки і умови, що львівським консулатом в такого роду справах зроблені, що до цього часу дійсні, ми даною (грамотою) схвалюємо, ратифікуємо і підтверджуємо, вирішивши наділити сильною, належною і вічною

міццю. Дано в Кракові на вальному нашому сеймі, в понеділок, після "Вербної" неділі, року Божого 1553, нашого панування - 24.

Йоан з Оцєшно, віце-канцлер Польського королівства.

За свідченням вельможного Йоана з Оцєшно, віце-канцлера Польського королівства, краківського підкоморія і бурграбія, сандомирського старости і т.д.

144

1554 р., квітня 12, Люблін

Сигізмунд Август підтверджує та повністю наводить такі документи: декрет Сигізмунда I від 2 вересня 1547 р., привілей Сигізмунда I від 28 січня 1545 р., привілей Сигізмунда Августа від 24 березня 1553 р., декрет Сигізмунда I від 13 жовтня 1542 р.

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.485. Документ у вигляді зошита з восьми пергаментних аркушів розміром: 31х20 см. Написи: "Sigismundi Augusti 4 privilegia, tria evocationis extra forum, quartum libertatio a theloneo. Decretum ratione iudiciorum commissariorum s[uae] r[egiae] maiestatis in relationibus [latum], Warsoviae, feria 6 ante dominicam Iudica anno 1612, inter partes dominicanos et magistratum Leopoliensem" (XVII). На шовковому синьому шнурку печатка в бляшаній коробці без вічка: Gum., XIV, №50.

Регести: Каталог, №559.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae etc. dominus et haeres. Significamus tenore praesentium, quibus expedit, universis, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris. Exhibuisse coram nobis certos consiliarios nostros nomine famatorum proconsulis et consulum civitatis nostrae Leopoliensis literas privilegiorum infrascriptorum sub titulis et sigillis nostris et serenissimi domini parentis nostri desideratissimi subappensis, quas nos vidimus sanas, salvas et integras nullaque vitio aut suspicioni obnoxias, supplicasseque nobis, ut eiusmodi literas per modum transumpti describi et sub titulo et sigillo nostri civibus Leopoliensibus extradi mandare dignaremur. Primum autem privilegium tenoris fuerat sequentis.

*Далі наводиться декрет Сигізмунда I від 2 вересня 1547 р., виданий в справі між священиком Хомою та райцями міста Львова, за яким райці мають відповідати судово тільки перед королем (**Ориг.**: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.456; **Регести**: MRPS, IV/1, N7994; Каталог, №526). Після цього подано текст:*

Privilegium II.

Далі наводиться привілей Сигізмунда I від 28 січня 1545 р., див. док. №121. Після цього подано текст:

Privilegium III.

Далі наводиться привілей Сигізмунда Августа від 24 березня 1553 р., див. док. №142. Після цього подано текст:

Privilegium IIII.

*Далі наводиться декрет Сигізмунда I від 13 жовтня 1542 р., виданий у Кракові: Сигізмунд I вирішує на користь львівських міщан суперечку, що виникла між ними та краківським воєводою, орендарем міст Холма, Белза і Грубешова Андрія з Тенчина про оплату ними мостового, гребельного та інших податків за різні товари, і зобов'язав всіх збирачів не стягувати мита з львівських міщан в усьому королівстві згідно з привілеєм короля Олександра (**Ориг.**: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.425; **Регести**: MRPS, IV/3, N20906; Каталог, №490). Після цього подано текст:*

Nos itaque Sigismundus Augustus rex praefatus supplicationibus eiusmodi consiliariorum nostrorum apud nos pro famatis civibus Leopoliensibus factis benigne annuentes, suprascriptas a nobis visas literas eorum privilegium et iurium praeinsertorum ex originalibus decsribi et in hanc transumpti formam redigi atque memoratis civibus Leopoliensibus sub titulo et sigillo nostro appenso extradi mandavimus, decrevimusque prout et praesentibus decernimus, ut iis transumpti literis, tam in iudiciis, quam alias ubique locorum, ubi et quoties necessarium fuerit firmiter, stetur et indubia fides adhibeatur, non aliter quamsi ipsae literae originales in medium produceretur. In quorum omnium et singulorum praemissorum fidem et evidentius testimonium, sigillum nostrum praesentibus appensi mandavimus. Actum et datum in civitate nostra Lublinensi feria quinta ante dominicam Iubilate proxima, anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo quarto, regni nostri vigesimo quinto.

Ioannis Ocieski regni Poloniae cancellarius subscripsit.

Relatio magnifici Ioannis de Ocieschino regni Poloniae canccellarii, Cracoviensis generalis ac Sandecensis Olschtinensisque capitanei, succamerarii et burgrabii Cracoviensis.

Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо всім, кому необхідно, хто це читатиме. Представлено нам певними нашими дорадниками від імені славетних бурмистра і райців нашого міста Львова грамоти нижче написаних привілеїв під титулами і підвісними печатками нашими та найяснішого пана, нашого дорогого батька, які ми

бачили, цілі, непошкоджені та недоторані, позбавлені жодного недоліку або підозри, і просили, щоб ми вважали за гідне ті грамоти шляхом трансумпту переписати і наказали видати під нашим титулом та печаткою львівським міщанам. Зміст першого привілею наводиться.

Далі наводиться декрет Сигізмунда I від 2 вересня 1547 р., виданий в справі між священиком Хомою та райцями міста Львова. Після цього подано текст:

Другий привілей.

Далі наводиться привілей Сигізмунда I від 28 січня 1545 р., див. док. №121. Після цього подано текст:

Третій привілей.

Далі наводиться привілей Сигізмунда Августа від 24 березня 1553 р., див. док. №142. Після цього подано текст:

Четвертий привілей.

Далі наводиться декрет Сигізмунда I від 13 жовтня 1542 р., виданий у Кракові. Після цього подано текст:

Таким чином, ми Сигізмунд Август, вищезгаданий король, схиляючись на таке прохання наших дорадників, подане від імені славетних львівських райців, вищеописані бачені нами грамоти тих попередньо внесених привілеїв та прав ми наказали з оригіналів переписати і у цій формі трансумпту виконати та згаданим львівським міщанам під нашим титулом та підвісною печаткою видати; вирішили та даною (грамотою) вирішуємо, щоб ці трансумовані грамоти, як у судах, так й інших будь-яких місцях, де виникне потреба звернутися, хай будуть такими міцними, непорушними з бузсумнівним довір'ям, не інакше, ніби власне грамоти оригіналів були приведені. Для довіри та очевидного засвідчення цього всього нашу печатку до даної (грамоти) наказали підвісити. Діялося і дано у Любліні у найближчий четвер перед неділею "Юбіляте", року Божого 1554, нашого панування - 25.

Йоан Оцєський, канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням вельможного Йоана з Оцєшино, канцлера нашого королівства, краківського генерального старости, підкоморія та бурграбія, сандецького та ольштинського старости.

145

1554 р., квітня 16, Люблін

Сигізмунд Август підтверджує та повністю наводить привілей Владислава III від 18 липня 1444 р.

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.487. Пергамент: 43,3х61,3 + 12 см. Написи: "De taxandis bonis haereditariis hominum extraneale iurisdictionis, 1444 et 1554" (XVI), "Vladisali Varnensis et Sigismundi Augusti" (XVII). Печатка відсутня. Залишився шовковий синьо-коричневий шнурок.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.107, арк.23-24зв; оп.2, спр.614, арк.52-55; спр.615, арк.101-105 Czart., 2014, k.81-84; Czart., 2029, k.99-103.

Регест: Каталог, №561.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Cuiaviae, Lanciciae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Culmensis, Elbingensis Pomeraniaeque etc. dominus et heres. Significamus praesentibus literis nostris, universis et singulis, tam praesentibus, quam futuris, harum noticiam habituris. Exhibitas esse nobis per certos consiliarios nostros, nomine famatorum proconsulis et consulum civitatis nostrae Leopoliensis literas pargameneas serenissimi Vladislai regis, super immunitatem non obtinendorum bonorum immobilium in civitate Leopoliensi per nobiles terrigenas vel spirituales personas, post mortem et decessum alicuius, integras et omni prorsus suspicionis nota carentes, suppplicatumque nobis fuisse, ut eas authoritate nostra regia confirmare dignaremur. Quarum quidem literarum verba sunt haec.

Далі наводиться привілей Владислава III від 18 липня 1444 р., див. док. №37. Після цього подано текст:

Proinde nos Sigismundus Augustus rex, praeinsertas literas Vladislai regis in omnibus conditionibus, clausulis et articulis approbamus, ratificamus et confirmamus. Decernentes neminem ex nobilibus, terrigenis et spiritualibus, domus sive quaecunque bona immobilia in civitate nostra Leopoliensi sub iurisditioneque civitatis illius ubivis locorum consistentia possidere et obtinere, sed illa divendere non aliis, quam iurisditionis civitatis Leopoliensis hominibus, infra spatium unius anni post adeptionem eiusmodi bonorum immobilium debere et asstrictos esse perpetuis temporibus in aevum. Quoniam vero plerunque usu venire solet, quosdam civium Leopoliensium ad extremam aegestatem redigi ac aere alieno implicari, creditoresque ex bonis immobilibus illorum solutionem debitorum suorum repetere, atque saepius debita valorem bonorum illorum immobilium excedere, quosdam autem summam debitorum in bonis suis mobilibus duplo vel quadruplo augere ne eo praetextu bona a

propinquoribus vel ab ipsis civibus Leopoliensibus redimi possint. Eaque ratione alienae iurisditionis homines sese in possessiones bonorum immobilium civitatis illius contra iura Leopoliensia ingereret. Quare statuimus deinceps perpetuis temporibus observandum, ut nemini civium Leopoliensium seu incolis iurisditionis illorum deinceps liceat valorem bonorum suorum immobilium in maiori summa pecuniarum obligare seu quocunque modo inscribere. Quod si aliquando alicuius civis Leopoliensis bona immobilia quispiam nobilis, terrigena vel spiritualis seu extraneae iurisditionis sive per successionem aut devolutionem, sive iure obligationis aut inscriptionis sive etiam alio quocunque alio modo adeptus fuerit, ea infra anni spatium vendere homini iurisditionis Leopoliensis tenebitur. Idque ea ratione quod priusquam bona illa obligata fuerint seu divendi debuerint, magistratus civitatis Leopoliensis sub iuramentis ad officia praestitis, vera, iusta legitimaque taxatione, eadem taxare et aestimare debet ac secundum eiusmodi taxationem vel propinquioribus vel aliis iurisditionis Leopoliensis vendere infra anni spatium illa tenebuntur. Si vero neque propinquior neque alius quisquam iurisditionis Leopoliensis, haec ipsa bona infra anni spatium emerit, tum demum possessori eorum nobili terrigenae sive spirituali quiete possidere eadem licebit, non tamen in maiori summa, per qua taxata fuerant, tantis perque illis utifrui, donec vel propinquior, vel iurisditionis Leopoliensis civis illa eadem summa pecuniarum emerit. Harum testimonio literarum quibus sigillum nostrum subappensum est. Datum Lublini in conventione generali feria secunda post dominicam Iubilatae, anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo quarto, regni vero nostri anno vigesimo quinto. Praesentibus reverendis in Christo patribus magnificis, generosis et venerabilibus Andrea Zebrzidowski Cracoviensi, Ioanne Droiowski Vladislaviensi, Iacobo Uchanski Chelmensi, ecclesiarum episcopis, Stanislao comite in Lublin Sandomiriensi, Lublinensi Belzensique, Martino Zborowski Calissiensi, Schidloviensi Odalanoviensique, Andrea de Kosczieliecz Lancitiensi Bidgostiensique, Andrea comite a Thenczin Lublinensi, palatinis, ac Rohatinensi Szniatinensique, Stanislao Maczieiowski Sandomiriensi, regni nostri marschalco ac Lubomliensi Zawichostensique, Erasmo de Krethkow Gneznensi ac Pizdrensi, Floriano Zebrzidowski Lublinensi, Philippo de Thrciana Rawensi, Spitcone Iordan de Zakliczin Sandecensi, regni nostri thezaurario, Praemisliensi et Camionacensi, Sebastioano a Mieliecz Visliciensi, Valentino Dembienski Biecensi, Ioanne Luthomirski Brzezinensi, curiae nostrae thezaurario, burgrabio Cracoviensi, Radomiensi Lancitiensique, Ioanne de Ocziessino regni nostri cancellario, generali Cracoviensi, Sandecensi Olstinensique capitaneis, succamerario et burgrabio Cracoviensi, Ioanne de Przeramb regni nostri vicecancellario, Cracoviensi, Gneznensi et sancti Floriani extra muros Cracoviensi praeposito, Georgio Podlodowski canonico Cracoviensi, serenissimae dominae Catherinae reginae, coniugis nostrae charissimae cancellario, Ioanne Sirakowski tribuno Siradiensi, curiae nostrae referendariis, ac aliis quam plurimis dignitariis et officialibus nostris, testibus circa praemissa. Datum per manus eiusdem magnifici Ioannis de Ocziessino regni Poloniae cancellarii, generalis Cracoviensis, Sandecensis, Olstinensis capitanei, succamerarii et burgrabii Cracoviensis.

Ioannes Ocieski regni Poloniae cancellarius subscripsit.

Relatio magnifici Ioannis de Ocziessino regni Poloniae cancellarii, generalis Cracoviensis, Sandecensis, Olstinensis capitanei, succamerarii et burgrabii Cracoviensis.

В ім'я Господа. Для вічної пам'яті справи. Ми Сигізмунд Август, (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо, як сучасникам, так і прийдешнім, які це читатимуть. Пред'явили нам певні наші дорадники від імені славетних бурмистра і райців нашого міста Львова пергаментну, непорушну і позбавлену жодної підозри грамоту найяснішого короля Владислава про імунітет нерухомого майна у місті Львові, що залишилося після смерті чи відходу шляхетних зем'ян чи духовних осіб. І просили нас (дорадники), щоб ми вважали за гідне цю (грамоту) нашою королівською повагою підтвердити.

Далі наводиться привілей Владислава III від 18 липня 1444 р., див. док. №37. Після цього подано текст:

Тому ми король Сигізмунд Август грамоту короля Владислава у всіх умовах, клаузулах і статтях схвалюємо, ратифікуємо і підтверджуємо. Вирішуючи, що ніхто з шляхетних зем'ян чи духовних (осіб) (немає) посідати і володіти будинком чи будь-якою нерухомістю у нашому місті Львові, що знаходиться під міською юрисдикцією в будь-якому місці (міста). Але ті (маєтки) повинні і будуть зобов'язані відпродати нікому іншому, а тільки людям львівської міської юрисдикції після одного року з часу набуття того нерухомого майна, вічними часами і назавжди. Оскільки стало звичаєм, що переважно, коли львівські жителі є доведеними до останньої бідності, при цьому чужі гроші є замішані, і кредитори часто за борги з тих обтяжених нерухомих маєтків вимагають сплату вартістю тих нерухомих маєтків. А сума боргів на тих рухомих маєтках удвічі, вчетверо помножується, і під цим приводом кревні родичі чи львівські міщани не можуть відкупити (це майно). З цієї причини людей чужої юрисдикції вводять у власність нерухомими маєтками того міста всупереч львівському праву. Тому, далі встановлюємо для дотримання вічними часами, щоб нікому з львівських міщан чи жителів тієї юрисдикції не було дозволено зобов'язуватися чи будь-яким способом записувати у великій сумі гроші (під заставу) вартості своїх нерухомих маєтків. І якщо коли-небудь якийсь львівський міщанин нерухоме майно відступить якомусь шляхетному зем'янину чи духовній (особі) або (людині) іншої юрисдикції шляхом успадкування або (передачі) посагу, чи правом зобов'язання або запису, чи якимось іншим чином, тоді це (майно) буде зобов'язаний протягом року продати людині львівської юрисдикції. З цієї причини, перш ніж, ті маєтки будуть зобов'язані чи мусять бути відпроданими, магістрат міста Львова під присягами, складеними при уряді, повинен за справжньою, справедливою і законною оцінкою цього (майна) визначити вартість і оцінити. І згідно з такою оцінкою кревним родичам або іншим

(людям) львівської юрисдикції (магістрат) зобов'язаний продати протягом року. Якщо ні кревний родич, ні інший будь-який (міщанин) львівської юрисдикції ці маєтки протягом року не купить, тоді лише буде дозволяємо залишити у володінні цього шляхетного зем'янина чи духовної (особи), однак не у більшій сумі, що була за оцінкою. Так довго він може користуватися, поки близький родич або міщанин львівської юрисдикції ту суму грішми не сплатить. Для засвідчення цієї грамоти нашу печатку є підвішано. Дано у Любліні на вальному сеймі, у понеділок після неділі "Юбіляте", року Божого 1554, нашого панування - 25, у присутності (*список свідків*).

Йоан з Оцєшно, канцлер Польського королівства.

За свідченням вельможного Йоана з Оцєшно, канцлера Польського королівства, генерального краківського, сандецького і ольштинського старости, краківського підкоморія і бурграбія.

146

1554 р., квітня 16, Люблін

Сигізмунд Август на прохання львівських мешканців замінює оплату торгового мита на замок живою рибою грошовим податком, встановлюючи його розміри

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.486. Пергамент: 24,8х53,8 + 9,3 см. Написи: "Regestratae" (XVI), "De foralibus a piscibus recentibus, anno 1554" (XVI), "Sigismundi Augusti" (XVII). На шовковому червоно-зеленому шнурку в бляшаній коробці печатка: Gum., XIV, №50.

Регест: Каталог, №560.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, necnon terrarum Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lancitiae, Cuiaviae, Russiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiae, Culmensis, Elbingensis Pomeraniaeque etc. Significamus praesentibus literis nostris, quibus expedit, universis et singulis, harum noticiam habituris, tam praesentibus, quam futuris. Quod etsi antiquitus cives nostri Leopolienses vivorum piscium foralia ad arcem nostram Leopoliensem dare soliti sunt, cum tamen saepius quererentur, se eo nomine ab officialibus capitaneorum plus aequo gravari, supplicarentque nobis per nuntios suos ad nos in civitatis illius negotiis missos, ut eam consuetudinem abrogare atque certam ordinationem nostram in eo illis perpetuis temporibus constituere dignaremur. Ne tamen proventibus capitaneatus illius aliquid decedat, negotium hoc ad magnificum Spithek Iordan de Zakliczin castellanum Sandecensem, regni nostri thezaurarium Praemisliensemque capitaneum retulimus, ut is ex thezauri nostri regestris ea de re certiores nos redderet, cumque ab eo sufficienter edocti essemus, nihil hac piscium exactione commodis capitaneatus detrahi, quin futuram accessionem non parvam, si loco

piscium pecuniaria pensio capitaneo nostro a civibus Leopoliensibus conferretur. Quare nos tum ipsorum civium Leopoliensium, tum quorundam consiliariorum nostrorum pretibus pro illis factis permoti, eam ipsam consuetudinem exigendorum pro foralibus piscium vivorum, statuimus perpetuis temporibus observandum, ut cives duntaxat et incolae iurisditionis civilis Leopoliensis, a vasis piscium vivorum, qui in forum civitatis Leopoliensis advehi solent, nullos pisces deinceps capitaneo nostro conferre asstricti sint, sed loco piscium a singulis vasis integris luceorum maiorum simulque carponum maiorum per grossos duos. Ab aliis autem vasis cuiuscunque generis piscium et minorum luceorum et minorum carponum aliorumque quocunque nomine vocatorum piscium, exceptis ut commemoratum est luceis et carponibus maioribus, non ampliusque per grossum unum. A mediis vero vasis mediam exactionem eorundem foralium capitaneo pro tempore existenti ad arcem nostram Leopoliensem dare et solvere asstricti erunt, salva tamen advitalitate magnifici Nicolai Odnowski a Fulstin palatini Cracoviensis, moderni Leopoliensis capitanei permanente. Quare omnibus et singulis capitaneis pro tempore existentibus Leopoliensibus, mandamus, ut cives Leopolienses et quaemvis iurisditionis eorum incolam, in superius recensita perpetua concessione nostra inviolabiliter conservent et manuteneant, neque ullam exactionem foralium a vasis vivorum piscium ab illis exigant, sed a singulis integris vasis luceorum et carponum maiorum per grossos duos, ab aliis vero luceis et carponibus minoribus caeterisque quocunque cognomine appellatis piscibus, per grossum, a mediis autem vasis per mediam exactionem eiusmodi foralium exigant. Harum testimonio literarum quibus sigillum nostrum subappensum est. Datum Lublini in conventione generali feria secunda post dominicam Iubilate, anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo quarto, regni vero nostri anno vigesimo quinto. Praesentibus reverendis in Christo patribus magnificis, venerabilibus et generosis Andrea Zebrzidowski Cracoviensi, Ioanne Droiowski Vladislaviensi, Iacobo Uchanski Chelmensi, ecclesiarum episcopis, Stanislao comite in Lublin Sandomiriensi, Lublinensi Belzensique, Martino Zborowski Calissiensi, Schidloviensi Odalanoviensique, Andrea de Kosczieliecz Lancitiensi Bidgostiensique, Andrea comite a Thenczin Lublinensi, palatinis, ac Rohatinensi Szniatinensique, Stanislao Maczieiowski Sandomiriensi, regni nostri marschalco ac Lubomliensi Zawichostensique, Erasmo de Krethkow Gneznensi ac Pizdrensi, Floriano Zebrzidowski Lublinensi, Spitcone Iordan de Zakliczin Sandecensi, regni nostri thezaurario, Praemisliensi et Camionacensi, Valentino Dembienski Biecensi, Ioanne Luthomirski Brzezinensi, castellanis, curiae nostrae thezaurario, burgrabio Cracoviensi, Radomiensi Lancitiensique, Ioanne de Ocziessino regni nostri cancellario, generali Cracoviensi, Sandecensi Olstinensique capitaneis, succamerario, burgrabio Cracoviensi, Ioanne de Przeramb regni nostri vicecancellario, Cracoviensi, Gneznensi et sancti Floriani extra muros Cracoviensi praeposito, Georgio Podlodowski canonico Cracoviensi, serenissimae dominae Catherinae reginae, coniugis nostrae charissimae cancellario, Ioanne Sirakowski tribuno Siradiensi, curiae nostrae referendariis, ac aliis quam plurimis dignitariis et officialibus nostris, testibus circa praemissa. Datum per manus magnifici Ioannis de Ocziessino regni Poloniae cancellarii, generalis Cracoviensis, Sandecensis, Olstinensis capitanei, succamerarii et burgrabii Cracoviensis, sincere nobis dilecti.

Ioannes Ocieski regni Poloniae cancellarius subscripsit.

Relatio magnifici Ioannis de Ocziessino regni Poloniae cancellarii, generalis Cracoviensis, Sandecensis, Olstinensis capitanei, succamerarii et burgrabii Cracoviensis.

Ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Ми Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо всім і кожному, кому необхідно, хто це читатиме, як сучасникам, так і прийдешнім. Хоча здавна наші львівські міщани повинні були давати торгове мито живою рибою до нашого львівського замку, однак скаржилися від свого імені, що часто від старостинських урядовців більше за необхідне є обтяженими, і просили нас через своїх посланців, надісланих до нас у справах цього міста, щоб цей звичай ми вважали за гідне відмінити і встановити певне розпорядження в цьому їм (міщанам) на вічні часи. Але, щоб прибутки того староства якось не зменшилися, цю справу до ясновельможного Спитка Йордана із Закличина, сандецького каштеляна, скарбника нашого королівства і перемиського старости ми відправили, щоб за реєстрами нашої скарбниці (він) надійніше про цю справу розповів би. Тому про це ми були достатньо освідомлені, що не стягується як податок з риби для доходів староства і майбутнє збільшення (доходів буде) немале, якщо замість риб грошову сплату від львівських міщан передати нашому старості. Ми заохочені проханнями, як тих львівських міщан, так і деяких наших дорадників, (залишаючи) цей звичай стягувати торгове мито живою рибою, встановлюємо для дотримання на вічні часи, щоб тільки міщани і жителі львівських міських юрисдикцій, від бочок живої риби, яку на торги міста Львова звично привозять, жодної риби надалі нашому старості не були зобов‘язані передавати, але замість риби від кожної повної бочки великих щупаків і також великих карпів мають дати два гроші, а від інших бочок будь-якого виду риб та малих щупаків і малих карпів і будь-якої іншої риби, як би вона не називалася, за винятком, як є вищезгадано, великих щупаків і карпів, не більше одного гроша, а від половини бочки - половину того торгового податку нашому старості, що буде на той час, до нашого львівського замку зобов‘язані дати і сплатити. Однак, зберігаємо (цей звичай) за життя ясновельможного Миколи Одновського з Фульштина, краківського воєводи і сучасного львівського старости. Тому всім і кожному, львівським старостам, що в майбутньому будуть, наказуємо, щоб львівських міщан і будь-кого, хто під їхньою юрисдикцією живе, при вищенаведеному нашому наданні непорушно зберігали і утримували, щоб жодного торгового податку від бочок живих риб від них не стягували, але від кожної повної бочки великих щупаків і карпів - по два гроші, а від інших, менших щупаків і карпів та будь-яких інших риб, якими б іменами не називалися, - по грошу, а від половини бочки - половину того податку нехай стягують. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Дано на вальному сеймі у Любліні у понеділок після неділі “Юбіляте”, року Божого 1554, нашого панування -

25, у присутності (*список свідків*). Дано через руки згаданого вельможного Йоана з Оцєшино, канцлера нашого королівства, краківського генерального старости, підкоморія та бурграбія, сандецького та ольштинського старости, щиро нам милого.

Йоан Оцєський, канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням вельможного Йоана Оцєського, канцлера нашого королівства, краківського генерального старости, підкоморія та бурграбія, сандецького та ольштинського старости.

147

1554 р., квітня 20, Люблін

Сигізмунд Август з метою уникнути дорожнечі зобов'язує купців, що привозять вино з Греції до Львова, продавати його протягом чотирьох тижнів з возів на ринку

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.488. Пергамент: 17,7х39,5 + 8 см. Написи: "Regestratae" (XVI), "Ordinatio de vinis malmaticis etc. in emporium adductis, 1554" (XVI). На пергаментному пояску пошкоджена печатка: Gum., XIV, №50.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.92; спр.646, арк.85-86.

Регест: Каталог, №562.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis nostris, quibus expedit, universis. Cum frequentibus quaerelis civium nostrorum Leopoliensium aliorumque subditorum nostrorum ad nos perferretur potus malmaticos et muscatellae, qui ex Greacia in regnum nostrum mittuntur, indies maiori pretio vendi, propterea, quod mercatores externi praeter veterem morem, vasa malmatica et muscatellae in civitatem Leopoliensem adducta, in domos civium deponant atque ibi suos procuratores foveant, qui eo quo velint pretio, illa subditis nostris vendant. Quare volentes et civium Leopoliensium et aliorum subditorum nostrorum commodis prospicere, statuimus, ut deinceps quicunque sive ex Graecia, sive quispiam alius externus mercator malmaticum et muscatellam in civitatem Leopoliensem advexerit, in loco publico fori eiusmodi potus malmatici et muscatellae quatuor integris hebdomadis in curribus retineat, sub eoque tempore eadem tam civibus Leopoliensibus, quam quibusvis aliis subditis nostris, libere vendat. Quod si autem infra quatuor hebdomadarum spatium malmatica et muscatellae non divendiderit, tum demum licebit mercatori externo potus malmatici et muscatellae in domos et celaria civium Leopoliensium ex curribus deponere, neque aliis subditis nostris, quod ipsis civibus et incolis Leopoliensibus, ita tamen, ut vasa

eiusmodi malmatici et muscatellae priusque deponantur in domos sigillo officii consularis consignentur. Quam quidem constitutionem, ad beneplacitum nostrum sive tantis per duraturam volumus, donec a nobis in commodum civitatis Leopoliensis, ea in re alia commodior ordinatio facta fuerit. Harum testimonio literarum, quibus sigillum nostrum appensum est. Datum Lublini in conventione generali, feria sexta post dominicam Iubilate proxima, anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo quarto, regni vero nostri anno vigesimo quarto.

Ioannes Ocieski regni Poloniae cancellarius subscripsit.

Relatio magnifici Ioannis de Ocziessino regni Poloniae cancellarii, generalis Cracoviensis, Sandecensis, Olstinensis capitanei, succamerarii burgrabiique Cracoviensis.

Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо всім, кому необхідно. Нам повідомили про часті скарги наших львівських міщан та інших наших підданих, що вино мальмазія* та мушкателя**, яке з Греції в наше королівство перевозиться, щодня з більшою ціною продається, внаслідок того, що чужинці-купці супроти давнього звичаю, привозячи бочки мальмазії та мушкателі, складають в будинки міщан і де своїм розпорядникам залишають, які, з якою хочуть ціною, те (вино) нашим підданим продають. Тому, бажаючи потурбуватися про вигоди львівських міщан та інших наших підданих, встановлюємо, щоб надалі будь-хто, чи з Греції, чи будь-який інший чужинець-купець, що привезе мальмазію та мушкателю у місто Львів, на громадському місці (площі) Ринок вино мальмазію та мушкателю має залишати чотири повних тижні на возах. У той час вільно йому продавати (вино) як львівським міщанам, так і будь-яким нашим підданим. Якщо ж протягом 4 тижнів мальмазію та мушкателю не продасть, тоді лише буде вільно чужинцю-купцю вино мальмазію та мушкателю складати возів в будинки і підвали львівських міщан і не інших наших підданих, тільки львівських міщан і жителів. Однак, щоб ті мальмазія і мушкателя, що попередньо складуються в будинках, печаткою раєцькою уряду були засвідчені. Це встановлення хочемо (залишити) до доброї нашої волі або так довго (воно) триватиме, доки ми для вигоди міста Львова в цій справі зручніше розпорядження не зробимо. Для засвідчення цієї грамоти наша печатка є підвішена. Дано на вальному сеймі у Любліні у найближчу п`ятницю після неділі "Юбіляте", року Божого 1554, нашого панування - 25.

Йоан Оцєський, канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням вельможного Йоана з Оцєшино, канцлера Польського королівства, краківського генерального старости, підкоморія та бурграбія, сандецького та ольштинського старости.

* Мальмазія - вид солодкого вина, що привозили з середземноморських країв.

** Мускателя - вид солодкого вина з ароматичним додатком мускатного горіха.

1554 р., квітня 20, Люблін

Сигізмунд II дозволяє львівським міщанам викупити королівські маєтки в селах Козичі, Ємеліни і Яромирка від вдови їх орендаря Гноєнської і користуватися ними 20 років

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.489. Пергамент: 22,6х56 + 10,3 см. Написи: "Consensus ad eximendas villas regius Kozicze, Iemieliny et Iaromirka, 1554" (XVI). На пергаментному пояску пошкоджена печатка: Gum., XIV, №50.

Регест: Каталог, №563.

igismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae Samogitiaeque etc. dominus et haeres. Significamus tenore praesentium, quibus expedit, universis et singulis. Quia nos ad intercessionem certorum consiliariorum nostrorum, apud nos nomine civium Leopoliensium factam, tum etiam rationem habentes egregiae fidei et meritorum civium praefatorum, quae et divo parenti nostro et nobis ipsis omni occasione se se offerente praestiterunt et usque dum praestare non negligunt, consensimus et admisimus ipsis, ut possint et valeant bona nostra regia videlicet Kozicze, Iemielini et Iaromierka tabernam cum piscina et molendino aliisque attinentiis et pertinentiis, eadem bona antiquitus concernentibus, de manibus nobilis[1] uxoris generosi Christophori Gnoienski legitime, eorundem bonorum tenutricis modernae et aliorum omnium et singulorum, ius et interesse aliquod ad praefata bona habere se quomodolibet praetendentium, quorum nomina et cognomina hic pro sufficienter expressis haberi volumus, summis pecuniariis in ipsis bonis iuste et legitime inscriptis, citra augmentum eiusmodi summarum redimere, prout consentimus et admittimus praesentibus, per ipsos cives Leopolienses modernos et pro tempore futuros, bona nostra praefata villarum Kozicze, Iemielini et Iaromierka tabernam cum piscina et molendino omnique eorundem bonorum iure, dominio et proprietate universisque et singulis praedictorum bonorum attinentiis et pertinentiis ac fructibus, emolumentis et proventibus generaliter omnibus ad praescripta bona quomodolibet de iure vel consuetudine pertinentibus alias iuxta vim et continentiam literarum originalium desuper emanatarum, postquam eadem exemerint in summis pecuniariis in eisdem bonis iuste et legitime inscriptis, tenenda, habenda, utifruenda pacificeque et quiete possidenda ad decursum usque viginti annorum post acceptam realem intromissionem et actualem possessionem eorundem bonorum proxime et immediate se sequentium. Promittimus autem pro nobis et serenissimis successoribus nostris verbo nostro regio, quod consensum nostrum ad exemendum bona praescripta de manibus memoratorum civium nostrorum Leopoliensium tempore eiusmodi viginti annorum durante, nemini cuiuscunque status et conditionis existentium, praebebimus neque serenissimi successores nostri praebebunt, sed neque nos ipsi eadem pro nobis mensaque coquina sive fisco nostro regio exememus aut serenissimi successores nostri exement, verum ipsos cives in pacifica et quieta possessione eorundem bonorum conservabimus serenissimique successores nostri

conservabunt ad expirationem usque temporis praescripti viginti annorum, ab accepta per ipsos cives reali intromissione et 1 possessione bonorum praescriptorum numerandorum, quibus elapsis, postquam tamen prius summam pecuniarum in ipsis bonis iuste et legitime inscriptam, nos vel serenissimi successores nostri eiusdem civibus numerabimus, bonorum praedictorum possessio et omnimoda dispositio ad nos et serenissimos successores nostros pleno iure redibit et devolvetur, iuribus nostris regiis salvis semper et integris manentibus. Harum quibus sigillum nostrum est subappensum, testimonio literarum. Datum Lublini feria sexta ante dominicam Cantare proxima, anno Domoni millesimo quingentesimo quinquagesimo quarto, regni nostri vigesimo quinto.

Ioannes Oczieski regni Poloniae cancellarius subscripsit.

Relatio magnifici Ioannis de Oczieschino regni nostri cancellarii, Cracoviensis generalis ac Sandecensis Olschtinensisque capitanei, succamerarii et burgrabii Cracoviensis.

[1] Пропущено місце для вписання імені.

Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. За посередництвом певних наших дорадників від імені львівських міщан, а також з причини виняткової вірності і заслуг вищезгаданих міщан, які і божественному нашому батькові і нам у всіх випадках з жертовністю виявляли і досі не відмовляються виявляти, ми погодилися і дозволили їм, щоб могли і були в змозі наші королівські маєтки, а саме Кожичі, Ямельня* і Яромирка**, шинок зі ставком і млином та інших прилеглим і належним (до нього), за яким розпізнається здавна цей маєток, з рук вельможної вдови шляхетного Христофора Гноєнського, законної сучасної орендарки цього маєтку, та інших всіх і кожного, що якесь право і участь до згаданого маєтку мають, і будь-яким чином претендують, яких імена та прізвища відомі достатньо, хочемо, щоб за суму грошей, записаних справедливо і законно на цьому маєтку, з певним збільшенням цієї суми відкупили. Відповідно до того погоджуємося і дозволяємо даною (грамотою) тим львівським міщанам, сучасним і що в майбутньому будуть, наш вищезгаданий маєток: села Козичі, Ємеліни і Яромирка, шинок зі ставком і млином та з усім до того маєтку правом, володінням і власністю і з усіма і кожним, належним і прилеглим до вищезгаданого маєтку, та всіма користями, доходами і прибутками, належними до вищеописаного маєтку за правом чи звичаєм, по-іншому що випливає згідно з сили і змісту оригінальних грамот. Після того, як викуплять за суму грошей, справедливо і законно записаних на цьому маєтку, (дозволяємо) тримати, мати, користуватися мирно і спокійно володіти, аж до закінчення 20 років після отримання реального вступлення і справжнього володіння тим маєтком, що найближче і негайно слідують один за одним. Обіцяємо нашим королівським словом за нас і наших найясніших спадкоємців, що нашу згоду для викупу вищезгаданого маєтку згаданих наших львівських міщан, на час тривання тих 20 років, нікому, якого б положення і походження не був, не надамо і наші найясніші спадкоємці не нададуть, але і ми самі цей (маєток) для нашого столу, кухні або нашої королівської скарбниці

не викупимо або наші найясніші спадкоємці не викуплять, а тих міщан у тихому і мирному володінні тим маєтком залишимо і наші найясніші спадкоємці залишать аж до закінчення вищезгаданих 20 років від часу отримання тими міщанами реального введення і володіння вищеописаним маєтком. Після закінчення цих (років) попередню суму грошей, справедливо і законно записану на цьому маєтку, ми або найясніші наші спадкоємці тим міщанам відрахують, володіння вищезгаданим маєтком і всяке розпорядження нам і нашим найяснішим спадкоємцям з повним правом повернеться і успадкується, залишаючи наші королівські права завжди і цілковито. Для засвідчення цієї грамоти наша королівська печатка є підвішена. Дано у Любліні у п'ятницю перед неділею "Кантаре", року Божого 1554, нашого панування - 25.

Йоан Оцєський, канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням вельможного Йоана Оцєського, канцлера нашого королівства, краківського генерального старости, підкоморія та бурграбія, сандецького та ольштинського старости.

* Кожичі, Ямельня - тепер села у Яворівському районі Львівської області.
** Яромирка - тепер село не існує.

149

1555 р., червня 11, Пйотрків

Сигізмунд Август підтверджує два привілеї Владислава II від 29 вересня 1389 р. і від 18 вересня 1415 р. та один привілей Владислава III від 21 липня 1444 р., що стосуються прав міста Львова на землі навколо міста

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.494. Пергамент: 45,7х75,5 + 14 см. Написи: "Transsumptum privilegiorum super laneorum excrescenciis et Brzuchovicza, 1555 " (XVI), "Privilegium Vladislai regis super extremitates, anno 1415" (XVIII), "Extat privilegium serenissimi Sigismundi [...] sunt anno 1541" (XVII), "Serenissimi Sigismundi Augusti et serenissimi Vladislai donatio laneorum cum omnibus utilitatibus" (XVII), "Casimiri 1368, Vladislai, 1368 (!), alter 1415, tertium 1434 (!)" (XVIII). На шовковому жовто-рожевому шнурку в бляшаній коробці печатка: Gum., XIV, №50.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.13-20зв.

Регест: Каталог, №570.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithwaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae etc. dominus et haeres. Significamus tenore praesentium, quorum interest, universis. Quia oblatae sunt nobis per certos consiliarios nostros, nomine proconsulis, consulum totiusque communitatis civium Leopoliensium ternae literae in pargameno, altera quidem serenissimi olim Casimiri regis Poloniae de data in Przesow, anni Domini millesimi trecentesimi sexagesimi

octavi, a serenissimo olim domino Vladislao Poloniae etiam rege, anno Domini milesimo trecentesimo octuagesimo nono, Leopoli confirmatae, alterae vero serenissimi olim domini Vladislai de data in Dobrzestan, anni Domini millesimi quadringentesimi quidecimi, terciae vero et novisimae serenissimi olim domini Wladislai, Poloniae, Hungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. regis de data Budae anni Domini millesimi quadringentesimi quadragesimi quarti, cum sigillis eorundem in zonis sericeis appensis tenoris infrascripti, sanae, salvae, integrae nullamque suspicionis notam in se habentes. Quas quidem nos vidimus et legimus, supplicatumque est nobis, ut illas in pargamenum in forma vidimus exscribi seu transumi sigilloque nostro communiri mandare dignaremur. Primarum tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis.

Далі наводиться привілей Владислава I від 29 вересня 1389 р., див. док. №14. Після цього подано текст:

Alterum tenor is est.

Далі наводиться привілей Владислава I від 18 вересня 1415 р., див. док. №19. Після цього подано текст:

Tertiarum porro ac novissimarum tenor in huncmodum se habet.

Далі наводиться привілей Владислава III від 21 липня 1444 р., див. док. №36. Після цього подано текст:

Nos itaque Sigismundus Augustus rex supplicationi praedictae annuentes literas iam insertas, quas ut praemissum est, vidimus et legimus, in pargamenum exscribi seu transiti sigilloque nostro subappenso communiri mandavimus, decernentes, ut quum et quoties, tam iudicialiter, quam etiam extra iudicialiter in locis publicis et privatis integra et indubia fides illis adhibeatur neque alia, quam si ipsa litera originales fuerint productae. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est subbappensum. Datum Piotrcoviae in conventu generali regnis nostri, feria tertia post festum sanctae Trinitatis proxima, anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, regni nostri vigesimo sexto.

Ioannes Ocieski regni Poloniae cancellarius subscripsit.

Relatio magnifici Ioannis de Ociessino regni Poloniae cancellarii generalis, Cracoviensis, Sandecensis, Olstinensis capitanei, succamerarii Cracoviensis.

Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім, кому необхідно. Нам були внесені певними нашими дорадниками від імені бурмистра, райців та всієї громади нашого міста Львова три грамоти на пергаменті: одну (грамоту) найяснішого покійного Казимира, короля Польші, видана у Пряшеві року Божого 1368, підтверджену найяснішим покійним паном Владиславом, також королем Польщі, у Львові року Божого 1389, іншу (грамоту) найяснішого покійного пана Владислава, видану

у Добростанах року Божого 1415, і третю та найновішу (грамоту) найяснішого покійного пана Владислава, короля Польщі, Угорщини, Далмації, Хорватії і т.д., видану у Буді року Божого 1444, з їх печатками та підвісними шовковими шнурками, з нижченаписаним змістом, цілі, непошкоджені, недоторкані, що не мають жодної підозри, які ми бачили та читали; просили нас, щоб ми вважали за гідне, наказали їх (грамоти) на пергаменті переписати у формі "видимус" чи трансумпту та нашою печаткою скріпити. Зміст першої (грамоти) дослівно наводиться і є таким.

Далі наводиться привілей Владислава I від 29 вересня 1389 р., див. док. №14. Після цього подано текст:

Зміст іншої грамоти є таким.

Далі наводиться привілей Владислава I від 18 вересня 1415 р., див. док. №19. Після цього подано текст:

Зміст третьої та найновішої грамоти містить в собі.

Далі наводиться привілей Владислава III від 21 липня 1444 р., див. док. №36. Після цього подано текст:

Таким чином, ми Сигізмунд Август, вищезгаданий король, схиляючись на таке вищезгадане прохання, грамоти вже внесені, які, як є вищезгадано, бачили та читали, ми наказали з оригіналів переписати або трансумувати та нашою підвісною печаткою скріпити; вирішуючи, щоб коли і стільки разів, як у судовому порядку, так і позасудовим шляхом, у громадських та приватних місцях, (виникне потреба) звернутися, хай будуть непорушними, з безсумнівним довір'ям, не інакше, ніби власне грамоти оригіналів були приведені. Для засвідчення справи до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано на вальному сеймі у Пйотркові у найближчий вівторок після свята св. Трійці, року Божого 1555, нашого панування-26.

Йоан Оцєський, канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням вельможного Йоана з Оцєшино, канцлера нашого королівства, краківського генерального старости та бурграбія, сандецького та ольштинського старости.

150

1555 р., червня 14, Пйотрків

Сигізмунд Август надає право райцям міста Львова використовувати на відбудову міських укріплень спадщини львівських міщан, що померли без спадкоємців

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.94-95.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis. Quia nos animo perpendentes civitatem nostram Leopoliensem eo loco sitam esse, qui ab hostium nominis christiani crebris insultibus identidem perturbatur, ob idque incolas illius necessario indigere sumptibus ex quibus munitiones civitatis et novas interdum extruerent et eas, quae vetustate attritae sunt restituerent et restaurarent. Quod quidem cum perspiceremus sedulo eos agere idque praecipue illis curae esse, ut civitatem munitionibus praesidiis reliquoque instrumentorum bellicorum apparatu instructam redderent, ut tanto maius studium ornandae ac muniendae civitatis in illis accenderemus, de certa scientia ac deliberatione nostra ac cum consensu consiliariorum nostrorum in hoc generali regni nostri conventu nobiscum existentium, omnia bona mobilia et immobili qualiacunque sint et quibuscunque censeantur nominibus non tantum civilia, verum etiam terrestria, quae unquam ad nos ac serenissimos succesores nostros post decessum eorum civium Leopoliensium, qui nullos legitimos haeredes ac successores post se reliquerunt, ad nos nostrosque successores iure caduco fuerint devoluta, in disponionem ac dispensationem proconsulis ac consulum eiusdem civitatis praesentium et pro tempore existentium, dandum, donandum et concedendum duximus damusque donamus et concedimus perpetuis temporibus et in aevum, nihil penitus pro nobis et successoribus nostris in eiusmodi bonis sic relictis reservando. Ea tunc lege et conditione, ut quoties aliquis civium Leopoliensium morte praeoccupatus, nullos legitimos haeredes et successores post se reliquerit, tum proconsul et consules praedictae civitatis, praesentes et pro tempore existentes, bonis illis, ut praemissum est relictis, in disponionem ac dispensationem acceptis ad aliquod genus munitionis civitatis insigne et notabile ea ipsa convertere debebunt ac erunt adstricti, per ipsos proconsulem et consules Leopolienses, praesentes et pro tempore existentes, bona eiusmodi iure caduco vigore donationis praesentis nostrae ad illos devolventia et devoluta, cum omni iure, dominio et proprietate tenenda, habenda, possidenda, utenda, fruenda, necnon commutanda, resignanda ac in usus munienda civitatis Leopoliensis perpetuis temporibus convertenda. In cuius rei fidem sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum Piotrkoviae feria sexta intra octavas Corpori Christi, anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, regni nostri XXVI. Relatio magnifici Ioannis de Ocieszyno, regni Poloniae cancellarii, generalis Cracoviensis, Sandecensis ac Olsztynensis capitanei, succamerarii Cracoviensis.

Ioannes Ocieski regni Poloniae cancellarius.

Ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Ми, пильно зваживши, що наше місто Львів в такому місці знаходиться, що постійно турбується частими нападами ворогів під іменем християн, внаслідок цього його жителі мають потребу у видатках, щоб вибудувати нові укріплення міста і ті, що за старістю є зношені, відновити і поновити. Ми уважно розглянули, що їм слід під постійною опікою мати (цю відбудову), щоб місто оборонними укріпленнями та іншим військовим обладнанням було облаштоване, щоб до ще більшого старання для слави і укріплення міста ми їх заохотили, з певного нашого відома і обдумування та за радою наших дорадників, що зібрались разом з нами на цьому вальному сеймі нашого королівства, все рухоме і нерухоме майно, яке б не було і якими б іменами не визначалося, не тільки міське, а також земське, яке будь-коли нами і нашими найяснішими спадкоємцями правом горла* було успадковане, після смерті тих львівських міщан, які жодних спадкоємців і наступників після себе не залишили, у розпорядження і управління бурмистра і райців того міста, що тепер є і в майбутньому будуть, вважали дати, дарувати і надати, даємо, даруємо, і надаємо на вічні часи і назавжди, нічого не зберігаючи для себе і своїх спадкоємців в тому залишеному майні. При такому праві та умові, що скільки б львівських міщан не померло, не залишивши жодних законних спадкоємців та наступників, тоді бурмистер і райці вищезгаданого міста, сучасні і що в майбутньому будуть, ті залишені маєтки, як вищезгадано є, прийнявши у розпорядження і управління, повинні і зобов‘язані використати відчутно і помітно до будь-якого роду укріплень міста. Ті львівські бурмистер і райці, сучасні і що в майбутньому будуть, такі маєтки за правом горла відповідно до даної нашої донації, що вони успадкують і успадкували, з усім правом, володінням і власністю (можуть) тримати, мати, володіти, користуватися, вживати, а також міняти, відступати, використовувати для укріплення міста Львова на вічні часи. Для довіри справи до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано у Пйотркові у п‘ятницю в октаву (свята) Тіла Господнього, року Божого 1555, нашого панування - 26.

Йоан Оцєський, канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням вельможного Йоана з Оцєшино, канцлера нашого королівства, краківського генерального старости, підкоморія, сандецького та ольштинського старости.

* Право горла (кадука) - право, за яким майно без спадкоємців переходило у власність держави.

1555 р., грудня 18, Вільнюс

Сигізмунд Август зберігає за львівськими міщанами привілеї Олександра та Сигізмунда, що звільняли їх від всяких оплат і мит на території Польського королівства

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.499. Пергамент: 28,6х45,2 см. Написи: "Mandatum universale ad omnes [...] a teloneorum civibus Leopoliensibus tenenda, anno 1555" (XVI). На пергаменті під текстом відтиснена паперова печатка: Gum., XV, №53.

Облята: ЦДІАУЛ. - Ф.9, оп.1, спр.33, арк.161-162.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.41-42.

Регест: Каталог, №575.

igismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, totius Prussiae, Masoviae Samogitiaeque etc. dominus et haeres. Universis et singulis, regni et dominiorum nostrorum dignitariis, officialibus, palatinis, castellanis, capitaneis, tenutariis, vicecapitaneis, burgrabiis, theloneorum quorumvis et vectigalium praefectis, notariis, custodibus, exactoribus et eorum substitutis, civitatum et oppidorum rectoribus, proconsulibus, consulibus caeterisque omnibus, ad quorum notitiam, hae nostrae pervenerint literae, sincere et fidelibus dilectis gratiam nostram regiam. Sincere et fideles dilecti. Manifestum vobis testatumque facimus, quia famati consules et cives Leopolienses, venientes ad nos, produxerunt coram nobis serenissimi olim Alexandri regis, patrui nostri privilegium una et literas divi parentis olim nostri, salvas et integras, quibus a theloneorum seu vectigalium quorumvis in toto regno et dominiis nostris, solutionibus liberi sunt et immunes, supplicantes nobis, ut iuxta illas eos conservaremus. Visis itaque nos eorum eiusmodi immunitatum literis et privilegiis attentaque petitionis aequitate, eas ipsas literas approbavimus et confirmavimus eosque a theloneorum seu vectigalium solutione liberos esse et immunes debere pronuntiavimus et decrevimus, ita ut praesentibus pronuntiamus et decernimus. Quare vobis et vestrum cuilibet id denuntiamus, severe mandantes, ut eosdem cives nostros Leopolienses hac in libertate conservetis et manuteneatis et a suis conservari mandetis, nullaque thelonea seu vectigalia deinceps ab eis sive ii Romani, sive Greci, sive Armeni ritus sint, aut eorum rebus, bobus, curribus et mercibus cuiuscunque generis fuerint et speciei exigatis neque ab aliis exigi patiamini, sed eos una cum mercibus omnibus libere et absque impedimento ac thelonei cuiusvis solutione, per omnia theloneorum loca ire, proficisci et transire permittatis et ab aliis permitti faciatis. Alioqui quicunque privilegia et libertates eorum aliqua in parte temere vel sub quocunque praetextu violare ausus fuerit, in eum nos graviter animadversuri ac paenas debitas statutis regni nostri perscriptas ex eo accepturi sumus. Secus igitur non facturi, pro fide vestra et gratia nostra. Datum Vilnae, die decima octava mensis Decembris, anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, regni vero nostri anno vigesimo sexto.

Sigismundus Augustus rex subscripsit.

Relatio reverendi Ioannis de Przeramb, regni Poloniae vicecancelarii et Gnesnensis, Cracoviensis praepositi.

Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Всім і кожному в королівстві і наших володіннях, достойникам, урядовцям, воєводам, каштелянам, старостам, орендарям, підстаростам, бурграбіям, будь-яким збирачам податків і зборів, писарям, охоронцям, збирачам та їх заступникам, управлінцям міст і сіл, бурмистрам, райцям та всім іншим, до відома яких дійде наша грамота, щирі і вірні милі, з нашою королівською ласкою. Щирі і вірні милі. Повідомляємо вам і засвідчуємо, що славетні львівські райці і міщани, які прийшли до нас, представили нам один привілей найяснішого покійного короля Олександра, нашого дядька, і грамоту божественної пам‘яті нашого батька, непошкоджені і цілі, за якими були звільнені і вилучені від сплати будь-яких мит або зборів у всьому королівстві і наших володіннях. Просили нас, щоб відповідно до тих (привілеїв) їх ми залишили би. Таким чином, ми побачивши таке їх звільнення у грамоті і привілеї, взявши до уваги справедливість прохання, ті грамоти схвалили і підтвердили і їх від сплати мит або зборів вільними та вилученими оголосили і вирішили, та даною (грамотою) оголошуємо і вирішуємо, суворо наказуючи, щоб тих наших львівських міщан при цьому звільненні ви зберігали і дотримувалися та наказували, щоб зберігали, будь-яких мит або зборів надалі від них: або римо-католиків, або православних, або вірмен за віровизнанням, чи їх речей, волів, возів і будь-якого роду і виду товарів не стягували і не дозволяли, щоб стягували, але їм разом з усіма товарами вільно і без перешкод та сплати будь-якого мита через усі митні місця дозволяйте йти, переїжджати, проїжджати і робіть, щоб інші дозволяли. Якщо будь-хто їх привілей і звільнення у будь-якій частині випадково або під будь-яким приводом наважиться порушувати, ми серйозно приймемо до уваги і накладемо належні кари, описані в статутах нашого королівства, за це (порушення), інше хай не робиться задля вашої вірності і нашої ласки. Дано у Вільно 18 грудня, року Божого 1555, нашого панування - 26.

Сигізмунд Август, король, підписав.

За велебного Йоана з Пшерамб, віце-канцлера Польського королівства, краківського та гнезнеського намісника.

152

1556 р., грудня 17, Варшава

Сигізмунд Август підтверджує та повністю наводить текст привілеїв Владислава II від 18 вересня 1415 р. та Владислава III від 21 липня 1444 р.

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.502. Пергамент: 32х61,3 + 7,6 см. Написи: “Regestratae” (XVI), “Brzuchovicza, 1556” (XVII), “Confirmatio duorum privilegiorum Vladislai regis”, “Super vastitates et excrescientias serenissimi Sigismundi Augusti” (XVII), “Confirmatio Sigismundi binorum privilegiorum Vladislai, 1-mum 1415, alter 1434 (?)” (XVIII). На пергаментному пояску в бляшаній коробці печатка: Gum., XIV, N50.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.642, арк.489-493.

Регест: Каталог, №580.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae Samogitiaeque etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis nostris, quibus expedit, universis et singulis, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris. Exhibitas esse nobis per certos consiliarios nostros nomine famatorum proconsulis, consulum ac totius communitatis civium civitatis nostrae Leopoliensis binas literas pargameneas serenissimi olim domini Vladislai Poloniae, Hungariae regis, sigillis zonis sericeis appensis, communitas integras et omni prorsus suspicionis nota carentes tenoris infrascripti supplicatumque nobis fuisse, ut illas in forma vidimus describi seu transumpti sigilloque nostro communiri mandare dignaremur. Quarum quidem literarum primarum verba haec sunt.

Далі наводиться привілей Владислава II від 18 вересня 1415 р., див. док. №19. Після цього подано текст:

Secundum vero literarum tenor est talis.

Далі наводиться привілей Владислава III від 21 липня 1444 р., див. док. №36. Після цього подано текст:

Nos itaque Sigismundus Augustus rex supplicationi praedicta annuentes literas praeinsertas, ut praemissum est vidimus et legitimus in pargamenum describi seu transumi sigilloque nostro subappenso communiri mandavimus, decernentes, ut quum et quoties, tam iudicialiter, quam etiam extraiudicialiter in locis publicis et privatis integra et indubia, fides illis adhibeatur neque alia, quam si ipsa literae originales fuerint productae. Datum Warssoviae in conventione regni nostri generali, feria quinta ante festum sancti Thomae Apostoli proxima, anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo sexto, regni nostri vigesimo septimo.

Ioannes Ocieski regni Poloniae cancellarius.

Relatio magnifici Ioannis de Oczieschino regni Poloniae cancellarii, Cracoviensis generalis, Sandecensis, Olstinensis capitanei, succamerarii Cracoviensis.

Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім і кожному, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Нам були подані певними нашими дорадниками від імені бурмистра, райців та всієї громади міщан нашого міста Львова дві пергаментні грамоти найяснішого покійного Владислава, короля Польші та Угорщини, скріплені печатками та підвісним шовковими шнурками, недоторкані, позбавлені цілком підозри, з нижченаписаним змістом; і просили нас, щоб ми вважали за гідне, наказали їх (грамоти) переписати у формі "видимус" чи трансумпту та нашою печаткою скріпити. Слова першої (грамоти) такі.

Далі наводиться привілей Владислава II від 18 вересня 1415 р., див. док. №19. Після цього подано текст:

А зміст другої грамоти є таким.

Далі наводиться привілей Владислава III від 21 липня 1444 р., див. док. №36. Після цього подано текст:

Таким чином, ми Сигізмунд Август, король, схиляючись на таке вищезгадане прохання, грамоти вже внесені, які, як вищезгадано, бачили та читали, ми наказали з оригіналів на пергаменті переписати або трансумувати та нашою підвісною печаткою скріпити; вирішуючи, щоб коли і стільки разів, як у судовому порядку, так і позасудовим шляхом, у громадських та приватних місцях, (виникне потреба) звернутися, хай будуть непорушними, з бузсумнівним довір'ям, не інакше, ніби власне грамоти оригіналів були приведені. Дано на вальному сеймі у Варшаві у найближчий четвер перед святом св. апостола Томи, року Божого 1556, нашого панування - 27.

Йоан Оцєський, канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням вельможного Йоана з Оцєшино, канцлера нашого королівства, краківського генерального старости та бурграбія, сандецького та ольштинського старости.

153

1558 р., вересня 25, Варшава

Сигізмунд II виносить рішення, згідно з яким всі, хто проживає в місті або поза містом і займає маєтки міської юрисдикції, повинен підлягати юрисдикції магістрату Львова, несучи всі міські тягарі нарівні з іншими жителями

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.506. Пергамент: 32,2х64,5 + 11,6 см. Написи: “Quod nullus hominum iurisditionis civilis debet fore liber ab oneribus et iurisditione civili, quamvis sit regia prerogativa exemptus, 1558” (XVI), “Omnes incolae iurisdictione civili Leopoliensi subiecti esse debent et omnes contributiones non obstantibus quibusvis liber [...] solvere tenentur” (XVII), “Cassatio servitoratuum” (XVII-XVIII). На шовковому біло-рожевому шнурку печатка: Gum., XV, N53.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.107, арк.30-31зв; арк.133-134 (засвідчені копії); оп.2, спр.613, арк.3-4; спр.614, арк.64-65; спр.646, арк.307-309зв.

Регест: Каталог, №584.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, necnon terrarum Cracoviae, Sendomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiaviae, Russiae, totius Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Culmensis, Elbingensis Pomeraniaeque etc. dominus et heres. Notum facimus literis nostris, quorum interest, universis et singulis, que nunc sunt, et qui postea futuri sunt. Magnam semper maiores nostros divos Poloniae reges, civitatis nostrae Leopoliensis, non postreme in regno suo in omnibus rationem habuisse, idque studuisse, ut ad florentem in ea statum conservandum, nihil prorsus in illis desiderari posset. Quod nos illorum exemplum secuti pleraque alia immitantes, quum eiusdem civitatis statum per eos maxime videremus perturbari, qui se ex magistratus civilis iurisditione eximi, et civilium onerum, ferendorum immunitate donari importune identidem flagitant, multosque alios eadem, ut ratione se omnibus legibus civitatis solui, oneribusque ferendis per nos levari flagitent, exemplo suo incitant. Existimavimus in hoc eiusdem civitatis rationibus in tempore esse prospiciendum, uti quidem iam in hunc modum literis hisce nostris prospicimus et cavemus, ut deinceps nullis hominibus cuiuscunque status et conditionis fuerint nullis prorsus exceptis, civitatis Leopoliensis iurisditioni subiectis, ullas immunitates et exemptiones, tam a iurisditione, quam ab oneribus civilibus concessuri simus, successoresque nostri serenissimi Poloniae reges sint concessuri, sed quicunque in civitate Leopoliensi, extraque civitatem bona aliqua iurisditioni civili subiecta habebit, aut mercatura, vel alia quavis ratione, victum in civitate Leopoliensi querere volet, in eum proconsul cum consulibus et alii magistratus civitatis eiusdem Leopoliensis plenam iurisditionem, quemadmodum in alios cives habebunt, omniaque onera civitatis, et alia quaevis ex aequo cum aliis civibus ferre tenebuntur, ad eaque per proconsulem et consules, ac reliquos magistratus legitime cogi poterunt, neque ab ea iurisditione oneribusque ferendis, ulla ratione excepi poterunt temporibus perpetuis. Quod si quae immunitates et exemptiones post datam praesentium a nobis, vel serenissimis successoribus nostris impetratae fuerint, eas nullam vim et robur obtinere debere decernimus, ab eisque observandis proconsulem et consules, reliquosque magistratus absolvimus, et liberos facimus, dantes illis plenam facultatem non obstantibus eiusmodi exemptionibus, iurisditionem suam in omnes iurisditioni civili Leopoliensi subiectos exercendi, ac onera debita ex aequo, ut ab aliis civibus immunitatem non habentibus, exigendi temporibus perpetuis. In cuius rei fidem et firmius testimonium sigillum nostrum praesentibus appendi mandavimus, atque propria manu subscripsimus. Datum Warsoviae die vigesima quinta Septembris anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, regni vero nostri anno vigesimo nono. Praesentibus reverendo in Christo patre domino Ioanne Przerempski episcopo nominato Chelmensi, et regni Poloniae vicecancellario, nec non magnificis, venerabilibus et generosis Stanislao comite

in Thenczyn, palatino Cracoviensi et Liublinensi, Belsensique capitaneo, Stanislao Lawsky palatino et vicesgerenti Masoviae palatinis, Stanislao Maczyeyowski Sendomiriensi, curiae nostrae marschalco ac Liubomliensi, Zavichostensique capitaneo, Nicolao Trzebochowsky Gnesnensi cubiculi nostri praefecto ac Brzestensi, Leloviensi, Rogoznensique capitaneo, Floriano Zebrzydowski Lyublinensi et capitaneo Thissovcecensi, Ioanne Tomyczki Rogoznensi, Ioanne Sierakowsky Landensi, curiae nostrae refferendario et capitaneo Przedecensi, Stanislao Wolsky Brzezynensi et capitaneo Crzepicensi, castellanis, Ioanne de Ocziessyno regni nostri cancellario, Cracoviensi generali, Satoriensi, Osvyenczimensi ducatuum, Sandecensi, Olstinensique capitaneo, ac terre Cracoviensi succamerario, Stanislao Karnkowsky Gnesnensi, curiae nostrae refferendario, Alberto Starozrepsky cantore Cracoviensi, archidiacono Dobrzinensi, Andrea Przerempski Cracoviensi, Stiborio Krzykowsky scolastico Wladislaviensi et Cracoviensi canonicis, Nicolao Lasky incisore mensae nostrae, Nicolao de Myelecz capitaneo Chmielnicensi, secretariis nostris et aliis quamplurimis testibus circa praemissa existentibus, sincere et fidelibus nobis dilectis. Datum per manus reverendi in Christo patris domini Ioannis Przerempsky nominati episcopi Chelmensis et regni Poloniae vicecancellarii, sincere nobis dilecti.

Sigismundus Augustus rex.

В ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Ми Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом цієї грамоти робимо відомим усім і кожному, кому це треба знати, хто сьогодні є, і хто в майбутньому буде. Завжди завдяки святої пам'яті нашим великим королям Польщі наше місто Львів мало у всьому (увагу) не останню в королівстві та прагнуло (до цього), щоб процвітаючий статус зберегти, безумовно, нічого (нового) не можна побажати, тому ми ці приклади наслідуємо. І бачимо, що більшість прибульців статус цього міста максимально порушує, тому що до міської юрисдикції магістрату (вони) не входять і постійно настирливо і недоречно вимагають, щоб міські податки їм дарували. Інша частина (мешканців) цього (міста), що доцільно всіх законів міста (дотримуються), за прикладом тих (прибульців) постійно вимагає, щоб їм полегшили сплату податків. Оцінивши причини цього в місті, і турбуючися щодо майбутнього, що при цьому и в такий спосіб цією нашою грамотою дбаємо і остерігаємо: надалі жодній людині, якого б статусу і суспільного становища не була, підданій львівської міської юрисдикції, без жодних винятків, забороняється нами (користування) жодними пільгами чи (мали) звільнення, як від міської юрисдикції, так і від (сплати) податків, і хай наші спадкоємці, найясніші королі Польщі забороняють. Але будь-хто, хто матиме будь-які маєтки в місті Львові і поза містом, і підлягатиме міській юрисдикції, чи купецькі товари (матиме) або будь-який інший пожиток у місті Львові схоче попросити, при цьому бурмистр з райцями та іншими членами магістрату того міста Львова хай отримають повну юрисдикцію (над нимим), точно так, як і над іншими міщанами, тоді всі міські та будь-які інші податки повинні будуть нести порівно з іншими міщанами і однаково бурмистром та райцями та іншими членами магістрату законно примушуватися можуть, і від цієї юрисдикції і несення податків ніякою причиною

увільненими не можуть бути, на вічні часи. Тому вирішуємо, якщо тих пільг та звільнень (прибульці) перед нами чи найяснішими нашими спадкоємцями добиватися будуть, тоді вони жодної сили і міці не повинні мати. Дотримуючись цього, бурмистра, райців та інших членів магістрату звільняємо і вільними робимо, даючи їм повну можливість, не протидіючи такого роду звільненням, свою юрисдикцію стосовно всіх підданих міської юрисдикції Львова виконувати, податки і борги вимагати поряд з іншими міщанами, що пільг не мають, вічними часами. Для вірного і міцного засвідчення справи нашу печатку наказуємо присутнім, щоб підвісили, і власною рукою підписали. Дано у Варшаві 24 вересня року Божого 1558, нашого королівського панування 29-го року, у присутності (*список свідків*). Дано через руки велебного у Христі отця Йоана Пшеребського, холмського єпископа номіната і віце-канцлера Польського королівства, щиро нам милого.

Сигізмунд Август, король, рукою власною.

154

1561 р., листопада 24, Вільнюс

Сигізмунд Август підтверджує та повністю наводить текст привілею Сигізмунда I від 2 жовтня 1535 р.

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.518. Пергамент: 21,8х43,6 + 6 см. Ініціал “S“. Написи: “Transumptum litterarum super ferendis rotulis in forma vidimus, anno 1561” (XVI). На пергаментному пояску печатка: Gum., XV, №54.

Регест: Каталог, №600.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae Samogitiaeque etc. dominus et heres etc. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis. Exhibitas esse nobis nomine civium Leopoliensium literas pargameneas inferius insertas, sub titulo et sigillo divi olim parentis nostri emanatas. Supplicatumque esse nobis nomine eorundem civium Leopoliensium, ut earundem literarum transumptum in forma vidimus extradi mandare dignaremur. Quarum quidem literarum tenor de verbo ad verbum sequitur et est talis.

Далі наводиться привілей Сигізмунда I від 2 жовтня 1535 р., див. док. №103. Після цього подано текст:

Quas quidem literas superius insertas, nos Sigismundus Augustus rex praenominatus salvas et integras, omnique vitio suspicionis carentes, vidimus ac legimus et ad supplicationem nomine praefatorum civium Leopoliensium ad nos factam, eas praesentibus inseri et sub sigillo nostro extradi mandavimus illisque non aliter ac originalibus fidem indubiam ubique locorum haberi volumus. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Vilnae feria secunda ante festum sanctae Catherinae proxima, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo primo, regni vero nostri trigesimo secundo.

Philippus Padniewski episcopus et vicecancellarius subscripsit.

Relatio reverendi in Christo patris domini Philippi Padniewski episcopi Cracoviensis et regni Poloniae vicecancellarii.

Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім, кому необхідно. Нам була подана від імені львівських міщан нижчевнесена пергаментна грамота під титулом та печаткою покійного божественного нашого батька; і просили нас від імені тих львівських міщан, щоб ми вважали за гідне, наказали цю трансумовану грамоту у формі “видимус“ видати. Зміст цієї грамоти дослівно наводиться і є таким.

Далі наводиться привілей Сигізмунда I від 2 жовтня 1535 р., див. док. №103. Після цього подано текст:

Ми Сигізмунд Август, вже названий король, цю вищевнесену грамоту, цілу та непошкоджену, позбавлену жодного недоліку та підозри, що ми бачили та читали, на прохання, подане нам від імені вищезгаданих львівських міщан, ми наказали дану (грамоту) внести і під нашою печаткою видати їм; хочемо, щоб у всіх місцях мала не інакше безсумнівне довір’я, ніж оригінал. Дано у Вільно у найближчий понеділок перед святом св. Катерини, року Божого 1561, нашого панування - 32.

Филип Паднєвський, єпископ та віце-канцлер, підписав.

За свідченням велебного у Христі пана отця Филипа Паднєвського, краківського єпископа та віце-канцлера Польського королівства.

155

1562 р., грудня 19, Пйотрків

Сигізмунд Август оголошує, що надалі рішення судів міста Львова, доставлені спеціальним посланцем, будуть розглядатися незалежно від відтермінувань в усякому місці, де знаходиметься в даний час король зі своїм двором

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.521. Пергамент: 23,3х51,5 + 11 см. Написи: "Regestratae" (XVI), "Declaratio, quod maiestatas regia causas, a iudicio Leopoliensi in rotulis missas, ubivis locorum iudicabit" (XVI), "1562. Sigismundi Augusti" (XVII). На пергаментному пояску печатка: Gum., XIV, N50.

Коп.: МК, 93, k.418v-419; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.30-31.

Регести: MRPS, V/1, 2690; Каталог, №604.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quod tametsi famati proconsul, consules, advocatus et scabini civitatis nostrae Leopoliensis vigore privilegii a divo parente nostro concessi, decretoque nostro Warsoviensi confirmati, eam specialem praerogativam habent, quod in causis appellationum omnium quaecunque, tam ab officio consulari, quam a iudicio scabinali illorum ad tribunal nostrum a quibuscunque hominibus interponuntur, nulli partium processum iudiciarium aut aliqua acta coram iudiciis eorum agitata et in libros sive officii consularis, sive iudicii illorum civilis inscripta, deferenda ad nos aut ad aliquem alium locum iudicii supremi committant, sed duntaxat per nuntium specialem iudicialiter ad nos designatum ea rotulo occluso transmittant. Nihilominus tamen, quoniam memorati proconsul, consules, advocatus et scabini Leopolienses queruntur exhiberi sibi a quibusdam negotium eosque propterea citationibus nostris ad nos evocari, non sine iactura et incommodo civitatis illius, ob id, quod eiusmodi rotulos causarum sub eo tempore ad nos transmittant, quo etiam quandoque in causis iuris civilis Maidemburgensis limitationes generales per nos conceduntur, tanquam limitationes nostrae in causas a subselliis iudiciorum civitatis Leopoliensis ad nos quacunque ratione devolutas referri debeant. Neque etiam privilegium divi parentis nostri ad alios, quam ad ipsos cives et homines iurisditioni civili Leopoliensi subiectos extendatur. Proinde nos volentes indemnitati civitati illius in posterum prospicere, privilegium commemoratum divi parentis nostri ita declaramus, quod nullae limitationes nostrae sese referri et extendi poterint ad causas a iudiciis praenominatorum proconsulis, consulum, advocati et scabinorum civitatis Leopoliensis, quaecunque ad tribunal nostrum tam ex appellationibus et remissionibus, quam quocunque alio modo devolutae fuerint, verum quotiescunque causae eaedem a iudiciis civitatis Leopoliensis, rotulis occlusae per nuntium specialem illorum iudicialiter designatum ad nos transmittentur, easdem causas etiam limitationibus quibuscunque nostris

non obstantibus secundum consuetudinem hactenus observatam ubicunque cum curia nostra foeliciter constituti fuerimus, iudicabimus. Privilegium vero memoratum divi parentis nostri non solum ad homines iurisditionis Leopoliensis, verum et ad alteris cuiuscunque status, conditionis et iurisditionis homines extendi volumus. In cuius rei fidem sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum Petricoviae, in conventu regni generali, sabbato ante festum sancti Thomae apostoli proximo, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, regni vero nostri anno trigesimo tertio.

Ioannes Ocieski, regni Poloniae cancellarius subscripsit.

Relatio magnifici Ioannis de Ocziessino, regni Poloniae cancellarii, Cracoviensis generalis, Oswiecimensis, Zatoriensis, Samboriensis Olstinensisque etc. capitanei.

Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Хоча славетні бурмистер і райці, війт і лавники нашого міста Львова відповідно до привілею, наданого нашим божественним батьком, і нашого варшавського підтвердного декрету таку спеціальну прерогативу мають, що у всіх апеляційних справах, як від раєцького уряду, так і від їх лавничого суду, які до нашого трибуналу від будь-яких людей потрапляють, жодній зі сторін судових процесів, що якісь дії у тих судах зробила і в раєцьких книгах або до їх міського суду була записана, не можна доручати перенесення (документів) до нас або до якогось іншого місця вищого суду, але тільки слід пересилати до нас із закритою ротулою спеціальним посланцем, обдумано визначеним (в цих справах). Тим не менше, оскільки згадані львівські бурмистер, райці, війт і лавники скаржилися, що викликаються до нас за нашими позовами з шкодою і збитком тому місту, через те, що такі ротули судових справ у певний час до нас слід пересилати, і навіть, коли в справах міського магдебурзького суду загальні відтермінування нами надаються, подібно наші відтермінування в справах судочинства судів міста Львова, що до нас з будь-якої причини потрапляють, вони повинні відсилати назад, а привілей нашого божественного батька щодо інших підданих не поширюється, а тільки - щодо міщан і людей міської юрисдикції. Тому ми, бажаючи, щоб це місто в майбутньому не понесло збитків, згаданий привілейнашого божественного батька так оголошуємо, що жодне наше відтермінування не може відсилатися і поширюватися до справ, що будуть потрапляти до нашого трибуналу від вищезгаданих судів бурмистра, райців, війта і лавників міста Львова, як через апеляції та ремісії, так і будь-яким іншим чином. Але скільки б тих справ не було від судів міста Львова, що пересилатимуться до нас в закритій ротулі спеціальним посланцем обдумано (до цього) визначеним, їхні справи ми розглянемо без будь-яких наших вітермінувань, у будь-якому місці, де ми з нашим двором будемо щасливо знаходитися. А згаданий привілей нашого божественного батька хочемо поширити не тільки на людей львівської юрисдикції, але й на інших людей будь-якого походження, положення і юрисдикції. Для довіри

до справи до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано на вальному сеймі у Пйотркові у найближчу суботу перед святом св. апостола Томи, року Божого 1562, нашого панування - 33.

Йоан Оцєський, канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням вельможного Йоана з Оцєшино, канцлера нашого королівства, краківського генерального, освєнцимського, заторського, самбірського та ольштинського і т.д. старости.

* Див. док. № 102 та 141.

156

1565 р., березня 3, Пйотрків

Сигізмунд Август знову приєднує до міста Львова села Зубрю та Сихів, переносить їх із земського на магдебурзьке право та звільняє від громадських і земських тягарів, від цих сіл має сплачуватися податок "шос", призначений на державні потреби

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.530. Пергамент: 463х65 + 9,7 см. Ініціал "І". Написи: "Privilegium novae incorporationis bonorum Zubrza et Sichow civitati Leopoliensi, 1565" (XVI), "Privilegium novae incorporationis villarum Zubrza et Sychow de anno Domini 1565" (XVI). На шовковому червоно-жовто-зеленому шнурку печатка: Gum., XIV, №50.

Коп.: MK, 99, k.184-185v; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.236-238.

Регести: MRPS, V/1, №3108; Каталог, №615.

In nomine Domini amen. Quae diuturna esse debent literarum beneficio ab oblivione vindicata posteritati commendari solent. Proinde nos Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae Samogitiaeque etc. dominus et haeres. Notum testatumque esse volumus praesentibus literis nostris, universis, ad quos pertinet, cum omnium regni nostri ordinum consensu, praemissa nostra voluntate, eo res adductae, esset, ut omnis conditionis homines regni nostri incolae, iura et privilegia, quae quisque ad possidenda bona mensae nostrae post mortem vel potius statutum Alexandri regis patrui nostri desideratissimi, de donationibus bonorum mensae conditum haberet. Tum et ea, quae iuri communi et libertatibus regni contraria esse viderentur in conventione regni generali Varszaviae, in anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo tertio celebrata, coram nobis et consiliariis regni nostri in senatu, praesentibus ibidem nuntiis terrarum exhiberent. Et enim modo ad executionem statutorum facile perveniri posse arbitrabamur. Oblatae etiam fuerunt coram nobis serenissimi olim domini Sigismundi, Poloniae regis, parentis nostri optatissimi literae per nuntios nomine praeconsulis, consulum totiusque communitatis civitatis Leopoliensis, ad praedicta comitia regni missos, quibus incorporatio villarum Zubrza et Sichow ipsi civitati Leopoliensi facta, tum et translatio earundem villarum de

iure terrestri in ius civile Magdeburgensi continebatur. Et quamvis per certos consiliarios nostros, quibus examinatio eiusmodi privilegiorum a nobis demandata fuerat, incorporatio earum villarum civitati Leopoliensi, per serenissimum quondam parentem nostrum facta, nulla et irrita esse pronuntiaretur, quod detrimento esse reipublicae videretur, decretumque nostrum sententiam consiliariorum nostrorum comprobasset. Nihilominus tamen nos multis et legitimis rationibus adducti priore incorporatione cassata, ex eo, quia ipsa incorporatio praedictarum villarum ante statutum divae memoriae parentis nostri Sigismundi regis, anno Domini millesimo quingentesimo trigesimo octavo facta, subsistere non potuit. Ideo vigore et autoritate ipsorum comitiorum de consensu consiliariorum nostrorum et nuntiorum terrestrium regni adiuvenimus et decrevimus, nunc denuo post statutum praedictum, licere et de iure concedi posse, idque faciendum ad futura regia comitia, quae prima post Varszoviensia[1], in regno celebrarentur, distuleramus. Proinde cum comitia Petricoviensia moderna post Varszoviensia[1] prima celebrentur, habentes in conspectu plurima obsequia et benemerita famatorum proconsulis et consulum civitatis nostrae Leopoliensis, quibus se nobis et nostris praedecessoribus ac reipublicae regni nostri tempore pacis et bellorum debita fide et subiectione officiose commendatos reddiderunt et magis etiamnum in dies reddere student. Considerantesque dictos proconsulem et consules eiusdem civitatis Leopoliensis magnam suarum facultatum, tam privatim, quam publice, iacturam fecisse eosque multa onera civilia propter dictae civitatis munitionem, defensionem ac conservationem sustinere. Volentes illis in ferendis tantis oneribus gratia nostra regia succurrere, ac eos ad nostra et reipublicae futura servitia aptiores promptioresque reddere, vigore moderni conventus Petricoviensis atque ea facultate, quam nobis ad hunc conventum reservaveramus, villas praedictas Zubrza et Sichow appelatas, in districtu Leopoliensi consistentes, in iureque terrestri, in prima sui locatione fundatas, in quarum usu et possessione a plurimis annis praeconsul et consules civitatis Leopoliensis existunt, quaeque ex iure terrestri in ius civile Magdeburgense translatae sunt. Nunc denuo transferimus et transponimus easdemque ipsi iuri civili Magdeburgensi et iurisdictioni dictorum praeconsulis et consulum civitatis Leopoliensis modernorum et pro tempore existentium, perpetuo annectimus, asscribimus et incorporamus. Eximentes et eliberantes praedictos praeconsulem ac consules atque incolas earundem villarum Zubrza et Sichow ab omni iurisdictione et superioritate, omnium et singulorum, regni nostri palatinorum, castellanorum, capitaneorum, iudicum et subiudicum et aliorum quorumvis officialium terrestrium et castrensium et ministerialium eorundem et a citationibus ac iudiciis terrestribus et castrensibus. Ita ut deinceps non coram illis, sed coram ipso praeconsule, consulibus Leopoliensibus, modernis et pro tempore existentibus, pro quibuscumque, ut causis sive magnis seu parvis, ita excessibus quantumcumque gravibus et enormibus, respondere teneantur. Insuper praedictos praeconsulem et consules, modernos et pro tempore existentes, eximimus et liberos atque absolutos facimus harum serie literarum, ratione praedictarum villarum Zubrza et Sichow ab omni expeditione bellica, generali et particulari, ac contributionibus publices pro nostra et reipublicae necessitate institutis et instituendis et ab omni alia servitute et oneribus terrestribus atque alii bonorum terrestrium possessores, de iure et consuetudine regni nostri ratione huiusmodi bonorum, obeunda sunt astricti, ita quod deinceps eaedem villae seu bona Zubrza et Sichow non terrestria, sed mere

civilia esse censeantur, ac ea libertate et immunitate potiantur, gaudeant et fruantur, qua alia bona praenominatae civitatis nostrae Leopoliensis potiuntur et gaudent. Ex illisque nullum amplius bellum serviatur, sed duntaxat exactio civilis vulgo schos nuncupata, quotiescumque illam pro necessitate reipublicae institui contigerit, simul cum eadem civitate Leopoliensi pendatur perpetuis temporibus et in aevum. In cuius rei fidem sigillum nostrum praesentibus est appensum. Actum et datum in comitiis regni generalibus Petricoviensibus, die tertia mensis Martii, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, regni vero nostri anno trigesimo sexto. Praesentibus reverendissimo, reverendis, magnificis et generosis Iacobo Uchanski archiepiscopo Gnesnensi, legato nato et regni nostri primate, Philippo Padniewski Cracoviensi, Nicolao Wolski Cuiaviensi ac Pomeraniae, Adamo Konarski Posnaniensi, Alberto Starozrzebski Chelmensi, Dionysio Seczigniowski Camenecensi, episcopis, Spitkone Iordan de Zakliczyn Cracoviensi ac Praemisliensi Camionacensique, Stanislao a Tarnow Sandomiriensi ac Siradiensi, Krzeszoviensi Ostrzeszoviensique, Nicolao Sokolowski de Wrzancza Lancitiensi, Ioanne de Sluszewo Brzestensi ac Coninensi Myedzyrzecensique, Ioanne de Krotoszyn Iuniwladislawiensi, Ioanne de Dambrowicza Lublinensi et regni nostri marsalco ac Rohatinensi Casimiriensique, Arnolpho Uchanski Plocensi ac Wyssegradiensi Cyechanoviensique, Andrea Syerpski de Gulczewo Rawensi ac Plocensi, palatinis et capitaneis, Petro Czarnkowski Posnaniensi Babimostensique, Stanislao Myszkowski Sandomiriensi ac Cracoviensi Ratnensique, Georgio Konarski Calisiensi, Ioanne Tomiczki Gnesnensi, Ioanne Luthomirski Siradiensi ac Radomiensi Lancitiensique, Floriano Zebrzidowski Lublinensi ac Sandecensi Thyszoviensique, Nicolao Iazlowiecki Camenecensi Nowogrodensique, Stanislao Wolski Ravensi ac curiae nostrae marschalco[2] Krzepicensique, Stanislao Sobek a Suleyow Sandecensi ac regni nostri thesaurario, Ioanne Syerakowski Landensi curiaeque nostrae referendario ac Przedecensi, Ioanne Tarlo Malogostensi ac Pilznensi, Stanislao Splawski Krzywinensi, Paulo Sczawinski Sochaczoviensi, castellanis et capitaneis, Valentino Dambinski regni Poloniae cancellario ac Lubomliensi capitaneo, Petro Myszkowski regni itidem nostri vececancellario ac decano Cracoviensi, Gnesnensi, Plocensi, Lancitiensi Warszaviensique praeposito, Stanislao Karnkowski curiae nostro referendario, cantore Gnesnensi ac scholastico Lancitiensi, Stiborio Krzykowski canonico Cracoviensi, secretariis nostris, et aliis quam plurimis secretariis et aulicis nostris, circa praemissa testibus.

Valentinus D№mbyensky regni Poloniae cancellarii subscripsit.

Relatio magnifici Valentini Dambinski a Dambiany regni Poloniae cancellarii et capitanei Lubomliensi.

[1] В оригіналі *Varczoviensia*. [2] В оригіналі *marcschalco*.

Ім‘я Господа амінь. Те, що повинно довго існувати, прийнято благодіянням грамот майбутньому доручати, щоб зберегти від забуття. Тому ми Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Хочемо повідомити і засвідчити даною нашою грамотою, всім, кому потрібно. За згодою усіх станів нашого королівства за попередньою нашою волею ми таку справу порушили, щоб люди всякого походження, які живуть в нашому королівстві, мали пред’явити права і привілеї, які мають щодо володіння маєтками нашого столу після смерті або скоріше (після прийняття) статуту короля Олександра*, нашого улюбленого дядька, укладеного стосовно донацій з маєтків (королівського) столу, і ті (привілеї), що видаються суперечними загальному праву і вільностям, на вальному сеймі королівства у Варшаві у 1563 нам і дорадникам нашого королівства в сенаті та присутнім там послам земель мали подати. Так ми вважали можна досягнути легшого виконання статуту. Посланці від імені бурмистра, райців і всієї громади міста Львова, вислані на вищезгаданий сейм королівства, пред‘явили нам грамоту покійного найяснішого пана Сигізмунда**, короля Польщі, нашого дорогого батька, в якій йшлося про інкорпорацію сіл Зубрі і Сихова до міста Львова та про переведення цих сіл із земського права на міське магдебурзьке право. І хоча певними нашими дорадниками, яким від нас було доручено таку перевірку привілеїв, інкорпорацію цих сіл у місто Львів, зроблену найяснішим нашим батьком, було оголошено недійсною і даремною, що, як бачиться їм, була не шкоду державі і наш декрет з вироком наших дорадників доводив (це); тим не менше, ми, заохочені багатьма і законними причинами, при скасованні попередньої інкорпорації, тому що ця інкорпорація вищезгаданих сіл була зроблена перед (прийняттям) статута божественної пам‘яті нашим батьком, королем Сигізмундом року Божого 1538***, не може бути призупиненою. Тому силою і повагою того сейму, за згодою наших дорадників і земських послів королівства ми сприяли і постановили, що після вищезгаданого статуту знову можна було б і за правом надати і це зробити, ми відклали до майбутнього сейму в королівстві, що відбуватиметься першим в королівстві після Варшавського (сейму). Тому ми на сучасному Пйотрківському сеймі, що відбувається першим після Варшавського, маючи на увазі численні приклади служби і заслуги славетних бурмистра і райців нашого міста Львова, які нам і нашим попередникам та державі нашого королівства у мирний і воєнний час з належною вірністю і покірністю служили і ще більше щодня намагаються служити, і маючи на увазі, що згадані бурмистер і райці того міста Львова великі втрати роблять у справах, як приватних, так і публічних, і несуть великі міські тягарі для зміцнення, захисту і збереження згаданого міста; бажаючи їм посприяти у несенні таких тягарів нашою королівською ласкою, і щоб вони нам і державі охочіше, з бажанням в майбутньому служили, силою сучасного Пйотрківського сейму і з того приводу, що ми до цього сейму відклали (справу про), згадані села Зубрю і Сихів, що знаходяться у Львівському повіті, засновані в першій своїй локації на земському праві, яким користуються і володіють багато

років, що бурмистру і райцям міста Львова в міське магдебурзьке право були перенесені; тепер знову переносимо і переводимо їх на міське магдебурзьке право та юрисдикцію згаданих бурмистра і райців міста Львова, сучасних і що в майбутньому будуть, назавжди приєднуємо, записуємо та інкорпоруємо. Вилучаємо і звільняємо вищезгаданих бурмистра і райців, а також жителів тих сіл Зубрі і Сихова з-під юрисдикції і зверхності всіх і кожного наших королівських воєвод, каштелянів, старост, суддів, підсудків та інших будь-яких земських та гродських урядовців та їх возних, а також від судових позовів і земських та громадських судів. Так щоб надалі не в тих (судах), але перед львівським бурмистром і райцями, сучасними і що в майбутньому будуть, зобов‘язані відповідати у будь-яких справах, великих чи малих, у всіх випадках обтяжень і порушень. Нарешті, згаданих бурмистра і райців, сучасних і що в майбутньому будуть, вилучаємо, звільняємо і робимо вільними змістом цієї грамоти з приводу вищезгаданих сіл Зубрі і Сихова, від усіх військових походів, загальних і часткових, та державних контрибуцій, встановлених і що встановляться для наших потреб і держави, і від всіх інших земських повинностей і тягарів, до яких з послухом змушені інші власники земських маєтків за правом і звичаєм нашого королівства. Так що надалі ті села чи маєтки Зубря і Сихів хай вважаються не земськими, але цілком міськими та хай володіють його (міста) вільністю та імунітетом, тішаться і користуються, як інші маєтки нашого вищезгаданого міста Львова володіють і тішаться. З тих (маєтків) хай не буде служби більше у випадку жодної війни, але тільки міський податок, по-простому зветься шос, скільки б разів для потреб держави не був встановлений, так само разом із тим містом Львовом хай платиться вічними часами і назавжди. Для довіри справи наша печатка до даної (грамоти) є підвішена. Дано на вальному сеймі у Пйотркові 3 березня, року Божого 1565, нашого панування - 36.

Валентин Домбєнський, канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням вельможного Валентина Домбєнського з Домбян, канцлера нашого королівства та любомльського старости.

* Мається на увазі конституція Пйотркувського сейму 1504 р., що забороняла королю самовільно роздавати, продавати або заставляти державні маєтки (див. VL. - T.I. - S.136).

** Див. док. № 84; підтвердження цієї грамоти див. док. №117.

*** Див. VL. - T. 1. - S. 259.

157

1565 р., квітня 9, Пйотрків

Сигізмунд Август звільняє львів'ян від обов'язку постачати підводи постільничим та іншим королівським посланцям; прибутки від "шосу" мають йти на потреби міста, за винятком 400 злотих, що щорічно відходитимуть до королівського скарбу

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.531. Пергамент: 26х55,6 + 1,3 см. Написи: “Libertas civitati Leopoliensi concessa a onere dationis equorum ad podwodas” (XVII), “Sigismundi Augusti” (XVII). На пергаментному пояску печатка: Gum., XIV, N50.

Коп.: MK, 99, k.213-214v; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.36-37.

Регести: MRPS, V/1, 3143; Каталог, №616.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae Samogitiaeque etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis, universis et singulis, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quod quamvis in comitiis Varschoviensibus regni anno proxime peracto celebratis, nos cum consiliariis nostris universaliter certis ex causis constituerimus, ut singulae civitates regni nostri, tam cubicularіis, quam aliis nunctiis nostris, quibusvis equos subvectitios alias podwodne secundum modum et ordinationem desuper factam, pecunia nostra quavis necessitate nostra se offerente darent. Nihilominus tamen, ut in eum usum eaedem civitates tres partes, integrae exactionis civilis, shos nuncupatae, annis singulis thesauro nostro penderent, quarta parte eiusdem pro fabrica civitatum reservata. Verum cum nobis satis superque compertum sit, cives nostros Leopolienses non carere plerisque oneribus, quae in providenda et recte administranda civitate illa nostra exhibere sustinereque non gravantur, ipsos propterea et alios quosvis iurisditionis eiusdem civilis homines, ad intercessionem consiliariorum regni nostri, de unanimique consensu omnium ordinum regni ab onere dationis equorum duntaxat, ad quod iuxta eam ipsam constitutionem et ordinationem nostram tenebantur, liberandos duximus liberamusque ac immunes perpetuosque liberos esse decernimus, hisce literis nostris. Ita quod cubicularii seu nunctii nostri quicumque illi fuerint, subvectiones ipsas non alibiquam in castro nostro Leopoliensi more solito et antiquitus hucusque observato, de villis servitio huiusmodi addictis, petere habereque debebunt. Praefati vero cives nostri tres duntaxat partes pecuniarum de exactione praefata civili integra, cuius nomine nobis florenos quadringentos, cum omnibus hominibus civili iurisditioni subiectis antiquitus solvere consueverunt thesauro regni nostri inferre et annis singulis ab hinc pendere teneantur. Quamobrem vobis omnibus regni nostri exactoribus, praesentibus et futuris, quorum interest, hoc ipsum denuntiantes praesentibus serio mandamus, ut eos cives nostros Leopolienses circa hanc ipsis per eos a constitutione Varschoviensi concessam libertatem et immunitatem in omnibus punctis, clausulis, conditionibus et articulis consuetis ac manuteneatis conservarique et manuteneri curetis. Pro gratia nostra et officiorum suorum debito secus non facturi. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Actis et datis in coventione regni generali Petricoviensi, feria secunda post dominicam Iudica proxima, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo quinto, regni vero nostri anno trigesimo sexto.

Valentinus Dкbynsky, regni Poloniae cancellarius subscripsit.

Relatio magnifici Valentini Dembinski de Dembiany regni Poloniae cancellarii, Lubomlensi capitanei.

Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Хоча на Варшавському сеймі королівства, що минулого року відбувся, ми разом з нашими дорадниками загалом з певних причин постановили, щоб всі міста нашого королівства як постільничим*, так і іншим нашим посланцям, взамін будь-яких коней для перевезення або підводний (податок) згідно з порядком і зробленим недавно розпорядженням мають дати наші гроші з будь-якої нашої необхідності. Тим не менше (встановлюємо) для користі тих міст: три частини повного міського податку, що називається шос, кожного року до нашої скарбниці мають платити, а четверту частину того (податку) хай зберігають для ремонту міста. Ми ретельно ознайомилися з тим, що наші львівські міщани мають великі видатки, які заважають їм займатися клопотами і належнимуправлінням тим нашим містом. Внаслідок цього їх і усіх інших людей тієї міської юрисдикції за посередництвом дорадників нашого королівства, за одностайною згодою усіх станів королівства тільки від тягаря давання коней, до якого згідно з тією нашою постановою і розпорядженням зобов‘язані, вважали звільнити, звільняємо, вирішуємо цією нашою грамотою, щоб були вільними та звільненими назавжди. Так що постільничі чи які б не були наші посланці ту доставку (коней) ніде інше, як у нашому львівському замку за прийнятим і давнім звичаєм, що досі зберігається, повинні просити і мати з сіл, які виділені для такої служби. А вищезгадані наші міщани тільки три частини грішми з вищезгаданого міського повного податку зобов‘язані відіслати до скарбниці нашого королівства і кожного року платити нам; 400 злотих з усіх людей, підданих міської юрисдикції, віддавна зазвичай сплачують. Внаслідок цього вам усім, збирачі податків нашого королівства, сучасні і майбутні, кому потрібно (знати), оголошуючи цим даною (грамотою), серйозно наказуємо, щоб зберігали і дотримувалися звільнення та імунітету тих наших львівських міщан, наданих їм конституцією у Варшаві, у всіх звичних і дотримуваних пунктах, клаузулах, умовах і статтях. Задля нашої ласки та обов‘язку своїх урядів інше хай не робиться. Для довіри і засвідчення справи наша печатка до даної (грамоти) є підвішена. Дано на вальному сеймі у Пйотркові у найближчий понеділок після неділі “Юдіка”, року Божого 1565, нашого панування - 36.

Валентин Дембєнський, канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням вельможного Валентина Дембєнського з Домбян, канцлера Польського королівства та любомльського старости.

* Постільничий - королівський придворний.

158

1566 р., серпня 22, Люблін

Сигізмунд Август дозволяє бурмистру, райцям та міському суду Львова розглядати в ратуші справи тільки людей міської юрисдикції і в майбутньому проводити засідання лише раді та міському судові, а не земським рочкам і комісіям

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.535. Пергамент: 25х55,5 + 9 см. Написи: "Privilegium exemptionis pretorii a iudiciis alterius iurisdictionis hominum, a celebratione ibidem terminorum terrestrium colloquiorum atque commissariorum" (XVI). На пергаментному пояску печатка: Gum., XV, N54.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.65-66; спр.646, арк.327-328зв.

Регест: Каталог, №621.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae etc. dominus et haeres. Significamus per praesentes literas universis et singulis, quorum interest, ad quos praesentes literae nostrae pervenerint. Quia cum expositum esset nobis per quosdam consiliarios nostros ex parte famatorum proconsulis et consulum civitatis nostrae Leopoliensis, quod eadem civitas finibus hostium vicina, ex diversis et variis, diversae et variae religionis ac linquae cohabitatoribus constat, et quod ad eam varii negotiatores ac alterius etiam conditionis homines externi assidue confluant ac in ea versentur. Ea propter dictos proconsulem et consules officiumque civitatis illius non solum in cogniscendis iudicandisque hominum negotiis plurimum occupatos esse, sed etiam ad diligentem civitatis administrationem ac publicae securitatis provisionem, sollicite intendere solere, ut valde incommodum esse videatur dictum officium civitatis illorumque negotia ac consultationes quoquo modo aliis aliorum negotiis impediri, perturbarive, quin imo valde utile ac necessarium sit, eos, quae illorum officii sunt, quam maxime quiete et libere tractare peragereque. Ac ideo supplicatum esset nobis pro parte eorundem famatorum proconsulis et consulum Leopoliensium, ut nos illorum et civitatis illius benignam rationem habentes, eandem civitatem nostram, ea praerogativa ornare et dotare dignaremur, ut praefatae civitatis consulatus officiumque et publica civitatis et privata hominum privatorum negotia pro veteri consuetudine et iure in pretorio publico, libere semper et quiete peragat, utque dictus pretorii locus, qui est satis angustus, ab omnibus aliis iudiciis, negotiis, conventibus hominum cuisvis alterius iurisdictionis, quam civilis liber omnino sit, quemadmodum semper adhuc fuit. Nos igitur talem statum et conditionem dictae civitatis nostrae attendentes, tum consulatus praedicti officiique civilis difficilem in variis hominum negotiis laborem ac in rebus civitatis, assiduum studium, vigilantiam, sollicitudinem perpendentes supplicationique ipsorum proconsulis et consulum tanquam satis iustae, benigne annuentes, dictae civitati nostrae Leopoliensi hanc praerogativam dandam et concedendam duximus damusque et concedimus in perpetuum per praesentes, ut scilicet in pretorio Leopoliensi

nulla unquam iudicia aut negotia hominum alterius, quam civilis iurisdictionis tantum exerceri, nec termini terrestres aut coloquia celebrari, nec commissiones aliquae iudicari possint ac debent. Sed ut tantum consulatus civitatis et officium civile, sua illic officia et negotia, quiete ac libere, peragant, nec quocumque modo in suis iudiciis et consultationibus perturbentur, impedianturve perpetuis temporibus et in aevum. In cuius rei testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Lublini feria quinta ante festum sancti Bartholomaei, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo sexto, regni vero nostri anno trigesimo septimo.

Petrus Miskowski regni Poloniae vicecancellarius subscripsit.

Relatio reverendi Petri Miskowski regni Poloniae vicecancellarii, decani Cracoviensis, Gneznensis, Plocensis Lanciciensisque praepositi.

Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно, до кого дану нашу грамоту дійде. Представлено нам деякими нашими дорадниками від імені славетних бурмистра і райців нашого міста Львова, що те місто є в сусідстві з кордонами ворогів, і складається з співіснуючих різноманітних та різних релігій та мов, і що до нього різні торговці, також іншого походження люди-чужинці постійно прибувають і в ньому перебувають. Через це, що згадані бурмистер, райці та уряд того міста не тільки займалися здебільшого розслідуванням і веденням судових справ (цих) людей, але також дбайливо прагнули і мали за звичай до ретельнішого керування містом і забезпечення громадської безпеки, як бачиться, є сильна незручність, що згаданому уряду міста шкодять і турбують їх справи та обговорення подібно до інших справ. Тому звичайно корисно і необхідно було б, щоб їх (ті справи), які стосуються їх уряду, більш спокійно і вільно могли вести і здійснювати. І тому просили нас від імені тих славетних львівських бурмистра і райців, щоб ми, ласкаво маючи на увазі їх і те місто, вважали за гідне те наше місто такою прерогативою прикрасити і надати, щоб згаданий консулат і уряд згаданого міста громадські справи міста і приватні справи людей за давнім звичаєм і правом у громадській ратуші завжди вільно і спокійно провадив і щоб згадане місце ратуші, яке є досить вузьким, від усіх інших судів, справ, зібрання людей будь-якої іншої юрисдикції, окрім міської, звільнене було би, точно так, як завжди до того було. Отже, ми, таке становище і положення згаданого нашого міста побачивши, що вищезгадані консулат і міський уряд (мають) труднощі у різних справах людей, зваживши на їх працю в справах міста, постійну ретельність, турботливість, піклування, на прохання бурмистра і райців, як достатньо справедливе, ласкаво погодившись, згаданому нашому місту Львову таку прерогативу вважали дати і надати та даємо і надаємо даною (грамотою). А саме, щоб на львівській ратуші ніколи жоден суд (не відбувався) або справи інших людей, окрім міської юрисдикції, не полагоджувались, ні земські рочки* або збори не проходили, і будь-які комісії не могли і не повинні судити; але щоб тільки консулат міста і міський уряд свої обов‘язки і справи спокійно і вільно провадив, і щоб будь-яким чином у своїх обов‘язках і обговореннях не турбувався і йому не перешкоджали на вічні часи і назавжди. Для засвідчення справи наша

печатка до даної (грамоти) є підвішена. Дано у Любліні у четвер перед святом св. Варфоломія, року Божого 1566, нашого панування - 37.

Петро Місковський, віце-канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням велебного Петра Місковського, віце-канцлера Польського королівства та краківського, гнезненського, плоцького, ленчицького намісника.

* Земські рочки - сесії земського суду. Земський суд - шляхетський суд, що розглядав справи цивільного характеру; складався із судді, підсудка та писаря.

159

1569 р., травня 28, Люблін

Сигізмунд Август зберігає за львівськими міщанами привілей Владислава III, що звільняв їх від всяких оплат на підводи

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.37-38.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae Samogitiaeque etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis, quod cum famati proconsul et consules civitatis nostrae Leopoliensis, literis mandati sive citationis nostrae ad instantiam instigatoris causarum fisci nostri, in praesentiam nostram vocati essent. Ideo quia ipsi contraveniendo constitutioni atque ordinationi, in conventu regni generali Varsaviensi laudatae, contributionem peccuniarum podwodorum tres partes, videlicet exactionis publicae szos simplae vocata, per triennium retentam, ad thesaurum et fiscum nostrum non solverint, nec intulerint, in damnum non mediocre fisci nostri ad videndumque eos ob huiusmodi temeritatem, in summa definita retenta praedictarum exactionum fisco nostro applicandum et in aliis paenis damnisque inde subsequutis condemnandum decerni, veluti ea reliqua in citatione praefata latius continentur. In termino itaque ex citatione huiusmodi praefixo, dum cives ipsi nostri Leopolienses per famatos Georgium Voyner, Ioannem Zaleski, consules, Stanislaum Anferinum, notarium Leopoliensem, nuntios et plenipotentes suos coram nobis in praesenti conventione regni generali Lublinensi comparerent privilegium olim serenissimi domini Vladislai, Poloniae regis, quo ab universis podwodis temporibus perpetuis exempti et libertati sunt, exhibuerunt. In cuius quidem privilegii et libertatum continuo usu ac pacifica possessione, dicti cives semper hactenus conservati fuerant, quod rationibus iustis et authenticis, legittime coram nobis comprobaverunt. Porro licet constitutione Varsaviensi, omnes libertates podwodorum universis civitatibus sint sublatae. Tamen quoniam civitas ipsa Leopoliensis prope fines

regni existat atque ob eam rem periculis hostilibus et oppugnationibus crebris exposita sit, ad quas propellendas et propulsandas multos sumptus et impensas, ut faciat necesse est. Itaque supplicaverunt nobis, ut illos non obstante constitutione supramemorata Varsaviensi secundum hoc privilegium divi olim Vladislai, quo continuis temporibus sine ulla controversia, pacifice usi sunt, conservari, fovere atque manu tenere pro nostra regia clementia dignaremur. Nos igitur animadvertentes, nil esse, quod magis quemvis principem commendet, quodque illi apud subiectos sibi populos maiorem benevolentiam et apud omnes prope gentes ampliorem laudem et gloriam conciliet, quam iusta, quae in legibus et libertatibus indultis integre conservandis consistit, reipublicae administratio atque examinato plene divi olim Vladislai privilegio aliisque immunitatibus eorum, in quorum usu ac continua possesione a praedecessoribus nostris hucusque conservati fuerunt et perpensis apud animum Leopoliensium adductis rationibus de voluntate et munificentia nostra regia ostulante id ipsis rei aequitate. In hoc conventu regni praesenti Lublinenesi decernendum duximus decernimusque praesentibus ipsos proconsulem et consules totamque civitatem nostram Leopoliensem, nunc et imposterum existentes, a solutione, datione et contributione ac quavis pecuniaria exactione podwodorum quorumcunque nobis et succesoribus nostris quacunque ratione pertinentibus, liberos et immunes, ita, ut neque ad alias pecunias, neque ad equos dandos ratione contributionis podwodorum, a nobis cubiculariisque nostris aut a quocunque alio, nomine nostro, id exigentur, teneantur et astringantur. Prout decreto nostro praesentis conventus eosdem liberos et immunes, ab hac servitute et contributione oneribusque (a quibus privilegio praefato divi Vladislai exempti sunt) pronuntiamus perpetius temporibus. Decernentes eas libertates priores a podwodis civitatis nostrae Leopoliensis ab antecessoribus nostris benigne et ex certis rationibus concessas, vim et robur habituras, nec deinceps ullo unquam tempore constitutiones aliquas, in contrarium laudandas, libertatibus illorum suprascriptas obstare posse, ex eaque ratione citatos cives nostros Leopolienses liberos a citatione, impetitione et a causa facimus in perpetuum, hoc decreto nostro mediante. In cuius rei fidem testimoniumque evidentius, sigillum nostrum praesentibus est subimpressum. Datum Lublini in conventione regni generali, die vigesima quinta Maii, anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo nono, regni vero nostri anno quadragesimo.

Sigismundus Augustus rex subscripsit.

Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Славетні бурмистер і райці нашого міста Львова були покликані грамотою нашого наказу або виклику на вимогу виконавця судових справ нашої скарбниці до нашого суду. Тому що вони всупереч конституції та розпорядженню, ухваленими на вальному сеймі королівства у Варшаві*, грошову контрибуцію “з підвод”, а саме три частини публічного податку, по-простому названому шос, заборгувавши за три роки, до нашого скарбу і скарбниці не сплачували і не вносили на значну шкоду нашій скарбниці, як вони побачили, через певну необачність, певну заборговану суму вищезгаданого податку нашій скарбниці зобов’язані, та в інших карах і збитках, що звідси випливають, були засуджені, як це раніше у вищезгаданому

позові ширше міститься. Таким чином, у вищезгаданий термін за цим позовом ці наші львівські міщани через славетних Георгія Вайнера, Йоана Залеського, райців, Станіслава Анферіна, львівського писаря, і своїх посланців і уповноважених, нам на даному вальному сеймі королівства в Любліні з`явилися і представили привілей покійного найяснішого пана Владислава, польського короля, де вони від усіх підвод на вічні часи були вилучені і звільнені. Цим привілеєм і звільненням згадані міщани постійне користувалися і мирно володіли до цього часу, законно перед нами доказували справедливими та автентичними причинами. У свою чергу за Варшавською конституцією всі звільнення "від підвод" усіх міст були знесені. Однак, оскільки, це місто Львів близько кордонів королівства знаходиться і є виставлене через це на небезпеку від ворогів і частих нападів, для попередження і відсічі яких, як передбачається, є необхідні великі кошти і видатки. Таким чином, просили нас, щоб не суперечачи вищезгаданій Варшавській конституції, відповідно до цього привілею божественного покійного Владислава, яким постійними часами без жодного спротиву мирно користувалися, ми вважали (їх) за гідне зберегти, сприяти та зміцнити задля нашої королівської милості. Отже, ми прийнявши до уваги: ніщо з того, що будь-яким володарем дарується, не викличе у підданих йому народів більшу прихильність і у всіх близьких племен більшу славу і хвалу, а тільки справедливе керування державою, яке цілковито полягає у дотриманні записаних законів і звільненнях, і вивчивши досконало привілей божественного покійного Владислава та інші їхні імунітети, якими вони користувалися і постійно володіли досі за наших попередників та оцінивши прихильно приведені львівськими (міщанами) причини, з нашої королівської волі і щедрості, встановлюючи їм в цій справі справедливість; на цьому даному сеймі королівства у Любліні вважали вирішити і вирішуємо даною (грамотою) звільнити того бурмистра, райців і все наше місто Львів, що є тепер і в майбутньому будуть, від сплати податку, контрибуції і будь-якого грошового податку "за підводи", що нам і нашим спадкоємцям належить з будь-якого погляду. Так щоб і ніяких грошей, ані коней не давалося з причини податку на "підводи", щоб ми, наші постільничі або будь-хто інший від нашого імені не стягували, не отримували і не змушували. Згідно з нашим декретом на цьому сеймі оголошуємо їх звільненими від того збору, контрибуції і тягаря (від яких були звільнені вищезгаданим привілеєм божественного Владислава) на вічні часи. Вирішуємо, щоб ці попередні звільнення від підвод нашого міста Львова, що нашими попередниками ласкаво і з певних причин були надані, мали силу і міць, і щоб надалі ніколи жодні ухвалені всупереч конституції не могли суперечити їх вищеописаному звільненню. З цієї причини наших позваних львівських міщан звільняємо від позову і закиду в цій справі назавжди за посередництвом цього нашого декрету. Для довіри і засвідчення справи очевидніше нашу печатка до даної (грамоти) є притиснута. Дано на вальному сеймі у Любліні 28 травня, року Божого 1569, нашого панування - 40.

Сигізмунд Август, король, підписав.

* Див. VL. - T. II. S. 103.
* Див. док.26.

160

1571 р., червня 25, Варшава

Сигізмунд Август відступає місту Львову на шість років чопове з метою використання доходів з цього податку для відбудови башт, воєнних знарядь та інших укріплень, знищених пожежею

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.556. Пергамент: 20,6х32,6 + 6 см. Ініціал "S". Написи: "Sigismundi Augusti", "Ad decursum sex annorum donatio czopowego civibus conflagratis, 1571" (XVI). На пергаментному пояску печатка: Gum., XV, №54.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.642, арк.547-550.

Регест: Каталог, №647.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogithiae etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis, delatum esse ad nos per certos consiliarios nostros civitatem nostram Leopoliensem, quae antea per ignis infaustam voraginem graviter toties afflicta et conquassata fuerat, rursus per eiusdem elementi enormem et vix verbis exprimenda serviciem et tantam rerum et substantiarum, in quibus sua praecipua collocabat praesidia, iacturam damnaque ingentia devenisse, ut omnino addubitet neque speret ea recupereri posse, quae non sine magna omnium admiratione nominis sui fama protectioneque rerum suarum possidebat. Quampropter nos recte consultum atque prospectum eidem civitati nostrae Leopoliensi esse volentes cupientesque, ut iterum vires suas collapsas errigere atque redintergrare (quae maxime armis, turribus, tormentis bellicis et id genus aliis praesidiis ignis inclementia consumptis et devastatis stabat) per gratiam nostram possit, visum est nobis, ut eandem tali praerogativa et libertate donemus, quae ea damna et cladem resarcire commode queat. Proinde exactionem illam, quae vulgo czopowe dicitur, ab omni genere potuum solvi consuetam et pro necessitate reipublicae regnique nostri laudatam a civibus eis, qui ab ea clade ignis, liberati sunt exigendam ad decursum sex annorum continue et immediate se sequentium a data praesentium inclusive computandorum, eidem civitati pro reformatione turrum formentorumque bellicorum et aliarum munitionum igne exustorum, donamus et gratiose conferimus hisce praesentibus literis nostris. Ita tamen, ut magistratus civitatis illius de reddenda nobis sufficienti et perfecta ratione, talium exactionum post delapsum libertatis huius et praerogativae tempus astrictus sit et teneatur. Quod ad omnium, quorum interest, nominatim vero generosi Nicolai Herburth de Fulsthin capitanei nostri Leopoliensis, exactoris moderni et pro tempore existentibus, noticiam deducimus mandamusque, ut memoratam civitatem in ea libertate et praerogativa a nobis gratiose concessa conservent, ab iisque, quorum interest, conservari curent. In cuius rei fidem manu nostra propria subscriptum sigillumque nostrum praesentibus appensum est. Datum Warssaviae, die

vigesima quinta mensis Iunii, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo primo, regni vero nostri anno quadragesimo secundo.

Sigismundus Augustus rex subscripsit.

Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Доповіли нам через певних наших дорадників, що наше місто Львів, яке раніше було тяжко покаране і знищене через нещасливий вир вогню*, знову також через надзвичайну і не на словах виявлену службу; тільки в справах і надбаннях (міщани) мають свій головний захист; (місто) дійшло до великих шкод і втрат, що цілком сумнівалися і не надіялися, що воно може відновитися, яке не без великого подиву всіх у славі і захисті силою свого імені і своїх справ перебувало. З цієї причини ми належно піклуючись і дбаючи про це наше місто Львів, бажаємо і прагнемо, щоб знову завдяки нашій ласці могло (місто) свої знищені маєтки відбудувати і відновити (а найбільше озброєння, башти, військові знаряддя і цього роду інші оборонні (споруди), що були немилосердним знищені і спустошені); як було видно нам, щоб таку прерогативу і звільнення ми надали би, яка ці втрати і нещастя зручно могла би залагодити. Тому цей податок, який по-простому називають чопове, що сплачується від (шинкування) напоїв усіх видів і ухвалюється звичайно для потреби держави і нашого королівства від тих міщан, що через це нещастя вогню були звільнені від стягнення (податку) протягом 6 років, що послідовно і негайно йдуть (один за одним), включно від дати даної (грамоти), тому місту для відновлення башт, військових знарядь та інших укріплень, які згоріли у вогні, даємо і ласкаво надаємо цією даною нашою грамотою. Однак, щоб магістрат цього міста був би змушений і зобов‘язаний до видання нам достатніх і повних рахунків (з використання) такого податку після завершення часу цього звільнення і прерогативи. Для того всім, кому потрібно, насамперед вельможному Миколі Гербурту з Фульштина, нашому львівському старості, сучасному збирачеві податків і що в майбутньому будуть, доводимо до відома і наказуємо, щоб згадане місто при цьому звільнення і прерогативі, ласкаво нами наданій, зберегли і опікувалися, щоб ті, кому потрібно, зберігали. Для довіри до справи нашою власною рукою підписано і нашу печатку до даної (грамоти) є підвішано. Дано у Варшаві 25 червня, року Божого 1571, нашого панування - 42.

Сигізмунд Август, король, підписав.

* “вир вогню“ - пожежа, що виникла у Львові у 1571 р. та знищила цілу східну частину середмістя разом з Успенською церквою (див.: Zubrzycki D. Kronika Lwowa. - Lwów, 1844. - S.194).

1571 р., червня 20, Варшава

Сигізмунд Август дозволяє будувати у Львові хлібні ятки на площі Ринок чи в іншому місці і віддає річний чинш з цих яток львівським міщанам на відбудову й укріплення міста з умовою, що бурмістр та райці щорічно складатимуть рахунок

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.555. Пергамент: 24,5х35,5 + 6,4 см. Написи: "Privilegium super fundatione bancorum panis siliginatei alias rzanego chleba, anno 1571" (XVI), "Sigismundi Augusti" (XVII). На пергаментному пояску пошкоджена печатка: Gum., XIV,№50.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.85-86; спр.646, арк.175-175зв.

Регест: Каталог, №646.

Sigismundus Augustus[1] Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae etc. dominus et haeres. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis. Quia nos intercessionibus quorundam consiliariorum nostrorum, apud nos nomine civium Leopoliensium diligenter factis et interpositis, benigne annuentes simulque volentes eorum damna, quae per ignis incendium non ita pridem perpessi sunt, singulari gratia et benignitate nostra promovere ac sublevare, dedimus eis ac concessimus, prout damus praesentibus, concedimus et largimur plenam et omnimodam potestatem excitandorum et extruendorum bancorum seu institarum vulgo chlebne ythky dictarum vel in circo Leopoliensi vel alio quovis in loco, qui illis commodior esse videbitur, in quibus quidem bancis pistores et incolae eiusdem civitatis habebunt liberam facultatem panis siliginacei exponendi et vendendi temporibus perpetius. Ut autem uberiorem gratiam nostram erga eosdem cives nostros Leopolienses exhibeamus, de certa scientia et speciali gratia nostra censum annuum ex iisdem bancis seu institis provenientum, praefatis civibus Leopoliensibus pro munitione et reparatione publicorum aedificiorum aut alio quovis usu, qui ab illis utilior et commodior excogitati poterit, respectu sumptuum et impensarum in aedificationem eorundem banchorum seu institarum factarum, damus, assignamus largimurque temporibus perpetuis. Ea tamen lege et conditione, ut proconsul et consules eosdem civitatis communitati Leopoliensi singulis annis de proventibus et expensis, eiusdem memorati census iuxta antiquum morem et receptam consuetudinem, rationem facere teneantur et sint adstricti. In cuius rei fidem sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum Varsoviae die vigesima mensis Iunii, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo primo, regni vero nostri anno quadragesimo secundo.

Valentinus D№mbyensky regni Poloniae cancellarius subscripsit.

[1] В оригіналі залишено місце для вписання імені короля.

Сигізмунд Август, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Ми, ласкаво схваливши посередництво деяких наших дорадників, ретельно зроблене від імені львівських міщан, одночасно бажаючи за їх втрати, які від вогню пожежі недавно зазнали, особливою ласкою і прихильністю зміцнити і утішити, дали їм і надали, згідно з тим даємо даною (грамотою), надаємо і обдаровуємо повною і всією владою впроваджувати і вибудовувати крамнички, що по-простому називаються хлібними ятками, або на львівському ринку або у будь-якому місці, як їм буде бачитися зручним. В тих крамничках пекарі та жителі того міста матимуть можливість виставляти і продавати житній хліб вічними часами. І щоб плідніше нашу ласку щодо тих наших львівських міщан ми би виявили, з певного нашого відома і за спеціальною ласкою річний чинш з тих крамничок чи яток вищезгаданим львівським міщанам даємо, призначаємо, обдаровуємо на вічні часи для укріплення і відбудови громадських будівель або для іншого будь-якого вжитку, що їм корисніше і зручніше може видатися, враховуючи зроблені витрати і видатки на будівництво цих крамничок чи яток. З таким правом і умовою, щоб бурмистер і райці того міста були зобов‘язані і змушені складати рахунок громаді того міста Львова кожного року з прибутків і витрат з того згаданого чиншу відповідно до давнього звичаю і прийнятого припису. Для довіри до справи нашу печатку до даної (грамоти) є підвішено. Дано у Варшаві 20 червня, року Божого 1571, нашого панування - 42.

Валентин Домбенський, канцлер Польського королівства, підписав.

* Про пожежу див. док. №160.

162

1574 р., квітня 12, Краків

Генріх, на прохання бурмистра, райців, лавників і всієї громади Львова, підтверджує та повністю наводить текст акту, внесений у львівські земські книги 17 липня 1567 р., який пояснює і відновлює привілей королеви Ядвіги про звільнення Львова від усяких мит у всій державі.

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.562. Пергамент: 32,3х61,1 см. Ініціал “Н“. Написи: “Approbatio Henrici regis libertatum Leopoliensium a theloneis regni, anno 1574” (XVII), “Thelonei serenissimi Henrici regis, 1574” (XVII), “Oblatae sunt litterae intro contentae ad acta cancellariae sacrae regiae maiestatis maioris ad acticandum feria sexta in vigilia festi sanctorum Philipi et Jacobi apostolorum, anno Domini 1627. Suscepit Rosnowski” (XVII), “Privilegium Henrici 1574, Sigismundi Augusti, anno 1567” (XVII). На пергаменті під текстом залишки відтисненої паперової печатки: Gum., XV, ;№59.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.613, арк.128зв-131; спр.614: арк.45-48.

Регест: Каталог, №654.

Henricus Dei gratia rex Poloniae magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kiioviae, Podlachiae, Wolhiniae, Livoniae etc., dux Andium, Borboniorum, Alvernorum, comes Marchiae, Foresti, Quertii, Rovergii, Montisforti. Significamus tenore praesentium, universis et singulis, harum noticiam habituris. Reproductas esse coram nobis per famatos cives nostros Leopolienses decreti papyrheas infrascriptas sub titulo serenissimi olim Sigismundi Augusti regis praedecessoris nostri ac iudicis et subiudicis sigillis atque notarii subscriptione terrestrium Leopoliensium communitas, elucidationem sive liquidationem super privilegium ipsorum civium a serenissima olim divae memoriae Hedvigi regina Poloniae super libertate theloneorum in regno et dominiis nostris ipsis concessum et per olim piae memoriae Wladislaum regem antecessorem nostrum confirmatum, in se continentes, salvas, integras et omni prorsus vitio carentes. Supplicatumque e nobis per eosdem cives Leopolienses, ut easdem literas praenominatas in pargameno describere et sub sigillo nostro, ut in forma vidimus extradere atque authoritate nostra regia approbare, confimare et ratificare dignaremur. Quarum tenor de verbo ad verbum sequitur eiusmodi.

Acta sunt haec in terminis terrestribus Leopoliensibus feria quarta post festum sanctae Margarethae virginis proxima, anno Domini millesimo quadringentesimo sexagesimo septimo. Comparentes personaliter coram iudicio et actis praesentibus terrestribus Leopoliensibus famati Albertus baccalaureus et Nicolaus Gelasinus iurisprudentiae doctor, consules Leopolienses, nomine et ex parte famatorum proconsulis, consulum, advocati et scabinorum totiusque communitatis civitatis eiusdem Leopoliensis obtulerunt literas decreti sacrae maiestatis regiae occasione elucidationis seu liquidationis libertatis theloneorum in regno et dominiis sacrae maiestatis regiae in conventione generali Petricoviensi lati, titulo et sigillo suae regiae maiestatis communitas. Quae literae decreti suae regiae maiestatis publicatae et lectae sunt in tenore eiusmodi.

Sigismundus Augustus Dei gratia rex Poloniae magnus dux Litvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae etc. dominus et heres. Generosis iudici, subiudici et notario terrestribus Leopoliensibus, in proxime futuris iudiciis terrestribus consistentibus, qui praesentibus literis nostris requisiti fuerint, fidelibus dilectis, gratiam nostram regiam, generosi fidelis nobis dilecti. In proximo praeterito conventu regni nostri Lublini celebrato remissi per nos fuerunt proconsul et consules civitatis nostrae Leopoliensis ad iudicium terrae Leopoliensi, ut terminis terrestribus, qui post ipsa comitia Lublinensia immediate et proxime celebrarentur, privilegii sui (quod a serenissima olim divae memoriae Hedvigi regina Poloniae super libertate theloneorum in regno et dominiis nostris concessum et per serenissimum Vladislaum regem Poloniae coniugem eius confirmatum coram nobis seu deputatis nostris Warschoviae in comitiis regni generalibus reproduxerunt) iuxta decretum eorundem deputatorum nostrorum liquidationem seu elucidationem de usu eiusmodi libertatis theloneorum facerent. Quia vero certo edocti sumus, terminos terrestres Leopolienses, qui post ferias Epiphaniarum Domini anno nunc currenti inciderant, ob irruptionem Tartarorum in terras nostros Podoliae non esse celebratos, propterea cives ipsos elucidationem huiusmodi expedire et praestare minime potuisse. Quare nos

innitendo decreto per praefatos deputatos nostros Varschoviae in ea re facto, eos ipsos cives Leopolienses ad iudicium vestrum terrestre seu ad terminos terrestres nunc proxime post Petricoviensem conventum Leopoli celebrantum, remittimus praesentibus literis nostris. Ideo fidelitatis vestris mandamus, ut eiusmodi elucidationem seu liquidationem libertatis thelonei praefati medio corporali iuramento praestandam, per duos ac consules seniores ex collegio et ordine consulari, duos item scabinos, ac tres ex communitate civium Leopoliensium, quos e medio sui ad eum actum designaverint, exaudiant in haec verba, quod ipsi cives ab antecessoribus suis iuxta privilegii sui contenta, in quieta et pacifica possessione usuque libertatae suae praefatae in hunc usque diem fuerunt, esseque iuste et legitime debent eamque elucidationem seu liquidationem iuramentalem ad acta terrestria praefata inscribere iubeant, ceteraque alia faciant, quae in eo passu iuste et legittime facienda sunt. Pro gratia nostra et suis officiis fidelitatis vestrae secus non facturae. Datum Petricoviae in conventu regni generali sabbato post octavas Corporis Christi proximo, anno Domino millesimo quingentesimo sexagesimo septimo, regni vero nostri anno trigesimo octavo. Valentinus Dembinski de Dembiany regni Poloniae cancelarius. Ad mandatum proprium sacrae regiae maiestatis.

Post quarum literarum sacrae maiestatis regiae lectionem et publicationem praefati consules satisfaciendo decreto suae maiestatis regiae, praentaverunt iudicio praefato personas infrascriptas ad exequendam elucidationem seu liquidationem praefata libertatis theloneorum videlicet duos consules seniores famatos Wolffgangum Scholc et Georgium Woiner, item duos ex scabinis iuratis Stanislaum Kraiser et Mathiam Socha ac tres ex medio communitati ad actum praesentem designatos Thoros Iwanischowicz Armenum, Martinum Hanel et David Rutenum homines senes et ex praedecessoribus suis mercatores. Ad quorum consulum Leopoliensium requisitionem et affectationem additus est ministerialis terrestris providus Andreas de Stratyn ad exequandum decretum sacrae regiae maiestatis iuxta rotam iuramenti in decreto praefato contentam. Qui quidem Andreas ministerialis in vim relationis suae recognovit. Quia praefati famati Wolffgangus Scholc, Georgius Woiner, consules, Stanislaus Craiser et Mathias Socha, scabini, necnon Toros Iwanissowicz, Martinus Hanel et David Rutenus in praesentia et publica eiusdem iudicii audientia praestiterunt iuramentum corporale iuxta rotam in decreto sacrae maiestatis regiae descriptam in haec verba: “Nos iuramus Deo omnipotenti, quia cives Leopolienses ab antecessoribus suis iuxta privilegii sui contenta in quieta et pacifica possessione usuque libertatis suae praefate in hunc usque diem fuerunt esseque iuste et legitime debent. Ita nos Deus adinvet et Sancta Crux”. Iudicium itaque terrae Leopoliense elucidationem iuramentalem modo praemisso factum iuxta mandatum sacrae maiestatis regiae suscepit et ad acta terrestria inscribi admisit. Supra quo memoriale positum est. Bartholomaeus Koritko terrae Leopoliensis notarius subscripsit. Ex actis terrestribus Leopoliensis extractis. Post cuius elucidationis sic, ut praemittitur in iudicio terrae Leopoliensis mediis corporalibus iuramentis, per praefatos cives nostros Leopolienses vigore decreti serenissimi olim principis Sigismundi Augusti praedecessoris nostri in ea ipsa re emanati, factae praesentationem, debita cum instantia nomine famatorum proconsulis et consulum advocati et scabinorum totiusque communitatis

civitatis nostrae Leopoliensis, praefatae nobis per nuntios civitatis illius supplicatum extitit, ut suprascriptam libertatum eiusdem civitatis nostrae a solutione theloneorum regni nostri elucidationem seu comprobationem, renovare atque authoritate nostra regia approbare, confirmare, ratificareque dignaremur. Nos itaque supplicationibus nuntiorum praefatorum civitatis eiusdem nostrae Leopoliensis, cuius fidei constantia erga nos et serenissimos antecessores nostros satis ab unde extitit ac etiam nunc extat, commendata, ut pote iustis et rationi consonis benigne annuentes praenominatam elucidationem seu libertatum antiqui usus comprobationem authoritate nostra regia approbandum, ratificandum et confirmandum duximus approbamusque, ratificamus et confirmamus hisce literis nostris, decernimusque elucidationem ipsam huiusmodi robur, perpetuae firmitatis obtinere debere et insuper omnibus et singulis capitaneis, theloneorum regni nostri praefectis et officialibus quibusvis seu eorum loca tenentibus in universum mandamus, ut praefatos cives nostros Leopolienses cum bobus, equis, curribus, vaccis, pecoribus, pecudibusve et aliisque quibusvis mercibus quoqumque nomine vocitatis, in locis omnibus regni nostri circa praefatas ipsorum libertates et immunitates, tam in eundo, quam redeundo, quotiescumque opus fuerit a solutione quorumvis theloneorum nostrorum et regni nostri finitimo novo duntaxat Krzepicense excepto, conservetis et conservari curetis ipsosque ubivis locorum cum omnibus mercibus ipsorum libere transire et negociari permittatis et permitti faciatis. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrorum praesentibus est appraessum. Datum Cracoviae in conventu regni generali foelicis coronationis nostrae die duodecima mensis Aprilis, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, regni vero nostri anno primo.

Petrus Dunin Wolski Gnesnensis canonicus et regni Poloniae vicecancellarius.

Relatio reverendi Petri Dunin Wolski Gnesnensis canonici et regni Poloniae vicecancelarii.

Генріх, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім і кожному, кому необхідно, які читатимуть. Представили нам славетні наші львівські міщани паперові декрети, нижче написані, під титулом найяснішого покійного короля Сигізмунда Августа, нашого попередника, скріплені печатками судді, підсудка і підписом писаря Львівської землі, про роз'яснення чи пояснення привілею, наданого цим міщанам найяснішою покійною панею, (благочестивої) пам'яті Ядвігою, королевою Польщі, про звільнення від мит у королівстві і наших маєтках і підтвердженого покійним благочестивої пам'яті королем Владиславом, нашим попередником, тримаючи їх у себе, цілі, непошкоджені, без будь-якого дефекту. І просили нас ці львівські міщани, щоб ми вважали за гідне вищеназвані грамоти написати на пергаменті і нашою печаткою (скріпити), у формі копій вийняти (з оригіналів), нашою королівською повагою схвалити, підтвердити і ратифікувати. Цей зміст дослівно наводиться.

Діялося на земських львівських рочках* у середу після свята св. діви Маргарити року Божого 1567. Особисто з'явившись у суді і при даних земських львівських актах славетні львівські райці Альберт бакалавр і Микола Гелазин, доктор права,

від свого імені та за дорученням славетних бурмистра та райців, війта і лавників та всієї громади нашого міста Львова внесли грамоту декрету священного королівського маєстату в справі роз'яснення чи пояснення звільнення від сплати мита у королівстві і маєтках священного королівського маєстату, скріплену на загальному сеймі у Пйоткрові титулом і нашою маєстатичною печаткою. Грамоту декрету священного королівського маєстату оприлюднено і прочитано з таким змістом.

Сигізмунд Август, Божою ласкою король (тиутлатура). Шляхетні львівські земські суддя, підсудок і писар на найближчих земських судових засіданнях, які дану нашу грамоту будуть шукати, вірні милі нашою королівською ласкою, наші вірні милі шляхетні. У найближчий минулий наш королівський сейм, що відбувся у Любліні, були відіслані нами бурмистер і райці нашого міста Львова до земського львівського суду, щоб на земських рочках, що безпосередньо після Люблінського сейму мають відбутися, (міщани) свій привілей (наданий найяснішою покійною панею, (благочестивої) пам'яті Ядвігою, королевою Польщі, про звільнення від сплати мита у королівстві**, наших маєтках і підтверджений найяснішим Владиславом, королем Польщі, її чоловіком***) при нас і при наших депутатах у Варшаві на вальному королівському сеймі пред'явили згідно з декретом тим нашим депутатам і (зробили) роз'яснення чи пояснення про використання такого звільнення від сплати мит. Як правильно нам повідомили про львівські земські рочки, що на днях після (свята) Богоявлення року вже біжучого припадали, через вторгнення татар у наші подільські землі не могли відбутися. Внаслідок цього, ці міщани таке роз'яснення зробити і виявити мінімально змогли. Тому ми робимо недійсним декрет згаданим нашим депутатам, даний у цій справі. А цих львівських міщан до вашого земського суду чи до земських рочків, що мають у Львові відбутися після Пйотрковського сейму, відсилаємо даною нашою грамотою. З цієї причини нашим вірним наказуємо, щоб для такого роз'яснення чи пояснення звільнення від сплати мит згадані (міщани) тілесну присягу склали через двох старших з колегії чи стану райців, потім двох лавників і трьох (представників) з міської громади Львова, що з свого складу хай визначать. І хай будуть заслухані з такими словами, яких ці міщани від своїх попередників згідно зі своїм наявним привілеєм у спокійне і мирне володіння і користування згадане звільнення (вживали), що аж до цього дня мали і справедливо та законно повинні (мати). І роз'яснення чи пояснення клятвенно до згаданих земських актів накажіть вписати. Інше, що має бути зроблене в подальшому поступі (справи), справедливо і законно зробіть. Задля нашої ласки і вашої вірності своїм урядам іншого не робіть. Дано у Пйоткрові на вальному сеймі, у суботу після октави (свята) Божого Тіла, року Божого 1567, нашого панування - 38. Валентин Дембінський з Дембян, канцлер Польського королівства. За власним розпорядженням священного королівського маєстату.

Після читання та оприлюднення грамоти священного королівського маєстату райці, виконуючи декрет королівського маєстату, представили згаданому суду нижчеописані особи до виконання роз'яснення чи пояснення згаданого звільнення

від сплати мит, а саме: двох старших райців славетних Вольфганга Шольца[4]* і Георгія Войнера, також двох присяжних лавників Станіслава Крайзера і Матія Соху і трьох з грона громади, що до даних актів визначені - Тороса Іванисовича, вірменина, Мартина Ганеля та Давида Русина[5]*, старших людей і за походженням купців. До чого на вимогу і домагання львівського консулату є доданий земський возний обачний Андрій зі Стрятина для виконання декрету священного королівського маєстату згідно зі взірцем присяги, що міститься у згаданому декреті. Возний Андрій, зі свого боку, силою свого свідчення визнав, що згадані райці славетні Вольфганг Шольц і Георгій Войнер, лавники Станіслав Крайзер і Матій Соха, а також Торос Іванисович, Мартин Ганель та Давид Русин у присутності (суду) і публічно цьому судові склали тілесну присягу згідно зі взірцем, описаним у декреті священного королівського маєстату у таких словах: "Ми присягаємо всемогутньому Богові, що львівські міщани від своїх попередників згідно зі своїм наявним привілеєм мали спокійне і мирне володіння та користування згаданим звільненням аж до цього дня і справедливо та законно повинні (мати). Хай нам Бог і Святий Хрест допомагає". Таке клятвенне роз'яснення при львівських земських (актах), вищезгаданим способом зроблене, згідно з мандатом священного королівського маєстату прийняв (возний) і до актів земських записати допустив. Про що пам'ятне є складене. Бартоломей Коритко, Львівської землі писар, рукою власною.

Із львівських земських актів роз'яснення вийнято після цього, що було допущене у львівському земському суді шляхом (складання) тілесної присяги згаданими нашими львівськими міщанами згідно з декретом найяснішого покійного володаря Сигізмунда Августа, нашого попередника, який у цій справі видав (декрет). Зробленим поданням іменем славетних бурмистра і райців, війта і лавників та всієї громади нашого згаданого міста Львова, посланці того міста просили нас, щоб ми вважали за гідне вищеописане роз'яснення чи пояснення звільнення цього нашого міста від сплати мит у нашому королівстві відновити та нашою королівською повагою схвалити, підтвердити і ратифікувати. Таким чином, ми на розумне та доцільне прохання згаданих посланців цього нашого міста Львова, що вірну постійність достатньо виявляли стосовно нас і наших попередників та тепер виявляють; виявляємо милостиво згоду, щоб згадане роз'яснення чи пояснення для користування давніми звільненнями повагою нашого маєстату вважали підтвердити, ратифікувати, схвалити і схвалюємо, ратифікуємо та підтверджуємо цією нашою грамотою. І вирішуємо таке роз'яснення сильною, вічною міцністю наділити. Понад це всім і кожному, старости і митники нашого королівства, будь-які префекти і урядовці, що ті місця тримають, у всьому наказуємо, щоб згадані наші львівські міщани з своїми волами, кіньми, возами, коровами, великою і дрібною худобою та іншими будь-якими товарами будь-якої назви у всі місця нашого королівства згідно зі згаданими такими вільностями і звільненнями, як в дорозі туди, так і звідти, скільки би разів (міщани) не їхали, від сплати будь-яких наших мит і нашого королівства, тільки за винятком нововстановленого податку "крепицького"[6]*, зберігайте і дотримуйтеся, дбайте, щоб

у всіх цих місцях зі всіма товарами їм (міщанам) вільно було перевозити і торгувати ви дозволяли і робили, щоб (інші) дозволяли. Для засвідчення і довір'я до цієї нашої (грамоти) печатка є притиснута. Дано в Кракові на нашому вальному сеймі, в день щасливої нашої коронації 12 квітня, року Божого 1574, нашого панування - 1.

Петро Дунін Вольський, віце-канцлер Польського королівства.

За свідченням велебного Петра Дуніна Вольського, гнезненського каноніка, віце-канцлера Польського королівства.

* Про земський суд див. примітку до док. №158.

** Див. док. №9.

*** Див. док. №10.

[4]* Вольфганг Шольц - представник відомої патриціанської родини Шольців-Вольфовичів (див.: Łoziński W. Patrycyat i mieszczaństwo lwowskie w XVI-XVII wieku. Wyd. 2. - Lwów, 1892. - S.68 i nn).

[5]* Давид Русин - чільний діяч української громади Львова, опікун церковного братства при Успенській церкві; на його кошти будувалася дзвінниця коло цієї церкви, що несподівано завалилася 1578 р.

[6]* Назва податку походить від польського міста "Krzepice".

163

1574 р., квітня 28, Краків

Генріх підтверджує всі надані Львову ним, його попередниками та іншими світськими та церковними сановниками права, вільності, привілеї, записи, резигнації та інші документи щодо різних маєтків в місті і поза містом

Ориг.: AGAD. - ZDP. - N6193. Пергамент 67,5x43,5 + 9 см. Ініціал "I". Напис: "Confirmatio iurium et privilegiorum civitatis a rege Henrici, anno 1574" (XVI). На червоно-жовтому шовковому шнурку печатка: Gum., XV, №59.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.427-432зв.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quoniam gesta et actiones humanae perpetua memoria indigentes plerumque errore oblivionis confundi et ab hominum notitia labi possent, nisi literarum testiumque et sigillorum monimentis fuerint perhennata. Proinde nos Henricus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Volhiniae, Kiioviae, Podlachiae, Livoniae etc., necnon Andium, Borboniorum, Alvernorum dux, comes Marchiae, Foresti, Querci, Rovergii, Montisforti etc. Universis et singulis, quorum interest, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris, manifestum testatumque facimus. Quia

ad intercessionem quorundam regni nostri senatorum et consiliariorum pro famatis proconsule, consulibus et civibus nostris Leopoliensibus ad nos factam habentesque spectatam et cognitam singularem erga nos et rempublicam regni nostri eorundem consulum et civium Leopoliensium fidem, studium et observantiam ac in republica illius civitatis administranda, curam diligentiam et vigilantiam de speciali gratia et scientia nostra animo, benivolo et ultronea voluntate sufficientissimaque deliberatione praehabita ac de consilio et assensu regni nostri senatorum et consiliariorum in hisce comitiis generalibus felicis coronationis nostrae congregatorum, omnia et singula eiusdem civitatis nostrae Leopoliensis iura, libertates et immunitates, praerogativas, privilegia, literas, inscriptiones, donationes, resignationes permutationes, praesentationes, uniones et incorporationes et id genus munimentorum literariorum sive sint ecclesiastica, sive secularia, quae per divos olim reges et principes praedecessores nostros regni huius et dominiorum nostrorum veros et legitimos haeredes et dominos in et super quaecunque bona, tam terrestria, quam civilia et alia quaecunque in ipsa civitate et extra, eam ubicunque et in quibuscunque locis, terris et districtibus consistentia, quorum hactenus sunt, in possessione et usufructu pacifico fuerunt, sub quocunque verborum tenore et in quibuscunque regni et dominiorum nostrorum locis data, donata et concessa, ac libertates, consuetudines antiquas, decreta, immunitates et praerogativas quascunque a fundatione huius civitatis eiusdem, usque ad hodiernam diem habere dignoscuntur et habent, per eosdem praedecessores nostros in vita eorum sub quibuscunque datis, ac in quibuscunque dominiorum locis concessas et emanatas, tam in literis spiritualium, quam secularium personarum donationes, resignationes, fundationes, inscriptiones, exemptiones, decreta, praesentationes, uniones, incorporationes, ordinationes et consuetudines quascunque continentes. Quas literas ac omnia iura, privilegia, immunitates et decreta hic pro insertis habere volumus, in omnibus et singulis eorum punctis, positionibus, conditionibus, clausulis et articulis ac toto tenore de plenitudine auctoritatis nostrae regiae, approbanda, ratificanda, innovanda, gratificanda et confirmanda duximus. Quemadmodum praesentium literarum nostrarum patrocinio approbamus, ratificamus, innovamus, gratificamus et confirmamus, decernentes ipsa ac omnia et singula in eis descripta et contenta, vim et robur perpetuae firmitatis obtinere debere. Et insuper in verbo nostro regio promittimus et praesentibus literis nostris spondemus eadem omnia et singula ipsius civitatis nostrae Leopoliensis iura et libertates, praerogativas, immunitates, praesentationes, uniones incorporationes ac consuetudines, in eadem civitate ex antiquo tentas et observatas, decreta et privilegia per omnia rata, firma et grata perpetuo et in aevum habere ac inconcusse, integre ac inviolabiliter illa observare et manutenere ac eis satisfacere cum effectu. Volumus etiam et promittimus omnes et singulos cives ac incolas Leopolienses suburbanos et villanos ad dictam civitatem et iurisdictionem eius ex antiquo spectantes et pertinentes, et omnia ac singula eorum bona ab omnibus iniuriis, violentiis, gravaminibus et angariis quibuscunque quarumvis personarum cuiuscunque status, dignitatis et conditionis atque officialium nostrorum tueri, defendere, nec aliquas novas adinventiones in eos adinveniri volumus aut permittemus, sed eos bonaque eorum in suis metis et graniciebus conservanda iuxta antiquam consuetudinem prout per antecessores nostros inclytos reges

Poloniae fuerant conservati, conservabimus et manutenebimus et conservari faciemus, nullaque bona eorum ad civitatem et iurisditionem civilem pertinentia ab eadem civitate Leopoliensi et a iurisditione ipsius alienabimus aut alicui alienari permittemus. In cuius rei fidem et testimonium immortale sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Cracoviae in conventione generali felicis coronationis nostrae die vigesima octava mensis Aprilis, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, regni nostri anno primo. Praesentibus reverendissimo et reverendis in Christo patribus dominis Iacobo Uchanski archiepiscopo Gnesnensi, legato nato et regni primate, Francisco Crasinski Cracoviensi, Stanislao Karncowski Wladislaviensi, Petro Miskowski Plocensi, Alberto Starozrzepski Chelmensi, episcopis, necnon magnificis Sebastiano de Mieliecz castellano Cracoviensi, Brzestensi capitaneo, Ioanni Firleii de Dambrowicza palatino et capitaneo generali Cracoviensi, regni Poloniae supremo marschalco Rohatinensique, Nicolao Radziwil duci in Dubniki et Biecze Vilnensi, magni ducatus Lithuaniae cancellario, Lidensi, Wozicensi, Borisoviensi, Petro a Zborow Sandomiriensi, Camionocensique, Casparo Zebrzidowski de Winczbork Calisiensi, Stephano de Coributow in Zbaras Trocensi, Alberto de Lasko Siradiensi, Eustachio Wolowicz Trocensi, castellano, magni ducatus Lithuaniae vicecancellario, Brestensi Cobrinensique, Ioanne Sierakowski de Boguslawicze Lanciciensi Przedecensique, Ioanne Chodkiewicz comite in Sklow et Biechow capitaneo generali terrarum Samogitiae magnique ducatus Lithuaniae supremo marsalco, Livoniae administratori ac exercituum praefecto, Cownensi, Plotelensi, Telsoviensique tenutario, Constantino Constantinowicz duci de Ostrog Kiioviensi Wlodimiriensique, Ioanni de Crotosin Iuniwladislaviensi, Georgio Iaslowiecki de Buczacz Russiae ac exercituum regni campestri praefecto, Lubaczoviensi, Czerwonogradiensi Sniatinensique, Rocho Koreczki Wolhiniae, Lucensique, Nicolao de Mieliecz Podoliae, Grodecensi Noveque civitatis Corcin, Stanislao Lawski a Stregoczin vicegerense Masoviae, Nicolao Kiska de Cziechanowicz Podlachiae Drochiciensique, Anzelmo Gostomski Ravensi, Fabiano Czema Mariemburgensi, Staragradiensi, Grandentinensi, Achacio Czema Pomeraniae Gnevensique, palatinis et capitaneis, Petro a Czarnkow Posnaniensi Babimostensique, Hieronimo Osolinski Sandomiriensi Krzesoviensique, Ioanne Conarski Calissiensi, Ioanne comite a Tenczin Woinicensi, Lublinensi, Parczoviensi, Ioanne de Tomicze Gnesnensi, Andrea Dembowski Siradiensi Lenciciensique, Nicolao Talwocz Samogitiae Daneburgensique capitaneo, Paulo Sapiha Kiioviensi Lubiecensique, Petro Smerzinski Iuniwladislaviensi, Stanislao Herbort de Fulstin Leopoliensi, Drohobicensi Samboriensique, Hieronymo de Sieniawa Camenecensi, Haliciensi Colomiensique, Stanislao Slupeczki Lublinensi, Andrea comite in Tenczin Belzensi, Ioanne Dulski Culmensi, Rogosnensi Branscensique, Ioanne Walenczki Elbingensi, Ioanne Kostka de Stangenberg Gedanensi, terrarum Prussiae thesaurario, Pucensi Dersoviensique Nicolao Czikowski Sandecensi Sanocensique capitaneo, Stanislao Szafraniecz de Pieskowa Skala Biecensi, Alberto a Czarnkow Rogoznensi Costensique capitaneo, Nicolao Ligienza de Bobrek Zawichostensi, Biecensi Zidaczoviensique capitaneo, Iacobo Rokoszowski Srzemensi, Ostrzeszoviensi capitaneo, Ioanne Sienienski de Sienno Zarnoviensi, Christoforo Lanczkorunski Malogostensi, Ioanne

Christoporski de Christoporzicze Wielunensi, Ioanne Herbort de Fulstin Sanocensi Praemisliensique capitaneo, Nicodemo Lenkinski Naclensi, Paulo Sczawinski Brzezinensi Sochaczoviensique capitaneo, Stanislao Sierakowski de Boguslawicze Novaliensi, Felice Paris Warsoviensi Cernensique capitaneo, Ioanne Samowski Gostinensi, Andrea Ilowski Wisnensi, Stanislao Kriski Racziaznensi, Alberto Crasinski Sieprcensi, castellanis, Valentino Dembienski de Dembiany regni cancellario, Hieronymo Buzenski de Buzenin thesaurario regni, zuppario Cracoviensi, Brzeznicensi Krzeczoviensique capitaneo, Nicolao Naruszewicz magni ducatus Lithuaniae thesaurario, Marczoviensi, Miadecensi, Uspoliensi Pinensique capitaneo, Andrea Opalinski de Buni marschalco curiae nostrae regiae Poloniae, capitaneo Srzemensi, Nicolao Christoforo Radziwil duci in Olika et Nieswiesz, comite in Szidlowiecz magni ducatus Lithuaniae curiae nostrae marschalco, necnon venerabilibus, generosis atque nobilibus, viris, dominis Stanislao Oszowski scholastico Sandomiriensi, Gnesnensi canonico, Stanislao Sandivogio a Czarnkow commendore Posnaniensi, Plocensi Drahinensique capitaneo, referendariis curiae regni, Luca Podolski Gnesnensi praeposito, Erasmo Dembienski decano Cracoviensi et scholastico Sendomiriensi, Petro Przerembski praeposito Cracoviensi, Martino Izdbienski de Rusiecz scholastico Cracoviensi, Stanislao comite a Gorka Colnensi, Alexandro Chodkiewicz Grodnensi, Andrea de Dambrowicze Sendomiriensi, Ioanne Firley de Dambrowicza Casimiriensi, capitaneis, Andrea de Zborow gladifero regni, Ioanne Zamoiski Belzensi Zamechensique, Bartholomeo Zelinski de Zelanki Steziciensi capitaneo et aliis quam plurimis dignitariis, officialibus[1], secretariis et aliis quam plurimis dignitariis, officialibus et aulicis nostris ad praemissa testibus. Datum per manus reverendi Petri Wolski regni Poloniae vicecancellarii.

Henricus rex subscripsit.

Relatio eiusdem reverendi Petri Dunin Wolski regni Poloniae vicecancellarii.

[1] Написано двічі *et aliis quam plurimis dignitariis, officialibus*.

ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Оскільки дії і вчинки людей вічної пам‘яті позбавлені, здебільшого з помилками забуття поєднуються та можуть з людського знання зникнути, якщо не будуть увічнені свідченнями грамот та скріплені печатками. Тому ми Генріх, Божою ласкою (*титулатура*). Всім і кожному, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме, робимо зрозумілим та очевидним. За посередництвом деяких сенаторів і радників нашого королівства, зробленим для наших львівських славетних бурмистра, райців і міщан, зауважуючи і помічаючи в тих львівських райців і міщан вірність нам, старання, повагу та виявлену в керуванні громадою того міста турботу, ретельність і невтомність, з спеціальної нашої ласки і відома, за настійливим, прихильним та добрим бажанням та при найдостатнішому обговоренні, за порадою і згодою сенаторів, радників і земських послів нашого королівства, зібраних на цьому вальному сеймі, всі і кожне того міста права, вільності, імунітети, прерогативи, привілеї, грамоти, записи, донації, відступлення, обміни та цього роду писемні підтвердження, церковні або світські,

що божественними покійними королями і володарями, нашими попередниками того королівства і наших володінь, справжніми і законними спадкоємцями і панами, і також нами щодо будь-яких маєтків, як земських і міських, так і будь-яких інших в тому місті і поза ним і в будь-яких місцях, землях і районах, які до цього часу (вони) мають у володінні і мирно (ними) користуються, зі змістом в будь-яких словах і в будь-яких місцях королівства і наших володіннях видані, дані і надані; і будь-які вільності, давні звичаї, декрети, імунітети, прерогативи, що від заснування цього міста аж до сьогоднішнього дня є відомими і (реально) їх мають, надані і виставлені тими нашими попередниками за їх життя і також нами під будь-якими датами і в будь-яких місцях володінь; як духовних, так і світських осіб донації, відступлення, фундації, записки, декрети, розпорядження і будь-які звичаї; ті грамоти, всі і кожне право, кожен привілей і декрет бажаємо мати як внесеними в усіх і кожному з їх пунктів, позицій, умов, клаузул, статей і загалом змісту, з повноти нашої королівської поваги вважали схвалити, ратифікувати, відновити, затвердити і підтвердити. Під опікою даної нашої грамоти схвалюємо, ратифікуємо, відновляємо, затверджуємо і підтверджуємо, вирішуючи, щоб все і кожне в них описане і внесене отримало силу і міць вічної чинності. І нарешті, нашим королівським словом обіцяємо і даною нашою грамотою гарантуємо того нашого міста всі права, вільності, прерогативи, імунітети і звичаї, що в цьому місті віддавна є та їх дотримуються, як незмінні, міцні і певні декрети і привілеї завжди і навіки мати та непорушними, цілковитими та недоторканими їх зберігати, щоб вони ефективно (ними) користувалися. Для довір‘я до справи і безсмертного засвідчення наша печатка до даної (грамоти) є підвішена. Дано на вальному сеймі щасливої нашої коронації у Кракові 28 квітня, року Божого 1574, нашого панування - 1, у присутності (*список свідків*). Дано через руки велебного Петра Вольського, віце-канцлера Польського королівства.

Генріх, король, підписав.

За свідченням велебного Петра Вольського, віце-канцлера Польського королівства.

164

1576 р., травня 4, Краків

Стефан підтверджує всі надані Львову ним, його попередниками та іншими світськими та церковними сановниками права, вільності, привілеї, записи, резигнації та інші документи щодо різних маєтків в місті і поза містом

Ориг.: AGAD. - ZDP. - N6189. Пергамент 70x43 + 13,3 см. Ініціал “I“ Напис: “Confirmatio generalis omnium privilegiorum a rege Stephano, 1576” (XVI), “Ubi verbo permittit regio, de novas

adinventiones aliquas non cives [..] permittere, nec bona aliqua a jurisditione civili alienare" (XVII). На червоно-зеленому шовковому шнурку пошкоджена печатка: Gum., XVII, №64.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.433-436зв.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Quoniam gesta et actiones humanae perpetua memoria indigentes plerumque errore oblivionis confundi et ab hominum notitia labi possent, nisi litterarum testiumque et sigillorum monimentis fuerint perhennata. Proinde nos Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Wolhiniae, Kioviae, Podlachiae, Livoniae etc., necnon princeps Transylvaniae. Universis et singulis, quorum interest, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris, manifestum testatumque facimus. Quia ad intercessionem quorundam regni nostri senatorum et consiliariorum pro famatis proconsule, consulibus et civibus nostris Leopoliensibus ad nos factam habentesque spectatam et cognitam singularem erga nos et rempublicam regni nostri eorundem consulum et civium Leopoliensium fidem, studium et observantiam ac in republica illius civitatis administranda, curam, diligentiam et vigilantiam de speciali gratia et scientia nostra animo, benevolo et ultranea voluntate sufficientissimaque deliberatione praehabita ac de consilio et assensu regni nostri senatorum et consiliariorum in hisce comitiis generalibus faelicis coronationis nostrae congregatorum, omnia et singula eiusdem civitatis nostrae Leopoliensis iura, libertates et immunitates, praerogativas, privilegia, litteras, inscriptiones, donationes, resignationes, permutationes, praesentationes, uniones et incorporationes et id genus munimentorum, litterariorum sive sint ecclesiastica, sive secularia, quae per divos olim reges et principes praedecessores nostros regni huius et dominiorum nostrorum veros et legitimos haeredes et dominos in et super quaecunque bona, tam terrestria, quam civilia et alia quaecunque in ipsa civitate et extra, eam ubicunque et in quibuscunque locis, terris et districtibus consistentia, quorum hactenus sunt in possessione et usufructu pacifico fuerunt, sub quocunque verborum tenore et in quibuscunque regni et dominiorum nostrorum locis data, donata et concessa, ac libertates, consuetudines antiquas, decreta, immunitates et praerogativas quascunque a fundatione huius civitatis eiusdem, usque ad hodiernam diem habere dignoscuntur et habent, per eosdem praedecessores nostros in vita eorum sub quibuscunque datis et in quibuscunque dominiorum locis, concessas et emanatas, tam in litteris spiritualium, quam secularium personarum donationes, resignationes, fundationes, inscriptiones, exemptiones, decreta, uniones, incorporationes, ordinationes et consuetudines quascunque continentes. Quas litteras ac omnia iura, privilegia, immunitates et decreta hic pro insertis habere volumus, in omnibus et ingulis eorum punctis, positionibus, conditionibus, clausulis et articulis ac toto tenore de plenitudine auctoritatis nostrae regiae, approbanda, ratificanda, innovanda, gratificanda et confirmanda duximus. Quemadmodum praesentium litterarum nostrarum patrocinio approbamus, ratificamus, innovamus, gratificamus et confirmamus. Decernentes ipsa ac omnia et singula in eis descripta et contenta, vim et robur perpetuae firmitatis obtinere debere. Et insuper in verbo nostro regio promittimus et praesentibus litteris nostris spondemus eadem omnia et singula ipsius

civitatis nostrae Leopoliensis iura et libertates, praerogativas, immunitates, praesentationes, uniones, incorporationes, ordinationes ac consuetudines, in eadem civitate ex antiquo tentas et observatas, decreta et privilegia per omnia rata, firma et grata perpetuo et in aevum habere ac inconcusse, integre ac inviolabiliter illa observare et manutenere ac eis satisfacere cum effectu. Volumus etiam et promittimus omnes et singulos cives ac incolas Leopolienses suburbanos et villanos ad dictam civitatem et iurisditionem eius ex antiquo spectantes et pertinentes, et omnia ac singula eorum bona ab omnibus iniuriis, violentiis, gravaminibus et angariis quibuscunque quarumvis personarum cuiuscunque status, dignitatis et conditionis atque officialium nostrorum tueri, defendere, hec aliquas novas adinventiones in eos adinveniri volumus aut permittemus, sed eos bonaque eorum in suis metis et graniciebus conservanda iuxta antiquam consuetudinem prout per antecessores nostros inclytos reges Poloniae fuerant conservati, conservabimus et manutenebimus et conservari faciemus, nullaque bona eorum ad civitatem et iurisditionem civilem pertinentia ab eadem civitate Leopoliensi et a iurisditione ipsius alienabimus aut alicui alienari permittemus. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Cracoviae in conventione generali faelicis coronationis nostrae, die quarta mensis Maii, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo sexta, regni vero nostri anno primo. Praesentibus reverendis, magnificis, generosis et nobilibus Francisco Crassinski Cracoviensi, Stanislao Karnkowski Wladislaviensi, Luca Koscieleczki Praemisliensi, Alberto Sobieiuski de Starozrzeby Chelmensi, Dei gratia episcopis, Petro a Zborow palatino et generali Cracoviensi Camionacensique capitaneo, Ioanne Kostka de Stangenbergk Sandomiriensi et Marieburgensi, Pucensi Derssaviensique capitaneo, Casparo Zebrzidowski de Wienczborgk Calissiensi, Ioanne Sirakowski de Boguslawicze Lanciciensi et capitaneo Przedecensi, Ioanne Tarlo de Szczekarzowicze Lublinensi et capitaneo Pilznensi, Andrea comite a Thenczyn Belzensi et capitaneo Hrubiessoviensi, Nicolao Kiska de Cziechanowicz Podlachiae, palatinis, Bielscensique et Drohiciensi capitaneo, Ioanne comite a Thenczyn Woinicensi et capitaneo Lublinensi, Andrea Dembowski Siradicensi et capitaneo Lanciciensi, Iacobo Liassoczki Lanciciensi, Stanislao Herbort de Fulstin Leopoliensi, Samboriensi et Drohobicensi capitaneo ac salinarum in Russiae praefecto, Mathia Zalinski Gedanensi et Tucholiensi, Iasienecensi Zizmuriensique capitaneo, Stanislao Saffraniecz de Pieskowa Skala Biecensi et capitaneo Leloviensi, Nicolao Ligenza de Bobrek Zawichostensi et capitaneo Biecensi, Ioanne Sieninski de Sienno Zarnoviensi, Christophoro Lanczkorunski de Brzezie Malogostensi, Ioanne Kristoporski Vielunensi, Ioanne Sieninski de Gologory Haliciensi, Ioanne Herbort de Fulstin Sanocensi et capitaneo Praemisliensi, Nicolao Lyssakowski Chelmensi, Paulo a Dzialyn Dobrzinensi et capitaneo Niessoviensi, Sigismundo de Czizow Polanecensi, sPetro Potulicki Przemetensi, Ioanne Koscielieczki Biechoviensi et capitaneo Bidgostiensi, Paulo Sczawinski Brzezinensi et capitaneo Sochaczoviensi, Simone Subski Inowlodensi, Stanislao Sierakowski de Boguslawicze Covaliensi, Ioanne Samowski Gostinensi, Stanislao Criski de Drobinn Raciaznensi, Raphaele Sladkowski Conariensi, castellanis, Valentino Dembinski de Dembiany cancellario regni Vartensique capitaneo, Petro Dunin Wolski vicecancellario regni,

Gnesnensi, Wladislaviensi et Posnaniensi canonico, Hieronymo de Buzenin thesaurario regni generali, Brzeznicensi et Krzeczoviensi, salinarumque Cracoviensium praefecto, Andrea a Zborow massalco curiae regiae, Radomiensique capitaneo, Stanisalo comite a Gorka Buscensi Kolnensique capitaneo, Stanisalo Czikowski de Woislawicze succamerario Cracoviensi, generalibus belli per ordines regni institutis capitaneis, Stanislao Ossowski curiae nostrae referendario, cantore Gnesnensi Cracoviensique canonico, Erasmo Dembinski decano Cracoviensi, cantore Sandomiriensi, Adamo Pilchowski praeposito Varssoviensi, Ioanne Borukowski praeposito Lanciciensi, Cracoviensi et Varssoviensi canonico, Laurentio Gosliczki decano Kielcensi, Cracoviensi, Wladislaviensi Sandomiriensique canonico, Ioanne Demetrio Solikowski scholastico Lanciciensi, Alberto Gadomski archidiacono Pomeraniae, cantore Posnaniensi et custode Volboriensi, Mathia Klodzinski archidiacono Miednicensi, secretariis nostris, Nicolao Macieiowski succamerario Sandomiriensi et capitaneo Scepusiensi, Baltasaro Lutomirski Siradiensi, Ioanne Zamoiski Belzensi et Knissinensi, Petro Dunin Spot Piotrkoviensi, capitaneis, terrarum vero nuntiis ac plerisque aliis nobilibus ad praemissa testibus.

Stephanus rex subscripsit.

В ім‘я Господа амінь. Для вічної пам‘яті справи. Оскільки дії і вчинки людей вічної пам‘яті позбавлені, здебільшого з помилками забуття поєднуються та можуть з людського знання зникнути, якщо не будуть увічнені свідченнями грамот та скріплені печатками. Тому ми Стефан, Божою ласкою (*титулатура*). Всім і кожному, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме, робимо зрозумілим та очевидним. За посередництвом деяких сенаторів і радників нашого королівства, зробленим для наших львівських славетних бурмистра, райців і міщан, зауважуючи і помічаючи в тих львівських райців і міщан вірність нам, старання, повагу та виявлену в керуванні громадою того міста турботу, ретельність і невтомність, з спеціальної нашої ласки і відома, за настійливим, прихильним та добрим бажанням та при найдостатнішому обговоренні, за порадою і згодою сенаторів, радників і земських послів нашого королівства, зібраних на цьому вальному сеймі, всі і кожне того міста права, вільності, імунітети, прерогативи, привілеї, грамоти, записи, донації, відступлення, обміни та цього роду писемні підтвердження, церковні або світські, що божественними покійними королями і володарями, нашими попередниками того королівства і наших володінь, справжніми і законними спадкоємцями і панами, і також нами щодо будь-яких маєтків, як земських і міських, так і будь-яких інших в тому місті і поза ним і в будь-яких місцях, землях і районах, які до цього часу (вони) мають у володінні і мирно (ними) користуються, зі змістом в будь-яких словах і в будь-яких місцях королівства і наших володіннях видані, дані і надані; і будь-які вільності, давні звичаї, декрети, імунітети, прерогативи, що від заснування цього міста аж до сьогоднішнього дня є відомими і (реально) їх мають, надані і виставлені тими нашими попередниками за їх життя і

також нами під будь-якими датами і в будь-яких місцях володінь; як духовних, так і світських осіб донації, відступлення, фундації, записки, декрети, розпорядження і будь-які звичаї; ті грамоти, всі і кожне право, кожен привілей і декрет бажаємо мати як внесеними в усіх і кожному з їх пунктів, позицій, умов, клаузул, статей і загалом змісту, з повноти нашої королівської поваги вважали схвалити, ратифікувати, відновити, затвердити і підтвердити. Під опікою даної нашої грамоти схвалюємо, ратифікуємо, відновляємо, затверджуємо і підтверджуємо, вирішуючи, щоб все і кожне в них описане і внесене отримало силу і міць вічної чинності. І нарешті, нашим королівським словом обіцяємо і даною нашою грамотою гарантуємо того нашого міста всі права, вільності, прерогативи, імунітети і звичаї, що в цьому місті віддавна є та їх дотримуються, як незмінні, міцні і певні декрети і привілеї завжди і навіки мати та непорушними, цілковитими та недоторканими їх зберігати, щоб вони ефективно (ними) користувалися. Для довір‘я і засвідчення справи наша печатка до даної (грамоти) є підвішена. Дано на вальному сеймі щасливої нашої коронації у Кракові 4 травня, року Божого 1576, нашого панування - 1, у присутності (*список свідків*).

Стефан, король, підписав.

165

1576 р., жовтня 27, Торунь

Стефан підтверджує та повністю наводить документи Сигізмунда I від 4 травня 1538 р. та від 2 липня 1541 р.,

Ориг.: AGAD. - ZDP. - N6202. Пергамент 68,9x43,2 + 13,2 см. Ініціал “S“. Напис:“Electionis consularis privilegium in forma vidimus, anno 1576” (XVI). Печатка на пергаментному пояску у металевій коробці: Gum., XVII, №64.

Коп.: Czart., 2014, k.61-67; Czart., 2029, k.63-73; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.212-218.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae etc., nec non princeps Transylvaniae. Significamus tenore praesentium, quorum interest, universis et singulis, praesentibus et futuris, harum noticiam habituris. Exhibitas esse coram nobis per nuncios famatorum proconsulis et consulum civitatis nostrae Leopoliensis binas literas pargameneas ipsis per divum olim Sigismundum piae memoriae regni Poloniae praedecessorem nostrum, super electionem consularem concessas, sigillis eiusdem olim regiae maiestatis communitas, ac primas quidem literas decreti occasione eiusdem electionis ab eodem serenissimo rege lati, magnifici olim Pauli de Wolia regni Poloniae vicecancellarii, alteras vero eiusdem maiestatis regiae manibus subscriptas, sanas, salvas, integras omnique prorsus suspicionis nota carentes supplicatumque nobis esse per eosdem

consules civitatis praedictae, ut praenominatas binas electionis consularis literas et omnia in eiusdem contenta in pargameno insimul describere et sub sigillo nostro, ut in forma vidimus extradere iuberemus. Quarum quidem literarum tenores sequuntur eiusmodi.

Далі наводиться документ Сигізмунда I від 4 травня 1538 р., див. док. №105. Після цього подано текст:

Aliarum literarum.

Далі наводиться документ Сигізмунда I від 2 липня 1541 р., див. док. №112. Після цього подано текст:

Nos itaque Stephanus rex praememoratus supplicationi praefatorum civium nostrarum Leopoliensium, uti iustae benigne annuentes habentesque perspectam et cognitam singularem erga nos et rempublicam regni nostri eorundem fidem, studium et observantiam de speciali gratia et scientia nostra literas superius scriptas, ut in forma vidimus extradere iussimus, easdem et omnia earum contenta sic se de verbo ad verbum habere, quemadmodum sunt hic descriptae testamur et ut illis non secus atque originalibus fides habeatur volumus. Omnibus, quorum interest, potissimum vero capitaneis Leopoliensibus, nunc et pro tempore existentibus, omnino mandantes, ut civitatem praedictam nostram Leopoliensem circa praeinsertas literas in omnibus illarum punctis, clausulis, conditionibus et articulis conservetis et conservare curetis. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Turunii in conventu regni generali die vigesima septima mensis Octobris, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo sexto, regni vero nostri anno primo.

Petrus Dunin Wolski regni Poloniae cancellarius subscripsit.

Relatio reverendi Perti Dunin Wolski regni Poloniae cancellarii.

Стефан, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної (грамоти) повідомляємо всім і кожному, кому необхідно, сучасникам і прийдешнім, хто це читатиме. Представили нам посланці славетних бурмистра і райців нашого міста Львова дві пергаментні грамоти, надані їм божественним покійним, блаженної пам'яті Сигізмундом, королем Польщі, нашим попередником, стосовно виборів райця, скріплених маєстатичною печаткою того покійного короля: перша грамота винесеного тим найяснішим королем декрету в справі тих виборів, підписана вельможним покійним Павлом з Волі, віце-канцлером Польського королівства, а інша (грамота) підписана рукою короля; цілі, непорушні, недоторкані, позбавлені будь-якої підозри; і просили нас райці згаданого міста, щоб попередньо названі грамоти і все, що є в них, одночасно наказали написати на пергаменті та видати під нашою печаткою у формі "видимус". Зміст цієї (грамоти) наводиться.

Далі наводиться привілей Сигізмунда I від 4 травня 1538 р., див. док. №105. Після цього подано текст:

Друга грамота.

Далі наводиться привілей Сигізмунда I від 2 липня 1541 р., див. док. №112. Після цього подано текст:

Отже, ми Стефан, вищезгаданий король, милостиво погоджуючись на прохання вищезгаданих львівських міщан, маючи (на увазі) випробовану, пізнану, виняткову вірність, старання і ретельність, (виявлену) стосовно нас і держави нашого королівства, наказали з спеціальної нашої ласки і відома видати вищеописану грамоту у формі "видимус"; свідчимо, що (грамота) і все, що в ній міститься, дослівно є така, як тут є переписано; хочемо, щоб мали до неї довір'я не інакше, як до оригіналу. Всім, кому необхідно, а насамперед львівським старостам, що є тепер і в майбутньому будуть, всім наказуємо: згідно з цією грамотою у всіх пунктах, клаузулах, умовах та статтях (львівських міщан) зберігайте і турбуйтеся, щоб зберігали. Для довіри і -засвідчення справи наша печатка до даної (грамоти) є підвішена. Дано на вальному сеймі у Торуні 27 жовтня, року Божого 1576, а нашого панування 1 року.

Петро Дунін Вольський, канцлер Польського королівства, підписав.

За свідченням велебного Петра Дунін Вольського, канцлера Польського королівства.

166

1577 р., травня 25, Мальборк

Стефан виносить рішення в справі суперечки громади і цехів Львова на міську раду за самовільне накладання податків та інші зловживання; наказує обрати колегію сорока мужів, що представлятиме громаду

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.576. Пергаментний документ у вигляді зошита з чотирьох аркушів розміром 35,5х30 см. Написи: "Inter communitatem et magistratum Leopoliense, sabbatho ante festa Pentecosten. Zubrza adscributur. Ratio [...] generaliter [...] debent" (XVII), "Inter communitatem et magistratum, anno 1577" (XVIII). На шовковому червоно-синьо-жовтому шнурку в бляшаній коробці печатка: Gum., XVII,№64.

Облята: ЦДІАУЛ. - Ф.9, оп.1, спр.350, арк.721-727.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.613, арк.110-113; спр.614, арк.169-173; спр.615, арк.72-80; Czart., 2014, k.67-74; Czart., 2029, k.75-85.

Опубл.: Соціальна боротьба, с.41-44 (частково).

Регест: Каталог, №671.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kiioviae, Volhiniae, Podlachiae, Livoniae etc. dominus, necnon princeps Transylvaniae. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis, quod cum intellexissemus ex supplicatione, nomine communitatis civitatis nostrae Leopoliensis nobis exhibita, exortas fuisse multas controversias, dissensiones ac differentias ratione variarum iniuriarum et gravaminum inter communitatem ex una et consules, advocatum et scabinos eiusdem civitatis Leopoliensis partibus ex altera dederamusque literas mandati nostri, quibus ipsas utrasque partes suprascriptas ad nos et tribunal nostrum certo termino, illis coram nobis cum omnibus earum controversiis, iuribus ac munimentis comparendi[1] praefixo, advocavimus, ut potius coram nobis de omnibus iniuriis, controversiis ac differentiis iudicialiter experiantur, quam quod in illa civitate maioribus ac diuturnis litium, anfractibus[2] ac tumultibus se invicem involvere debeat. In quo quidem termino, vigore advocationis a nobis illis praefixo, partibus ipsis, ex ordine quidem consulari egregiis et famatis Simone Magistro, Nicolao Gelasino, iuris utriusque doctore, Ioanne Zalieski, consulibus, Wolphango Scholcz, Bartholomeo Gadowski, scabinis, et Alberto Baccalaureo a Chodel notario, plenipotentibus cum sufficienti plenipotentia ab universo ordine consulari et advocato et scabinis, coram nobis exhibita, nomine vero communitatis famatis Ioanne Zaidlicz, Iacobo Soszka, pellione, Ioanne Schulczik sartore et Ioanne Ganshern pellione, civibus, necnon Ioanne Niedzwiecz cerdone, et Ioanne Orzessek, suburbanis, coram nobis et iudicio nostro cum plenipotentiis, a communitate et contuberniis civitatis illius nobis exhibitis, comparentibus et terminum illis a nobis praefixum attentantibus, primum quidem plenipotentibus communitatis articulos iniuriarum et gravaminum, quibus ipsam communitatem atque adeo rempublicam civitatis illius ab officio consulari et advocatiali gravari et praemi quearebantur, proponentibus. Deinde quoque plenipotentibus officii consularis et advocatialis supraspecificatis causas et rationes innocentiae suae tam verbo, quam scripto ac privilegiis, iuribus et munimentis literatoriis, pro exigentia unius cuiusque articuli deducentibus. Nos cum consiliariis et iuris peritis curiae nostrae, lateri nostro protunc assidentibus, propositionibus, allegationibus, deductionibus et comprobationibus ipsarum partium de singulis articulis coram nobis propositis, utrinque diligenter exauditis ac iuribus privilegiis caeterisque munimentis literatoriis coram nobis productis, debite revisis, consideratis et perpensis.

Primum quidem quod attinet querellam nomine communitatis contra magistratum civilem propositam, de proventibus bonorum Zubrza et Szichow, quod eos proventus in suos usus privatos magistratus convertat, de eisque communitati aeque ut de aliis proventibus civilibus rationem non faciat. Quoniam nomine magistratus civilis inscriptionibus venditionum et resignationum perpetuarum eorundem bonorum coram nobis deductum est, bona eadem in personas consulum pro tempore existentium et in usus eorum privatos, ac in sustentationem dignitatis et officii illorum consularis a certis nobilibus iure perpetuae venditionis esse acquisita. Constat etiam ex privilegio incorporationis bona eadem iuri quidem civili, quo ad iurisditionem, quo ad vero usumfructum et possessionem personis consulum pro tempore existentium esse subiecta. Ideo eosdem consules nunc et pro tempore

existentes, in libero usufructu et possessione bonorum praedictorum iuxta iura eorum superius nominata perpetuis temporibus conservavimus et relinquimus.

De bonis autem civilis, ut pote duabus domibus lapideas per magistratum civilem divenditis, quod plenipotentes communitatis querebantur, quoniam consules deducebant domos nonnullas lapideas civiles ex pecunia publica coemptas et tandem urgente necessitate civili de communi consensu totius communitatis venditas pecuniamque pro eis venditis acceptam, non nisi in publicam usum civitatis esse conversam, et ex superabundanti in locum venditarum istarum domorum alia bona ex proventibus civilibus in usum et commodum civitatis melioribus temporibus comparata esse, refferentes se in iis ad inscriptiones et regestra rationum. Nos quoque animadvertentes administrationem civitatis illius, a praedecessoribus nostris officio consulari et fidei illorum commissam esse, articulum hunc ad faciendam rationem referrimus, ut haec ex ratione facienda pateant. Similiter etiam de villa Brzuchowicze alienata, quoniam consules producto privilegie suo, loco quaedam vasta ac deserta civitati illi antiquitus concessa allegarunt, se bona haec non alienasse verum ea nonnullis civibus ratione locationis et impensarum in locationem factarum ad certum tempus utifruenda dedisse iisque temporibus expiratis certum census non exiguum ex eisdem bonis civitatem iam habere, ut ea quoque ex ratione facienda pateant ad rationem faciendam referrimus.

De ratione autem facienda per magistratum de proventibus civilibus, quoniam de ea ipsa ratione facienda nomine consulum productum et exhibitum est nobis privilegium seu declaratio serenissimi olim Sigismundi Primi regis, per modum decreti inter communitatem et consulatum facta, ut ad rationem faciendam ex communitate eligantur sex viri idonei et antiqui consules, coram residentibus et quatuor scabinis ante electionem novorum rationem faciant eamque iurati subscribant. Nos eosdem in eo usu iuxta superius memoratam declarationem Sigismundi Primi regis conservamus et relinquimus, ita tamen, ne quid per hoc constitutionibus regni publicis, de rationibus faciendis laudatis derogetur, ut liberum sit nobis quando voluerimus, aut quoties necessarium fore intellexerimus, ad ipsam rationem audiendam, deputatos nostros cum capitaneo nostro deputare.

De electione consulum, quod plenipotentes communitatis urgebant, ut ad communitatem iuxta consuetudinem aliarum civitatum et iuris communis observantiam pertineat. Quoniam consulatus inhaerebant privilegio serenissimi olim Sigismundi Primi regis, de ea ipsa electione edito, quo privilegio cautum est, ut ipsi consules ex scabinis in locum demortui consulis vel demortuorum alium eligerent. Ideo eosdem consules iuxta hoc idem privilegium Sigismundi Primi regis perpetuo conservamus et relinquimus.

De appellationibus in rothulis occlusis ad nos transmitti solitis, quod communitatis plenipotentes urgebant, ut ipsi rotuli occlusi tollantur et appellationes viva voce ad mittantur. Consules autem inherebant privilegiis et decretis antecessorum nostrorum super usum eiusmodi rotulorum occlusorum obtentis et coram nobis exhibitis. Nos eosdem consules iuxta eadem privilegia et decreta in usu transmittendorum rotulorum occlusorum conservavimus, uti conservamus praesentibus. Ita tamen ut deinceps in posterum toties quoties eiusmodi rotuli ad nos transmitti debebunt ad occlusionem eorum partes, tam

actorea, quam conventa vocentur et in praesentia earum utrarumque partium ipsi rotuli occludantur, totusque processum causae de qua ad nos appelabitur in praesentia partium antequam occludatur, perlegatur. Et similiter quoque ipsi rothuli a nobis ad illos remitendi adcittatis partibus in praesentia earum aperiantur, et ad debitam executionem deducantur.

De domo quodam[3] notariorum appellata alienata, quod plenipotentes communitatis querebant. Quoniam consules deduxerant fuisse quidem obligatam, iam tamen ex proventibus civilibus exemptam, et mansionem notariis civilibus in ea asignari. Ideo nos consules ab eiusmodi delatione liberos pronunciamus, dispositionem eiusdem domus fidei et administrationi illorum consulari relinquentes.

De emporio Leopoliensi per neglientiam consulum prout nomine communitatis ad nos delatum est desertato. Quoniam consules deducebant se illud ipsum emporium quantum in illis fuit semper custodivisse, et ratione illius transgressi emporii plerosque ad iudicium, tribunalque nostrum vocasse, nec per eos stare, quod hoc emporium multoties impediatur, tam ab officio castrensi, quam etiam a pleraque nobilitate, adeo ut multi hominum hoc ipsum emporium praetergredi promittantur, immo et in illo praetereundo invantur contra iura et privilegia eorum ab antecessoribus nostris super hoc idem emporium civitati Leopoliensi concessa. Petebantque a nobis ipsi consules sibi in eo authoritate nostra provideri. Quare decrevimus ita, ut decernimus praesentibus emporium hoc secundum iura et privilegia eorum ab omnibus ex aequo custodiri et observari, nec ab officio castrensi aut quibuscunque tandem personis, quominus firmiter et inviolabiliter observetur, ullis coloribus et praetextibus impediri debere.

De taxatione domorum vendendorum, quod plenipotentes communitatis illa segravari querebantur, quoniam hic coram nobis plenipotentes consulum consenserunt, ut eiusmodi taxatio non extendatur ad homines eiusdem conditionis rittus et iurisditionis ipsorum civilis in eo ipsos secundum consensum hunc illorum authoritate nostra ac praesentis decreti nostri vigore approbamus et confirmamus.

Similiter de exactionibus civilibus ex consensu etiam ipsorum, ut sine publico et communi consensu totius civitatis, prout in aliis civitatibus nostris observatur, a magistratu non imponantur civibus, decernimus atque statuimus.

Similiter de electione quadraginta virorum, qui repraesentant communitatem, de consensu etiam ipsarum partium, ut iuxta morem et consuetudinem aliarum civitatum, praesertim vero civitatis Cracoviensis, quadraginta viri, modo sint possessionati, probatae fidei et honesti, eligantur, decernimus atque statuimus.

De oneribus suburbanorum, in quibus se gravari per praefatos plenipotentes queruntur, quod attinet, nominatim vero quod ad evehendum fimam[4] ex civitate se non teneri allegarent. Quoniam nomine officii consularis deductum et privilegio[5] olim Casimiri Magni regis comprobatum est, ipsos in agris civilibus, ex centum laneis civitati huic donatis, locatos esse, proptereaque ad onera omnia civilia, quaecunque illis ex officio mandantur, sine ullo discrimine ipsorum onerum teneri, quandoquidem non solum ipsi suburbani, verum etiam et cives eiusdem civitatis, etiam ex numero consulari, quicunque aliquid eorum agrorum obtinent, onera eadem ex aequo ferunt et obeunt. Proinde eosdem iuxta privilegium eorum

suprascriptum conservavimus et suburbanos praedictos ratione agrorum illis locatorum onera omnia, quaecunque a magistratu iubentur, civitati praestare teneri decrevimus ita, ut decernimus praesentibus.

Quod autem attinet querimoniam contuberniorum de oppugnatis privilegiis. Quoniam consules allegarunt se non oppugnare, immo conservare eiusmodi contuberniorum privilegia, quae ad ordinem bonum in illa civitate conservandum, cum scitu et consensu magistratus civilis sine praeiudicio et derrogatione magistratus civilis obtenta fuerint. Nos hoc in passu providere volentes ne propterea ordo civilis confundatur, declaramus eiusmodi privilegia contuberniorum valere et conservari debere, quae cum scitu et consensu magistratus civilis edita, sigillioque eiusdem magistratus ad petendam a nobis confirmationem roborata fuerint.

De nundinis alteris desertatis pro festo sanctae Margarethae, antehac cellebrari solitis, quod plenipotentes communitatis querebantur. Quoniam plenipotentes consulum petierunt, ut id refferatur ad communem consensum omnium civium, in quantum iis nundinis pro eo tempore, uti voluerint, eo illos refferimus ac remittimus.

De occultatis plebiscitis civitatis. Quoniam consules obtulerunt se obtensuros communitati plebiscita quaecunque habent et ut plura constituantur, illos non impedituros, dum modo fiat de consensu magistratus et totius communitatis et salva approbatione nostra regia.

Similiter de lapidibus publicis in aedificationem turris praeparatis, et per consules, ut asseverebatur in usus privatos adeptis. Quoniam consules obtulerunt se responsuros de eo communitati et se nihil eorum in usus privatos accepisse ostensuros.

Similiter quoque de mensuras civilibus non diminutis, sed iuxta antiquam publicam mensuram aeream in praetorio habitam, coequatis, ipsas partes ad communem et universum civitatis congressum et ostendendum et demonstrandum eo in loco solito communitati remittimus, it quidem, ut in eo constitutionibus publicis officioque palatinati non derogetur.

Insuper omnes alias querimonias et causas privatas privatorum ad forum et iudicium illorum competens civile Leopoliense, in quo sunt possessionati, ut ibidem de iis legitime iudicio salva ad nos appellatione experiantur, remittimus, iniungentes et mandantes[6] serio et sub gravi animadversione nostra ipsis partibus suprascriptis, ne deinceps a modo interse ullas turbas, discordias, dissensiones, aut tumultus civiles et intestinos excitent, sed pacifice et quiete ac fraterne, in charitate vivant et iure communi contenti sint. Communitas magistratui debitam obedientiam, honorem et reverentiam praestet.

Magistratus quoque communitatis dignam rationem habeat, omnesque simultates et offensas, odia et rancores, inter se invicem hactenus utrinque habitas, deponant et in oblivionem perpetuam inducant, nec ea sibi exprobrent, aut ullis coloribus et praetextibus unus contra alterum coniunctim vel divisim vindicet sub poena mille marcarum pecuniae communis fisco nostro per partem succumbentem et praemissa non observantem persolvenda, decernentes[7] eas omnes dissensiones, delationes[8] et accusationes, nullius partium bonae famae et existimationi, tam in genere, quam in specie, aut successorum eorum ullo unquam tempore nocere posse nec debere, ita nostra sententia mediante. In cuius rei

testimonium sigillum nostrum praesentibus est subappensum. Datum Marienburgi, sabbato ante festa Pentecostes proximo, anno Domini millesimo quindentesimo septuagesimo septimo, regni vero nostri anno secundo.

Stephanus rex.

[1] У **Соціальній боротьбі** *comparentibus*. [2] У **Соціальній боротьбі** *confractibus*. [3] В оригіналі *quadam*. [4] У **Соціальній боротьбі** *fimum*. [5] У **Соціальній боротьбі** *privilegiis*. [6] У **Соціальній боротьбі** *iniungendo et mandando*. [7] У **Соціальній боротьбі** *decernendo*. [8] У **Соціальній боротьбі** *contentiones*.

Стефан, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти повідомляємо всім, кому необхідно. З прохання, що подали нам від імені громади нашого міста Львова, ми дізналися про те, що між громадою, з одного боку, і райцями, війтом та лавниками цього ж міста, з другого боку, виникло багато суперечок, незгод і сварок з приводу різних кривд і гноблення, ми видали мандат, яким викликали обидві згадані сторони у призначений термін до нас та до нашого трибуналу, щоб вони з'явилися перед нами з усіма своїми суперечками, правами та виправдовуваннями, щоб вони краще перед нами судово вирішували всі свої кривди, спори та незгоди, ніж мали тривати у цьому місті часті, взаємні суперечки, незгоди і неспокій. У той термін, призначений нами їм у порядку виклику, з'явилися ті ж сторони: від стану райців - визначні та славетні райці Симон Магістер, Микола Геласин, доктор обох прав, Йоан Залеський, лавники Вольфганг Шольц, Бартоломей Гадовський, писар Альберт Бакалавр з Ходеля - уповноважені від цілого стану райців, війта і лавників з відповідними уповноваженнями, яке нам подали; від імені громади - міщани славетні Йоан Зайдліч, Яків Соска, кушнір; Йоан Шольчик, кравець; Йоан Гансгорн, кушнір, а також передміщанин Йоан Нєдзвєдзь, чинбар, та Йоан Ожешок.

Коли вони з'явилися перед нами і нашим судом з повноваженням від громади і цехів цього міста, домагалися рішення в терміні, який ми їм визначили. Тоді виступили насамперед уповноважені від громади з поданням пунктів про кривди і тягарі. Вони скаржилися в них на те, що раєцький та війтівський уряди гноблять і обтяжують цю громаду, навіть спільноту цього міста. Після того вищевказані уповноважені від раєцького та війтівського урядів подавали також свідчення своєї невинності, як усно, так і письмово, та наводили привілеї, права і захисні грамоти відповідно до кожного пункту зокрема. Ми зі своїми дорадниками і досвідченими правознавцями нашого двору, які тоді з ними засідали, вислухавши уважно предмет суперечки, докази, аргументи і підтвердження, які обидві сторони виклали перед нами стосовно окремих пунктів (скарги), і відповідно перевіривши, розглянувши та обміркувавши права, привілеї та інші захисні грамоти, які вони нам пред'явили, (вирішили):

1. Спочатку, стосовно скарги від імені громади, оголошеної проти міського магістрату, про прибутки з маєтків Зубря і Сихів, що магістрат ці прибутки у своє приватне користування привертає, а з них рівно ж, як і з інших міських прибутків,

громаді звіт не складає, то оскільки від імені міського магістрату нам були приведені записи про продажі та вічні відступлення цього майна, що особами райців, на той час існуючих, вічним правом продаж було придбане від певних шляхтичів у їхнє приватне користування і в утримання гідності та уряду тих райців. Також відомо з привілею включення цих маєтків до міського права*: наскільки (села) (міській) юрисдикції були підпорядковані, настільки (підпорядковані) до використання і володіння особами райців, в той час існуючих. Таким чином, райців, що тепер є і в майбутньому будуть, зберігаємо і залишаємо у вільному користуванні і володінні згаданими маєтками згідно з правом, згаданим вище.

2. Про міське майно, а саме, дві кам'яниці розпродані міським магістратом, на що уповноважені громади скаржилися. Оскільки райці приводили, що деякі міські кам'яниці, куплені за міські гроші, тоді (вони) продали за невідкладною потребою міста і за згодою всієї громади, і отримані гроші за продані (кам'яниці) тільки лише на громадський вжиток міста використали; і з надлишком, замість цих проданих будинків, інші маєтки з міських прибутків у користування і вигоду міста у кращі часи купили, відсилаючи у цьому до записів і реєстрів звітів. Ми також, звертаючи увагу на управління цим містом, відсилаємо (до) пункту про складання звіту, (що) нашими попередниками раєцькому уряду з довір'ям їм було доручене, щоб із звіту (міщани) відкрили (правду). Так само про відчуження села Брюховичі. То, оскільки райці посилалися, що (вони) представили свій привілей на колись безлюдне і пусте місце, давніше надане місту, що це майно не є відчужене (від міста), і дехто міщан в справі локації і витрат, зроблених на локацію, до певного часу на загосподарювання (села) не зробив, але тими останніми часами певний великий чинш з цих маєтків вже має, щоб також це із складеного звіту нехай (міщани) відкриють, і відсилаємо (їх) до складання звіту.

3. Що ж стосується звітності магістрату про міські прибутки, то оскільки в справі складання того звіту пред'явили нам від імені райців привілей або декларацію, видану найяснішим покійним королем Сигізмундом I, як декрет між громадою і райцями**, (де сказано), щоб для складання звіту обирати з-поміж громади шість відповідних людей і неурядуючих райців, які б перед новими виборами складали звіт у присутності райців - урядуючих (райців) і чотирьох лавників - і під присягою підписували його, залишаємо їх при цьому звичаї згідно із згаданою декларацією короля Сигізмунда I, з тим, одначе (застереженням), щоб вільно нам було, коли схочемо, якщо це необхідно, відрядити для заслуховування цього звіту наших депутатів з нашим старостою для того, щоб через це не порушити конституцій королівства, ухвалених відносно звітування.

4. Що ж до справи вибору райців, то оскільки уповноважені від громади наполягали, щоб за звичаєм інших міст і загальним правом (цей вибір) належав до громади, а райці дотримувалися привілею, виданого відносно того ж вибору найяснішим покійним королем Сигізмундом I***, в якому застережено, щоб самі райці на місце померлого або померлих райців обирали іншого з-поміж лавників, ми зберігаємо і залишаємо назавжди цих райців при тому привілеї короля СигізмундаI.

. Про апеляції у закритих звичайних ротулах, посланих до нас, стосовно яких уповноважені громади наполягали, що ці закриті ротули можуть підмінюватися і

апеляції без права голосу допускатися. А райці дотримувалися наданих привілеїв і декретів наших попередників про використання такого роду закритих ротул, що нам показали. Ми тих райців згідно з тими привілеями і декретами[4]* про користування пересильних закритих ротул зберегли і зберігаємо вічними (часами). Таким чином, щоб надалі, у майбутньому, скільки разів ті ротули до нас повинні посилати закритими для обох сторін, як для позивача, так і для відповідача, (стільки разів) і в присутності цих двох сторін ці ротули мають закриватися. Весь процес справи, від якої до нас апелюють, в присутності (сторін) перш ніж закривати, мають прочитати. І так само ці ротули при поверненні від нас до тих приведених сторін, у їх присутності мають відкриватися і до належного виконання приводитися.

6. Про відчужений будинок, колись званий писарським, про що уповноважені громади скаржилися, то оскільки райці доводили, що (будинок) був обтяжений, і вже з міських прибутків вилучений і є виділений на місцеперебування міських писарів. Таким чином, ми райців від такого звинувачення вільними проголошуємо, залишаючи розпорядження тим будинком у довір'ї та керуванні того раєцького (уряду).

7. Про львівський склад, спустошений недбалістю райців, згідно з тим як іменем громади до нас подано скаргу, то оскільки райці приводили (свідчення), що той склад (вони) скільки могли завжди оберігали, і в справі порушення складу багато разів до суду і нашого трибуналу викликали, не з (їх вини) сталося, що цей склад багато разів порушений, як гродським урядом, так і більшістю шляхти, настільки, що багато людей цей склад насмілюються минати. Мало того, повертаючись назад, наважуються (виступити) проти тих прав і привілеїв, наданих нашими попередниками щодо цього складу у місті Львові. Просили нас ці райці, щоб нашою повагою потурбуватися, тому ми вирішили так і вирішуємо даною (грамотою), щоб цей склад згідно з їх правами і привілеями у всьому точно оберігався і дотримувався, і гродський уряд чи будь-яка особа має міцно і непорушно дотримуватися, під жодним видом чи приводом перешкоджати не повинна.

8. Про оцінку будинків, поданих до продажу, на що уповноважені громади скаржилися, що є обтяжені, то оскільки перед нами уповноважені райців погодилися, що така оцінка не поширюватиметься на людей суспільного становища, віровизнання і міської юрисдикції, в цьому згідно з їх згодою зберігаємо й залишаємо, і ту згоду нашою повагою та силою даного нашого декрету схвалюємо і підтримуємо.

9. Так само, у справі збирання міських податків також за згодою їх (райців), ми вирішуємо і постановляємо, щоб магістрат не накладав їх (міські податки) на міщан, без громадської та загальної згоди усього міста, як цього дотримуються в інших містах.

10. Так само у справі вибору (колегії) сорока мужів[5]*, яка репрезентує громаду, ми вирішуємо та постановляємо, за згодою тих же сторін, їх (членів колегії сорока мужів) обирати за звичаєм інших міст, зокрема міста Кракова, тільки щоб члени колегії сорока мужів були людьми осілими, довіреними та чесними.

11. У справі повинностей передміщан, на які вони скаржаться через згаданих уповноважених, ніби ними (повинностями) їх обтяжують, - зокрема доводять, що не є їхнім обов'язком вивозити сміття з міста, - то, оскільки (уповноважені) від імені раєцького уряду довели та привілеями покійного короля Казимира Великого[6]*

підтвердили, що вони (передміщани) оселились на міських грунтах з-поміж ста ланів, дарованих цьому місту, так є їхнім обов'язком виконувати всі міські повинності, які їм магістрат доручає, незважаючи на характер тих повинностей. А оскільки не тільки самі передміщани, але й міщани цього міста, навіть з-поміж райців, нарівні віддають та виконують усі повинності, якщо лише мають якусь частину тих грунтів, ми залишили їх (передміщан) при їхньому згаданому вище привілеї, вирішили та вирішуємо цим (декретом), що згадані передміщани зобов'язані виконувати від грунтів, зданих їм в оренду, всі повинності, які визначить їм магістрат.

12. Що ж стосується скарги цехів про поборювання привілеїв, то оскільки райці приводили (в доказ), що не поборюють (привілеї), а мало того зберігають такого роду привілеї цехів, що до впорядкування добра у місті дотримуються, і були наділені з відома і за згодою міського магістрату без прецеденту і обмеження міського магістрату. Ми хотіли таким чином потурбуватися, щоб внаслідок цього міський порядок не заплутати, декларуємо, що ті цехові привілеї, які видані з відома і за згодою міського магістрату, повинні мати силу і зберігатися, і нехай печаткою того магістрату на прохання від нас для підтвердження зміцненні будуть.

13. Про опустілий другий ярмарок на свято св. Маргарити, який до цього часу звично відбувався, на що уповноважені від громади скаржилися, то оскільки уповноважені райців просили, щоб це було віднесено до загальної згоди всіх міщан, наскільки цей ярмарок на той час (є потрібним), як (міщани) захочуть, до цієї (згоди) відносимо і відсилаємо.

14. Про таємні ухвали міста, то оскільки райці представили, що якщо будуть продовжуватися ухвали міста, то щоб всі мали (можливість) і щоб більшість (міщан) ухвалювали без перешкод, хай (збори) відбудуться зі згоди магістрату і всієї громади та нашого благополучного королівського схвалення.

15. Так само про громадське каміння, приготовлене для спорудження (міських) веж, що райцями було забране у приватне користування, як рішуче стверджують (міщани), то оскільки райці представили, що якщо відповідатимуть про це громаді, то покажуть, що нічого з цього (каміння) у приватне користування не брали.

16. Також про міські не зменшені міри, але згідно з давньою громадською мірою грошей, яка на ратуші знаходиться, (щоб були) зрівнянні у всіх відношеннях, відсилаємо до спільних і всього міста зборів, щоб (міру) показували і демонстрували у місті, загальноприйнятому для громади, і так, щоб (міщани) у громадських постановах і (постановах міського) уряду частково не відміняли воєводських (постанов).

17. Усі інші скарги і приватні справи приватних осіб відсилаємо до відповідного для них львівського міського суду, на території якого вони (згадані приватні особи) мають маєтки, щоб ці справи розглядалися легально перед судом із збереженням можливості звертатися до нас із апеляцією. При цьому серйозно доручаємо і наказуємо тим вищезгаданим сторонам під нашим суворим попередженням, щоб у майбутньому не чинили між собою жодного заколоту, незгоди, непорозуміння або міських і міжусобних бунтів, але жили мирно, спокійно, в братерській любові і задовольнялися загальним правом. Громада повинна ставитися до магістрату з належним послухом, повагою та пошаною. Магістрат також повинен приділяти громаді гідну увагу і відкласти всякі спори, зневаги, ворожнечу та ненависть, що досі

були між обома сторонами, і назавжди про них забути та не згадувати. Також не вільно мстити під будь-яким виглядом чи з будь-якого приводу одному над іншими, разом чи окремо, під загрозою сплати в наш скарб 1000 гривен кари в грошах загального обігу стороною, яка провиниться і не буде додержуватися вищезгаданого. Постановляємо нашим рішенням, що всякі подібні непорозуміння, спори та обвинувачення ніколи взагалі і зокрема не можуть і не повинні шкодити ні добрій славі, ні репутації жодної з сторін, а також (їх) спадкоємцям. Для засвідчення справи до цієї (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано в Марієнбурзі у найближчу суботу перед (святом) П'ятидесятниці, року Божого 1577, нашого панування 2 року.

Стефан, король.

* Див. док. №84, 117, 156.

** Див. док. №88, 134.

*** Див. док. №105, 112, 165.

[4]* Див. док. №102, 141, 155.

[5]* Король ввів колегію "сорока мужів" як орган міського управління не шляхом видання привілею, а через цей декрет (див.: Prochaska A. Dokumenty objaśniające quadragintawirat w Krakowie i Lwowie // Kwartalnik Historyczny. - 1925. - S.315-317).

[6]* Див. док. №1, 3.

167

1578 р., жовтня 20, Краків

Стефан на прохання магістрату і всіх громадян Львова підтверджує і повністю наводить текст привілею Владислава II від 1 жовтня 1389 р.

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.590. Пергамент: 25х48,8 + 8,3 см. Ініціал "S". Написи: "Regestratae" (XVI), "Privilegii unionis ad regnum a Stefano confirmatio, anno 1578" (XVI). Печатка відсутня, залишився пергаментний поясок.

Коп.: МК, 117, k.289v-291; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.437-439зв.

Опубл.: AGZ, III, s.84-85.

Регест: Каталог, №686.

Stephanus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kioviae, Volhiniae, Podlachiae Livoniaeque etc., necnon princeps Transsylvaniae etc. Significamus his literis nostris, quorum interest, universis et singulis, earum noticiam habituris. Productas et monstratas fuisse coram nobis ab internunciis civitatis nostrae Leopoliensis, nomine magistratus et omnium quoque civium eiusdem civitatis literas domini Wladislai regis antecessoris nostri in charta membranea scriptas, et appensione sigilli maioris regni munitas, integras, nulli vitio et sinistri suspicione obnoxias, supplicatumque nobis ab iisdem internunciis esse, ut eas ipsas literas nos autoritate nostra regia approbare et confirmare dignaremur. Hae vero hoc verborum tenore erant contextae:

Далі наводиться привілей Владислава II від 1 жовтня 1389 р., див. док. № 17. Після цього подано текст:

Nos itaque etsi in coronatione nostra foelici omnium subditornm nostrorum iura, libertates, immunitates, praerogativas, privilegia et quaevis indulta, tam publica quam privata, a divis antecessoribus nostris concessa, interposita religione iurisiurandi approbaverimus, eademque sanctae nos semper servaturos literis nostris susceperimus et promiserimus, secuti tamen vestigia divorum antecessorum nostrorum, quos privatim etiam literis suis, subditis suis, de privilegiis et libertatibus illorum cavisse illaque approbasse compertum habemus, annuendum memoratae internunciorum civitatis Leopoliensis supplicationi nobis factae esse existimavimus, praeinsertas itaque literas in omnibus earum partibus, quantum iuris publici rationes sinunt, autoritate nostra regia per praesentes nostras literas approbamus, confirmamus, ac ratas et gratas nos habere profitemur decernimusque easdem et omnia in illis comprehensa robur et pondus suum iustum ac debitum perpetuo obtinere debere. In eiusque rei fidem praesentes manu nostra subscripsimus et sigillo regni nostri muniri mandavimus. Datum Cracoviae die vigesima mensis Octobris, anno Domini millesimo quingentesimo septuagesimo octavo, regni vero nostri anno tertio.

Stephanus rex subscripsit.

M[atias] Bech notarius.

Стефан, Божою ласкою (*титулатура*). Цією нашою грамотою повідомляємо, всіх і кожного, кому необхідно, хто це читатиме. Була подана і показана нам посланцями нашого міста Львова від імені магістрату і всіх міщан того міста грамота пана Владислава, короля, нашого попередника, написана на листку тонкого пергаменту і скріплена підвісною королівською печаткою, непорушна, без дефекту і не підвладна недобрій підозрі; просили нас ті посланці, щоб цю грамоту нашою королівською повагою ми вважали за гідне схвалити і підтвердити. Зміст був складений у таких словах:

! 16 ?

Далі йде привілей Владислава II від 1 жовтня 1389 р., див. док. №16. Після цього подано текст:

Таким чином, ми знаючи напевно, що в часі нашої щасливої коронації всіх наших підданих права, вільності, імунітети, прерогативи, привілеї і будь-які надання, як публічні, так і приватні, надані нашими божественними попередниками, за релігійною присягою схвалили, і їх непорушно завжди зберігатимемо, приймаємо і обіцяємо нашими грамотами, ніби як слідами святої пам'яті наших попередників, які також свої приватні грамоти своїм підданим з їх привілеями та вільностями зберігали і схвалювали; маємо (на меті) погодитися з проханням посланців міста Львова, яке було нам висловлене, оцінивши вищевнесену грамоту в усіх її частинах, оскільки узгоджується з публічним правом, нашою королівською повагою через дану нашу грамоту схвалюємо, підтверджуємо, і щоб зробити непорушною і певною, заявляємо і вирішуємо, щоб все у тих виразах свою справедливу і належну силу і вагу завжди повинно мати. Для довір'я до цієї справи дану (грамоту) нашою рукою підписали і печаткою нашого королівства наказали скріпити. Дано в Кракові 20 жовтня, року Божого 1578, нашого панування року третього.

Стефан король підписав.

М(атій) Бех, писар.

168

1580 р., січня 31, Варшава

Стефан встановлює у місті Львові податок з лимонів та вина, що привозяться до міста, з умовою використання прибутків на відновлення та укріплення міських укріплень

Коп.: МК, 123, k.134-135 (титульний напис копіїста: "Privilegium civitatis Leopoliensis, quo regia maiestatis vectigal in sua scriptum instituit pro civitate ipsa"); ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.90-92; спр.643, арк.45-48; спр.646, арк.177-178зв.

Stephanus [Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae Livoniae, Kiioviae, Wolhyniae, Podlachiae etc., necnon princeps Transylvaniae][1]. Significamus his litteris nostris, quorum interest, universis et singulis, earum notitiam habituris. Quod cum exploratum haberemus civitatem nostram Leopoliensem haud exiguis sumptibus indigere, pro reficiendis, reparandis ac instaurandis maeniis ac munitionibus ipsius civitatis, per paucos vero habere publicos censas ac reditus, ex quibus illi sumptus suppeditari possent fierique ob id, ut plurimum, quod eam in rem suis propriis facultatibus, cives ipsi multa impendere cogantur. Cum vero multum intersit toti reipublicae, ut civitas illa finibus paganorum (cum quibus pax quamvis foederibus firmata, incerta semper est) vicina et pene in faucibus illorum posita, quam munitissima armisque instructissima reddatur ac

efficiatur, pro nostro in rempublicam studio imitatique divorum antecessorum nostrorum exemplum, quos praecipuam istius civitatis curam habuisse ex plurimis eorum munimentis depraehendimus, faciendum nobis esse existimavimus, ut rationes iniremus de amplificandis illius civitatis publicis proventibus. Quoniam vero non ignoraremus omnium mercium, quae ex Turcia, Scithia, Valachia, Moldavia et aliis orientem versus regionibus, plurimae in regnum nostrum importantur, celeberrimum isthic haberi emporium non modoque cum nundinae sive mercatus publici ibidem celebrantur, sed assidue fere plures mercatores externos cum mercibus suis, isthuc divertere et tuto negotia sua exercere magistratumque ipsius civitatis, in praestanda illis, uti hominibus extraneis, securitate ac pace publica retinenda, multum laboris subire atque eius rei causa servitores etiam aliquos publicos alere. Non alienum ab aequitate esse iudicavimus, si mercatoribus illis externis, qui ex emporio illius civitatis, multum emolumenti percipiunt et quorum curam magistratus eiusdem civitatis gerere praestandaeque illis securitatis gratia impensas aliquas facere necesse habet, tributum aliquod imperaremus ab ipsis ad aerarium publicum ipsius civitatis pendendum. Et quidem communicato, ea de re, cum consiliariis nostris consilio iisdemque assentientibus placuit nobis, tale tributum institure, ut videlicet, omnes mercatores, tam Christiani, quam Gentiles, Iudaei quoque Graeci et Armeni ac caeteri etiam cuiuscunque ritus et nationis quicunque vinum malmaticum et illud, quod muscatella vulgo dicitur, tum etiam limoniorum vasa ad emporium Leopolensium undecunque adferunt, teneantur, a quovis istius vini et limoniorum vase ratione aemporii in aerarium publicum istius civitatis Leopoliensis quindecim grossos Polonicos numerare pendereque. Illi vero, qui vina Ungarica Valachicaque undecunque eodem divendenda adduxerint, a quolibet vase talis vini septem grossos Polonicos sum demidio unius grossi, in hoc idem aerarium numerabunt et conferent. Iamque ab eo ipso tempore authoritate nostra regia pensionem hanc instituimus ad illamque modo suprascripto pendendam, omnes mercatores quicunque aliquando quocunque tempore, in civitatem nostram Leopoliensem, cum illis ipsis vinis et limoniis venerint, obligatos esse volumus eiusdem ipsius pensionis ab hisce negotiatoribus exigendi et percipiendi, magistratui eiusdem civitatis, proconsuli, nempe cum consulibus liberrimam absolutamque facultatem damus. Quae quidem pensio non in alios quospiam, sed in publicos tantum istius civitatis usus, puta, maenia, munitiones, propugnacula, turres, fossas ac caetera aedificia publica sive reficienda, sive instauranda, sive recens extruenda aedificandaque aliasque civitatis illius commoditates, converti debebit. Eamque praesentem nostram instutionem et ordinationem perpetuam, firmam et stabilem a nulloque unquam quovis praetextu et colore immutandam, decernimus, edicimus ac statuimus. Utque eius rei fiat fides indubia, praesens diploma, manu nostra subscripsimus et sigillo maiestatis nostrae signari iussimus. Actum et datum Varschoviae die penultima mensis Ianuarii, anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo, regni vero nostri quarto, per manus illustris magnifici Ioannis Zamoyski de Zamosczie, regni Poloniae cancellarii, Bezensis, Knyschinensis Zamechensisque capitanei.

Stephanus rex subscripsit.

[Matthias Bech][1].

[1] Текст подається за копіями ЦДІАУЛ.

Стефан, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно, хто це читатиме. Ми, дізнавшись, що наше місто Львів немалих видатків потребує для відновлення, ремонту і відбудови мурів та укріплень того міста, а має незначні громадські чинші і прибутки, які їхніх видатків не можуть покрити, і трапляється через це, що багато з тих міщан змушені витрачати дуже багато в тій справі своїх власних грошей. А коли вже настільки залежить для всієї держави, що місто є по сусідству з кордонами поган (з якими завжди мир є непевним, хоча й угодами скріплений) і майже у їхніх пащах знаходиться, тому якнайдоглянутішого і найдостойнішого забезпеченого озброєння (місту) слід дати і виробити. При нашому старанні для держави, і йдучи за прикладом наших божественних попередників, що найбільшу турботу в тому місті, як ми помітили, мали про чисельні їхні укріплення, і ми зробили висновок, що з цих причин нам слід розпочати із збільшення громадських прибутків цього міста. Оскільки ми знаємо, що всі товари, що з Туреччини, Скіфії*, Волощини, Молдавії та інших східних регіонів в значній кількості до нашого королівства імпортуються, тут (у Львові) є найбагатолюдніший склад; постійно багато чужоземних купців (полагоджують справи) зі своїми товарами не тільки на ярмарках або громадських торгах, що там само відбуваються, також звертаються до магістрату того міста, щоб безпечно свої справи погоджували. Для захисту їх, як чужоземних людей, заховання громадської безпеки і спокою багато клопоту завдають, та з цієї причини також деяких громадських службовців затруднюють. Не цураючись справедливості, ми судили, якщо ці чужоземні купці, які зі складу цього міста багато користі отримують і над якими опіку здійснює магістрат того міста, оберігаючи їх безпеку, з своєї ласки мають понести певні видатки; ми б наказали, що їм слід якийсь податок до громадської економії того міста внести. І повідомляючи про цю справу, за порадою наших дорадників, нам хочеться такий податок встановити, а саме, щоб всі купці, як католики, так і погани, євреї, також греки, вірмени і т.д., також (люди) будь-якого обряду і нації, що привозять звідусіль на львівський склад вино “мальмазію” і таке (вино), що по-простому “мускателою” називається, а також бочки лимонів, зобов`язані від кожної бочки того вина і лимонів з огляду на склад (міста) в громадську економію того міста Львова 15 польських грошів відрахувати і сплатити. А ті, хто будь-де куплене угорське і волоське вино привезуть (до Львова), від кожної бочки такого вина 7,5 польських грошів до тієї таки економії нехай відрахують і передадуть. І вже від цього часу нашого королівською повагою таку сплату встановлюємо для сплачення таким вищеописаним способом. Будь-які купці, що якось в будь-який час у наше місто Львів з тим вином і лимонами прибудуть, мають бути зобов`язані; хочемо, щоб такі сплати від цих торговців стягувалися і утримувалися магістратом того міста, на що бурмистру і звичайно з райцями даємо вільну і абсолютну можливість. Та щоб ця сплата не для будь-яких інших (цілей), але на громадське використання тому місту, як от: мури, укріплення, вежі, башти, рови та інші громадські будівлі або відновлення, або відбудову, або на останню зведену і побудовану (споруду),

по-іншому, для зручності того міста повинна використовуватись. І це дане наше встановлення і вічне розпорядження міцним і стабільним без жодного, будь-якого приводу і зачіпки, ніколи не змінюючи, вирішуємо, видаємо і встановлюємо. І щоб довіра до цієї справи була безсумнівна, даний диплом нашою рукою підписали і нашою маєстатичною печаткою наказали засвідчити. Діялося і дано у Варшаві в останній день січня, року Божого 1580, нашого панування - 4; (дано) через руки ясновельможного Йоана Замойського із Замостя, канцлера польского королівства, белзького, книшенського та замехського старости.

Стефан, король, підписав.

Матій Бех, (секретар).

* Скіфія - мається на увазі держава кримських татар.

169

1589 р., квітня 7, Варшава

Сигізмунд III підтверджує всі надані Львову ним, його попередниками та іншими світськими та церковними сановниками права, вільності, привілеї, записи, резигнації та інші документи

Ориг.: AGAD. - ZDP. - N6199. Пергамент 52x23 + 8,5 см. Ініціал “S“. Напис:“Electionis consularis privilegium in forma vidimus, anno 1576” (XVI). На шовковому біло-зелено-червоно-голубому шнурку печатка: Gum., XXI, №77.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.441-442.

Sigismundus Tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae et Livoniae etc., necnon regni Sueciae proximus haeres et futurus rex. Significamus praesentibus literis, quorum interest, universis et singulis. Tametsi in proxime praeterito conventu generali foelicis coronationis nostrae, Cracoviae celebrato, omnium statuum et ordinum regni nostri, tam spiritualium, quam saecularium in genere et specie iura et privilegia, libertates, immunitates, concessiones ac praerogativas quasvis per serenissimos antecessores nostros reges ac principes regni huius Poloniae, iuste et legitime concessas, ut iureiurando per

nos sacra et selenni cerimonia in summo templi praestito, sic etiam literis publicis, in vim legis promulgatae datis, approbavimus, confirmavimus et ratificavimus, ut nihil amplius quisquam de certitudine et soliditate iuris sui addubitare debeat. Nihilominus cum singulariter et seorsim eandem confirmationem iurium pro maiori eorum subsistentia nemini negare soleamus, ita spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus, advocato, scabinis totique communitati civitatis nostrae Leopoliensis, quorum fides, integritas et rei bene administrandae scientia cum et semper alias praecipue tamen sub interregnis proxime praeteritis satisque turbulentis, in retinenda et gubernenda illa urbe egregie apparuit per nuncios suos id a nobis postulantibus hoc idem libenter, ut in re honesta et aequitati consona praestandum esse duximus. Itaque omnia iura, privilegia, libertates, immunitates, praerogativas, donationes, concessiones omnes per serenissimos piae memoriae antecessores nostros reges ac principes Poloniae, iuste et legitime concessas, quas hic omnes et singulas pro insertis et de verbo ad verbo ingrossatis, habere volumus, quarum in usu dicti cives nostri Leopolienses hucusque fuerunt ac iuste et legitime esse debent iuri praeterea communi regni nostri non contrarias, tam in genere, quam in specie ita ne generalitas specialitati, nec specialitas generalitati quidquam deroget, in omnibus earum punctis, clausulis, articulis, tenoribus, conditionibus ac sententiis universis et singulis approbandas, ratificandas, confirmandas esse duximus, prout approbamus, ratificamus et confirmamus hisce literis nostris, decernentes omnia iura, privilegia, libertates, immunitates, concessiones, donationes et praerogativas quasvis praedictas vim, pondus et robur debitae et perpetuae firmitatis habere obtinereque debere. In cuius rei fidem et testimonium sigillum regni nostri praesentibus manu nostra subscriptis est appensum. Datum Varsaviae in conventu regni generali, die septima mensis Aprilis, anno Domini millesimo quingentesimo octogesimo nono, regni vero nostri anno secundo.

Sigismundus rex.

Сигізмунд III, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Хоча на недавно минулому вальному сеймі, що відбувався у Кракові (задля) нашої щасливої коронації, всіх станів і груп нашого королівства, як духовних, так і світських, будь-якого виду і роду права і привілеї, звільнення, імунітети, надання і прерогативи, нашим найяснішими попередниками, королями і володарями цього королівства Польщі, справедливо і законно надані, ми схвалили, підтвердили і ратифікували, присягнувши за святою і священною церемонією, що сталася у найголовнішому храмі, а також в даних публічних грамотах, оголошених за силою закону, щоб нічого більше від ясності і зміцнення свого права до сумнівів не мало би (приводити). Попри це, звичайно ми не відмовляємо у винятковому і окремому підтвердженні прав для кращої їх підтримки. Так знамениті і славетні бурмистер, райці, війт, лавники і вся громада нашого міста Львова, чия вірність, непохитність і добре управління справою завжди відомі і серед інших, однак, особливо, в недавно минулий достатньо неспокійний час недавнього безкоролів‘я, що виявилося незвичайно при очолюванні

і керуванні тим містом, через своїх посланців охоче просили нас, щоб ми вважали залишити (їх) у шановному становищі і згідній рівновазі. Отже, всі права, привілеї, звільнення, імунітети, прерогативи, донації, надання, справедливо і законно надані найяснішими священної пам‘яті нашими попередниками, королями і володарями Польщі, що всі і кожний хочемо мати (як) внесені і дослівно наведені, що у вжитку згаданих львівських міщан до цього часу були, справедливо і законно повинні бути, крім того, згаданому праву нашого королівства не суперечні, як загалом, так і зокрема, так щоб хтось загальне не віднімав від конкретного, і конкретне від загального; у всіх їх пунктах, клаузулах, статтях, змісті, умовах і рішеннях, всіх і кожному, вважаємо схвалити, ратифікувати і підтвердити, згідно з тим схвалюємо, ратифікуємо і підтверджуємо цією нашою грамотою. Вирішуємо, що всі будь-які вищезгадані права, привілеї, вільності, імунітети, надання, донації і прерогативи повинні мати і отримати силу, вагу і міць належної і вічної чинності. Для довіри і засвідчення справи печатку нашого королівства підвішено до даної (грамоти), нашою рукою підписаної. Дано на вальному сеймі у Варшаві 7 квітня, року Божого 1589, нашого панування - 2.

Сигізмунд, король, підписав.

170

1592 р., жовтня 18, Варшава

Сигізмунд III надає бурмистрові та райцям Львова право пропонувати кандидата на посаду каноніка при львівському кафедральному костелу

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.618. Пергамент: 25,8х57,5 + 5,5 см. Ініціал “S“. Написи: “Super collatione canonicatus, Sigismundi Tertii, anno 1592, die 18 mensis Octobris” (XVIII). На шовковому біло-жовто-червоно-синьому шнурку в бляшаній коробці без вічка печатка: Gum., XXI, №78.

Коп.: МК, 137, k.401v-402 (з датою 15 жовтня 1592 р.); ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.233; спр.646, арк.199-200.

Регест: Каталог, №734.

Sigismundus Tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniaeque, necnon regni Sveciae proximus haeres et futurus rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis. Quia nos inhaerentes concordiae seu transactioni venerabilis capituli ecclesiae metropolitanae Leopoliensis cum spectabilibus proconsule et consulibus civitatis eiusdem de praesentando ad canonicatum ecclesiae metropolitanae

Leopoliensis canonico, personae videlicet vel in sacra theologia, vel in utroque sive etiam alterutro iure ad gradum doctoratus, vel etiam magisterii promotae, altero praeter eum, quem iidem consules ab antiquo usu vigore compactatorum cum eodem venerabili capitulo habitorum rectoribus scholae conferre solent, idque post cessum vel decessum alicuius ex gremio illorum canonici initae et constitutae, eamque transactionem utrinque modo praemisso, factam ratam habentes, hoc idem iuspatronatus, quod nobis ex vi superioritatis nostrae regiae ibidem ad praesentandam competit in eosdem proconsulem et consules civitatis nostrae Leopoliensis ob propagationem divinae gloriae bonumque eius ecclesiae regimen transfundendum ac transferendum esse duximus. Uti quidem perpetuo ac irrevocabili iure transfundimus et transferrimus praesentibus literis nostris, ita quidem, ut quotiescunque sive per cessum, sive per decessum alicuius ex graemio canonicorum praedicti canonicatus vacatio occurrerit, praenominatis proconsuli et consulibus, nunc et pro tempore futuris praesentandae eum in locum eius ac talis personae, ut supradescriptum est, vigore collati a nobis iuris integra ac perpetua facultas esse debeant. Quapropter vobis reverendissimo in Christo patri domino Ioanni Demetrio Solikowski archiepiscopo Leopoliensi et aliis pro tempore existentibus sive eorum in spiritualibus vicariis, vel ad id potestatem habentibus et habituris, hanc nostram iurispatronatus ad praesentandam in canonicatum ecclesiae praedictae transfusionem intimamus, denunciamus et ad noticiam deducimus hortantes paternitatem) vestram quatenus, dum praefati spectabiles proconsul et consules civitatis nostrae Leopoliensis quotiescunque vacatio praedicti canonicatus per cessum vel decessum occurrerit, personam supra designatam atque de unanimi eorum consensu electam paternitatis vestrae praesentaverint, illam ad eundem canonicatum instituat et investiat pro debito officii sui pastoralis. In cuius rei fidem prasentes manu nostra subscripsimus et sigillo regni nostri consignati mandavimus. Datum Varschoviae die decimaoctava mensis Octrobris, anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo secundo, regni vero nostri anno quinto. Sigismundus rex.

Paulus Koszuttski.

Сигізмунд III, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Ми, стверджуючи згоду або угоду велебного капітулу* львівського митрополичого костелу зі знаменитими бурмистром і райцями того міста про презентацію до канонікату** львівського митрополичого костелу каноніка, а саме особи з докторським, або також магістерським ступенем зі священної теології, або в обох чи також в одному праві, окрім іншої (особи), яку ті райці віддавна згідно з договорами з цим величним капітулом за звичаєм пропонували на ректора школи, після відходу чи смерті якогось із їх грона, ініціюючи і встановлюючи каноніка. Маючи цю угоду в обох вищезгаданих випадках дійсною і непорушною, те саме право патронату, що нам зі сили нашої королівської вищості до презентації (каноніка) належить, ми вважали перенести і передати бурмистру і райцям нашого міста Львова для збільшення божественної слави і (для) доброго управління цим костелом, що

вічним і незворотнім правом переносимо і передаємо даною нашою грамотою, так, щоб скільки разів чи через відхід чи через смерть якогось з числа вищезгаданих каноніків виявиться вакантним канонікат, вищеназвані бурмистер і райці, тепер і на майбутній час, повинні презентувати на те місце таку особу, як є вищеописано, відповідно до переданого від нас права цілковитої і вічної можливості (презентувати каноніка). Внаслідок чого вам, найдостойніший у Христі отче пане Йоан Деметрій Соліковський, львівський архієпископе, та інші, що в майбутньому будуть, або їх вікарії, що в духовних (справах) до цього мають або матимуть владу, про це наше перенесення права патронату презентації до канонікату вищезгаданого костелу розголошуємо, повідомляємо і до відома доводимо, закликаючи ваш патернітат***; тоді як вищезгадані знамениті бурмистер і райці нашого міста Львова, скільки б разів у випадку вакантного вищезгаданого канонікату при відході або смерті (каноніка), вищезазначену особу, обрану за одноголосною згодою, вашому патернітату не представляли, її до того канонікату впровадьте та встановіть за обов‘язком свого пасторського уряду. Для довіри до цієї справи дану (грамоту) нашою рукою підписали і наказали нашою королівською печаткою засвідчити. Дано у Варшаві 18 жовтня, року Божого 1592, нашого панування - 5.

Сигізмунд, король, підписав.

* Капітул - рада духовних осіб при митрополиті, єпископі, в монастирях.

** Канонікат - посада каноніка, члена капітула.

*** Патернітат - почесна назва вищих духовних осіб у католицькій церкві, що вживалася у XVI ст.

1595 р., березня 16, Краків

Сигізмунд III відновлює у Львові ярмарок на свято св. Маргарити, але з умовою, щоб він не шкодив сусіднім містам і містечкам

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.622. Пергамент: 22,5х41,5 + 5,9 см. Написи: “Institutio nundinarum pro festo sanctae Margarethae Leopoli” (XVI), “Innovatio nundinarum pro festo sanctae Margarethae, 1595” (XVII). На шовковому червоно-жовто-біло-коричневому шнурку печатка: Gum., XXI, №78.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.643, арк.121-123.

Регест: Каталог, №741.

Sigismundus[1] Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae etc., necnon Svecorum, Gottorum Wandallorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis, quia nos civitatem nostram Leopoliensem clementia et benignitate nostra regia prosequentes, eademque etiam commodis ac incrementis augere cupientes faciendum putavimus, ut eas nundinas, quas serenissimus olim Sigismundus avus noster desideratissimus pro festo sanctae Margarethae quotannis celebrandas ibidem instituerat ac demum ita postulantibus eiusdem civitatis rationibus easdem abrogaverat denuo instituemus ac indiceremus, uti quidem nihil deroganda iis nundinis, quae ex vi veteris privilegii pro festo sanctae Agnetis in eadem civitate nostra Leopoliensi celebrari consueverunt, instituimus ac indicimus praesentibus easdemque nundinas singulis annis ibidem pro festo sanctae Margarethae Virginis perpetuis temporibus celebrari volumus modo id fiat sine detrimento et praeiudicio civitatum et oppidorum quorumvis viciniorum, omnes itaque et singuli homines sexus utriusque cuiuscunque status et conditionis fuerint ad eam civitatem nostram Leopoliensem pro nundinis superius nominatis destinato tempore confluent, ibidemque rerum ac mercium omnium pecorumque ac pecudem quarumvis emendarum, vendendarum, permultarum aliarumque quarumlibet licitarum negotiationum omnis generis exercendarum liberam habebunt faculatatem, venientes autem in nundinas praefatas, tam in eundo, quam in redeundo, nostra securitate ac patrocinio perfruentur nisi tales sint, quos iura fovere non permittunt et quibus proborum hominum consuetudo et consortia merito sunt deneganda. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni consignari iussimus. Datae Cracoviae in comitiis regni nostri generalibus, die decima sexta mensis Martii, anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo quinto, regnorum nostrorum Poloniae octavo, Sveciae vero secundo.

Sigismundus rex.

[1] Залишено місце для вписання імені короля.

Сигізмунд, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Ми, обдаровуючи наше місто Львів нашою королівською милістю та прихильністю, бажаючи збільшити його вигоди і зростання, вважали зробити таке: їх щорічний ярмарок на свято св. Маргарити, встановлений і пізніше на прохання того міста відмінений покійним найяснішим Сигізмундом, нашим дорогим дідом, знову ми встановили би і проголосили би, і ніщо не обмежувало би цей ярмарок, що звичайно відбувався за міццю давнього привілею на свято св. Агнети в тому нашому місті Львові. Встановлюємо і проголошуємо даною (грамотою) і хочемо, щоб цей ярмарок кожного року на свято св. діви Маргарити вічними часами відбувався, таким способом проходив, щоб (було) без втрат і для будь-яких сусідніх міст і містечок. Всі і кожний, чоловік або жінка, будь-якого статусу і походження, що до того нашого міста Львова на вищеназваний ярмарок у певний час зберуться, там всі речі і товари, будь-яку

велику і дрібну худобу матимуть вільну можливість купувати, продавати, міняти та проводити будь-які інші будь-якого роду операції, які будуть дозволені. Прийшовши на вищезгаданий ярмарок, як у дорозі туди, так і звідти, нашою безпекою та опікою хай користаються, якщо не будуть такими, котрі порушують право і яких зазвичай співтовариство чесних людей заслужено цурається. Для довіри до справи дану нашу грамоту, нашою рукою підписану, нашою королівською печаткою наказали скріпити. Дано на вальному сеймі у Кракові 16 березня, року Божого 1595, нашого панування у Польщі - 8, у Швеції -2.

Сигізмунд, король.

172

1597 р., березня 18, Варшава

Сигізмунд III зберігає і затверджує за львівськими райцями право збору оплат за вино, що привозиться до Львова на продаж, і встановлює нові розміри оплат

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.629. Пергамент: 37,5х51 + 7 см. Написи: "Regestratae. Krassowski, anno 1597" (XVI), "Privilegium dominorum consulum ratione solutionis a quovis vase vini" (XVI), "Privilegium Sigismundi 3-tii conventionale super pensione magistratui a vase Cretici, Malmatici per grossos 34, a vase aliorum per grossos 24 pendendum in perpetuum, 1597" (XVII). На шовковому червоно-жовто-синьо-білому шнурку печатка: Gum., XXI,№78.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.88-90; спр.646, арк.179-183зв.

Регест: Каталог, №750.

Sigismundus[1] Tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae Livoniaeque etc., necnon Suecorum, Gottorum Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis. Expositum esse nobis nomine consulum civitatis nostrae Leopoliensis eos a maioribus suis antiquitus continua consuetudine in ea civitate, quae est finitimarum regionum emporium, id accepisse, ut a quibusvis vasis vini cuiuscunque generis, quae cives in sua coemunt ac deponunt celaria venumque exponunt aut propinant, certum proventum propter sustentandas officii sui curas et functiones, habeant, nempe a Cretico, Greaco et Malmatico vini vase viginti duos grossos cum dimidio, ab Ungarico grossos undecem, a Valachico et Moraviensi grossos decemseptem et ab aliis secundum eorundem doliorum ad aequationem vinique qualitatem. Et seorsim dimidiam ollam vini, a quolibet vase rationi indicati et constituti pretii dari solitam. Quo in proventu videntes iidem consules se hac tempestate variis hominum ingeniis et artibus, saepenumero circumveniri, supplicarunt nobis in praesenti conventu regni, per

certos consiliarios nostros, ut pensionem eiusmodi, in civitate illa more et usu antiquo comprobatam, in eorum officii sustentationem seu consolationem, cum aliquo praescripto modo et auctario, authoritate et clementia nostra regia, approbare et ad certum, stabilem perpetuumque ordinem deducere dignaremur. Nos itaque supplicationi eiusmodi benigne annuentes singulariterque respectum habentes fidelitatem et in re civili administranda sedulitatem publicarumque curarum magistratus civitatis eiusdem Leopoliensis, primum veterem illam pensionem a civibus, de omni genere vini, per consules exigendam, uti iustam et iuri aequitatique consentaneam, approbavimus et confirmavimus, praesentique nostro privilegio approbamus et confirmamus. Ne tamen eis quicquam de illa pensione decedat et ut munia oneraque civilia, tanto alacrius sufferant adaequantes eos hac in parte speciali privilegio civitatis nostrae Cracoviensis de quo fidedignam relationem, accepimus. Sic deinceps observandum in eadem civitate Leopoliensi, ordinamus et statuimus, ut quod hactenus cives vina quaecunque vendentes, ab ipsis tantum propinationibus ex uno quoque vase more antiquo conferre solebant consulibus ad eorum privatas rationes, numerata certa, ut suprascriptum est, pecunia et data eis vini ollae parte dimidia, id iam exnunc, tam ab iis doliis, quae per ducillum pretio propinabunt, quam etiam ab integris, quae ad suum commodum vendent, priusquam ea in sua celaria immisserint aut deposuerint, parata pecunia iuxta aequipollentem cum veteri pensione aestimationem et iuxta praesentem moderationem et concessionem nostram regiam pendere et solvere eneantur sintque adstricti. Hoc est ab uno quoque Cretico, Graeco et Malmatico vini dolio per grossos triginta quatuor, ab Ungarico vero, Valachico, Moraviensi et quovis alio (de ipsis tantum vineis Leopoliensibus, quod fuit semper liberum exepto) per grossos viginti quatuor et amplius ad dandas vini dimidias ollas non adstringantur. Verum enimvero circa eam nostram concessionem proconsules civitatis eiusdem Leopoliensis vigore huius privilegii ad id omnino obligatos iri volumus et obligamus, ut praefatis civibus, vina propinaturis vini pretia iusta semper imponant et constituant imponendaque et constituenda procurent sub paena decem marcarum in proconsulem negligentem et quatuordecem marcarum in civem tali constitutioni contravenientem ad fiscum civitatis pro eiusdem munitionibus firmandis irremissilibiter applicanda. Quod omnibus, quorum interest, notum fieri volumus, civibus autem nostris Leopoliensibus aliter ne faciant et ne contra hoc privilegium nostrum quiquam audeant serio iniungimus iamque id in aeviterna tempora in illa civitate durare volumus. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni nostri consignari iussimus. Datum Varschoviae in conventu regni generali die decima octava mensis Martii, anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo septimo, regnorum nostrorum Polonici decimo, Suetici quarto. Praesentibus illustrissimis et reverendissimis, reverendis, illustris et magnificis, generosis, nobilibus, dominis Stanislao Karnkowski Gnesnensi, Ioanne Demetrio Solikowski Leopoliensi, archiepiscopis, Georgio miseratione divina, tituli sancti Sixti sacrae regiae (?) ecclesiae cardinalis presbytero, Radivil duce in Olika et Nieswiess Cracoviensi, Hieronimo comite a Rozdrazow Wladislaviensi et Pomeraniae, Andrea de Somlino sacrae regiae (?) ecclesiae cardinali, Batoreo Varmensi, Bernardo Macieiowski

Luceoriensi, Laurentio Goslicki Preamisliensi, Petro Tyhicki Culmensi, Paulo Wolucki Camenecensi, episcopis, Ianussio duce Ostrogiae castellano Cracoviensi, Cirkassiensi, Bialocirkiwiensi, Bohuslaviensi, Canioviensi, Nicolao Firliy de Dąmbrowicza Cracoviensi, Novae civitatis Korczyn Casimiriensique, Hieronimo Gostomski de Lezenicze Posnaniensi, Sendomiriensi, Sredensi, Varcensique, Christophero Radziwil duce in Bierze et Dubinski Vilnensi, magni ducatus Lituaniae supremo exercituum generali, Solecensi, Urzdoviensi, Kokienhausensi, Borissoviensique, Georgio Mniszek de Magna Konczyce, Sendomiriensi, Leopoliensi, Samboriensique, Nicolao Christophero Radziwil duce in Olyka et Nieswiesz Trocensi Sawlonsique, Alberto a Lasko Siradiensi Marianburgensique, Stanislao Minski Lancitiensi que et Plocensi, Andrea Lesczinski de Lesno Brzaestensi Cuiaviensique, Constantino Ostrogiae Kiioviensi, terrarum Volhiniae marschalco, Wlodimiriensique, Ioanne Sieninski a Sienno Podoliae, Hrodlensi Czorstinensique, Hieronimo Parysz Masoviae, Alberto Wilkanowski Ravensi, Ianussio duce Zbarassiae, Braczlaviensi Crzemenecensique, Nicolao Dzialinski Culmensi Bratianensique, Ludovico Mortski Pomeraniae Pokrziwnicensique, Andrea Zawissa Minscensi, pallatinis et capitaneis nostris, Stanislao Zolkiewski a Zolkiew Leopoliensi, Russoviensi Calusiensique, Stanislao Bykowski Lancitiensi Siradiensique, Petro Nisczicki Belzensi, Ioanne Lesniowolski de Obory Czerscensi, Branscensi Pernaviensique, Stanislao Krasinski Podlachiae, Nicolao Naruszewicz Samogitiae, Usmoliensi, Pernaviensi, Cupiscensi, Stanislao Dzialinski Elbingensi, Stanislao Krasicki Praemisliensi et serenissimae reginae dominae Annae, coniugis nostrae charissimae curiae magistro, castellanis et capitaneis nostris, Nicolao Zebrzidowski de Zebrzidowicze suppremo regni marschalko, Cracoviensi generali, Lanckoronensi Boleslaviensique, Ioanne Zamoiski de Zamoscie suppremo regni cancellario et exercituum generali, Belzensi, Marianburgensi, Midzirzecensi, Knysynensi Derpatensique, Leone Sapiha magni ducatus Lithuaniae cancellario, Slonimensi, Rotoviensi Bludnensique, Ioanne Tarnowski regni, Cracoviensi, Wladislaviensi Lancitiensique, praeposito, Gabriele Woina magni ducatus Lithuaniae, Mareczensi Krasnosieliensique, vicecancellariis, Ioanne Firley de Dąmbrowicza regni, Lublinensique, Demetrio Chalecki de Chalcze magni ducatus Lithuaniae, Brzaestensi, Mohiloviensi Iurburgensique, suppremis thesaurariis et capitaneis nostris, Laurentio Gembicki secretario regni maiore, Cracoviensi, Ioanne Galczinski, Cracoviensi, canonicis, Ioanne Toma a Drohoiow, capitaneo Praemisliensi, curiae regni refferendariis, Matia Pstrokowski canonico Cracoviensi, Hieronimo Wolowic silvarum nostrarum Krynensis, Kusnensis, Odolscensisque praefecto, Mattia Woina Loinescensi Uswianensique capitaneo, notariis magni ducatus Luthuaniae nostris, Simone Rudnicki, Martino Karnkowski, canonicis Cracoviensibus et secretariis nostris et aliis degnitariis et officialibus.

Sigismundus rex.

Ioannes Krolikowski.

[1] В оригіналі залишено місце для вписання імені короля.

Сигізмунд III, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Розказали нам від імені райців нашого міста Львова, що вони здавна перейняли від своїх предків постійний звичай в тому місті, яке (має право) складу у прикордонних районах, щоб від кожної бочки вина будь-якого виду, яке міщани скуповують і зіскладовують у пивницях, виставляють або шинкують, (райці) певний прибуток мають для підтримання турбот і обов‘язків свого уряду. А саме, від бочки критського, грецького вина і мальмазії - 22,5 гроші, від (бочки) угорського - 11 грошів, від (бочки) волоського і моравського - 17 грошів і від інших (видів) відповідно до пропорційності бочок та якості вина, та окремо половину горнця вина, що звично давали, від кожної бочки згідно встановленої і визначеної вартості. Тому ці райці, піклуючись про прибуток, яких часто обдурюють в цей час люди різними намірами та хитрощами, просили нас на даному сеймі королівства через певних наших дорадників, щоб таку платню у тому місті, підтверджену давнім звичаєм та застосуванням, для підтримки або полегшення їх уряду ми вважали з нижчезазначеною надбавкою схвалити нашою королівською повагою та милістю і привести до певного, стабільного та вічного порядку. Таким чином, ми, схваливши милостиво таке прохання і знаючи про виняткову пошану, вірність і ретельність у адмініструванні місцевих справ та громадських обов‘язків магістрату того міста Львова схвалили та підтвердили першу давню платню, яка стягується райцями від міщан від кожного виду вина, як належну і відповідну праву та справедливості, і даним нашим привілеєм схвалюємо і підтверджуємо. Однак, щоб хто-небудь з них (райців) від цієї плати не відступив, і щоб міські обов‘язки і повинності прихильніше переносив, приймаємо зрівняння (райців) в частині спеціального привілею нашого міста Кракова за цим гідним довіри свідченням. Щоб так надалі у тому місті Львові дотримувалися (цього звичаю), розпоряджаємося і встановлюємо: якщо до цього часу міщани, продаючи будь-яке вино від тих шинкувань від однієї бочки за давнім звичаєм сплачували райцям за їхніми приватними рахунками, порахувавши певно як є вищеописано, приносили 2 гроші та половину горнця вина, то відтепер, як від тих бочок, що за вартістю чопового шинкуються, як також від повних (бочок), що для своєї вигоди продають, перш ніж в своїй пивниці спускатимуть і складуватимуть, гроші готівкою будуть повинні і зобов‘язані платити і сплачувати згідно з рівнозначною оцінкою до давньої платні та згідно з даним нашим королівським полегшенням і наданням. Так, від однієї бочки критського грецького вина і мальмазії - по 34 грошів, а від угорського, волоського, моравського і будь-якого іншого (за винятком вина з львівських виноградників, що завжди було вільне (від податків)) - по 24 гроші, а до збору половини горнця вина більше не мають бути зобов‘язані. Мало того, за цим нашим наданням хочемо, щоб бурмистри того міста Львова згідно з цим привілеєм до цього всього нехай будуть зобов‘язані і зобов‘язуємо, щоб вищезгаданим міщанам, які шинкують вино, справедливу вартість вина виставляли і встановлювали і стежили за виставлянням

і встановленням під карою 10 гривен при недогляді бурмистра і 14 гривен, коли міщанин такій постанові спротивиться, скеровуючи гроші (їх) незворотньо до міського скарбу для зміцнення його укріплень. Це всім, кому потрібно, хочемо повідомити, щоб нашим львівським міщанам іншого не чинили і цього нашого привілею ніхто не наважився серйозно (порушувати), і хочемо, щоб на вічний час у тому місті (привілей) тривав. Для довіри справи дану (грамоту), підписаний нашою рукою, наказали нашою королівською печаткою засвідчити. Дано на вальному сеймі у Варшаві 18 березня, року Божого 1597, нашого панування у Польщі - 10, у Швеції - 4, у присутності (*список свідків*).

Сигізмунд, король.

Йоан Кроліковський, (секретар).

173

1599 р., березня 23, Варшава

Сигізмунд III підтверджує за львівськими міщанами право на проведення щорічного ярмарку в день св. Агнети, а натомість скасовує на їх прохання ярмарок на свято св. Маргарити, як некорисний для міста

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.632. Пергамент: 24х43,5 + 7,6 см. Написи: “Approbatio jarmarku lwowianom i drugiego casacia” (XVII), “Abrogatio nundinarum pro festo sanctae Margaretae et approbatio aliarum pro festo sanctae Agnetis, anno 1599” (XVII). На шовковому червоно-зелено-біло-золотому шнурку розколена печатка: Gum., XXI, №78.

Регест: Каталог, №755.

Sigismundus Tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniaeque etc., nec non Svecorum, Gottorum Vamdalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis. Quia supplicationibus pro parte famatorum proconsulis, consulum totiusque communitatis civitatis nostrae Leopoliensis apud nos factis benigne annuentes ex gratia et clementia nostra regia eam ipsam commodis ac quibusvis incrementis augere cupientes, quo tandem munitior contra reprimendos et propulsandos impetus hostium esse possit, eosdem cives nostros circa celebrationem nundinarum seu fori annualis pro festo sanctae Agnetis antiquitus instituti et per serenissimum olim divae memoriae Casimirum regem Poloniae proavum nostrum concessi ac privilegio firmati, in dictaque civitate quotannis celebrari et liti conservandum et relinquendum esse duximus, prout praesentibus iuxta eiusdem privilegii ordinationem et illius contenta conservamus et relinquimus hoc ideoque privilegium in omnibus punctis, clausulis, articulis et conditionibus in toto approbamus, ita videlicet, ut negociatores et mercatores cuiuscunque gentis, nationis ac conditionis fuerint, in dictamque civitatem

nostram Leopoliensem pro nundinis tempore superius descripto destinatis, libere et absque ullo impedimento, patrocinio et securitate nostra eundo et redeundo suffulti, conveniant, ibidemque rerum ac mercium omnium, pecorum ac peccudum quorumvis emendi, vendendi, permutandi, universarumque omnis generis licitaruum negociationum exercendi liberam faculatem, plenam potestatem habeant. Forum vero alterum seu nundinas, quas pro festo sanctae Margarethae in eadem civitate celebrari institueramus et assignaveramus, quoniam nobis nomine eorundem civium expositum est praefatas nundinas satis inutiles civitati esse maximeque incolas discomodari, ideo autoritate nostra regia easdem tollimus, abrogamus penitusque cassamus ac abolimus, nullumque robus debere obtinere perpetuo declaramus. In cuius rei fidem praesentes, manu nostra subscripsimus, sigillo regni consignari iussimus. Datum Varssoviae, die XXIII mensis Martii, anno domini MDXC nono, regnorum nostrorum Poloniae XII, Svetiae anno sexto.

Sigismundus rex.

Сигізмунд III, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Погодившись милостиво на прохання славетних бурмистра, райців і всієї громади нашого міста Львова, з нашої королівської ласки і милості бажаючи збільшити його (міста) вигоди та будь-яке зростання, щоб міцнішим було для стримання та відсічі нападів ворогів, тих наших міщан при ярмарку або щорічному торзі, встановленому на свято св. Агнети, наданому і привілеєм ствердженому найяснішим покійним божественної пам‘яті Казимиром, королем Польщі*, нашим прадідом, що у згаданому місті щороку відбувається, ми вважали зберегти і залишити, згідно з даним розпорядженням відповідно до того привілею та його змісту зберігаємо і залишаємо. І цей привілей у всіх пунктах, клаузулах, статтях та умовах у всьому схвалюємо, а саме: торговці та купці будь-якого роду, нації та походження у згадане наше місто Львів у вищеописаний час ярмарку хай приїжджають вільно і без будь-якої перешкоди, при нашій опіці та безпеці при дорозі туди та звідтам; і там хай мають можливість і повну владу всі речі і товари, будь-яку велику та дрібну худобу купувати, продавати, обмінювати і проводити свої торгові операції, які будуть дозволені. Але інший торг або ярмарок, що на свято св. Маргарити в тому місті відбувається, ми встановили та визначили, як від імені тих міщан нам було подано, що вищезгаданий ярмарок є досить невигідний місту та максимально спричиняє незручності жителям, тому нашою королівською повагою його забороняємо, відміняємо і цілком скасовуємо та відкидаємо, оголошуємо, що жодної сили не повинен мати (ярмарок) назавжди. Для довіри до цієї справи дану (грамоту) нашою рукою підписали і наказали нашою королівською печаткою засвідчити. Дано у Варшаві 23 березня, року Божого 1599, нашого панування у Польщі - 12, у Швеції - 6.

Сигізмунд, король.

* Див. док. №40.

174

1618 р., квітня 6, Варшава

Сигізмунд III додає до старого щорічного ярмарку в день св. Агнети новий ярмарок, що повинен влаштовуватися щорічно в день св. Маргарити і тривати протягом трьох тижнів

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.656. Пергамент: 20х57 + 8 см. Написи: "1618. Innovatio nundinarum pro festo sanctae Margaretae" (XVII). На шовковому біло-рожевому шнурку у бляшаній коробці печатка: Gum., XX, №75.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.125-125зв.

Регест: Каталог, №790.

Sigismundus[1] Tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae Livoniaeque, necnon Svecorum, Gottorum Vandelorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis. Quia nos rationibus civium nostrorum Leopoliensium consulere volentes cupientesque, ut ea civitas maiora in dies fortunarum incrementa et accessiones percipiat faciendum nobis esse duximus, ut ad unas nundinas civitati praedictae a serenissimis antecessoribus nostris pro quolibet festo sanctae Agnethis in dictas usuque antiquo et continuo receptas, alteras de novo pro festo sanctae Margarethae idque per tres septimanas duraturas adderemus, instituemus ac indiceremus, prout exnunc de facto addimus, instituimus et indicimus praesentibus litteris nostris perpetue singulis annis pro eodem festo sanctae Margarethae celebrandas. Quamobrem integrum atque liberum esse volumus cuiuslibet status, ritus et conditionis hominibus ad dictam civitatem nostram Leopoliensem pro commemoratis praedictis alteris nundinis a nobis de novo institutis cum cuiusvis generis mercibus ac rebus convenire easdemque divendere ac mercari, res pro rebus commutare et alia eius generis in publicis regni nostri civitatum mercatibus ac nundinis fieri usitata ac solita negotia exercere, citra tamen praeiudicium vicinarum civitatum, venientes autem ad nundinas hasce atque inde rursus redeuntes, ea utentur securitate, qua omnes in patrocinium suscepti ac salvo conductu nostro protecti, uti consueverunt, nisi fortasse tales aliqui fuerint, quos leges publicae fovere non permittunt et quibus bonorum hominum consortium merito denegatur. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni obsignari mandavimus. Datum Varsaviae in comitiis regni generalibus, die VI mensis Aprilis, anno Domini MDCXVIII, regnorum nostrorum Poloniae XXXI, Sveciae XXV anno.

Sigismundus rex.

Albertus Kormanecky.

[1] Залишено місце для внесення ініціала *S*.

Сигізмунд III, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Ми, бажаючи і прагнучи зробити користь нашим львівським міщанам, щоб те місто більше зростання і розвиток щодня отримувало би, вважали, що нам слід до одного ярмарку вищезгаданого міста, отриманого від найясніших наших попередників на кожне свято св. Агнети, який давно і постійно (місто) мало, ми додали би, встановили би і проголосили би інший (ярмарок) на свято св. Маргарити, що триватиме три тижні; згідно з тим віднині фактично даємо, встановлюємо та проголошуємо даною нашою грамотою назавжди, щоб кожного року на те свято св. Маргарити (ярмарок) відбувся. З цієї причини хочемо, щоб було вільно людям будь-якого статусу, обряду та походження до згаданого нашого міста Львова на вищезгадний інший ярмарок, нами знову встановлений, з будь-якими товарами і речами приїжджати та їх там продавати і купувати, річ за річ обміняти та провадити інші операції такого роду, що на громадських торгах та ярмарках нашого королівства є загальноприйнятими і звичайними, однак без шкоди сусіднім містам. Ті, що приходять на цей ярмарок і ті, що звідти назад повертаються, щоб були у безпеці, наскільки всі зазвичай приймаються під опіку та нашою коронною грамотою захищаються, якщо, можливо, не будуть такими, які порушують громадські закони і яких співтовариство добрих людей заслужено цурається. Для довіри до цієї справи дану (грамоту) нашою рукою підписали і наказали нашою королівською печаткою засвідчити. Дано на вальному сеймі у Варшаві 4 квітня, року Божого 1618, нашого панування у Польщі - 31, у Швеції - 25 року.

Сигізмунд, король.

Альберт Корманецький, (секретар).

175

1619 р., лютого 25, Варшава

Сигізмунд III дарує навічно львівським міщанам дві третини грошових кар від великих судових справ, що відбуваються у львівському війтівському суді

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.657. Пергамент: 23,5х51 + 5,5 см. Написи: “Privilegium anno Domini 1619 super duas partes paenarum ex advocatia Leopoliensi provenientium obtentum” (XVII), “Donatio duorum grossorum ad advocatiam Leopoliensem” (XVII). На шовковому біло-червоному шнурку печатка: Gum., XX, №75.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.25-26; спр.646, арк.329-330.

Регест: Каталог, №791.

Sigismundus[1] Tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniaeque etc., necnon Sueccorum, Gottorum Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis. Quia nos civitatis nostrae Leopoliensis civium fideliter nobis subiectorum, commendatam, fidem semper habentes maioraque indies incrementa illius cupientes, ut dictam civitatem, tanquam finitimam, hostium incursionibus obnoxiam atque expositam omni studio et conatu ampliare, ad conditionemque meliorem reducere possimus ad supplicationem, senatorum, consiliariorum ac internuntiorum terrestrium, ad conventionem praesentem regni generalem congregatorum, nomine et pro parte dictae civitatis nostrae, apud nos factam, duas partes paenarum pro causis magnis provenientium, in privilegio certo per serenissimum olim Ladislaum praedecessorem nostrum, in anno millesimo trecentesimo septuagesimo octavo praedictae civitati nostrae Leopoliensi super advocatiam dato, specificatarum et pro nobis exceptarum reservatarumque dandas, conferendas et in usum civitatis convertendas esse duximus. Quae quidem duae partes paenarum, quoniam exigui et incerti proventus sunt civitatis autem dictae, cives et incolae in antiquo et continuo semper usu earundem extiterunt. Ideo praememoratam civitatem Leopoliensem singulari nostra gratia dotare, ex rationibus animum nostrum permoventibus cupientes, in dicto Ladislai piae memoriae antecessoris nostri privilegio eas duas paenarum partes, pro quibusvis criminibus et delictis ex advocatia ad nos seu ad quemvis nostrum hominem per nos constitutum quovis modo et ratione, ex quacunque occasione provenientes et vigore praedicti privilegii pro nobis et successoribus nostris reservatas, dictae civitati nostrae Leopoliensi in usuum perpetuum civitatis convertendas, una cum advocatia tota et integra cum omnibus ad eam pertinentibus adiacentiis et attinentiis damus, donamus, conferimus et perpetuis temporibus incorporamus, nihil pro nobis ac successoribus aut quovis homine nostro, ex praedictis duabus paenarum partibus relinquendo aut excipiendo, sed omne, totum ac integrum ius nostrum et successorum nostrorum, praesentis privilegii vigore dictae civitati dando, donando, conferendo et perpetuo incorporando. Promittentes nos et successores nostros civitatem nostram Leopoliensem et eiusdem cives et incolas nunc et in futurum existentes, in eius advocatiae et duarum partium paenarum attinentiisque omnibus modo praemisso civitati donatarum, pacifico et antiquitus continuo usu sine cuiusvis renitentia et quavis impetitione conservare velle, temporibus perpetius. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni obsignari mandavimus. Datum Varssaviae in conventu regni generali die XXV mensis Februarii, anno Domini MDCXIX, regnorum nostrorum Poloniae XXXI, Sueciae vero XXV anno.

Sigismundus rex.

Iacobus Zadzik secretarius.

[1] В оригіналі залишено місце для вписання імені короля.

Сигізмунд III, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Ми, зважаючи на відданість міщан нашого міста Львова, вірно нам підданих, прагнучи, щоб згадане нам місто як прикордонне, виставлене під напади ворогів, більше зростання щоденно (мало); (щоб) усю ретельність та зусилля збільшувало, до кращого становища прийшло; на прохання сенаторів, дорадників та земських послів, які зібралися на цьому вальному сеймі королівства, передане нам від імені і з боку згаданого нашого міста, щоб дві частини відокремлених і для нас вилучених та збережених грошових кар за великі справи, що в певному привілеї, наданому найяснішим покійним Владиславом, нашим попередником, у році 1378 згаданому нашому місту Львову щодо війтівства*, ми вважали дати, надати і на користь міста використати. Ті дві частини кар, оскільки були незначним та непевним прибутком, міщани і жителі здавна і постійно завжди для згаданого міста використовували. Тому, бажаючи щойно згаданому тому місту Львову виняткову нашу ласку подарувати, з найпалкіших прагнень нашої душі, дві частини кар у згаданому привілеї Владислава, божественної пам'яті нашого попередника, що від будь-яких злочинів та провин з (уряду) війтівства нам припадають чи будь-якій нашій людині, уповноваженій нами будь-яким способом та чином, з будь-якого випадку і згідно вищезгаданого привілею нам і нашим спадкоємцям залишаються, згаданому нашому місту Львову у вічне користування міста разом зі всім і цілковитим війтівством з усіма до нього належними додатками і придатками даємо, надаємо і на вічні часи інкорпоруємо, нічого нам, нащадкам або будь-якій нашій людині зі згаданих двох частин кар не залишаючи або вилучаючи, але цілковите і повне наше право і наших спадкоємців відповідно до даного привілею згаданому місту давши, дарувавши, надавши і назавжди інкорпорувавши. Ми і наші спадкоємці обіцяємо, що наше місто Львів і тих міщан та жителів, які є тепер і в майбутньому будуть, при тому війтівстві і двох частинах кар та всіх придатків (до війтівства), дарованих місту вищенаведеним чином, хочемо зберегти при мирному і здавна постійному користуванні без будь-якого спротиву і будь-якої перешкоди на вічні часи. Для довіри до цієї справи дану (грамоту) нашою рукою підписали і наказали королівською печаткою засвідчити. Дано на вальному сеймі у Варшаві 25 лютого, року Божого 1619, нашого панування у Польщі - 31, у Швеції - 25 року.

Сигізмунд, король.

Якоб Задзік, секретар.

* Див. док. №6.

1621 р., жовтня 21, Львів

Сигізмунд III дозволяє бурмистрові, райцям, війту, лавникам і всій громаді Львова накладати протягом 20 років на всіх купців та людей, за винятком шляхти, певні оплати від товарів, які вони привозять чи вивозять зі Львова

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.661. Пергамент: 29х49,5 + 11,5 см. Написи: "Sigismundi 3-tii", "Super frusta alias stukowe omnium mercium, anno 1621" (XVII), "Feria quarta post dominicam Iudica quadragesimalem proxima anno Domini 1624 ad acta castrensia capitanealia Leopoliensia per excellentem Jacobum Scholc syndicum civitatis Leopoliensis oblatam, susceptum" (XVII). На шовковому червоно-білому шнурку фрагменти печатки.

Коп.: МК, 167, k.80-81; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.86.

Регест: Каталог, №795.

igismundus III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae Livoniaeque, necnon Sueccorum, Gottorum Vandalorumque dominus et haeres[1]. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis. Quod cum in civitatem nostram Leopoliensem adversus Turcam, cum generali totius equestris ordinis expeditione, venissemus et desolationem civilium aliorumque ad residentiam officii consularis spectantium bonorum, tum per incursiones Tartarorum, igne ferroque, tum etiam per militum devastationem depopulatorum per cives nostros expositam habuissemus reditusque, tam pro usibus civitatis, quam magistratus, consularis diminutionem exinde considerassemus, tum aes alienum, quod civitas et cives in emptionem eorundem bonorum, apud privatos cives factam contraxit atque frequentes civium contributiones et exactiones, in rem et usum civitatis per cives nostros in recompensam depopulatorum bonorum conferri, solitas laboresque, diurnos et nocturnos, circa bonum, regimen civitatis per magistratum suscipi et tolerari consuetos aequo animo perpendissemus faciendum nobis esse duximus, ut ad supplicationem per certos consiliarios nostros, tam ipsius civitatis, quam consulum nominibus, apud nos factam, calamitati civitatis et civium nostrorum, singulari liberalitate nostra per diploma praesens subveniremus. Proinde nos maximam civitatis nostrae Leopoliensis, uti finitimae et exhaustae atque bonis suis destitutae, rationem habentes eiusdem proconsuli, consulibus, advocato, scabinis totique communitati civitatis nostrae Leopoliensis damus et concedimus, ut ab omnibus mercatoribus et ciuscunque status et conditionis hominibus (excepte equestris ordinis) seu potius ab eorum mercibus omnis generis et speciei per frustra vulgo sztukami dictis, quocunque tempore in civitatem nostram Leopoliensem advehi et evehi solitis, videlicet, od belli, fassy, beczki, skrzynie, kity, wzla, sztuki, massy, wantuchu aut quocunque nomine et vocabulo nuncupatis et nuncupandis, per grossos sex. Deinde vero a cervisia Leopoliensi a quolibet vase vulgo barela dicto, per unum solidum, a mulso vero seu medone, per unum grossum, percipiant et exigant.

Idque ad decursum viginti annorum a data praesentium consequenter et immediate sese sequentium, ut eo temporis spatio, bona et reditus antiqui ad pristinum statum perveniant. Quorum quidem proventuum, modo suprascripto recensitorum et specificatorum, duae quidem partes pro usu et necessitate civitatis ad decursum suprascripti tempori viginti annorum, tertia vero pro consolatione et contentatione laborum magistratui officii consularis ad decennium tantum cedent et conferentur. Post decursum autem eiusdem decennii, eadem tertia pars ad aliud decennium pro publico civitatis usu converti debebit. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni communiri iussimus. Datum Leopoli die XXI mensis octobris, anno Domini MDCXXI, regnorum nostrorum Poloniae XXXIV, Suetiae vero XXVIII anno.

Sigismundus rex.

Petrus Kozminski[2] secretarius sacrae regiae maiestatis.

[1] В оригіналі залишено місце для вписання імені та титулатури короля. [2] В копії МК Petrus Gembicki.

Сигізмунд III, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Ми, прибувши до нашого міста Львова під час походу всієї шляхти проти турків, застали спустошення міських та інших маєтків, що прилягають до резиденції раєцького уряду, які через напади татар, вогонь і меч, а також через військові знищення, представлені нашими міщанами, так через зменшення прибутків, як на користь міста, так і магістрату, райців; тоді ми взяли до уваги чужі гроші, які місто та міщани обмежують у купівлі їх маєтків у звичайних міщан та часті контрибуції і податки з міщан для справи і користі міста, що стягуються з наших міщан для компенсації знищених маєтків; та уважно зважили, що звичайні роботи, вдень і вночі, для добра і для керування містом магістратом приймаються і зносяться як звичні, зі спокійним духом, вважали що нам слід на прохання певних наших дорадників і від імені, як міста, так і райців, прийти на допомогу при нещасті міста, (обдарувавши) наших міщан винятково нашою вільністю через даний диплом. Тому ми, максимально маючи на увазі, що наше місто Львів, як прикордонне та знищене в своїх маєтках, даємо і надаємо тому бурмистру, райцям, війту, лавникам і всій громаді нашого міста Львова, щоб з усіх купців і людей будь-якого статусу і походження (за винятком шляхти) або швидше від їх товарів будь-якого роду і виду, які (міряються) по-простому на штуки, маси, лантухи та будь-якою іншо (мірою), як би вона не називалася і буде називатися, нехай отримають і стягнуть по 6 грошів; далі від львівського пива від кожної бочки, званою по-простому барелею, - по одному шелягу, а від мульси чи меду - по 1 грошу. Так (хай роблять) протягом 20 років від сьогоднішьої дати, що послідовно і негайно слідують (однин за одним). Як той час мине, майно і давні прибутки до попереднього стану хай приведуть. З цих прибутків, перерахованих і виокремлених вищеописаним способом, дві частини на користь і потребу міста протягом вищеописаного часу - 20 років, хай відступаються і передаються, а третя (частина) - на полегшення праць магістрату раєцького уряду, але тільки на 10 років.

А після 10 років, третя частина в інші 10 років для громадської користі міста повинна використовуватися. Для довіри до цієї справи дану (грамоту) нашою рукою підписали і наказали королівською печаткою засвідчити. Дано у Львові 21 жовтня, року Божого 1621, нашого панування у Польщі - 34, у Швеції - 28 року.

Сигізмунд, король.

Петро Козмінський, секретар священого королівського маєстату.

177

1623 р., квітня 1, Варшава

Сигізмунд III підтверджує та повністю наводить привілей Сигізмунда I від 22 березня 1548 р.

Коп.: MK, 170, k.241v-243. Титульний напис копіїста: "Confirmatio certarum literarum olim domini Sigismundi regis Poloniae pro parte officii consularis Leopoliensis".

Sigismundus III etc. Significamus etc. Exhibitas nobis esse literas pargameneas serenissimi antecessoris nostri Sigismundi regis Poloniae, sigillo regni communitas manuque reverendi domini Samuelis episcopi Cracoviensis et regni Poloniae cancellarii subscriptas, collationem seu donationem perpetuam iurispatronatus mansionariae in arce Leopoliensi pro predicatore linguae Germanicae spectabilibus et famatis proconsul et consules civitatis nostrae Leopoliensis servientem in se continentas, salvas, sanas omnique suspicionis nota carentes. Quarum literarum tenor sequitur talis.

Далі наводиться привілей Сигізмунда I від 22 березня 1548 р. див. док. №130.

Supplicatumque nobis esse, ut easdem literas authoritate nostra regia approbare et confirmare dignaremur. Cui supplicationi nos benigne annuentes praefatas literas in omnibus earum punctis, clausulis, conditionibus approbamus et confirmamus roborque debitae firmitatis quantum iuris est obtinere volumus. In cuius etc. Datum Varszaviae die prima mensis Aprilis, anno quo supra [1623].

Sigismundus rex.

Jacobus Zadzik secretarius regni maiestatis.

Сигізмунд III і т.д. Повідомляємо і т.д. Подали нам пергаментну грамоту нашого найяснішого попередника Сигізмунда, короля Польщі, скріплену королівською печаткою та підписану рукою велебного пана Самуеля, краківського єпископа і канцлера Польського королівства, цілу, непорушну, позбавлену будь-якої підозри, що містить в собі коляцію або вічну донацію права патронату до мансіонарії у львівському замку для проповідника німецької мови, що служить знаменитим і славетним бурмистру і райцям нашого міста Львова. Зміст грамоти так наводиться.

Далі наводиться привілей Сигізмунда I від 22 березня 1548 р. див. док. №130.

Просили нас, щоб цю грамоту ми вважали за гідне нашою королівською повагою схвалити і підтвердити. До того прохання ласкаво схиляючись, вищезгадану грамоту в усіх пунктах, клаузулах, умовах схвалюємо і підтверджуємо; хочемо, щоб володіла силою належної чинності, наскільки є (згідною) з правом. Для і т.д. Дано у Варшаві 1 квітня, року як вище [1623].

Сигізмунд, король.

Якоб Задзік, секретар королівського маєстату.

178

1624 р., березня 8, Варшава

Сигізмунд III підтверджує привілей Сигізмунда Августа, за яким місту мала відходити спадщина львівських міщан і жителів, які залишилися без спадкоємців

Коп.: МК, 171, k.97-97v; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.222-223.

Sigismundus III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae Livoniaeque, necnon Sveccorum, Gottorum Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis, ex munificentia et liberalitate serenissorum praedecessorum nostrorum, potissimum vero divi Sigismundi Augusti, regis Poloniae, avunculi nostri desideratissimi, civitas nostra Leopoliensis ea gaudet praerogativa et iure, ut non fiscus noster, sed ea ipsa civitas in bona omnia mobilia et immobilia, morte civium et incolarum eiusdem civitatis, vacantia et iuri caduco, ex quacunque causa obnoxio succedat. Quod quidem praedictorum civium, ius et privilegium, licet anno Domini millesimo sexcentesimo decimo octavo decreto nostro, ex seriis partium controversiis lato approbaverimus. Nihilominus tamen, ex supplicatione nomine ipsorum nobis oblata,

intelleximus eos a plerique praetextu donationum nostrarum, ad malam informationem impertratarum, variis licium anfractibus, involvi et nonunquam extra forum competens, non sine damno et praeiudicio ipsorum evocari. Quare ut huic malo obviam eatur, hoc idem ius et libertatem dictae civitatis Leopoliensis, de certa scientia nostra approbandum et ratificandum esse duximus approbamusque et ratificamus praesentibus atque omnia iura et privilegia, in praeiudicium huius praerogativae ipsorum, super quaevis bona, post quasvis personas ex quacunque causa ad fiscum nostrum, post cives et incolas Leopolienses, intra et extra civitatem manentes, iurisdictioneque civili subiectas, devoluta aut devolvenda, nullius roboris esse declaramus, soli autem civitati, inhaerendo praescripto privilegii serenissimi Sigismundi Augusti decretoque in ea causa lato, post quasvis personas quibuscunque de causis, bona fisco nostro obnoxia dispositionique nostrae, uti competentia, eidem civitati, addicimus perpetuis temporibus. Ea tamen lege et conditione, ut non in alium usum aut commodum privatum, sed in restaurationem munitionis iuxta praescriptum privilegii et decreti nostri eadem bona convertantur atque omnibus privilegii et decreti contentis, plenarie satis fiat. In cuius rei fidem [praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni muniri iussimus][1]. Datum Varsaviae die octava mensis Martii, anno [Domini millesimo sextentesimo vigesimo quarto, regnorum nostrorum Poloniae trigesimo sexto, Sueciae vero trigesimo] [1].

Sigismundus rex.

[Petrus Kozminski] [1].

[1] Текст подано за копією ЦДІАУЛ.

Сигізмунд III, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. З щедрості і доброти найясніших наших попередників, перш за все божественного Сигізмунда Августа, короля Польщі, нашого дорогого дядька, наше місто Львів тішиться такою прерогативою і правом, що не наша скарбниця, але те місто успадковує все духовне і недуховне майно, яке без спадкоємця у випадку смерті міщан і жителів того міста за правом горла з будь-якої причини залишається. Тим згаданим міщанам права і привілеї схвалили нашим декретом у році Божому 1618, винесеним (при розгляді судових) суперечок; тим не менше за проханням, поданого нам від їх імені, ми помітили, що вони переважно з приводу наших донацій при погано отримуваній інформації втягуються в різні переплетіння судових суперечок та іноді поза відповідну судову інстанцію викликаються зі шкодою і втратою для них. Тому, що цей недолік відкрито зустрічається, це право і вільність згаданого міста Львова з певного нашого відома вважали ухвалити і ратифікувати та схвалюємо і ратифікуємо даною грамотою та оголошуємо, що всі права та привілеї не мають сили на шкоду цій прерогативі. Стосовно будь-якого майна, яке до нашого скарбу потрапило чи потрапить з будь-якої причини після (серті) міщан жителів Львова, що жили всередині і поза містом та були підданими міської юрисдикції, оголошуємо, що жодної правової сили не матиме, а тільки місту (належатиме), що є затверджено

вищеописаним привілеєм найяснішого Сигізмунда Августа та декретом, виданим з цієї причини. Тому майно після будь-яких осіб і з будь-яких причин, яке нашому скарбу і до нашого розпорядження попало, як належне тому місту присуджуємо на вічні часи. Однак при такому праві та умові, щоб те майно використовувалося не з іншою метою або на приватну справу, але - на відбудову укріплень відповідно до вищеописаного привілею і нашого декрету і все зі змісту привілею і декрету хай цілковито буде виконано. Для довіри до цієї справи дану (грамоту) нашою рукою підписали і наказали королівською печаткою засвідчити. Дано у Варшаві 8 березня, року Божого 1624, нашого панування у Польщі - 36, у Швеції - 30 року.

Сигізмунд, король.

Петро Козмінський, (секретар).

179

1626 р., березня 10, Варшава

Сигізмунд III дозволяє львівському магістрату стягувати податки, які раніше львівський староста брав до королівського столу, з умовою, що магістрат сплачуватиме львівському старості 2100 злотих щорічно

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.669. Пергамент: 29,5х63 + 11 см. Написи: "Regestratae. Iacobus Maximillianus Fredrosky" (XVII), "Donatio proventum capitanealium magistratui Leopoliensi ratione novae munitionis versus plagam septentrionalem ac orientalem alias ku Strzylnicy erigendae, in conventione regni generali concessa, anno 1626" (XVII). Печатка відсутня.

Коп.:МК, 173, k.238v-240v (з датою 10 лютого 1626 р.); ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.108, арк.34-35; арк.36-37зв; оп.2, спр.643, арк.181-185.

Регест: Каталог, №804.

Sigismundus Tertius Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae etc., necnon Svecorum, Gottorum Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis, expositus nobis esse per certos proceres ac consiliarios nostros, quod civitas nostra Leopoliensis in ea parte, qua septentrionalem ac orientalem plagam versus castrum superius spectat, caetera munitione urbis ac arcendam incursionem et insultus hostiles sit debilior, praesertim, quod super immunitatem collem vulgo Strzelnica dictum, habeat, unde non mediocre civitati periculum metuendum foret. Cum itaque restaurandae in ea parte munitioni sive novae, ubi opus fuerit erigendae cives nostri Leopolienses studium suam adiiciant, in idque sedulo intendant, ut civitas Leopoliensis ad omnes hostiles impetus sit et reipublicae praesidio et nobilitati ac universis

regni incolis refugio faciendum nobis esse duximus ad humilem supplicationem apud nos nomine ipsorum factam, ut hoc eorum tam utile in rempublicam institutum promoveremus. Porro cum videamus res civitatis Leopoliensis partim aura pestifera, partim incursionibus Scithicis, partim caritate annonae, maximae vero indebitis ac illicitis contra iura et privilegia a nobis et divis antecessoribus nostris civitati huic concessa et decreta eo nomine lata, exactionibus, litibus, dissidiis, attritas, proinde inhaerendo nuntiorum terrestrium ad praesentia comitia congregatorum consensui, tum et senatorum nostrorum relationi, quo melius cives nostri Leopolienses huic munitioni intendant, omnes differentias et exactiones praeter ordinationem serenissimi olim Sigismundi Primi regis Poloniae et privilegia serenissimorum olim antecessorum nostrorum ipsis benigne concessa et praeter decreta omnia ex quacunque causa ad praesens usque tempus lata, quacunque arte a capitaneis nostris in civitate nostra Leopoliensi excogitatas ex dictis civibus nostris tollimus, cassamus et annihilamus ac praesentibus litteris nostris cavemus, mandamus, ut in posterum omnes proventus etiam molendinorum castrensium vulgariter apellatorum, thelonei sive foralium magnorum et census ac obventiones laniorum et aliorum artificum decretis specificatorum reliquosque et singulos redditus quocunque nomine appellatos, intro et circa Leopolim ad mensam nostram regiam, capitaneo loci illius solvi et exigi debitos magistratus civilis Leopoliensis exigat, percipiat et post modum quotannis pro quolibet festo sancti Martini iuxta litteras lustrationis anni millesimi sexcentesimi decimi septimi summam duorum millium et centum florenorum capitaneo nostro Leopoliensi pro tempore existenti restituat ac persolvat. Nec alias obventiones, census, utilitates, commoda et accessiones, tam ordinarias, quam extraordinarias, tam in civitate, quam in universo ambitu fundi et suburbium Leopoliensium habebit vel usurpare aliquando a quopiam ex quacunque re et occasione, ipse capitaneus, ac eius officiales sibi poterint praeter consuetam custodiam, arcis et iudicium subcastrensium, regimine salvo et integro ibidem reservato civitati. Verum quoad mercatores et hospites cuiuscunque illi fuerint conditionis et nationis, cum universis suis rebus, mercibus ac familia etiamsi sub castro manserint et extiterint, nullum penitus ius et interesse capitanei ac aliquis alius praeter officium civile etiam incidente et interveniente aliqua causa ipsiusmet capitanei ad tales homines habebunt et usurpare quoquo modo poterunt. Similiter in distribuendis hospitiis abusum restringimus iniungimusque capitaneis nostris, ut se in omnibus secundum decretum divae memoriae Stephani regis conservent et authoritate horum comitiorum nonnisi nobilibus districtus Leopoliensis hospitia dent et tribuant, liberis ab eo onere per omnia reservatis aedibus consulum, scabinorum et reliquorum officialium ac domunculis circa praetorium in medio fori consistentium. Insuper doctorum, quos pro publicis personis haberi et a singulis oneribus liberos suisque iuribus et praerogativis frui et per omnia gaudere volumus ac statuimus. Quae omnia sub paena contra negligentes capitaneos decretis et legibus, regni descripta in omnibus et singulis non modo ipsi capitanei civitatis Leopoliensis tenere et conservare, verum ut et ab aliis omnibus conserventur, ac non transgrediantur curare et omnino inhibere debebunt sintque astricti. Quo autem ea munitio facilius ac citius suum sortiatur effectum ea speciali gratia nostra

regia concedimus praefatae civitati nostrae ducti exemplo serenissimi olim Alexandri regis praedecessoris nostri, ut mercatores undecunque Leopolim venientes et inde discedentes depositoriumque civitatis eiusdem transeuntes, in vim depositorii a singulis centum florenis, septem grossos cum dimidio pro praefata munitione persolvant, exceptis duntaxat civibus Leopoliensibus. Quod ab omnibus mercatoribus observari, ac ut is proventus in munitionem civitatis convertatur, fieri volumus et declaramus praesentibus litteris nostris. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni communiri mandavimus. Datum Varsaviae in conventione regni generali, die X mensis Martii, anno Domini MDCXXVI, regnorum nostrorum Poloniae XXXIX, Sueciae vero XXXII.

Sigismundus rex.
Ioannes Lipsky.

Сигізмунд Третій, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Представлено певними нашими магнатами і дорадниками, що та частина нашого міста Львова, розташована з північного і східного боку в напрямку Високого Замку, є ослаблена від інших укріплень міста та замку при нападах і натисках ворогів, особливо тому, що (над цією частиною) звисає незахищений горб, званий по-простому Стрільницею*, звідки місту великої небезпеки слід стерегтися. І щоб при відновленні в тій частині укріплень або зведенні нових, як потрібно буде, наші львівські міщани свою ретельність виявили, і до цього діяльно прагнули, щоб місто Львів від усіх ворожих нападів було для держави захистом і притулком шляхті та всім жителям королівства; ми вважали, що нам при уклінному проханні, поданому нам від їх імені, щоб ми розвинули у державному устрої те, що для них є таким корисним. Далі побачили ми, що справи міста Львова частково через смертоносне повітря, частково через набіги скитів, частково через дорожнечу хліба, а максимально через неналежні і недозволені податки, проти прав і привілеїв, тому місту наданих нами і нашими божественними попередниками, і (проти) винесених декретів, (виникають) з цього приводу суперечки, незгоди, конфлікти. Внаслідок цього, покладаючись на згоду земських послів, зібраних на даному сеймі і на свідчення наших сенаторів, щоб краще наші львівські міщани цього укріплення прагнули, всі непорозуміння і податки, видуманими будь-якими хитрощами нашими старостами у нашому місті Львові, крім розпорядження (постанови) найяснішого покійного Сигізмунда I, короля Польщі, і привілеїв найясніших наших попередників, милостиво їм наданих, і крім всіх декретів, до сьогоднішнього часу виданих з будь-якої причини, тим нашим міщанам відміняємо, скасовуємо, забороняємо і даною нашою грамотою остерігаємо, наказуємо, щоб надалі всі прибутки, що по-простому називаються “від гродських млинів”, мита або великі торгові, чинш і дохід з ланів і інших ремісників, що в декретах виокремлено, та що залишилися і кожний прибуток, яким би іменем не називався, що у Львові і біля міста до нашого королівського столу старості того міста має сплачуватися і стягуватися, львівський міський магістрат хай стягує і утримує;

з приходом кожного року свята св. Мартина, відповідно до грамоти люстрації 1617 року хай поверне і сплатить суму в 2100 злотих нашому львівському старості, що на той час буде. Ніяких інших доходів, чиншів, користей, виплат та доплат, як звичайних так і надзвичайних, як в місті, так і у всій околиці, землі та львівських передмістях сам староста та його урядовці не можуть мати або узурпувати від когось у будь-якій справі і у будь-якому випадку, окрім звичної охорони запису (до суду) та підзамчанських судів, залишиючи управління там цілком для міста. Поки будь-які купці та чужинці, якого б походження і нації не були, з усіма своїми речами, товарами і челяддю, навіть якщо під замком залишаться і перебуватимуть, ніякого цілком права і зацікавлення староста та хтось інший, крім урядовців міста, не матимуть (права) переривати (торгівлю) і втручатися з якихось причини до таких людей і не можуть узурпувати (це право) будь-яким чином. Так само зловноваження у розподілі гостьових кімнат** обмежуємо і доручаємо нашим старостам, щоб вони у всьому, відповідно до декрету священної пам'яті Стефана, короля, дотримувалися, і повагою того сейму; хай тільки шляхті Львівського повіту гостьові кімнати дадуть і виділяють; і хай збережуть вільними від такого обтяження над усе будинки райців, лавників і інших урядовців та будівлі, що знаходяться біля ратуші, в середині площі. Нарешті, хочемо і встановлюємо, щоб доктори, яких мають за громадських осіб, хай від усіх обтяжень будуть вільними, нехай своїми правами і прерогативами користуються і тішаться. Це все (даємо) під карою проти порушників - старост, що описано в усіх подробицях в декретах і законах королівства, щоб не тільки самі старости міста Львова дотримувалися і оберігали, але щоб (вони) від всіх інших повинні і змушені оберігати і стежити і цілком забороняти, щоб не порушували. Для швидшого закінчення їхніх укріплень з спеціальної нашої королівської ласки, йдучи за прикладом найяснішого покійного Олександра, короля, нашого попередника, надали (таке): щоб купці, які звідусіль до Львова прибувають і там уникають склад, порушуючи (право) того міста, сплачували, за винятком львівських міщан, за правом складу від кожних 100 злотих 7,5 грошів на згадані укріплення. Хочемо і декларуємо даною нашою грамотою, щоб за всіма купцями стежили і щоб цей податок на укріплення міста витрачався. Для довіри до цієї справи дану (грамоту) нашою рукою підписали і наказали королівською печаткою засвідчити. Дано на вальному сеймі у Варшаві 10 березня, року Божого 1626, нашого панування у Польщі - 39, у Швеції - 32 року.

Сигізмунд, король.

Йоан Ліпський, (секретар).

* Горб Стрільниця - очевидно - гора Будельниця (див.: Крип'якевич І. Історичні проходи по Львову. - Львів, 1991. - С.13).

** Гостьові кімнати - кімнати, що отримували шляхтичі, які прибували до Львова на шляхетські з'їзди.

1632 р., березня 28, Варшава

Сигізмунд III навічно дозволяє збирати місту Львову оплати так званого штукового або вузлового, встановлюючи розміри оплат

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.679. Пергамент: 25,5х48 + 7,4 см. Написи: "Regestratae. Jacobus Maximilianus Fredro secretarius regiae maiestatis" (XVII), "Przivilei miastu Lwowu na exactia sztukowego temporibus perpetuis" (XVII), "Privilegium Sigismundi 3-tii" (XVII), "Ex parte proventus civilis sztukowe in perpetuum donati, anno Domini 1632" (XVII). На шовковому малиновому шнурку у бляшаній коробці (без вічка) печатка: Gum., XX, №75.

Коп.: МК, 178, k.510-511v; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.110, арк.36-37.

Регест: Каталог, №816.

igismundus[1] III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniaeque, necnon Sveccorum, Gottorum Vandallorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis. Ea nos prosequi benignitate civitatem nostram Leopoliensem et quicquid a nobis proficisci potest, ad sublevandas illius rationes, temporum iniuria attritas et attenuatas, tum pro eadem civitate ornanda muniendaque libenter in eo beneficentiae nostrae argumenta, ipsi declarari velimus. Cum autem in anno Domini MDCXX primo, in eam civitatem nostram Leopoliensem, adversus Turcam cum generali totius equestris ordinis expeditione, venissemus et desolationem civilium aliorumque ad residentiam officii consularis spectantium bonorum, tam per incursionis Tartarorum, igne ferroque, quam etiam per militum devastationem depopulatorum, necnon novam munitionem circa eandem civitatem, non sine mediocri sumptu inchoatam per consiliarios et cives nostros expositam, habuissemus, ac proinde diploma nostrum super exactionem, ab omnis generis et speciei mercibus, frusta vulgo sztukowe seu weziowe nuncupatam, ex praemissis aliisque omnibus, ibidem specificatis, animum nostrum iure merito promoventibus ad decursum viginti annorum tantum, ut rationes civitatis et civium quoquo modo sublevari et in statu suo permanere possint, benigne concessissemus. Considerata itaque eius civitatis, erga nos et rempublicam pro pensione, quam etsi in multis officiis beneque meritis suis, potissimum autem in conferenda insigni pecuniae summa ad solutioni stipendiorum militi Prussico, iam ipsam confaederationem molienti, praestandam, commisariis nostris Leopolim anno proxime praeterito, per nos designatis, nobis et reipublicae regni nostri, abunde testata est, easque alienum nomine publico contraxit rebusque suis sane calamitosissimis, nec dum post frequentes Tartarorum incursiones sibi consulvit, munitionemque caeptam continuat, faciendum nobis esse duximus, ut ad supplicationem per certos consiliarios nostros, tam ipsius civitatis, quam civium nostrorum singulari liberalitate ad perpetuam rei memoriam, per diploma praesentes anterioris nostri, declaratorium, subveniremus. Proinde nos maximam civitatis nostrae Leopoliensis,

uti finitimae et exhaustae bonisque suis destitutae atque de nobis ac republica nostra semper mereri affectae, rationem habentes eiusdem proconsuli, consulibus, advocato, scabinis totique communitati civitatis nostrae Leopoliensis damus et temporibus perpetuis concedimus, ut ab omnibus mercatoribus, tam externis, quam regnicolis, quibusvis et cuiuscunque status, ritus et conditionis hominibus (exceptis equestris ordinis) seu potius ab eorum mercibus omnis generis et speciei per frusta vulgo sztukowe seu weziowe dicta quocunque tempore in civitatem Leopoliensem advehi et evehi solitis, 1 videlicet, od belli, fassy, skrzynie, beczki, kity, wezia, sztuki, massy, wantucha aut quocunque nomine et vocabulo nuncupatis et nuncupandis, tum et a cuius suis frumenti tunna, vulgo kioda dicta, per quosvis revenditores, caristiam civitati inducentes, extra civitatem evehi solita, per grossos sex. Deinde vero a cervisia Leopoliensi a quolibet vase vulgo bareia dicto, per unum solidum, a mulso vero seu medone, per unum grossum, percipiant et exigant. Porro mercatores externi a singulis panni staminibus alias od puisztuczka sive postava sukna respectu mensurarum vulgo strychulnego, iuxta morem aliarum civitatum, per unum grossum, vigore praesentis diplomatis nostri, in perpetuum pendent ac persolvent. Caeterum cives et incolae nostri Leopolienses ab eiusmodi frustorum contributione tantum ad debitorum publico nomine contractorum, realem et finalem exsolutionem tenebuntur eruntque adstricti. Quorum quidem proventuum modo suprascripto recensitorum et specificatorum, duae quidem partes pro usu et necessitate civitatis, tertia vero pars pro consolatione et contentatione laborum magistratus officii consularis, qui labores diurnos et nocturnos, circa bonum regimen civitatis, cum dispendio rei suae familiaris ac domesticae suscipere ac tollerare solet, tempora, uti praetactum est in perpetua, cedent et conferentur. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni communiri iussimus. Datum Varsaviae in conventu regni generali die XXVIII mensis Martii, anno Domini MDCXXXII, regnorum nostrorum Poloniae XXXXV, Sueciae vero XXXIX anno.

Sigismundus rex.

Iacobus Maximilianus Fredro secretarius regiae maiestatis.

[1] Не вписано ім’я короля.

Сигізмунд Третій, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Хочемо прихильністю наше місто Львів обдарувати та будь-яку справу розпочати для піднесення його замислів, затертих і зменшених несправедливістю часів, також для покращення і зміцнення того міста охоче (хочемо виявити) докази нашого добродійства. Коли ми, (будучи) в останньому поході всієї шляхти проти турків у році Божому 1621, прибули у те наше місто Львів, то застали спустошення міських та інших маєтків, що прилягають до резиденції раєцького уряду, як через набіги татар, вогонь і меч, так і через військові знищення, а також з великими витратами

розпочате нове укріплення навколо того міста, що нашими дорадниками і міщанами було зображено; тому ми милостиво надали наш диплом* стосовно податку від товарів усякого виду і роду, названого по-простому штукове або вузлове, з вищезгаданих та інших всіх (товарів), там (у дипломі) виокремлених; розширили заслужено право (збору податків) з нашим бажанням тільки протягом 20 років, щоб справи міста і міщан якимось чином підтримати і щоб могли в своєму статусі залишатися. Взявши до уваги, що те місто щодо нас і держави, як відносно платні, так і в багатьох обов‘язках достатньо має заслуг: перш за все у збиранні помітної суми грошей для сплати заборгованості прусському війську, що вже ослабило саму конфедерацію**, якій підпорядковане; гроші від імені громади зібрало (місто), що достатньо було засвідчено нашим комісарам, визначених нами минулого року до Львова, а також нам і державі нашого королівства; і піклувалося про свої справи, які насправді є в щонайгіршому стані після частих набігів татар, почате укріплення продовжило, тому ми вважали, що слід на прохання певних наших дорадників від імені, як міста, так і наших міщан, допомогти винятковою вільністю для вічної пам‘ять справи за посередництвом даного оголошення попереднього диплома. Тому ми, маючи на увазі максимально, що наше місто Львів, як прикордонне і понищене в своїх маєтках, та завжди нам та нашій державі прагнуло прислужитися, тому бурмистру, райцям, війту, лавникам і всій громаді нашого міста Львова даємо і на вічні часи надаємо, щоб отримували і стягували від всіх купців, як чужинців, так і своїх, людей будь-якого статусу, обряду і походження (за винятком шляхти) чи краще від її товарів, усіх видів і родів, штукове або вузлове, які в будь-який час у місто Львів звичайно прибувають і приїжджають, від тюків, цебер, скринь, бочок, кіт, вузлів, штук, маси, лантуха, яким би найменуванням не звалося чи буде названим, також і від всякої бочки збіжжя, званою по-простому колодою, що деякими перекупниками звичайно поза місто вивозиться, приносячи місту дорожнечу, - по 6 грошів; далі від львівського пива від кожної бочки, по-простому барили, - по одному шелягу; від мульси або від меду - по одному грошу. Потім купці-чужинці від окремого поставу або від півштуки сукна за мірою, що називається стрихульне***, за звичаєм інших міст - по одному грошу згідно з даним нашим дипломом навічно хай платять і сплачують. Крім того, наші львівські міщани і жителі внаслідок такого штукового податку повинні і зобов‘язані тільки до реальної і кінцевої сплати за належними відомими контрактами. З цього прибутку вищеописаним способом перерахованого і використаного, дві частини нехай назавжди відходить і передається на користь і потребу міста, третя ж частина - на полегшення і вдоволення праць магістрату раєцького уряду, денні і нічні турботи якого щодо управління майном міста з втратами для своєї сімейної та родинної справи прийнято приймати і визнавати, на час, як попередньо було (встановлено). Для довіри до цієї справи дану (грамоту) нашою рукою підписали і наказали королівською печаткою засвідчити. Дано на вальному сеймі у Варшаві 28 березня, року Божого 1632, нашого панування у Польщі - 45, у Швеції - 39 року.

Сигізмунд, король.
Якоб Максисміліан Фредро, секретар королівського маєстату.

* Див. док. №176.
** Конфедерація - діючий якийсь час шляхетський союз для досягнення певних цілей; в даному випадку, очевидно, конфедерація була складена для виплати платні війську.
*** Стрихульне - податок, що отримав назву від дошки, якою міряли збіжжя.

181

1633 р., березня 2, Краків

Владислав IV підтверджує привілеї, вільності, прерогативи, листи, записи, дарчі, резигнації, інкорпорації, звичаї, декрети та інші документи міста Львова та зобов'язується зберігати ці права та привілеї

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.682. Пергамент: 43,6х72,7 + 10,8 см. Написи: "Confirmatio generalis privilegiorum civitatis Leopoliensis" (XVII), "Confirmatio iurium civitatis Leopoliensis serenissimi Wladislai 4 regis Poloniae, anno 1633" (XVII). На шовковому малиновому шнурку у бляшаній коробці печатка: Gum., XXIII,№94.
Транс.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.730 (див. док. №189).
Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.241-243; спр.646, арк.443-446.
Регест: Каталог, №819.

Wladislaus IV Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniaeque etc., necnon Sueccorum, Gottorum Vandalorumque haereditarius rex, electus magnus dux Moschoviae. Universis et singulis, quorum interest, praesentibus litteris nostris significamus, quod tametsi in praesenti comitiorum felicis coronationis nostrae generali conventu, omnibus inclyti huius regni Poloniae ordinibus ac statibus, tam spiritualium, quam secularium, civitatibus etiam nostris in genere et specie, iura, privilegia, libertates, concessiones ac quasvis praerogativas per serenissimos antecessores nostros, regni huius Poloniae et magni ducatus Lithuaniae, Russiae, Prussiae, aliarumque provinciarum ac regionum eidem amplissimo Poloniae regno adnexarum, reges ac principes, iuste et rationabiliter concessas, iure iurando, per nos sacra et solemni ceremonia, in summo cathedrali templo praestito, etiam litteris publicis in vim legis promulgatae datis benigne, prout authoritati nostrae regiae par erat, approbaverimus, confirmaverimus et ratificaverimus, adeo, ut nihil amplius quisvis de certitudine, plenitudine et soliditate iuris sui addubitare possit. Nihilominus tamen cum singulariter et seorsim eandem confirmationem iurium pro maiori eorum subsistentia, negare nemini soleamus, itaque spectabilibus et famatis proconsuli, consulibus, advocato, scabinis totiusque communitatis civibus ac suburbanis ad nostram civitatem Leopoliensem pertinentibus, quorum fides, integritas et rei bene administrandi

scientia, cum semper alias, tum praecipue sub temporum turbulentis interregnis serenissimorum antecessorum patrisque nostri desideratissimi praedefuncti, regum Poloniae atque frequentibus Tartarorum et aliorum finitimorum hostium incursionibus, in retinenda, gubernanda, munienda ac defendenda, illa Leopoliensi civitate abunde testata apparuit, per internuntios suos ad a nobis obnixe et submisse postulantibus, hoc idem libentur, uti in re honesta et aequitati consona exemplo praedecessorum nostrorum faciendum ac praestandum esse duximus. Itaque omnia et singula iura civitatis eiusdem Leopoliensis, privilegia, libertates, immunitates, praerogativas, litteras, inscriptiones, donationes, resignationes, cessiones, permutationes, praesentationes, uniones, incorporationes, confoederationes, consuetudines, decreta, praeiudicata, processus ac sententias, tum et alios quosvis tam officii, quam iudicii actus, etiam sub interregno proxime praeterito celebratos atque primaevas civitatis eiusdem Leopoliensis iuxta originales Ladislai ducis Opoliensis et Russiae haeredis atque Casimiri Tertii litteras, de centum et septuaginta mansis seu laneis Franconicis iureque Theutonico disponentes, fundationes, locationes, extremitates, emergentias, excrescentias, vastitates, tum et ordinationes civiles, plebiscita, senatus consulta ac sanctiones quaslibet, fora, foralia, iurisdictiones, exemptiones, observantias, consuetudines, usus, determinationes, emporia, depositoria, pontalia, aggeralia, thelonea, revisiones et actus quovis comissionum ac inquisitionum pro parte tantum eiusdem civitatis Leopoliensis peractos, expeditos, arbitramenta, omagia, acta, codices, munimenta, statuta dictam civitatem nostram Leopoliensem quoquomodo concernentia quaecunque, tam in voluminibus regni continentur vimque approbationis in conventibus generalibus per modum vidimus obtinuerunt, quam quae a Ludovico alias Loysz, Hedvigi, Casimiro Antiquo, Vladislao Secundo Iagiellone et Vladislao Tertio Iagiellonis filio, Poloniae et Hungariae, Ioanne Alberto, Alexandro, Sigismundi Primo, Sigismundi Augusto Secundo, Henrico, Stephano et serenissimo olim Sigismudo Tertio, patre nostro desideratissimo, anno proxime elapso, vita functo, regibus et principibus Poloniae, super quasvis libertates, immunitates, praerogativas, videlicet, super ius Theutonicum seu Magdeburgense atque iurisditionis civilis, ab omnium singulorumque quorumvis iudiciorum, commissariorum, palatinorum, castrensium, terrrestrium, tribunalitiorum et conventuum generalium regni caeterumque subselliorum exemptiones super thelonea, tam terragena, quam aquagia, intra regnum Poloniae et magnum Lithuaniae ducatum. Tum et super finitimas quasvis in vim thelonei cuiuslibet exactiones eidem civitati nostrae Leopoliensi servientia atque super pontalia, aggieralia benigne data, quae praedictae civitati nostrae liberaliter per duces, principes et reges Poloniae, antecessores nostros concessa, approbata, confirmata et ratificata sunt et quae hic de verbo ad verbum pro insertis habere volumus, in omnibus et singulis eorum punctis, positionibus, conditionibus, clausulis, articulis, titulis, nexibus, ligamentis ac toto tenore de plenitudine, authoritatis nostrae regiae approbanda, ratificanda, innovanda, gratificanda et confirmanda duximus, quemadmodum praesentium litterarum nostrarum patrocinio, prout iuris est ususque earundem habetur, innovamus, gratificamus et confirmamus. Decernentes ipsa omnia et singula in originalibus litteris ac privilegiis descripta et contenta, vim et robur perpetuae firmitatis obtinere debere. Et insuper in verbo

nostro regio promittemus et praesentibus litteris spondemus eadem omnia et singula ipsius civitatis nostrae Leopoliensis iura et libertates, praerogativas, ordinationes et consuetudines in eadem nostra Leopoliensi civitate antiquitus tentas et observatas. Decreta item et privilegia, per omnia rata, firma et grata, perpetuo et in aevum habere et plene, integre ac irrevocabiliter observare et manutenere ac eis satisfacere in effectu. Volumus etiam et promittimus omnes et singulos cives et incolas Leopolienses, suburabanos et villanos ad dictam civitatem et iurisditionem eius ex antiquo spectantem et pertinentem atque singula eorum bona, tam nomine communi, quam privato tenta, possessa et realiter cum usufructu apprehensa, ab omnibus iniuriis, violentiis, gravaminibus et angariis quibuscunque quarumvis personarum cuiuscunque status, dignitatis et conditionis atque officialium nostrorum, praecipue capitaneorum, nunc et pro tempore existentium, tueri, defendere nec alias[1] novas adinventiones in eos adinveniri faciemus, nec quenquam permittemus, sed eos bonaque eorum in suis metis, limitibus et granitiebus, conservando iuxta antiquam consuetudinem, prout per antecessores nostros inclytos Poloniae reges fuerant conservati, conservabimus et manutenebimus atque conservari faciemus, nulla bona eorum ad civitatem et iurisditionem civilem pertinentia, ab eadem civitate Leopoliensi et iurisditione ipsius alienabimus aut alieni alienari permittemus. In cuius rei fidem et testimonium sigillum nostrum praesentibus est appensum. Datum Cracoviae in conventione generalis felicis coronationis nostrae, die secunda mensis Martii, anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo tertio, regnorum vero nostrorum anno primo.

Vladislaus rex.

Iacobus Ubysz.

[1] В оригіналі aliias.

Владислав IV, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Хоча на цьому вальному сеймі при нашому щасливому пануванні, всім станам і прошаркам, як духовним, так і світським, також нашим містом, як загалом, так і окремо, ми схвалили, підтвердили і ратифікували права, вільності, надання і будь-які прерогативи, справедливо і доцільно надані найяснішими нашими попередниками, королями і володарями цього королівства Польщі і великого князівства Литви, Русі, Пруссії та інших провінцій та регіонів, чисельно приєднаних до Польського королівства, присягнувши на святій та священній церемонії, що відбулася в найголовнішому кафедральному храмі, а також в милостиво даних публічних грамотах, оголошених за силою закону, що було відповідно до нашої королівської поваги, щоб ніхто не міг більше сумніватися в ясності, повноті і міцності свого права. Тим не менше, звичайно ми не відмовляємо нікому, для виняткового і окремого підтвердження прав для кращої їх підтримки: так знаменитим і славетним бурмистру, райцям, війту, лавникам і всій громаді міщан і передміщан, належних до нашого міста Львова, чия віра, непорушність і добре управління справою завжди

виокремлюється серед інших, надзвичайно багато разів виявилена особливо у часи неспокійного безкоролів‘я найясніших попередників і померлого дорогого нашого батька, королів Польщі, при частих набігах татар та інших прикордонних ворогів, в утримуванні, управлінні, укріпленні і захисті того міста Львова. Через своїх посланців до нас посилено і покірно просили охоче, щоб у шановному становищі і згідній рівновазі за прикладом наших попередників ми вважали їх залишити. Отже, всі і кожне права цього міста Львова, привілеї, вільності, імунітети, прерогативи, грамоти, записи, донації, відступлення, надання, обміни, акти передач, презентації, об‘єднання, інкорпорації, конфедерації, звичаї, декрети, вироки, процеси і рішення, потім й акти інших будь-яких, як урядів, так і судів, також, що відбувалися під час недавнього минулого міжкоролів‘я, і найдавніші грамоти того міста Львова згідно з оригіналами Владислава, князя Опольського і дідича Русі, а також Казимира III про наділення 170 франконських мансів або ланів та німецького права, осадження, локації, обшари, прилеглості, нові наділи, пустирі, потім і міські розпорядження, плебісцити, ухвали магістрату і будь-які постанови; ярмарки, торгові податки, юрисдикції, вилучення, приписи, звичаї, практики, судові вироки, склади і депозити, мостові, гребельні (податки), мита, ревізії, та будь-які акти комісій та судових слідств, вчинених, приготованих тільки для того міста Львова, арбітражні рішення, присяги вірності, акти, кодекси, підтвердження, статути згаданого нашого міста Львова, будь-яким чином змішані, що містяться як у зібраннях законів королівства і мають силу схвалення на вальних сеймах шляхом “видимус”, так і Людовіка або Лайоша, Ядвіги, Казимира Старого, Владислава II Ягелона і Владислава Старого, сина Ягелона, (короля) Польщі та Угорщини, Яна Ольбрахта, Олександра, Сигізмунда I, Сигізмунда Августа II, Генріха, Стефана і найяснішого покійного Сигізмунда III, нашого дорогого батька, що минулого року пішов із життя, королів і володарів Польщі, а саме щодо німецького або магдебурзького права і міської юрисдикції, звільнення від всіх і кожного, будь-яких судів, комісарів, воєводів, гродського, земського, рибунальського і суду вального сейму та інших судочинств, щодо мит, як на землі, так і на воді в межах королівства Польщі та великого князівства Литовського; потім стосовно будь-яких найостанніших різних податків з силою мита, що служать нашому місту Львову, а також щодо мостового, гребельного (податків), які були надані, схвалені, підтверджені і ратифіковані охоче і ласкаво згаданому нашому місту князями, володарями і королями Польщі, нашими попередниками, і які дослівно хочемо мати як внесені, у всіх і кожному з їх пунктів, позицій, умов, клаузул, статей, заголовків, зобов‘язань, пов‘язань і весь зміст з повнотою нашої королівської поваги вважали схвалити, ратифікувати, відновити, затвердити і підтвердити, точно так патронатом даної нашої грамоти, що є відповідна праву і має потребу для них, відновлюємо, затверджуємо і підтверджуємо. Вирішуючи, що все і кожне, що є описане і міститься в оригінальних грамотах і привілеях, повинно мати силу і міць вічної чинності. І нарешті нашим королівським словом обіцяємо і даною грамотою зобов‘язуємося, що

всі і кожне того міста Львова права і привілеї, прерогативи, розпорядження і звичаї, які здавна в тому нашому місті Львові тримаються і дотримуються, потім декрети і привілеї у всьому мати незмінними, міцними і непорушними, назавжди і на віки, цілковито і незворотньо дотримуватися і зберігати та ефективно їх застосовувати. Також хочемо і обіцяємо опікувати, захищати всіх і кожного з львівських міщан і жителів, передміщан і селян, які (належать) до того міста і його юрисдикції, здавна прилеглої і належної (місту), та окремі їх маєтки, що як від імені спільноти, так і приватно тримаються та є у володінні, включно з реальним користуванням, від усіх несправедливостей, насильницьких дій, обтяжень і повинностей будь-яких осіб і будь-якого статусу, гідності і походження, а також наших урядників, насамперед старост, що тепер і майбутньому будуть; і не зробимо, щоб ввели інші нововведення, та нікому не дозволимо, але їх і їхні маєтки у власних межах, кордонах і границях зберігаючи, відповідно до давнього звичаю, як зберігали наші попередники, найславніші королі Польщі, ми будемо зберігати і оберігати та робити, щоб зберігали; жодного їх маєтку, належного до міста та міської юрисдикції, від того міста Львова та його юрисдикції не відчужимо та не дозволимо іншому відчужувати. Для довіри до цієї справи дану (грамоту) наша печатка є підвішена. Дано на сеймі нашої щасливої коронації у Кракові 2 березня, року Божого 1633, наших панувань (у Польщі та Швеції) - 1 року.

Владислав, король.

Якоб Убиш, (секретар).

182

1633 р., березня 15, Краків

Владислав IV надає магістрату право знімати чинш з ярмаркових крамів, а також звільняє від податків вдів райців

Коп.: МК, 180, k.123-123v (титульний напис копіїста: “Collatio institarum nundinalium in civitate Leopoliensi magistratui eiusdem civitatis, tum et viduis consulum libertatio telaeque ulnatim vendere concessio”); ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.93-94.

Wladislaus IV [Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniaeque, necnon Sueccorum, Gottorum Vandalorumque haereditarius rex, electus magnus dux Moscoviae][1]. Significamus [praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis][1]. Constans intemerataque spectabilis magistratus civitatis nostrae Leopoliensis metropolis terrarum Russiae, erga divum progenitorem nostrum ac rempublicam fides egregia multisque argumentis contestata, in reprimendis propulsandisque barbarorum incursionibus virtus et dexteritas, facile nos inducunt, ut augendis illius commodis propense

faveamus simulque accisis et imminutis ipsius rationibus, inseviendo publicae civitatis eiusdem utilitati vel maxime consultum esse duximus. Quare inter prima, recens delati nobis divina voluntate imperii auspicia, praedicto spectabili magistratui consulari Leopoliensi, gratiae nostrae regiae argumentum constare volentes illi ipsi magistratui, nunc et pro tempore existenti, institas generaliter omnes nundinales, quas externi et advenae, concives et incolae, mercatores pro nundinis generalibus in civitate nostra Leopoliensi, in fundo publico erigere et aedificare consueverunt easque iure advitalitio possident, iure perpetuae et inrevocabilis donationis, dandum et conferendum esse duximus, uti quidem (salvo et illaeso modernorum possessorum iure) damus et conferimus easdemque institas, memorato spectabili magistratui consulari nunc et in futurum existenti, tenore praesentium addicimus et incorporamus in perpetuum. Ea tamen lege et conditione, ut suetum censum ex iisdem institis provenientem, in aerarium civitatis illius (quod vulgo lonheria dicitur) annuatim pendere ac in usus publicos convertere teneatur. Caeterum cum relatum sit nobis, saepius id evenire, quod nonnuli ex magistratu illo consules functionibus et muniis publicis exhausti coniuges suas in extrema prope modum egestate, post obitum suum relinquant, adeo, ut non modo ferendis oneribus nostris et civilibus, sed etiam providendo victui, nequaquam pares sufficientesque esse possint, ex singulari gratia nostra regia praefatas relictas coniuges, si praesertim ad secunda matrimonii vota, non transierint, orbatae maritis suis honestam et inculpabilem vitam duxerint, iisdem libertatibus et immunitatibus, quibus superstites mariti ipsorum intuitu muneris consularis, ab oneribus nostris et civilibus exempti fuere, quam diu in vita extiterint, utifrui et gaudere debere pronunciamus et declaramus hisce litteris nostris. Quo vero facilius civitas illa, maiora in dies fortunarum capere possint incrementa, praesenti privilegio nostro cavemus et inhibemus, ne quispiam extra gremium civitatis Leopoliensis degens, telam ex lino, canabe et stupa, confectam, praeter solos cives sexus utriusque iurisdictionem civilem tantum recognoscentes ulnatim vendere et distrahere atque adeo isto commercii usu incolis civitatis illius victum praeripere audeat et praesumat. Pro gratia nostra officiique sui debito. Frustris tamen integris telam eandem, venundandi, exponendi divendendique cuivis liberam absolutamque potestatem, plene et integre, relinquimus ac confirmamus. In cuius rei [fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni communiri iussimus][1]. Datum Cracoviae in comitiis felicis coronationis nostrae, die decima quinta mensis Martii, anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo tertio, regnorum nostrum anno primo.

Vladislaus rex.

Albertus Kadzidowski secretarius regnae maiestatis.

[1] Текст подано за копією ЦДІАУЛ.

ладислав IV, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Постійна, непорушна і виняткова вірність знаменитого магістрату нашого міста Львова, метрополії руських земель, щодо нашого батька і держави неодноразово підтверджена, мужність і вміння у відбитті та відсічі нападів варварів, легко нас спонукали, щоб ми із задоволенням сприяли зростанню їхніх зручностей, одночасно вважаючи, що

слід обдумати причини слабкості та малозахищеності, добиваючись громадських користей для того міста чи що найбільше (йому) потрібно.. Тому бажаючи (нагородити) між першими тих, які нам милі божественною волею верховної влади, підтвердити згаданому знаменитому львівському раєцькому магістрату свідчення нашої королівської ласки, тому магістрату, що є тепер і в майбутньому буде, загалом всі ярмаркові крамниці, які чужинці і прибульці, міщани і жителі, купці на загальні ярмарки у нашому місті Львові на громадському грунті мають звичай зводити і будувати та доживотним правом володіють, ми вважали, що слід правом вічної і незворотної донації дати і надати, та й (зберігаючи й не порушуючи право сучасних власників) даємо і надаємо ті крамниці згаданому знаменитому раєцькому магістрату, що є тепер і в майбутньому буде, змістом цієї (грамоти) додаємо та інкорпоруємо назавжди. З таким однак правом та умовою, щоб звичний чинш з тих крамниць у казну того міста (що називається по-простому лонгерією*) щороку повинні сплачувати і на громадську користь використовувати. Крім того, як нам повідомили, часто трапляється так, що деякі райці з того магістрату, виснажені громадською працею та обов‘язками, залишають своїх дружин після своєї смерті у майже старечому віці; тому (вдови) не можуть справно нести наші та міські тягарі, а також потурбуватися про (власне) проживання, і ніяким чином не є достатньо забезпечен. З виняткової нашої королівської ласки проголошуємо і декларуємо цією нашою грамотою, що згадані вдови, якщо не вийшли вдруге заміж, не мають своїх чоловіків, ведуть чесне і бездоганне життя, тими вільностями та імунітетами, якими теперішні райці (наділені) та звільнені від всіх наших і міських податків, (вдови) повинні користуватися і тішитися, поки своє життя не закінчать. А щоб те місто легше з часом могло досягнути більшого зростання в маєтках, даним нашим привілеєм застерігаємо і забороняємо, щоб ніхто з поза міста Львова тканину з льону, коноплі, паклі, крім тільки міщан обох статей міської юрисдикції, на локті продавати та розпродувати, та перехоплювати цю комерцію у жителів того міста не наважувався і не смів би, задля нашої королівської ласки і свого належного обов‘язку. Але цілковито і непорушно залишаємо і підтверджуємо вільну і абсолютну можливість продавати і виставляти цю тканину цілими штуками і перепродувати. Для довіри до цієї справи дану (грамоту) нашою рукою підписали і наказали королівською печаткою засвідчити. Дано на сеймі нашої щасливої коронації у Кракові 15 березня, року Божого 1633, наших панувань (у Польщі та Швеції) - 1 року.

Владислав, король.

Альберт Кадзідловський, секретар королівського маєстату.

* Лонгерія (люнарія) - комісія міського господарства, запроваджена у Львові 1519 р., що початково складалася з двох райців.

183

1634 р., жовтня 25, Львів

Владислав IV зберігає за львівськими міщанами привілеї попередніх королів, що звільняли їх від всяких оплат і мит на території Польського королівства

Коп.: МК, 180, k.27v-28v (титульний напис копіїста: "Confirmatio privilegiorum civitatis Leopoliensis"); ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.48-49.

Wladislaus IV [Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniaeque, necnon Sueccorum, Gottorum Vandalorumque haereditarius rex, electus magnus dux Moschoviae][1]. Significamus [praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis][1], quod cum contra Turcam, immanissimum Christiani nominis hostem, in fines Podoliae, regni nostri progrederemur, atque Leopolim, uti instituto itineri nostro obviam nobis civitatem nostram descendissemus, spectabiles et famati proconsul, consules, advocatus, scabini totaque civitatis eiusdem nostrae communitas, cives et mercatores, fideles subditi nostri, exhibuerunt nobis divorum praedecessorum nostrorum praecipue serenissimorum Alexandri, anni Domini millesimi quingentesimi quinti, in conventione regni generali Radomiensi, feria secunda post festum sanctissimae Trinitatis proxima, atque Augusti, Vilnae, die octodecima, mensis Decembris, anno Domini millesimo quingentesimo quinquagesimo quinto, regum Poloniae, privilegia sibi benigne concessa. Quibus ab omnium et singulorum theloneorum sive vectigalium, navigiorum, terragiorum, pontalium et aggeralium, per regni nostri terras et aquas, cum mercibus ac bonis suis euntes atque redeuntes ex actionibus sunt liberi ac immunes. Supplicaruntque nobis per senatores et certos consiliarios nostros, ut eadem privilegia, quorum semper usum habuerunt et retinuerunt ac ad praesens habent retinentque authoritate nostra regia confirmaremus approbaremusque atque eosdem circa libertates ac immunitates, a divis praedecessoribus nostris concessas, conservaremus. Quorum supplicationi nos benigne annuentes, etsi in comitiis felicis coronationis nostrae, omnia et singula iura, privilegia, libertates, immunitates, praerogativas, decreta, usus et consuetudines, tam in genere omnium civitatum et regni incolarum, quam in specie etiam eiusdem civitatis nostrae Leopoliensis approbaverimus confirmaverimusque, tamen ad supplicationem praefatorum civitatis nostrae Leopoliensis subditorum nostrum, inhaerendo divorum antecessorum nostrorum privilegiis desuper datis, ea in omnibus ac singulis introcontentis eorundem per omnia approbamus, confirmamus et ratificamus. Statuentes volentesque, ut universi dictae civitatis Leopoliensis cives et mercatores cum mercibus, rebus, frumentis, bobus, equis, curribus, navibus et quibusvis bonis suis cuiuscunque generis, speciei ac materiei existentibus, per regnum Poloniae magnumque ducatum Lithuaniae et universa dominia nostra libere et pacifice absque omni theloneorum seu vectigalium, terragiorum, aquagiorum, navigiorum, aggeralium et

pontalium nostrorum, exactione solutioneque et ab aliis impedimentis, sequestrationibus et arestis, ire et redire, tuto et secure valeant, tenore praesentium mediante perpetuo et in aevum. Quocirca universis et singulis, regni et magni ducatus Lithuaniae aliorumque item dominiorum nostrorum dignitariis, officialibus, palatinis, castellanis, capitaneis, tenutariis, vicecapitaneis theloneorumque quorumvis et vectigalium praefectis, notariis, custodibus, exactoribus, succolectoribus, arendatoribus, servitoribus et eorum substitutis, civitatum, oppidorum, villarum, terrarum et aquarum, rectoribus tenutariisque, item proconsulibus, consulibus caeterique cuibusvis officialibus personis, ad quorum notitiam praesentes pervenerint litterae significamus mandates, ut eosdem cives et mercatores nostros Leopolienses circa iura, privilegia, libertates et immunitates nostras, tam a divis Alexandro et Augusto aliisque praedecessoribus nostris regibus Poloniae, quam a nobis ad praesens benigne et liberaliter consessas, in toto ac per omnia conservetis ac manuteneatis et a suis subdelegatis quibuscunque conservari mandetis, nullaque thelonea seu vectigalia quaecunque in terris, aquis, navibus, portubus, aggeribus, pontalibus aliisque quibusvis locis alias exigi solent, exigatis neque ab aliis exigi patiamini. Sed eos libere et absque omni impedimento ac thelonei vectigalisque cuiusvis solutione exactioneque per omnia theloneorum loca, terras et aquas ire, proficisci et transire permittatis et ab aliis eundo et redeundo permitti faciatis, sub paenis pro indebite exactis theloneis, statuto regni nostri praescriptis, irrogandis et pro gratia nostra. In cuius rei fidem, praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Leopoli die vigesima quinta, mensis octobris, anno Domini millesimo sexcentesimo trigesimo quarto, regnorum [nostrorum Poloniae secundo, Suecia vero tertio anno][1].

Vladislaus rex.

Petrus Gembicki secretarius maior.

[1] Текст подано за копією ЦДІАУЛ.

Владислав IV, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Коли ми виступили проти "турка", найбільшого ворога християнського імені на кордони Поділля нашого королівства та потрапили до нашого міста Львова яке находилося на нашій дорозі, знамениті і славетні бурмистер, райці, війт, лавники і вся громада того нашого міста, міщани і купці, вірні наші піддані пред`явили нам привілеї надані їм божественними нашими попередниками, королями Польщі, насамперед найяснішого Олександра - з року Божого 1505 на вальному сеймі в Радомі, в понеділок, після найближчого свята найсвятішої Трійці, а також (Сигізмунда) Августа - у Вільні, 18 грудня, року Божого 1555*. За ними вони були вільними і звільненими від усіх і кожного мита або збору, перевізного, чиншу із землі, мостового, гребельного, при поїздках туди і звідти по землях та водах нашого королівства з своїми товарами і речами; просили нас через сенаторів і певних наших дорадників, щоб ці привілеї, які завжди мали і користувалися та до сьогодні мають та користуються, нашою

королівською повагою ми підтвердили і схвалили ці вільності й імунітети, надані нашими божественними попередниками. Ми, милостиво погодившись на прохання, хоча на сеймі під час нашої щасливої коронації всі і кожне права, привілеї, вільності, імунітети, прерогативи, декрети, практики і звичаї, як загалом всім містам та жителям королівства, так і спеціально тому нашому містові Львову ми схвалили і підтвердили, однак на прохання згаданих наших підданих нашого міста Львова, йдучи слідом за даними привілеями наших божественних попередників, понад це їх у всіх кожному, що міститься в них, загалом схвалюємо, підтверджуємо і ратифікуємо. Встановлюючи і бажаючи, щоб усі міщани і купці згаданого міста Львова з товарами, речами, збіжжям, худобою, кіньми, возами, човнами і будь-яким своїм добром, якого б роду, виду, гатунку не було, по польському королівстві і великому князівстві Литовському і всіх наших володіннях вільно і мирно, без податку і сплати наших мит або сплат, чиншів від землі і води, перевізних, мостових, гребельних хай їм буде вільно безпечно і надійно їздити та повертатися без перешкод, перепон та арештів за посередництвом змісту даної (грамоти) назавжди і на віки. З цієї причини, всі і кожний, королівства і великого князівства Литовського та інших наших володінь достойники, службовці, воєводи, каштеляни, старости, державці, підстарости, старші при зборі будь-яких наших мит і зборів, писарі, охоронці, збирачі та співзбирачі податків, орендарі, служебники та їх заступники в містах, містечках, селах, на землі і на воді намісники і державці, далі - бурмистри, райці та будь-які офіційні особи, до відома яких дійде дана грамота, повідомляємо, наказуючи, щоб тих наших львівських міщан і купців відповідно до прав, привілеїв, вільностей та імунітетів, що надані милостиво та охоче, як божественними Олександром і (Сигізмундом) Августом та іншими нашими попередниками, королями Польщі, так і нами до сьогодні, загалом і у всьому ви зберігали і підтримували та своїм будь-яким виконавцям наказуйте, щоб дотримувалися. Жодного мита чи збору будь-де на землях, водах, човнах, портах, греблях, мостах та інших будь-яких місцях не стягуйте та іншим не дозволяйте стягувати. Але їм (львівським міщанам) вільно і без всякої перешкоди і сплати або податку якого-небудь мита і збору по всіх митних місцях дозволяйте їхати, проїжджати і переїжджати і робіть, щоб інші при дорозі туди і звідти дозволяли, під карою за невідповідне стягнення мит, що в статуті нашого королівства є записано, визначено і задля нашої ласки. Для довіри до цієї справи дану (грамоту) нашою рукою підписали і наказали королівською печаткою засвідчити. Дано у Львові 25 жовтня, року Божого 1634, нашого панування у Польщі - 2, Швеції - 3 року.

Владислав, король.

Петро Гембіцький, старший секретар.

* Див. док. №67, 151.

184

1634 р., жовтня 25, Львів

Владислав IV продовжує навічно дане його батьком Сигизмундом III на 20 років право збирати оплати т. зв. штукове або вузлове з усіх людей, що привозять або вивозять товари зі Львова; райцям і бурмистру призначає з цього збору 200 злотих в рік

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.693. Пергамент: 31,1х49,2 + 14,1 см. Написи: "Pro cancellariatu illustris et magnifici domini Thomae de Zamoscio Zamoyski. Regestratae. Stanislaus Siedlecki subscripsit" (XVII), "Vladislai Quarti regis. Ex parte proventus civilis sztukowe in perpetuum donati, anno Domini 1634", "Feria quarta post dominicam Oculi quadragesimalem proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo octuagesimo sexto privilegium intro contentum ad acta castrensia capitanealia Leopoliensia per oblatam porrectum, susceptum et inductum. Stanislaus Jarecki" (XVII). На шовковому малиновому шнурку у бляшаній коробці печатка: Gum., XXIV, №94.

Облята: ЦДІАУЛ. - Ф.9, оп.1, спр.396, арк.324-327.

Коп.: МК, 180, k.35v-36v; ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.87-88, спр.646, арк.185-187зв.

Регест: Каталог, №834.

Wladislaus IV Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolenscie, Czernichovieaque, necnon Sueccorum, Gottorum Vandalorumque haereditarius rex[1]. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis. Civitatis nostrae Leopoliensis, quam palatinatibus Russiae provinciisque annexis, decori et ornamento esse merito censemus, incrementis et ornamentis, ex animo favemus, perspecta enim ipsorum ac illibata erga principes fides, constans in propulsandis Tartarorum incursionibus fortitudo, indefessum publici boni promovendi studium ac peculiaris erga nos devotionis affectus, iure merito id a nobis exposcunt. Cum enim nos debellato aut domito septentrione Moschorumque tyranno, ad petendam et trium ingentium ducatuum regno provinciisque nostris, in perpetuum resignatione emendam pacem adacto, contra Christiani nominis hostem Turcam, pacis praeterito anno initae violatorem, arma victoreque exercituum movissemus adque fines regni nostri progredientes civitatem eandem Leopoliensem intraremus, ea nos promptitudine ac debita regi suo veneratione devotioneque excepit, ut et triumphalium honori regio dicatarum et erectarum magnificentia et civium obviam nobis honorificem prodeuntium maxima frequentia cum nobilissimis Europae civitatibus certare velle videretur. Caeterum cum privatim spectabiles proconsul et consules, advocatus et scabini totiusque communitatis nomine quadraginta viri nobis exposuissent, publicas et privatas eiusdem civitatis facultates continuis tot annorum, belli aut temporum calamitatibus, Tartarorum pene anniversariis ancursionibus, ita attenuatus esse, ut nec bona ad residentiam officii consularis spectantia incursione hostili aut militum rapinis desolata ac exhausta, in pristinum statum redigi, nec munitiones civitatis ingentibus sumptibus erigi ceptae, continuari, nec antiqua pro publicis civitatis eiusdem

necessitatibus aut conferenda insigni pecuniae summa, quam tempore serenissimi parentis nostri desideratissimi pro dissovenda exercitus Pruthenici confoederatione obtulerunt, contracta debita exolui possint, nisi accedente regiae nostrae liberalitatis adiumento, quam ut ad praesens ipsis testaremur sentiantque nos erga eosdem optime animatos esse, faciendum nobis duximus, ut ad supplicationem omnium eiusdem civitatis ordinum diploma serenissimi parentis nostri, super exactionem sztukowe dictum, ad decursum viginti annorum concessam ampliaremus ac exactionem illam perpetuis temporibus civitati Leopoliensi conferremus, prout quidem necessitati et rationibus publicis eiusdem civitatis subvenientes, id ipsum facimus ac memoratae civitati damus perpetuisque temporibus conferimus, ita ut ab omnibus externis hominibus et mercatoribus, tam regni nostri, quam magni ducatus Lithuaniae dominiorumque nostrorum incolis, quibusvis et cuiuscunque gentis, nationis, status, ritus et conditionis (equestris ordinis exceptis) in civitatem eandem venientibus et hinc redeuntibus seu potius eorum mercibus, omnis generis per frusta vulgo sztukowe seu wzowe dicta quocunque tempore in civitatem Leopoliensem, advehi et evehi solitis, videlicet, od belli, fassy, skrzinie, beczki, kity, wza, massi, wantucha aut quocunque nomine et vocabulo nuncupatis et nuncupandis sive in globum ligatis sive sparsim in curribus distinctis aut separatim dispositis, grossos sex, recipiant. Tum etiam a cuiusvis frumenti tunna vulgo koda dictum quicunque homines et revenditores (mercatoribus tamen et civibus Leopoliensibus ius civitatis et possessionem habentibus intra muros civitatis contentis exceptis) caristiam civitati inducentes, extra civitatem evehi solita, similiter per grossos tres vigore praesentis privilegii nostri iuxta ordinationem et contractus eo nomine fieri adhiberique solitos ac circa exactionem praesentem usu receptos, in perpetuum pendant ac persolvant. Hoc specialiter adnexo, quod non nisi post expirationem anterioris per divum progenitorem nostrum concessi, diplomatis, praesens hoc nostrum, vim et robur sit habiturum et obtenturum. Ex qua quidem praesenti diplomate nostrae, concessa exactione, spectabilibus proconsuli et consilibus civitatis eiusdem summam ducentorum florenorum Polonicalium annuatim percipiendam assignamus, quam quotannis ex proventu eiusdem exactionis sztukowe percipere et inter se divident in usumque suum applicabunt. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni communicari iussimus. Datum Leopoli die XXV mensis Octobris, anno Domini MDCXXXIV, regnorum nostrum Poloniae secundo, Sueciae vero tertio anno.

Vladislaus rex.

Petrus Gembicki secretarius maior manu propria.

[1] В оригіналі залишено місце для вписання імені та титулатури короля.

Владислав IV, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Сприяємо від душі зростанню та славі нашого міста Львова, яке у приєднаних воєводствах і провінціях Русі заслужено ми вважаємо прикрасою та оздобою; розглянувши уважно їх (міщан) бездоганну вірність щодо володарів, стійку мужність у відбитті нападів татар, невтомні старання для зростання громадського добра і надзвичайне відчуття обов'язку до нас, тому із заслуженим правом це від нас вимагають (міщани). Коли ми, закінчивши війну, тобто втихомиривши північного московського тирана*, який був змушений до проханого, купленого миру і вічної відмови від трьох великих князівств королівства і наших провінцій; ми переможне військо рушили проти "турка", ворога християнського імені, що минулого року започаткований мир порушив, підійшовши до кордонів нашого королівства, в те місто Львів вступили; (місто) виявило щедру і належну своєму королю пошану і присвяту, як щедрістю священних і мужніх рис переможця для королівської честі, так і максимальною кількістю людей, що вийшли на зустріч з почестю для нас; як бачиться нам, (місто) може прагнути суперничати з найшляхетнішими містами Європи. Але коли приватно знамениті бурмистер і райці, війт і лавники, "сорок мужів" від імені всієї громади міста представили нам, що публічні та приватні маєтки того міста постійно багато років і в часи нещасть, майже щорічних набігів татар так зменшилися, що будинки, які прилягають до резиденції міського уряду, знищені і спустошені через ворожий напад або військовий грабунок, та (їх) до попереднього стану не повернути; укріплення міста, які з великими втратами почали зводитися, не можна продовжити; давню зібрану грошову суму для громадських потреб того міста, яку в час (правління) найяснішого нашого дорогого батька на виплату війську Прусської конфедерації** внесли, за належним контрактом не можуть сплатити, якщо не буде допомоги нашої королівської доброти, яку до сьогодні ми їм засвідчували. І щоб вони мали щодо нас найкраще відчуття, ми вважали, що слід на прохання всіх станів того міста розширити диплом найяснішого нашого батька щодо податку, званого штукове, наданого на 20 років, і цей податок надати на вічні часи місту Львову; відповідно, допомагаючи в потребі і в громадських вигодах того міста, це робимо та згаданому місту даємо і на вічні часи надаємо так, щоб отримували і стягували від всіх купців, як чужинців, так і своїх, людей будь-якого роду, нації, обряду і походження (за винятком шляхти) чи краще від її товарів, усіх видів і родів, штукове або вузлове, які в будь-який час у місто Львів звичайно прибувають і приїжджають, від тюків, цебер, скринь, бочок, кіт, вузлів, штук, маси, лантуха, яким би найменуванням не звалося чи буде названим, або від зв`язаних чи розсипано, окремо розміщених (товарів) на возах - хай отримають 6 грошів. Також і від всякої бочки збіжжя, званою по-простому колодою, що деякими перекупниками звичайно поза місто вивозиться, приносячи місту дорожнечу, - по 3 грошів (за винятком львівських купців та міщан, які мають міське право та нерухомість всередині мурів) згідно з даним нашим дипломом навічно хай платять

і сплачують. Додаємо таке спеціально, що тільки після закінчення дії попереднього диплома, наданого нашим божественним батьком, ця наша дана грамота матиме і отримає силу й міць. З цього податку, наданого нашим даним дипломом, знаменитому бурмистру і райцям того міста суму в 200 польських злотих кожного року асигнуємо, яку щороку з того прибутку податку "штукове" хай отримають і між собою поділять та на свою користь використають. Для довіри до цієї справи дану (грамоту) нашою рукою підписали і наказали королівською печаткою засвідчити. Дано у Львові 25 жовтня, року Божого 1634, нашого панування у Польщі - 2, Швеції - 3 року.

Владислав, король.

Петро Гембіцький, старший секретар, власною рукою.

* "втихомиривши північного московського союзу" - мається на увазі підписання Полянівського миру 1634 р. з Московською державою.

** Прусська конфедерація - див. примітку до док. №180.

185

1639 р., грудня 30, Варшава

Владислав IV встановлює суми зборів та податків в місті Львові, що окремо стягуються львівським старостою і міською громадою

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.113-116.

Władysław IV z Bożey łaski król Polski, wielkie książe Lithewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowiezkie, Zmudzkie, Inflandtskie, Smoleńskie, Czerniechowskie etc. Szwedzki, Gottski, Wandalski dziedziczny król. Oznaymuiemy tym listem naszym, komu wiedzieć należy, a mianowicie urodzonemu staroście naszemu, teraz y napotym będącemu, także sławnym burmistrzowi, raycom, woytowi, ławnikom, miesczanom y wszystkiemu pospolstwu miasta naszego Lwowa. Iż my chcąc mieć w miaście naszym Lwowie wszelaki y nigdy nie ustawiaiący około exactiey targowego rząd y zabiegaiąc temu, aby tak starosta nasz teraz y na potym będący, iako y mieszczanie Lwowscy, od ludzi y kupcow postronnych, bądz na targi zwyczayne, bądz inszego czasu do miasta Lwowa z rożnemi rzeczami y towarami przyiezdzaiących, więcey wzglendem targowego nie wybierali, tylko iako prawa, privilegia, decreta y ordynatie naiaśneyszych przodków naszych przez nas approbowane opisuią. Za ktorymby porządkiem nie tylko extranei na targ albo iarmark przyiezdzaiący uciążeni nie byli y cena każdey rzeczy była słuszna, ale też y miasto za zniesieniem depactatiy kupieckich, prawu przeciwnych, miałaby swoie pomnożenie w iarmarkach, targach y składzie uprzywileiowanych, co dzień większe, a zatym skarbu naszego y rzeczypospolitey prowentow, nastapiłaby auctia nie mnieysza, w czym trzymaiąc sie decretu nasego, przez nas w sprawie mięzy urzędem mieyskim Lwowskim z iedney a urodzonym Stanisławiem Bonifacym Mniszkiem, starostą naszym

Lwowskim, z drugiey strony, w Warszawie w piątkowy dzień nazaiutrz Mlodziankow, roku teraznieyszego tysiąc sześćseth trzydziestego dziewiątego, około pomienionego targowego exactiey ferowanego, tę ordinatią wieczną, w punktach niżey opisanych według praw producowanych, ktora sie tegoż decretu, a decret do niey zawsze ściągać ma y będzie, postanowiliśmy takę. Naprzod urodzony starosta nasz, teraz y na potym będący, targowe ab extraneis, in civitatem nostram Leopoliensem venientibus, tym sposobem wiecznemi czasy wybierać ma y będzie od beczki piwa przywoznego, gdy ie y poki przywozić będą, nie ma targowego brać, tylko groszy trzy, a gdy modus exacutionis namowiony będzie aby wedle przywileiów y decretow piwa postronnego do Lwowa nie wożano, tedy na ten czas tak od urzędu starosty Lwowskiego, iako y od urzędu mieyskiego przywozne piwa maią bydź zabierane. Od beczki miodu przywoznego nie ma targowego żadnego brać, ale ma bydź zabierany według praw y decretow et continuum usum. Od sta kwart gorzałki prostey przywozney respectu moliturae, że staroście miara ginie, in molendinis castrensibus, dla nawozu gorzałki, ma brać groszy ośm. Od beczki wina wołoskiego nie ma brać targowego żadnego ab utrinque. Od beczki zupełney ryb świeżych ma brać groszy sześć. Od pułbeczki rub świeżych ma brać groszy trzy. Od beczki ryb słonych ab externis groszy sześć. A revenditoribus ryb słonych tylko w ten czas gdy z miasta wywozić będą kupcy, groszy sześć. Od beczki śledzi Gdanskich groszy sześć. Od beczki śledzi poddonayskich groszy sześć. Od mazy wyziny kamień wyżiny ma brać starosta, a urząd iego, iako podstarości y inni nie maią nic brać, iako od wyżiny, tak od żadney inney rzeczy. Od woza wszelakich owoców groszy dwa. Od woza powidł, soków, orzechów groszy dwa. Od woza śliw suchich na cztery konie złoty ieden. Od woza zwierzyny y ptaków decima pars, stosuiąc sie do dawnych ordinatiy. Od woza naczynia drewnianego dziesiąte naczynie. Od woza raków groszy dwa. Od woza garncow groszy piętnaście. Od woza skła snopy dwa. Od wołu y iałowice po groszu iednym. Od cielęcia, skopu u wieprzu pułgrosza. Spaśne od wołu y iałowice po szelągu iednym. Od barana spasnego kwartnik ieden. Od rzeźników Lwowskich od stołu pod murem acz nie miałby brać nic starosta, iednak pozwalamy, aby brał po groszu iednym w tydzień od stołu. Od rzeźników na sochaczkach po groszu iednym. Od woza soli tołpiastey tołp trzysta. Od beczki soli przekupney grosz ieden. Od beczki piwa Lwowskiego, ktore idzie na przedmieście, także od miodu Lwowskiego nie ma brać. Od woza tureckiego towaru mianowicie od woza fig, rozynków, ryżu, orzechów ma brać pułkamienia. Od iarzyny na przedmieściu od wozow tylko, a nie od pieszych, ktorzy na sobie noszą iarzyny, ma brać grosz ieden. W piątki na szkole żydowskiey na przedmieściu nie będzie brał tylko od mieysca. Od woza cebule wienców dwa. Od skor woza łoiu, od woza koss, od saletry, od woza wosku, od woza żelaza, farb, miedzi nie będzie nic brał, bo te towary ad mercaturam pertinent. Od drzewa, tarcie, węgla, kół obodowych, od woza y kolassy po groszu iednym. Od woza gontów gontów pułkopy. Od oleiu na przedmieściu Krakowskim nie ma brać targowego. Od woza smoły, żywice, dziegciu groszy sześć. Od woza slonin groszy pięć. Od woza przędżywa złoty ieden. Od woza sieci, co go czterma konmi przywiozą, ma brać groszy dwadzieścia. Od chleba białego y żytnego nie będzie brał targowego żadnego. Od drew u samego tylko młyna Zimnowodskigo na przedmieściu

Krakowskim, ma brać od woza drewno iedno wzglendem naprawy mostu. Od świec łoiowych w bramach mieyskich od żadney świeczarki Lwowskiey nie ma nic brać. Te wszystkie foralia wyżey opisane, a solis tantum exrtaneis wybierać będzie, gdyż miesczanie Lwowscy podług praw y decretow są od tego wolni, waruiąc to osobliwie, aby starosta nasz Lwowski, teraz y na potym będący, inszych y większych foralia od kupcow y ludzi wszelakich na targi, iarmarki y każdego czasu przyiezdzaiących, wiecznemi czasy nie wyciągał, tylko te same, ktore sie w tey ordinatiey wyraziły sub paena in decreto nostro interposita. Co sie tycze urzędu y miesczan Lwowskich, ktorzy pokazali przywiley naiasnieyszego Zygmunta pierwszego in conventione generali millesimo quingentesimo trigesimo nono, na wolne wybieranie targowego a singulis curribus, in civitatem cum frumentis et aliis rebus venientibus, pokazali y drugi przywiley Sigismundi Augusti, anni millesimi quingentesimi quinquagesimi secundi, na wybieranie targowego in portis civitatis od drew, siana i słomy, pokazali przytym przywiley serenissimi Sigismundi Tertii, parentis nostri desideratissimi et nostrum speciale privilegium na wybieranie sztukowego od belle, fassy, beczki, skrzynie, kity, węzła, sztuki, mazy, wantucha aut quocunque modo, vocabulo nuncupatis et nuncupandis, po groszy sześci. Item od piwa Lwowskiego barely po szelagu, a od miodu po groszu, w ktorych przywileiach acz maią wyraźnie targowe y sztukowe opisane wiele y od czego powinni wybierać, iednak dla lepszego obiaśnienia nie naruszaiąc w niwczym iura et privilegia ipsorum, vigore praesentis ordinationis perpetuae tym sposobem, targowe y sztukowe wybierać maią. Od beczki ryb slonych groszy sześć. Od beczki śledzi Gdanskich groszy sześć. Od beczki śledzi poddonayskich groszy sześć. Od mazy wyżiny groszy sześć. Od woza soli tołpiastey groszy sześć. Od beczki soli miałkiey po groszu iednym. Od sta kwart gorzałki przywozney groszy dwa. Od beczki piwa przywoznego grosz ieden. Od beczki wina węgierskiego magistratus ma brać iuxta iura specialia et usum antiquum dwadzieście cztery grosze. Na lunaria Lwowska od beczki wina groszy pułosma, na co maią privilegia y prawo pokazać. Od beczki małmazyey magistratus consularis ma brać iuxta privilegium suum złoty, iednak, gdy ia wozić będą. Na lunaria od beczki małmazyey groszy piętnaście. Od towaru wszelkiego od każdego węzła albo belle groszy sześć. Od towaru sparsim et separatim, na wozie ułożonego, od woza groszy sześć. Od wantuchow wielkich, tak z wełna, z chmielem y innemi towarami po groszy sześci. Od cichy burmistrzowi Lwowskiemu kupiec albo furman, kiedy do miasta wiezdza y z miasta wyiezdza, grosz ieden. Od sta skor wołowych y iałowiczych sztukowego groszy sześć. Od woza iuchtu groszy sześć. Od woza skor barannich, kozich, iagnięcych, cielięcych sztukowego groszy sześć. Od rzemieslników wszelakich z towarem i robotą swą iarmark y targ przyiezdzaiących, od woza cztery grosze. Od woza pierników groszy sześć. Od woza garncow sześć groszy. Od woza skła sześć groszy. Od woza śliw suchych, od woza powidł, soków, orzechów po sześci groszy. Od woza zboza żyta, grochu, iagieł, siemion targowego po dwa groszy. Od woza słonin, maseł, serów po dwa groszy. Od przekupek, na purganty iustitiae executorem, po dwa szelagi w tydzien. Od świeczarek dla straży nocney w tydzien dwa razy po parze świec. Od belle papieru sztukowego sześć groszy. Od drzewa wszelakiego do budowania y rzemesłnkom nalezącego od woza ieden

grosz. Od woza gontow ma brać miasto puł kopy gontów. Od woza koł obodowych, od woza dębu garbarzom należącego, od woza węgla po iednym groszu. Od drew w obydwu bramach od woza iedno drewno według przywileiu. Od siana y słomy, od woza wiązka. W innych rzeczach w wybieraniu sztukowego maią sie zachować iuxta privilegiorum obloquentiam et ordinationem praesentem. A iż miasto nasze Lwow ma insze proventus, mimo te, ktore in praesenti ordinatione, są wyrażone, y ad foralia non pertinent, iuxta fundationem privilegia, decreta. Przeto miesczan przy nich zachowawszy, ta im przeiudicować nie chcemy ordinatią, ktorą partes albo alterutra ipsarum, maią podać intra quotuor septimanas a data eiusdem ordinationis et decreti nostri ad acta, tam castrensia, quam civilia Leopoliensia et eandem eo ipso tempore ad notitiam omnium, quorum interest, per publicationem sollennem ministerialis regni generalis, ducere. Co dla lepszey wiary ręką naszą podpisaliśmy y pięczeć koronna przycisnąć roskazaliśmy. Dan w Warszawie w piątek nazaiutrz po swięcie Młodzianków, roku Pańskiego tysiącznego sześćsetnego trzydziestego dziewiątego, panowania krolewstw naszych Polskiego siodmego, a Szwedzkiego osmego roku.

Vladislaus rex.

Alexander Trzebinski decanus Sandomiriensis, canonicus Cracoviensis, secretarius sacrae regiae maiestatis.

Владислав IV, Божою ласкою король (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо, кому необхідно знати, а саме: нашому шляхетному старості, що тепер є і в майбутньому буде, також славетним бурмистрові, райцям, війтові, лавникам, міщанам і всій громаді нашого міста Львова. Ми, не бажаючи мати в нашому місті Львові невпорядкованість та хаос при зборі торгового (податку), запобігаючи тому, щоб, як наш староста, що тепер є і в майбутньому буде, так і львівські міщани, від стороніх людей і купців, які приїжджають на звичайні торги або в інший час до міста Львова з різними речами і товарами, більше торгового (податку) не вибирали, а тільки як описують права, привілеї, декрети та розпорядження наших найясніших попередників, схвалені нами. За цим порядком, щоб не тільки чужинці, які приїжджають на торг або ярмарок, не були обтяжені та ціна кожної речі була слушна, але також і місто після відмінення купецьких суперечних праву обтяжень, мало б своє збільшення щодень більше в упривілейованих ярмарках, торгах і складі, а також не менше збільшення було б для нашого скарбу та державних прибутків. Для цього дотримуємось нашого декрету, виданого нами в справі між міським львівським урядом, з одного боку, та шляхетним Станіславом Боніфацієм Мнішком, нашим львівським старостою, з другого боку, даний у Варшаві в п'ятницю на другий день (свята) "Млодзянків", цього 1639 року щодо збору згаданого торгового. Цим вічним розпорядженням у пунктах, нижче описаних згідно з вироблених прав постановили таке: розпорядження того декрету, а декрет завжди до розпорядження має і буде стосуватися. Насамперед, шляхетний наш староста, що тепер є і в майбутньому буде, торгове від чужинців, що прибувають у наше місто Львів, таким способом на вічні часи має і буде вибирати: від бочки привізного пива, коли б і звідки б не привозили, не має торгового брати, тільки - 3 гроші, а коли у доконаний спосіб стане йому відомо, щоб згідно з привілеями та

декретами стороннього пива до Львова не привозили, тоді на той час, як урядом львівського старости, так і міським урядом, привізне пиво мають забирати. Від бочки привізного меду не має жодного торгового брати, але може забирати відповідно до прав, декретів та тривалого звичаю. Від ста кварт простої привізної горілки з огляду на помол (збіжжя) в гродських млинах, тому що мірка сторости зменшується від привозу горілки, має брати 8 грошів. Від бочки волоського вина не має брати ні від кого жодного торгового. Від повної бочки свіжої риби має брати 6 грошів. Від півбочки свіжої риби має брати 3 гроші. Від бочки соленої риби від чужинців - 6 грошів. Від перекупників соленої риби тільки в той час, коли з міста купці будуть вивозити, - 6 грошів. Від бочки гданських оселедців - 6 грошів. Від бочки подунайських оселедців - 6 грошів. Від мажі тарані староста має брати камінь тарані, а його уряд, як підстарости та інші, не мають нічого брати, як від тарані, так і від жодної іншої речі. Від воза всіляких фруктів - 2 гроші. Від воза повидел, соків, горіхів - 2 гроші. Від воза на чотири коні сухих сливок - 1 злотий. Від вози дичини і птахів - десята частина, відповідно до давніх розпоряджень. Від воза дерев'яного посуду - 10 посудин. Від воза раків - 2 гроші. Від воза горшків - 15 грошів. Від воза скла - 2 снопи. Від вола і яловиці - по одному грошу. Від теляти, барана і свині - півгроша. Спашне від вола і яловиці - по одному шелягу. Від спашного барана - 1 квартник. Від львівських різників від столу під муром хоча не мав би брати староста, однак дозволяємо, щоб брав по одному грошу в тиждень від столу. Від різників на сохачках - по одному грошу. Від воза топок солі - 300 топок. Від бочки перекупної солі - 1 грош. Від бочки львівського пива, що йде на передмістя, також від львівського меду не має брати. Від воза турецького товару, а саме від воза фіг, родзинок, рису, горіхів має брати півкаменя. Від городини на передмісті - від возів тільки, а не з піших (торговців), які городину на собі носять, має брати 1 грош. У п'ятниці в єврейській школі на передмісті не має брати, тільки від місця. Від воза цибулі - 2 в'язки. Від воза шкір, лою, від воза кос, від селітри, від воза воску, від воза заліза, фарб, міді не має брати, бо ті товари до купецьких (товарів) належать. Від дерева, дранки, вугілля, ободових кіл, від воза і коляски - по одному грошу. Від воза гонтів - півкопи гонтів. Від олії на Краківському передмісті не повинен брати торгового. Від воза смоли, живиці, дьогтю - 10 грошів. Від воза солонин - 5 грошів. Від воза прядива - 1 злотий. Від воза сіток, що його чотирма кіньми везуть, має брати 20 грошів. Від білого та житнього хліба не має брати жодного торгового. Від дров тільки біля Зимноводського млина на Краківському передмісті має брати від воза 1 деревину для направи моста. Від лоєвих свічок в міських брамах від жодної львівської свічарки не має брати нічого. Ті всі вищеописані торгові (податки) тільки від чужинців має вибирати, а львівські міщани відповідно до прав та декретів є від того (податку) вільні; забезпечуючи особливо те, щоб наш львівський староста, що тепер є і в майбутньому буде, інших та більших торгових (податків) від купців та інших людей, які на торги, ярмарки і у всякий час приїжджають, вічними часами не стягував, тільки ті самі, які в тому розпорядженні виклали під карою, накладеною у нашому декреті. Що стосується уряду львівських міщан, які показали привілей найяснішого Сигізмунда Першого, (даного) на вальному сеймі 1539 (року) на вільне стягування торгового від кожного воза, що прибувають в місто зі збіжжям та іншими речами; показали (міщани) і другий привілей Сигізмунда Третього, нашого дорогого батька та наш спеціальний привілей на збирання штукового від кіпи, в'язки, бочки, скрині, кіти, вузла, штуки,

маси, лантуха або (міри) якимось іншим чином названої чи буде названа, - по 6 грошів. Далі від барели львівського пива - по шелягу, а від меду - по грошу. У тих привілеях мають більш виразно описане торгове та штукове і від чого повинні вибирати, але для кращого пояснення, не порушуючи ні в чому права та привілеї тих (міщан) за даним вічним розпорядженням таким способом торгове та штукове повинні вибирати. Від бочки соленої риби - 6 грошів. Від бочки гданських оселедців - 6 грошів. Від бочки подунайських оселедців - 6 грошів. Від мажі тарані - 6 грошів. Від бочки дрібної солі - по одному грошу. Від бочки привізного пива - 1 грош. Від бочки угорського вина магістрат має брати відповідно до спеціального права і давнього звичаю 24 гроші. На львівську лонгерію (?) від бочки вина - 5,5 гроша, на (стягнення) яких мають привілей і право показати. Від бочки мальмазії раєцький магістрат має брати відповідно до свого привілею 1 злотий, однак, коли їх (бочки) возити будуть. На лонгерію (?) від бочки мальмазії - 15 грошів. Від всякого товару, від кожного вузла або від кіпи - 10 грошів. Від товару, що окремо та роздільно на возі укладений, від воза - 6 грошів. Від великих лантухів з вовною, хмелем та іншими товарами - 6 грошів. Від ціхи* львівському бурмистрові купець або перевізник, коли до міста в'їжджає та з міста виїжджає, - 1 грош. Від сто волових та яловичих шкір штукового (податку) - 6 грошів. Від воза юхту** - 6 грошів. Від воза баранячих, козиних, ягнячих, телячих шкір штукового - 6 грошів. Від всіляких ремісників, які з своїм товаром та роботою на ярмарок та торг приїжджають, від воза - 4 гроші. Від воза пряників - 6 грошів. Від воза горщиків - 6 грошів. Від воза скла - 6 грошів. Від воза сухих сливок, від воза повидл, соків, горіхів - по чотири гроші. Від воза збіжжя жита, гороху, пшона, сімені торгового - по два гроші. Від воза солонини, масел, сирів - по два гроші. Від перекупок на очищення виконавцю справедливості*** - по два шеляга в тиждень. Від свічарок для нічної сторожі в тиждень - два рази по парі свічок. Від лібри паперу штукового - 6 грошів. Від всілякого дерева для будівництва, належного ремісникам, від воза - 1 гріш. Від воза гонтів місто має брати півкопи гонтів. Від воза ободових кіл, від воза дуба, належного чинбарям, від воза вугілля - по одному грошу. Від дров в двох брамах від воза - одну деревину згідно з привілеєм. Від воза сіна та соломи - в'язку. Щодо інших речей у вибиранні штукового мають дотримуватися привілеїв та даного розпорядження. А що наше місто Львів має інші прибутки попри ті, що викладені в даному розпорядженні та до торгових (податків) не належать від заснування; тому залишивши міщан при тих (прибутках) та не бажаючи шкодити цим розпорядженням в частині деяким (првілеям і декретам), ці привілеї, декрети мають подати протягом 4 тижнів від дати цього розпорядження та нашого декрету; їх до актів, як гродських, так і львівських міських, (внести) та в той же час довести до відома всім, кому необхідно через урочисте оголошення генеральним возним королівства. Для чого на кращу довіру нашою рукою підписали та наказали притиснути коронну печатку. Дано у Варшаві в п'ятницю, на другий день після свята "Млодзянків", року Божого 1639, панування наших королівств: польського - сьомого, а шведського - восьмого року.

Владислав король.

Олександр Тшебінський, сандомирський декан, краківський канонік, секретар священого королівського маєстату.

* Ціха - клеймо, що ставилася на спаковані товари на знак сплати мита.

** Юхт - вичинена бараняча або теляча червона шкіра.

*** Виконавець справедливості - кат, в його обов'язки входило очищенння міста від сміття.

186

1640 р., січня 26, Варшава

Владислав IV надає 1 лан поля разом з будинком біля села Кульпаркова в довічне користування найстаршому райцю

Коп.: МК, 186, k.134-134v (титульний напис копіїста: "Donatio unius lanei agri circa villam Kulparkow proconsulibus Leopoliensibus cum domo ibiden sito"); ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.613, арк.342зв-343.

Vladislaus IV etc. Significamus etc. Cum nihil propius ad dignitatem et autoritatem nostram regiam accedere certo sciamus, quam ut optimos quosque subditos nostros gratia et munificentia prosequeremur. Quare perspectam et commendatam fidem proconsulis et consulum civitatis nostrae Leopoliensis, qui in conservanda civitatis eiusdem, uti in cursibus hostium exposita integritate et ordine refecto in obeundis et administrandis cum incrementi, decore et ornamento civitatis praenominate muniis, tam cives, quam incolas quosvis retinendo, postposita rei domesticae cura tempus consumunt, negociis publicis implicati proprias vivendi rationes penitus negligunt, faciendum esse duximus, ut iisdem mansum seu laneum agricum domo et rubetis, aliis pertinenciis circa villam Kulparkow nuncupatum in fundas civilibus existentes, omnibus et singulis commodis ac emolumentis, in cuius usu pacifico hactenus fuerunt applicaremus et incorporemus eosdemque in posessione reali conservaremus, prout hisce praesentibus conservamus et incorporamus. Ita tamen, ut eodem manso seu laneo cum domo et omnibus adiacentiis nonnisi senior in ordine consul iuris variis et negotiis civitatis publicis exanclatus pro tempore existenti cum ad vitae rationes sustentandas, tum et ad necessitates suas sublevandas tempore quoquod Deus avertat, pestis et alterius necessitatis configuentes ac pro ratione sui comodi pacifice utatur, fruatur potiaturve ad extrema vitae duntaxat tempora interveniendo, porro senioris consulis pro tempore existentis posessoris morte eadem bona in villae supradicta Kulparkow sita eo, quo supra descriptum est modo ad sequentem in collegio consulari seniorem consulem in praesenti vel antiqua residentia existentem, ad posessione et usum, pleno iure ad vitae similiter ipsius extrema tempora citra cuiusvis praepedicionem. In praemissorum fidem praesentes etc[ete]ra. Datum Varsaviae die XXVI Januarii, anno, ut supra [1640], regni et[cete]ra.

Vladislaus rex.

Andreas Buielski secretarius regni maiestatis.

Владислав IV і т.д. Повідомляємо і т.д. Певно знаємо, що ніщо ближче не наближує до королівської гідності і поваги, як те, щоб усіх наших найкращих підданих ласкою та щедрістю винагороджувати. Тому (маючи на увазі) випробовану і вірну службу бурмистра і райців нашого міста Львова, які для збереження того міста, що на набіги ворогів є виставлене, здійснюючи та керуючи при відновленні цілісності і порядку мурів, для зростання і прикраси вищезгаданого міста залучали, як міщан, так і будь-яких жителів, тому особистим справам приділяють незначну увагу й турботу, є заполонені громадськими проблемами, свої власні з життєвих причин цілком занедбали; ми вважали, що нам слід манс або лан землі, будинок і чагарники та інші прилеглості біля села, званого Кульпарковом, що знаходяться на міських грунтах, усі і кожні зручності і прибутки, якими до цього часу мирно користувались, ми приєднали би та ввели та зберегли би у реальному володінні, відповідно до цієї даної (грамоти) зберігаємо і вводимо. Однак, щоб цей манс або лан з будинками та іншими додатками тільки старший із стану райців, що різними звичаями і громадськими справами займається, та що в майбутньому буде, затримуючи (це володіння) пожиттєво, також для підтримки у своїх потребах, у кожний час, коли Бог відвертається (від людей), втікаючи від чуми та в інших випадках, та для своєї зручності мирно хай користується, вживає і володіє, тільки до закінчення життя. Далі, у випадку смерті найстаршого з райців той маєток у вищезгаданому Кульпаркові вищеописаним способом хай (припаде) у володіння і користування, з повним правом так само тільки пожиттєво без будь-яких застережень наступному найстаршому з колегії райців, що є або в урядуючих, або в старих (райцях). Для довіри до вищезгаданої даної (грамоти) і т.д. Дано у Варшаві 26 січня, року, як вище (1640), панування і т.д.

Владислав, король.

Андрій Буєльський, секретар королівського маєстату.

187

1642 р., березня 30, Варшава

Владислав IV залишає право збору у Львові від кожної чвертки, колоди півміркового податку, який призначає на ремонт мурів міста

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.712. Пергамент: 26x59 + 10,9 см. Ініціал “V“. Написи: “Feria sexta ante dominicam Conductus Paschae proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo tertio oblatae ad inserenda acta cancellariae maioris

litterae intro contentae susceptae et regestratae" (XVII), "Vladislai Quarti, conservatur magistratus circa puimiarkowe, 1642", "Conservatio exactioni puimiarkowe dictum civitati Leopoliensi" (XVII). Печатка відсутня. Залишився шовковий жовтий шнурок.

Облята: МК, 185, k.506-507.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.189-190.

Регест: Каталог, №861.

Vladislaus IV Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae Czernichoviaeque, necnon Sveccorum, Gottorum Vandelorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis. Quod cum regiae nostrae sit amplitudinis ac munificentiae, ut omnibus subditis nostris clementiam gratiamque nostram exigentibus luculenter contestemur et exhibeamus, benevolentiaque et favore nostro ipsorum commoda et utilitates per omnes occasiones libenter adaugeamus et amplificemus cupiamusque, ut eo maiora in dies sumere possint incrementa, proinde facile, tam intercessioni certorum consiliariorum nostrorum pro spectabili magistratu consulari civitatis nostrae Leopoliensis (cuius semper integerrimam experti sumus una cum divae memoriae serenissimis praedecessoribus nostris fidem et constantiam luculentaque in nos et rempublicam obsequiorum argumenta), quam praedicti spectabilis magistratus civiumque Leopoliensium supplicationi annuentes eosdem in usu pacifico ab immemorabili tempore possessioneque continua exactionis a modiis et emensuratione varii generis frumentorum antiquitus fieri solita vulgo puimiarkowe dicto conservandos et relinquendos esse duximus, prout conservamus et relinquamus praesentibus in perpetuum, ita tamen, ut pro consuetudine hactenus usurpata praememoratam exactionem libere et sine ulla praepeditione, a singulis mensuris, modiis et truncis vulgo kioda dictis percipiant et in restaurationem maeniorum civitatis Leopoliensis convertant. Quod ad omnium et singulorum, quorum interest, notitiam deducentes mandamus, ut praenominatam exactionem puimiarkowe dictam memorato spectabili magistratui Leopoliensi eiusmodi civitatis oeconomis (equestris conditionis personis exceptis) secundum morem antiquam solvere et redelare sint adstricti. In quorum fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Varsaviae die XXX mensis Martii, anno Domini MDCXLII, regnorum nostrorum Poloniae IX, Sveciae vero X anno.

Vladislaus rex.

Iacobus Maximilianus Fredro regens cancellarii manu propria.

Владислав IV, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Наша королівська величність і щедрість є, щоб ми діяльно засвідчували і виявляли всім нашим вимогливим підданим нашу милість і ласку, охоче збільшили і примножили нашу прихильність та ласкавість, їх зручності і користі в усіх випадках, та бажали, щоб це могло мати більше зростання в часі. Тому легко, як за посередництвом певних

наших дорадників для знаменитого раєцького магістрату нашого міста Львова (якого непорушну вірність і діяльну постійність з доказами послуху нам і державі завжди ми випробували разом з божественної пам‘яті найяснішими нашими попередниками), так і погоджуючись на прохання згаданого знаменитого магістрату і львівських міщан, їх у мирному користуванні від незапам‘ятних часів і постійним володінням податком від чвертей і вимірювання різного роду збіжжя, що здавна було прийнято, по-простому півміркове називалося, вважали ми зберегти і залишити, відповідно зберігаємо і залишаємо даною (грамотою) назавжди. Однак, щоб за прийнятим до цього часу звичаєм, вищезгаданий податок вільно і без будь-якої перепони від кожної чверті і надалі хай отримують та на відбудову мурів міста Львова використовують. Що до (відома) всіх і кожного доводимо, кому потрібно, і наказуємо, щоб вищезгаданий податок, званий півмірковим, хай будуть зобов‘язані сплатити і віддати (за винятком шляхти) згаданому знаменитому львівському магістрату, економам того міста відповідно до давнього звичаю. Для довіри до цієї справи дану (грамоту) нашою рукою підписали і наказали королівською печаткою засвідчити. Дано у Варшаві 30 березня, року Божого 1642, нашого панування у Польщі - 9, Швеції - 10 року.

Владислав, король.

Якоб Максиміліан Фредро, регент канцелярії, власною рукою.

188

1647 р., березня 18, Варшава

Владислав IV підтверджує ухвалу міста Львова щодо шинкування та продажу привозного пива та питного меду

Коп.: MK, 189, k.582v-584. Титульний напис копіїста: “Confirmatio ordinationis ratione cervisiae advectitiae et mulsi civitati Leopoliensis”.

Wladislaus etc. Significamus etc. Productas fuisse coram nobis litteras papireas ex actis consularibus Leopoliensibus depromptas manu spectabilis Ioanni Scholcz proconsuli civitatis Leopoliensis subscriptas eiusdemque civitatis sigillo comunitas continentes in se certam ordinationem medonis et cervisiae advectitiae propinationis, sanas, salvas, ilaesas nullique suscipione obnoxias supplicatumque nobis, ut auctoritate nostra regia approbare et confirmare dignaremur, quarum tenor de verbo ad verbum sequenti verborum continentes contextu.

Actum Leopoli feria quarta pridie festi Translationis sancti Stanisali, anno Domini millesimo sexcentesimo quadragesimo sexto. Spectabilis magistratus consularis Leopoliensis ad frequentis quarellas quadraginta virorum, totam communitatem civitatis,

huius repraesentantum ex parte ordinationis ratione medonum et cervisiae advectitiae propinandam faciendam pro famatum Ioannem Zuchorowicz, eorundem quadraginta virorum protunc regentem coram se illatas, mutuo consilio cum iisdem quadraginta viris praehabito ordinationem infrascriptam nihil derogantes iuribus, decretis et privilegiis omnibus civitatis istius sub his conditionibus fecit. Pirwsza, aby pp. mieszczanie piwa dobre y nieprzebrane warzyc dawali, a ktorzy by piwa przebierali albo nie dobre warzyli, takowi maią byc per officium proconsulare albo consulare praesens poenis arbitrariis karani. Druga, aby przewoznych piw y miodow zaden tak z mieszcan, iako y z przedmiesczan nie wazili siк szynkowac. Do tego takowe piwa y miody przewozne nie maią byc do miasta bez cech mieyskich wpuszczane. Trzecia, na potrzebк domową wolno kazdemu przewozne piwa y miody kupowac. Czwarta, pp. gospodarzy mieysczy maią dla szynkow przewoznich piw y miodow naznaczyc w miescie cztery domy, na przedmiesciu Halickiem - szesc, na Krakowskim - cztery y postanowienie z synkarzami temi uczynic, ktorzy będą szynkowac iuxta decretum s[acrae] r[egiae] m[aiestatis] de data et actu Varsaviae, feria secunda ante sancti Thomae apostoli proxima, anno Domini 1635. Piąta, kto by się warzył piwa albo miody przewozne szynkowac, u tego takowe miody y piwa maią byc zabrane cum adminiculo familiae proconsui, a po drugiey admonitiey kazdy ktoryby szynkował te przewozne liquory, winą dziesiec grzywien przez pana burmistrza ma bydz karany, ktorey winy poiowica panu burmistrzowi, a połowica, ktory tego zaboru przestrzegac będą, nalezac ma. Szosta, do takowego zaboru panowie mieszczanie y wdowy porządkiem maią swoich widzow wyprawiac, utque sub poena decem marcam. Siodma, iesliby się w czym tey ordinatiey doszyc nie dz[i]ało, ma tą pp. czterdziesci męzowie instantie o tym czynic, abo deputowac e medio suo, ktorzy by tego przestrzegali, ktorych exinde naznaczyli pana Gregra Despota y pana Jakuba Lesczynskiego. Osma, browary przednieysze cum adminiculo officii castrensi maią byc zniesione spolnie in omni iurisdictione. Dziewiąta, s tey ordinaciey aby wszysczy wiedzieli, ma bydz przez woznego w rynku obwołana. Dziesiąta, excipuią się od tey ordinaciey piwa Zołkiewskie hanc igitur ordinationem ad instantiam quadraginta viros facte officium consulare Leopoliensis approbavit, ex actis hisce inseri permisit. In cuius rei fidem sigillum officii consularis Leopoliensis praesentibus est subappensum. Ex actis officii consularis Leopoliensis depromptum. Ioannes Scholcz proconsul Leopoliensis manu propria. Locus sigilli.

Cui supplicationi nos benigne annuentes, praeinsertas litteras in omnibus eos punctis, clausulis, articulis et conditionibus approbandum et confirmandum esse duximus, uti quidem approbamus et confirmamus praesentibus, decernentes easdem vim et robur perpetuae ac inviolabilis firmitatis in quantum iuris est et usque eas habebit obtinere debere. In cuius etc. Datum Varsaviae, die XVIII mensis Martii, anno ut supra [1647].

Vladislaus rex.

Thomas Vieyski secretarius regiae maiestatis.

Владислав і т.д. Повідомляємо і т.д. Представлено нам паперову грамоту, витягнуту з львівських раєцьких актів, підписану рукою знаменитого Йоана Шольца, бурмистра Львова, скріплена печаткою того міста, що містить у собі певне розпорядження щодо шинкування привізного меду і пива; (грамоту) цілу, недоторкану, непошкоджену, що не має жодної підозри, просили нас, щоб нашою королівською повагою ми вважали за гідне схвалити і підтвердити. Зміст цієї (грамоти) дослівно, що містить (такий) ряд слів, наводиться.

Діялося у Львові, в середу, на передодні свята Перенесення (мощей) св. Станіслава, року Божого 1647. Знаменитий раєцький магістрат Львова на часті скарги (уряду) сорока мужів, що є представниками всієї громади міста, а (скарги) внесені про розпорядження щодо шинкування привізних меду та пива, славетним Йоанном Зухоровичем, на той час регентом тих сорока мужів; напередодні маючи спільну нараду з тими сорока мужами, вищезгадане розпорядження склав (магістрат), не порушуючи усіх прав, декретів і привілеїв міста, з такими умовами. Перша, щоб пани міщани добре і не перебране пиво давали важити, а хто б пиво перебирав або не добре важив, той має бути покараний даним урядом бурмистра або райцями судовими карами. Друга, щоб привізних пив та медів жоден, як з міщан, так і з передміщан, не смів шинкувати. Для цього такі привізні пиво і меди не мають допускатися до міста без міських ціх. Третя, на власні потреби кожному вільно привізні пиво та мед купувати. Четверта, пани господарі будинків, міщани, мають для шинків привізних пива та меду визначити в місті чотири будинки, на Галицькому передмісті - 6, на Краківському - 4 та умову з тими шинкарями скласти, які будуть шинкувати відповідно до декрету священного королівського маєстату, даного та виставленого у Варшаві у понеділок перед найближчим святом апостола Томи, року Божого 1635. П'ята, хто б насмілився привізні пиво або меди шинкувати, то в нього такі меди та пиво бурмистр з допомогою слуг має забирати, а при другому нагадуванні кожний, хто б шинкував ті привізні лікери, карою в 10 гривень паном бурмистром має бути покараний, половина з якої має належати бурмистру, а половина - тому, хто цією конфіскацією буде займатися. Шоста, до такої конфіскації пани міщани та вдови (міщан) за порядком мають висилати своїх спостерігачів під карою 10 гривен. Сьома, якщо це розпорядження не достатньо буде виконуватися, пани сорока мужів можуть клопотатися або депутувати зі свого грона, які би за тим (розпорядженням) стежили; після цього таких назначили - пана Грегра Деспота та пана Якуба Лєщинського. Восьма, більші бровари за дозволом гродського уряду мають бути знесені відповідно до всієї юрисдиції. Дев'ята, те розпорядження має бути оголошене возним на ринку, щоб усі знали. Десята, робимо виняток у цьому розпорядженні для Жовківського пива. Розпорядження на прохання сорока мужів львівський раєцький уряд схвалив, з актів витягнути дозволив. Для довіри до справи печатка львівського раєцького уряду до даної грамоти є підвішена. З львівських раєцьких актів витягнуто.

Йоан Шольц львівський бурмистер, рукою власною. Місце печатки.

На це прохання ми, ласкаво погоджуючись, вищевнесену грамоту у всіх пунктах, клаузулах, статтях та умовах вважали, що слід схвалити і підтвердити, та й схвалюємо та підтверджуємо даною (грамотою), вирішуючи наділити її вічною силою і міццю та незворотною чинностю в тому, наскільки є і буде відповідним праву. Для цього і т.д. Дано у Варшаві 18 березня, року, як вище (1647).

Владислав, король.

Тома Вейський, секретар королівського маєстату.

189

1649 р., лютого 13, Краків

Ян Казимир підтверджує та повністю наводить привілей Владислава IV від 2 березня 1633 р.

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.730. Пергамент у вигляді зошита з чотирьох аркушів: 35,8х27,5 см. Напис: "Confirmatio generalis privilegiorum civitatis Leopoliensis serenissimi Joannis Casimiri regis, anno 1649" (XVII). На червоно-біло-жовтому шнурку, який проходить через корінець зошита, в бляшаній коробці печатка: Gum., XXVII, №107.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.451-457зв.

Регест: Каталог, №886.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae, Czernichoviaeque, necnon Svecorum, Gottorum Vandelorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis. Quod posteaquam superis, faventibus liberisque universae reipublicae suffragiis in regio divorum praedecessorum nostrorum solio collati sumus, non alia ratione famam et gloriam nominis nostri et omnes orbis partes propagare decrevimus, quam forti simul et benefica manu, altera hostes regni nostri terrendo, altera cives et subditos nostros cuiuslibet status et conditionis circa iura, libertates ac immunitates conservando. Cum itaque totius communitatis civitatis nostrae Leopoliensis nomine nobis supplicatum sit, ut iura et privilegia civitatis eiusdem confirmare dignaremur atque relatione senatorum nostrorum cognoverimus et perspexerimus, quod praenominata civitas nostra Leopoliensis praedecessoribus nostris et regno nostro semper fideli et syncera subiectione commendata ac eandem quoque fidem et obedientiam nobis inprimis testata est, cum in novissima Kozakorum rebellione Tartarorumque ad ipsa maenia incursione et insult, quamvis exhausta fortunis, infracta tamen fide et subiectione permansit, praefatam civitatem nostram Leopoliensem, cum omnibus et singulis incolis suis, non minori gratia et patrocinio nostro complectentes, ex certa nostra scientia, liberalitate et matura deliberatione, de consilio et approbatione consiliariorum nostrorum pro felici gubernationis nostra auspicio proconsulibus, consulibus, scabinis totique communitati

dictae civitatis nostrae Leopoliensis iura, privilegia, libertates, immunitates, praerogarivas, litteras, inscriptiones, decreta, praeiudicata, prout de his omnibus fusius in confirmatione generali serenissimi divae memoriae Vladislai IV, fratris nostri charissimi existunt et quorum in continuo usu huiusque fuerunt, innovandum, ratificandum, roborandum, approbandum et confirmandum esse duximus, uti praesentium litterarum patrocinio innovamus, ratificamus, roboramus, approbamus et confirmamus. Earum vero confirmationis generalis litterarum tenor de verbo ad verbum sequitur talis.

Далі наводиться привілей Владислава IV від 2 березня 1633 р., див. док. №181. Після цього подано текст:

Datum Cracoviae in comitiis augustae coronationis nostrae die XIII mensis Februarii, anno Domini MDCXLIX, regnorum nostrorum Poloniae et Sveciae primo anno.

Ioannes Casimirus rex.

Stanislaus I.Karczewski regens cancellariae regni maioris.

Ян Казимир, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Після того, як ми високими, прихильними і вільними голосами всієї держави були приведені на королівський трон наших божественних попередників, ми постановили, щоб не з іншої причини поголос і славу нашого імені у всі частини світу поширювати, тільки як рукою мужньою та одночасно милостивою: однією - ворогів нашого королівства страхаючи, іншою - зберігаючи права, вільності та імунітети міщан і наших підданих будь-якого статусу і походження. Отже, коли від імені всієї громади нашого міста Львова нас просили, щоб права і привілеї того міста ми вважали за гідне підтвердити, а також за реляцією наших сенаторів ми познайомилися і дізналися, що вищезгадане наше місто Львів завжди вірно і щиро служило нашим попередникам і нашому королівству, а насамперед нам, коли в новітньому повстанні при нападі і атаці козаків і татар до його мурів, хоч вичерпане в майні, однак незломлене зберегло вірність і підданство; охоплюючи великою нашою ласкою та опікою вищезгадане наше місто Львів з усіма і кожним з його жителів; з певного нашого відома, щедрості і зрілого обдумування, за порадою і схваленням наших дорадників під щасливою нашою владою керування, бурмистрам, райцям, лавникам і всій громаді згаданого нашого міста Львова права, привілеї, вільності, імунітети, прерогативи, грамоти, записи, декрети безсумнівні, як просторіше про них всіх йдеться у загальному підтвердженні найяснішого, божественної пам‘яті Владислава IV, нашого дорогого брата, і які у постійному користуванні були, ми вважали, що слід відновити, ратифікувати, зміцнити, схвалити і підтвердити, для того патронатом даної грамоти відновлюємо, ратифікуємо, зміцнюємо, схвалюємо і підтверджуємо. А зміст тієї грамоти загального підтвердження дослівно наводиться.

Далі наводиться привілей Владислава IV від 2 березня 1633 р., див. док. №181. Після цього подано текст:

Дано на сеймі нашої щасливої коронації у Кракові 13 лютого, року Божого 1649, нашого панування Польщі та Швеції - 1 року.

Ян Казимир, король.

Станіслав І.Карчевський, регент великої королівської канцелярії.

* Йдеться про облогу Львова козацьким військом та татарами у жовтні 1648 р.

1649 р., вересня 8, Львів

Ян Казимир дозволяє брати на потреби міста спадщини, що залишається після смерті безнащадкових львівських міщан і жителів, а також інших людей, що приїжджають до Львова

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.243-244.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensiae Czernichoviaeque, necnon Sueccorum, Gottorum, Vandalorum haereditarius rex. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis. Exponi nobis fecerunt per supplicem libellum spectabiles proconsul, consules totusque magistratus civitatis nostrae Leopoliensis, maenia turresque eiusdem civitatis nostrae, partim vetustate, partim anni praeteriti Kozakorum et Tartarorum, continuis insultibus, ita labefactatas esse, ut indies, maiorem ruinam minentur, proventus vero civitatis eiusdem vel nullos, vel nimis exiguos esse, qui sumptibus reparandorum maeniorum, nulla ratione sufficere possunt. Ne itaque praefatae civitati nostrae Leopoliensi hisce praesertim suspectis temporibus periculum ex ruina murorum accrescat. Proinde eidem civitati Leopoliensi, pro reparandis maeniis turribusque civilibus et quavis fortificatione, bona omnia mobilia et immobilia summasque pecuniarias intra et extra civitatem Leopoliensem, necnon in regno ac dominiis nostris ac ubicunque locorum existentes, quaecunque post cives et incolas aliasque personas, citra civitatem nostram Leopoliensem, quoquo modo et ratione subsistentes aut mercaturam excercentes tam ingigenas, quam alienigenas cuiuscunque illi gentis, nationis, status, conditionis, sexus ritusque etiam machometici et cuiuslibet extiterint, omnes vitafunctos ad fiscum et dispositionem nostram regiam, quibusvis de causis, iure caduco devoluti contigerit, dandum et iure perpetuae ac irrevocabilis donationis nostrae conferendum esse duximus, uti quidem damus et pleno iure conferimus praesentibus litteris nostris, nihil inde fisco nostro reservando temporibus perpetuis. Ita ut eadem bona caduca, omnia et singula, quaecunque in posterum ad fiscum nostrum successorumque nostrorum devolventur

inquirant et in possessionem suam vindicent, eaque omni meliori modo vindicata, pro reparatione maeniorum ac turrium civitatis, bona fide convernant. Si quae vero privilegia iuris fisci caduci ex cancellaria nostra praetextu aliquo emanata fuerint, ea omnia vigore praesentium litterarum nostrarum, privilegia et rescripta cassamus et annihilamus et pro invalidis haberi volumus. Promittimus autem pro nobis et serenissimis successoribus nostris, quod circa hoc privilegium perpetuae donationis nostrae iuris caduci et fisci nostri praefatam civitatem Leopoliensem integre ac inviolabiliter conservemus et serenissimi successores nostri conservent. Quod ad notitiam omnium, quorum interest, praesertim vero magistratuum et officiorum castrensium, civilium aliorumque quorumvis deducendum mandamus, ut praefatos cives Leopolienses circa hanc concessionem nostram manuteneant ac manuteneri curent pro gratiam nostram. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni communiri iussimus. Datum Leopoli die VIII mensis Septembris, anno Domini MDCXLIX, regnorum nostrorum Poloniae primo, Sueciae vero secundo anno.

Joannes Casimirus rex.

Joannes Rozycki secretarius regiae maiestatis.

Ян Казимир, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Знамениті бурмистер, райці і весь магістрат нашого міста Львова представили нам у письмовому проханні, що мури і вежі того нашого міста, частково за старістю, частково через постійні напади козаків і татар у минулих роках є такими розхитаними, що з дня на день на велику руїну загрожують перетворитися, а прибутків того міста або немає, або вони надто незначні, витрати з яких на ремонт мурів з жодної причини не можуть бути достатніми. Таким чином згадане наше місто Львів, особливо в ці непрості часи небезпеки, з руїни мурів не може відновитися. З цієї причини тому місту Львову для відновлення міських мурів і башт та будь-якої фортифікації, все рухоме і нерухоме майно та грошові суми, які є в місті Львові і поза ним, а також у королівстві і наших володіннях і будь-яких містах, що будь-яким чином після (смерті) міщан і жителів та інших осіб, які в нашому місті Львові з будь-якої причини зупинялися або торгували, як місцевих, так і чужинців будь-якого роду, нації, статусу, походження, обох статей, також мусульман, та будь-кого, що померли, до нашої скарбниці і в наше розпорядження з будь-яких причин правом горла потрапило, ми вважали, що слід дати і за правом вічної та незворотної нашої донації надати, для того даємо і з повним правом надаємо даною нашою грамотою, нічого нашій скарбниці не залишаючи на вічні часи. Так, щоб те майно (за правом) горла, все і кожне, яке в майбутньому потрапить до нашої скарбниці та наших спадкоємців, нехай розшукають і у власне володіння хай привласнять, і хай використають найкращим чином присвоєне майно на відновлення мурів та башт міста. Якщо ж вийдуть привілеї з нашої канцелярії (належність) права горла скарбниці під будь-яким приводом, тоді їх всі привілеї і розпорядження відповідно до даної нашої грамоти скасовуємо і

відмінюємо та хочемо, щоб мали за недійсні. І обіцяємо за нас і наших найясніших спадкоємців, що відповідно до цього привілею вічної донації нашого права горла та (того майна до) нашої скарбниці згадане місто Львів цілковито і незворотньо збережемо і наші найясніші спадкоємці збережуть. Що доводимо до відома всіх, кому потрібно, особливо ж магістратам та урядам гродським, міським та будь-яким іншим, наказуємо, щоб вищезгаданих львівських міщан відповідно до цього нашого надання утримали і піклувалися, щоб утримувати задля нашої ласки. Для довіри до цієї справи дану (грамоту) нашою рукою підписали і наказали королівською печаткою засвідчити. Дано у Львові 8 вересня, року Божого 1649, нашого панування у Польщі - 1, Швеції - 2 року.

Ян Казимир, король.

Ян Рожицький, секретар королівського маєстату.

191

1653 р., серпня 18, Львів

Ян Казимир дозволяє Львову вимагати виконання податкових обов'язків або оплати певної суми грошей від кожного купця, що перебуває в місті більше, ніж 14 днів

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.738. Пергамент: 30,2х59,8 + 9,5 см. Написи: "Cancellariatu illustrissimi domini Stephani de Pilca Korycienski Varsaviensis, Oycoviensis, Volbramensis etc. capitanei" (XVII), "Oblatum feria [...] postridie festi sancti [...] Archangeli anno Domini millesimo [...] quinquagesimo tertio in officio consulari Leopoliensi (XVII), "Privilegium, quatenus mercatores extranei et advenae qua [...] onera civilia seu summa [...]" (XVII). Край пергаменту з невеликою частиною тексту віддертий. На шовковому жовтому шнурку у бляшаній коробці печатка: Gum., XXVII, №07.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.99-101зв; оп.1, спр.110, арк.373зв-374зв (польський переклад).

Регест: Каталог, №899.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae, Czernichoviaeque, nec non Svecorum, Gottorum Vandelorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis. Etsi sollicitudo regia dignitatis, in qua nos supremus ille principum arbiter Deus dignatur est collocare, in cessanter nos urget et frequenter admonet, iugiter esse sollicito, ut a nostris subditis generaliter universis, incommoda submoveamus et pacis eis ac fortunarum bonum impertiamus, ferventiori tamen affectu in illis exercendis cor nostrum accenditur, quae reipublicae decus et ornamentum quadam specialitate concernunt, ubi nos tanto ardentius decet intendere, quanto nobis constat evidentius in eorum integritate regni nostri

commoda et nervos conservari. Sane ad regii nostri culminis audientiam pro parte civitatis nostrae Leopoliensis perductum est, qualiter mercatores, tam ex extremis regionibus, quam ex aliis regni nostri civitatibus exercendorum mercimoniorum causa Leopolim, quae generale emporium totius Russiae habetur venientes, ibidem continuo maneant, res et merces suas venum exponant, nulla onera civilia sustinentes, quanquam legibus regni nostri (praesertim vero constitutionibus in comitiis anno millesimo quingentesimo sexagesimo secundo, anno millesimo quingentesimo octuagesimo primo, anno millesimo quingentesimo octuagesimo octavo et anno millesimo sexcentesimo undecimo, omnium ordinum assensu sancitis, necnon privilegio civitati Leopoliensi per divae memoriae regem Sigismundum Augustum avunculum et praedecessorem nostrum ratione ferendorum onerum per mercatores advenas, Varsaviae, die vigesima quinta mensis Septembris, anno Christi millesimo quingentesimo quinquagesimo octavo, benigne concesso) serio iniungitur[1], ut mercatores et alii in civitatibus sive iuri civili commorantes, omnibus collectis et oneribus civitatum satisfaciant et quanquam omnium aliarum in regno civitatum consuetudine publico iuri innixa receptum sit, ut eiusmodi homines earundem civitatum commoda sentientes, sentiant etiam onera ac sustineant. Nos igitur attendentes plurimum expedire ne regni nostri leges et iis conformes consuetudines nostris temporibus munuantur, sed potius illaesi conserventur aut etiam quantum temporum ratio permittit augeantur, supradictae civitati nostrae Leopoliensi permittimus, ut a singulis mercatoribus advenis nemine penitus excepto (iuribus tamen nundinarum salvis), post elapsum quatuordecem dierum (in quo spatio iuxta iura depositorii Leopoliensis absque ullis exactionibus mercimonia, iuxta tamen constitutionem publicam anni millesimi quingentesimi sexagesimi quinti exercere licitum erit), Leopoli cum mercibus suis quibuscunque commorari volentibus aut onera civilia exigant aut ratione eorundem singulis annis summam aliquam pecuniarium proportione mercimoniorum[2], praesertim cum memorata civitas nostra Leopoliensis non mediocres molestias et labores circa conservanda iura depositorii et circa tuendos, a diversis periculis et difficultatibus advenas mercatores[3] si forsitam mercatores advenae coniunctim vel divisim publice vel oculte directe vel indirecte contra praemissa in aliquo facere vel regio huic nostro rescripto et legibus publicis quomodolibet in hac parte[3] [...]pserint, paenam centum florenorum Ungaricalium, quam contra facientibus authoritate regia imponimus, ut quoties contra fecerint eo ipso se noverint singuli irremissiliter incursuros, quorum medietatem fisco nostro regali residuam vero partem praedictae civitatis nostre Leopoliensis usibus applicari decrevimus et praesentibus applicamus, volentes eiusmodi paenam commissam de bonis et rebus praedictorum mercatorum extraneorum et advenarum, toties quoties occurrerit integraliter exigi et usibus praedictis assignari, non obstante si forsitam praefati mercatores in depositorio Leopoliensi longo tempore maioris lucri causa cum mercibus degentes, ex cancelaria nostra in praeiudicium civitatis nostrae Leopoliensis quascunque litteras, concessiones seu gratias privilegia vel indulta aut inhibitiones quascunque quomodolibet aliquando impetraverint, quas et quae authoritate nostra regia et authoritate legum regni nostri, quo ad hoc nullius volumus esse roboris et momenti. In quorum omnium maiorem fidem et evidentius testimonium praesentes manu nostra subscripsimus sigillumque regni nostrum appendi iussimus et mandamus. Datum Leopoli feria secunda post festum Assumptionis gloriossimae beatissimae Virginis Mariae in caelum proxima,

anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo tertio, regnorum nostrorum Poloniae quinto, Sveciae vero sexto anno.

Ioannes Casimirus rex.

Hieronymus Pinnoccius regiae maiestatis secretarius manu propria.

[1] Замість закресленого а вставлено і (третє). [2] Пергамент в цьому місці віддертий, втрачено орієнтовно два слова тексту. [3] Втрачено орієнтовно три слова тексту.

Ян Казимир, Божою ласкою (*титулатура*). Всім і кожному зокрема, кому про це потрібно знати повідомляємо тією нашою грамотою. Старання королівської гідності, на яке нас найвищий суддя держав - Бог - визначив, постійно нас змушує і часто нагадує, щоб ми про те турбувалися, як від усіх наших підданих шкоди або кривди відвертати та спокій їм та їхньому майну бажати, а при гіршому випадку до вчинення таких речей ми прагнути повинні, які (дії) для прикраси держави якимсь особливим способом належать. До таких рішень тим швидше нам потрібно прийти, тому що нам відомо - від них є користь і прибутки для єдності нашого королівства. А що до наших вух з боку нашого міста Львова дійшло, нібито купці як чужоземних, так й інших міст нашого королівства, які у торгівельних справах приїжджають до місто Львова, яке є столицею всієї Русі, там постійно залишалися, свої речі і товари для продажу викладають та жодних міських тягарів не несуть. А за правами нашого королівства (насамперед сеймовими конституціями 1562, 1581, 1588, 1611 рр.*, ухвалених за дозволом всіх станів, а також привілеєм, наданим місту Львову святої пам'яті королем Сигізмундом Августом, дідом і нашим попедником, в справі несення тягарів купцями-прибульцями, ласкаво наданим у Варшаві 25 вересня 1558 р.**) суворо заборонено, щоб купці та інші (люди), які в містах є або мають міське право, міські податки і тягарі не сплачували. Оскільки це для всіх інших міст нашого королівства ввійшло у звичай, встановлений на державному праві, щоб згадані люди, які ті переваги використовують, також тягарі несли і їм підпорядковувалися. Отже, ми, взявши до уваги, що сила (держави) від того залежить, щоб права нашого королівства і їм подібні звичаї за наших часів не були змінені, але залишалися краще непорушними або також, як часи допускають, були примножені; вищезгаданому місту Львову дозволяємо, щоб від всіх купців-прибульців без жодного винятку (зберігаючи однак ярмаркові права) після 14 днів (протягом яких згідно з правом львівського складу без жодних податків торгівлю дозволено проводити згідно з публічною конституцією 1565 р.***), коли у Львові з будь-якими своїми товарами (вони) захочуть залишатися, хай міські податки стягуються або згідно з їхніми (бажаннями) відповідну грошову суму стягують кожний рік, однак зберігаючи торгівельну пропорцію, особливо коли згадане місто Львів немалі труднощі і працю для збереження прав складу і при збереженні від різних небезпек купців-прибульців звикло нести. А можливо, якщо купці-прибульці очевидно або потаємно, окремо або загалом проти згаданого будь-що вчинили б або тому нашому рескрипту і державним правам якимось чином намагалися суперечити, тоді кару в 100 угорських червоних золотих на тих, хто противляться королівській

повазі, накладемо стільки разів, скільки разів будуть суперечити. Тим самим нехай знають усі, що кара не пропаде, половина з якої (припаде) нашому королівському скарбу, а другу частину на потреби нашого міста Львова наказуємо віддати і даною (грамотою) додаємо, бажаючи, щоб та кара з майна і товарів згаданих купців-прибульців, скільки разів прийдуть, стільки разів цілком хай буде стягнута і на згадані потреби використана, незважаючи на те, що купці, які на львівському складі довгий час для більшого заробітку залишаються, з нашої канцелярії на шкоду місту Львову які-небудь грамоти, дозволи чи привілеї, або звільнення чи будь-які заборони випросили би, хочемо, щоб (вони) нашою королівською повагою і повагою прав нашого королівства жодної сили щодо цього не мали. Для більшої довір та певнішого засвідчення дану (грамоту) нашою рукою підписали і нашу королівську печатку наказали привісити. Дано у Львові в найближчий понеділок після свята Успіння пречистої Діви Марії, року Божого 1653, нашого панування у Польщі - 5, у Швеції - 6.

Ян Казимир, король.

Ієронім Піноччі, секретар королівського маєстату, власною рукою.

* Див. VL. - T.II. - S.20, 214, 272; T.III. - S.29.
** Див. док. №153.
*** Див. VL. - T.II. - S.58-59.

192

1654 р., квітня 20, Варшава

Ян Казимир дозволяє місту Львову використовувати деревину з крехівських та мервицьких лісів на 10 років для будівництва укріплень міста

Облята: ЦДІАУЛ. - Ф.9. - Оп.1. - Спр.403. - Арк.1530-1531.

Jan Kazimierz z Bozey łaski krol Polski, wielkie xiąze Litewskie, Ruskie, Pruskie, Zmuydzkie, Mazowieckie, Inflantskie, Smoleńskie, Czerniechowskie, a Szwedzki, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Oznaymuiemy wszem wobec y kozdemu zosobna, komu to wiedziec nalezy. Iz nam y wszytkiey rzeczypospolitey na fortyfikacii y dobrym miasta naszego Lwowa, iako metropolis woiewodstwa Ruskiego opatrzeniu siła nalezy, a to, iako bez wielkiego kosztu, tak tez bez znacznych roznego drzewa potrzeb byc nie moze. Dla tego zdało się nam miastu pomienionemu Lwowu wolnego wrębu w pusczach y lasach naszych Krechowskich y Mierzwickich do lat dziesiąc i pozwolic, iakoz ninieyszym listem naszym pozwalamy, tak zeby im bez wszelakiey

trudnosci, iako na zbudowanie y wystawionych baszt, parkanow, mostow, slakow, palow, rur, ktorymi oni zdaleka wodę do miasta prowadzą, tak na poprawę starych, y wszelaką miasta tego publiczną potrzebę, w pomienionych pusczach y lasach drzewa iakiegoli rodzaiu wedle potrzeby scinacy, wywozic przez ten czas wolno było. Co do wiadomosci kazdego komu to wiedziec nalezy, a osobliwie pomienionych pusczy y lasow naszych dzierzawcow terazneyszych y na potym będących przywodząc wskazuiemy, aby mianowane miasto Lwow przy tym naszym wolnego wrębu pozwoleniu az do czasu wzwysz zamierzonego, cale y nienaruszenie zachowali y w niwczym nie przeszkadzali, ani przeszkadzac dopuszcali. Dla łaski naszey. Na co się ręką naszą podpisawszy pieczęc koronną przycisnąc rozkazalismy. Dan w Warszawie dnia dwudziestego Kwietnia, roku Pańskiego tysięcznego szescsetnego piędziesiętego czwartego. Locus sigilli.

Jan Rozycki secretarius jego krolewskiey mosci.

Ян Казимир, Божою ласкою король (*титулатура*). Повідомляємо всім загалом і кожному зокрема, кому необхідно про це знати. Ми та вся держава зацікавлена у фортифікації та доброму забезпеченні нашого міста Львова, як метрополії Руського воєводства, а це без більших коштів, а також без значної потреби у різній деревині не може бути. Тому ми вважали, що (потрібно) дозволити згаданому місту Львову вільний вируб (лісу) в крехівських та мервицьких пущах та лісах* на 10 років, відповідно до даної нашої грамоти дозволяємо. Так, щоб їм без усякої перешкоди в згаданих пущах та лісах деревину будь-якого виду за потребою було вільно рубати, вивозити протягом того часу, як на побудову і виведення башт, огорож, мостів, шляхів, паль, труб, якими вони здалека воду до міста тягнуть, так і на ремонт старих (укріплень) і на всяку громадську потребу того міста. Це до відома кожного, кому це потрібно знати, доводимо, а особливо орендарям згаданих пущ та лісів, сучасним і що в майбутньому будуть, наказуємо, щоб згадане місто Львів при тому дозволі вільного вирубу аж до вищевказаного часу цілком та непорушно зберегли та в ні в чому не перешкоджали, ані не дозволяли, щоб перешкоджали (інші), задля нашої ласки. На що, нашою рукою підписавшись, коронну печатку наказали притиснути. Дано у Варшаві 20 квітня, року Божого 1654. Місце печатки.

Ян Рожицький, секретар його королівського маєстату.

* Крехівські та мервицькі ліси розташовані на північ від Львова в околицях м.Жовкви.

193

1658 р., квітня 30, Познань

Ян Казимир наказує не стягувати з міста Львова грошові кари через неучасть у посполитому рушенні, оскільки місто було звільнене від нього королівським рескриптом

Облята: ЦДІАУЛ. - Ф.9. - Оп.1. - Спр.406. - Арк.599-600.

Jan Kazimierz z łaski Bozey krol Polski, wielkie xiąze Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Zmudzkie, Inflantskie, Smolenskie, Czerniechowskie, a Szwedzki, Gotcki, Wandalski dziedziczny krol. Wszem wobec y kazdemu zosobna, komu to wiedziec nalezy ninieyszym pisaniem naszym oznaymuiemy. Iz iakosmy osobliwym rescriptem naszym roku blisko przeszłego staiąc obozem pod Krakowem tysiącnego szescsetnego piędziesiątego siodmego dnia czwartego miesiąca Wrzesnia z pewnych a słusznych przyczyn miasto nasze Lwow od pospolitego ruszenia cale uwolnili, tak y w tym roku iezeliby do niego declaruiemy, iezeliby ich, kto miał porywac y condemnaty iakie otrzymywac, ze znaczney paeny ex arbitrio judicii nostri nie uydzie. Co do wszytkich komu to wiedziec nalezy, osobliwie regimentarzom pospolitych ruszen woiewodztwa Ruskiego ziemie Lwowskiey, takze urzędow naszych wszelakich przy tym wszytkiey in generi szlachty tameczney y innych poddanych naszych donosząc wiadomosci, rozkazuiemy, aby pomienione miasto nasze Lwow y wsi iego mieyskie y radzieckie przy tym exempcie naszym zachowali, ani na nim y na wsiach iego o nie wyprawienie na pospolite ruszenie zadnych wzwysz pomienionych condemnat otrzymywac nie wazylisie, dla łaski naszey. Na co dla lepszey wiary przy podpisie ręki naszey pieczęc koronną przycisnąc rozkazalismy. Dan w Poznaniu dnia trzydziestego miesiąca Kwietnia, roku Panskiego tysiącznego szescsetnego piędziesiątego osmego, panowania krolestw naszych polskiego y szwiedzkiego.

Jan Kazimierz krol.

Albrycht Laskowski secretarz jego krolewskiey mosci. Locus sigilli minoris cancellariae regni.

Ян Казимир, Божою ласкою король (*титулатура*). Усім загалом і кожному зокрема, кому необхідно про це знати, повідомляємо. Якось ми особливим нашим розпорядженням, стоячи обозом під Краковом минулого року 1657 дня четвертого вересня з певних та слушних причин наше місто Львів звільнили цілком від посполитого рушення*, і в тому році відповідно до цього (розпорядження) повідомляємо. Якщо хтось би змушував їх (міщан) та будь-які засудження видавав, то значну кару за рішенням нашого суду отримає. Всім, кому це потрібно знати, доводячи до відома, особливо регементарям посполитих рушень Львівської землі Руського воєводства, також нашим всіляким урядам, при цьому загалом усій шляхті та іншим нашим підданим, наказуємо, щоб згадане місто Львів та його міські і раєцькі села при цьому нашому звільненні зберегли, та йому (місту) і його селам за не виправу на посполите рушення жодних вищезгаданих засуджень не сміли вчиняти. Тому для кращого довір'я біля підпису нашою рукою нашу коронну печатку наказали притиснути. Дано в Познані 30 квітня, року Божого 1658, наших панувань - польського та шведського. (...).

Ян Казимир, король.

Альбрихт Лясковський, секретар його королівськго маєстату. Місце малої печатки королівської канцелярії.

* Посполите рушення - загальна військова мобілізація спочатку всього чоловічого населення, а потім, в основному, шляхти. Міста у випадку посполитого рушення, як правило, платили податок.

194

1658 р., серпня 8, Варшава

Ян Казимир за заслуги в боротьбі з ворогами Речі Посполитої зрівнює Львів і його мешканців в правах і вільностях з Краковом та Вільнюсом, за якими вони зрівнюються з шляхтою, можуть купувати земельні маєтки і мають право через своїх делегатів підписувати обрання королів

Облята: ЦДІАУЛ. - Ф.9, оп.1, спр.407, арк.298-303.
Опубл.: Jawor., s.46-49.
Перекл.: Jawor., s.49-51 (польський).

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Joannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae, Czerniechoviaeque, necnon Suecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Notum testatumque facimus, quorum interest huius et futuri saeculi hominibus universis et singulis. Supremam regum, principumque maiestatem non solum armis decorari, sed etiam iustitia, quae suum cuique aequa vel praemiorum, vel poenarum lance distribuit, oportet irradiari. Ut nimirum non solum eorum, qui obsequium illis debitum excusserunt et reverentiam exuerunt, victores existant, sed praeterea eis, qui constanti fide et erecto obsequio insignes celebrantur, ornamentis illustrent et fiant, tam hostibus, rebellibusque formidando, quam fidis et constantibus benigni et munifici. Quorum utramque viam favente lumine per quod reges regnant et magnis nostris vigiliis ac laboribus hoc fatali rerum temporumque per regnum nostrum motu, non infeliciter perfecimus. Et bellicos quidem sudores nostros immanes hostes vel a nobis auspicato fugati, vel acceptis conditionibus in gratiam recepti, cognoscunt et multae provinciae post hoc, quod se proxime convoluit atque elapsum est decennium, auspicatis nostris successibus caelitus praestitis iterum ditioni Polonae nostroque adnexae sceptro protestantur. Omnes vero subditi, iustitia (sive poenae et supplicia indelinquentes, sive praemia et merces in bene merentes spectentur) felicissimi reguntur. Et cum iam multis fidem et constantiam in nos et rempublicam nostram inter tot discrimina rerum professis

benignitate et munificentia regia abunde contestati sumus, par est, ut civibus Leopoliensibus eadem impatiamur, qui fide, constantia, obsequio pro nobis et republica toties testatis iure merito ante alios gloriari possunt imo et documento ad consequentem aetatem futuri sunt, non adeo virtutum sterile saeculum hoc fuisse, ut non et bona exempla post futuris etiam imitanda gloriose prodiderit. Sane Leopolis civitatum nostrarum in Russia facile princeps, de ea quam antiquissimis temporibus a decoris ingeniis in annalibus variarum virtutum meruit commendationem, excludit dubio procul prolixa argumenta. Nuper sane cum Cosacorum rusticanorumque nostrorum rebellis et incodita multitudo dubium et formidabile bellum regno nostro inferret et Tartarorum immuni colluicie in vindicias iniquae causae, adscita, urbes Roxolanorum aut vi caperet, aut terrore concuteret, Leopolis tamquam immobile saxum contra hostium impetus et occultas technas stetit. Iam autem cum ad Zboroviam exercitus noster nocturnis diurnisque laboribus magno animo et cxcelso exantlatis fractus esset, eum Leopolis, vera omnium confessione militum altrix refecit et reipublicae aere slto subvenit. Ad oppidum Berestecko Russiae cognomine dictum vehendis bellicis machinis eques suppeюiitatis ad castra nostra innumero ferme exercitu refecta alimentis, non sine dispendio sacramento, firmatam publice patefecit fidem. Ad Zvancum transactio et ipsa Tyrae littora ad invidias annorum ad iniuriam saeculorum Leopolienses in rempublicam testabantur obsequium cum rebus fortunisque suid attritis et accisis nobis et reipublicae deesse noluerint. Enim vero sensit iterum Cosacus infinita prope Moschorum aliarumque barbararum gentium multitudine mixtus, anno saeculi nostri quinquagesimo quinto, supra millesimum sexcentesimum non immunitatam Leopoliensium virtutem et constantiam, sensit et licet perduellis laudavit, tamen in hostibus virtutes argumento futurus, ita semper esse manifestum, fidei constantis splendorem, ut sicut facis ardens lumen occultari non potest, quin illud omnes videant, sic virtutis claritatem celari non posse quominus hostium etiam animos atque oculos in se convertat. Porro Georgium Rakocium Transylvanorum principem ambitu et violentia regnum nostrum occupare et vi potius, quam causa agere volentem quam animose lis non modo sustinuerint, sed etiam represserint, iam universo Europeo innotuit orbi. Iam vero caetera illa, quae nostri et reipublicae causa in suscipiendis, tractandis et expediendis variorum principum legatis subeunt onera, quae exercitibus nostris eorumque ducibus urgente necessitate exhibent commoda ipsa generis humani conscientia et testatur et ad omnem testabitur posteritatem. Caeterum cum pro muneris nostri ratione et pro ipsius rei aequitate fideles subditos nostros regia gratia fovere ornamentisque, ut memoravimus illustrare debeamus, civitatem Leopoliensem, eiusque omnes nobis et reipublicae iure iurando obnxios, Catholici, Armeni et Graeci ritus cives ac incolas novo splendore cumulare voluimus, ut memorandae virtutis exemplum ad alias urbes nostras habeatur. Quocirca quemadmodum eos, sine ulla Christianarum nationum exceptione, omnes circa antiqua ipsorum a divis praedecessoribus nostris concessa iura, privilegia, consuetudines, constitutiones et decreta (nihil prorsus in illis commutando) conservamus, ita eosdem, posteros illorum ex successura serie nascituros, totamque civitatem in praerogativis Cracoviensis et Vilnesis civitatum (quantum ad iura et titulos nobilitatis spectat) adaequamus, nempe ex unanimi senatus nostri consensu et concordi

equestris ordinis suffragio in generali praesenti omnium ordinum comitio memorati cives Leopolienses electioni regum Poloniae per duos ex Magistratu perpetuis temporibus aderunt, eisdemque subscribent. Bona terrestria, tam iure obligatorio, quam haereditario variis locorum (oneribus reipublicae, per omnia, salvis ac integris) acquirent, in conventibus ordinum regni publicis loco et suffragio gaudebunt, ad osculum manus regiae in comitiis regni, cum internuntiis terrestribus reges salutatari et iisdem valedicturi palam et publice admittentur. Caeteraque omnia licet, hic non expressa, pro expressis, tamen habenda, iure Cracoviensis et Vilnensis civitatum Iibere et sine cuiuspiam impedimento peragendi habebunt facultatem, constitutione Regni in praesentibus comitiis sancita et hoc nostro diplomate ad praemissa omnia mediante. In cuius rei fidem certitudinem et evidentius firmiusque testimonium praesentes manu nostra subscriptas, sigillo maiestatis nostrae regiae communiri mandavimus. Actum et datum Varsaviae in conventu regni generali, die octava mensis Augusti anno Domini millesimo sexcentesimo quinquagesimo octavo, regnorum nostrorum Poloniae decimo, Sueciae undecimo anno. Praesentibus reverendissimo, reverendis, illustrissimo, illustribus, magnificis et generosis Ioanne Tarnowski Leopoliensi archiepiscopo, Andrea Trzebicki Cracoviensi duce Severiae, Casimiro Floriano duce Czartoryensi, Vladislaviensi et Pomeraniae, Ioanne Zawisza Vilnensi, Alberto Tholibowski Poznaniensi, Ioanne Gembicki Piocensi, Venceslao comite de Leszno Varmiensi et Sanbiensi, nominato archiepiscopo Gnesnensi, Ioanne Stephano Wydzga Luceoriensi, Adamo Kos Culmensi et Pomeraniae, Toma Lezynski Chełmensi, Thoma Vieyski Kiioviensi, [...] Białozor Smolenscensi, episcopis, Ioanne comite de Leszno Posnaniensi, Paulo Sapieha Vilnensi et exercitus magni ducatus Lithuaniae supremo generali duce, Grudzinski Kalisiensi, Vladislao comite de Leszno Jenciciensi, [...] Hlebowicz generali capitaneo Samogitiae, [...] Wierzbowski Brestensi, Alexandro Stanislao Beizecki a Beizec Podoliae, Ioanne Tario Lublinensi, Ioanne Kos Culmensi, palatinis; Stanislao a Popow Witowski Sendomiriensi, Ioanne a Pieskowa Skaia Wielopolski Woynicensi, Alexandro Sielski Jenciciensi, Nicolao Bieganowski Podlachiae, castellanis; Georgio comite in Wisnicz Lubomirski regni campiductore ibidem regni, [...] Zawisza magni ducatus Lithuaniae supremis marschalcis, Nicolao a Prazmov, Prazmowski nominato episcopo Luceoriensi, regni, [...] Pac magni ducatus Lithuaniae vicecancellariis, Luca de Bnin Opalinski curiae regni, [...] Łącki magni ducatus Lithuaniae curiae marschalcis, Alberto de Pilca Korycinski praeposito generali Miechoviensi, secretario regni maiore, [...] Sarnowski nominato episcopo Praemysliensi, regni, [...] Sapieha magni ducatus Lithuaniae spiritualibus referendaiis, Andrea Morsztyn regni, [...] Brzostowski magni ducatus Lithuaniae saecularibus referendariis, Valeriano Stanislao Indicki magni ducatns Lithuaniae notario, Andrea Miaskowski maioris, Andrea Olszewski minoris cancellariae regni regentibus, [...] Lubowiecki nunciorum terrestrium marschalco, iudice terrae Cracoviensis, Andrea a Potok Potocki castrorum regni metatore, capitaneo Winnicensi, Petro de Ossa Ozga succamerario Leopoliensi, Francisco Dubrawski succamerario Praemysliensi, Martino Madalinski capitaneo Praemysliensi, Gasparo Woiakowski subiudice terri, Ioanne Woiakowski subdapifero Praemysliensi, Mathia Ustrzucki subiudice terrae Sanocensis, Stanislao

Baczynski cancellario sacrae regiae maiestatis et praesentis diplomatis notario et aliis plurimis nobilibus et incolis regni et magni ducatus Lithuaniae ad praesentem conventum regni generalem Varsaviae congregatis.

Ioannes Casimirus rex. Locus sigilli appensi maioris cancellariis regni.

Andreas Miaskowski regens cancellariae maioris regni.

В ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Ми Ян Казимир, Божою ласкою (*титулатура*). Повідомляємо і робимо відомим усім і кожному зокрема, кому про це необхідно знати, сучасникам і що в майбутньому будуть. Найвищий маєстат королів та володарів повинен просвітлювати всіх не лише шляхом зброї, але й також справедливістю, що зарівно кожному, як нагороди, так і покарання надає. І то не лише тим, які необхідний обов'язок виконали і послужили нам, але особливо тим, що постійною вірністю та послухом уславилися, то прославляють прикрасами і роблять це на острах для неприятелів і бунтівників, так і добрий приклад для вірних і постійних. Пройшли ми за ласкою просвітлення тією двоякою дорогою, на якій королі правлять і посеред великих наших прац і турбот у тому нещасному замішанні речей і часів у нашому королівстві; про велетенську нашу воєнну працю дізналися наші недруги, щасливо нами підкорені, або щасливо нами переможені, або, які піддавшись, прийняті до ласки, про що свідчать чисельні провінції, після того, що відбулося в останньому десятилітті і внаслідок щасливих успіхів, що надали нам небеса, знову поверненні до польського панування і нашого скипетру. Однак усі піддані тішаться справедливим управлінням (як з огляду кар і покути для вірних, так і нагород і заслуг для добре заслужених). І коли багатьом, які нам і державі в тих небезпечних справах проявили вірність і постійність, ми виявили королівську ласку і щедрість, погоджуємося, щоб її також виявити львівським міщанам, які постійністю, вірністю, послухом стільки разів нам і державі засвідчили, цілком слушно можуть похвалитися і засвідчити на майбутні часи, що наше століття не було позбавлене чеснот, що показало добрі приклади, гідні наслідування, навіть для прийдешніх. Саме Львів, що є першим з наших міст на Русі, не потребує широких доказів, про те, як від найдавніших часів заслужив собі на розголос в анналах про свої чесноти через свій світлий розум. І тепер, коли повстання козаків і наших збунтованих селян принесло тяжку і страшну війну до нашої держави, які (козаки), взявши собі татарів за спільників злої справи, руські міста або силою здобували, або острахом настрашували - Львів став ніби нерухомою скелею проти нападу неприятелів і (був) закритий для обману. І коли під Зборовом* наше військо було вже втомлене нічними і денними роботами, вичерпавши свою мужність і піднятий дух, у той час Львів відповідно до зізнань військових, як правдиве джерело, підкріпив і допоміг державі своїми грішми. Під містом, що носить українську назву Берестечко**, надав коней з метою перевезення військових машин до нашого обозу і нагодував справді незліченні війська, виявив публічно вірність твердою присягою. Угода під Жванцем*** і самі береги Дністра всупереч часу і наперекір вікам будуть свідчити про послуги львів'ян

для держави, які, навіть зі шкодою для своїх справ і маєтків, не хотіли позбавитися нас і держави. Також другий раз дізнався козак, з'єднаний з багатьма загонами московитян та інших варварських народів, року нашого століття 1655[4]*, про незмінну хоробрість і постійність львів'ян, і хоча зрадливий, але похвалив мужність своїх неприятелів. Так завжди виявляється, що блиск постійної вірності, подібний блискові горючого смолоскипу, не може бути погашеним, щоб його всі не могли не бачити, так блиск чесноти не може бути прихованим, щоб не привернути до себе душі та очі, навіть неприятелів. А далі, відомо вже всьому європейському світу, що князя Семигороду Юрія Ракоція[5]*, який подумки і гвалтом прагнув зайняти наше королівство і з ними (львів'янами) до переговорів вдавався, вони не лише стримали, але й відкинули. І нарешті, сама людська освідомленність є свідченням і у всі часи буде свідчити про ті всі тягарі, які вони терплять у всіх тих наших і державних справах, приймаючи, пригощаючи і далі висилаючи послів різних володарів та надаючи позичок багатьом нашим військам та їхнім проводирям в разі крайньої потреби. Отож, коли з нашої щедрості і для слушності самої речі ми звикли, як вищезгадано, наших вірних підданих нашою ласкою і прикрасами обдарувати, так само прагнемо новою честю наділити місто Львів і всіх його міщан і жителів, які правно нам і державі є підданими, католицького, вірменського і грецького обряду для прикладу пам'ятної мужності для інших міст. Для цього також їх без жодної різниці християнських обрядів зберігаємо у давніших їх правах, привілеях і звичаях, наданих нашими попередниками, (нічого в них не змінюючи), а понад це їх та їхніх правних нащадків і ціле місто Львів з прерогативами міст Кракова і Вільна (що відносяться до шляхетських прав і титулів) зрівнюємо і також з одностайної згоди нашого сенату і голосів вищого (шляхетського) стану на даному вальному сеймі (вирішуємо), що згадані львівські міщани мають брати участь у виборі польських королів на вічні часи і той вибір підписувати за посередництвом двох зі свого магістрату; можуть набувати земські маєтки в різних місцях, як правом застави, так і спадковим (правом), (зберігаючи у всьому і не порушуючи державних тягарів) і допускатимуться до цілування королівської руки на сеймах разом із земськими послами та до поздоровлення королів. І нарешті, все тут незгадане, як ніби згадане, має бути врахованке, хай роблять згідно з правами міст Кракова і Вільно вільно і без перешкоди, на підставі коронної конституції, ухваленої на даному сеймі[6]* і в розвиток нашого диплому, виданого на її підставі. Для зміцнення справи і певнішого засвідчення дану грамоту, підписану нашою рукою, наказали зміцнити нашою королівською маєстатичної печаткою.

Діялося і дано у Варшаві на вальному сеймі королівства 8 серпня, року Божого 1658, нашого панування в Польщі десятому (році), шведського - одинадцятого. В присутності (*список свідків*).

Ян Казимир король.

Андрій Мясковський регент великої королівської канцелярії.

* Зборівська битва козацько-татарським та польським військами відбулася у серпні 1649 р.

** Під Берестечком 28-30 червня 1651 р. пройшов генеральний бій, який закінчився перемогою польського війська.

*** Угоду під Жванцем підписано 15 грудня 1653 р.

[4]* Облога козацьких та московських військ Львова тривала з 29 вересня до 8 листопада 1655 р.

[5]* Трансильванський князь Юрій Ракоцій облягав Львів у 1657 р.

[6]* VL. - T.IV. - S.550.

1660 р., жовтня 16, Самбір

Ян Казимир продовжує на 4 роки звільнення міста Львова від сплати всіх податків, окрім акцизи, яке було надане за сеймовими конституціями 1649 р. і 1658 р.

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.110, арк.134. Папір: 21,3х32,5 см. Напис: "Prorogatio libertatiey miastu Lwowu iuxta constitutiones regni 1649 et 1658 do lat czterech, anno 1660" (XVII). На папері під текстом, і захоплюючи текст, відтиснена печатка: Gum., XXVII, 107.

Jan Kazimierz z Bozey łaski krol Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Zmudzkie, Inflantskie, Smolenskie, Czerniechowskie a Szwedski, Gotski, Wandalski dziedziczny krol. Oznaymuiemy ninieyszym pisaniem naszym, wszem wobec y kazdemu zosobna, komu to wiedziec nalezy. Jakozmy miasto nasze Lwow w roku tysiacznym szescsetnym czterdziestym dziewiątym przez constitutią seymową, takze osobliwą blisko przeszłego seymu koronnego, constitutią y rescryptem naszym od wszelakich rzeczypospolitey podatkow do lat czterech uwolnili, tak y teras bardzo wiadome maiąc wielkie odwagi, y koszty, ktore na rozne okupy pod czas cięszkiego oblezenia Kozackiego, Moskiewskiego y Węgierskiego, dotrzymuiąc nam wiernego poddanstwa, stateczney y nigdy nienaruszoney wiary, łozeli, a oraz stosuiąc się do constitutiey wyzey wyrazonych, tosz miasto nasze Lwow, miesczan, kupcow y wszytkich obywatelow Lwowskich mieyskiey jurisdictiey podległych od tychze wszytkich rzeczypospolitey podatkow, mianowicie od płacenia pogłownego od siebie, czeladzi mieyskiey y tych wszytkich, ktorzy kolwiek, tam w miescie, iako y na przedmiesciach pod jurisdictią mieyską zostaią, więc y od płacenia poborow, podymnych, soszow, koronaceynych y podwodnych pieniedzy y innych wszytkich publicznych contributiey, podatkow y cięzarow iakim kolwiek imieniem nazwanych, teraz uchwalonych y ktore na potym uchwalone będą (oprocz accyzy, ktora tey libertatiey podlegac nie ma) ex senatus consulto tym rescriptem naszym uwolnic y libertatią do lat czterech prorogowac umyslelizmy, iakosz y proroguiemy y teraznieyszym listem naszym od wsytkich wzwyz mianowanych podatkow u(walniamy). Co do wszytkich, komu to wiedzieć nalezy, osobliwie iednak wielmoznego podskarbiego koronnego, takze poborcy, exactorow ziemie Lwowskiey podatkow publicznych, tudziesz urzędow tamecznych wszelakich,

vigore laudi seymiku partykularnego, postanowianych y ordynowanych, donosząc wiadomosci, rozkazuiemy, aby pomienione miasto nasze Lwow, miesczan, kupcow y wyzey pomienionych wszytkich obywatelow przy constitutiach przerzeczonych y teraznieyszey libertatiey naszey całe y nienaruszenie (cassuiąc przytym, znosząc y annihiluiąc wszytkie, ieżliby się iakie wzgledęm pomienionych constitutiey y podatkow publicznych, w ktorym kolwiek sądzie y urzędzie znaydowały abo staneły condemnaty) zachowali dla łaski naszey y pod ostroscią win na contraventorii praw koronnych uchwalonych. Na co dla lepszey wiary przy podpisie ręki naszey pieczęc koronną przycisnąc rozkazalizmy. Dan w Samborze dnia XVI miesiąca Pazdziernika, roku Panskiego MDCLX, panowania krolewstw naszych Polskiego XIII, Szwiedskiego XIII roku.

Jan Kasimierz krol.

Andreas Miaskowski. Ad presentem regens cancellarii regiae. Prorogatia libertatiey miastu Lwowu.

Ян Казимир, Божою ласкою король (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо усім загалом і кожному зокрема, кому необхідно знати. Ми якось наше місто Львів у 1649 році звільнили нашою сеймовою конституцію, також особливо конституцію недавно минулого коронного сейму та нашим рескриптом від усіляких державних податків на чотири роки; так і тепер, знаючи багато про відвагу та кошти, які склали (міщани) на різні відкупи під час тяжких козацької, московської та угорської облог, дотримуючись вірного нам підданства, статечної та ніколи не порушеної вірності, а також повертаючись до вищеназваних конституцій, те наше місто Львів, міщан, купців та всіх львівських жителів, підлеглих міській юрисдикції, від тих всіх державних податків, а саме аід сплати поголовного від себе, міської челяді і тих усіх, які всюди, як в місті, так і на передмістях під міською юрисдикцією залишаються, отже від сплати поборів, подимних, шосів, коронаційних грошей та від підвод та інших усіх публічних контрибуцій, податків та тягарів, яким би іменем не називалися, що тепер ухвалені і які потім будуть ухвалені (крім акцизу, яка цьому звільненню не має підлягати), при консультації з сенатом, тим нашим рескриптом вважали звільнити та продовжити звільнення до чотирьох років, відповідно й продовжуємо і даною нашою грамотою від усіх вищезгаданих податків звільняємо. Стосовно всіх, кому це необхідно знати, однак особливо вельможному коронному підскарбію, також збирачам публічних податків Львівської землі, також всіляким тим урядам, що згідно з ухвалою партикулярного сейму є поставлені і встановлені, доводимо до відома, наказуємо, щоб згадане наше місто Львів, міщан, купців і вищеназваних усіх жителів при згаданих конституціях у даному нашому звільненні цілком та непорушно (при тому скасовуючи, відміняючи та знімаючи всі засудження, які були або будуть в будь-якому суді або уряді, якщо (суперечні) згаданим конституціям та (збору) публічних податків) зберегли задля нашої ласки і під суворістю кар, ухвалених на порушників коронних прав. Для чого на краще довір'я з підписом нашої руки наказали коронну печатку притиснути. Дано в Самборі 16 жовтня, року Божого 1660, панування наших королівств: польського - 8, а шведського - 13 року.

Ян Казимир король.

Андрій Мясковський, дотепер регент королівської канцелярії. Продовження звільнення міста Львова.

* Див. VL. - T.V. - S.135.

** Акциз - міський подоток, що визначався від обороту у вигляді відсотку вартості товарів, проданих на ринку.

196

1661 р. (?), травня 30, Варшава

Ян Казимир за заслуги в боротьбі з ворогами Речі Посполитої зрівнює Львів і його мешканців в правах і вільностях з Краковом та Вільнюсом, за якими вони зрівнюються з шляхтою, можуть купувати земельні маєтки і мають право через своїх делегатів підписувати обрання королів

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.752. Пергамент у вигляді зошита з шести аркушів, розміром: 37х26,7 см. в обтягнених червоним атласом напівтвердих обкладинках. Ініціал "N". Написи: "Feria quarta post dominicam Rogationum proxima, anno Domini millesimo sexcentesimo septuagesimo sexto. Ad personalem nobilium et spectabilium Alberti Kupinski proconsulis, Joannis Stephani de Ryppa Ubaldini consulis civitatis sacrae regiae maiestatis Leopoliensis in Russia praesentis diplomatis serenissimi divae memoriae Joannis Casimiri regis Poloniarum, civitati praesenti adaequando eandem libertatibus praecipuarum civitatum Cracoviensis in Minori Polonia et Vilnensis in Magno Ducatu Lithuaniae gratiose collati, oblationem officium praesens castrense capitaneale Leopoliense praesens diploma serenissimi divae memoriae Joannis Casimiri regis Poloniarum civitati praesenti Leopoliensi super libertates inde tum suscepit et actis suis ingrossari fecit. J. Ab. V." (XVII), "Cancellariatu illustrissimi et reverendi in Christo patris domini Nicolai in Praïmow Praïmowski episcopi Luceoriensis et Brestensis, supremi regni cancellarii, abbatiae Sieciechoviensis perpetui administratoris, ad ecclesiam sancti Michaelis in arce Cracoviensi praepositi" (XVII). Печатка відсутня.

Транс.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.776 (див. док. №199).

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.135, арк.11-13зв; ЛНБ. - Ф.5 (Осолінських), спр.515, арк.36-39.

Опубл.: Zimorowicz, s.330-337; Jawor., s.52-56.

Регест: Каталог, №916.

Перекл.: Jawor., s.57-59 (польський).

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kiioviae, Wolhyniae, Livoniae, Smolensciae, Czerniechoviaeque, necnon Svecorum, Gottorum, Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus litteris nostris, universis et singulis, cuiuscunque status et conditionis hominibus, nunc et post futuris. Eam esse omnibus imperatoribus, regibus et coronatis

principibus a supremo regnatore hominum Deo, concessam praerogativam et supra alios mortales vicariam datam potestatem, ut non solum in armamentariis suis ad subiugandos hostes et continendos in obsequio rebelles, bellica servent instrumenta, verum etiam ad remunerandos fideles subditos in gazopliilaciis suis, laureas habeant et palmas, talique ratione maiestatem suam, hinc poenis armatam, inde praemiis ornatam, hostibus quidem formidabilem, amicis vero faciant amabilem. Quod utrumque sub felicibus regis regum auspiciis. Nos quoque qua pace, qua bello, domi forisque praestare et exequi conati sumus et maiori in parte pro viribus nostris praestitimus. Et bellicas quidem expeditiones nostras felices successus sub signis propitii numinis sortitas esse, si quidem[1] hostiles exercitus pars caesi, pars fugati, partim acceptis conditionibus in gratiam recepti, vel nobis tacentibus abunde loquuntur, multae provinciae postliminio sub ditionem nostram revocatae longum fatebuntur, signa de hostibus rapta hucusque recognoscunt. De nobis vero et de regno nostro bene meritis praemia et decora per nos collata, multi in amplissimum ordinem equestrem recepti, multi annulis more nobilitatis Romanae a nobis donati fatentur, neque posteri eorum conticescent. Sola Leopolis ornamentum munimentumque primarium Russiae, ore totius regni apellata, prolixae fidelitatis, constantiae, promptitudinis suae, toties nobis Reipublicaeque Polonae evidentibus approbatae argumentis, debita exspectat stipendia, quotidie maiestati nostrae regiae irremunerata representans merita. Etenim creperis hisce belli temporibus, vel ipsa pace saevis, non una tempestas, regno nostro iam impendens, ad tres scopulos, urbi Leopoliensi per summum in terris Christi vicarium pro insigni datos, allisae, tumentes suos fluctus fregit. Non uno telo manu 1inimica in perniciem aquilae Lechicae iacto, leo gentilitius civitatis eiusdem se induit. Leopolis suquidem, servilem rebellionem Cozacorussicam, e militia Zaporohiana Tartaricaque ante annos duodeviginti in immensum auctam, iamque per ruinas aliarum urbium oppidorumque in excidium nominis Poloni caeco impetu ruentem, obiectu fortunarum suarum detinuit et cum vires eius insanas ferro perfringere non posset, auro emollivit, mora fatigavit. Postmodum iteratis vicibus, totam Russiam, in exitium suum per eosdem Cosacos ante decennium excitam et supra legiones domesticas, numerosas pedestres equestresque copias, e Moschis, Lappis aliisque barbaris gentibus, vel ipsa hyeme sua armatis, conflatas secum trahentem et frustra sacramentum iusiurandi in nomen ducis Moschoviae qua minis, qua promissis extorquere a se tentantem, animose reiecit fidemque nobis, semel datam, ad ultimum servavit. Porro novum Attilam Transylvanum, cum Hunnis redivis et incondita latronum multitudine, urbi suae per integrum mensem incubantem, quam gloriosae idem leo Roxolanus occursu suo, ab ipsis portis retro egerit, sanguinemque potius civium suorum ad oblitteranda pacta defectionis sibi oblata, quam atramentum ad subscribenda obtulerit et fidem nobis iuratam salute propria potiorem duxerit, non modo annales domestici, sed fasti etiam aeternitatis post futuris seculis enarrabunt. Iam vero caetera civitatis eiusdem nobis reipublicaeque nostrae praestita obsequia, quia pene quotidiana et obvia, longa non indigent commemoratione. Siquidem Leopolis, in limine Poloniae Russiaeque velut malleum inter et incudem posita, utriusque provinciae casibus exposita, ambarum experta est fortunam. Etenim aliis civitatibus regni, procul a Marte eiusque fulminibus degentibus,

sola Leopolis castra nostra, primum ad Zborow, postmodum ad oppidum Beresteczko sita, illa quidem re cibaria large subministrata refecit, haec autem vehiculis ad deportandas machinas bellicas opportune iuvit et, quod caput, fortunis regni, assiduis bellorum incommodis, attritis et extenuatis, sola Leopolis aliquoties subvenit, lacunasque aerarii publici, aere collatitio explevit, qua subitaria largitate eius ieiunus exercitus vinculis, quibus se ob stipendia non persoluta benevole induerat, exsolutus, liberis passibus in patriae defensionem processit. Haec itaque rara et insolita civitatis Leopoliensis merita, rara et insolita a nobis exegerunt decora, ut tandem aliquando, tot tantasque virtutes eius regnatrice manu nostra coronemus. Quapropter de plenitudine potestatis nostrae regiae et consensu omnium ordinum regni, ad comitia generalia Varsaviam congregatorum accedente, eandem civitatem Leopoliensem eiusque omnes cives et incolas Catholico Romani, Armenici et Graeci ritus (dummodo legitime iuxta iura et consuetudinem eiusdem civitatis nobis et successoribus nostris sacramento fidelitatis obstricti et devoti sint) eorumque legitimos posteros et liberos ex successura serie nascituros, omnes et singulos virtutibus praestantes atque vitam modo honestiori agentes[2] in iuribus, libertatibus ac praerogativis Cracoviensis et Vilnensis civitatum (quantum ad iura libertatis ac titulos nobilitatis spectat) adaequamus, assimilamus iisdemque praerogativis, quibus memoratae civitates, Cracoviensis et Vilnensis hucusque gaudent, gaudere ac perfrui perpetuis temporibus debere sancimus, statuimus et declaramus. Vigore cuius adaequationis et ad iura praerogativasque equestris ordinis admissionis, memorati cives Leopolienses, electioni serenissimorum regum Poloniae per duos ex magistratu consulari ad id electos et designatos interesse eidemque subscribere, in conventibus regni generalibus et particularibus locum internuntios[3] habere, serenissimos reges Poloniae, pro tempore existentes, cum nuntiis terrestribus per osculum manus regiae salutare iisdemque valedicere, bona terrestria tam in regno dominiisque eidem annexis, quam in magno ducatu Lithuaniae iure haereditario, obligatorio, vel alio quovis contractu licito et legitimo emere, acquirere et ad instar nobilitatis Polonae (oneribus reipublicae per omnia salvis) possidere iterumque eadem bona vendere aut obligare vel modo alio quovis a legibus permisso alienare caeteraque omnia, licet hic non expressa, pro expressis tamen habenda, iure et praerogativa civitatum Cracoviensis et Vilnensis, pari nec dissimili, sine cuiuspiam contradictione et impedimento, agere, tractare, perficere, plenam et omnimodam facultatem et potestatem habebunt, constitutione regni in comitiis generalibus in anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo octavo, tum etiam in conventu generali in anno millesimo sexcentesimo quinquagesimo nono celebratis, hocque diplomate nostro ad praemissa (nihil tamen antiquis iuribus, praerogativis et immunitatibus civitati Leopoliensi servientibus per praesentes derogando) mediantibus. In cuius rei fidem praesens diploma manu nostra subscripsimus et sigillo maiestatis nostrae in firmius testimonium communiri iussimus. Actum et datum Varsaviae in conventu regni generali, die [...] mensis [...] anno Domini MDC [...] regnorum nostrorum Poloniae [...], Sveciae [...][4] anno. Praesentibus reverendissimo, reverendis, illustrissimo, illustribus, venerabilibus, magnificis et generosis: Venceslao comite de Leszno archiepiscopo Gneznensi, legato nato, primate, primoque principe, Ioanne Tarnowski archiepiscopo Leopoliensi, Andrea Trzebicki Cracoviensi duce

Severiae, Casimiro Floriano duce de Klewan, Czartoryski Vladislaviensi et Pomeraniae, Ioanne Dowgiaio Zawisza Vilnensi, Alberto Tolibowski Poznaniensi, Ioanne Gembicki Plocensi, Ioanne Stephano Wydzga Varmiensi et Sambiensi, Nicolao in Prazmow Praïmowski Luceoriensi et Brestensi, supremo regni cancellario, Stanislao Sarnowski Praemyslensi, Adamo Koss Culmensi et Pomeraniae, Thoma Lezycski Chełmensi, Thoma Uieyski Kiioviensi, Georgio Białozor Smolenscensi, episcopis, Stanislao a Potok in Podhayce Potocki Cracoviensi, supremo exercituum regni duce, Carolo Grudziński Poznaniensi, Paulo Ioanne Sapieha Vilnensi, supremo exercituum magni ducatus Lithuaniae duce, Petro de Bnin Opalinski Calissiensi, Vladislao comite de Leszno Lancitiensi, Georgio Carolo Hlebowicz generali capitaneo Samogitiae, Ioanne in Zamoscie Zamoyski Sandomiriensi, Hieronimo Wierzbowski Siradiensi, Alexandro Stanislao a Bełzec Bełzecki Podoliae, Ioanne de Szczekarzowice Tarło Lublinensi, Stephano a Czarncza Czarniecki terrarum Russiae, Demetrio Ianussio Korybuth duce in Wisniowiec et Zbaraż Beizensi, Andrea a Potok Potocki Bracławiensi, Ioanne Koss Culmensi, palatinis, Stanislao a Popow Witowski Sandomiriensi, Ioanne a Pieskowa Skała Wielopolski Woynicensi, Alexandro Sielski Gneznensi, Andrea Maximiliano Fredro Leopoliensi, Nicolao Bieganowski Camenecensi, Andrea Przyiemski Culmensi, Ioanne Francisco Lubowicki Wołhyniae, Stanislao Sawicki Brestensi, castellanis, Georgio comite in Wisnicz Lubomirski supremo marschalco et exercituum regni duce campestri, Christophoro in Bakszty Zawisza magni ducatus Lithuaniae marschalco, Ioanne Casimiro a Krasne Krasicski supremo regni thesaurario, Christophoro Pac magni ducatus Lithuaniae cancellario, Luca de Bnin Opalinski curiae regni, Theodoro Lacki curiae magni ducatus Lithuaniae marschalcis, Ioanne comite de Leszno regni, Alexandro Naruszowic magni ducatus Lithuaniae procancellariis, Alberto de Pilca Korycinski praeposito generali Miechoviensi, secretario regni maiore, Andrea Olszowski praeposito Poznaniensi, Andrea Morsztyn regni, Cypriano Paulo Brzostowski magni ducatus Lithuaniae referendariis, Valeriano Stanislao Indycki archidiacono Vilnensi, magni ducatus Lithuaniae notario, Theodoro Denhoff' succamerario regni, Andrea Miastkowski abbate Praemetensi, maioris, Ioanne Gninski succamerario Pomeraniae, minoris cancellariatum regni regentibus, Michaele Casimiro duce in Ołyka et Nieswież Radziwłł magni ducatus Lithuaniae pocillatore, nuntiorum terrestrium marschalco, Ioanne Clemente a Ruszcza Branicki dapifero regni, Venceslao comite de Leszno incisore regni, Evaristo Ioanne a Bełzec Bełzecki capitaneo Wyszogrodensi et camerae nostrae notario, Adamo Kotowicz magni ducatus Lithuaniae notario, Hilario Czyż succamerario Vilnensi, Nicolao Zabicki succamerario Gostinensi, Vladislao Lubowicki iudice generali Cracoviensi, Remigiano de Otok Zaleski pocillatore Poznaniensi, Stanislao Kozuchowski dapifero Calissiensi, Christophoro Zegocki vexilifero Poznaniensi, Martino Debicki vexilifero Sandomiriensi, Ignatio Michałowski capitaneo Krzepicensi, Ioanne Chrapowicki vexilifero Smolenscensi, Andrea a Potok Potocki capitaneo Haliciensi, Casimiro Zapolski dapifero Brestensi, Floriano Orchowski dapifero Chełmensi, Stephano Liduchowski succamerario Krzemenecensi, Alberto Miastkowski vexillifero Novogrodensi, Stanislao Widlica Domaszowski capitaneo Łukoviensi, [...] Rudzinski vexilifero Czerscensi,

Alberto Tomisławski, Adriano Lasocki dapifero Wyszogrodensi, Casimiro Cieciszowski vexillifero Livensi, Thoma Gociowski iudice terrae Nurensis, [...] Iabłonowski notario terrestri Nurensi, Alberto Mleczko capitaneo Mielnicensi, Iacobo Zbnienski iudicae terrae Dobrzynensis, Vladislao de Nagiowice Rey curiae regiae thesaurario, Neokorczynensi capitaneo, Samuele a Prazmow Prazmowski curiae regni[5] vexillifero, Mathia Ustrzycki subiudice terrae Sanocensis vicecapitaneoque Praemysliensi, Vladislao Szmeling stabuli regni vicepraefecto, Ioanne Zaleski culinae regni[5] praefecto, [...] Breza capitaneo Wałecensi, Ioanne Opalinski capitaneo Odolanoviensi, Petro Debinski Cracoviensi, Stanislao a Lipie Lipski Plocensi, Varsaviensi, Bonaventura Madalinski Gneznensi, Casimiro Szczuka praeposito Varsaviensi, Ioanne Małachowski Leopoliensi et Varsaviensi, Nicolao Leżyński Cracoviensi, [...] Zakrzewski, [...] Kotowicz Vilnensi, canonicis, Gabriele a Prazmow Prazmowski notario castrensi Varsaviensi, Casimiro Kotowski iudice terrestri Varsaviensi, Stephano Pracki subiudice Varsaviensi, Iacobo Szwarnicki vicecapitaneo Mariaeburgensi, Ioanne Ignatio Bakowski succamerario Culmensi, Adriano Kitnowski surrogatore Głuchoviensi, Stephano Piaseczenski subdapifero Bracłaviensi, Ludovico Woroszyllo vexilifero Zytomiriensi, Chrisostomo Gizycki iudice terrae Wielunensis, Laurentio Kossowski pincerna Lancitiensi, Stephano Niemierzyc succamerario Kiioviensi, Stanislao Zareba iudice Sandomiriensi, Stephano de Wronow Xieski notario et burgrabio castrensi Cracoviensi, Valeriano Potrykowski succamerario Rozanensi, Christophoro Potocki magni ducatus Lithuaniae incisore, Adamo de Rudnik Biskupski capitaneo Wielunensi, Stephano Sarnowski vexillifero Lancitiensi, Christophoro Kawiecki notario terrestri Podoliae, Andrea Sawicki venatore Mielnicensi, Martino Nieborowski Sochaczoviensi, Ioanne Lipski succamerario[6] Ravensi, Christophoro Rupniowski tribuno Cracoviensi, Petro Opocki pincerna Lublinensi, Spytkone Pstrokonski dapifero Brostensi, Ioanne Duczymiński venatore Ciechanoviensi, Hieronimo Zaboklicki vexillifero Bracłaviensi, Petro Tuchołka notario terrestri Pomeraniae, Alberto Opacki succamerario Varsaviensi, Ioanne Zienowicz marschalco Osmianensi, Iacobo Krasinski succamerario Płocensi, Martino de Obory Oborski capitaneo Livensi, Ioanne Pieniażek thesaurario Praemysliensi, Christophoro Antonio Obrynski succamerario Novogrodensi, Stephano Hankiewicz[7] secretario nostro et actorum metrices regni decretorumque Woihyniae notario, Stanislao Baczynski cancellariae regni et huius diplomatis notario[8], allisque plurimis nobilibus incolis regni et magni ducatus Lithuaniae ad praesentem conventum regni generalem Varsaviae congregatis.

Joannes Casimirus rex.

[1] В **Jawor**. немає *si quidem*. [2] Місце від *virtutibus* до *agentes* є підтерте, у трансумпті 1671 р. стоїть *nemine illorum excepto, atque adeo totam civitatem*. [3] Місце підтерте, замість *internuntios* у трансумпті 1671 р. стоїть *et suffragium*. [4] Залишено місце для вписання дати видання привілею і років правління. [5] В **Jawor**. стоїть *regiae*. [6] В **Jawor**. немає *Sochaczoviensi, Ioanne Lipski succamerario*. [7] В **Jawor**. стоїть *Hankievicio*. [8] В **Jawor.** немає *Stanislao Baczynski cancellariae regni et huius diplomatis notario*.

Ян Казимир Божою ласкою король (*титулатура*). Таким є привілей всіх імператорів, королів та коронованих володарів, даний найвищим Паном людей, Богом, щоб не тільки переховували в своїх арсеналах військові знаряддя для подолання ворогів і утримання в покорі бунтівників, але й мали в своїх садах гілки лавру і пальми для нагороди вірних своїх підданих, і таким чином, свій маєстат, з одного боку оздобивши воєнними покараннями, з другого боку - нагородами, зробили страшним для ворогів, а для друзів - приємним. Одного і другого ми під щасливим пануванням короля королів намагалися досягнути, як у мирний час, так і на війні, вдома і закордоном, і в більшій своїй частині, в міру наших сил досягли. Що також нашим воєнним походам був визначений під знаком сприяючої Божої опіки щасливий підсумок, про що ми хоча і промовчали, ворожі війська широко розповідають, частково розбиті, частково розсіяні, частково після підписання умов прийняті до ласки; також будуть свідчити численні провінції, знову повернуті під наше панування, покажуть тут знаки, відібрані у ворогів. Про нас і наше королівство добре говорять ті, що заслужили нагороди і почесті, про те, що багато хто з них був прийнятий до найдостойнішого шляхетського стану, багато за звичаєм римської шляхти отримали від нас перстені; і їхні нащадки про все це не будуть мовчати. Один лише Львів, названий устами цілого королівства оздобою і охороною Русі, що стільки виявив прикладів своєї охочої вірності, сталості і мужності нам і польській державі, чекає на заслужену нагороду, щоденно надаючи нашому маєстату найвигідніші послуги. Тому що в ті небезпечні воєнні часи не одна буря, що загрожувала нашому королівству, падала на три пагорбки міста Львова, що надані йому найвищим на землі намісником Христа на герб, свої збурені хвилі зламала, не один спис, запущений ворожою рукою на згубу лехітського орла, прийняв на себе гербовний лев того міста. Селянське козацько-руське повстання, незмірно побільшене запорізьким та татарським військом, що впало 18 років тому силою руїни інших міст і містечок на знищення польського імені, Львів стримав, кинувши йому в пащу свої маєтності, і хоча силою заліза його численної сили зламати не зміг, пом'якчивши, затримкою втомив. А потім, десять років тому, ціла Русь, підбурена на свою згубу тими ж козаками, а саме чисельні домашні піші і кінні полки та московські, ляпонські, а також інших варварських народів, що тягнули за собою, даремно намагаючися змусити погрозами і клятвами до присяги вірності московському князю, мужньо відкинув і вірність нам, раз заприсяжену, до кінця зберіг. А далі знову, коли новий семигородський Атила з відродженими гунами і незмірним числом грабіжників його мури цілий місяць облягав, так його славний руський лев від нападу перед своїми брамами затримав, жертвуючи йому кров своїх міщан для оборони, а не - чорнило для підписання договорів, і заприсяжену нам вірність вважав вищою за власне добро, про це не тільки домашні літописи, але й хроніки вічності майбутнім століттям розповідають. А вже інші послуги того міста, засвідчені нам і державі, не вимагають довгого згадування, які є майже щоденні; тим більше, що Львів на межі Польщі і Русі, ніби покладений між молотом і ковадлом, є виставленим на нещастя

обидвох провінцій і обидвох (провінцій) зазнав долю. І коли інші міста королівства живуть далеко від Марса і його блискавок, сам Львів наш обоз спочатку під Зборовом поживою щедро забезпечив, а потім під Берестечком активно допоміг підводами для перевезення військових машин. Тільки Львів стільки разів, коли державний скарб внаслідок стількох воєн був вичерпаний, допоміг і пусту публічну казну наповнив зібраним у себе грошем. Внаслідок цієї невідкладної щедрості голодне військо, звільнене від зв'язків, якими з огляду на невиплачення платні зв'язувалося, звільненим кроком спішило на захист вітчизни. Такого роду виняткові та незвичні заслуги міста Львова вимагали від нас виняткової і незвичної почесті, щоб нарешті й так його великі чесноти нашою королівською рукою коронувати. Для цього також з повноти нашої влади і за згодою всіх станів королівства, зібраних на вальному сеймі у Варшаві, те місто Львів і всіх його міщан та жителів римо-католицького, вірменського і грецького обрядів, як довго згідно з прав і звичаїв того міста нам і нашим наступникам будуть зобов'язані присягою вірності, та їх нащадкам в пізнішому поколінні, всіх разом і кожного зокрема, які відзначаються чеснотами і будуть проводити пристойний спосіб життя*, з правами, вільностями, прерогативами міст Кракова і Вільно, що відносяться до шляхетських прав, вільності та титулів, зрівнюємо і постановляємо, щоб вони тішилися тими самими прерогативами, якими тішаться згадані міста Краків і Вільно, і щоб ними користувалися на вічні часи. Відповідно до того зрівнення і з допущенням до прав і прерогатив шляхетського стану згадані львівські міщани мають право брати участь у елекції милостивих польських королів через двох, вибраних і призначених з раєцького уряду, та її підписувати, на вальних сеймах і сеймиках мають мати місце між послами**, поцілунком руки вітати і поздоровляти милостивих польських королів разом із земськими послами, земські маєтки як у королівстві, так і краях, приєднаних до нього, як у Великому князівстві Литовському, так правом дідичення, правом застави, як і кожним іншим правом, набувати, продавати і так само як польська шляхта володіє, при збереженні всіх державних тягарів, і навпаки також маєтки продавати або засталяти або якимось іншим способом дозволеним правом позбуватися і понад це мають зі всіх інших тут не згаданих прерогатив міст Кракова і Вільно, але як за згадані мають вважатися, користати таким же чином без нічиєї перешкоди і на підставі конституції королівства вального сейму в 1658 р. і відповідно до даного привілею, однак без жодного обмеження прав, вільностей, привілеїв, що віддавна місту Львову слугують. Для довір'я до справи даний привілей підписали і нашою маєстатичною печаткою для кращого засвідчення наказали скріпити. Діялося і дано у Варшаві на коронному вальному сеймі дня (...), місяця (...), року Божого 16(...), нашого панування у Польщі року (...), у Швеції (...). В присутності (*список свідків*).

Ян Казимир король.

* У трансумті 1671 р.: *не виключаючи нікого, отже, все місто*.

** У трансумті 1671 р.: *і голос*.

197

1666 р., листопада 13, Варшава

Ян Казимир надає райцям Львова право вибору опікунів для дітей-сиріт

Облята: МК, 205, k.94-96. Титульний напис копіїста: “Oblata rescripti civitati Leopoliensi pro pupillis servienti”.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.225-228зв.

Ioannes Casimirus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Livoniae, Smolensciae, Czernichoviaeque, nec non Sueccorum, Gottorum Vandalorumque haereditarius rex. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis. Quia nos civitatem nostram Leopoliensem ornamentum et munimentum totius Russiae primarium optimis legibus institutisque salutaribus, quam instructissimam et maxime munitam sub felici regimine nostro habere volentes, utque indies maiora incrementa, non tantum in emolumentis et commodis rerum domesticarum, sed etiam in moribus et vita civili accipiat, mature praevidere cupientes desideria eius salutaria et instituta laudabilia augere et promovere nunquam intermisimus. Cum vero tam ex querelis, magistratus civitatis eiusdem frequenter apud nos depositis, quam et causis actionibusque variis, ad iudicia nostra devolutis probe intellexissemus, tutores pupillorum quoscunque nimirum testamentarios, legitimos et dativos in civitate Leopoliensi non iuxta praescriptum iurium ac legum communium, tam in institutione edicationeque ipsorum pupillorum, quam in dispositione administrationeque bonorum pupillarium sese, gerere ac procedere, verum prava quadam consuetudine et inveterato more, pro lege recepto tutorum memoratorum alios quidem institutione educationeque pupillorum penitus neglecta, vel etiam perperam et incuriose adhibita et procurata, ipsos pupillos neque bonis moribus, neque disciplinis, conditioni et statui cuiuslibet convenientibus, instruere ac instituere, satagere, sed eos cum summo periculo corporum animarumque arbitrio suo relinquere, unde ob defectum et neglectum primaevae institutionis, aetas, lubrica et in vitium cerea, in iuvenes immorigeros, discolos ac pervicaces, postea vero et in cives sibi totique civitati perniciosos degenerent, tales enim cives quaelibet respublica sortitur, quales in teneriori aetate formavit sibi et quodammodo genuit. Alios autem tutores bona pupillaria non iuxta exigentiam legum, sed pro libitu suo administrare et disponere, ita ut frequenter pupilli patrimoniis suis evoluti, bonisque haereditariis variis artibus tutorum exuti innata successione priventur, vel etiam cum tutoribus succo pupillari saginatis ac ditatis ipsi consilii ac peculii inopes, in lites exosas descendere in iisque reliqum aetatis ac patrimonii consumere cogantur, nonnuli litibus necessariis ab ineunte aetate assueti, non neccessariis etiam grandiores facti se se implicant, vitiligatoresque, notabiles, non modo litigatores evadunt. Quorum omnium malorum infinitam seriem ex unico fonte sinistrae nimirum institutionis personarum pupillarim in ordinataeque administrationis bonorum eorundem permanare. Nos advertentes illamque in radice ipsa praecidere volentes hanc perpetuam et nunquam violabilem administrationem nostram circa tutela pupillorum, quorum praecipue cura ad

nos tanquam supremum omnium orphanorum in regno hoc existentium tutorem pertinet, in civitate Leopoliensi per omnes observari, manuteneri, adimpleri, per magistratum autem consularem, serio exequi volumus, mandamus ac praecipimus videlicet, ut cuiuslibet anni, quolibet privilegiato electionis officialium civitatis die e medio magistratus duo consules in patronos pupillorum et quaesitores, inspectores ac censores tutorum cuiuslibet conditionis, status ac nationis existentium, per eundem magistratum consularem Leopoliensem perpetuis temporibus eligantur, nominentur et fastis electionis inscribantur, quibus quidem duum viris per magistratum modo supradicto electis ac constitutis plenam potestatem et omnimodam facultatem, damus, tribuimus ac de plenitudine potestatis nostrae regiae concedimus, pupillos cuiuscunque status, conditionis ac nationis fuerint, magistratui praesentandi, tutores illis in defectu naturalium et testamentariorum ex civibus idoneis et sufficienter possessionatis eligendi, nominandi ab eodemque magistratu approbationem illorum impetrandi, refractarios et sine legitima iuris causa munia tutellae detrectantes, paenalibus etiam decretis ad acceptandam tutoriam cogendi et una cum magistratu compellendi, inventariis bonorum mobilium et immobilium (a quibus omnis tutella sumere debet exordium) per tutores conficiendis, ut integre bona fide conficiantur, curam et praesentiam suam adhibendi, confectis vero et in aliquo inventariis defectuosis contradicendi, iuramenta super veritate inventariorum, praestanda auscultandi. Vel ex causa pietatis et reverentiae parentibus et arcto sangvine iunctis ad annos perfectae aetatis pupillorum (si ita magistratui visum fuerit) differendi, bona mobilia corruptioni obnoxia taxa et hastae subiciendi summasque pecuniarias, tam ex divenditione mobilium corrasas, quam paratas, nec non bona solo fixa pupillorum, in meliorem conditionem pupillarem locandi, disponendi, administrandi, convertendi, utque pupilli institutionem Christianam, tam in probis moribus, quam disciplinis conditioni suae congruentibus, nec non conditionem decentem et viribus peculii sui aequipollentem a tutoribus suis habeant, curam et diligentiam adhibendi procurandique rationes ac calculos administrationis bonorum pupillarium quotannis a tutoribus excipiendi, audiendi auscultandique, defectus illorum ad pravam administrationem bonorum pupillarium magistratui defendendi, susceptos et damnos tutores a munere tutoriali amovendi, aliosque magis idoneos in locum illorum substituendi aliaque omnia quamvis hic non expressa pro expressis haberi volentes, quaecunque in rem, commodum conditionemque meliorem pupillorum visa fuerint, agendi, faciendi, determinandi. Porro magistratui consulari Leopoliensi serio mandamus, ut causas actionesque omnes pupillares, processu summario et compendioso sine dilationibus exemptionibusque quibusvis de plano cognoscat et sine figura ordinarii processus decidat, iudicet ac determinit. Parcendoque sumptibus et impensis pupillaribus appelationem non nisi a sententia definitiva admittat, secus pro gratia nostra, ex debito officiorum suorum et metu legis subsidiariae non facturas. Datum Varsaviae die XIII mensis Novembris, anno Domini MDCLXVI, regnorum nostrorum Poloniae et Sveciae XVIII anno.

Ioannes Casimirus rex.

Stephanus Hankiewicz secretarius regiae maiestatis manu propria.

Ян Казимир, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Ми, бажаючи, щоб наше місто Львів, одне з перших оздоб і укріплень всієї Русі, мало найкращі закони і корисні звичаї, як можна більш було наділене і максимально укріплене під нашим щасливим управлінням, і щоб (отримало) щоденно більше зростання, не тільки у прибутках і зручностях місцевих справ, але також у звичаях і міському житті; бажаючи своєчасно потурбуватися про їхні корисні побажання, ми ніколи не зупинялися, щоб розширити і покращити ухвалені звичаї. Коли ж достатньо дізнавшись, як зі скарг часто складених нам магістратом того міста, так і з різних справ та судових дій, які потрапляють до нашого суду, що будь-які опікуни сиріт, а надто (що стали ними) законно шляхом заповіту, і назначені в місті Львові, але діють і чинять не згідно з визначеними правами і загальноприйнятими законами, я в наставництві й вихованні тих сиріт, так і в розпорядженні та управлінні майном сиріт, але до певної міри неправильною практикою і недавнім звичаєм, прийнятим за закон, коли згадані опікуни наставництвом та вихованням сиріт цілком нехтують або також викривлено і байдуже застосовують і не опікуються, не наставляють, не клопочуться, не навчають тих сиріт ні добрих звичаїв, ні будь-якій науці, відповідній до походження і статусу, але їх у своїй волі при великій небезпеці для тіла і душі залишають, звідки через нестаток і нехтування дитячим вихованням, в юності (стають) ненадійними і піддатливі на недоліки, непокірними, некультурними і непоступливими, а пізніше вироджуються в небезпечних (осіб) для міщан і всього міста, бо міщани будь-якої спільноти таких шукають, які у дитячому віці сформувалися і в певній мірі народилися. А інші опікуни сирітським добром не згідно з належним законом, але на свій розсуд управляють і розпоряджаються, так що часто сироти без своїх спадщин є залишені; спадкові маєтки різними (у них) хитрощами опікунів є забрані, природного успадкування є позбавлені, або також з опікунами, вгодованими і збагаченими сирітським майном, (сироти) бідні на розум та без власності, змушені починати повні ненависті суперечки і на них залишок віку і спадщини витрачати. Деякі (з них), призвичаєні до необхідних суперечок у перехідному віці, до ще більших непотрібних (суперечок) втягуються; (з них) виходять не просто сперечальники, а скандалісти. Тих усіх поганих (суперечок) безкінечний ряд (виходить) з єдиного без сумніву джерела неправильного виховання дітей-сиріт та впливає на правильне керування їх маєтками. Ми, звертаючи увагу та бажаючи, щоб це докорінно вирішити, хочемо, щоб це вічне і ніколи не насильне наше управління щодо опіки сиріт, виключна турбота про яких тільки до нас, найголовнішого опікуна всіх існуючих сиріт у цьому королівстві, якого (управління) у місті Львові всі дотримувалися, зберігали і виконували, хай раєцьким магістратом серйозно здійснюється; наказуємо і розпоряджаємося, а саме, щоб кожного року, у перший день виборів урядовців міста, той раєцький магістрат Львова вічними часами хай вибере, іменує і урочистим вибором запише двох райців з грона магістрату на патронів сиріт та доглядачів, інспекторів та цензорів опікунів будь-якого походження статусу і нації. Тим двом чоловікам, вищеописаним

способом вибраним і встановленим магістратом, даємо, виділяємо і з повноти нашої королівської влади надаємо повну владу і всяку можливість представляти магістрату опікунів для сиріт будь-якого статусу, походження і нації при відсутності природних і визначених заповітами з відомих і достатньо маєтних міщан, а також обирати, номінувати, отримуючи на це схвалення магістрату, непоступливих і тих, що без законної причини і права від обов‘язку опіки відмовляються, караючими декретами до прийняття опіки змушувати і разом з магістратом примушувати; при складанні опікунами інвентарів рухомих і нерухомих маєтків (від яких (інвентарів) всіх опіка повинна починатися), щоб цілком майно вірно було враховане, турботу і свою присутність забезпечувати, а складеним інвентарям, якщо в чомусь помилкові, заперечувати; складання присяг щодо вірності інвентарів вислуховувати; або з причини милосердя та поваги до батька і близьких родичів до досягнення повноліття сиротами (якщо це буде видно магістрату) відкладати (вислуховування інвентарів); при знищенні рухомого добра попередню оцінку і опис давати; суми грошей, складені як з продажу рухомого (майна), так і готівкою, а також майно власне сиріт, для кращої участі сироти розміщувати, розпоряджатися, керувати, використовувати; турботу і ретельність виявляти і дбати, щоб сироти від своїх опікунів отримали би християнське виховання, як чесним звичаям, так і науці, відповідній до свого походження, а також умови, що належать і є рівнозначними (з умовами) людей свого достатку; рахунки керування майном сиріт кожного року від опікунів приймати, вислуховувати і заслуховувати; при відсутності їх (рахунків) при поганому керуванні майном сиріт магістрату повідомляти, підозрілих і обвинувачених опікунів від обов‘язку опіки відсторонювати та іншими (опікунами) більш відповідними на їх місце замінювати та інші будь-які не висловлені (ситуації) бажаємо мати за висловлені, якщо будь-що для справи, зручності та кращої участі сиріт буде бачитися - хай виконують, роблять, визначають. Далі, львівському раєцькому магістрату серйозно наказуємо, щоб справи і судові дії всіх сиріт вирішив, присудив і визначив скороченим і стисненим процесом, без будь-яких відтермінувань і вилучень, не в судовому порядку і без форми звичайного процесу, зберігаючи видатки і витрати сиріт, дозволивши апеляцію тільки від кінцевого рішення, інше хай не робиться задля нашої ласки з обов‘язку своїх урядів і зі страху перед основним (?) законом. Дано у Варшаві 13 листопада, року Божого 1666, нашого панування у Польщі - 1, Швеції- 2 року. (Місце печатки великої королівської канцелярії).

Ян Казимир, король.

Стефан Ганкевич, секретар королівського маєстату, власною рукою.

1669 р., листопада 9, Краків

Михайло підтверджує всі надані Львову ним, його попередниками та іншими світськими та церковними сановниками права, вільності, привілеї, записи, резигнації та інші документи, а особливо видане у Кракові 13 лютого 1649 р. підтвердження привілеїв Яном Казимиром та його ж грамоту від 30 травня 1661 р. про надання шляхетських прав та зрівняння міста в правах з Краковом та Вільнюсом

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.763. Пергамент на двох аркушах: 35,2х27 см. Ініціал "I". Напис: "Confirmatio generalis iurium et privilegiorum civitatis Leopoliensis per serenissimum Michaelem regem Poloniae sub felici coronatione eiusdem. Cracoviae, anno Domini 1669" (XVIII). На шовковому біло-голубо-жовто-малиновому шнурку у бляшаній коробці печатка: Gum., XXXI, №119.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.646, арк.447-449зв.

Регест: Каталог, №937.

ichael Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kiioviae, Wohyniae, Podoliae, Podlahiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, Czernichoviaeque. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis. Inter praecipuas regnantium curas hanc primam et potissimam in esse nobis debere fatemur, ut ii quorum sive votis, sive suspiriis, sive liberis quoque suffragiis inclyti huius regni adepti sumus gubernacula agnoscant reciprocam regalis nostrae beneficentia et promptae voluntatis testificationem. Quam nullo alio efficaciori magis comprobare illis possumus argumento, quam si sub iisdem, quibus sub serenissimis antecessoribus nostris utebantur quiete et pacate vivant, degant quae iuribus et privilegiis, quae licet sacrosanctisssimo ad altare Dei omnibus tenenda et conservanda firmaverimus iuramento, nihilominus ad supplicationem nobilium et spectabilium Martini Anczewski secretarii ac medici nostri, Ioannis Stephani de Rippa Ubaldini consulum, Thomae Crzączowski philosophiae doctoris, secretarii ac syndici civitatis nostrae Leopoliensis, suo ac totius magistratus et communitatis nomine ad praesentiam nostram pro praestando fidelitatis iuramento accedentium, faciendum duximus, ut eorundem omnia iura, privilegia, litteras, decreta, libertates, concessiones, exemptiones, plebiscita, praerogativas et alia omnia munimenta, tam in pargamenea, quam papyracea, per quocunque duces, principes, reges et dominos praedecessores nostros ipsis tam publice, quam privatim, data et concessa, datasque et concesas, iusta et legitima, iustasque et legitimas generaliter confirmata et confirmatas. Nos quoque eadem et easdem praesertim vero serenissimi Ioannis Casimiri praedecessoris nostri charissimi litteras confirmationis generalis privilegiorum eiusdem civitatis nostrae Leopoliensis de data Cracoviae in comitiis augustae coronationis eiusdem die XIII mensis Februarii, anno Domini MDCXLIX, necnon diploma coaequationis cum primariis regni nostri, utpote Cracoviensi et Vilnensi civitatibus a supranominato serenissimo praedecessore nostro et ordinibus regni gratiose saepedictae civitati Leopoliensi eiusque incolis, pro illorum in serenissimos praedecessores nostros

reges Poloniae et totam rempublicam sat abunde praestitis meritis collatum et concessum confirmaremus, roboraremus, innovaremus, approbaremus et ratificaremus. Quorum vel quarum tenores, tam in genere, quam in specie ita, ut generalitas specialitati et specialitas generalitati non deroget et proinde esse ac valere volumus tanquam his litteris nostris de verbo ad verbum inserta insertaeque essent, in quorum vel in quarum usu et possessione hactenus fuerunt et sunt, nullis penitus, exeptis de certa scientia nostra ac de consilio et assensu consiliariorum regni protunc lateri nostro assidentium, respectu ipsius aequitatis et iustitiae, qua iura omnia regnorumque et imperiorum felicitatem, tranquilitatem ac diuturnitatem firmari agnoscimus, hoc nimirum praesenti inaugurati regni nostri tempore, quo leges et ordinationes pro lapsas erigi, erectas firmari, firmatas augeri ac subditorum nostrorum omnium immunitates, libertates et praerogativas, non modo antiquas conservari, verum etiam causa melioris regiminis, ordinatiores institui praedecessoribus nostris regibus Poloniae laudabilis observatio hucusque extitit, in omnibus eorum earumque tenoribus, conditionibus, clausulis, articulis, conditionibus et paragraphis, confirmandas, roborandas, innovandas, approbandas et ratificandas esse duximus, prout in quantum de iure sunt, confirmamus, roboramus, innovamus, approbamus et ratificamus praesentibus litteris nostris, eaque omnia et singula, vim et robur debitae et inviolabilis firmitatis semper obtinere debere decernimus. In quorum omnium maiorem fidem et evidentius testimonium praesentes manu nostra subscripsimus et sigillo regni comminiri mandavimus. Datae Cracoviae in comitiis generalibus regni felicis coronationis nostrae, die IX mensis Novembris, anno Domini MDCLXIX, regni vero nostri primo anno.

Michael rex.

Hieronimus Pinocci regiae maiestatis secretarius manu propria. Confirmatio iurium civitatis sacrae regiae maiestatis Leopoliensis.

Михайло, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Ми визнаємо, що поміж головних турбот тих, що королюють, найпершим і найголовнішим повинен бути, щоб ті, за чиїми молитвами або потаємними чи також вільними голосами ми прийняли управління прославленим цим королівством, пізнали взаємне підтвердження нашої королівської доброти та діяльної волі. Ніяким іншим аргументом більш ефективно ми не можемо це підтвердити, тільки якщо ми священною присягою при Божому вівтарі не ствердимо, що будемо триматися і дотримуватися тих права і привілеїв, якими вони при наших найясніших попередниках користувалися, (з ними) хай спокійно і мирно живуть і проживають. Тим не менше, на прохання шляхетного і знаменитого Мартина Анчевського, нашого секретаря і медика, Йоана Стефана де Ріппа Убальдіні, райців, Томи Кшончовського, доктора філософії, секретаря і синдика нашого міста Львова, від свого і всього магістрату і громади імені, що прийшли до нас для складання присяги вірності, ми вважали, що слід ті всі права, привілеї, грамоти, декрети, звільнення, надання, вилучення, плебісцити, прерогативи, так і паперові (документи), дані та надані справедливо і

законно, загалом підтверджені їм, як публічно, так і приватно, будь-якими князями, володарями, королями і панами, нашими попередниками, також нами, а особливо ж найяснішого Яна Казимира, дорогого нашого попередника, грамота загального підтвердження привілеїв того нашого міста Львова, з датою - в Кракові на сеймі священної його коронації, дня 13 місяця лютого, року Божого 1649*, а також диплом зрівняння з найпершими містами нашого королівства, а саме Краковом і Вільно**, ласкаво внесений і наданий вищезгаданим найяснішим нашим попередником і станами королівства часто згаданому місту Львову і його жителям за їх достатні і вдосталь колишні заслуги для наших найясніших попередників, королів Польщі і всієї держави, , підтверджуємо, скріплюємо, відновлюємо, схвалюємо і ратифікуємо. Зміст яких, як загалом, так і окремо, щоб загальне конкретного не обмежувало, а конкретне - загального, і тому хочемо, щоб були і мали значення, ніби ці наші грамоти дослівно внесені були, якими користувалися і користуються дотепер, без жодних винятків, з певного нашого відома і поради та згоди дорадників нашого королівства, на той час широко присутніх, взявши до уваги їх безпристрасність і справедливість, які, ми знаємо, всі права королівств та імперій благополуччям, ясністю та довговічністю скріплюються; а надто в даний інавгураційний час нашого королівства, коли закони і розпорядження, як помилкові удосконалюються, а досконалі - підтверджуються, підтверджені - розширюються та всіх наших підданих імунітети, вільності і прерогативи, не тільки давні, підтверджуються, але також з причини кращого управління розпорядження, встановлені нашими попередниками, гідними похвали королями Польщі, яких до цього часу дотримуються, у всіх їх змістах, умовах, клаузулах, статтях, умовах і параграфах ми вважали підтвердити, скріпити, відновити, схвалити і ратифікувати, згідно з тим, в чому з правом сходиться, підтверджуємо, скріплюємо, відновлюємо, схвалюємо і ратифікуємо даною нашою грамотою, все і кожне вирішуємо, що повинно мати завжди силу і міць належної і незворотної чинності. Для більшої довіри і очевидного свідчення цього всього дану (грамоту) нашою рукою підписуємо і наказуємо скріпити печаткою королівства. Дано на вальному сеймі нашої щасливої коронації у Кракові 9 листопада, року Божого 1669, нашого панування - 1 року.

Михайло, король.

Ієронім Піноцці, секретар королівського маєстату, власною рукою. Підтвердження прав міста Львова священним королівським маєстатом.

* Див. док. №189.

** Див. док. №196.

1671 р., жовтня 30, Львів

Михайло підтверджує та повністю наводить текст привілею Яна Казимира, датованого 30 травням 1661 р.

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.776. Документ у вигляді зошита з чотирьох пергаментних аркушів: 38,4х28,8 + 7,7 см. Ініціал "N". Написи: "Confirmatis adaequationis civitatis Leopoliensis Cracoviensi et Vilnensi civitatibus" (XVII), "Feria 6-ta ipso die festi Exaltationis sanctae Crucis videlicet die 14 mensis Septembris, anno Domini 1781 prvilegium praesnts ad acta castrensia Leopoliensia per oblatam porrectum, susceptum et ingrossatum est" (XVIII). Печатка відсутня, залишився шовковий зелений шнурок.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.135, арк.14-16.

Регест: Каталог, №954.

In nomine Domini amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Michael Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kiioviae, Volyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae Czernichoviaeque. Notum testatumque facimus praesentibus litteris nostris, universis et singulis. Exhibitas nobis esse nomine et ex parte nobilium et spectabilium seniorum nationis Armenica civium civitatis nostrae Leopoliensis litteras serenissimi Ioannis Casimiri praedecessoris nostri charissimi autenticas adaequationem civitatis Leopoliensis civitatibus Cracoviensi et Vilnensi, in se continendas, sanas et alaesas nullique suspicioni obnoxias, supplicatumque nobis, ut easdem authoritate quoque nostra approbare et confirmare dignaremur. Quarum tenor de verbo ad verbum sequenti continentur serie et contextu.

Далі наводиться привілей Яна Казимира, датований 30 травням 1661 р., див. док. №196. Після цього подано текст:

Locus sigilli pensilis maiestativi. Nos itaque Michael rex supranominatus supplicationi praedictae, uti iustae et aequitati consonae benigne annuentes suprainsertas litteras in omnibus punctis, clausulis, articulis, paragraphis, contextis et conditionibus in toto et in minima earum parte approbandas, confirmandas, ratificandas, innovandas et roborandas esse duximus prout in quantum iuris est approbamus, confirmamus, ratificamus, innovamus et roboramus praesentibus hisce litteris nostris. Decernentes easdem vim et robur debitae et inviolabilis firmitatis semper obtinere debere. In quorum omnium maiorem fidem et firmius robur praesentes manu nostra subscripsimus et sigillo regni communiri iussimus. Datae Leopoli, die XXX mensis Octobris, anno Domini MDCLXXI, regni vero nostri III anno.

Michael rex.

Stanislaus Buzenski generalis regens cancellarii regni.

В ім'я Господа амінь. Для вічної пам'яті справи. Ми Михайло, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою робимо відомим та засвідчуємо всім і кожному. Подали нам від імені та з боку шляхетних і знаменитих старійшин вірменської нації, міщан нашого міста Львова, автентичну грамоту найяснішого Яна Казимира, нашого дорогого попередника, що містила в собі зрівняння міста Львова з Краковом та Вільно, цілу і неушкоджену, позбавлену жодної підозри; і просили нас, щоб ми вважали за гідне її (грамоту) нашої повагою схвалити і підтвердити. Зміст якої дослівно приводиться, зберігаючи зв'язок та контекст.

Далі наводиться привілей Яна Казимира, датований 30 травням 1661 р., див. док. №196. Після цього подано текст:

Місце підвісної маєстатичної печатки. Таким чином, ми Михайло, вищеназваний король, ласкаво схиляючись до вищезгаданого прохання, як справедливого та розумного, вищевнесену грамоту в усіх пунктах, клаузулах, статтях, параграфах, зв'язках, умовах, в усьому (загалом) і (конкретно) в кожній частині, вважали ратифікувати, відновити і зміцнити, як є відповідно до права схвалюємо, підтверджуємо, ратифікуємо, відновлюємо і зміцнюємо цією даною нашою грамотою; вирішуємо, що завжди повинна мати і володіти силою та міццю належної і незворотньої чинності. Для більшої довіри цього всього і міцнішої сили дану (грамоту) нашою рукою підписали та королівською печаткою наказали скріпити. Дано у Львові 30 жовтня, року Божого 1671, а нашого панування 3 року.

Михайло, король.

Станіслав Буженський, генеральний регент королівської канцелярії.

200

1673 р., липня 7, Варшава

Михайло звільняє львівських міщан від сплати подимного та деяких інших податків, накладених на місто сеймиком шляхти руського воєводства у Судовій Вишні, і зменшує з 10 до 5 тис. талерів збір від міщан, що були відсутні у місті під час турецької облоги 1672 р.

Коп.: МК, 209, k.654v-666 (титульний напис копіїста: "Rescriptum declaratorium za tymїe miastem Lwowem"); ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.110, арк.211-214.

Облята: ЦДІАУЛ. - Ф.9, оп.1, спр.429, арк.1517-1520.

Michał z Bozey łaski krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Inflantski, Wołynski, Kiiowski, Podolski, Podlaski, Smolenski, Siewierski y Czerniechowskie a Szwedski, Gotski, Wandalski dziedziczny krol][1]. Wszem wobec y kazdemu zosobna, komu o tym wiedzieć nalezy, osobliwie iednak wielmożnym, urodzonym dignitarzom, urzędnikom, tudziesz poborcom y contribuciy wszelakich publicznych iakim kolwiek imieniem nazwanych exactorom, naostatek urzędom y sądom wszelakim woiewodztwa Ruskiego ziemi Lwowskiey wiadomo czyniemy. Condolere nam przychodzi calamitati miasta naszego Lwowa, że lubo dosyc evidentia cnoty y miłosci ku tey oyczyznie, w dotrzymaniu nam y rzeczypospolitey pod czas przeszłego Tureckiego y innych dawnieyszych oblezenia, z wielką stratą y znisczeniem fortun swoich stateczney wiary y w odważnym sił nieprzyiacielskich na sobie zatrzymaniu, męstwa y odwagi wyswiadczyło testimonia, y zato plus quam iusto respectu, tak nas samych, iako y całey rzeczypospolitey presie w nagrodę straconych pod obleżenie substantiy od wszelakich in genere contributiy publicznych (wyiąwszy tylko niktore w konstituciey per expressum mianowane) za zgodnym wszech stanow utriusque gentis zezwoleniem y uchwałą per novellam constitutionem seymu blisko przeszłego do lat szesciu zupełnych uwolnione y libertowane iest. A nadto lubo w tak gwałtownym rzeczypospolitey razie znowu powstaiącey na państwa nasze potęgi Tureckiey należytey dla przysposobienia wszelakiey na swieże nieprzyiacielskie szturmy gotowosci, powinnoby bydz ochronne, gdy attritas fortunas suas dla znisczonych et in parte zawoiowanych tamtych a zatym odpadłych wszytkich do pozywienia sposobom y handlow restaurare niepoczyna y owszem codzien przez ustawiczne bono publico całego miasta składki y exactie ad deteriorem conditionem przychodzi y nisczeie, przecię iednak (iako in praesenti consilio bellico proponowano iest) nowemi per lauda particularia woiewodztwa Ruskiego contrybutiami, contra expressas mentem et litteram eiusdem legis publicae novellae constitutionis gravatur, gdy seymik Wisinski swezo odprawiony uchwaliwszy, vigore takze nowellae constitutionis, appobationem laudorum, na zapłate stypendiorum militarium czwerci zatrzymanych, podymnego, tesz contributią na miasto Lwow y wszytkich obywatelow tamecznych włozył y wyprawę z dymow na auctią woyska per constitutionem uchwaloną, temusz miastu toż laudum imposuit y żeby non obstante libertatione per legem publicam ex eo że ta contributia podymnego, na płacą dawnego długu stanęła, tak podumne postanowione wydawali, iako y zołnierzow z dymow wyprawiali, nakazali. A że universalis lex, ktora assensu całey rzeczypospolitey stawa, privatis laudis particularibus dispensari niemoże y niepowinna, y ta constitutia miastu Lwowu słuząca na wszytkie in genere et specie podatki publiczne, ktoreby in futurum uchwalone bydz miały sine restrictione tempores sciąga się. Tedy my za radą y zezwoleniem panow rad naszych y urodzonych deputatow ex equestri ordine, per legem publicam naznaczonych oboyga narodow, na ten czas przy boku naszym in senatus consilio bellico przytomnych, idąc, uwazaiąc oraz quantum momentum securitatis publicas, na dobrym tego miasta postanowieniu, na ten czas zawisło y chcąc, aby miesczanie Lwowscy obłęzeniem y innymi exactiami znisczeni, extremam sortem suam, iakokolwiek sub beneficio libertatis sublevare, a zatym na wszytkie obvia od powstaiących niebespieczenstw, na panstwa nasze pericula, tym snadniey omnia possibilia praeparamenta sposobić mogli, insistendo universali legi constitutionis novellas ex consilio praesenti bellico, wolnemi ich y całe miasto z przedmiesciami y wioskami mieyskiemi od ponoszenia tey contributiey

sweżo laudo Visnensi palatinatus Russiae uchwaloney, to iest od płacenia y wydawania podymnego, y wyprawy zołnierza z dymow, na auctią woyska, declaruiemy et a vigore laudi particularis eiusdem illiusque quavis executione, ex plenitudine potestatis nostrae regiae et consilii praesentis bellici relaxuiemy y de pleno cum hac expressa declaratione, choćby tesz wyprawy ziemie Lwowskiey tantum quantum by na toż miasto Lwow przypadało umnieyszyło się, uwalniamy, a przy constitutiey y wolnosciach, w niey pozwolonych y nadanych, cale y nienaruszenie zachowuiemy. Insuper maiąc relatią, od wielebnych y urodzonych commisarzow, z seymu przeszłego do Lwowa naznaczonych, z iaką trudnoscią y uciskiem ludzi ubogich summa na tych miesczan, ktorzy pod czas oblęzenia miasta absentes byli, włożona exigitur, słuszną y powinną, nad niedostatkiem ludzkim, widząc ich iawną egestatem, commiseratione ducti, a medietate contributionis dziesiąciu tysięcy talerow per scriptum ad archivum lege publica approbatum włożonych, eosdem cives ac incolas Leopolienses, ab obsidiones Turcica civitatis absentes, uvolnić umysliliśmy, jakosz authoritate huius consilii bellici, de facto uwalniamy y relaxuiemy. Tak isz gdy połowę, to iest pięc tysięcy talerow contribuent y oddadzą. A reliquo to iest od drugich pięciu tysięcy talerow iusz maią bydz de plano liberi et absoluti. Tak iednak aby złozone y oddane pięć tysięcy talerow nie na co innego tylko na fortificatią miasta (iako iest in scripto memorato ad archivum wyrażono) obrocone były. Czego cura suprema commissa est od rzeczypospolitey wielmożnemu marszałkowi, hetmanowi wielkiemu koronnemu. Co do wszytkich, komu to wiedzieć należy, osobliwie iednak poborcow, exactorow, tudziesz sądow y urzędow wszelakich, wielebnych y urodzonych commisarzow naszych wiadomosci donosząc miec chcemy y przykazuiemy, aby pomienionych miesczan Lwowskich od płacenia y wydawania tych contrybutyi podymnego y od wyprawy z dymow pociągac y onych żadnemi exectiami o niewydanie uciązac, a urzędy tychże executiy czynić y z nimi o to, iure et facto procedere niewazyli się, lecz przy libertatiey seymowey y uwolnieniu civium absentium a medietate summy wyżey wspomnioney, cale y nienaruszenie zachowali, y aby od wszytkich zostawieni byli wolni starali się y dopomagali, sub paenis in convulsores legum publicarum. A żeby ten universał nasz tym prętszey wiadomisci wszytkich doszedł, onego w acta grodzkie wpisać y według zwyczaiu publikować roskazuiemy. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc koronna przycisnąc roskazaliśmy. Dan w Warszawie dnia VII miesiąca Lipca, roku Panskiego MDCLXXIII, panowania naszego IV roku.

Michał krol. Mieisce pieczęci mnieyszey kancellariey koronney.

Stanislaus Buzenski Gnesnensis, Varmiensis canonicus, regens cancellariae regni.

[1] Текст подано за копією ЦДІАУЛ.

Михайло, Божою ласкою король (*титулатура*). Всім і кожному зокрема, кому необхідно про це знати, однак особливо вельможним, шляхетним достойникам, урядникам, а також збирачам податків і екзакторам всяких публічних контрибуцій, якими б іменами не називалися, нарешті всім урядам і судам Львівської землі Руського воєводства повідомляємо. Доводиться нам турбуватися через нещастя нашого міста Львова, що достатньо засвідчило приклади

мужності та відваги, очевидні чесноти і любов до вітчизни, в дотриманню нам і державі статечної вірності під час минулої турецької* та інших давніших облог, у відважному затриманні на собі ворожих сил з великими втратами і знищеннням своїх пожитків; через це більш ніж справедливо під нашим тиском та всієї держави в нагороду втрачених під час облоги засобів є звільнене на 6 повних років від всіляких загалом публічних контрибуцій (за винятком тільки деяких, що чітко в конституції названі) за обопільною згодою всіх станів обох палат (?) та ухвалою нової конституції на недавно минулому сеймі; і понад це повинно охоронятися при раптовому виникненні для наших держав турецької загрози, бути всіляко підготовлене до нових ворожих штурмів, коли ж (місто) не починає відновлюватися в своїх заниклих маєтках через знищення і частково замороження тих усіх можливих способів для прожиття та торгівлі; та загалом щодень через безперервні для публічного добра збори і податки цілого міста до гірших умов доводиться та біднiє, однак при тому (як на даній військовій нараді є пропоновано) новими контрибуціями через партикулярні ухвали Руського воєводства обтяжується проти висловленого духу та букви того нового публічного закону, коли Вишенський сеймик, що недавно відбувся, також відповідно до нової конституції, схваленням ухвал для сплати затриманої платні кварцяним військовикам** подимне, також контрибуцію на місто Львів та всіх тих мешканців наклав та виправою з димів на збільшення війська, за ухваленою конституцією, обклав те ж місто тою ж ухвалою***. І щоб не була (ухвала) суперечна звільненню за публічним законом, (шляхта на Вишенському сеймику вважала) що та контрибуція подимного на сплату давнього боргу виникла і наказала, щоб (міщани) як встановлене подимне давали, так і жовнірів з димів виряджали. А що універсальний закон, який виникає за згодою цілої держави, приватними партикулярними ухвалами не може і не повинен підпорядковуватися, і та конституція місту Львову служить загалом у випадку всіх і кожного публічного податку, який би в майбутньому ухвалений був, мав би стягуватися без обмеження в часі. Тоді ми за порадою та дозволом панів наших рад та шляхетних депутатів зі шляхетного стану, визначених публічним законом обох народів, які на той час були при нас на військовому засіданні сенату, йдучи та зважаючи на момент державної безпеки, добру постанову для того міста в той час виносячи та бажаючи львівським міщанам, які знищені до останньої межі облогами та податками, хоч будь-яким наданням вольності допомогти, а потім, щоб (міщани) на всі виникаючі для нашої держави небезпеки охочіше всі можливі приготування змогли виконати. Посилаючись на загальний закон нової конституції за (рішенням) даної воєнної наради (робимо) їх вільними та ціле місто з передмістями та міськими селами від складання цієї контрибуції, недавно ухваленої Вишенським сеймиком Руського воєводства, тобто від сплати та складання подимного (податку) та від виправи жовнірів з димів для збільшення війська. Оголошуємо і від будь-якого виконання цієї партикулярної ухвали повнотою нашої королівської влади та даної військової наради їх вивільняємо і цієї ясно висловленою декларацією звільняємо,

хоч би ті виправи Львівської землі, які припали би на те місто Львів, були зменшені, та при конституції та звільненнях, дозволених і наданих в ній, цілком і непорушно зберігаємо. Нарешті, маючи свідчення від велебних та шляхетних комісарів, нприначених до Львова з минулого сейму, з якими труднощами та утисками для убогих людей стягується сума, накладена справедливо за необхідністю на тих міщан, які під час облоги міста були відсутні; зважаючи на їх очевидну бідність та маючи (до них) співчуття, наполовину податок на 10 тисяч талерів, ухвалений через грамоту до архіву (?) відповідно до публічного закону; вважали звільнити тих львівських міщан та жителів, що під час турецької облоги були відсутні, відповідно повагою цієї військової наради фактично звільняємо у вивільняємо. Так що, коли половину, тобто 5 тисяч талерів зберуть та віддадуть, від залишку, тобто від других 5 тисяч талерів мають бути цілком вільні та звільненні. Однак, щоб складені та віддані 5 тисяч талерів ні на що інше, тільки на фортифікацію міста (як це є висловлено у згаданій грамоті до архіву (?))були використані. Вельможному маршалкові, великому коронному гетьманові від держави є доручена найвища опіка стосовно цього. Доводимо до відома всім, кому це необхідно знати, однак особливо збирачам податків, також усіляким судам та урядам, велебним та шляхетним нашим комісарам, хочемо мати (у всьому волю) та наказуємо, щоб згаданих львівських міщан до сплати та складання тих контрибуцій подимного та від виправи з димів не змушували, їх жодними вироками за нескладання (податків) не обтяжували, а уряди, щоб тих вироків не сміли виконувати, за правом та фактично починати (виконання вироків), але при тій сеймовій вільності та звільненні відсутніх (під час облоги) міщан від (сплати) половини вищезгаданої суми цілком та непорушно зберегли і старалися та домагалися, щоб (міщани) були залишені вільними, з огляду на кари, (накладені) на порушників публічних законів. А щоб цей універсал дійшов до відома всім, наказуємо його вписати в гродські акти і відповідно до звичаю опублікувати. Тому для кращого довір'я, нашою рукою підписавшись, нашу печатку наказали притиснути. Дано у Варшаві 7 липня, року Божого 1673, нашого панування 4 року.

Михайло король.

Станіслав Бузенський, гнезненський, вармійський канонік, регент королівської канцелярії.

* Турки облягали Львів у жовтні 1672 р.

** Кварцяне військо - постійне військо, на сплату якого йшло четверта частина прибутків із королівських (державних) маєтків.

*** Див.: AGZ. - T.XXI. - S.626.

1674 р., червня 8, Варшава

Ян Собеський звільняє львівських міщан від сплати всіх податків, за винятком поголовного податку, а також мит, що повинні йти на фортифікацію міських укріплень

Облята: ЦДІАУЛ. - Ф.9, оп.1, спр.430, арк.760-763.
Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.613, арк.358зв-359; оп.1, спр.110, арк.277-278зв.

Jan Trzeci z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kiiowski, Wolhynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewerski y Czerniechowski. Wszem wobec y każdemu zosobna, komu to wiedziec należy, osobliwie iednak wielmożnym urodzonym dignitarzom, urzednikom, tydziesz poborcom y kontrybutyi wszelakich publicznych iakimkolwiek imieniem nazwanych exactorom, na ostatek urzędom y sądom wszelakim woiewodztwa Ruskiego ziemie Lwowskiey wiadomo czyniemy. Iż iak skoro na thron krolewski osierocialych państw miłey oyczyzny naszey z woley Bożey, za zgodą wszystkich stanow zostalismy wolnemi obrani głosami, zaraz załosne od obywatelow miasta Lwowa, niepryiacielskiemi, a osobnie teraz swieżo tureckim zruinowanego oblężeniem y do senatus consilium bellicum, wniesione doszły nas suppliki, że lubo od całey rzeczypospolitey za nieodmienney wiary dochowanie, za dzielnie y mężne w resistentiey tak potężnemu nieprzyiacielowi odwagi za zniszczenie po wielkiey części substantyi in vim gratitudinis et emeritae virtutis lege publica, nadana do lat sześci ab omnibus generaliter contributionibus libertatia osobnym rescriptem ex senatus consilio bellico in anno 1673 dnia siodmego miesiąca lipca, sine restrictione temporis iest stwierdzona y deklarowana. Przecie iednak in contrarium tey libertatiey ziemia Lwowska respektem iakoby na wypłacenie dawnego długu chorągwiom w służbie będącym zatrzymanego laudami swemi na seymikach particularnych tosz miasto pociągać zamysla, y de facto w sądach kapturowych dekretami aggrawuiąc zniszczonych ludzi prawie ad ultima redactos, kilkądziesiąc podymnych oneruie, y do płacenia przymusza. Przychodzi nam tedy oczywistemu tych kraiow zniszczonych spectatosi osobliwą nad tym miastem upadłym miec commiseratią, częścią żebyśmy utrapionym tym ludziom dobrotliwą rękę nasze pańską podali, częścią żebyśmy ich przeciw następuiącym zabiegom nieprzyiacielskim bu podobney zachęcili resistentiey. Przeto naradziwszy się z panami radami przy boku naszym ex omnibus ordinibus regni teraz in consilio bellico postcomitiali będącemi, chcąc do dalszey zachęcic zyczliwości w nagrodę stateczney wiary przy nadanych wolnościach tosz miasto całe zachowuiemy y od wszystkich in genere podatkow podymnego, szelężnego, accyzy y czopowego, wyiąwszy samo pogłowne y cła wszystkie, ktore na fortifikatią tegosz miasta obracać się, a per deputatos ex magistratu cum iuramentis wibierać powinno, pierwsze wyzey wspomnione senatus consultum bellicum, in omnibus et singulis eius punctis utwierdzaiąc z przedmieściem y wioskami uwalniamy. Więc y dekreta sądow kapturowych ziemie Lwowskiey na tosz miasto z wioskami ferowane, żeby niebyły in execute tam officiosa, quam forti militari deklaruiemy, zwłaszcza, iż lauda particularia in tantum na seymikach są stwierdzone, in quantum legibus publicis non contrariantur, y

constitutie zgodnie uchwalone, per lauda particularia infringi niepowinny, a to wszystko za zdaniem consilii praesenti bellici. Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy pieczeć naszę przycisnąć rozkazaliśmy. Dan w Warszawie dnia VIII miesiąca Czerwca, roku Pańskiego MDCLXXIV, panowania naszego 1 roku.

Jan krol.

Ян III, Божою ласкою (*титулатура*). Всім і кожному зокрема, кому необхідно знати, а особливо, вельможним шляхетним достойникам, урядникам, а також збирачам податків і екзакторам всяких державних контрибуцій, якими б іменами не називалися, нарешті всім урядам і судам Львівської землі Руського воєводства повідомляємо. Коли на королівський трон осиротілих держав (Польщі та Литви) милої нашої вітчизни ми були обрані вільними голосами з Божою ласки і за згодою всіх станів, тоді дійшли до нас жалісні прохання від жителів міста Львова, зруйнованого неприятельськими облогами, а особливо тепер турецькою, вони були віднесені до рішення військового сенату*, і від цілої Речі Посполитої за збереження непохитної віри, за діяльну і мужню відвагу та спротив такому могутньому ворогу, при знищенні більшою частиною (засобів до життя), на знак прихильності до заслуженої мужності, (отримали) законно, публічно надане звільнення на шість років від усіх загальних контрибуцій особливим розпорядженням військового сенату року сьомого липня 1673**, що без відкладення у часі було затверджене і декларoване. Однак, всупереч цьому звільненню львівська земля особливим розпорядженням нібито на сплату давнього боргу хоругвам, що є на службі, затриманого своїми ухвалами на місцевих сеймиках, те місто змушує (до сплати), і фактично в каптурових судах***, обтяжуючи декретами людей, доведених до останньої межі, кільканадцять подимних накладає і до сплати примушує. Доводиться нам тоді особисто змилосердитися над тими особливо знищеними краями, над тим занепадаючим містом. Частково, щоб тим людям, хто потрапив у біду, нашу добродійну руку подати, частково, щоб їх заохотити на подібний спротив проти наступних дій ворогів; порадившись із панами дорадниками із усіх станів королівства, зараз же на післясеймовій військовій нараді, хочемо надалі (їх) доброзичливо заохотити, в нагороду поважної вірності залишаємо при наданих звільненнях і від (сплати) усяких загалом податків - подимного, шелязного, акцизного і чопового (податків), за винятком тільки поголовного, і всіх мит, які на фортифікацію того міста повинні використовуватися, а депутованими з магістрату з присягами повинні збиратися. Попереднє вищезгадане рішення військового сенату в усіх і кожному пунктах ухвалюємо затвердити (і щодо) передмість та сіл (Львова). Також заявляємо, щоб декрети каптурових судів Львівської землі, винесені щодо того міста з селами, не були в точності, ревно, міцно, силоміць (виконані). А окремі затверджені ухвали на тих сеймиках, які публічним законам не суперечать, і ухвалені згідно з конституцією, через окремі клаузули сили позбавлятися не повинні. А це

все (прийняли) за думкою даного військового сенату. На що для кращого довір'я, нашою рукою підписавшись, нашу печатку наказали притиснути. Дано у Варшаві 8 червня, року Божого 1674, нашого панування 1 року.

Ян, король.

* Військовий сенат - післясеймове засідання сенату у військових справах.
** Див. док. №200.
*** Каптуровий суд - шляхетський суд під час безкоролів'я; проходив у кожній землі.

202

1676 р., квітня 3, Львів

Ян III підтверджує всі права, привілеї, вільності, декрети, конституції, звичаї, плебісцити римо-католицької, православної та вірменської громад міста Львова, надані його попередниками

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.784. Пергамент: 30,8х55,1 + 7,8 см. Ініціал "S". Написи: "Confirmatio generalis iurium et privilegiorum civitatis Leopoliensis per serenissimum Ioannem Tertium regem Poloniae sub felici coronatione eiusdem Cracoviae, 1676" (XVII), "Feria quarta post dominicam Rogationum proxima, anno Domini 1676-to. Ad personalem nobilium et spectabilium Alberti Kopinski proconsulis, Ioannis Stephani de Ryppa Ubaldini consulis civitatis sacrae regiae maiestatis Leopoliensis oblationem, litteras praesentes confirmationis privilegiorum serenissimi eius nominis Ioannis Tertii regis Poloniae, civitati praesente datorum per officium praesens castrense capitaneale Leopoliense susceptum et inductum I.M." (XVII). Печатка відсутня, залишилися шовкова рожева стрічка.

Регест: Каталог, №793.

Ioannes III Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kiioviae, Volyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae Czernichoviaeque. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis. Ad regnorum regnantumque pertinet felicitatem civitatum ornamenta, conservationem inter praecipuas reponere curas. Porro hoc alia ratione facilius feliciusque impleri non potest, quam cum favor et benignitas principum, privilegia, immunitates civitatum benefica firmat stabilitque dextera neque permittit, ut callida novarum legum aut ingeniorum prave facundorum enerventur aut labefactentur inventione, inde et pectori nostro haec insidet solicitudo, ut omnes regni nostri civitates in his regiminis nostri auspiciis regiae gratiae benignitatisque recreentur testificatione atque licet si iam iura et immunitates earum generali diplomate volumini legum inserto confirmavimus et approbavimus. Nihilominus speciali etiam privilegio nostro eadem privilegia immunitatesque a serenissimis praedecessoribus nostris concessas,

approbandas et confirmandas esse existimamus, enimvero inter alias regni nostri civitates, plurimis erga rempublicam nostros praedecessores ac maiestatem nostram meritis eminet inconcussa totque adversis probata fide civitas nostra Leopoliensis tot hostium obsidionibus Cosacorum, Moschorum, Scytharum nuperque Turcarum fatigata neque succumbens tot casibus maior, cryses has admirabili superaverat fortitudine et hucusque impavida, quia leonina magnanimitate Ottomanorum sistit moraturque potentiam, ne ultra progrediantur et in viscera regni prolabatur. Cives quoque non belicca magis, quam litteratae laude praedari culti civiles et ad omnem formati elegantiam ultra limites orbis Poloni inclaruerunt. Prout itaque civitas praenominata litteris, fortitudine constantique erga rempublicam maiestatemque nostram fidelitate perennem sibi paravit gloriam, ita et singularem nostram praemeruit gratiam atque supplicationi nomine nobilis et spectabilis magistratus eiusdem nostrae civitatis per internuntios suos nobiles et spectabiles Martinum Anczewski, Alexandrum Iozephowicz secretarios et medicos nostros, uti consules tum Michaelem Grygorowicz sindicum nobis factae facile annuentes, omnia et singula praedictae civitatis magistratum, ordinum totiusque communitatis, tam Romanae Catholicae, quam Graecae et Armaenorum religionis iura, privilegia antiquiora et recentiora, tum etiam praerogativas, libertates, immunitates, plebiscita, decreta, constitutiones, exemptiones, consuetudines a serenissimis maioribus et antecessoribus nostris ab immemorabili tempore eidem civitati, tam in genere, quam specie concessa, confirmata et usu usque ad hoc tempus tenta ac observata atque specifice privilegia, coaequationis cum primariis regni et magni ducatus Lithuaniae civitatibus Cracoviensi et Vilnensi, rescripta, decreta ratione depositorii generalis Leopoliensis, iuris caduci, post cives et advenas, intestatos aut steriliter e vita decedentes, iuris patronatus et collationis spiritualium personarum ad ecclesias ritus Romani et Ruthenorum, exemptionis magistratus et civium Leopoliensium a iudiciis commissorialibus quibuscunque, tum etiam tribunalitus, capitanealibus, castrensibus, terrestribus, palatinalibus[1], insuper decreta regia inter magistratum et capitaneum, inter magistratum et communitatem, inter eadem magistratum et nationes Armenorum et Ruthenorum, decreta civitatis ex parte contra suburbanos prolata aliaque ac si hic integre de tenoribus eorum inserta sint, in omnibus eorundem punctis, clausulis, conditionibus, exceptionibus, approbanda, innovanda, ratificanda et confirmanda esse duximus, uti quidem de plenitudine potestatis authoritatisque nostrae regiae praesentibus litteris nostris approbamus, innovamus, ratificamus et confirmamus, ita ut nec generalitas specialitam, nec specialitas generalitati quidquam deroget, eademque saepedictae civitatis nostrae iura, privilegia, plebiscita, decreta, immunitates, exemptiones, libertates, uti iure et legitime concessas et usu longo firmatas, vim et robur debitae firmitatis perpetuo habere declaramus et circa usum omnium et singulorum dictum magistratum, communitatem, cives et incolas cuiusvis religionis nationisque Leopolienses nos et serenissimos successores nostros integre conservaturos pollicemur. In cuius rei fidem praesentes manu nostra regia subscriptas, sigillo regni communiri mandavimus. Datum Cracoviae in conventione generali felicis coronationis nostrae, die III mensis Aprilis, anno Domini MDCLXXVI, regni nostri I anno.

Ioannes rex. Confirmatio generalis iurium et privilegiorum civitatis Leopoliensis. Stanislaus Buzenski generalis regens cancellarii regni maioris.

[1] В оригіналі помилково: *calatinalibus*.

Ян III, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. З поміж основних турбот тих, що правлять у королівствах, належить щасливе збереження слави міст. У подальшому з іншої причини не можна легше та успішніше цього досягнути, тільки, коли добродійна прихильність і милостива доброта володарів привілеї та імунітети міст ствердить, стабілізує та не дозволить, щоб хитрим винаходом нових законів або перекручено через здібності володіючих красномовністю (привілеї) ослаблювалися і розхитувалися. Звідси і на наші груди лягає обов‘язок, щоб усі міста нашого королівства під владою нашого панування відродилися би через підтвердження королівської ласки і доброти, а навіть якщо вже ми підтвердили і схвалили їх права та імунітети загальним дипломом, внесеним у зібрання законів. Тим не менше спеціальним нашим привілеєм ці привілеї та імунітети, ми вважали, що слід схвалити і підтвердити, мало того поміж іншими містами нашого королівства наше місто Львів виділяється численними заслугами перед нашими попередниками і нашим маєстатом, непорушною випробуваною вірністю, скільки б разів не був (Львів) заскочений ворожими облогами козаків, московитян, скіфів і недавно турків, скільки б не було випадків - не піддавався. Ці повороти долі долав з подиву гідною і до такої міри безстрашною мужністю, тому й потугу османів лев‘ячою великодушністю зупинив і затримав, щоб далі не пройшла і вглиб королівства не просунулася. Також міщани більше не воєнною славою збагатилися, як (славою) вчених, культурних і сформованих (міщан), витонченістю набули славу поза межами польського світу. Згідно з тим, що вищезгадане місто постійною мужністю щодо держави і нашого маєстату, стійкою вірністю приготувало собі честь, отже і заслужило виняткову нашу ласку, також схиляючись до прохання від імені шляхетних і знаменитих Мартина Алчевського, Олександра Йозефовича, наших секретарів і медиків, як райців, тоді Михайла Григоровича синдика*, яке зручно нам зробили, ми вважали всі і кожні згадного міста магістрата, станів і всієї громади, як римо-католицької, так грецької (православної) і вірменської релігії права і привілеї, давні і недавні, також прерогативи, вільності, імунітети, плебісцити, декрети, встановлення, вилучення, звичаї, як загалом, так і окремо, надані, підтверджені найяснішими найбільшими нашими попередниками від незапам‘ятних часів тому місту, що в користуванні до цього часу мають і дотримуються; а особливо привілею зрівняння з найголовнішими містами королівства і великого князівства Литовського Краковом та Вільном**, рескрипти, декрети в справі загального складу Львова, права горла після міщан та прибульців, які без заповіту або без нащадків з життя пішли, право патронату і подання духовних осіб в церкви римського і руського обрядів, вилучення магістрату і львівських міщан від будь-яких комісарських судів, також трибунальних, старостинських, гродських, земських, воєводських, нарешті королівські декрети між магістратом і старостою,

між магістратом і громадою, між тим магістратом і вірменською та руською націями, декрети міста проти передміщан та інші і ніби цілком з їх змістом були внесені, у всіх їх пунктах, клаузулах, умовах, винятках слід схвалити, відновити, ратифікувати і підтвердити, тому з повноти нашої королівської влади і поваги даною нашою грамотою схвалюємо, відновлюємо, ратифікуємо і підтверджуємо, так щоб ні загальне конкретоного, ні конкретне загального не обмежувало, того часто згадуваного міста права, привілеї, плебісцити, декрети, імунітети, винятки, звільнення, як згідно права і законно подані, в користуванні довго скріплені, силу і міць належної чинності назавжди декларуємо, щоб мали і згідно з цим користуванням всім і кожним (з привілеїв) ми і наші найясніші спадкоємці обіцяємо, що згаданий магістрат, громада, львівські міщани і жителі будь-якої релігії і нації будуть збережені. Для довіри до цієї справи дану (грамоту) нашою рукою підписали і наказали королівською печаткою засвідчити. Дано на вальному сеймі нашої щасливої коронації у Кракові 3 квітня, року Божого 1676, нашого панування - 2 року.

Ян, король. Загальне підтвердження прав та привілеїв міста Львова.

Станіслав Бузенський, генеральний регент великої королівської канцелярії.

* Синдик - правник, уповноважений містом для ведення судових справ.
** Див. док. №196.

203

1697 р., жовтня 1, Краків

Август II підтверджує усі права, привілеї, надання, вільності, фундації, ухвали, декрети, конституції, звичаї, концесії, дотації та інші документи, надані попередніми королями місту Львову

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.802. Пергамент: 30,4х65 + 8,5 см. Ініціал “S“. Написи: “Confirmatio generalis iurium civitatis Leopoliensis per serenissimum Augustum Secundum, anno 1697” (XVII). Печатка відсутня, залишилися шовкова малинова стрічка.

Регест: Каталог, №1006.

Augustus II Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kiioviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae Czernichoviaeque haereditarius dux Saxoniae, princeps et elector. Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis. Quod posteaquam superis, faventibus liberisque inclytae reipublicae Polonae suffragiis in regio solio collocati sumus, non alia ratione famam et gloriam nominis nostri

ad omnes orbis partes extendere decrevimus, quam forti simul et benefica manu, altera hostes regni terrendo, altera cives et subditos nostros, cuiuslibet status et conditionis, circa iura, libertates ac immunitates conservando. Cum itaque totius communitatis civitatis nostrae Leopoliensis nomine, per ablegatos et internuntios illorum videlicet nobiles et excellentes Andream Szymonowicz et Christophorum Cyboni medicinae doctores, consules atque Ioannem Moscicki syndicum, ad praesentiam nostram pro praestando fidelitatis iuramento accedentes nobis sit supplicatum, ut iura et privilegia eiusdem civitatis confirmare dignaremur. Tametsi in praesenti felicis coronationis nostrae conventu, omnibus inclyti huius regni ordinibus, statibus et civitatibus universis, in genere et specie iura, privilegia, libertates, concessiones et quasvis praerogativas per serenissimos antecessores nostros reges Poloniae et magnos duces Lithuaniae, Russiae, Prussiae etc. iuste et rationabiliter concessas, iureiurando per nos sacra et solenni ceremonia praestito et generali diplomate volumini legum inserto approbaverimus et confirmaverimus, adeo, ut nihil amplius quisquam de certitudine et plenitudine iuris sui dubitare possit, nihilominus tamen cum singulariter et seorsim eadem iurium confirmationem pro maiori eorum subsistentia, negare nemini soleamus, civitas quoque nostra Leopoliensis praecipuum regni nostri antemurale, cuius fides, integritas et rei bene administrande scientia retroactis annis, turbulentissimo regni istius statu et fatali revolutione, cum immanissimos hostes ter obsessa felicissime sustinuit et ab ingressu ulteriori in viscera regni, fidelitate, fortitudine et constantia sua repulit, toto orbi inclaruit et hucusque singularibus erga rempublicam et serenissimos praedecessores nostros, maiestatemque meritis inter alias civitates eminet, singularem gratiam nostram et favorem promeruit, proinde annuentes eiusmodi internuntiorum illius supplicationi, exemplo serenissimorum antecessorum nostrorum, omnia et singula eiusdem civitatis Leopoliensis, tam magistratus, quam ordinum totiusque communitatis antiquora et recentiora iura et privilegia, in confirmationibus serenissimorum Ioannis Casimiri, Michaelis et Ioannis Tertii expressa, libertates, immunitates, praerogativas, praecipue fundationes, locationes, uniones, incorporationes, confederationes, plebiscita, decreta, constitutiones, exemptiones, consuetudines, donationes a serenissimis antecessoribus nostris regibus Poloniae, ab immemorabili tempore, eidem civitati Leopoliensi, tam in genere, quam specie elargita, confirmata et usu ad hoc usque tempus tenta ac observata atque specifice diploma coaequationis cum primariis regni et magni ducatus Lithuaniae civitatibus Cracoviensi et Vilnensi, rescripta, decreta ratione depositorii generalis Leopoliensis, iuris caduci post cives et advenas, intestatos aut steriliter e vita decedentes, iuris patronatus et collationis spiritualium personarum ad ecclesias ritus Romani et Ruthenorum, exemptionis magistratus et civium Leopoliensium a iudiciis commissorialibus quibuscunque, tum etiam tribunalitiis, capitanealibus, castrensibus, terrestribus, palatinalibus, insuper decreta regia et ordinationes inter magistratum communitatemque et generosum capitaneum, inter magistratum et communitatem atque nationes Armenicam et Ruthenicam, decreta civitatis cum suburbanis et Iudeis, videlicet Sigismundi Primi, Sigismundi Augusti, Stephani, Sigismundi Tertii, Vladislai Quarti, Ioannis Casimiri lata, privilegia super proventa frustorum concessa, tum et alia omnia iura, decreta, praeiudicata, processus et sententias aliosque quosvis, tam officii,

quam iudicii eorum actus, etiam sub interregno proxime praeterito celebratos, aliasque ordinationes civiles, senatus consulta, observantias, consuetudines, usus, determinationes, revisiones actusque quosvis commissionum et inquisitionum pro parte tantummodo eiusdem civitatis Leopoliensis peractos et expeditos, arbitramenta, omagia, acta, codices, munimenta, statuta dictam civitatem quoquomodo concernentia, quaecunque tam in voluminibus regni continentur, vimque approbationis in conventibus generalibus, per modum vidimus obtinuerunt, quam quae a serenissimis regibus Poloniae, antecessoribus nostris a Ludovico Primo et Casimiro Antiquo aliisque subsequenter regibus Poloniae usque ad serenissimum praedecessorem nostrum benigne data, concessa, approbata, confirmata et ratificata sunt et quae hic de verbo ad verbum pro insertis habere volumus, in omnibus et singulis eorum punctis, positionibus, conditionibus, clausulis, articulis, anexibus, titulis, ligamentis ac toto tenore de plenitudine potestatis nostrae regiae approbanda, ratificanda, innovanda et confirmanda duximus, quemadmodum praesentium litterarum nostrarum patrocinio prout iuris est et usus eorundem habetur innovamus, ratificamus et confirmamus, decernentes ipsa omnia et singula, in originalibus litteris et privilegiis descripta, vim et robur perpetuae firmitatis obtinere debere. Insuper in verbo regio promittimus et praesentibus litteris spondemus eadem omnia et singula ipsius civitatis nostrae Leopoliensi iura, libertates et praerogativas, ordinationes et consuetudines in eadem nostra civitate antiquitus observatas, decreta, item privilegia, per omnia rata, firma et grata perpetuo et in aevum habere et plene, integre ac irrevocabiliter observare ac eis satisfacere in effectu. Volumus etiam et promittimus omnes et singulos cives et incolas Leopolienses, suburbanos et villanos ad dictam civitatem et iurisdictionem eius ex antiquo spectantes et pertinentes atque singula eorum bona, tam nomine communi, quam privato tenta, possessa et realiter cum usufructu apprehensa, ab omnibus iniuriis, violentiis, gravaminibus et angariis quibuscunque quarumvis personarum cuiuscunque status, dignitatis et conditionis atque officialium nostrorum praecipue capitaneorum, nunc et pro tempore exstentium tueri, defendere, nec alias novas adinventiones in eos adinveniri faciemus, nec quemquam permittemus, sed eos bonasque eorum, in suis metis, limitibus et graniciebus conservando, iuxta antiquam consuetudinem, prout per antecessores nostros inclytos Poloniae reges fuerant conservati, conservabimus et manutenebimus atque conservari faciemus, nullaque bona eorum ad civitatem et iurisdictionem civilem pertinentia, ab eadem civitate Leopoliensi et iurisdictionem ipsius alienabimus aut alicui alienare permittemus. In cuius rei fidem et testimonium sigillum regni praesentibus est appensum. Datum Cracoviae in conventu generali felicis coronationis nostrae, die I-ma mensis Octobris, anno Domini MDCXCVII, regni nostri anno primo.

Augustus rex. Confirmatio iurium in universorum et privilegiorum a serenissimis regibus Poloniae civitati Leopoliensi concessorum.

Nicolaus Tomislawski Cracoviensis, Varsoviensis canonicus, sigilli regni custos manu propria.

Август II, Божою ласкою (*титулатура*). Даною нашою грамотою повідомляємо всім і кожному, кому необхідно. Після того, як ми високими, прихильними і вільними голосами всієї держави були приведені на королівський трон наших божественних попередників, ми постановили, щоб не з іншої причини поголос і славу нашого імені у всі частини світу поширювати, тільки як рукою мужньою та одночасно милостивою: однією - ворогів нашого королівства страхаючи, іншою - зберігаючи права, вільності та імунітети міщан і наших підданих будь-якого статусу і походження. Таким чином, коли від імені всієї громади нашого міста Львова через їх висланців та посланців, а саме: шляхетних і достойних Андрія Шимоновича і Христофора Цибоні, докторів медицини, райців, а також Йоана Мостицького, синдика, що прийшли до нас складати присягу вірності, нас просили, щоб права і привілеї того міста ми вважали за гідне підтвердити; хоча на даному сеймі нашої щасливої коронації, всім станам, прошаркам і містам того славетного королівства, загалом і зокрема, права, привілеї, звільнення, надання і будь-які прерогативи, справедливо і доцільно надані найяснішими нашими попередниками, королями Польщі і великими князями Литви, Русі, Прусії і т.д. ми, склавши присягу за святою і священною церемонією і внісши у загальний диплом зібрання законів, схвалили і підтвердили, настільки, щоб ніхто більше не сумнівався в ясності і повноті свого права; тим не менше ми не маємо звичаю відмовляти для виняткового і окремого підтвердження прав для більшої їх реальності; також наше місто Львів, головне передмур‘я нашого королівства, чия вірність, непорушність і знання справи доброго управління в минулі роки, (в час) найнеспокійнішого становища того королівства і фатального потрясіння, коли три облоги найлютіших ворогів щасливо витримало і від подальшого проникнення всередину королівства вірністю, мужністю і своєю твердістю відкинуло, всьому світу є відоме і до того часу виділяється поміж інших міст винятковими заслугами щодо держави і найясніших наших попередників і маєстату, заслужило виняткову нашу ласку і сприяння; тому схиляючись до такого прохання їх посланців за прикладом наших найясніших попередників, всі і кожне того міста Львова, як магістрату, так і станів та всієї громади, давні і недавні права і привілеї, викладені у підтвердженнях найясніших Яна Казимира, Михайла і Яна Третього, вільності, імунітети, прерогативи, насамперед фундації, локації, унії, інкорпорації, союзи, плебісцити, декрети, встановлення, вилучення, звичаї, донації, від непам‘ятних часів тому місту як загалом, так і окремо щедро надані, підтверджені нашими найяснішими попередниками, королями Польщі, що в користуванні аж до цього часу мають і дотримуються, а також спеціальний диплом зрівняння з головними містами королівства і великого князівства Литовського - Краковом та Вільном, розпорядження, декрети щодо загального складу Львова, права горла після міщан та прибульців, які без заповіту або без нащадків пішли з життя, право патронату і подання духовних осіб в церкви римського і руського обрядів, вилучення магістрату і львівських міщан від будь-яких комісарських судів, також трибунальних,

старостинських, гродських, земських, воєводських, нарешті королівські декрети та розпорядження між магістратом, громадою і вельможним старостою, між магістратом і громадою, а також вірменською і руською націями, декрети міста з передміщанами і євреями, а саме Сигізмунда I, Сигізмунда Августа, Стефана, Сигізмунда III, Владислава IV, Яна Казимира, привілеї, надані щодо прибутку з вузлового, дані і всі інші права, декрети, присудження, процеси і вироки, будь-які дії, хоч уряду, хоч суду, також, що відбувалися в недавно минуле безкоролів‘я, та інші міські розпорядження, ухвали магістрату, дотримання, звичаї, користування, усталення, ревізії і будь-які акти комісій та судових слідств, вчинених та висланих тільки для того міста Львова, роз‘ємні рішення, присяги вірності, дії, кодекси, скріплення, статути, що тільки згаданого міста стосуються, що і у зібраннях законів королівства містяться і володіють силою схвалення на вальних сеймах шляхом “видимусів”, ласкаво дані, надані, схвалені, підтверджені найяснішими королями Польщі, нашми попередниками, Людовиком Першим і Казимиром Старим та іншими наступними королями Польщі аж до найяснішого нашого попередника, які хочемо мати, як дослівно внесені, у всіх і кожному їх пунктах, позиціях, умовах, клаузулах, статтях, поєднаннях, заголовках, зв‘язках і у всьому змісті ми вважали з повноти нашої королівської влади схвалити, ратифікувати, відновити і підтвердити, тому під опікою даної нашої грамоти відповідно до права і користування тими (привілеями) відновлюємо, ратифікуємо і підтверджуємо, вирішуючи, щоб все і кожне, описане в оригінальних грамотах і привілеях, повинно володіти силою і міццю вічної чинності. Нарешті, королівським словом обіцяємо і даною грамотою зобов‘язуємося нашого міста Львова всі ці і кожні права, вільності і прерогативи, розпорядження і звичаї, яких в тому нашому місті віддавна дотримуються, декрети, далі привілеї завжди і на віки усі непорушно, міцно і незмінно мати і вповні, цілком і незворотньо дотримуватися та ефективно їх застосовувати. Також хочемо і обіцяємо підтримувати, захищати всіх і кожного міщан і жителів Львова, передміщан і селян, які до згаданого міста та його юрисдикції віддавна належать і відносяться, а також окремо взяті їхні маєтки, що як від спільного імені, так і приватно тримаються, володіють і реально на користь застосовуються, від усіх несправедливостей, насильств, тягарів і повинностей з боку будь-яких осіб будь-якого статусу, гідності і походження, а також наших урядовців, насамперед старост, що є тепер і в майбутньому будуть; не зробимо, щоб якісь нові винаходи були введені і нікому не дозволимо, але їх та їхні маєтки у їх межах, кордонах і границях зберігаючи, відповідно до давнього звичаю, згідно з тим, як були збережені нашими найславнішими попередниками, королями Польщі, збережемо і утримаємо та зробимо так, щоб зберегли, жодний їх маєток, належний до міста та міської юрисдикції, від того міста Львова та його юрисдикції не відчужимо й обіцяємо комусь не відчужувати. Для довіри та засвідчення цієї справи до даної (грамоти) наша печатка є підвішена. Дано на вальному сеймі нашої щасливої коронації у Кракові 1 жовтня, року Божого 1697, нашого панування - 1 року.

Август, король. Підтвердження всіх прав та привілеїв: наданих польскими королями місту Львову.

Микола Томіславський, варшавський канонік, кустош нашої печатки, рукою власною.

204

1698 р., жовтня 30, Львів

Август II звільняє місто Львів від сплати "шелязного" податку

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.111, арк.44. Папір: 23,3х33,3 см. Без написів. На папері під текстом, і захоплюючи текст, відтиснена печатка: Gum., XXXIX, 139.

Augustus Secundus Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kiioviae, Voihyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae Czernichoviaeque, haereditarius princeps Saxoniae et elector. Universis et singulis, quorum interest, tenore praesentium notum facimus. Quod posteaquam intelleximus ex relatione certorum consiliariorum nostrorum, tum et supplici libello nobis ex parte consulum et civium civitatis nostrae Leopoliensis porrecto, eosdem cives nostros Leopolienses praeter alia incommoda exactiones et contributiones, quibus hucusque affliguntur et exhauriuntur, insuper contributione solidaria vulgo szelkïnym podatkiem, nimium aggravari. Quae quidem contributio quamvis constitutione regni, anno 1676 ad annum unicum tantummodo durare debuit, nihilominus per rescripta serenissimi antecessoris nostri de anno in annum, insuper sub tempus interregni proxime praeteriti per laudum conventus Visnensi terrae Leopoliensis ad duos annos, quorum expiratio ultimis diebus Julii anni proxime imminentis 1699 advenit, cum summa eorundem civium et incolarum dictae civitatis nostrae Leopoliensis aggravatione, prorogata extitit. Nos itaque eiusdem civitatis nostrae supplicatione, uti iusta et legitima permoti, eo praecipue considerato, quod praetacta civitas, tot periculis ab hostibus patriae exposita, hucusque multa incommoda, aggravationes sustineat, cuius uti antemuralis regni fortificationem per pacta conventa in nos recepimus, volentes eidem de clementia nostra regia subvenire, praesertim quod in primo millam civitatem ingressu nostro multa fidei suae et honoris erga maiestatem nostram testata est documenta. Proinde ab eiusmodi contributione solidaria eandem civitatem civesque ipsius universos de potestate nostra regia liberamus et praesentibus litteris nostris absolvimus, ita quod post decursum duorum annorum, quorum in anno proximo venturo ultimis diebus Julii imminet expiratio, nullus ex dictis civibus ad eiusmodi solvendam contributionem amplius a quopiam adigi et molestari debeat et possit. Quod ad omnium, quorum interest, notitiam deduci volentes

mandamus, ut eosdem cives Leopolienses circa praesentem libertationem nostram conservent et ab omnibus conservari curent pro gratia nostra et officiorum suorum debito. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas sigillo regni communiri iussimus. Datum Leopoli die XXX Octobris, anno Domini millesimo sexcentesimo nonagesimo octavo, regni vero nostri secundo anno.

Augustus rex.

Venceslaus Franciscus Trzcinski pincerna Ravensis sacrae regiae maiestatis secretarius manu propria.

Август II, Божою ласкою (*титулатура*). Змістом даної грамоти робимо відомим всім і кожному, кому необхідно. Після того як ми дізналися з реляції певних наших дорадників, також з поданого письмового прохання до нас з боку райців і міщан нашого міста Львова, що наші львівські міщани, крім інших незручних податків і контрибуцій, якими до цього часу є примушені і розорені, понад це надзвичайно обтяжені контрибуцією, що по-простому називається шелязним податком. Хоч за конституцією королівства 1676 року цей податок тільки один рік повинен бути, тим не менше через розпорядження найяснішого нашого попередника з року в рік (продовжувався), і нарешті, під час минулого безкоролів‘я ухвалою Вишенського сейму Львівської землі разом з обтяженням великого числа міщан і жителів згаданого нашого міста Львова був продовжений на два роки, а час закінчення (цього терміну) минає в останні дні липня наступного 1699 року. Таким чином, ми, заохочені цим проханням нашого міста, як справедливим і законним, насамперед взявши до уваги, що згадане місто є виставлене на багато небезпек від ворогів батьківщини, до цього часу великі незручності, обтяження терпить; це (місто) ми зобов‘язувалися сеймовими умовами (мати) як укріплене передмур‘я королівства, бажаючи його підтримати з нашої королівської доброти, особливо, що в перший наш приїзд до міста стосовно нашого маєстату було виявлено і засвідчено велику їх вірність і шану. З цієї причини від такого шелязного податку те місто і міщан усіх нашою королівською владою звільняємо і даною нашою грамотою вивільняємо, так що після двох років, час закінчення яких наступного року, в останніх днях липня, жоден зі згаданих міщан більше до сплати такого податку не повинен і не може примушуватися та обтяжуватися. Тому довівши до відома всім, кому потрібно, наказуємо, щоб тих львівських міщан згідно з даним нашим звільненням зберегли та дбали, щоб від всіх (обтяжень) зберегти, задля нашої ласки та обов‘язку своїх урядів. Для довіри до цієї справи дану (грамоту) нашою рукою підписали і наказали королівською печаткою засвідчити. Дано у Львові 30 жовтня, року Божого 1698, нашого панування - 1 року.

Август, король.

Венцеслав Франциск Тщінський, равський чашник, секретар священного королівського маєстату, рукою власною.

205

1706 р., жовтня 9, обоз під Олжею

Август II звільняє місто Львів від від сплати "шелязного" податку

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.111, арк.149. Папір з двох аркушів: 20,1х32,2 см. Написи: "Declaracya uwalniai№ca od podatku szelkïnego authoritate publica woiewodztwa Ruskiego nieuchwalonego" (XVIII), "Libertatia Augusti (?) ad dedatuum (?) szelkznego anni 1706" (XVIII). На папері під текстом, і захоплюючи текст, відтиснена печатка: Gum., XL, 143.

August Wtory z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmuydzki, Kijowski, Wołhynsi, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewierski y Czernihowski, a dziedziczny xiąże Saski y elektor. Wszem wobec y każdemu zosobna, komu o tym wiedzieć należy, do wiadomosci podaiemy. Iż przełożono nam przez panow rad naszych imieniem miasta naszego Lwowa, iako podatek szelężnego, ktorego currentia laude publice woiewodztwa Ruskiego ad annum 1704 prorogowana, do tych czas in praeiudicium miasta praeter mentem postanowienia tegoż woiewodztwa exigitur, supplicowano tedy nam, abyśmy to miasto w pańską naszą przyiąwszy protekcyą ad impeticyi y aggravacyi eo nomine quorumvis exactorum zaszczycili, uwolnili y ubiespieczyli. My tedy skłoniwszy się do takowey suppliki, toż miasto od pomienionego podatku szelężnego, ponieważ authoritate publica ex placiło woiewodztwa Ruskiego ad zwyżmianowanego roku 1704, do tego czasu nie iest prorogowany, ani się ad usus publicos[1] obraca, uwalniamy y aby się nikt nie ważył żadnym sposobem onegoż wybierać, browarow pieczentować, ktore my officiose resigillare, iesliby zapieczentowane były pozwalamy, ani żadnych innych aggrovacyi czynić pomienionemu miastu naszemu Lwowu, miec chcemy y roskazuiemy, a to dla łaski naszey. Na co się dla lepszey wiary ręką własną podpisawszy, pieczęć koronną przycisnąć roskazalismy. Dan w obosie pod Iłzą dnia IX miesięca Pazdiernika, roku Panskiego MDCCVI, panowania naszego X roku.

Augustus rex.

Michał Augustyn Howel jego krolewskiej mosci sekretarz manu propria.

Август Другий, Божою ласкою король (*титулатура*). Усім загалом і кожному зокрема, кому необхідно про це знати, доводимо до відома. Повідомлено нас через наших панів дорадників від імені нашого міста Львова, що шелязний податок, збір якого публічною ухвалою Руського воєводства з 1704 року був відкладений, до цього часу на шкоду місту стягується, що суперечить духові тієї ж постанови воєводства. Тоді просили нас, щоб прийнявши це місто в нашу королівську протекцію, захистили від зловживань та переобтяжень, (накладених) від імені будь-якого збирача податків. Ми, схилившись до такого прохання, це місто від

згаданого шелязного податку, вільняємо і щоб ніхто не смів жодним способом цей (податок) вибирати (скільки публічною повагою за ухвалою Руського воєводства від вищезгаданого 1704 року до цього часу (податок) не є відкладений, та до громадського користування не використаний), забороняємо броварні опечатувати, які ми офіційно дозволяємо відпечатувати, коли б були запечатувані, ані жодних обтяжень не чинити згаданому нашому містові Львову, хочемо мати (у всьому волю) і наказуємо, задля нашої ласки. Тому для кращого довір'я, нашою рукою підписавшись, власну коронну печатку наказали притиснути. Дано в обозі під Ілжею 9 жовтня, року Божого 1706, нашого панування десятого року.

Август король.

Михайло Августин Говель, секретар його королівської милості, власною рукою.

206

1713 р., лютого 22, Варшава

Август II звільняє місто Львів від від сплати подвійного "шелязного" податку, накладеного сеймиком Руського воєводства у Судовій Вишні

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.111, арк.166. Папір з двох аркушів: 24х36,6 см. Напис: "Libertatia od dwoiakiego (szelęznego) salvus conductus miastu Lwowowi" (XVIII). На папері під текстом, і захоплюючи текст, відтиснена печатка: Gum., XL, 142.

August Wtory z Bożey łaski krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kiiowski, Wołynsi, Podolski, Podlaski, Inflantszki, Smolenski, Siewierski y Czerniehowski, a dziedziczny xiąze Saski y elektor. Wszem wobec y kazdemu zosobna, komu o tym wiedziec nalezy, osobliwie iednak wielmoznym, urodzonym, dygnitarzom, urzednikom, tudziesz poborcom y contribuciey wszelakich iakim kolwiek imieniem nazwanym exactorom, na ostatek urzendom y sondom wszelakim woiewodztwa Ruskiego ziemi Lwowskiey, wiadomo czyniemy. Uzalic się nam przychodzi super calamitate miasta naszego Lwowa, ze lubo dosyc oczywiste karania Bozego przez expugnacyą y rabunki nieprzyiacielskie, trzyletnie powietrze, ogien, codzienne ot woysk przechodzących aggrovacye na sobie pokazuie documenta, tak ze lubo propter attritas fortunas suas, odpałych wszytkich do pozywienia sposobow y handlow, nietylko do instauracyey cekauzu, od nieprzyiaciela znisczonego, murow y baszt desolawanych y fortyficacyey upadaiących, iakiey kolwiek melioraciey sposobne bydz nie moze. Lecz codzien przez ustawiczne contrybucye y cięzary nieznosne, ad deteriorem conditionem przychodzi y nisczeie. Przecie iednak (iako nam od panow rad naszych doniesiono iest) partykularnemi per lauda woiewodztwa Ruskiego contrybucyami

contra expressam mentem et literam legis gravatur. Gdy seymik Wisinski relacyalny przed seymem teraznieyszym odprawiony, na wypłacenia długow woiewodztwa swego, same tylko krolewskie dobra, a osobliwie miasto nasze Lwow y obywatelow iego, ziemskie dobra de pleno uwolniwszy, płaceniem dwoiakiego szelęznego ad decursum dwoch lat inonerował. Aze universalis lex, ktora to miasto od podatkow y cięzarow wszelakich, ktorych by całe woiewodztwo nie podeimowało exima, privatis laudis particularibus derogari nie powinna, maiąc wzglond na to, ze za niedoszłym seimem teraznieyszym y nieuchwalonemi podatkami publicznemi skarb koronny, iako tenetur ex lege nie był by in statu sustentowania zołnierza in praesidio miasta tego zostaiącego, tedy my uwazaiąc quantum momentum w circumstancyach teraznieyszych securitatis publicae na dobrym miasta tego postanowieniu y opatrzeniu zawisło, chcąc aby mieszczanie tameczni sublevata aliqualiter extrema sorte sua contra obvia pericula possibilia praeparamenta sposobic mogli wolnemi ich y całe miasto z przedmiesciami y wioskami, ich ze jurysdykcyey podległymi, od tey contrybucyey dwoiakiego szelęznego swiezo laudo Visnensi uchwalonego czyniemy. I owszem takowy podatek na sustentacyą zolnierza in praesidio miasta tego zostaiącego de plenitudine potestatis nostrae regiae applicuiemy. Codo wszystkich, komu to wiedziec nalezy, osobliwie iednak poborcow, exactorow, tudziesz sondow y urzendow wszelakich grodzkich y fiscalnych wiadomosci donosząc mięc chcemy y przykazuiemy, aby pomienionych mieszczan Lwowskich do płacenia y wydawania takowey contrybycyey dwoiakiego szelęznego pociągac, sądzic y zadnemi execucyami o niewydawanie uciązac. A urzendy tych ze exacucyi czunic y zniemi o to iure et facto procedere (w czym miastu salvum conductum daiemy et in protectionem nostram regiam assumimus) sub paenis contra convulsores legum publicarum nie wazuli się. Lecz przy libertaciey teraznieyszey miasto całe to y nienaruszenie zachowali. Azeby ten universał nasz tym prędzey wszytkich wiadomosci doszedł, onego do akt grodzkich Lwowskich podac y według zwyczaiu publicowac rozkazuiemy. Na co dla lepszey wiary ręką naszą podpisany pieczenc koronną przycisnosc rozkazalismy. Dan w Warszawie dnia XXII Lutego, roku Panskiego 1713, panowania naszego XVI roku.

Augustus rex.

Xiąz Andrzyi Sokołowski kanonik Kuiawski, jego krolewskiej mosci pieczęci wielkiej koronney sekretarz.

вгуст Другий, Божою ласкою король (*титулатура*). Усім загалом і кожному зокрема, кому необхідно про це знати, доводимо до відома, однак понад усе вельможним, шляхетним достойникам, урядникам, а також збирачам податків і екзакторам усяких публічних контрибуцій, якими б іменами не називалися, нарешті всіляким урядам і судам Львівської землі Руського воєводства повідомляємо. Доводиться нам зжалитися над нещастями нашого міста Львова, яке хоча досить явно на собі відчуло Божі кари через ворожі напади та грабежі, трирічню моровицю, вогонь, щоденні обтяження від перебуваючих військ, так і як наслідок -

понищення своїх маєтків, зникнення всіх способів для прожиття та торгівлі; тому не здатне не лише до віднови, а й до будь-якого покращення цехгаузу*, знищеного неприятелем, пустуючих мурів та башт і знищених фортифікацій. Але щодень через постійні контрибуції та непосильні тягарі до гіршого стану приходить та бідніє. При тому, однак (як нам пани дорадники повідомили) за партикулярними ухвалами Руського воєводства контрибуціями обтяжується всупереч висловленому духу та букві закону. Реляційний Вишенський сеймик, що відбувся перед даним сеймом, для виплати боргів свого воєводства самі лише королівські маєтки, а особливо наше місто Львів та його мешканців переобтяжив сплатою подвійного шелязного протягом двох років, звільнивши цілком земські добра. А загальний закон, за яким те місто від усіляких податків та тягарів звільнене, які хоч ціле воєводство приймало, окремими партикулярними ухвалами не повинен керуватися. Зважаючи, що через незавершення даного сейму та неухвалення публічних податків коронний скарб як залежний від закону не в стані буде підтримати жовнірів, що залишаються для охорони міста, тоді ми зваживши на такий момент в даних обставинах для безпеки держави, щоб добру ухвалу і забезпечення місто мало, та бажаючи, щоб ті міщани могли зробити приготування проти можливих небезпек своїм останнім майном, робимо їх вільними та ціле місто з підлеглими їх юрисдикції передмістями та селами від тієї контрибуції подвійного шелязного (податку), що недавно прийнятого ухвалою Вишенського сеймику. І загалом такий податок на підтримку жовнірів, що залишаються для охорони того міста, з повноти нашої королівської влади передаємо. Всім, кому це потрібно знати, особливо однак збирачам податків, також всіляким судам та урядам, гродським та фіскальним, доводимо до відома, бажаючи мати (у всьому волю) і наказуємо, щоб згаданих львівських міщан до сплати та складання цього подвійного шелязного податку не змушували, не судили і жодними вироками за нескладання (податку) не обтяжували. А уряди тих вироків, щоб не сміли виконувати, за правом та фактично починати (виконнання вироків) (для чого даємо місту охоронну грамоту і беремо під нашу королівську протекцію), з огляду на кари, (накладені) на порушників публічних законів. Але при цьому звільненні те місто цілком та непорушно зберігаємо. А щоб цей наш універсал швидше дійшов до відома всім, наказуємо його подати до гродських актів і відповідно до звичаю опублікувати. Тому для кращого довір'я, нашою рукою підписавшись, нашу печатку наказали притиснути. Дано у Варшаві 22 лютого, року Божого 1713, нашого панування 16-го року.

Август король.

Ксьонз Анджей Соколовський, куявський канонік, його королівської милості секретар великої коронної печатки.

* Цехгауз - складське приміщення для зберігання запасів зброї, амуніції, продовольства тощо.

207

1785 р., грудня 13, Відень

Йозеф II надає місту Львову право на проведення щорічного чотирьохтижневого ярмарку, при цьому застерігаючи за собою право скасувати його в разі потреби

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.850. Пергамент: 45,3х72,5 + 9,6 см. Написи: "Registriert Maiophilus von Lisserr" (XVIII). На шовковому жовто-чорному шнурку дерев'яна кустодія з фрагментами печатки.

Регест: Каталог, №1120.

Wir Joseph der Zweite, von Gottes Gnaden erwählter Römischer Kaiser, zu allen Zeiten Mehrer des Reichs, König in Germanien, zu Jerusalem, Ungarn, Böheim, Dalmatien, Croatien, Slavonien, Galizien und Lodomerien, Erzherzog zu Oesterreich, Herzog zu Burgund und zu Lothringen, Großherzog zu Toskana, Großfürst zu Siebenbürgen, Herzog zu Mailand, Mantua, Parma etc., gefürsteter Graf zu Gabsburg, zu Flandern, zu Tirol etc. Bekennen mittels dieses Briefes öfentlich, und machen dadurch jedermann kund, daß wir auf eine und gemachte allerunterthänigste Vorstellung der in unseren Erbkönigreichen Galizien und Lodomerien gelegenen Hauptstadt Lemberg zum Nutzen und zur Aufnahm dieser Stadt, zur Bequemlichkeit der umliegenden Ortshaften, und überhaupt zu einiger Beförderung des Handels, jedoch mit ausdrücklichem Vorbehalte, und ohne die geringste künftige Einschränkung unserer königlichen Rechte hiemit allergnädigst erlauben und bewilligen. Es soll diese Hauptstadt Lemberg von nun an zu allen künftigen Zeiten, in solang nemlich nicht etwa das Wohl unserer Staaten von uns, oder unseren rechtmässigen Thronfolgern in unseren Erbkönigreichen Galizien und Lodomerien irgend eine Abänderung oder die Aufhebung dieses Privilegiums fordern[1] wird, alljährlich einen Jahrmarkt durch vier Wochen dergestalt zuhalten befugt seyn, daß derselbe am ersten Monntage nach dem Dreikönigstage seinen Anfang nehmt. Indem Wir aber izt besagtermassen dieser Hauptstadt Lemberg erwähnte Jahrmarktsfreiheit hiemit gnädigst ertheilen, so wollen und verordnen Wir zugleich ausdrücklich, daß bei Bedrohung unserer scharfen Ahndung und Strafe, daß diese Stadt bei Gelegenheit dieses Jahrmarkts weder von den hiebei erscheinenden Kauf und Handelsleuten, noch sonst von anderen diesen Markt besuchenden Personen irgend eine Abgabe abzunehmen sich für berechtiget halte. Uebrigens gebiethen Wir allen Obrigkeiten, Innwohneren und Unterthanen, welchen Standes oder Würde sie immer seyn mögen, besonders aber dem königlichen Gubernium unserer Erbkönigreichen Galizien und Lodomerien, daß sie sämtlich, und sonders die Bürgershaft der oft erwehnten Stadt Lemberg in dem Genusse dieses von uns ihr gnädigst verliehenen Jahrmarkts - Privilegiums, nicht nur nicht stöhren, sondern vielmehr auf alle mögliche Art dabei handhaben und schützen sollen. Mit Urkund dieses Briefs, besiegelt mit unserm kaiserlichen, königlichen, und erzherzoglichen anhangenden grössere Innsiegel, der geben ist in Unserer Haupt- und Residenzstadt Wien, den 13-n Monatstag Dezember

im siebenzehen Hundert fünf und achtzigsten, unserer Reiche des Romishen im zwei und zwanzigsten und der erbländishen im sechsten Jahre.

Joseph m.p.

Leopolldus comes a Kollowrat, regis Bohemiae supremus et archiducis Austriae primus cancellarius. Iohann Rudolph Graf Chotek m. p. Tobias Phillipp Freiherr von Geblern m.p.

Ad mandatum sacrae caesareo-regiae maiestatis proprium. [...] Koller.

[1] В оригіналі fodern.

Ми Йосиф Другий, з Божої ласки вибраний римський цісар, який у всі часи примножує державу, король Німеччини, Єрусалиму, Угорщини, Богемії, Далматії, Хорватії, Славонії, Галичини і Володимирії, ерцгерцог Австрії, герцог Бурґундії і Лотарінґії, великий герцог Тосканський, великий князь Семигороду, герцог Мілану, Мантуї, Парми і т.д., граф Габсбурґ, Фландрії, Тіролю і т.д. Освідчуємо цією нашою грамотою і оголошуємо усім і кожному, що ми всім підданим заявляємо, що столичному місту Львову, розташованому в наших спадкових королівствах Галичині і Володимирії, на підтримку торгівлі, але з виразною передумовою і без найменших обмежень в майбутньому наших королівських прав, для користі і для розбудови цього міста, для зручності всіх довколішніх місцевостей і загалом для підтримки торгівлі, цим всемилостиво дозволяємо і погоджуємося. Це столичне місто Львів віднині й на всі майбутні часи, аж поки користь нашої держави або наших повноправних спадкоємців трону в наших спадкових королівствах Галичині і Володимирії так само не буде вимагати якоїсь зміни або скасування цього привілею, має право проводити щороку ярмарок протягом 4-х тижнів таким чином, що він має починатися у перший понеділок після свята Трьох королів. Але в той час як нами було вказано вище, цьому столичному місту Львову згадану ярмаркову вільність цим милостиво надаємо, ми хочемо й розпоряджаємося водночас виразно, що під загрозою наших суворих покарань і штрафів, аби це місто при нагоді цього ярмарку ані від купців чи торговців, що появляються тут, ані теж від інших осіб, які відвідують цей торг, не має право побирати жодних податків, зрештою ми наказуємо всім урядам, мешканцям та підданим, якого б стану чи звання вони не були, а особливо королівському губернаторству наших спадкових королівств Галичини і Володимирії, щоб усі вони і зокрема міщани часто згадуваного міста Львова у користуванні цим милостиво нами їм наданим ярмарковим привілеєм не лише не перешкоджали, а навпаки всіма можливими способами при тому сприяли й захищали. На підтвердження цієї грамоти (скріплюємо) нашою цісарською, королівською, ерцгерцогською підвісною більшою печаткою, даного у нашому столичному місті та місці нашої резиденції Відні 13-го дня місяця грудня, 1785 року, на 22 році нашого римського панування та на шостому році спадкового правління.

Йосиф (рукою власною). Леопольд, граф з Коловрат, намісник короля Богемії і великий канцлер ерцгерцога Австрії.

Йоганн Рудольф граф Хотек (рукою власною).

Тобіас Філіп барон фон Ґеблерн (рукою власною).

За особистим розпорядженням священного цісарсько-королівського маєстату. (...) Колер.

208

1789 р., листопада 6, Відень

Йозеф II надає місту Львову права, переваги та вільності щодо прав власності міста на нерухомість, здійснення юрисдикції, вибору управи міста, здійснення судівництва та інші, узгоджуючи їх з сучасною крайовою конституцією

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.134, арк.1-6; оп.2, спр.614, арк.245-257; оп.2, спр.646б, арк.16-23.

Wir Joseph der Zweite von Gottes Gnaden erwählter römischer Kaiser zu allen Zeiten Mehrer des Reichs König in Germanien, zu Jerusalem, Hungarn, Böheim, Dalmazien, Croazien, Slavonien, Galizien und Lodomerien Erzherzog zu Oesterreich, Herzog von Burgund und zu Lothringen, Großfürst zu Siebenbürgen, Herzog zu Mailand, Mantua, Parma, gefürsteter Graf zu Habsburg, zu Flandern zu Tyrol .

Machen mittels dieses eigenhändig unterschriebenen Diploms jedermann kund, und zu wissen; Nachdem die königliche Hauptstadt Lemberg in unsern Erbkönigreichen Galizien und Lodomerien unsere gnädigste Bestättigung ihrer alt hergebrachten Privilegien, Freyheiten und Begünstigungen allerunterthänigst angesucht hat, Wir aber solche theils mit den veränderten Zeitläuften, theils mit der gegenwärtigen Landesverfassung, nicht durchgehends vereinbarlich gefunden; So haben Wir auf den Uns von unserer vereinigten, böhmisch-oesterreichischen Hofkanzley, Hofkammer und Ministerialbankodeputation allerunterthänigst erstatteten Vortrag beschlossen, gedachter königlichen Hauptstadt Lemberg ein neues Privilegium hiemit zu verleihen, und derselben folgende Rechte, Vorzüge, und Freyheiten allergnädigst zu ertheilen.

Erstens: Wollen Wir das Eigenthums- und Besitzrecht der königlichen Hauptstadt Lemberg auf die ihr gehörigen Dörfer, Aecker, Wiesen, Felder, Waldungen, Teuche, und was sonst immer für Realitäten, oder daraus entspringenden Gerechtsame, Zinfe, Urbarialprästazionen, und Einkünfte, überhaupt dergestalt aufrecht erhalten, und geschützet wissen, daß Ihr hieran von Niemanden ein Eintrag geschehen, und Ihr freystehen soll, ihre allenfälligen Rechte gegen einen dritten immer dem durch unsere Gesetze bestimmten Verjährungstermin bei Gerichte zu verfolgen, so wie Wir im Gegentheil den allenfälligen rechtmäßigen Eigenthums oder Besitzansprüchen eines dritten gegen unsere königliche Hauptstadt Lemberg hinderlich zu seyn, keineswegs gemeinet sind.

Zweitens: Zu Verwaltung der Gerichtsbarkeit; zur Besorgung der Polizeigeschäfte, und zur Verwesung der Stadtwirtschaft haben Wir bereits im Jahr Siebenzehenhundert sieben und actzig einen eigenen Magistrat, welcher aus ein Bürgermeister, und ein Vizebürgermeister, und sechszehen Magistratsräthen bestehet, und in zwey Senate, den politischen, und den Justizsenat eingetheilet ist, sammt den dazu gehörigen Amts und Kanzleipersonal aufzustellen befunden.

Gedachtem Magistrat wollen Wir, wie bisher, so auch in Zukunft die bürgerliche Gerichtsbarkeit in dem Umfange des städtischen Gebietes in der Art gnädigst verleihen, und bestättigen, daß solche nach der von Uns erlassenen Jurisdiktionsnorma, und andere die Gerichtsbarkeit betreffenden Verordnungen ausgeübt werden soll. Nicht minder wollen Wir die peinliche Justizverwaltung mit dem Lemberger Magistrate dergestalt vereiniget wissen, daß selber diese Gerichtsbarkeit in dem Lemberger Kreis, und nach Maß, als besondere Gesetze hauptsächlich unser, unterm zehenten August Siebenzehenhundert sieben und actzig erlassenes Patent einige Gattung ausgenommener Verbrechen, dem Kriminalgericht der Hauptstadt einer jeden Provinz zuweisen, auch ausser dem Kreise ausüben soll[1].

In Justizangelegenheiten soll die weitere Berufung von der Entscheidung des Lemberger Magistrats an unser Gallizisches Appelazionsgericht, und in politischen Angelegenheiten an unser galizisches Landesgubernium den Zug nehmen.

In wie weit die Stadt Lemberg als Grundobrigkeit betrachtet, unsere daselbst aufgestellten Kreisamt unterstehe, und in wie weit unserer Oberpolizeidirekzion eine Einsicht in die Behandlung der polizeigeschäfte bei dem Lemberger Magistrat zustehe, haben Wir durch besondere Verordnungen bereits bestimmt, bei welchen es auch unveränderlich zu verbleiben hat.

Drittens: Die Wahl des Bürgermeisters, Vizebürgermeisters und der Magistratsglieder, soll durch eine Ausschuß wahlfähiger Bürger geschehen, und auf solche Individuen gerichtet werden, die nach einer vorausgegangener Prüfung die erforderlichen Wahlfähigkeits-Dekrete von der politischen, und der Justizbehörde erhalten haben.

Der bürgerliche Ausschuß, welcher die Vorsteher und Räthe des Magistrats zu wählen hat, ist in der Art zu bestellen, daß nämlich jeder wahlfähige Bürger seinen Namen auf einenn vom Magistrat zu bestättigenden Zeddel beim königlichen Kreisamt binnen einer bestimmten Zeitfrist einreiche.

Aus diesem werden so denn Einhundert Bürger durch das Loos bestimmt, welche die Zwanzig Vier Glieder des Ausschusses schriftlich zu wählen haben.

Unter den wahlfähigen die Stadtgemeinde repräsentirenden Ausschußmännern hat sich immer eine solche Anzahl von Armeniern zu befinden, welche mit den Ausschußmännern der übrigen Nazion in Verhältniß stehet.

Viertens: Bei der Wahl der Magistrats Vorsteher und Rathsglieder haben immer zwey kaiserliche königliche Räthe als Kommissarien der eine von dem Landesgubernium und der zweyte vom Appellazionsgericht beizuwohnen, und die Stimmung zu dem Bürgermeister und Vizebürgermeister stellen von dem Wahlausschuß schriftlich zu den Raths stellen aber mündlich in ein ordentliches Prothokol auf zunemmen.

Den gewöhnlichen Diensteid hat der gewählte Bürgermeister und Vizebürgermeister, jedesmahl in Beisein zweyer Appellazionsräthen bei dem Landesgubernium die Magistratsräthe hingegen und das subalternen Personale lediglich bei dem Magistratsgremium abzulegen.

Fünftens: Die Auswahl, Bestellung, und Ernennung des subalternen städtischen Kanzleypersonals wollen Wir dem bestellten Magistrats in der Zuversicht überlassen, daß derselbe nach Pflicht und Gewissen die würdigsten und geschiktesten Individuen zu jeder Dienstkathegorie auswählen wird.

Sechstens: Verleihen Wir der königlichen Hauptstadt kraft des unterm sieben und zwanzigsten Jänner siebenzehenhundert zwey und achtzig ausgefertigten ständischen Diploms das Recht, daß Sie zu dem ständischen Versamlungen zwey bevollmächtigte Deputirte aus ihrem Mittel abschiken kann, welche daselbst nach Vorschrift des besagten ständischen Diploms ihren Sitz zu nehmen, und ihre Stimme abzugeben haben.

Siebentens Wollen Wir die königlichen Hauptstadt bei dem Präsentazions Rechte eines Kanonikats bei dem regulirten Lemberger Domkapitel des lateinischen Ritus, bei welchem die Hälfte der bestehenden Zehen Kanonikaten von unserer landesfürstlicher Nominazion abhanget, auf die andere Hälfte aber das Präsentazions Recht einigen Privat Kollatoren, und darunter eines dem Lemberger Magistrat zustehet, dergestallt geschützt wissen, daß wenn nach der Zeitordnung des, von dem Privat Kollatoren bei dem Domstift zuerst erhaltenen Rechts, die Reihe an den Stadtmagistrat kommt derselbe als Patron dieses Recht ausüben, und aus den demselben von dem erzbischöflichen Ordinario vorzulegenden drey Kandidaten einen zu dieser Kanonikatswürde frey auwählen kann, welcher jedoch die vorgeschriebenen Eigenschaften, woran jeder Kollator gebunden ist, allerdings besitzen muß.

Achtens: Wollen wir die königl[iche] Hauptstadt in der freyen Ausübung des Rechts die Getränke von Bier, Brandwein, und Meth innerhalb des städtischen Territoriums allein zu erzeugen, und auszuschänken, so wie sie in der Ausübung dieser Gerechtsammen von jeher gewesen, ohne Nachstand des Rechts eines dritten frey und ungehindert erhalten, und die vortheilhafte Benutzung dieses Gefälls dem städtischen Fond gewidmet haben.

Zu besserer Bedekung der städtischen Ausgaben und Vermehrung der Einkünfte verleihen Wir ferner.

Neuntens: Der königlichen Hauptstadt das Befugniß von den in ihrem Bezirk erzeugenden Bier für jedes Faß einen Aufschlag von dreyßig Kreuzer, dann von Brandwein für jede Quart eine Abgabe von zwey Kreuzer zur städtischen Gemeinkasse[2] einzuheben, diejenigen, welche ohne diesen Abgabe entrichtet, und ehebevor die Unterzündungspollete gehörig gelöset zu haben, Bier zu brauen oder Brandwein zu brennen sich unterstehen sollten, sind das erstemal zum doppelten, sind das zweitemal zum vierfachen Betrag des obigen zu verhalten, das drittemal aber der Braugerechtigkeit und des Brandweinbrennens verlustig zu erklären. Nicht minder soll

Zehentens: die königliche Hauptstadt berechtiget seyn, das fremde Bier, welches in die Stadt und Vorstädte eingeführt wird, und zwar das Faß mit Vierzigfünf Kreuzer ohne

allen Unterschied für wen es immer gehöre, zubelegen, und diese Auflage gleich bei der Einführung abzufordern und zur städtischen Kasse abzuführen.

Eilftens: Bewilligen wir der königlichen Hauptstadt auf den zur Stadt führenden Hauptstrassen eine Weeg und Schrankenmaut zu errichten, und die dießfällige Maut Einnahme nach der bestimmten klassenmässigen Tariff einzuheben.

Nebst den hier angefьhrten der kцniglichen Hauptstadt zu ihrer Dotirung[3] und Bedekung der jдhrlichen Ausgaben ins besondere verliehenen Fonds hat Selb.

Zwölftens: Ihre anderweitegen städtischen Einkünfte, und Zuflüsse als nämlich Grund- und Häuserzinse von städtischen Realitäten Zinsen von vermietheten städtischen Wohnungen, Gewölbern und Fleischbänken die Rent und Pachtgeldern von den städtischen Gütern, die Interessen von den städtischen Kapitalien, die Stadt Markt, und Jahrmarktsgelder, Laudemien, Waag, Maaß, Todenbeschau Einnahmen, Gerichts und Polizei Taxen, und Strafgelder, ungehindert zu beziehen, und diese gesamte Einnahmen, nach ihrer Bestimmung zu den erforderlichen städtischen Ausgaben zu widmen.

Dreizehentens: Bestättigen Wir der königlichen Stadt die mittels eines unterm dreyzehenten Dezember siebzehenhundert fünf und achzig ausgefertigten besonderen Diploms ertheilte Freiheit, alljährlich einen Jahrmarkt in der Stadt am ersten Montag nach den Drey Königstag durch vier Wochen abhalten zu dürfen, und bewilligen derselben ferners, daß Sie auch in der Vorstadt die vormahls unter dem sogenannten russischen Schloß am St. Georgsberg abgehaltene zwey Bauernmärkte, die zum Nutzen des Lemberger Publikums und des Landmanns gereichen, zu eben der Zeit, und auf den nämlichen Platz wie vorhin alljährlich abhalten kann.

Für die Verbindlichkeit daß der Bischof des griechischen unierten Ritus den Platz zu Abhaltung der gleicherwähnten Bauermärkten der Stadt zu überlassen schuldig ist, muß demselben der festgesetzte Reluitionsbetrag alljählich aus der städtischen Kasse verabfolgt werden.

Vierzehentens: Erlauben Wir der königlichen Hauptstadt Lemberg ein eigenes Wappen zu führen, als nähmlich einen deutschen mit einer ausgeschnittenen goldenen Einfassung gezierten sogenannten cartouchirten mit einer goldenen königlichen Kron bedekten ganz blauen Schild, worinnen eine abgeledigte, sechsmal geziemte Stadt Mauer mit schwarzen Thor, und silbernen Fallgatter, und darunter ein in der vorgeworfenen rechten Pranke drey kleine silberne Berge, deren der mittlere erhöhet mit einen Kometen, oder achtekigten goldenen Stern besetzt ist, haltender rechts schreitenden goldener Löw zu sehen ist; oben den Thor erhebet sich hinter der Mauer ein Thurm, zwischen zwey etwas kleineren; alle drey sind spitzig, grün gedachet, und jeder mit drey in einen gestürzten Triangel gestellten zwey länglicht vierekigten Oefnungen versehen.

Fünfzehentens: Alles vorbesagte wollen Wir dieser unserer königlichen Hauptstadt gegen dem allergnädigst verleihen, daß sich der Bürger, und Bewohner derselben der erwähnten Freiheiten, Vorzüge, und Begünstigungen, nützlich bedienen, und bei Verlust,

und gänzlicher Aufhebung derselben sich niemals eine Undankbarkeit oder Untreue gegen Uns unsere Erben, und Nachkommenen zur Schuld kommen lassen, sondern vielmehr diese besondere Wohlthat und Gnade mittels ihrer unwandelbaren Treue, und Unterwürfigkeit bei Uns, und unsere rechtmässigen Nachfolgen in den Erbkönigreichen Galizien und Lodomerien bestens zu verdienen sich bestreben sollen.

Wir gebieten demnach allen und Jeden unseren geistlichen und weltlichen Obrigkeiten, Innwohnern und Unterthanen, was Würde und Standes Sie in unseren Erbkönigreichen Galizien und Lodomerien sich befinden, insonderheit aber unseren Landes Gubernium und sämtlichen Gerichtsstellen kraft gegenwärtigen Diploms, und wollen, daß unsere königliche Hauptstadt Lemberg bei den hier angeführten Freyheiten, Vorzüge und Begünstigungen /: die Wir Uns, unseren Erben, und Nachkommen nach gnädigsten Wohlgefallen und Erforderniß der Zeit, und Umstände zu vermehren, zu vermindern, oder vollends aufzuheben vorbehalten :/ aufrecht erhalten, sich derselben gebrauchen, und darinn von Niemanden beeinträchtiget oder gestöhret werde.

Das meinen Wir ernstlich: zu Urkund dieses Briefs besiegelt mit unserem kaiserlichen königlichen und erzherzoglich anhangenden grösseren Insiegel.

Der geben in unserer Haupt und Residenz Stadt Wien den sechsten Monatstag November nach Kristi unsers lieben Herre und Seeligmachers gnadenreicher Geburt im 1789ten unserer Reiche des römischen im sechs und zwanzigsten und der erbländ[ischen] im Neunten Jahre.

Joseph m:p: - Leopoldus Comes a Kolowrat r[egis] B[ohemiae], s[upremus] a[rchiducis] A[ustiae] et 1-mus cancella[riu]s - Franz Karl f. Kreßel mp: - Johann Wenzl Graf v. Ugarte m:p: - Ad mandatum sa[cra]e caes[aro] regiae ma[jes]t[a]tis proprium - Joseph Graf O'Donel Regis: Mariophilus v. Lißner m:p:.

[1]У копії 1849 р. (ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.1, спр.134, арк.1-6) зроблена примітка олівцем Kriminalsenat des lemberger Magistrats zu einer Stelle erhoben 1829 (p.291). [2] У копії 1849 р. Gemaindekasse. [3] У копії 1849 р. Deckung.

Ми, Йосиф Другий, з Божої ласки вибраний римський цісар, який повсякчас примножує державу, король Німеччини, Єрусалиму, Угорщини, Богемії, Далматії, Хорватії, Славонії, Галичини й Володимирії, ерцгерцог Австрійський, герцог Бурґундський і Лотарінзький, великий князь Семигороду, герцог Мілану, Мантуї, Парми, граф Габсбурґ, Фландрії, Тіролю. Освідчуємо цим власноручно підписаним дипломом і повідомляємо кожному; оскільки королівське столичне місто Львів у наших спадкових королівствах Галичині й Володимирії звернулося з усепідданим проханням про наше милостиве підтвердження його давніх звичних привілеїв, вільностей та вигод, але Ми знайшли їх не у всьому згідними почасти зі зміненими часами, почасти з сучасною крайовою конституцією; тому Ми вирішили, у відповідь на всепіддане подання, зроблене нашою об'єднаною богемсько-австрійською Надвірною канцелярією, Надвірною палатою (парламентом) і депутацією міністерського банку, надати згаданому королівському

столичному місту Львову новий привілей, яким милостиво дарувати такі права, переваги і вільності.

Перше: Ми хочемо зберегти й захистити права власності й володіння королівського столичного міста Львова на належні йому села, орні землі, луки, поля, ліси, водойми чи будь-яку іншу реальність або переваги, які з цього виникають, відсотки, поземельні податки і прибутки взагалі, так щоб йому не діялося ні від кого ніякої шкоди, і завжди було вільно в кожному випадку захищати свої права від третіх осіб, згідно з визначеним нашими законами терміном давності, так як ми, навпаки, в кожному випадку, не підтримуємо претензій третіх осіб до законної власності чи володіння, спрямованих на шкоду і проти нашого королівського столичного міста Львова.

Друге: Для здійснення юрисдикції; для забезпечення діяльності поліції і для управління міським господарством Ми вже 1787 вважали необхідним встановити власний магістрат, який складається з одного бургомістра, одного віцебургомістра та шістнадцяти райців магістрату і поділений на два сенати: політичний і юридичний, разом з належними до нього урядовцями і канцелярським персоналом.

Згаданому магістрату Ми хочемо, як досі, так і в майбутньому, милостиво доручити і підтвердити (право виконання) громадської судової влади в границях міського округу таким чином, що вона повинна здійснюватися згідно з дозволеними нами юридичними нормами та іншими розпорядженнями щодо судівництва. Не менше Ми хочемо також передати кримінальне судове управління львівському магістрату таким чином, щоб саме це судівництво здійснював у львівському окрузі, й за межами округу такою мірою, як і особливі закони а, головним чином, наш виданий 10 серпня 1987 року патент, за винятком деяких видів злочинів, доручених кримінальному суду в столичному місті кожної з провінцій*.

У справах судівництва подальші апеляції щодо рішень львівського магістрату повинні скеровуватись до нашого Галицького апеляційного суду, а в політичних справах до нашого Галицького крайового губернаторства.

Наскільки місто Львів, розглядаючи його як поземельну зверхність, підлягає нашому, в тому місці встановленому Окружному управлінню, і наскільки нашій Вищій дирекції поліції належить по праву ознайомлення з веденням поліційних справ львівським магістратом, Ми вже визначили особливими розпорядженнями, які також мають залишатися незмінними.

Третє: Вибір бургомістра, віце-бургомістра та членів магістарту повинен здійснюватися комітетом наділених правом голосу громадян, і бути спрямованим на таких осіб, які після попереднього іспиту притримуватимуться необхідних декретів про виборче право політичних і судових установ.

Громадянський комітет, який має обрати голову і райців магістрату, складається таким чином, що кожен наділений правом голосу громадянин подає своє ім’я на засвідченій магістратом картці (записці) до королівського Окружного управління протягом визначеного терміну. З них після цього шляхом жеребкування визначають сто громадян, які повинні обрати письмово двадцять чотирьох членів комітету.

Серед наділених правом голосу членів комітету, які представляють міську громаду, завжди повинна знаходитись така кількість вірмен, яка була б пропорційною до вибраних у комітет осіб інших націй.

Четверте: При виборах голови магістрату і райців завжди повинні бути присутні в якості комісарів двоє цісарсько-королівських райців, один від Крайового губернаторства, а другий від Апеляційного суду і голосування у виборчому комітеті на місця бургомістра і віце-бургомістра - письмове, а на місця райців - усне, й записати в складений як належить протокол.

Звичайну присягу на вірність службі вибраний бургомістр і віцебургомістр повинні складати щоразу в присутності двох апеляційних радників у Крайовому губернаторстві, натомість радники магістрату та підлеглий персонал просто при йреміумі магістарту.

П'яте: Вибір, настановлення й іменування нижчого персоналу міської канцелярії Ми довіряємо установленому магістрату, щоб він, згідно обов'язку і сумління, обрав найдостойніших і найспритніших осіб для кожної службової категорії.

Шосте: Ми надаємо королівському столичному місту силою підписаного 27 січня 1782 станового диплому право, за яким Воно може висилати до станових зборів двох повноважних депутатів зі своїх засобів, які, згідно приписів згаданого станового диплому, мають зайняти там своє місце і віддавати свої голоси.

Сьоме: Ми хочемо надати королівському столичному місту право презенти канонікатів при регулярній домській капітулі латинського обряду, причому половина з існуючих десяти канонікатів залежить від нашої державної номінації, а друга повноправно передає право презенти окремим приватним коляторам і серед них львівському магістрату, й захистити його таким чином, щоб після закінчення терміну дії право, яке спершу зберігалось за приватними коляторами при домській капітулі, переходило до міського магістрату, який має здійснювати його як патрон цього права, і з числа якого можна вільно обирати одного з трьох, поданих йому єпископським ординарієм, кандидатів для цієї почесної посади, котрий проте, звичайно, повинен посідати приписані властивості, до чого зобов'язаний кожен колятор.

Восьме: Ми хочемо зберегти за нашим королівським столичним містом вільне здійснення права самостійного виготовлення та вишинку напоїв таких як пиво, горілка і питний мед в межах міської території, без відступлення права комусь третьому, як і вільне та безперешкодне виконання цього права, яке воно мало здавна, і його найвигідніше використання, а доходи призначити для міського фонду.

Для кращого покриття міських видатків і збільшення доходів Ми надаємо, як далі

Дев'яте: Королівському столичному місту компетенцію стягати акциз від вироблюваного в його окрузі пива від кожної бочки висотою у тридцять крейцерів, також з горілки від кожної кварти податок у два крейцери для міської спільної каси**, які ж не сплатили цього податку і перед тим відповідно не полагодили [...]***, і насміляться варити пиво чи палити горілку, на перший раз вищезазначений (податок) утримується в подвійному, а на другий - у чотирикратному розмірі, а на третій раз право варити пиво чи палити горілку оголошується втраченим. Не менше повинно

Десяте: королівське столичне місто має право завезене в місто чи передмістя чуже пиво, а саме бочку, обкладати збором у сорок п'ять крейцерів, без різниці,

кому б воно не належало і цей збір стягати зразу при ввезенні й передавати до міської каси.

Одинадцяте: Ми дозволяємо королівському столичному місту спорудити на головній дорозі, яка провадить до міста, дорожню рогатку й митницю і стягати відповідний митний податок згідно з визначеним класифікаційним тарифом.

Поряд з наведеними тут, королівське столичне місто для дотації[4]* і покриття своїх річних видатків з особливо наданих фондів має такі

Дванадцяте: Його інші міські доходи і прибутки, а саме податки від землі й будинків, міських реальностей, податки від винайнятих міських помешкань, магазинів і м'ясних крамниць, гроші від ренти і оренди, від міських дібр, проценти від міських капіталів, міського ринку, ярмаркові гроші, лаудемії[5]*, збір від ваг, мір, за огляд мертвих (засвідчення смерті?), судові й поліційні такси і штрафи, - безперешкодно стягати всі ці податки й скеровувати за їхнім призначенням для (покриття) неообхідних міських видатків.

Тринадцяте: Ми підтверджуємо вільність, надану королівському столичному місту Львову особливим дипломом, підписаним тринадцятого грудня 1785[6]*, на щорічне проведення в місті ярмарку в перший понеділок після свята Трьох королів, протягом чотирьох тижнів і дозволяємо Йому й надалі, і щоб також у його передмісті два сільські базари, які відбувалися під так званим руським замком на горі Св. Юра, і служили для користі львівської публіки та селянства, відбувалися, як і раніше, щороку в той самий час і на названій площі.

За послугу, що єпископ грецького унійного обряду надаватиме містові площу для влаштування згаданих тут сільських базарів, (воно) повинне виплачувати йому щороку з міської каси визначену суму відшкодування.

Чотирнадцяте: Ми дозволяємо королівському столичному місту Львову вживати власний герб, а саме німецький щит синього кольору з вирізьбленим золотим декоративним обрамленням, так званим *картушем*, увінчаний золотою королівською короною, на якому нетинькована міська стіна з шістьма зубцями, чорними воротами і срібною решіткою, під нею зупинився крокуючий вправо золотий лев, який тримає у витягнутій вперед правій лапі три малі срібні горбки, з яких середній вищий і оздоблений кометою, чи восьмипроменевою золотою зіркою; над брамою за стіною підноситься вежа поміж двома трохи меншими; усі три шпичасті, з зеленими дашками і кожна має по три подовгасті чотирикутні отвори (два над одним), які творять обернений трикутник.

П'ятнадцяте: Все вищевказане Ми хочемо цьому нашому королівському столичному місту Львову всемилостиво надати для того, щоб його громадяни й мешканці з користю послуговувалися згаданими вільностями, перевагами й пільгами, а при втраті або цілковитому знесенні їх, вони ніколи не дозволили собі провинитися невдячністю чи невірністю супроти Нас, наших спадкоємців і нащадків, але набагато більше повинні прагнути за це добродійство і милість краще прислужитися їхньою

незмінною вірністю й підданістю Нам і нашим повноправним наступникам у спадкових королівствах Галичині й Володимирії.

Відповідно до цього Ми наказуємо силою нинішнього диплому всім і кожному нашим духовним і світським властям, жителям і підлеглим, що по достоїнству і становищу живуть у наших спадкових королівствах Галичини й Володимирії, і, особливо, нашому Крайовому губернаторству та всім судовим установам і хочемо, щоб наше королівське столичне місто Львів строго дотримувалось і виконувало наведені тут вільності, переваги й пільги (які Ми залишаємо за Нами, нашими спадкоємцями і нащадками право згідно милостивої прихильності і потреб часу та обставин збільшувати, зменшувати або взагалі скасовувати), і щоб їх ніхто не порушував чи перешкоджав.

Це Ми оголошуємо серйозно: засвідчуємо цю грамоту нашою цісарською, королівською і ерцгерцогською підвісною більшою печаткою.

Дано в нашому столичному місті та місці нашої резиденції Відні шостого дня місяця листопада після благодатного народження Христа, нашого любого Пана і Спасителя у 1789 році, на двадцять шостому році нашого римського та на дев'ятому році нашого спадкового панування.

Йосиф р[укою] в[ласною].

Леопольд, граф з Коловрат, намісник короля Богемії і перший канцлер ерцгерцога Австрії. Франц Карл Крессель[7]* р[укою] в[ласною]:

Йоганн Венцль, граф фон Уґарте р[укою] в[ласною]:

За особистим наказом священної цісарсько-королівської величності

Йосиф граф О'Донел.

Зареєстрував: Маріофілус фон Ліссерр р[укою] в[ласною][8]*.

* У копії 1849 р. зроблена примітка канцелярії: *Кримінальний суд львівського магістрату піднесено до рангу державної установи 1829 р.*

** У копії 1849 р. тут вжите слово *Gemeindekasse* (громадська каса).

*** die Unterzündungspollete - можливо, йдеться про перевірку якості напоїв.

[4]* У копії 1849 р. - *Deckung* (покриття).

[5]* Тут, можливо, мається на увазі особливий, ухвалений магістратом міський податок,т. зв. "шос".

[6]* Див. док. №207.

[7]* У копії 1849 р. це й подальші прізвища подані трохи інакше: Крессль, Венцель, Фрісснер.

[8]* У копії 1849 р. тут зроблена примітка канцелярії: "Порівняно і знайдено слово в слово згідним з оригінолом. Штофманн [Експ. Директ.]".

Німецькі документи №207-208 відчитала з оригіналів, переклала українською мовою та прокоментувала науковий співробітник ЦДІАУЛ Галина Сварник.

ДОДАТКИ

1 (209)

Близько 1390 р.

Трансильванський воєвода, князь Омлашу і Форагашу Мірча дозволяє купцям зі Львова, Польщі і Литви вільно торгувати в Трансильванії всіма товарами, крім срібла, після сплати торгового мита в Торговиці

Факсим.: Codex, VI, s.12; AGZ, VII, s.201; Пещак, с.105.
Опубл.: Codex, VI, s.8-11; Archiva, I, p.3-4; AGZ, VII, s.200-201; Пещак, с.104-105.
Перекл.: AGZ, VII, s.201 (польський).

Азъ Їѡ. Мирча* великыи воивода и г[оспо]д[и]нъ въсеи земли ѹгро-влахїискои и запланинскым[ъ] страна[мъ], дават[ь] Г[о]с[по]д[ьст]вами вѣрѫ и д[оу]шѫ Г[о]с[по]д[ьст]вами въсѣм[ъ] коупцем[ъ] и пръгарем[ъ] ѡт[ъ] земля родителѣ и брата Г[о]с[по]д[ьст]вами, Владислава кралѣ, ѡтъ Леѡ[инбурга], и пръгарем[ъ] ѡт[ъ] земля брата Г[о]с[по]д[ьст]вами, великѡг[о] кнѧѕа Витолта, ꙗко хто трѣбѹет[ь], да прїидет[ь] въ земѧ Г[о]с[по]д[ьст]вами с[ъ] кѹпїѫ-си, прїидет[ь] слѡбодно на вѣрѫ и на д[оу]шѫ Г[о]с[по]д[ьст]вами съ прѣмножъством[ъ] дѡбытком[ъ], макар[ъ] да донесет[ь] без[ъ] числа без[ъ] числъ, тысѫща тысѫщ[ь] тъм[ъ]. Тъкмо на едином[ъ] мѣстѣ, где си хтѧт[ь] коупїѫ развезати, ѹ Тръговище**, тѹ да си платѧт[ь] вам[ѫ] и, що полюбѧ, да си кѹпѧ; а Г[о]с[по]д[ьст]вами сищет[ь], кѹпит[ь]. що ли не кѹпим[ъ], а ѡни да сѫ слѡбодни ходити по въсеи земли и ѡбласти Г[о]с[по]д[ьст]вами, продавати и кѹпѹвати по въсѣх[ъ] тръговох[ъ] и по всѣх[ъ] бродовох[ъ] подѹнавскых[ъ], почѧвше ѡт[ъ] Желѣзныих[ъ] вратъ до ридо самѡг[о] Браилова; еще ж[е] и по въсѣх[ъ] пѫтевех[ъ] прѣзпланинскых[ъ]. [И] нигде да не да[вѫ]т[ь] вамѫ, ни на коем[ь] тръзѣ, ни на коем[ь] бродѣ. [А] где бѫдет[ъ] вама продадена ѡт[ъ] Г[о]с[по]д[ьст]вами, а тъизи вамеш[ъ] Г[о]с[по]д[ьст]вами да сокотит[ь] на мене, а еже вамѫ да не смѣет[ь] ѹзѧти. А где нѣст[ь] продадена, тѹзи да си и не погледат[ь]. [А] кто ли бы посрамотил[ъ] сыи хрїсовоул[ъ] Г[о]сп[о]д[ьст]вами, таковыи имат[ь] прїѧти великѡ злѡ и ѡрїѫ ѡт[ъ] Г[о]с[по]д[ьст]вами, како и невѣрник[ъ] сїемѹ хрїсовѹлѹ Г[о]с[по]д[ьст]вами.

Їѡ. Мирча, вѡевода, м[и]л[о]стїѧ Б[о]жїеѧ господар[ь]***.

* Волоський князь Мірча Старий або Батран правив у 1386-1418 рр.

** м. Торговиця - колишня столиця волоських князів.

*** Документ немає ні дати, ні місця виставлення. Аргументацію на виставлення цього документа у Львові у 1390 р. див.: AGZ, II, s.203-204.

2 (210)

1408 р., жовтня 8, Сучава

Молдавський воєвода і господар Александр дозволяє купцям зі Львова, а також руської і подільської земель вільно торгувати в його землях товарами після сплати мит, які перелічуються

Ориг.: ГМР. - Отдел письменних источников. - Ф.17, спр.41/23ф, арк.11[1].

Опубл.: Zubr., Kronika, s.74-76; АЗР, I, с.30; Памятники, с.28-32; Archiva, I, s.130; с.90-95; AGZ, VII, s.205-207; Contec., II, s.630-633; Русанівський, с.70-72.

Перекл.: AGZ, VII, s.207-210 (польський).

Милостью Б[о]жьею, мы Александръ*, воєвода [и] господарь земли молдавскои, чинимъ знаменито и[съ] симъ нашимъ листом оусѣмъ, кто нань оузритъ, или єго оуслышитъ, оже єсмы доконали съ радцами и съ мѣстьчаны илвовского мѣста и съ оусѣмъ поспольствомъ ихъ и оучинили єсмы оуставн[н]ицьтво о мытахъ оу нашеи земли и доконали єсмы съ ними, штобы ходили оу нашои земли исъ своими торговлами. А мыта єсмы имъ такъ поставили и оулегчили, штобы давали оу нашеи земли мыто такъ. Наипервоє головноє мыто сочавьскоє, на искладѣ, ѡт[ъ] сукна отъ гривну три гроши. А коли имутъ купити татарьскыи товаръ оу Сочавѣ**: или шолкъ, или перець, или камкы***, или тебенкы[4]*, или темьянъ[5]*, или грецкыи квасъ - отъ гривну щу Сочавѣ по три гроши. А коли имуть купити татарскыи товаръ оу иныхъ торгохъ нашихъ, тамъ имуть дати, гдѣ єго купатъ, отъ гривну два гроши, а на головноє мыто оу Сучавѣ отъ гривну три гроши; та смѣетъ єго продати, кому любитъ. А кто идетъ до Илвова, на головноє мыто оу Сочавѣ отъ скота одинъ грошъ, отъ десать свинїи одинъ грошъ, отъ десать овець одинъ грошъ, а отъ кобылы по шесть гроши, а отъ каждого коня по шести гроши, отъ сто бѣлиць одинъ грошъ, отъ сто лисиць десѣть гроши, отъ сто овчины суранныи четыри гроши, отъ сто кожы ягнячїихъ два гроши, отъ сто кожи скотїихъ патнадесате гроши; то мыто сочавськоє. А кто идетъ до татаръскои сторонѣ, отъ ВІ кантари[6]* оу Сочавѣ одинъ рубель серебра, оу Ясы тридесѣте грошь, а оу Бѣлыгородъ[7]* полъ рубель серебра. А кто не идетъ на Бѣлыгородъ, толко иметъ дати на Таганачю[8]*, колко оу Бѣломъгородѣ, опроче перевозовъ; а на сторожу отъ каждого воза по дванадесате грошь. А кто иметъ погнати скотъ до Татаръ, на головноє мыто оу Сочавѣ отъ скота четыри гроши, а оу Ясы два гроши, а на Таганачю два гроши. А отъ сто овець оу Сочавѣ шестьдесате гроши, а оу Ясы тридесат[є] гроши, а на Таганачю тридесате гроши; то мыто тѣмъ, што идутъ до Татаръ. А поставы сукна, имаютъ ихъ продати на искладъ ꙋ Сочавѣ: а оу [иныхъ] нашыхъ торгохъ не имаютъ волю продати ихъ. А съ тѣми гроши волно имъ ходити и торгувати соби по оусихъ торгахъ нашихъ, штоколи изнаидутъ. А до Оугоръ и до Бесарабъ[9]* свободно имъ вывозити сукна. А кто повезетъ сукно до Бесарабъ, дати иметъ на головноє мыто оу Сочавѣ отъ гривну по три гроши, а ни краи оу

Баковѣ[10]* отъ гривну два гроши. А што привезетъ изъ Бесарабъ: или перець, или баволну, или будь што, отъ ВІ кантари оу Баковѣ полъ рубель серебра, а на головное мыто оу Сочавѣ отъ ВІ кантари одинъ рубель серебра. А кто иметъ повезти сукно до Бистрици [и] до Оугоръ, оу Сочавѣ отъ отъ гривну по три гроши, а оу Бани[11]* отъ гривну полъвтора гроша, а оу Молдавици[12]* отъ гривну полъвтора гроша. А коли сѧ воротѧтъ изъ Оугоръ, отъ каждого терху оу Молдавици по два гроши, а оу Бани отъ каждого терху[13]* по два гроши. А кто иметъ повезти сукно до Брашова[14]*, на головное мыто оу Сочавѣ отъ гривну три гроши, а оу Баковѣ отъ гривну полъвтора гроша, а оу Тотруши[15]* отъ гривну полъвтора гроша. А коли сѧ имуть воротити отъ каждого терху на Тотруши по два гроши, а оу Баковѣ отъ каждого терху по два гроши. А кони изъ нашои земли, што по три гривны, слободни имъ суть, и оугоръстїи кони слободни имъ. А оу которомъ торгу имуть ихъ купити, тамъ ихъ купити, тамъ имуть дати отъ каждого конѧ по четыри гроши, а на складъ оу Сочавѣ отъ каждого конѧ по шесть гроши, а на Сирѧть[16]* отъ каждого конѧ по два гроши, а оу Черновьци по два гроши. А кто иметь повести кони или кобылы до Камѧнци, што было дати ему оу Сирѧть, то иметь дати въ Дорогини[17]*, а што было дати ему оу Черновци, то иметь дати оу Хотини; такоже есть мыто и отъ кобылы, ꙗко и отъ кони. А кто иметъ купити скотъ, или бараны оу Баковѣ, либо оу Романовѣ оу торгу[18]*, либо оу Бани, либо оу Нѣмци[19]*, либо оу иныхъ торгохъ нашихъ, не надобѣ нигде мыто дати, нижь тамъ, гдѣ купилъ, и возметь печать отъ мытника. А оу которомъ торгу иметъ купити, тамъ иметъ дати отъ скота одинъ грошъ, отъ десѧть овець одинъ грошъ, отъ десѧть свинїи одинъ грошъ, отъ сто кожи воловыхъ десѧть гроши, отъ сто кожи ꙗгнѧчїихъ одинъ грошъ, отъ сто кожи [овчїихъ] суранныхъ два гроши; та идуть на головномъ мытѣ сочавъскомъ. А оу Сирѧтскомъ отъ крамнихъ рѣчеи: отъ шапокъ, отъ ногавици, отъ корды, отъ меча - отъ гривны по три гроши. А што коли идетъ изъ земли чересъ Сочавы на Сирѧтъ, колко давати на Сочавѣ, половина отъ того мыта имуть дати на Сирѧтъ отъ оусего, и отъ кожи, и отъ волны, [и] отъ овчины; то мыто сирѧтское. А оу Черновци отъ нѣмецкого воза мыто четыре гроши, а отъ ормѣнъского воза мыто шесть гроши, отъ скота одинъ грошъ, отъ десѧть свинїи одинъ грошъ, отъ десѧть овець одинъ грошъ, и отъ кони и отъ кобылы по два гроши. А на перевозы, и отъ нѣмецкихъ возъ цѣлыхъ, и отъ орменскыхъ, по четыре гроши; то мыто черновьское. А оу Черновци возы не стрѧсти, але купець дасть свою вѣру, аже не имаетъ заповѣданыи товаръ на свои возъ: куници, серебро, воскъ и кони добрїи земъстїи. А имаетьсѧ поставити цѣну сукнѣ оу Сочавѣ, ꙗко во Львовѣ. А Львовчѧне, што имуть поити до Браилово[20]* по рыбы, на краинее мыто, или оу Баковѣ, или оу Берладѣ[21]*, тамъ имуть дати отъ гривну по полъвтора гроша; а воза и рыбы не заимати. А тамъ возметь печать, та прїидетъ слободно до Сочавѣ, та иметъ дати на головномъ мытѣ оу Сочавѣ отъ гривны по три гроши; а воза и рыбы не заимати. А на Сирѧтъ имуть дати отъ гривну по полъвтора гроша; а рыбы и воза не заимати. А на Черновци мыто отъ воза. А Львовчѧне, што имуть принести сами изъ Оугоръ серебро жьженое, отъ того серебра што быхомъ мы купили собѣ, колко будетъ намъ надобно; а иное серебро, што останетъ, то имъ слободно. А мунтѧньскыи воскъ и брашевъскыи

слободно имъ єсть. А мыто имꙋть дати от камене оу Баковѣ одинъ грошъ, а на искладъ оу Сочавѣ отъ камене одинъ грошъ, а оу Сирѧть отъ камене одинъ грошъ. А оугорьстїи коуницм слободни имъ, а мыто имꙋть дати оу Бани полъвтора гроша отъ гривнꙋ, а на искладъ оу Сочавѣ отъ гривнꙋ три гроша, а оу Сирѧть полъвтора гроша отъ гривнꙋ. А отъ тїи кꙋници, колько бꙋдꙋть намъ надобни, а мы имемъ соби кꙋпити; а инїи имъ слободни. А еще есмы имъ дали волю, штобы собѣ держѧли оу Сочавѣ одинъ домъ, а оу томъ домꙋ корчьмꙋ не держѧти, ни пива варити, ни медꙋ, ни месніи клѣткы держѧти, ни хлѣба продавати. Пакъ ли тотъ, кто иметь жити оу томъ домꙋ, бы хотѣлъ нѣшто отъ тѣхъ держати, тогды мꙋситъ съ мѣстомъ терпѣти. А то есмы оучинили кꙋпцемъ господарѧ нашего, королѧ полского, изъ оусеи рꙋскои земли и съ подолскои. А то мы иже есмы выше писали, слюбꙋемъ имъ вѣчно оуздержати безо лсти и безъ хытрости на вѣкы вѣчныѧ, мы и наши намѣст[ни]кы, николи то непорꙋшено, при нашеи чти и при нашои вѣрѣ, подлꙋгъ крестьѧнского права. А на то свѣдкове: панъ Жюржь, староста [сочавьскыи]; панъ Михаило, [староста] дорогꙋнскыи; панъ Владъ, [староста] серетскыи; панъ Оана, дворникъ сочавьскыи; панъ Ѧцко и панъ Илїашъ, чашникъ[22]*. А еще при томъ были послы съ Львова, што съ нами сесе дѣло доконали: Мычко Кꙋликовьскыи, и Зимиръстанъ Ханысъ, и Ханысъ Верзьсть, и Рꙋсъ Никкюсъ, и писарь львовскыи Ханысъ. А на потверженїе тѣмъ оусѣмъ велѣли есмы нашемꙋ вѣрномꙋ логодетꙋ писати и привѣсити печѧть наша великаѧ къ семꙋ листꙋ нашемꙋ. Оу Сочавѣ, оу лѣто шестотысѧчное девѧть сотъ и шестьнадесѧтое лѣто, октѧбра 8.

[1] Підстава публікації - видання документу в **AGZ**. Оригінал з середини XIX ст. вважався втраченим. На жаль, упорядник не мав можливості скористати з нововіднайденого оригіналу у музейній збірці Москви. âúíţşá

* Молдавський князь Олександр Добрий правив у 1400-1432 рр.

** м. Сучава - колишня столиця Молдавського князівства.

*** Камха - різного роду шовкові тканини.

[4]* Тебенки - дорогі шкіряні вироби

[5]* Тимян - означає загалом східні пахощі.

[6]* Кантар - одиниця вимірювання ваги в країнах Близького Сходу та Середземномор'я, що змінювалася від 45 до 320 кг.; у Османській імперії кантар містив 56,5 кг.

[7]* м. Білгород - тепер м. Білгород-Дністровський у гирлі Дністра.

[8]* м. Тигиня - тпер м. Бендери.

[9]* Слово "Басараби" означало краї, підлеглі диастії Бесарабів: Волощину та належні до неї заальпійські князівства.

[10]* м. Баков (рум. Bacâú) - місто в Румунії на річці Бистриця, притоці Серету.

[11]* м. Баня (рум. Baía) - місто в Румунії на річці Молдава.

[12]* м. Молдавиця - місто та монастир у південно-західній частині Буковини.

[13]* Терх (з угорської мови - terh, terheleni) - означає в'язку з будь-яким товаром.

[14]* м. Брашов - місто в Румунії у південно-західній частині Трансильванії.

[15]* м. Тотруш (рум. Trotuşú) - місто в Румунії.

[16]* м. Серет - місто в Румунії над рікою з тією ж самою назвою.

[17]* м. Дорогунь (рум. Dorohoíu) - місто в Румунії на річці Їя, притоці Пруту.

[18]* м. Роман (Романів) (рум. Romanú) - місто в Румунії на річці Молдава, притоці Пруту.
[19]* м. Нємец (рум. Nemţú) - місто в Румунії.
[20]* м. Браіла (рум. Bráila) - місто в Румунії.
[21]* м. Берладь (рум. Berladú) - місто в Румунії на річці Берладь, притоці Серету.
[22]* Староста, дворник, чашник, лагофет - урядники Молдавського князівства (детальніше див. AGZ, VII, s.213).

3 (211)

1409 р., (без дня і місяця), Аргишів

Трансильванський воєвода, князь Омлашу і Форагашу Мірча дозволяє купцям зі Львова, Польщі і Литви вільно торгувати в Трансильванії всіма товарами, крім срібла, після сплати торгового мита в Торговиці

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.45. Пергамент: 39х17 + 4,2 см. Написи: "Palatini civibus et Leopoliensibus", "liber" (XVII). На червоному шовковому шнурку відтиснена у червоному воскові кругла печатка воєводи Мірчі (діам. 9,2 см.) з зображенням щита і птаха на ньому, голова птаха повернута вліво - в сторону хребта, над яким є хрест. У лівому куті щита півмісяць з зіркою, з чотирьох боків щита вміщені літери з монограмою Мірчі кирилицею: М.Р.Ч.¤. Легенда: + S. MIRCHE VOIVODE TRANS[ALP]INI BANI SEVERINIENSIS DVCIS DE FVGARVS [ET CETERA]. Пізніші варіанти печатки: Vrtosu, 18, 20.

Опубл.: AGZ, VII, s.214-215.

Регест: Каталог, №50.

Nos Mirche, voivoda Transalpinus, dux de Fugarus et de Omlas, iudicibus, iuratis ac universis mercatoribus civitatis Leonburgensis, presentibus et futuris, salutem et omnis boni continuum incrementum. Quoniam propter uberiorem statum regnorum et provinciarum ac mercatorum decrevimus federa amicitiae augmentare ac roborari[1] perpetuis temporibus valituris, quatinus vestri mercatores ac domini regis Poloniae ducisque Vytoldi, serenissimorum principum fratrum nostrorum, nostram terram cum suis mercimoniis frequentari[1] ac more solito visitare possint et valeant, salvis ipsorum rebus et personis, conditione autem ista, ut, dum vestri mercatores Lemphurgenses aut alii supradicti mercatores principum pretactorum, fratrum nostrorum, cum suis pannis ac aliis mercimoraniis[1] ad oppidum nostrum Trigovisc pervenerint seu applicuerint, extunc nobis aut nostro homini suorum[1] rerum, pannorum aut aliorum mercimoniorum tricesimum persolvere debeant et teneantur semel et post hoc per universam nostram terram suos pannos seu alia ipsorum mercimonia vendere possint et valeant, theolonio nullo exigente, emere autem vel comparare omnes res in terra nostra omnibus ipsis mercatoribus, excepto argento, liberam concedimus facultatem, volumus autem omnino, ut, quicunque vobis et vestratibus tenerentur aut in debitis essent obligati de nostris, statim et indilate vobis

omnibus et vestris dumtaxat omnis iuris faciemus[1] complementum; insuper dum ad propria remeari[1] voluerint, ex tunc nullo tributo exigente salvis vestris rebus et personis ac sine omni impedimento vos abire permittimus et promittimus bona fide mediante. In cuius rei testimonium praesentes fieri duximus nostroque sigillo maiori commisimus appendendum. Actum et factum in Argies, anno Domini millesimo quadringentesimo nono.

[1] Так в оригіналі.

Ми, Мірча, Трансільванський воєвода, князь Омлашу і Фогарашу, райцям і лавникам і всім купцям міста Львова, сучасникам і прийдешнім, привітання і для всіх постійне зростання благополуччя. Оскільки для кращого становища королівств, провінцій та купців ми постановили розвинути та зміцнити союзну приязнь, яка б вічними часами тривала, тому ваші купці і пана короля Польщі та князя Витовта, найясніших володарів, наших братів, нашу землю зі своїми товарами часто і за звичним правом можуть і будуть у змозі відвідати, при недоторканості їх речей та осіб. Однак при умові, що коли ваші львівські купці або інші вищезгадані купці згаданих володарів, наших братів, зі своїми сукнами та іншими товарами до нашого міста Торговиці приїдуть або прибудуть, тоді нам або нашій людині зі своїх речей, сукон та інших товарів одну тридцяту частину раз і назавжди сплатити зобов`язані і повинні. І після цього у нашій землі тим купцям надаємо вільну можливість свої сукна або інші товари продавати без стягнення жодного мита, купувати або обмінювати всі речі, за винятком срібла. Хочемо, щоб усе, що вам і до вас належитеме або вам заборгують наші (люди), ми негайно і без затримки вам всім і тільки вам накажемо розсудити за всіма правами. Нарешті, коли схочете повернутися, тоді не стягуючи жодного податку, при недоторканості ваших речей та осіб і без якої перешкоди ми дозволяємо вам від`їхати і обіцяємо за посередництвом доброї запоруки. Для засвідчення справи дану (грамоту) вважали виготовити і нашу велику печатку доручили підвісити. Діялося і дано в Аргишеві, року Божого 1409.

4 (212)

1434 р. березня 18, Сучава

Молдавський воєвода і господар Стефан дозволяє купцям зі Львова, а також руської і подільської земель вільно торгувати в його землях товарами після сплати мит, які перелічуються

Опубл.: AGZ, VII, s.216-218.
Перекл.: AGZ, VII, s.218-219 (польський).

Милостїю Божїею, мы Стефан*, воевода и господаръ земли молдавскои, чинимъ знаменито и съ сѣмъ листомъ нашимъ оусѣмъ, кто нань оузритъ, или его оуслышитъ чтоучи, оже пришли прѣд нами мѣстичи илвовстїи и принесли грамотоу с[вѧ]топочившаго отца моего Алеѯандра воеводы, о мытах[ъ]. Ино и мы потвердили есмы имъ и дали есмы им[ъ] сес[ъ] лист[ъ], штобы ходили оу нашои земли исъ своими торговлѣми. А мыта есмы имъ такъ поставили и оулегчили, штобы давали оу нашеи земли такъ: наипервое головное мыто сочавское, на искладѣ, от[ъ] соукна от[ъ] гривноу три гроши. А коли имоутъ кѹпити татарскыи товаръ оу Сочавѣ: или шолкъ, или перецъ, или камхы, или тебенкы, или темїѧнъ, или грецкы квасъ - от[ъ] гривноу ѹ Сочавѣ по три гроши. А коли имоутъ коупити татарскы товаръ оу иныхъ[ъ] нашихъ[ъ] тръгох[ъ], там[ъ] имоуть дати, гдѣ его кѹпѧт[ь], от[ъ] гривноу два гроши, а на головное мыто оу Сучавѣ отъ гривнѹ три гроши; та смѣеть его продати, комѹ любитъ. А кто идеть до Львова, на головное мыто ѹ Сочавѣ от[ъ] скота один[ъ] грошь, от[ъ] десѧт[ь] свинїи один[ъ] грош[ь], от[ъ] десѧт[ь] овець одинъ грош[ь], а от[ъ] кобылы по шесть гроши, а отъ каждого конѧ по шесть гроши, от[ъ] сто бѣлиць один[ъ] грош[ь], от[ъ] сто лисиць десѣт[ь] гроши, от[ъ] сто овчины соуранныи чотыри гроши, от[ъ] сто кожи ѧгнѧчїих[ъ] два гроши, от[ъ] сто кожи скотїахъ пѧтнадесѧте гроши; то мыто сочавское. А кто идет[ъ] да[1] татарскои сторонѣ, от[ъ] ВІ кантары оу Сочавѣ единъ рѹбль серебра, оу Ѧсы тридцѧт[ь] гроши, а оу Бѣлыгород[ъ] полъ роубль серебра. А кто не идетъ на Бѣлыгород[ъ], толко имет[ь] дати на Тегенѣкечю, колко ѹ Бѣлом[ъ]городѣ, опроче перевозовъ; а на сторожа от[ъ] каждого воза по дванадесѧт[е] гроши. А кто имет[ь] погнати скотъ до Татаръ, на головное мыто ѹ Сочавѣ от[ъ] скота чотыри гроши, а оу Ѧсы два гроши, а на Тегенѣкечю два гроши. А от[ъ] овци оу Сочавѣ шестъдесѧт[ь] гроши, а оу Ѧсы тридцѧт[ь] гроши, а на Тегенѣкечю тридцѧт[ь] гроши; то мыто тѣмъ, што идоутъ до Татаръ. А поставы соукна, имаютъ их[ъ] продати на склад[ъ] оу Сочавѣ: а оу [иныхъ] нашихъ тръгохъ не имаютъ волю продати ихъ. А с[ъ] тѣми грошми волно имъ ходити и торговати собѣ по ѹсѣх[ъ] торгох[ъ] нашихъ, штоколи изнаидоутъ. А до Оугоръ и до Басарабъ свободно имъ вывозити соукна. А кто повезетъ сѹкно до Басарабъ, дати имет[ь] на головное мыто ѹ Сочавѣ от[ъ] гривноу по три гроши, а на краи оу Баковѣ от[ъ] гривноу два гроши. А що привезоутъ из[ъ] Басарабъ: или перецъ, или баволноу, или бѹд[ь] што - от[ъ] ВІ кантари оу Баковѣ полъ роубль серебра, а на головное мыто оу Сочавѣ от[ъ] ВІ кантари одинъ роубль серебра. А кто имет[ь] повезти соукно до Бистрици [и] до Оугоръ, оу Сочавѣ от[ъ] гривнѹ по три гроши, а оу Бани от[ъ] гривнѹ полвтора гроша, а оу Молдавици от[ъ] гривнѹ полвтора гроша. А коли сѧ воротѧт[ь] из[ъ] Оугоръ, от[ъ] каждого терхѹ оу Молдавици по два гроши, а оу Бани от[ъ] каждого терхоу по два гроши. А кто иметъ повезти соукно до Брашева, на головное мыто ѹ Сочавѣ от[ъ] гривноу три гроши, а оу Баковѣ от[ъ] гривнѹ полвтора гроша, а оу Тотроушь от[ъ] гривнѹ полвтора гроша. А коли сѧ имоуть воротити от[ъ] каждого терхоу на Тотроушь по два гроши, а ѹ Баковъ от[ъ] каждого терхоу по два гроши. А кони из[ъ] нашеи земли, што по

три гривны, слободни имъ соуть, и оугорстїи кони слободни имъ. А оу которомъ торгоу имоуть их[ъ] коупити, тамъ имѹть дати ѡт[ъ] каждого конѧ по чотыри гроши, а на исклад[ъ] оу Сочавѣ ѡт[ъ] каждого конѧ по шесть гроши, а оу Серѣтѣ ѡт[ъ] каждого конѧ по два гроши, а оу Черновцех[ъ] по два гроши. А кто иметь повести кони или кобылы до Каменци, што было дати емѹ оу Серети, то иметь дати въ Дорогоуни, а што было емѹ дати оу Черновцех[ъ], то иметь дати оу Хотини; такожь ест[ь] мыто ѡт[ъ] кобылы, ꙗко и ѡт[ъ] кони. А кто иметь коупити скотъ, или бараны оу Баковѣ, или оу Романовѣ тръгѹ, либо оу Бани, либо на Нѣмци, либо ѹ иныхъ[ъ] тръгох[ъ] нашихъ[ъ], не надобѣ нигде мыто дати, нижь тамъ, где коупил[ъ], и возмет[ь] печать ѡт[ъ] мытника. А оу которомъ торгѹ иметъ коупити, тамъ имет[ь] дати ѡт[ъ] скота один[ъ] грош[ь], ѡт[ъ] десѧт[ь] ѡвець единъ грошь, ѡт[ъ] десѧт[ь] свинїи одинъ грошь, ѡт[ъ] сто кожи воловыхъ десѧт[ь] гроши, ѡт[ъ] сто кожи ѧгнѧчїихъ один[ъ] грошь, ѡт[ъ] сто кожїи [овчїихъ] соуранныхъ два гроши; та идоуть на головнѣм[ъ] мытѣ сочавском[ъ]. А оу Серетскомъ тръгѹ ѡт[ъ] крамныхъ рѣчех[ъ]: ѡт[ъ] шапокъ, ѡт[ъ] ногавици, ѡт[ъ] корды, ѡт[ъ] меча - ѡт[ъ] гривнѹ три гроши. А штоколи идетъ из[ъ] земли черес[ъ] Сочавы на Серѧт[ъ], колко давати на Сочавѣ, половина ѡт[ъ] того мыта имѹть дати на Серѧт[ъ] - ѡт[ъ] оусего, и ѡт[ъ] кожи, и ѡт[ъ] волны, и ѡт[ъ] овчины; то мыто серетское. А оу Черновци ѡт[ъ] нѣмецкого воза мыто чотыре гроши, а ѡт[ъ] ѡрменского воза шесть гроши, ѡт[ъ] скота один[ъ] грошь, ѡт[ъ] десѧт[ь] свинїи один[ъ] грошь, ѡт[ъ] десѧт[ь] ѡвець одинъ грошь, а ѡт[ъ] конеи и ѡт[ъ] кобылы по два гроши. А на перевозы, и ѡт[ъ] нѣмецкыхъ[ъ] возъ цѣлыхъ[ъ], и ѡт[ъ] орменскыхъ[ъ], по четыре гроши; то мыто черновское. А оу Черновци возы не стрѣсти, але коупецъ дати свою вѣрѹ, аже не имает' заповѣданы товаръ на своемъ возѣ: коуници, серебро, воскъ и кони добрыи зем'стїи. А имает' сѧ поставити цѣнѹ сѹкнѣ, ꙗко во Львовѣ. А Ливовчѧне, што имѹть поити до Браиловѣ по рыбы, на краинее мыто, или оу Баковѣ, или оу Берладѣ - тамъ имѹт[ь] дати ѡт[ъ] гривнѹ по полвтора гроша; а воза и рыбы не заимати. А тамъ возметь печать, та прїидетъ слободно до Сочавѣ, та имет[ь] дати на головнѣмъ мытѣ оу Сочавѣ ѡт[ъ] гривны по три гроши; а воза и рыбы не заимати. А на Серетѣ имоут[ь] дати ѡт[ъ] гривны по полвтора гроша; а рыбы и воза не заимати. А оу Черновци мыто ѡт[ъ] воза. А Ливовчѧне, што имоут[ь] принести сами из' Оугоръ серебро жеженое, ѡт[ъ] того серебра што быхомъ мы коупили собѣ, колко бѹдетъ намъ надобно; а иное серебро, што останет[ъ], то им[ъ] слободно. А моунтѧнскыи воскъ и брашевъскїи слободно имъ ес[ть]. А мыто имѹт[ь] дати ѡт[ъ] гривны, ѡт[ъ] камене, оу Баковѣ ѡдин[ъ] грош[ь], а на исклад[ъ] оу Сочавѣ ѡт[ъ] камене один[ъ] грош[ь], а на Серетѣ ѡт[ъ] камене один[ъ] грошь. А оугорстїи коуници слободни имъ, а мыто имоут[ь] дати оу Бани полвтора гроша ѡт[ъ] гривны, а на искладѣ оу Сочавѣ ѡт[ъ] гривнѹ три гроши, а ѹ Серѧт[ъ] полвтора гроша ѡт[ъ] гривны. А ѡт[ъ] тыи коуници, колко бѹдоут[ь] нам[ъ] надобни, а мы имем[ъ] собѣ кѹпити; а иныи имъ слободни. А еще есмы имъ дали волю, штобы собѣ держали оу Сочавѣ один[ъ] домъ, а оу том[ъ] домѹ корч'мѹ не держати, ни пива варити, ни мед[ъ], ни мѧсныи клѧтки держати, ни хлѣба продати. Пакъ ли тот[ъ], што

имет[ь] жити оу тот[ъ] домъ, хотѣлъ бы нѣшто ѡт[ъ] тѣх[ъ] держати, тогди моусит[ь] с[ъ] мѣстом[ь] терпѣти. А то есмы оучинили коупцемъ господаря нашего, короля пол'ского, из' оусеи роскои земли и ис[ъ] подолскои. А то мы, иже есмы выше писали, слюбуемъ имъ вѣчно уздержати безо лсти и без' хытрости на вѣкы вѣчныя, мы и наши намѣст[ни]кы, николи то непорушено, при нашеи чти и при нашои вѣрѣ, подлугъ кр[е]стїан'ского права. А на то свѣдкове: панъ Вылча; панъ Кырс'та; панъ Коутчин[ъ], дворникъ; панъ Исакъ; панъ Богданъ, столникъ; панъ Албъ, чашникъ. А на потвержденїе тѣмъ оусѣмъ велѣли есмы нашему вѣрному панъ Нѣгою, логодету, писати и привѣсити нашу печать к[ъ] сему листу нашему. Писал[ъ] Иванча, дїакъ, оу Сочавѣ, в[ъ] лѣто ѕцмв, Мартїа м[ѣ]с[я]ца въ ИЇ д[ь]нь.

[1] Так в AGZ.

* Молдавський князь Стефан правив у 1434-1447 рр.
** Примітки дол тексту аналогічні до поданих у док.2(210).

5(213)

1439 р., вересня 8, Аргишів

Волоський воєвода і господар Влад II дозволяє купцям з Кракова і Львова, а також руських, польських і молдавських земель вільно торгувати в його землях після сплати ними у місті Рибнику по два угорських флорена мита від кожного воза

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.112. Пергамент: 38х36 см. Написи: "Ordinatio Ioannis Wlod palatini Moldaviensis de theloneis per iter Walachicum a mercatoribus exigendis, anno 1440" (XVII). На шовковому червоно-синьому шнурку частково пошкоджена печатка: Vrtosu, 18, 20.

Факсим.: AGZ, VII, s.221.

Опубл.: Engel, IV, s.41; Archiva, I, s.84-85; AGZ, VII, s.220-221; Kałużn., s.28-29; Русанівський, с.136-137.

Регест: Каталог, №124.

Перекл.: AGZ, VII, s.222-223 (польський).

Въ Х[рист]а Б[ог]а бл[а]говѣрнии и б[о]гоч[е]стивыи и х[ри]стѡлюбивыи и Богѡм[ь] помазанныи и самодерьжавныи їѡ. Влад[ъ]* воивѡда. М[и]л[о]стїѫ Б[о]жїеѫ и Б[о]жїемь бл[а]гым[ь] произволенїемь ѡбладуѫщи и г[о]с[по]д[ьст]вуѫщуми въсеи земли угро-влахїискои, даже и до великаго мора, ѡбладуѫ пачеже и на угрьскои земли, [ꙗко] Ѡмлашу и Фагарашу херцегъ, б[ла]гопроизволи Г[о]с[по]д[ьст]воми своимь б[ла]гым[ь] произволѣнїемь, ч[и]стим[ь] и свѣтлим[ь] с[е]р[ъ]дцемъ, и дарихъ сы въсеч[е]стныи и благоѡбразныи и прѣдпочитанныи, иже над[ъ] въсеми ч[ь]сти и даровь настоѫщи хрисовуль**

Г[о]с[по]д[ьст]вами. Паче же ѹчинихъ[ъ] више радї прошенїа прїатели Г[о]с[по]д[ьст]вами, еже сѫт[ь] местичи ѡт[ъ] Кракова, по именю Мартин[ъ] Хмил[ь] и Станиславь Дивныи, бѹдѹчи местич[и] въ Львове. [И] тако записах[ъ] сы ч[е]стныи лист[ъ] Г[о]с[по]д[ьст]вами сь вѣрожѫ и сь ѡбещанїемь, и даю вѣданїе въсемь кѹпцем[ъ] и въсекомѹ чл[о]в[ѣ]кѹ, т'ко би хотел[ъ] до земли Г[о]с[по]д[ьст]вами доити ѡт[ъ] въсеи лѣцкои земли, ѡт[ъ] Кракова, ѡт[ъ] Львова и ѡт[ъ] иниx[ъ] мѣсть, и ѡт[ъ] рѹскїѫ земли, и ѡт[ъ] молдовъскои земли - въсекы чл[о]вѣкъ и въсекыи кѹпецъ, хто ѹзрит[ь] сыи лист[ъ] Г[о]с[по]д[ьст]вами, или ѹслишитъ ег[о] чьтѹчи, и т'ко хотел[ъ] доити сь кѹпїѡм[ь], бѹди сь коимъ либо трьгом[ь] - въсекыи чл[о]вѣкь да идеть въ землѫ Г[о]с[по]д[ьст]вами мирно и слободно, да продават[ь], що имат[ь], и да кѹповат[ь], що любит[ь], и пакы мирно и слободно, да поидеть, ничего не бое се. А мито да платит[ь] на Рыбныкѹ вьсекыи чл[о]вѣкь ѡт[ъ] єдиного воза два флорини въгръцкы, а по иниx[ъ] мѣстох[ъ] да платит[ь] правое мито, како имо людїе даважть; а потѡм[ь] слободно да ходить. Хто ли би хотел[ъ] ѡт[ъ] вас[ъ] и до тѹрскои земли поити, еще можеть мирно и слободно ходити, давши правое мито. Сїе записахь вамь кѹпцемъ на вѣчнии вѣкы непотъкновено до живота Г[о]с[по]д[ьст]вами. По смр[ь]ти же Г[о]с[по]д[ьст]вами и до живота с[ы]новь Г[о]с[по]д[ьст]вами, Мирча и Влад[а] и Радѹл[а], или ини, кѡго избереть Г[оспод]ь Б[ог]ь бити г[оспо]д[и]нь влаш[ьс]кои земли, по грѣхѡмь нашимъ или 5 и ѡт[ъ] иноплѣменникъ, да аще почътеть и поновит[ь] и ѹтвръдить сыи хрисовѹль, и тѡго Г[оспод]ь Б[ог]ь да почьтеть и ѹтвръдить вь г[оспо]д[ьст]вѣ его; аще ли порѹшить и посрамить и не послѹшат[ь] сы лист[ъ], то таковаго Г[оспод]ь Б[ог]ь да порѹшить и посрамить въ г[оспо]д[ьст]вѣ его, и да ѹбїеть зде тѣло, а въ бѫдѹщимъ вѣцѣ д[ѹ]шѫ, и да єс[ть] проклет[ъ] ѡт[ъ] Х[рист]а Б[ог]а Сп[а]са нашего и ѡт[ъ] ТИІ свѫтыx[ъ] ѡтец[ъ], иже въ Никеи б[о]гоносныхъ, и да имать ѹчестїе сь Иѹдожѫ и сь Арїежѫ и сь ѡнеми нечьстивеми, еже рекошѫ на Х[рист]а Б[ог]а Сп[а]са нашего, [чьто] крьвь его на нихъ и на чедѡх[ъ] ихъ, еже єс[ть] и бѫдетъ въ вѣкы аминь. И на тѡм[ь] въсѣмь врѫхѹ писанным[ь] вѣра и д[ѹ]ша Г[о]с[по]д[ьст]вами, и вѣра и д[ѹ]ша с[ы]новъ Г[о]с[по]д[ьст]вами, и вѣра жѹпана*** Тѹдора, и вѣра жѹпана Татѹла, великѡго дворника, и вѣра жѹпана Нанѹла, и вѣра жѹпана Воика, и вѣра жѹпана Манѣ Ѹдрица и брат[а] его Стоика, и вѣра жѹпана Ѧрчѹла, и вѣра жѹпана Радѹла Борчева, и вѣра жѹпана Станчѹла Хоноа, и вѣра Стефана лѡг[о]дета, и вѣра Димитра сп[а]тарѣ, и вѣра Шербана вистїера, и вѣра Семена столника, и вѣра Микле пахарника, и вѣра Баде комиса. За по великое же ѹтвръжденїе велели єсми нашемѹ вѣрномѹ писарю Михаилѹ сыи лист[ъ] приправи[ти] и нашѹ великѹ печать привесити. А дана въ Аргишю, писана же въ Трьговици, мѣсѧца септеврїа, И день..в[ъ] лѣт[о] ѕцми.

Іѡ Влад[ъ], вѡевода, м[и]л[о]стїѫ Б[о]жїе г[о]с[по]д[а]рь.

* Волоський князь Влад II Дракул правив у 1435-1446 рр.

** Хрисовул - тут: господарська грамота з великою печаткою.

*** Жупан - тут: пан.

6 (214)

1456 р., січня 15, Сучава

Молдавський воєвода і господар Петро III гарантує купцям з Львова та іншим купцям, що прибувають у Молдавію, вільну торгівлю різними товарами та обіцяє підтвердити привілеї, надані його попередниками

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.157. Пергамент: 16,2х34 + 4,8 см. Написи: “Salvus conductus Petri Wayvode” (XVI), “1444. Anno mundi 6964, Christi 1456” (XVII-XVIII). На шовковому голубому шнурку кругла відтиснена у червоному воскові в кустодії мала господарська печатка (діам. 2,6 см) з зображенням на щиті голови тура з зіркою між рогами. З правого боку голови - троянда, з лівого - півмісяць. Легенда: ПЕЧАТЬ ПЕТРА ВОЕВОДЫ.

Опубл.: AGZ, VII, s.226-227; Kałużn., s.34-35; Cost., II, s.777-778; Русанівський, с.104-105.

Регест: Каталог, №174.

Перекл.: AGZ, VII, s.227 (польський).

М[и]л[о]стїю Б[о]жїею, мы Петръ*, воевода [и] г[о]с[по]д[а]ръ земли молдавскои, чиним[ъ] знаменито ис[ъ] сѣмъ листѡм[ь] нашим[ь] каждому добрѡму, колиж[ь] тог[о] кому будетъ потрѣбизна, ѡже слюбуемъ и слюбили есми и даемъ и дали есми сесь лист[ъ] наш[ь] нашим[ъ] прїѧтелемъ, усимъ купцемъ ис[ъ] Ливова, и ѡт[ъ] оусеи земли г[о]с[по]д[а]рѣ нашего кролѣ его м[и]л[о]сть, и оусим[ъ] добримъ людемъ. И глентуемъ имъ симъ нашим[ь] листом[ь], правим[ь] и хр[и]стїѧнскымъ глентѡм[ь], ꙗко же на усимъ с[вѣ]тѣ стоит[ь] на тѡ, абы имъ добро, вол'но и слободно прїихати до нашеи земли съ усими своими тръговлѣми [и] продавати и куповати. А мыто правое заплативши, а ѡт[ъ] нас[ъ] и ѡт[ъ] нашихъ[ъ] боꙗръ или от[ъ] нашихъ[ъ] мытников[ъ] жадна кривда ни шкоду абы не имали. И пак[ъ] бы имъ добро, волно и слободно и засѣ поихати съ усими своими тръговлѣми без[ъ] никоторо[ю] забаву и без[ъ] никакою шкоду. И пак[ъ], коли до нас[ъ] прїидут[ь], а мы имъ будумъ наши листы им[ъ] дати по тыхъ[ъ] листы, що имают[ь] ѡт[ъ] нашихъ[ъ] братїи, ѡт[ъ] Стефана воевод[ы] и ѡт[ъ] Петра воевод[ы], [и] по тому ж[е] ѡбичаю. Тое въсе више писанное слюбуемъ имъ на нашу д[у]шу и на нашу вѣру с[ъ] нашим[ь] митрополитѡм[ь] и с[ъ] нашими паны здержати и пополнити подлуг[ъ] сего нашего листу, при нашеи чти и при хр[и]стїѧнскои вѣрѧ, без[ъ] лъсти и без[ъ] въсѣкои хитрости. А на то есть вѣра Г[о]с[по]д[ьст]вами, выше писаннаг[о] Петра воевод[ы], и вѣра въсѣх[ъ] боꙗръ нашихъ[ъ], великыхъ[ъ] и малыхъ[ъ]. А на болшее потвержденїе тому въсему, выше писанному, велѣли есми и нашу печатъ привѣсити к[ъ] сему листу нашему. Пис[анъ] у Сѡчавѣ в[ъ] лѣто ѕцзд, мѣсѧца ген[варѧ], єї [день].

* Молдавський князь Петро III Арон панував у 1451-1457 рр.

7 (215)

1456 р., червня 29, Сучава

Молдавський воєвода і господар Петро III підтверджує купцям з Львова та купцям руської та подільської земель привілеї на їх права та торгові пільги у Молдавії, надані господарем Олександром та встановлює деякі нові мита

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.160. Пергамент: 35,8х61,8 + 4,3 см. Написи: "Pyeothr woywoda Moldaviensis" (XV-XVI), "Ordinatio Petri palatini Moldawiae de theloneis per iter Valachicum a mercatoribus Leopoliensibus extorquendis, anno 1456" (XVII), "Anno mundi 6964, Christi 1456" (XVIII). На шовковому червоно-білому шнурку округла відтиснена у червоному воскові в кустодії велика господарська печатка (діам. 8 см) з зображенням: на фоні рослинного орнаменту вписана у шість півкіл на щиті голова тура з зіркою між рогами. З правого боку голови - троянда, з лівого - півмісяць. легенда: ПЕТРЬ ВWЕВОДА ГОСПОДАРЬ ЗЕМЛИ МОЛДАВСКОИ.

Опубл.: AGZ, VII, s.228-231; Kałużn., s.36-39; Cost., II, s.788-791; Iorga, I, s.106-108.

Регест: Каталог, №178.

Перекл.: AGZ, VII, s.232-234 (польський).

Милостїю Б[о]жїею, мы Петрь, воевода [и] г[о]сп[о]д[а]рь земли молдавскои, знаменито чиним[ъ] ис[ъ] тымь то нашим[ь] листом[ь] въсѣмь, кто на тот[ъ] листь оузрит[ь], а либо его чтоучи оуслышит[ь], где ж[ь] того комоу боудет[ь] потребизна, ѡже пришли перед[ъ] нась наши приѧтелеве, боургаре ливовскїи и принесли великое привилие, що имают[ь] ѡт[ъ] нашего ѡтцѧ Ѡлександра воеводы, и просили нас[ъ], абыхом[ъ] имь мыта полехчили, ꙗко ж[ь] имь стоить оу томь старомь привилїи. Ино мы, дорадившесѧ ис[ъ] нашими паны и радою, и лїшили есмо их[ъ] на томь правѣ и потвердили есмо имь того права, как[ъ] мают[ь] ходити по нашеи земли их[ъ] коупци слободно по нашеи земли, и которым[ь] ѡбычаемь имают[ь] мыта платити ѡт[ъ] своего товара. Поченше, где ест[ь] головное мыто, на складѣ оу Сочавѣ, [имають платити] ѡт[ъ] соукна ѡт[ъ] гривны три гроши. А ѡтъ крамных[ъ] рѣчеи, што соуть розманты рѣчи, поченши: полотно, бархаты, початое соукно, ножи, ногавици, косы, пѧсы и ины дробны рѣчи, що сѧ зовоут[ь] крамны рѣчи - ѡт[ъ] того ѡт[ъ] оусего абы платили оу Серетѣ мыто ѡт[ъ] гривны три гроши. А коли имоут[ь] коупити татарскїи товар[ъ] оу Сочавѣ: илї шолкь, илї перець, илї камхи, илї тебенки, илї темиѧн[ъ], или грецкїи квас[ъ], илї ингвир[ъ], а ѡни абы платили ѡт[ъ] гривны по три гроши. А коли имоут[ь] коупити татарскїи товар[ъ] оу иных[ъ] торгох[ъ] наших[ъ], а ѡни там[ъ] имоут[ь] давати, где коупѧт[ь], ѡт[ъ] гривны два гроши, а на головном[ь] мытѣ оу Сочавѣ ѡт[ъ] гривны три гроши; та абы смил[ъ] продати, комоу любит[ь]. А што ест[ь] литовское полотно и немецкое, то ест[ь] крамны рѣчи, абы платили оу Серетѣ ѡт[ъ] гривны три гроши. А кто идеть до Ливова, на головномь мытѣ оу Сочавѣ ѡт[ъ] скотины ѡдин[ъ] грош[ь], ѡт[ъ] десѧт[ь] свинїи ѡдин[ъ] грош[ь], ѡт[ъ] десѧт[ь] ѡвець один[ъ] грош[ь], а ѡт[ъ] кобылы по шесть гроши, а ѡт[ъ] каждого конѧ по шесть гроши, а ѡт[ъ] сто бѣлиць

один[ъ] грош[ь], ѡт[ъ] сто лисиць десѧт[ь] гроши, ѡт[ъ] сто ѡвчин соураны четыри гроши, ѡт[ъ] сто кожи ꙗгнѧчих[ъ] два гроши, ѡт[ъ] сто кожи скотих[ъ] пѧтнадесѧт[є] гроши; то мыто сочавское. А кто идет[ь] до татарскои стороны, ѡт[ъ] дванадесѧт[и] кантари, што сѧ важит[ь] оу Сочавѣ ѡдинъ роубль серебра, оу Ꙗском[ь] торгоу тридесѧт[є] гроши, а оу Лапоушном[ь]* Л грош[и], а оу Биломгородѣ пол[ъ] роублѧ серебра. А кто не идет[ь] на Билгородѣ, а ѡн[ъ] абы дал[ъ] оу Лапоушном[ь] билогородское мыто, колко имал[ъ] дати оу Биломгородѣ. А оу Тигинѣкѧчоу абы не давали ничого. А на сторожи ѡт[ъ] каждого воза по ВІ гроши. А кто имет[ь] погнати скот[ъ] до Татарь, на головном[ъ] мытѣ оу Сочавѣ ѡт[ъ] каждои скотины по четири гроши, оу Ꙗсох[ъ] два грош[и] [и] оу Лапоушном[ь] В грош[и]. А ѡт[ъ] сто ѡвець оу Сочавѣ шестъдесѧт[є] гроши, оу Ꙗсох[ъ] тридесѧт[є] гроши, [и] оу Лапоушном[ь] тридесѧт[є] гроши. А што было мыто оу Тегенѧкичоу, то мы сказали, абы там[ъ] ни гроша мыта не было, але оу Лапоушномь абы тото мыто было. [И] то ест[ь] мыто тым[ъ], що идоутъ до Татарь. А поставы соукна, имают[ь] их[ъ] продати на складѣ оу Сочавѣ: а оу иныхъ торгохъ нашихъ не имают[ь] волю продати их[ъ]. А ис[ъ] тыми пинѧзми волно имь ходити и торговати по оусих[ъ] нашимь торгом[ъ], што имь любо боудет[ь]. А до Оугор[ъ] и до Басараб[ъ] волно имь вывозити соукна. А кто повезеть соукно до Басараб[ъ], дати имет[ь] на головномь мытѣ оу Сочавѣ ѡт[ъ] гривны три грош[и], а на краи оу Баковѣ два грош[и] ѡт[ъ] гривны. А што привезеть ис[ъ] Басараб[ъ]: илї перець, илї баволноу, илї боуд[ь] що - оу Баковѣ ѡт[ъ] ВІ кантар[ъ] пол[ъ] рꙋблѧ серебра, а на головном[ь] мытѣ оу Сочавѣ ѡт[ъ] ВІ кантари, што сѧ имоут[ь] важити, ѡдин[ъ] роубль серебра. А кто имет[ь] повезти соукно до Быстрици и до Оугорь, оу Сочавѣ ѡт[ъ] гривны три грош[и], оу Бани ѡт[ъ] гривны полтора гроша, а оу Молдавици ѡт[ъ] гривны полтора гроша. А коли сѧ воротить ис[ъ] Оугор[ъ], оу Молдавици ѡт[ъ] каждого терха по два грош[и], а оу Бани ѡт[ъ] каждого терха по два грош[и]. А кто имет[ь] повезти соукно до Брашова, на головном[ь] мытѣ оу Сочавѣ ѡт[ъ] гривны по три грош[и], оу Баковѣ ѡт[ъ] гривны полтора гроша, оу Тотроуш[и] ѡт[ъ] гривны полтора грош[а]. А коли сѧ имоу[т]ь воротити ѡт[ъ] каждого терхоу на Тотрꙋши по два грош[и] [и] оу Баковѣ ѡт[ъ] терхꙋ по два грош[и]. А кони, што соут[ь] по три гривны, слободно имъ, но оугорскїи кони слободно имь, хотѣ за Р златых[ъ]. А оу котором[ь] торгоу имꙋт[ь] их[ъ] коупити, ѡт[ъ] каждого конѧ по четыри грош[и], а оу Сочавѣ ѡт[ъ] каждого конѧ по шест[ь] грош[и], а оу Серетѣ ѡт[ъ] конѧ два грош[и], а оу Черновцех[ъ] ѡт[ъ] конѧ по два грош[и]. А кто поведет[ь] кони или кобылы до Каменцѧ, што было емоу дати оу Серети, то иметь дати оу Дорогони, а што было дати емꙋ оу Черновци, то имет[ь] дати оу Хотини; тако[жь] єст[ь] мыто ѡт[ъ] кобылы, ꙗко и ѡт[ъ] конеи. А кто имет[ь] коупити скот[ъ], илї бараны оу Баковѣ, илї оу Романовом[ь] торгоу, либо оу Бани, либо оу Немцѣ, а либо оу иных[ъ] торгох[ъ], боуд[ь] где оу нашеи земли, не надобѣ нигде мыто дати, лише [тамъ], где коупит[ь], и возмет[ь] печат[ь] ѡт[ъ] мытника. А оу которомь торгоу имет[ь] коупити, там[ъ] имет[ь] давати ѡт[ъ] скота ѡдин[ъ] грош[ь], а ѡт[ъ] десѧт[ь] ѡвець ѡдин[ъ] грош[ь], ѡт[ъ] десѧт[ь] свинїи ѡдин[ъ] грош[ь], ѡт[ъ]

сто кожи скотїих[ъ] десѧт[ь] грош[ь], ѡт[ъ] сто кожи ꙗгнѧчих[ъ] ѡдин[ъ] грош[ь], ѡт[ъ] сто кожи [овчїих] соуранных[ъ] два грош[и]; та идоуть на головное мыто, на Сочаву. А тото мыто татарское, що было оустановлено оу Биломгородѣ, а мы тото мыто Ливовчаном[ъ] ѡтпоустили, абы не давали ни пинѧза, хотѣ ѡт[ъ] тисѧч[ь] коп[ъ], хотѧ боуд[ь] там[ъ] татарскїи ц[а]ревич[ь], хотѧ не боудь. А оу Серетском[ь] тръгоу ѡт[ъ] крамных[ъ] абы сѧ платило ѡт[ъ] гривны по три гроши, ꙗко и выше пишем[ъ]. А што коли идет[ь] ис[ъ] нашеи земли черес[ъ] Сочавоу на Серет[ъ], та колко мыта давали оу Сочавѣ, того половина имають давати оу Серетѣ - ѡт[ъ] оусего, и ѡт[ъ] кож, и ѡт[ъ] волны, и ѡт[ъ] ѡвчин; то ест[ь] мыто серецкое. А оу Черновци ѡт[ъ] фꙋрманского воза мыто четири грош[и], а ѡт[ъ] ѡрменского воза шесть грош[и], ѡт[ъ] скотины ѡдин[ъ] грош[ь], ѡт[ъ] десѧт[ь] свинїи ѡдин[ъ] грош[ь], а ѡт[ъ] конеи а либо ѡт[ъ] кобыл[ъ] по два гроши. А на перевози ѡт[ъ] воза, илї ѡт[ъ] немецких[ъ], илї ѡт[ъ] ѡрменских[ъ], по четыре гроши; але коли имꙋт[ь] возити поромомь. А коли боудет[ь] лед[ъ], а либо имꙋт[ь] ходити оу брод[ъ], тогды перевоза ни гроша да не дадꙋт[ь]; [и] то ест[ь] мыто черновское. А оу Черновцех[ъ] возы не трѧсти, але коупець абы дал[ъ] свое право, аже не имаеть заповѣданы товарь на своемъ вози: коуници, серебро, воскь, а либо кони добры земскїи. А имает[ь] сѧ поставити цина соукноу оу Сочавѣ, ꙗко во Львовѣ. А Ливовчане, що имоут[ь] ходити до Браилова, а либо до Кїлїи** по рыбоу, на краинем[ь] мыти оу Бакови, а либо оу Берлади имает[ь] давати мыто ѡт[ъ] гривны по полтора гроша; а ѡт[ъ] воза рыбоу не заимати. А там[ъ] возмет[ь] печат[ь], та прїидет[ъ] слободно до Сочавы, та дасть головное мыто оу Сочавѣ ѡт[ъ] гривны по три гроши; а ѡт[ъ] воза рыбы не брати. А на Серети имꙋт[ь] давати ѡт[ъ] гривны по полтора гроша; а рыбы ѡт[ъ] воза не брати. А оу Черновци мыто ѡт[ъ] воза, ꙗко ест[ь] оуставлено; а рыбы не брати. А коли Ливовчане привезоуть соукна, а либо боуд[ь] какїи товарь, а оу них[ъ] никто гвалтом[ь] ни ѡдин[ъ] локот[ь] без[ъ] пинѧзеи и без[ъ] их[ъ] воли абы не могль оузѧти - ни мытникъ, ани бояринъ, ани мы сами. А коли боудет[ь] намь надоби илї соукно, илї инаѧ торговлѧ, илї много, илї мало, а мы, а либо наши мытници абы торговали и, заплатоу дилавши, и надобное оузѧли. А Ливовчане, що имоут[ь] сами прїносити серебро же[же]ное ѡт[ъ] Оугор[ъ], ѡт[ъ] того серебра, боудет[ь] ли намъ надоби, а мы абыхом[ъ] коупили готовыми пинѧзми, а што ѡстанет[ъ], то им[ъ] слободно вывезти ис[ъ] земли. А моунтѣнскїи воскъ и оугорскїи имь слободно ис[ъ] земли вывезти. А мыто оу Баковѣ, а либо оу Бръладѣ, а либо оу Бани ѡдин[ъ] грош[ь], а оу Сочавѣ ѡт[ъ] каменѧ ѡдин[ъ] грош[ь], а оу Серети ѡт[ъ] каменѧ ѡдин[ъ] грош[ь]. А оугорскїи коуници слободни имъ вывозити, а мыто имоут[ь] платити на краинемь мыти оу Бани, а либо оу Баковѣ ѡт[ъ] гривны полтора гроша, а сочавское мыто ѡт[ъ] гривны по три гроши, а оу Серети ѡт[ъ] гривны полтора гроша. А ѡт[ъ] тых[ъ] коуниц[ъ], боудет[ь] ли нам[ъ] надоби, а мы коупим[ъ] за готовы; а ѡстанокъ слободно имь вывезти. А ешче есмы дали Ливовчаном[ъ], абы держали соби ѡдин[ъ] домъ торговским[ь] ѡбычаемь оу Сочавѣ. Але оу томь дому абы корчмы не держали, ани ꙗтки, ани бровара. А пак[ъ] ли бы хотил[ъ] держати тоты рѣчи тотъ, що иметь жити оу том[ъ] дому, а ѡн[ъ] абы тѧгноул[ъ]

ис[ъ] мистомь ѡ оусих[ъ] рѣчех[ъ]. А то есмо оучинили коупцемъ Ливовчаномь господарѧ нашего, короля полского, роускои оусеи земли и подолскои. А то мы, што есмо выше писали, слюбꙋемъ имъ вѣчно здержати и пополнити без[ъ] лести и без[ъ] хитрости на вѣки вѣчныѧ - мы и наши намѣстники - николи непороушено, при нашеи чти и при нашеи вѣрѣ, подлоут[ъ] хр[є]стїанского права. А на то свѣдкове, наивышаѧ рада королевскаѧ: пан[ъ] Миколаи Предбор[ъ]; пан[ъ] Соудомирскїи, што был[и] тыми часы оу нас[ъ] оу посолствѣ ѡт[ъ] нашего пана, ѡт[ъ] короля, и наши панове и рада молдавскаѧ: пан[ъ] Доума Браевич[ъ]; пан[ъ] Станчоул[ъ]; пан[ъ] Петрь, канцлирь; пан[ъ] Баичан[ъ]; пан[ъ] Вана Пынтичь; пан[ъ] Косте Данович[ь]; пан[ъ] Козма Шандрович[ь]; пан[ъ] цибарь, дворникъ; пан[ъ] Петрь, пръкалабь; пан[ъ] Данчоуль, пръкалабь; пан[ъ] Микоуло, постелник[ъ] - и пакь панове и радци ливовскїи, што тыми часы оу нас[ъ] были и с[ъ] нами тотꙋ рѣчь еднали, на имѣ: пан[ъ] Билик[ъ]; пан[ъ] Фридрих[ъ]; пан[ъ] Никел[ь] Абрик[ъ]; пан[ъ] Юнь; пан[ъ] Цорим[ъ] Баркь; пан[ъ] Прокоп[ъ]; пан[ъ]Коунцѣ; пан[ъ] Мартин[ъ] Боурѣ; пан[ъ] Каспарь; пан[ъ] Миско, писарь. А на болшеє потрвырждениє томꙋ оусемꙋ, выше писанномꙋ, велѣли есмы нашемꙋ вѣрномоу паноу Петрꙋ, логодетоу, писати и печат[ь] нашоу привѣсити к[ъ] томꙋ нашемꙋ листоу. Пис[алъ] Тадорь Продановичь оу Сочавѣ, в[ъ] лѣт[о] ѕцзд, мѣсяца Юнїѧ, кд ден[ь].

* м. Лапушна (Lápuşna) - тепер місто в Молдові над однойменною річкою, притокою Пруту.

** м. Кілія - тепер місто в Україні, розташоване недалеко гирла Дунаю.

8 (216)

1460 р., липня 3, Сучава

Молдавський воєвода і господар Стефан IV підтверджує купцям з Львова та купцям руської та подільської земель привілеї на їх права та торгові пільги у Молдавії, надані його предками, поновлює сплату мита купцями у м. Тягині

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.173. Пергамент: 36,7х72 + 9 см. Написи: "Мина# Хас [...]" (XVI), "Ordinatio Stephani palatini Moldaviae de theloneis per iter Valachicum a mercatoribus Leopoliensibus extorquendis, 1469" (XVII), "Anno mundi 6968, Christi 1460" (XIX). На шовковому червоному шнурку фрагменти печатки.

Опубл.: Archiva, II, s.172; AGZ, VII, s.237-239 (зі значними опущеннями); Русанівський, с.110-114.

Регест: Каталог, №195.

Перекл.: AGZ, VII, s.239-240 (польський).

Милостїю Б[о]жїею, мы Стефанъ*, воевода [и] г[о]сп[о]д[а]ръ земли молдавскои, чиним[ъ] знаменито ис[ъ] тым[ь] то нашим[ь] листом[ь] въсѣм[ъ], кто на тот[ъ] лист[ъ] оузрит[ь], а либо чтоучи его оуслышит[ь], где жь того комоу боудет[ь] потребизна, ѡже пришли перед[ъ] нас[ъ] наши приѧтелеве, боургаре ливовскии, и принесли привилїе великое, що имают[ь] ѡт[ъ] оуика нашего, покоиника Стефана воеводи, и ѡт[ъ] оусих[ъ] наших[ъ] предковъ, и просили нас[ъ], абыхом[ъ] им[ь] мыта полехчили, ꙗкоже им[ъ] стоит[ь] оу том[ъ] старом[ъ] привилїи. Ино мы, дорадившисѧ ис[ъ] нашими паны и радою, и лишили есмо их[ъ] на том[ъ] правѣ и потвердили есмо им[ь] того права, как[ъ] мают[ь] ходити по нашеи земли их[ъ] коупци слободно и доброволно, и которым[ь] ѡбычаемь имают[ь] мыта платити ѡт[ъ] своего товара. Почепши, где ест[ь] головное мыто, на складѣ оу Сѡчавѣ, [имають платити] ѡт[ъ] соукна ѡт[ъ] гривноу три гроши. А ѡт[ъ] крамных[ъ] рѣчеи, що соут[ь] розмаити рѣчи, почепши: полотно литовкое и кросенское и моудрое, и ѡт[ъ] бархатꙋ**, и ѡт[ъ] початого соукна, и ѡт[ъ] ногавици, и ѡт[ъ] харса***, и ѡт[ъ] ножи, и ѡт[ъ] коси, и ѡт[ъ] серпи, циновии рѧч[и], миси, конвици, поѧси, покочини, цивкы, шафран[ъ], шапки, плоужнаа желиза, корди, мечи и ѡт[ъ] иншии рѣчи дробных[ъ], щож[ь] ко крамоу слоухают[ь], а ѡт[ъ] того, ѡт[ъ] оусего щобы платили оу Серетѣ мыто ѡт[ъ] гривноу три гроши. А коли имоут[ь] коупити татарскыи товаръ, или заморскїи оу Сѡчавѣ: или шолкоу, и[ли] перець, и[ли] камхи, и[ли] тебенкы, или темиѧнъ, или грецкы кфас[ъ], или инбир[ъ], и[ли] перець, а ѡни абы платили ѡт[ъ] гривноу три гроши мыто. А коли имоут[ь] коупити татарскыи товар[ъ] оу иныхъ тръгох[ъ] наших[ъ], а ѡни имоут[ь] тамъ давати, где коупѧт[ь], ѡт[ъ] гривны два, а головном[ъ] мытѣ оу Сочавѣ ѡт[ъ] гривны три гроши; та абы товаръ смил[ъ] продати, комоу любит[ь]. А кто идет[ь] до Львова, на головном[ъ] мытѣ оу Сѡчавѣ ѡт[ъ] скотины А грош[ь], ѡт[ъ] десѧт[ь] свини А грош[ь], ѡт[ъ] десѧт[ь] ѡвець ешче ѡдин[ъ] грош[ь], а ѡт[ъ] конѣ или кобылы по шести гроши, а ѡт[ъ] сто билицъ ѡдин[ъ] грош[ь], ѡт[ъ] сто лисици I гроши, ѡт[ъ] сто ѡвчин соураных четири гроши, ѡт[ъ] сто кожи ꙗгнѧчих[ъ] два гроши, ѡт[ъ] сто кож скотых[ъ] Єї гроши; то мыто сочавское. А кто идетъ до татарскои стороны, ѡт[ъ] дванадесѧт[е] кантари, що сѣ важит[ь], оу Сѡчавѣ ѡдин[ъ] роубли серебра, оу Ꙗском[ь] тръгоу А гроши, а оу Лапоушном[ъ] А гроши, а оу Билом[ъ]городѣ пол[ъ] роубли серебра. А кто не идетъ на Билгород[ъ], а ѡн[ъ] абы дал[ъ] оу Лапоушноу мыто былогородское, колко имал[ъ] дати оу Быломгородѣ. А оу Тигини да платѣт[ь], как[ъ] же исперва платили мыто, тымь же ѡбычаем[ь] и теперъ имаютъ платити. А на сторожа ѡт[ъ] воза по ВI гроши. А кто имет[ь] погнати скот[ъ] до Татаръ, на головном[ъ] мытѣ оу Сочавѣ ѡт[ъ] каждои скотини мыто сѡчавское по четири гроши, оу Ꙗсох[ъ] В грош[и] [и] оу Лапоушном[ь] В грош[и]. А ѡт[ъ] сто ѡвецъ оу Сѡчавѣ шестдесѧте гроши, а оу Ꙗсох[ъ] А гроши, [и] оу Лапоушноу А гроши. А постави соукна, имаютъ их[ъ] продати на складѣ оу Сѡчавѣ, а [оу] иныхъ торгох[ъ] наших[ъ] не имают[ь] волю продати их[ъ]. А ис[ъ] тими пинѣзми волно имь торговати по оусиь[ъ] наших[ъ] торгом[ъ], што им[ъ] любо боудет[ь]. А до Оугоръ и до Басарабъ и до Келию и до Тоурков[ъ] волно имъ вывести соукна. А кто повезетъ соукно до Басараб[ъ], дати имет[ь] на головном[ь]

мытѣ оу Сѡчавѣ ѡт[ъ] гривноу три гроши, оу Романова тръгоу, и оу Баковѣ, и оу Ѧжѹда [?], и оу Поутною, и оу Васлоу, и на Берладѣ, и оу Тисоучы ѡт[ъ] воза два грош[и]. А що привезоут[ь] ѡт[ъ] Басараб[ъ], или ѡт[ъ] Тоуркох[ъ], или перець, или баволноу, или боуд[ь] що - оу Баковѣ и Романовъ тръгъ и оу тых[ъ] краишных[ъ] тръгов[ъ] ѡт[ъ] воза по в златы тѹрскых[ъ], а на головном[ь] мытѣ оу Сѡчавѣ ѡт[ъ] вI кантари, што имоутсѧ важити А роубль серебра. А кто иметъ повезти соукно до Быстрици и до Оугоръ, оу Сѡчавѣ ѡт[ъ] гривны три гроши, оу Бани ѡт[ъ] гривны полфтора грош[а], а оу Молдавици тыж[ь] полфтора грош[а] ѡт[ъ] гривны. А коли сѧ воротит[ь] ис[ъ] Оугоръ, оу Молдавици ѡт[ъ] каждого терха по в гроши, а оу Бани тыж[ъ] ѡт[ъ] каждого терха по в гроши. А кто иметъ повезти соукно до Брашева, а оу головном[ь] мытѣ оу Сѡчавѣ ѡт[ъ] грывны по три гроши, оу Романова тръгоу и оу Баковѣ. А коли имоут[ь] воротити ѡт[ъ] каждого терхоу оу Тотрѹши по в гроши [и] оу Баковѣ по в грош[и] ѡт[ъ] терхѹ. А кони, що соут[ь] по трї гривны, слободно имъ, и оугорскыи кони слободно им[ь], хотѣ за Р злати. А оу котором[ь] торгоу имѹтъ их[ъ] коупити, ѡт[ъ] каждого конѣ по четыри гроши, а оу Сочавѣ по шест[ь] грош[и] ѡт[ъ] каждого конѣ, а оу Серетѣ ѡт[ъ] конѣ в грош[и], а оу Черновцех[ъ] по в грош[и] ѡт[ъ] конѣ. А кто [поведеть] кони или кобылы до Каменцѣ, що было емоу дати оу Серети, то имет[ь] датї оу Дорогоуни, а що было емѹ дати оу Черновци, то имет[ь] дати оу Хотини; також[ь] ест[ь] мыто ѡт[ъ] кобылы, ꙗко и ѡт[ъ] кони. А кто имет[ь] коупити скот[ъ], или бараны оу Баковѣ, или оу Романова тргоу, или оу Немцѣ, или оу Бани, а либо оу иных[ъ] тръгох[ъ], бѹд[ь] где оу нашеи земли, не надобѣ нигде мыта дати, липше [тамъ], где коупит[ь], и возмет[ь] печат[ь] ѡт[ъ] мытника. А оу которомь торгоу имет[ь] коупити, там[ъ] имет[ь] давати ѡт[ъ] скота А грош[ь], ѡт[ъ] десѧт[ь] ѡвець А грош[ь], ѡт[ъ] десѧт[ь] свыни А грош[ь], ѡт[ъ] сто кожи скотїих[ъ] ї гроши, ѡт[ъ] сто кожи ꙗгнѣчих[ъ] А грош[ь], ѡт[ъ] сто кожи [овчїих] соранных[ъ] в грош[и]; та идоут[ь] на головное мыто, на Сѡчавѹ. А тото мыто татарское, що было оустановлено оу Биломгородѣ, а мы тото мыто Ливовчаном[ъ] ѡтпоустили, абы не давали ни пинѧзѧ, хотѣ ѡт[ъ] тисѧча коп[ъ], хотѣ боуд[ь] там[ъ] татарскыи ц[а]ревич[ь], хотѣ не бѹдь. А оу Серетском[ь] тръгоу ѡт[ъ] крамных[ъ] абы сѧ платило ѡт[ъ] гривны по три гроши, ꙗко и выше пишем[ъ]. А штоколи идет[ь] ис[ъ] нашеи земли черес[ъ] Соучавѹ на Серет[ъ], та колко мыта давали оу Сѡчавѣ, того половина имаютъ дати оу Серети - ѡт[ъ] оусего, и ѡт[ъ] кожи, и ѡт[ъ] волны, и ѡт[ъ] ѡвчин; то ес[ть] мыто сереткое. А оу Черновци ѡт[ъ] фоурманского воза мыто четири гроши, а ѡт[ъ] ѡрменского воза шестъ гроши, ѡт[ъ] скотины А грош[ь], ѡт[ъ] I свыны А грош[ь], ѡт[ъ] десѣт[ь] ѡвци А грош[ь], а ѡт[ъ] кони, а либо ѡт[ъ] кобылы по в гроши. А на перевозы ѡт[ъ] воза, или ѡт[ъ] немецкыхъ, или ѡрменскых[ъ], по четыри гроши; але коли имоут[ь] возыты поромомь, а коли бѹдет[ь] лед[ъ], илї имоут[ь] ходити оу брод[ъ], тогди перевоза ни гроша да не дадоуть; [и] то ест[ь] мыто черновское. А оу Черновцех[ъ] возы не трѧсти, але коупецъ абы дал[ъ] свое право, аже не имаеть заповѣданї товаръ на своемъ возы: коуници, серебро, воскъ, а либо кони добры земскии. А иматсѧ поставити цина соукни оу Соучавѣ, ꙗко во Львовѣ. А Ливовчане, що имоут[ь] ходити до Браила, или до Келеи по рибоу, на

краиных[ъ] мыта оу Бакови, или оу Берлад[и] имают[ь] давати мыто ѡт[ъ] гривны полтора гроша; а ѡт[ъ] воза рибоу не заимати. А тамъ възмет[ь] печат[ь], та придет[ъ] слободно до Сочавы, та даст[ь] на головное мыто оу Сꙋчавѣ ѡт[ъ] гривны по Г гроши; а ѡт[ъ] воза риби не брати. А на Серети имоут[ь] давати ѡт[ъ] грывны по полтора гроша; а рыбы ѡт[ъ] воза не брати. А оу Черновци мыто ѡт[ъ] воза, ꙗко єст[ь] оустановлено; а рибоу не брати. А Ливовчане привезоут[ь] соукна, а либо боуд[ь] какы товаръ, а оу ных[ъ] никто гвалтом[ь] без[ъ] пинѣзеи ни ѡдин[ъ] локот[ь] не моглъ оузѣти - ни мытникъ, ани боѧрин[ъ], ани мы сами. Але коли боудетъ намъ надобы или соукно, или инаѧ торговле, или много, или мало, а мы, а либо наши мытници абы торговали и, заплатоу дилавши, и надобное оузѧли. А Ливовчане, що имоут[ь] сами приносити серебро же[же]ное ѡт[ъ] Оугор[ъ], ѡт[ъ] того серебра, бꙋдет[ь] ли нам[ъ] надобы, а мы абыхом[ъ] коупили готовими пинѣзмы, а що ѡстанет[ъ], то имъ слободно вывезти ис[ъ] земли. А моунтѣнскыи воскъ и оугорскыи имъ слободно ис[ъ] земли вывезти. А мыто оу Баковѣ, а либо оу Берладѣ, а либо оу Бани ѡдин[ъ] грош[ь], а оу Сꙋчавѣ ѡт[ъ] каменѣ А грош[ь], а оу Серети ѡт[ъ] каменѧ ѡдин[ъ] грош[ь]. А оугорскыи коуници слободни имъ вывозити, а мыто имоут[ь] платити на краинемь мыты оу Бани, а либо оу Баковѣ ѡт[ъ] гривны полтора гроша, а Сꙋчавское мыто Г гроши ѡт[ъ] гривноу, а оу Серети полтора гроша. А ѡт[ъ] тых[ъ] коуниц[ъ], бꙋдет[ь] ли нам[ъ] надобы, а мы коупим[ъ] за готовых[ъ] пинѣзы; а ѡстанок[ъ] слободно имъ вывезти. А ешче єсми дали Ливовчаном[ъ], абы держали собы ѡдин[ъ] дом[ъ] торговскым[ь] ѡбычаемъ оу Сꙋчавѣ; але оу томь домꙋ абы корчмоу не держали, ани ꙗтки, ани бровара. А пак[ъ] ли бы хотил[ъ] держати тоты рѣчи тот[ъ], що имет[ь] жити оу том[ь] домоу, а ѡн[ъ] абы тѣгноул[ъ] ис[ъ] мистомъ ѡ оусих[ъ] рѣчех[ъ]. А то есмо оучинили коупцем[ъ] Ливовчаном[ъ] господарѧ нашего, королѣ полского, роускои оусеи земли и подолскои. А то мы, што єсмо вам[ъ] писали, слюбꙋемъ им[ъ] вѣчно здержати и пополнити без[ъ] лъсти и без[ъ] хытрости на вѣкы - мы и наши намѣстныкы, николи непороушено, при нашеи чти и прї нашеи вѣрѣ, подлоут[ъ] хр[е]стїѧнского права. А на то свѣдкове: наш[ь] митрополит[ъ] и рада кролевскаа: пан[ъ] Халецкыи и пан[ъ] Баговскыи, що оу том[ь] часоу былы оу нас[ъ] оу посолствѣ ѡт[ъ] нашего пана, ѡт[ъ] кролѣ, и наши панове и рада молдавскаѧ: пан[ъ] Доума Браєвич[ъ]; пан[ъ] Станчюл[ъ]; пан[ъ] Влаикоул[ъ]; пан[ъ] Гоѧн[ъ], дворник[ъ]; пан[ъ] Хотко циборъ; пан[ъ] Косте Данович[ь]; пан[ъ] Томѣ Кинде; пан[ъ] Мик[ъ] Крал[ь]; пан[ъ] Петръ Поныч[ь]; пан[ъ] Албъ; пан[ъ] Лазѧ; пан[ъ] Исаиа Немецкыи; пан[ъ] Стецко Дъмъкоуш[ь]; пан[ъ] Козмица; пан[ъ] Боухт[ъ]; пан[ъ] Фетнѡн[ъ]; пан[ъ] Сакыш[ь], спатаръ; пан[ъ] Юга, вистирник[ъ]; пан[ъ] Красниш[ь], постелник[ъ]; пан[ъ] Тадор[ъ], чашник[ъ]; пан[ъ] Збиѧрѣ, столник[ъ]; пан[ъ] Иѡн[ъ], комис[ъ], и пакь панове бръгаре и радци ливовскыи, що тыми часы оу нас[ъ] были и с[ъ] нами тотоу рѣчь єднали, на имѣ: пан[ъ] Климентъ; пан[ъ] Михал[ъ]; пан[ъ] Петръ и пан[ъ] Нимантъ, мис[кыи] писарь. А на болшее потверженїе томꙋ въсемꙋ, выше писанномоу, велѣли єсмы нашемꙋ вѣрномоу паноу Доброулови, логодетоу, писати и печат[ь] нашоу привѣсити к[ъ] семоу листоу нашемоу. Оу Соучавѣ, писа[лъ] цефꙋл[ь], в[ъ] лѣт[о] ѕцзи, мѣсѧца Юл[їѧ], Г [день].

* Молдавський князь Стефан Великий правив у 1457-1504 рр.
** Бархат - оксамит.
*** Харс - легка, трохи шорстка тканина.

9 (217)

1463 р., січня 25, Ясси

Молдавський воєвода і господар Стефан IV надає охоронний лист бурмистрові, райцям та всім купцям з Львова на вільний в'їзд, після сплати мита, з різними товарами до Молдавії та вільну торгівлю згідно з попередніми привмлеями

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.180. Пергамент: 17х37,6 + 4,4 см. Написи: "ГЛЕИТ ЛИВОВЧАНОМ" (XV), "Salvus conductus Stephani waywodae Walachiae" (XV), "Mercatoribus Leopoliensibus, anno 1463" (XVII). На шовковому червоному шнурку мала господарська печатка: Vrtosu, 10, 24,27.

Опубл.: AGZ, VII, s.242-243; Kałużn., s.50-52; Bogdan, II, s.294-295.

Регест: Каталог, №203.

Перекл.: AGZ, VII, s.243 (польський).

Милостию Божїею, мы Стефан[ъ], воевода [и] г[о]сп[о]дарь земли молдавскои, свѣдомо чинимь симь нашим[ь] листомь каждому доброму, кто на нем[ь] възрит[ь], а либо его чтучи услышит[ь], колиж[ь] того кому будет[ь] потребизна, ѡже слюбуем[ъ] и слюбили есми и даем[ъ] и дали есми сес[ь] наш[ь] лист[ъ] глеитовыи, правыи, христианскыи, що ж[ь] на усем[ь] свѣтѣ стоит[ь], пану бургъмистру и усим[ъ] паном[ъ] и чесником[ъ] [и] радцам[ъ] и усим[ъ] купцем з мѣста Ливовского, великим[ъ] и малым[ъ], приятелем[ъ] нашим[ъ] милым[ь], на то ꙗко да ест[ь] им[ъ] волно и слободно и усим[ъ] купцем[ь] прїити к[ъ] нам[ъ] до нашеи земли съ усими своими торговлѣми и товаром[ъ], [и] куповати и продавати без[ъ] никоторои забавы и шкоды. А мыто да платят[ъ] ѡт[ъ] своего товара и торговли подлуг[ъ] того листу привилного, що ж[ь] есми им[ъ] дали и записали. И коли к[ъ] нам[ъ] прїидете, а вы до нас[ъ] прїнесите и тот[ъ] лист[ъ] привилныи, що ж[ь] имаете ѡт[ъ] наших[ъ] предков[ъ], а либо тот[ъ], що есми вам[ъ] ѡт[ъ] нас[ъ] дали и записали, а мы тот[ъ]

лист[ъ] ѡсмотривше, а мы вам[ъ] хочем[ъ] здержати подлуг[ъ] того нашего листу привилного, що есми вам[ъ] дали и записали. Тое въсе выше писанное слюбуем[ъ] вам[ъ] здержати и пополнити подлуг[ъ] сего нашего листу, при нашеи чти и вѣрѣ хр[е]стианскои, без[ъ] лъсти и без[ъ] въсѣкои хитрости. А на то ест[ъ] вѣра Г[о]с[по]д[ьст]вами и вѣра божр[ъ] нашихъ, великихъ и малыхъ. А на болшую крѣпость тому въсему, выше писанному, велѣли есмы писати и нашу печат[ь] завѣсити ик[ъ] сему листу нашему. Пис[анъ] у Ласкомь тръгу в[ъ] лѣто ѕцоа, мѣсяца генваря, кє [день].

10 (218)

1522 р., листопада (без дня), Сучава

Молдавський воєвода і господар Стефан V надає охоронний лист бурмистрові, райцям та всім купцям з Львова на вільний в'їзд, після сплати мита, з різними товарами до Молдавії та вільну торгівлю згідно з попередніми привилеями

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.335. Пергамент: 21,3х37 + 9,6 см. Написи: "Littera" (XVI); "Salvi conductus Stefani Vayvode" (XVI) "Moldaviae ad consules et mercatores Leopolienses, anno 1523" (XVII); "ПЕЧАТЬ ИW СТЕФАНА ВОЕВОДЫ И Г[ОСПОДИ]НА ЛЬВОВЧАНОМ" (XV), "Salvus conductus Stephani waywode Walachiae" (XV) "mercatoribus Leopoliensibus, anno 1463" (XVII). На шовковому червоному шнурку мала господарська печатка: Vrtosu, 10, 24,27.

Факсим.: Kałużn., s.544-55; Каталог, с.189.

Опубл.: AGZ, VII, s.242-243; Kałużn., s.50-52; Bogdan, II, s.294-295.

Регест: Каталог, №203.

[и]л[о]стїю Б[о]жїею, мы Стефан[ъ], воевода [и] г[о]сп[о]д[а]ръ земли молдавскои, свѣдомо чиним[ъ] сим[ь] нашим[ь] листо[ъ] каждому доброму, кто на немь възрит[ь], а либо его чтучи услышить, колиж[ь] того кому будет[ъ] потребизна, ѡже слюбуем[ъ] и слюбили есми и даемъ и дали есми сес[ь] лист[ъ] наш[ь] глентовныи, правыи, х[е]истїанскыи, що же на усем[ь] свѣтѣ стоить, пану бургъмистру и усим[ъ] панрм[ъ] и чесникомь [и] радцям[ъ] и усим[ъ] купцем[ъ] з[ъ] мѣста Ливовского великим[ь] и малым[ь] прїятелем[ъ] нашим[ъ] милым[ъ] на то, яко да ест[ъ] им[ъ] волно и слободно и усим[ъ] купуем[ъ] прїити к[ъ] нам[ъ] до нашеи земли съ усими своими торговлѣми и товаром[ъ], [и] куповати и продавати

без[ъ] никоторои забавы и шкоды. А мыто да платѣт[ъ] ѡт[ъ] своего товара и тоговли подлуг[ъ] того листу привилного, що ж[ь] есми им[ъ] дали и записали. И коли к[ъ] намь] прїидете, а вы до нас[ъ] прїнесите и тот[ъ] лист[ъ] привилны, що ж[ь] имаете ѡт[ъ] наших[ъ] прадков[ъ], а либо тот[ъ], що есми вам[ъ] ѡт[ъ] нас[ъ] дали и записали, а мы тот[ъ] лист[ъ] ѡсмотривше, а мы вам[ъ] хочемь здержати подлуг[ъ] того нашего листу привилного, що есми вам[ъ] дали и записали. Тое въсе вышеписанное слюбуем[ъ] вамь здержати и пополнити подлуг[ъ] сего нашего листу, при нашеи чти и вѣрѣ хр[е]стїанскои, без[ъ] льсти и без[ъ] въсѣкои хитрости. А на то est[ь] вѣра Г[о]с[по]д[ьст]вами и вѣра бояр[ъ] наших[ъ], великих[ъ] и малых[ъ]. А на болшую крѣпѡсть тому въсему, вышеписанному, велѣли есмы писати и нашу печать завѣсити и к[ъ] сему листу нашему. Пис[анъ] у Сучавѣ, в[ъ] лѣто ѕлд, мѣсяца Ноеврѧ.

11 (219)

1557 р., березня 21, Алба-Юлія

Угорська королева Ізабелла дозволяє львів'янам вільно ввозити різні товари і торгувати ними на території всієї Угорщини і Трансильванії без сплати жодного мита

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.503. Пергамент: 21,3х46,5 + 5,5 см. Написи: "Privilegium reginae Isabellae et Ioannis Sigismundi Ungariae civibus Leopoliensibus super libertate ab omnibus theloneis per regnum Ungariae et Transilvaniae, anno 1557" (XVII), "Feria secunda post dominicam Iubilatae proxima, 1640 ad officium et acta praesentia castrensia capitanealis Leopoliensia per oblatam porrectum, susceptum et inductum" (XVII). На пергаментному пояску відтиснена у воскові кругла (діам. 5,3 см.) печатка з нечітким зображенням.

Облята: ЦДІАУЛ. - Ф.9, оп.1, спр.391, арк.449-450.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.42-43; спр.646, арк.87-88 зв.

Регест: Каталог, №581.

Nos Isabella Dei gratia regina Ungariae, Dalmatiae, Croatiae etc. memoriae commendamus tenore praesentium significando, quibus expedit, universis, quod nos filiusque noster serenissimus illam benevole praesentiam hospitalitatem, animi singularem affectum et obsequentiam, quam prudentes cirsumspecti cives senatorii ordinis viri et totus consulatus civitatis Leopoliensis, erga nos filiusque nostrum serenissimi rex[1] electum regne Ungariae etc. ac aulae nostrae familiares cum alias saepe, tum vero potissimur in nostro in hoc regnum Ungariae reditu, dum complures menses ibidem perseveraremus, multorum beneficiorum argumento obsequenter delcararunt, recenti tenentes memoria, ac ob id volentes, nos quoque huiusmodi eorum obsequentiam favore

Nostro regali per occasionem optate rependere, id eiusdem civibus, institoribus et mercatoribus Leopoliensibus clementer annuendum et concedendum duximus, ut ipsi quaslibet merces quocumque nomine nuncupatas in hoc regnum nostrum Ungariae et Transilvaniae ex ipsa civitate Leopoliensi libere inducere easque ubique locorum vendere possint et valeant, benigne annuentes, uta qualibet solutione telonei seu tributi de huiusmodi mercibus eorum exigendi, liberi et exempti habeantur. Immo annuimus et concedimus praesentium per vigorem, quocirca vobis fidelibus nostris universis et singulis dominis praelatis, baronibus, comitibus, vicecomitibus, burgrabiisque quorumcumque locorum praeffectis et officialibus, item magistris civium, iudicibus et rectoribus civitatum, oppidorum, villarum, cunctis etiam aliis cuiuscumque status et conditionis hominibus in hoc regno nostro Ungariae et Transilvaniae praesentibus, nostras visuris harum serie committimus et mandamus firmiter, quatenus dum et quando ac quotiescunque praefati cives et mercatores Leopolienses ad nostras terras, dominia, honores officiolatus, aut nostri in medium pervenerint, eosdem res et merces suas quaslibet venum exponere et divendere sine aliquo impedimento permittere. In locis vero teloneorum seu tributorum ad nullam omnino solutionem cogere vel compellere debeatis nec siti ausi modo aliquali. Harum nostrarum vigore et testimonio litterarum, quas sigillo nostro autentico, quo ut regina Ungariae utimur privilegialiter dependente, communiri iussimus. Datum ex civitate nostra Alba Julia (die) XXI, mensis Martii, anno Domini millesimo quingentesimo septimo septimo.

Isabella regina subscripsit. Ioannes Sigismundus subscripsit.

[1] В оригіналі немає rex.

Ми Ізабелла*, Божою ласкою королева Угорщини, Далмації, Хорватії і т.д. Доручаємо пам'яті, повідомляючи змістом даної (грамоти) всім, кому необхідно. Ми і найясніший наш син (приваблені) доброзичливістю, гостинністю, станом душі та готовністю до послуг, яку (виявили) розсудливі, зважені міщани, мужі раєцького стану і весь консулат міста Львова, коли ми, наш син, найясніший король-елект королівства Угорщини і т.д. зі слугами нашого двору при поверненні у наше королівство Угорщину, тоді небагато місяців перебували там (у Львові), де багатьма доказами благодіянь та готовністю до послуг нас привабили. Зберігаючи це у пам'яті і у зв'язку з цим ми, бажаючи приємно віддячити таку їхню готовність до послуг цією нагородою, цим ласкавим львівським міщанам, крамарям та купцям вважаємо виявити згоду і погодитися, щоб вони товари, якою б назвою не називалися, у наше королівство Угорщину та Трансильванію з цього міста Львова вільно ввозили, у будь-якому місці їх могли продавати і були в змозі. Прихильно виявляємо згоду, щоб (вони) були вільні і вилучені з будь-якої сплати мита чи податку з цих товарів. Мало того, виявляємо згоду і погоджуємо міццю привілею, внаслідок цього ви, вірні двору, всі і кожний зокрема, пани прелати, магнати, старости

і підстарости, бурграбії, будь-якого місця префекти і урядовці, далі міські магістри, судді, керівники міст, містечок, сіл у повному складі, а також інші будь-якого статусу чи походження люди у нашому королівстві Угорщині і Трансильванії, кому ці грамоти доручаємо переглянути і наказуємо твердо, коли б і скільки б разів згадані львівські міщани і купці до ваших земель, володінь, чесних урядів чи до наших (урядів) не приходили, дозволяйтеїх речі і товари, будь-якого виду виставляти чи розпродувати без жодної перешкоди. У митних місцях чи (місцях) для сплати податків до жодної сплати податків примушувати не повинні, і щоб хтось (іншим) способом не наважувався (чинити). Для засвідчення і на міць цієї (грамоти) наказуємо підвісити нашу автентичну печатку, що користуємося як королева Угорщини для скріплення привілеїв,. Дано з міста Альба Юлія 20 березня, року Божого 1557.

Ізабелла, королева, Йоан Сигізмунд**.

* Ізабелла Ягелонка - з 1539 р. дружина Йоана Заполі, угорського короля, сестра Сигізмунда Августа. Певний час тримала у своєму володінні Самбірське староство.

* Йоан Сигізмунд (1540-1571) - син Йоана Заполі та Ізабелли Ягелонки; претендент на угорський трон, семигородський князь.

12 (220)

1560 р., липня 19, Алба-Юлія

Угорський король Іоанн дозволяє львів'янам вільно ввозити різні товари і торгувати ними на території всієї Угорщини і Трансильванії без сплати жодного мита

Облята: ЦДІАУЛ. - Ф.9, оп.1, спр.391, арк.447-448.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.613, арк.101зв -102; спр.614, арк.43-44.

Nos Ioannes Dei gratia electus rex Ungariae, Dalmaciae, Croaciae etc. memoriae comendamus tenore praesentium significando, quibus expedit, universis, quod nos recenti tenentes memoria illam hospitalitatem et benevolem, obsequentiam, quam prudentes et circumspecti cives senatorii ordinis viri et totus consulatus civitatis Leopoliensis, erga nos et serenissimam defunctam reginalem maiestatem matrem, nostram charissimam ac aulicos nostros, non solum in nostro in hoc regnum reditu, dum aliquot menses ibidem manebamus, verum etiam alias sepae multis argumentis declaraverunt, eamque favore nostro regio per occasione rependere volentes, id eisdem civibus institoribus et mercatoribus Leopoliensibus clementer annuendum et concedendum duximus, quemadmodum hoc ipsum et serenissimam defunctam reginalem matrem ipsis indulsisse inteligimus, ut ipsi qualibet merces quocumque nomine nuncupatas in hoc regnum nostrum Hungariae et Transylvaniae ex ipsa civitate Leopoliensi libere inducere, easque ubique locorum vendere possint et valeant, benigne annuendum, ut a qualibet solutione

thelonei seu tributi de huiusmodi mercibus eorum exigenda, liberi et exempti habeantur, immo annuimus et concedimus praesentium per vigorem, itaque fidelibus nostris universis et singulis dominis praelatis, baronibus, comitibus, vicecomitibus, praefectis, castellanis et officialibus quorumcumque locorum, item magistris civium, iudicibus et rectoribus civitatum, oppidorum et villarum cunctis etiam aliis cuiuscumque status et conditionis hominibus in hoc regno nostro Ungariae et Transylvaniae comorantibus, has litteras nostras visuris harum serie comitimus et mandamus firmiter, ut dum et quando praescripti cives et mercatores Leopolienses ad vestras terras, dominia, honores officiolatus, aut ad nos iudicionemque nostram pervenerint, eosdem res et merces suas quaslibet versum exponere et devendere sine aliquo impedimento permittere, neque in locis theloneorum seu tributorum aliquam solutionem ab eis petere vel exigere debeatis, sed hanc benignam annuepraesentiam nostram ubique firmiter observetis et per eos quorum interest observari faciatis, praesentes vero post earum lecturam exhibenti semper restituatis, nec secus facere audeatis. Datae Albe Juliae XXIX die Januarii, anno Domini MD sexagesimo.

Ioannes electus rex manu propria.

Ми Йоан, Божою ласкою король Угорщини, Далмації, Хорватії і т.д. Доручаємо пам'яті, повідомляючи змістом даної (грамоти) всім, кому необхідно. Ми володіємо пам'яттю про гостинність, добру волю, готовністю до послуг, яку (виявили) розсудливі і зважені міщани, мужі раєцького стану і весь консулат міста Львова, коли ми і найясніша покійна наша дорога мати королівського маєстату та наші придворні в наше королівство поверталися. Тоді небагато місяців там (у Львові) залишалися, (міщани) багато доказів (готовності до послуг) виявили. Щоб віддячити їм нашою королівською прихильністю, хочемо, щоб цим львівським міщанам, крамарям і купцям милостиво вважаємо виявити згоду і погодитися, точно так, як ми і найясніша покійна мати короля були милостиві, було дозволено ввозити будь-які товари будь-якої назви у наше королівство Угорщину та Трансильванію з цього міста Львова і їх у будь-якому місці продавати. Прихильно виявляємо згоду, щоб від кожної сплати мита чи податку з цих їхніх товарів, були вільні і вилучені. Мало того, виявляємо згоду і погоджуємо міццю даної (грамоти), таким чином: наші вірні, всі і кожен, пани прелати, магнати, старости і підстарости, каштеляни і урядовці будь-якого місця, далі міські магістри, судді, керівники міст, містечок, сіл у повному складі, а також інші будь-якого статусу чи походження люди у нашому королівстві Угорщині і Трансильванії, ці наші грамоти доручаємо переглянути і наказуємо, що тоді, коли вищезгадані львівські міщани і жителі до ваших земель, володінь, чесних урядів або до нашого суду приходитимуть, їхні речі і товари будь-якого виду дозвольте виставляти і розпродувати без будь-якої перешкоди і ні в якому місці для сплати мити чи податків будь-які сплати від них не вимагайте і не стягуйте. Але цього нашого ласкавого погодження повсюдно міцно

дотримуйтеся, особливо тим, кому необхідно, щоб дотримувалися. Дану (грамоту) після цього читання зрозумівши, нічого (з неї) не відміняйте та інакше робити не наважуйтеся. Дано в Альбі Юлії 19 січня, року Божого 1560.

Йоан король-елект, власною рукою.

13 (221)

1586 р., вересня 15, Рим

Римський папа Сикст V на прохання львівського католицького архієпископа Іоанна-Димитрія Соліковського додає до герба Львова три горбки і зірку

Ориг.: ЦДІАУЛ. - Ф.131, спр.603. Пергамент: 34х47,7 см. Написи: "Dilectis filiis communitati et hominibus civitatis Leopoliensis" (XVI). Під текстом кольорові зображення двох гербів: 1) на синьому фоні крокуючий вправо (по-геральдичному) золотий лев, що тримає в лапі три горбки з зіркою над ними; 2) на синьому фоні червоний мур з трьома вежами, в брамі - лев, що впирається лапами в стіну.

Факсим.: Soch., s.29.

Коп.: ЦДІАУЛ. - Ф.52, оп.2, спр.614, арк.1.

Опубл.: Zimorowicz, s.328-329: Soch., s.65-66.

Регест: Каталог, №707.

Перекл.: Soch., s.30-31.

Sixtus Papa Quintius. Dilecti filii. Salutem et apostolicam benedictionem. Aperuit nobis super venerabilis frater, Ioannes Demetrius, archiepiscopus Leopoliensis, pater et pastor animarum vestrarum, piam mentem et intentionem vestram, qua magnopere cupitis, ut insignia civitatis vestrae Leopoliensis, quae cum nostris insignibus in leone conveniunt, per nos aliquo munere decorentur ac illustrentur. Nos huic vestro pio ac devoto desiderio ad maiorem imnipotentis Dei gloriam et sanctae Romanae ecclesiae decus ac sempiternam erga vos eximiae caritatis nostrae memoriam annuere cupientes vestrisque ac dicti Demetrii archiepiscopi cupplicationibus inclinati, leoni, dictae civitatis communibus insignibus vestris, tres monticulos et stellam, de leonis nostri stemmate desumptos, apostolica auctoritate tenore praesentium perpetuo inserimus et adiungimus, sperantesfore, ut vos, huiusmodi stellae et montium mystico praesidio muniti, de inimicis vestris, quibuscum bellum cotinuum gerendum est, exoptatam victoriam reportetis. Arma siquidem militiae nostrae, (ut apostolus ait), non sunt carnalia, sed potentia Deo ad destructionem munitionum consilia destruentes et omnem altitudinem, extollentem se adversus scientiam Dei, et in captivitatem redigentes omnem intellectum in obsequium Christi et in promptu habentes ulcisci omnem inoboedientiam. Quidnam aliud per leonem intelligi debet, nisi Christus? iuxta illud Apocalipsis V.: Vicit leo de tribu Iudae, et Amos

cap. III.: Leo rugit, quis non timebit? Dominus locutus est, quis non evangelizabit? De quo etiam Num. cap. XXIV.: Accubans dormivit, ut leo. Quid per monticulos? nisi ecclesia catholica superaedificata supra firmam petram in confessione sanctissimae Trinitatis iuxta illud Isaiae cap. II.: Mons domus Domini in vertice montium et elevabitur super omnes colles et fluent ad eam omnes gentes et ibunt populi multi et dicent: Venite, ascendamus ad montem Domini, ad domum Dei Iacob, et docebit nos vias suas. Quid denique per stellam designatur? nisi Beatissima Virgo Maria, quae et mater gratiae et mater misericordiae, pro salute fidelium suorum athletarum sedula exoratrix ad Christum, verum leonem, quem maternis lactavit uberibus, intercedit, ut Num. cap. XXIV.: Orietur stella ex Iacob et consurget virga de Israel, et percutiet duces Mohab. Sumite ergo vos, benedictionis filii, exemplar insignium nostrorum, praesentibus his expraessum, illudque contra quoscumque inimicos vestros, visibiles et invicibiles gerite, ut eiusmodi adminiculo innixi, post adeptam a vobis de utroque hoste in hoc mundo victoriam praemia caelestis gratiae in alio saeculo consequi possitis. Quoniam vero contingere potest, ut nostra haec insignia, vestris insignibus aliter, quam repraesententur, inserta et aniuncta secundum temporum conditionem, locorum situationem ac ipsius rei qualitatem, magis decori publico et christianae religioni congruere et inservire valeant, vobis illa ad libitum vestrum, ubi, quando et quomodo videbitur, decentius inserendi, adiungendi et collocandi facultatem et auctoritatem per praesentes concedimus et impartimur, contrariis non obstantibus quibuscunque. Datum Romae, apud sanctum Marcum sub annulo Piscatoris, die XV Septembris, MDLXXXVI, pontificatus nostri anno secundo. Tho. Thomas Gualterutius.

Сикст Папа V*. Улюблені сини, поздоровлення і апостольське благословення. Відкрив нам недавно брат Ян Димитрій, львівський архиєпіскоп, батько і пастух ваших душ, вашу побожну думку і задум, а також велике прагнення, щоб герб вашого міста Львова, який із нашим гербом щодо знаку лева подібний, був би прикрашений і оздоблений якимось нашим даром. Ми, бажаючи (посприяти) тому вашому побожному бажанню для більшої хвали всемогутнього Бога і прикраси святої римської церкви, а також для вічної пам'яті про особливу для вас нашу ласку; прихиляючися до ваших і згаданого архиєпіскопа Димитрія прохань, приєнуємо і додаємо міццю нашої апостольської поваги даною грамотою до ознак лева, спільних нам зі згаданим містом, три горбки і зірку, віднятого від лева нашого герба. Висловлюємо сподівання, що ви під таємничою охороною тієї зірки і горбків (будете) захищені і отримаєте бажану перемогу над вашими ворогами, з якими постійно боретеся. Наша зброя (як говорить апостол) не є тілесною, а є Божою силою, що знищує зусилля, які прагнуть до повалення тієї сили височених задумів, всяку гордовитість, що піднімається проти Божої науки; а накладає пута послуху Христові на всякий розум і є завжди готовою покарати будь-який непослух. Чи когось іншого потрібно розуміти під Левом, як не Христа, згідно з тими словами Апокаліпсиса, V (розділ): "Переміг Лев з покоління Юди"** і Амоса, III (розділ): "Лев ричить, хто його не боїться? Господь промовив, хто ж не буде пророкувати?"*** Про що (каже)

і Нум. XXIV (розділ): “Лягаючи, спав як лев”[4]*. Чи щось інше (означають) горбки, як не католицьку церкву, збудовану на міцному камені, що визнає пречисту Трійцю згідно з слів Ісаї, II (розділ): “Гора дому Господнього буде поставлена на вершині гір і підійметься понад пагорбки і усі народи поспішать до неї, і сила народів піде туди, і скажуть: ’Ходімо, вийдемо на гору Господню, в дім Бога Якова, і він покаже нам свої дороги’”[5]*. Нарешті, чи когось іншого означає зірка, як не пречисту Діву Марію, що, як мати ласки і мати милосердя, заради спасіння своїх вірних поборників є невтомною молителькою у Христа, справжнього лева, якого своїми материнськими грудьми годувала, заступається як Нум., XXIV (розділ): “Народиться зірка з Якова і виросте гілка Ізраїля, і поб’є князів Могабу”[6]*. Отже, прийміть ви, сини благословення, зразок нашого герба, представленого тут, і вживайте його проти будь-яких ваших ворогів, видимих і невидимих, щоб, маючи його за опору, досягнули перемогу над обома неприятелями на цьому світі і могли отримати ласку небес на тому світі. Оскільки може статися, що наш герб є по-іншому припасований до вашого гербу, ніж є представлено, (тому) згідно з умовами часу і місцевих стосунків, а також власне самої суті справи, для більшої громадської прикраси і згідно з християнською релігією може підходити і пристосовуватися, отже, залишаємо і дозволяємо це вашій добрій волі - де, коли і в який спосіб вам буде здаватися пристойно приєднати, помістити і вкласти (герб), цю можливість і повагу дозволяємо та надаємо даною (грамотою) без огляду на будь-які перешкоди. Дано в Римі, у св. Марка, під Рибацьким перстнем, 15 вересня 1586, а наших папських років - 2.

Томас Гуальтерут.

* Папа Сикст V (в миру Фелікс Перетті) був на Апостольському троні з 24 квітня 1585 р. до 25 серпня 1590 р.

** Апокалыпсис, V, 5.

*** Амос, III, 8

[4]* Чисел, XXIV, 9.

[5]* Ісайя, II, 2-3.

[6]* Чисел, XXIV, 17

LVIV TOWN'S PRIVILEGES OF THE 14-18 CENTURIES

Summary

The first volume of the source historical series "Monumenta Leopolitana / Lviv historical monuments" contains Lviv town's privileges from 1356 till 1789. The town's privileges are the fundamental, basic documents in its history. The area location, town municipal ("Magdeburg") law, court prerogatives, magistrate elections, merchant and custom duty liberations etc. - these and many another issues are described in the privileges.

In the introduction the author gives the principles on which the collection was compiled, importance of the source of the documents.

The collection numbers a publication 221 documents in four languages (Latin, Old Ukrainian, Polish and German). The vast majority of documents in the volume are published for the first time. All documents, except in Old Ukrainian, are translated into modern Ukrainian.

The body of the edition consist of the publication and translation of the separate documents. The edition corresponds to standard edition of this type: e.g. an annotation of the contents, a formal description of each document, including the most essential peculiarities of every (inscriptions, seals, mounting etc.), original text, text notes and translations into Ukrainian with commentaries.

The edition is furnished with additional indices. The most valuable and interesting records and their elements are reproduced.

СПИСОК СКОРОЧЕНЬ

АЗР. - Акты, относящиеся к истории Западной России. - Санкт-Петербург, 1841. - Т.І.

ГИМР - Государственый исторический музей России.

Грушевський. Історія. - *Грушевський.М.* Історія України-Руси. - К., 1993. - Т.5.

ЗНТШ - Записки Наукового товариства ім. Шевченка.

Зубрицкий. - *Зубрицкий.Д.* Критико-историческая повесть временных лет Червонной или Галицкой Руси. - Москва, 1845.

Історія. - Історія Львова в документах і матеріалах / Упор. Єдлінська У.Я., Ісаєвич Я.Д., Купчинський О.А. та ін. - К., 1986.

Каталог - Каталог пергаментних документів Центрального державного історичного архіву УРСР у Львові. 1233-1799 / Упор. О.А.Купчинський, Е.Й.Ружицький. - К., 1972.

Памятники. - Памятники дипломатического и судебно-делового языка русского в древнем Галицко-Володимирском княжестве и в смежных русских областях в XIV и XV столетиях / Изд. Я.Головацкий. - Львов, 1867.

Пещак. - Грамоти XIV ст. / Упор. М.М.Пещак. - К., 1974.

Русанівський. - Українські грамоти XV ст. / Упор. В.М.Русанівський. - К., 1965.

Соціальна боротьба. - Соціальна боротьба в місті Львові в XVI-XVIII ст. / Зб. док. під ред. Кіся Я.П. - Львів, 1961.

ЦДІАУЛ. - Центральний державний історичний архів України, м. Львів.

AGAD. - Archiwum Główny Akt Dawnych (Warszawa).

AGZ. - Akta Grodzkie i Ziemskie z czasów Rzeczypospolitej Polskiej z archiwum tak zwanego Bernardyńskiego we Lwowie . - Lwów, 1870-1883. - T.II-IX.

APK. - Archiwum Państwowe w Krakowie.

Archiva. - Archiva istorica a Romanii. Collectiune critica de documente asupra trecutului romani / Ed. B.Hasdeu. - Bucureşti, 1864. - Vol.I.

Bogdan. - Documentele lui Ştefan cel Mare / Ed. P.Bogdan. - Bucureşti, 1913. - Vol.II (1493-1503).

BZNO. - Biblioteka Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Wrocławiu.

CDP. - Codex Diplomaticus Poloniae, quo continetur privilegia regum Poloniae, magnorum ducum Lituaniae, bullae pontificum nec non jura a privalis

data illustrandis domesticis rebus gestis inservitura adhuc nusquam typis exarata, ab antiquissimis inde temporibus usque ad annum 1506. Editus studio et opera Leonis Rzyszczewski et Antoni Muczkowski. - Varsoviae, 1847. - T.I.

Codex. - Codex epistolaris Vitoldi magni ducis Lithuaniae 1376-1430. Collectus opera Antonii Prochaska. - Cracoviae, 1882 / Monumenta medii aevi historia res gestes Poloniae illustrantia. - T.VI.

Cost. - Documente moldoveneşti dela Ştefan cel Mare / Ed. M.Costachescu. - Jaşi, 1932. - Vol.II. - Supliment, Jaşi, 1933.

Czart. - Biblioteka Czartoryskich w Krakowie.

Gum. - *Gumowski M.* Pieczęcie królow polskich. - Kraków, 1910-1920.

Engel. - *Engel J.-Ch.* Geschichte des Ungarischen Reiches und seiner Nebenlander. - Halle, 1804. - Teil IV.

Jorga. - *Jorga N.* Istoria comerţlui romanesc. - Valenii-de-Munte, 1915. - Vol.I.

Kałużn. - Dokumenta mołdawskie i multanskie z Archiwum miasta Lwowa / Wyd. E.Kałużniacki. - Lwów, 1878.

Katalog. - Katalog Archiwum Aktów Dawnych miasta Krakowa. - Kraków, 1907. - T.I: Dyplomy pergaminowe.

KDK. - Kodex dyplomatyczny miasta Krakowa. 1257-1506 / Wyd. Piekosiński F. - Kraków, 1878. - Cz.I / Monumenta medii aevi historia res gestes Poloniae illustrantia. - T.V.

MK. - Metryka Koronna (AGAD).

MRPS. - Matricularum Regni Poloniae summaria, excussis codicibus, qui in Chartophylacio Maximo Varsoviensi asservantur. - Varsoviae, 1905-1961. - Pars I-V (vol. 1-2).

Oleś. - *Oleś M.* The Armenian Law in the Polish Kingdom (1356-1519). - Roma, 1966.

Piekos. - *Piekosiński F.* Pieczęcie polskie wieków średnich. Przy współdziale Edmunda Diehla // Sprawozdania komisji do badania historii sztuki w Polsce. - Kraków, 1900. - T. VI.

Pohorecki. - Catalogus diplomatum Bibliotecae Instituti Ossoliniani nec non Bibliotecae Pawlikowiani inde ab anno 1227 usque ad annum 1506 / Ed. F.Pohorecki. - Leopoli, 1937.

Rachwał - *Rachwal S.* Jan Alnpek i jego "Opis miasta Lwowa" z początku XVII wieku. - Lwów, 1930.

Soch. - *Sochaniewicz K.* Herb miasta Lwowa. - Lwów, 1933.

Supplementum. - Supplementum ad Historica Russiae Monumenta ex archivis ac bibliothecis extraneis deprompta et a Collegio archaeographico edita. - Petropolis, 1848.

Vîrtosu. - *Vîrtosu E.* Din sigiligrafia Moldovei şi a ţarii Romineşti // Documente privind istoria Rominiei. Introducere. - (Bucureşti), 1956. - Vol.II.

VL. - Volumina Legum / Ed. J.Ohryzko. - Petropolis, 1859-1860. - Vol.I-VIII.

Widmann. - *Widmann K.* Katalog chronologiczny oryginalnych dyplomów i dokumentów znajdujących się w Archiwum miasta Lwowa (Wiadomość o Archiwum miasta Lwowa) // Przegląd Archeologiczny. - Lwów, 1883. - Z. 2-3.

Zimorowicz. - *Zimorowicz J.B.* Opera quibus res gestae urbis Leopolis illustrantur. - Leopoli, 1899.

Zubr. Kronika. - *Zubrzycki D.* Kronika miasta Lwowa. - Lwów, 1844.

УМОВНІ СКОРОЧЕННЯ

арк.	- аркуш
див.	- дивись
док.	- документ
зв.	- зворот
м.	- місто
оп.	- опис
опубл.	- опубліковано
коп.	- копії
р.	- ріка, рік
св.	- святий, свята
спр.	- справа
см.	- сантиметр
ст.	- століття
с.	- сторінка
ориг.	- оригінал
транс.	- трансумпт
ф.	- фонд
факсим.	- факсиміле
cz.	- część
etc.	- et caetera
p.	- pagina
s.	- strona
t.	- tom
v.	- versus
vol.	- volumen
z.	- zeszyt

МЕТРОЛОГІЧНО-НУМІЗМАТИЧНО-ХРОНОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК

І. Метрологічні терміни

Барела - міра об'єму сипких тіл; містила від 18 до 28 горнців.
Горнець - міра об'єму сипких тіл та рідин місткістю близько 4 л.
Камінь - одиниця ваги, дорівнювала 32-50 фунтам; для зважування коштовних товарів вживався камінь меншої ваги, що дорівнював 11 фунтам.
Колода (львівська) - міра об'єму сипких тіл; містила 311 л.
Корець - міра об'єму сипких тіл; містив 36 горнців.
Лан (франконський) - міра довжини, близько 25 га.
Лікоть (львівський) - міра довжини; дорівнював 73,2 см.
Миля - міра довжини; дорівнювала близько 8 км.
Постав - сувій тканини, довжина різних тканин у поставі різнилася від 20 до 80 ліктів.
Риза - міра щодо кількості паперу, близько 480 аркушів.
Тахер - міра лічби, 10.
Толпа - брусок солі розміром 2,5х5 см; середня вага близько 60-80 г.
Тузин - міра лічби, 12.
Фунт (львівський) - міра ваги; дорівнював 405,2 г.
Штука - див. Постав

II. *Нумізматичні терміни*

Гривня - лічильна одиниця, дорівнювала 48 грошам.
Гріш польський - срібна польська монета, вперше відкарбована бл. 1367 р.; за зовнішнім виглядом польский гріш був подібний до празького, але якість останнього була дещо вищою; одна з основних у монетному обізі України XIV-XVIII ст.
Гріш празький - срібна монета, карбування якої велося у Чехії у 1300-1547 рр. (за іншими даними - до 1544 р.); поширена на українських землях у XIV-XV ст.
Гріш руський - або напівгріш руський; високопробна срібна монета, карбувалася у другій половині XIV- на початку XV ст.
Денарій - дрібна білонова монета польського карбування XIV - початку XVII ст.
Злотий польский - грошово-лічильна одиниця, що дорівнювала 30 грошам.
Золотий угорський - або флорен; золота монета, яку карбували у XIII ст. у Флоренції, пізніше у багатьох європейських країнах, зокрема з 1325 р. - в Угорщині; у Польщі флорени стали карбувати після 1320 р.
Копа - грошово-лічильна одиниця, що дорівнювала 60 грошам.
Крейцер - дрібна мідна монета Австрійської імперії.
Скоєць - грошово-лічильна одиниця, що дорівнювала одній двадцять четвертій лічильної гривні.
Талер - високопробна срібна монета, що карбувалася з початку XVI ст. у Богемії, з 1580 р. - у Речі Посполитій.

Фертон - грошово-лічильна одиниця, що дорівнювала одній чверті лічильної гривні.
Шеляг - у XVI ст. срібна та білонова, XVII-XVIII ст. білонова та мідна розмінна монета.

III. Хронологічні терміни (у католицькій традиції)

"**Інвокавіт**" неділя - перша неділя Великого посту.
"**Летаре**" неділя - четверта неділя Великого посту.
"**Окулі**" неділя - третя неділя Великого посту.
"**Ремінісцере**" неділя - друга неділя Великого посту.
"**Юбіляте**" неділя - друга неділя після Пасхи.
"**Юдіка**" неділя - п'ята неділя Великого посту.

ПРЕДМЕТНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПОКАЖЧИК

Акциз 195, 201, 208*
Апеляція 103, 141-143, 155, 166, 197, 208
Аптеки 40
Архієпископ 5, 7, 24, 40, 75, 120, 123, 170
Архієпископія 5
Барела 176, 185
Блех див. Вибілювальня
Борги 21, 28, 145, 153, 159, 200-201, 206, 211
Бурмистри 45-50, 53, 61, 68-71, 73, 78-79, 81, 83-85, 87, 89-91, 94-95, 99-101, 105, 109, 111-121, 123-124, 126-132, 134, 136, 138-140, 142-145, 149-153, 155-156, 158-159, 161-165, 168-170, 172-173, 176-177, 180-181, 183-186, 188-190, 217-218
Військові експедиції див. Військові походи
Військові походи 39, 54, 71, 84, 156, 176, 180, 196
Вага 18, 55, 115, 208
Вальний сейм 27, 42-46, 48-50, 53, 66-69, 78-79, 83-85, 88-89, 91-93, 107-111, 117-118, 125-126, 131-133, 136, 142-143, 145-147, 149-150, 152, 155-157, 159, 162-165, 169, 171-172, 174-175, 179-181, 183, 185, 194, 196, 198, 202-203
Вибілювальня (блех) 111
Вибори райців (магістрату) 88, 105, 112, 165-166, 197, 208
Вибори війта 12
Вибори колегії "40-а мужів" 166
Вибори короля 61, 194, 196
Вибори перекладачів 29, 114
Видатки див. Витрати
Видимус, копії 149, 152, 154, 165, 181, 203
Вирок судовий 1, 6, 33, 128, 130, 141, 143, 156, 181, 200, 203, 206
Витрати (видатки) 24, 36, 44-45, 50, 62, 67, 69, 83, 87, 99, 119, 127, 150, 157, 159, 161, 166, 168, 180, 190, 197, 208
Вихователі див. Вчителі
Візники див. Перевізники
Війт (війтівство) 1-2, 6, 12, 31, 40, 95, 112-113, 121, 125, 129, 142, 155, 162, 166, 169, 175-176, 180-181, 183-185
Війтівство див. Війт
Вікарії 5, 130, 170
Вірмени 1, 12, 31, 95, 104, 125, 151, 162, 168, 194, 196, 199, 202-203
Віце-бургомистри 208
Возні 1, 84, 156, 162, 185, 188
Воскова комора 53, 55
Втікачі 66, 95
Вузлове див. Штукове
Вчителі (вихователі) 32, 170
Герад 22
Герб 89, 208, 221
Геґевет 22
Глейт (Охоронний лист) 217, 218
Горнець, міра 172
Гостьові кімнати 179
Гребельне мито 58, 66, 181, 183
Гривня 28, 37, 55, 59-60, 129, 166, 172, 188, 210, 212, 215-216
Гріш польський 21, 28, 55, 59-60, 73, 110, 129, 146, 166, 168, 172, 176, 179-180, 184-185, 210, 212, 215-216

* Нумерація документів.

Гріш празький 3, 4, 125
Гріш руський 1, 125
Громада (спільнота) міста 9, 11, 19, 22, 27, 31-32, 35, 38-39, 43, 47, 50, 54, 57, 68, 70, 87-89, 98, 100, 105, 112, 115, 117-118, 126, 131, 138-139, 149, 152, 156, 161-164, 166, 169, 173, 176, 180-181, 183-185, 188-189, 198, 202-203, 208
Губернаторство 208
Декрет 31, 49, 63-65, 88, 117-118, 121, 131, 134, 142-144, 155-156, 159, 162-166, 178-179, 181, 185, 188-189, 197-198, 201-203, 208
Денарії 12, 73, 83, 99, 110
Дідичі 40, 119
Дирекція поліції 208
Донації 49, 77-80, 85, 93, 101, 104, 107-108, 116, 118-120, 123-124, 127, 129, 131-133, 136-137, 140, 150, 156, 163-164, 169, 177-178, 181-182, 190, 203
Дороги (шляхи) 7, 17, 27-28, 40, 58-60, 69, 92, 192
Дорожнеча 179, 180, 184
Духовні особи 1, 31, 34, 61, 85, 104, 108, 118, 123, 130-131, 138, 145, 163-164, 169-170, 181, 202-203, 208
Економія (лонгерія) 168, 182, 185, 187
Єврейська школа 185
Євреї 1, 9, 31, 73, 104, 125, 168, 203
Жупи соляні 41
Загородники 62, 136
Заповіти 31, 34, 197, 202-203
Збіжжя 40, 100, 108, 124, 180, 183-185, 187
Збирачі податків, мит 28, 44-47, 50, 52, 58, 67-68, 70, 76-81, 85, 90, 93, 95, 101-102, 106-107, 137, 151, 160, 183, 195, 200-201, 205-206
Звільнення 1, 8, 26, 30, 35, 42-44, 46-50, 52, 56, 61, 66, 68, 70-71, 73, 75-77, 81-82, 84, 91-92, 95-96, 106-107, 109-110, 125, 142, 151, 153, 156-160, 162, 169, 181-183, 193, 195, 200-201, 204, 206
Зем'яни 1, 20, 27, 34, 40, 145; також див. Шляхтичі
Злотий польський 157, 179, 184-185
Злочини 2, 175, 208
Злочинці 33
Знелюднення 64
Золотий угорський 191
Італійці 31
Камінь, міра 40, 185
Канонікат 170
Каноніки 3, 5, 23, 162, 70, 185, 200, 203, 206
Канцелярія королівська 130, 132, 141-142, 190-191
Канцелярія Надвірна 208
Капітул 170, 208
Кари судові (судові кари, штрафи) 2, 31, 151, 159, 166, 172, 175, 179, 183, 185, 188, 191, 193-195, 197, 200, 206-208
Кафедральний костел 5, 170, 181
Кметі 3, 4, 44, 62
Козаки див. Українці
Колегія "40-а мужів" 166, 184, 188
Колода 180, 184
Колони 3, 4
Колятори див. Опікуни
Комісари див. Комісії королівські
Комісії королівські (комісари) 122, 141-142, 158, 180-181, 200, 202-203
Конституція 64, 107, 117, 157, 159, 166, 191, 194-196, 200-201, 204, 208
Консулат див. Райці
Контрибуції див. Податки
Конфіскація 65, 104, 188
Коронація 23, 49, 61, 70, 97, 137, 163-164, 167, 169, 181-183, 189, 198, 202-203

Корчми див. Шинки
Костели 3, 4, 32, 75, 120, 123, 132-133
Крейцер 208
Кравці 40, 166
Крамниці див. Ятки
Кредитори 40, 145
Кримінальні (тяжкі) справи 1, 6, 121, 124
Купці інші 7-8, 17, 27, 31, 40, 63, 65, 89, 109, 126, 147, 168, 173, 176, 179-180, 182, 184-185, 191, 207
Купці львівські 24, 28, 30-31, 63, 66, 86, 91-92, 95, 98-99, 162, 180, 183-184, 195, 207, 211, 219-220
Лавники 2, 31, 33, 88, 112, 121, 142, 155, 162, 166, 169, 176, 179-181, 183-185, 189, 211
Лазні 21, 95, 127
Лани (манси) 1, 3, 4, 19, 36, 125, 166, 176, 179-181, 184, 186
Литовці 3, 4, 7
Лікоть, міра 40
Магістрат 145, 153, 160, 166-168, 172, 176, 179, 181-182, 185, 187-188, 190, 194, 197-198, 201-203
Мальмазія, вино 147, 168, 172, 185
Манси див. Лани
Мансіонарія 75, 120, 130, 133, 177
Мельники 124
Мита 8, 9, 17, 24, 27-28, 30, 37, 40, 56, 58-60, 66, 69, 91-92, 98, 110, 146, 151, 162, 173, 181, 183, 201, 208, 210-213, 215-220
Митна контора 92
Митники 30, 37, 40, 56, 59-60, 91, 98-99, 108, 162
Митниці 27, 28, 208
Млини 3-4, 62, 100, 116, 119, 124, 136, 148, 179, 185
Монастирі 21, 127
Моровиця (Смертоносне повітря) 179, 206
Московитяни 194-196, 202
Мостове мито 27, 58, 66, 69, 99, 110, 181, 183
Мускателя, вино 147, 168
М'ясні торги див. Сохачки
Напади ворогів 3, 4, 79, 83, 85, 99, 102, 108-109, 111, 119, 150, 159, 173, 175-176, 179, 184, 189-190, 194, 196, 206
Напої 101, 104, 160, 208
Німецька нація 75
Німецький проповідник 75, 130, 177
Нічна сторожа, податок 129, 185
Нобілітація 194, 196, 198, 199, 202, 203
Облога 71, 195, 200-203
Обшари 19, 36, 181
Окружне Управління 208
Опікуни (колятори) 123, 208
Опікуни сиріт 197
Оренда 41, 51, 59-60, 87, 166, 208
Ортилі 33
Османи див. Турки
Охоронний лист див. Глейт
Охоронці доріг 27
Оцінка майна 22, 143, 145, 166, 197
Палата Надвірна 208
Патернітат 130, 170
Пекарі 95, 100, 161
Перевізне мито 58, 66, 183
Перевізники (візники) 27, 69, 98, 105, 185
Передмістя 24, 58, 83, 104, 115, 124, 135, 179, 181, 185, 201, 206, 208
Передміщани 100, 121, 124, 142, 166, 181, 188, 202, 203
Перекладачі 29, 114
Підводи (податок від підвод) 20, 25-26, 50, 157, 159, 195
Підтвердження 9-11, 14, 22-23, 38, 49, 57, 61, 72, 89, 94, 109-110, 112-113, 117-118, 121, 126, 131-132, 134, 138, 140, 143, 145, 162-164, 167, 169, 172, 177-178, 181, 183, 189, 197-199, 202-203
Погани 31, 33-35, 37, 66, 168

Поголовне, податок 195, 201
Податки (контрибуції) 3-5, 9, 20-21, 26-27, 29-30, 39, 42-48, 50, 52, 55, 58, 62, 66-68, 70, 74, 76-85, 87, 90, 92-93, 97, 101-102, 106-107, 109, 125, 129, 137, 146, 151, 153, 156-157, 159-160, 162, 166, 168, 172, 176, 179-185, 187, 191, 195, 200-201, 204-208, 211, 219-200
Подимне, податок 195, 200, 201
Пожежі 2, 52, 94-96, 107, 160-161, 176, 180, 206
Посланці (посли) 26, 83, 91, 94, 97, 100, 103, 105-106, 125, 126, 138, 141-143, 146, 155-157, 159, 162, 165, 167, 169, 181, 203
Посли див. Посланці
Посполите рушення 193
Постав, міра 40, 180, 210, 212, 215, 216
Постригачі сукна 95, 115
Право "християнське" 210, 212, 215, 216
Право виборче 208
Право горла 150, 178, 190, 202-203
Право загальне (державне, публічне) 166-167, 169, 191
Право земське (польське) 31, 84, 124, 156
Право міське (німецьке, магдебурзьке) 1, 3, 4-7, 22, 28, 31, 34, 36, 40, 63, 65, 84, 87, 103, 112, 116, 119, 121, 124-125, 135-136, 145, 156, 166, 181, 184, 191,
Право патронату 120, 123, 130, 132-133, 170, 177, 202-203, 208
Право провінційне краківського замку 103
Право руське 1
Право складу див. Склад
Правознавці королівські 166
Православні див. Українці
Пребенди 123
Прелати 5, 17, 22, 31, 33, 61, 219-220
Премити 59-60
Пресвітери 5
Присяга 33, 88, 92, 112, 115, 145, 162, 166-167, 169, 181, 194, 196-198, 201, 203, 208
Проповідники 75, 130, 177
Райці (консулат) 2, 6, 12, 14, 19-21, 24, 28-32, 35, 37-39, 41, 43, 45-51, 53-57, 59-62, 64, 68-73, 75, 77-85, 87-91, 93-95, 98-103, 105, 108-109, 111-121, 123-124, 126-134, 136, 138-140, 142-145, 149-153, 155-156, 158-159, 161-166, 168-170, 172-173, 176-177, 179-186, 188-190, 195, 197-198, 202-204, 208, 211, 217-220
Ратуша міста 24, 28, 95, 105, 112, 121, 129, 158, 166, 179
Рахівники 28
Ремісники (цехи) 40, 88, 126, 129, 166, 179, 185
Риза, міра 40
Різники 40, 73, 95-96, 185
Ринок львівський 147
Ротули 103, 141-142, 155, 166
Руська нація див. Українці
Сарацини 1, 9, 31, 73, 125
Села 19, 33, 40, 84, 128, 136, 148, 156, 166, 183, 186, 193, 200-201, 206, 208
Селяни 62, 73, 136, 181, 194, 196, 203, 208
Сенат 194-195, 200-201
Сенатори 87, 110, 116-118, 122, 127-128, 131, 156, 163-164, 175, 179, 183, 189
Скарбниця королівська 59-60, 137, 146, 148, 157, 159, 166, 178, 185, 190-191, 196, 206
Скасування 31, 64, 91, 106, 121, 125, 130, 143, 156, 173, 179, 190, 195, 207
Скіфи див. Татари

Склад (право складу) 7-9, 28, 31, 40, 147, 166, 168, 172, 179, 181, 185, 191, 202-203, 210, 212, 215-216
Склад вина 147, 168
Склад солі 7
Складання рахунків 161, 166
Скоєць 28
Смертоносне повітря див. Моровиця
Солод 100, 116, 124
Сохачки (м'ясні торги) 96, 185
Спадщини 27, 31, 34, 143, 197
Спустошення 34, 42, 58, 100, 160, 176, 180, 184
Сторожі брам 138
Стягнення податків 2, 20, 24-26, 29-30, 39-40, 44-45, 47, 56, 58-60, 62, 67-68, 76-79, 81, 83, 85, 87, 90-91, 93, 95, 98, 101-102, 104, 106-108, 110, 127, 129, 137, 146, 151, 159-160, 168, 172, 176, 179-180, 183-185, 191, 200, 205, 208, 211, 220
Суд апеляційний 208
Суд вального сейму 181
Суд вищий магбедурзького права у Кракові 141, 155
Суд гайний 22, 33, 140
Суд гродський 84, 121, 142, 156, 202, 203, 206
Суд земський 31, 84, 121, 142, 156, 162, 202, 203
Суд каптуровий 201, 202
Суд комісарський 142, 202, 203
Суд королівський 103, 117, 121, 141, 166, 193, 197, 220
Суд кримінальний 208
Суд міський (львівський, лавничий) 1, 31, 40, 87, 103, 135-136, 141, 155, 166
Суд підзамчанський 179
Судові кари див. Кари судові
Талер 200
Татари (скіфи) 1, 42, 58, 73, 125, 162, 176, 180-181, 184, 190, 194, 196, 202
Тахріш 40
Топка солі - 185
Торгове мито 51, 92, 108, 146, 179, 181, 185
Трибунал (трибунальський суд) 121, 142, 155, 166, 181, 202-203
Тузин 40
Турки (османи) 58, 176, 180, 183-184, 202
Українці (православні, руська нація, козаки) 1, 3-4, 9, 95, 104, 125, 151, 189-190, 194, 196, 202-203
Укріплення (фортифікація) міста 12, 19, 24, 42-43, 45, 48, 50-52, 65, 68-70, 100-101, 106, 127, 136, 186-187, 190, 206
Урядовці 1, 18, 24-27, 31, 33, 35, 46-48, 52-53, 55-56, 58-60, 68, 70, 83-84, 92, 100, 103-104, 112, 114, 121-122, 124, 136, 142, 146, 151, 156, 162, 179, 197, 203, 208, 219-220
Успадкування 22, 34, 143, 145, 197
Фертон 2
Фортифікація див. Укріплення міста
Фунти 18, 40
Хлібороби 36
Цехгауз 206
Цехи див. Ремісники
Циза, податок 39, 45
Чинбарі 166, 185
Чинші 1, 3-4, 19, 21, 29, 36, 40, 50, 55, 59-60, 62, 73, 95-96, 104, 111, 115-116, 119, 125-127, 129, 136, 161, 168, 179, 182-183
Чопове, податок 43, 67-68, 70, 74, 76-82, 85, 90, 93, 95, 101-102, 107, 201
Шевці 95
Шеляг 176, 180, 185
Шелязне, податок 201, 204-206
Шинкарі 36, 188

Шинки (корчми) 1, 62, 136, 188, 210, 212, 215, 216
Шинкування 104, 160, 172, 188, 208
Школи 32, 170, 185
Шляхи див. Дороги
Шляхта 20, 27, 32, 34, 87, 94, 104, 138, 145, 166, 176, 179-181, 185, 187, 193-194, 196, 200; також див. Зем'яни
Шос, податок 77, 79, 81, 84, 95, 106, 156-157, 159, 195
Шпиталі 32, 123
Штрафи див. Кари судові
Штука, міра 176, 180, 182, 184-185
Штукове (вузлове), податок 180, 184-185, 203
Юрисдикція 1, 84, 87, 117, 121, 124-125, 136, 142, 145-146, 153, 155-158, 166, 178, 181-182, 188, 195, 203, 206, 208
Ярмарки 40, 64, 72, 98, 109, 126, 166, 168, 171, 173-174, 181-182, 185, 191, 207-208
Ятки (крамниці) 29, 73, 95, 126, 161, 182, 208, 210, 212, 215, 216

ПОКАЖЧИК ІМЕН ТА МІСЦЕВОСТЕЙ*

Абрик Нікель, львівський райця 215**
Август II 203-206
Адам з Древіча (Adamus de Drzewicza), радомський каштелян 83, 84, 89
Ажуда (?) 216
Алб, боярин 216
Алба-Юлія (Alba Julia), м. 219, 220
Альберт (Albertus), бакалавр 162
Альберт (Albertus), гнезненський архієпископ 23
Альберт (Albertus), краківський єпископ і канцлер 19, 21, 22
Альберт (Albertus), познанський єпископ 17
Альберт з Вамборкова (Albertus de Wamborkow), шляхтич 3
Альберт з Ласкова (Albertus de Lasko), мальборкський воєвода й сєрадський староста 163, 172
Альберт з Ходеля (Albertus a Chodel), львівський бакалавр і писар 166
Альберт з Чарнкова (Albertus a Czarnkow), гостинінський і рогожнянський староста й каштелян 163
Амор Йоан з Тарнова (Amor Iohannes de Tharnow), войницький каштелян 40
Амор Йоан з Тарнова (Amor Iohannes de Tharnow), краківський каштелян 55
Андреаш (Andreasch), руський староста 6
Андрій (Andreas), возний 162
Андрій (Andreas), гнезненський архієпископ і примас 66, 69
Андрій (Andreas), краківський підкоморій 1
Андрій (Andreas), львівський архієпископ 55
Андрій з Гольшеви (Andreas de Golczewo), равський воєвода 118
Андрій з Гурки (Andreas a Gorka), познанський каштелян і великопольський генеральний староста 104, 111, 118, 131, 132, 127, 126
Андрій з Дубровиці (Andreas de Dambrowicze), сандомирський староста 163
Андрій з Костелець (Andreas de Kosczieliecz), бидгошський і ленчицький воєвода 145, 146
Андрій з Кутна (Andreas de Cuthno (Kuthno)), равський воєвода 83, 84
Андрій з Ніщиці (Andreas de Nisczicze (Nysczicze)), плоцький воєвода 83, 84
Андрій з Опорова (Andreas de Oporow (Opporow)), іновроцлавський воєвода 83, 84
Андрій з Сомліни (Andreas de Somlino) 172
Андрій з Тенчина (Andreas a Thanczin (Thenczin, Thenczyn)), люблінський, краківський і сандомирський воєвода, люблінський каштелян,

* Покажчик склала Ірина Скочиляс.
** Нумерація документів.

рогатинський і снятинський староста 75, 83, 84, 89, 98, 99, 121, 125, 126, 132, 143, 144, 145, 146
Андрій з Тенчина (Andreas a Thenczyn (Tenczin)), белзький воєвода і каштелян, грубешівський староста 163, 164
Андрій з Шамотул (Andreas de Schamothuli), калішський каштелян 55, 57
Андрій з Шамотул (Andreas de Schamotuli), познанський воєвода 69
Андрій зі Зборова (Andreas a Zborow), надворний маршалок і радомський староста 164
Андрій зі Стратина (Andreas de Stratyn), міщанин 162
Андрій із Зборова (Andreas de Zborow), коронний мечник 163
Анферін Станіслав (Anferin Stanislaus), львівський міський писар 159
Анчевський Мартин (Anczewski Martinus), королівський секретар 198, 202
Аргишів (Argies), м. 211, 213
Армкнехт Петро (Armknecht Petrus), львівський митник 6
Арцеховський Петро (Arciechowski Petrus), стобницький намісник, варшавський канонік, підляшський референдарій 143
Атілла (Attila), вождь гуннів див. Ракоці Георгій
Бадя, коміс 213
Баків, м. 210, 212, 215, 216
Баковський Йоан Ігнатій (Bakowski Ioannes Ignatius), хелмінський підкоморій 196
Баль Матій з Новотанців (Bal Mathias de Nowotancze), сяноцький каштелян 69
Бандлевський Беняк (Bandlewski Beniak), познанський хорунжий 31, 32, 33, 34
Баня, м. 210, 212, 215, 216
Барбара (Barbara), польська королева 137
Барк Цорим, львівський райця 215
Баторій (Batoreus), вармійський єпископ 172
Бачинський Станіслав (Baczynski Stanislaus), королівський писар 194, 196
Баїчан (Баичан[ъ]), боярин 215
Бегановський Микола (Bieganowski Nicolaus), кам'янецький і підляшський каштелян 194, 196
Белз, м. 144
Белзецький Еварист Йоан з Белзця (Evaristo Ioannes a Bełzec Bełzecki), коронний писар і вишогродський староста 196
Белзецький Олександр Станіслав з Белзця (Bełzecki Alexandr Stanislaus a Bełzec), подільський воєвода 194
Берестечко (Berestecko), м. 194, 196
Берладь, м. 210, 212, 215, 216
Бернард (Bernardinus (Bernhardinus)), львівський архієпископ 66, 69, 72
Бесараби 210, 212, 215, 216
Бех Матій (Bech Matias), писар 167, 168
Бжостовський Кипріян Павло (Brzostowski Cyprianus Paulus), великий литовський референдарій 194, 196
Биковський Станіслав (Bykowski Stanislaus), ленчицький каштелян і сєрадзький староста 172
Билик, львівський райця 215
Бистриця 210, 212, 215, 216

Білгород (Білий город, Byalagrod), м. 55, 210, 212, 215, 216
Білий город див. Білгород
Білинський Йоан (Bilinski Ioannes), варшавський і плоцький канонік, корол. секретар 113
Білогоща (Belohoscz, Byelohoscz), с. 1, 38
Білозор Георгій (Białozor Georgius), смоленський єпископ 194, 196
Біскупський Адам з Рудника (Biskupski Adamus de Rudnik), вєлюнський староста 196
Блох Петро з Бучкова (Błoch Petrus de Buczkow), добжинський суддя 19
Богдан, стольник 211
Бона (Bona), польська королева 99, 100
Бонар Йоан (Bonar Ioannes), освенцімський каштелян 136
Бонар Йоан з Баличів (Bonar Ioannes de Balicze), холмський каштелян, великий краківський прокуратор, рапштанський староста 143
Бонар Северин з Баличів (Bonar (Boner) Severinus de Balicze), бечський і сандецький жупник, бурграбій і краківський великий прокуратор, краківський, бечський, освенцімський, заторський, рапштинський каштелян, бечський, очецький, заторський, рапштинський і освенцімський староста, жарновський каштелян 99, 100, 108, 111, 115, 116, 119, 121, 122, 123, 124, 126, 127
Боргузій (Borzugius), люблінський войський 3
Борек Станіслав (Borek Stanislaus), декан, сандомирський кустод, гнезненський кантор і познанський канонік 119, 121, 126
Боруковський Йоан (Borukowski Ioannes), ленчицький намісник, варшавський і краківський канонік 164
Бохотницький Йоан з Олешниці (Bochothnyczki Ioannes de Oleschnycza), люблінський воєвода 83, 84
Браніцький Йоан Климент з Рущі (Branicki Ioannes Clementus a Ruszcza), королівський стольник 196
Браніцький Себастіян (Branicki (Braniczki) Sebastianus), познанський єпископ 111, 118
Браніцький Себастіян (Branicki Sebastianus), кам'янецький єпископ 104
Браніцький Себастіян (Braniczki Sebastianus), холмський єпископ 108
Брашів, м. 210, 212, 215, 216
Браєвич Дума, боярин 215, 216
Браїлів (Браилов), м. 209, 210, 212, 215, 216
Брежа (Breza), вальцький староста 196
Брун Петро (Brun Petrus) 4
Брюховиця (Bruchovice, Brzuchawa, Brzuchovicza), р. 36, 62
Брюховичі (Brzuchowicze), с. 166
Бръладь див. Берладь
Буда (Buda), м. 29-36, 149
Буженський Єронім з Буженина (Buzenski Hieronimus de Buzenin), коронний підскарбій, краківський жупник, бжезницький і кречівський староста 163
Буженський Станіслав (Buzenski Stanislaus), вармінський і гнезненський канонік, регент

королівської канцелярії 200
Буженський Станіслав (Buzenski Stanislaus), канцлер 199, 202
Буєльський Андрій (Buielski Andreas), королівський секретар 186
Бур Мартин, львівський райця 215
Буськ (Busko), м. 92
Бухт (Боухт[ъ]), боярин 216
Валенцький Йоан (Walenczki Ioannes), ельблонгський каштелян 163
Вантропка Станіслав зі Стрільчого (Wanthropka Stanislaus de Strzelcze), сандецький каштелян 40
Ваповський Бернард (Wapowski Bernardus), краківський кантор 83, 84
Варгавський Матій (Wargawski Mathias), вроцлавський і познанський канонік, королівський секретар 124, 125
Варшава (Warschovia, Warsovia, Varsavia, Varschovia) 97, 144, 152-153, 155 160-162, 168-170, 172-174, 174, 177-180, 185-188, 191-192, 194, 196-197, 200-201, 206
Варшавська земля (terra Varsaviensis) 196
Васла, м. 216
Вежбовський (Wierzbowski), брестський воєвода 194
Вежбовський Єронім (Wierzbowski Hieronimus), сєрадзький воєвода 196
Велике князівство Литовське (Lithuaniae magnus ducatus) 181, 183, 184, 196, 202
Венцеслав з Лешна (Venceslaus de Leszno), гнезненський архієпископ і примас, вармінський і санбицький (?) єпископ 194, 196
Венцеслав з Остророга (Venceslaus de Ostrorogk (Ostrorogh)), калішський каштелян 83, 84, 89
Венцль Йоганн, граф фон Угарте (Wenzl Johann v. Ugarte) 208
Верзст Ханис, львівський міщанин 210
Ветзвенський Йоан (Wyetzwyenski Ioannes), плоцький каштелян 89
Вижга Йоан Стефан (Wydzga Ioannes Stephanus), вармінський і самбицький (?), луцький єпископ 194, 196
Витолт див. Вітовт
Вишеград (Wyssegrad), м. 8
Вишневецький Корибут Димитрій Януш, князь на Вишнівці і Збаражу (Korybuth Demetrio Ianusius dux in Wisniowiec et Zbaraż), белзький воєвода 196
Відень (Wien) 207-208
Віламовський Йоан (Wilamowski Ioannes), королівський секретар і кантор 108
Вільковський Альберт (Wilkanowski Albertus), равський воєвода і староста 172
Вільковський Адам (Vilkanowski Adam), вишогродський каштелян 131
Вільно (Vilna), м. 62-64, 77, 80, 112-114, 151, 154, 183, 196, 198, 199, 202, 203
Вільчек (Wylczko), сандомирський шляхтич 1
Вільчек Бернард з Любині (Wilczek Bernardinus de Liubyenye), львівський архієпископ 104
Вільчек Дерслав з Любеня (Vilczek Derslaus de Lubien), львівський підкоморій 66, 69
Вільчек з Дроговичів (Wolczko de Drochovicae) 1

Вільчек Йоан (Wylczek Ioannes), львівський войський 85
Вільчек Станіслав (Wilczek Stanislaus), львівський райця 108
Вінцент (Vincencius), вроцлавський архієпископ 66, 69
Вінцент з Пшерамб (Vincencius de Przeramb), віце-канцлер 55, 56, 57
Вітовський Станіслав з Попова (Witowski Stanislaus a Popow), сандомирський каштелян 194 196
Вітовт (Витолт, Vytoldus), великий князь литовський 209, 211
Вішньовський Йоан (Wissniowski Ioannes) 128, 135
Влад II, волоський воєвода 213
Владислав II Ягайло (Wladislaus II, Vladislaus II, Vladislaus Secundus Iagiello), польський король 10-26, 38, 61, 139, 149, 152, 162, 167, 181, 209
Владислав III (Wladislaus III, Vladislaus, Vladislaus Tertius Iagiello), польський король 27-36, 61, 122, 139, 145, 149, 152, 159, 181
Владислав IV (Vladislaus Quartus), польський король 181-189, 203
Владислав з Лешна (Vladislaus de Leszno), ленчицький воєвода 194, 196
Владислав Опольський (Ladislaus ducis Opoliensis, Wielunensi et Russiae haeredis), опольський, вєлюнський і руський князь 4-6, 11, 112, 113, 175, 181
Владъ, серетський староста 210
Влаїкул, боярин 216
Влодко (Wlodco), чашник 11
Влодко з Харбіновичів (Wlodco de Charbinowicze), чашник 10
Войко (Воико), жупан 213
Война Гавриїл (Woina Gabriel), великий литовський віце-канцлер, марицький і красноселецький староста 172
Война Матій (Woina Mattias), великий литовський писар, лойський і усв'янський (?) староста 172
Войнер Георгій (Voyner (Woiner) Georgius), львівський райця 159, 162
Волинська земля (terra Wolhynia) 172
Волович Євстахій (Wolowicz Eustachius), троцький каштелян, великий литовський віце-канцлер, брестський і кобринський староста 163
Волович Єронім (Wolowic Hieronimus), королівський префект криницьких, кусницьких і одольштинських лісів 172
Володимирія (Lodomeria), королівство 207, 208
Волоська (Влашська) земля 42, 213
Волощина (Walachia, Valachia) 17, 31, 40, 42, 71, 172, 168
Вольський Мартин (Volski (Wolski) Martinus), підскарбій, королівський постельничий, краківський бурграбій і войський, сохачевський, закрочимський і блонський староста і підкоморій 104, 111, 114, 116, 118, 119, 121, 123-127
Вольський Микола (Volski (Wolski) Nicolaus), сандомирський каштелян, магістр двору, саноцький, лянцкоронський, вишнівський і ломженський староста 108, 111, 114, 115, 116, 118, 122, 123, 124, 125
Вольський Микола (Wolski Nico-

laus), куявський і поморський єпископ 156
Вольський Петро Дунін (Wolski Petrus Dunin), канцлер, віцеканцлер, гнезненський, вроцлавський і познанський канонік 162-165
Вольський Станіслав (Wolski (Volski) Stanislaus), кустод і плоцький кантор 119, 125, 131
Вольський Станіслав (Wolski Stanislaus), коронний маршалок, равський і крепицький каштелян і староста 156
Вольський Станіслав (Wolski Stanislaus), краківський канонік 115
Вольський Станіслав (Wolsky Stanislaus), бжезинський каштелян і крепицький староста 153
Волюцький Павло (Wolucki (?) Paulus), кам'янецький єпископ 172
Ворошило Людовік (Woroszyllo Ludovicus), житомирський хорунжий 196
Вояковський Йоан (Woiakowski Ioannes), перемиський підстолій 194
Вояковський Йоан (Woiakowski Ioannes), перемиський підстолій 194
Вояковський Каспер (Woiakowski Gasparus), земський підсудок 194
Габрек Андрій (Habrek Andreas), львівський райця 108
Гадовський Бартоломей (Gadowski Bartholomeus), лавник 166
Гадомський Альберт (Gadomski Albertus), поморський архідиякон, познанський кантор і вольборкський кустод 164
Галич (Halicz), м. 40
Галичина, королівство (Galizien) 207, 208
Гальчинський Йоан (Galczinski Ioannes), краківський канонік 172
Гамрат Йоан (Gamrath Ioannes), мазовецький воєвода 118
Гамрат Петро (Gamrath Petrus), гнезненський архієпископ і краківський єпископ, примас 118
Ганель Мартин (Hanel Martinus), райця 162
Ганик (Hanico), підчаший 11
Ганкевич Стефан (Hankiewicz Stephanus), королівський секретар і писар Волинської метрики 196, 197
Гансгерн Йоан (Ganshern Ioannes), кушнір, львівський міщанин 166
Гардзина Микола з Любранча (Gardzina Nicolaus de Ludbrancz (Lubrancz)), калішський воєвода 66, 69, 72
Гданськ (Gedanensis), м. 91
Геблерн, фон Тобіаш Філіп (Geblern, von Tobias Phillipp), барон 207
Геласин Микола (Gelasinus Nicolaus), львівський райця 162, 166
Гембіцький Йоан (Gembicki Ioannes), плоцький єпископ 194, 196
Гембіцький Лаврентій (Gembicki Laurentius), королівський секретар, краківський канонік 172
Гембіцький Петро (Gembicki Petrus), королівський секретар 183, 184
Генріх (Henricus), польський король 162-163, 181

Георгій (Georgius), кардинал і пресвітер костелу св. Сикста в Кракові 172
Гербурт Йоан з Фульштина (Herbort Ioannes de Fulstin), саноцький каштелян і перемиський староста 163, 164
Гербурт Микола з Фульштина (Herburth Nicolaus de Fulsthin), львівський староста 160
Гербурт Станіслав з Фульштина (Herbort Stanislaus de Fulstin), львівський каштелян, самбірський і дрогобицький староста, префект руських жуп 163, 164
Гіжицький Хризостом (Gizycki Chrisostomus), суддя Велюнської землі 196
Гінек Йоан з Унена (Hinek Ioannes de Vnyenye), ленчицький підскарбій 69
Глібович (Hlebowicz), генеральний жмудський староста 194
Глібович Георгій Кароль (Hlebowicz Georgius Carolus), генеральний жмудський староста 196
Гневозій з Далевич (Gnewossius de Dalyewycze), краківський підстолій 26
Гнінський Йоан (Gninski Ioannes), поморський підскарбій і молодший регент королівської канцелярії 196
Гноєнський Христофор (Gnoienski Christophorus) 148
Гнєвозій з Дальович (Gnewossius de Dalovicz), шляхтич 6
Говель Михайло Августин (Howel Michał Augustynus), королівський секретар 205
Гозій Станіслав (Hosius Stanislaus), краківський канонік і королівський секретар 114, 116, 119, 118, 122, 121, 123, 124 125, 126, 127, 131, 132
Гомолінський Станіслав (Gomolinski Stanislaus), розпшенський каштелян і велюнський староста 131
Горецький Матій (Gorecki Mathias), познанський хорунжий, королівський писар і збирач податків у Руській землі 137
Горецький Станіслав (Goreczki Stanislaus), плоцький кустод, калішський намісник і королівський секретар 75, 83, 84
Городок (Grodek), м. 10, 11
Горський Альберт (Gorski Albertus), вроцлавський схоластик 66, 69
Горський Йоан (Gorski Ioannes), познанський архідиякон і каштелян 83, 84
Горський Петро (Gorsky Petrus), накельський каштелян 66
Гослицький Лаврентій (Goslicki Laurentius), перемиський єпископ 172
Гослицький Лаврентій (Gosliczki Laurentius), кельчицький декан, краківський, вроцлавський і сандомирський канонік 164
Гостомський Анзельм (Gostomski Anzelmus), равський воєвода і староста 163
Гостомський Єронім з Леженич (Gostomski Hieronomus de Lezenicze), познанський воєвода і средзький, валецький, сандомирський староста 172
Гоцьовський Томаш (Gociowski Thomas), суддя Нурської землі 196
Гоян, дворник 216
Грабя Микола (Grabia Nicolaus),

холмський каштелян, віце-канцлер і любомльський староста 126, 127, 129, 131 132
Греція (Greacia) 147, 172
Григорій (Gregorius), львівський архієпископ 38, 40
Григорій з Людбранч (Gregorius de Ludbrancz), віце-канцлер 50, 51, 52
Григорович Михайло (Grygorowicz Michael), львівський міщанин 202
Грицько з Поморян (Hriczko de Pomorzani), подільський воєвода 29, 38
Гросвеєр Мартин (Grosveyer Marcinus), львівський райця 31
Грубешів, м. 144
Грудзінький Кароль (Grudziński Carolus), познанський воєвода 196
Грущинський Йоан (Iohannes Grusczinski), канонік 31, 32, 33, 34
Гуальтерут Томас (Gualterutius Thomas) 221
Гумпрехт Петро (Gumprecht Petrus), перемиський воєвода 4
Давид Русин (David Rutenus), львівський міщанин 162
Данович Косте, боярин 215, 216
Дантиско Йоан (Ioannes Dantisco), хелмінський єпископ 99-100
Данчул, перкалаб 215
Дембінський Валентин (Dambienski (Dembienski, Dembiemski) Valentinus), референдарій королівського двору 121, 123, 124, 131, 132
Дембінський Валентин (Dembienski Valentinus), бечський каштелян і краківський бурграбій 136, 138, 143, 145, 146
Дембінський Валентин з Дембіни (Dąmbyensky (Dambinski) Valentinus de Dembiany), канцлер і любомльський староста 156, 157, 158, 161, 162-164
Дембінський Еразм (Dembienski Erasmus), краківський декан і сандомирський кантор 163, 164
Дембінський Петро (Debinski Petrus), краківський канонік 196
Дембіцький Мартин (Debicki Martinus), сандомирський хорунжий 196
Дембовський Андрій (Dembowski Andreas), сєрадзький каштелян і ленчицький староста 163, 164
Демекуш Стецько (Дъмъкоуш[ь] Стецко), боярин 216
Денгоф Теодор (Denhoff Theodorus), підскарбій 196
Дерслав з Ритван (Derslaus de Rithwani), сєрадзький воєвода 38
Дершняк Микола (Derschnyak (Dersznyak) Nicolaus), перемиський суддя і королівський збирач податків у Руській землі 93, 95, 101, 102, 106
Деспот Грегор (Despot Gregor), львівський міщанин 188
Дзєрговський Йоан з Павлово (Dziergowski Ioannes de Pawlowo), мазовецький воєвода, варшавський і нурський староста 121, 125, 126, 131, 132, 138, 143
Дзєрговський Микола (Dziergowski (Dzierzgowski) Nicolaus), гнезненський архієпископ і примас, холмський єпископ і вроцлавський єпископ-елект 118, 121, 125, 126, 131, 132, 138, 143

Дзядуський Йоан (Dziaduski Ioannes), перемиський, холмський єпископ 121, 125, 126, 131, 132, 138
Дзялинський Микола (Dzialinski Nicolaus), хелмінський воєвода і братянський староста 172
Дзялинський Станіслав (Dzialinski Stanislaus), ельблонгський каштелян і староста 172
Дивний Станіслав, львівський міщанин 213
Димитр, спатар 213
Димитрій (Dimitrius), підскарбій 14, 15, 16
Димитрій Йоан (Demetrius Ioannes), львівський архієпископ 221
Дністер (Tyra) р. 194
Добислав (Dobislaus), вислицький каштелян 1
Добриковський Йоан (Dobrzikowski Ioannes), плоцький підкоморій і стольник королівського двору 104
Добростани (Dobrestany), м. 19, 149
Добрул, логофет 216
Довгялло Йоан Завіша (Ioannes Dowgałło Zawisza), віленський єпископ 196
Домарат з Кобилян (Domarath de Kobilani), бечський каштелян 19, 21, 22
Домашовський Станіслав Відлиця (Domaszowski Stanislaus Widlica), луківський староста 196
Донин (Donyn), апостольський протонотарій, краківський декан, віце-канцлер 19
Дорогунь (Дорогин), м. 210, 212, 215, 216
Дроєвський Йоан (Droiewski (Droiowski) Ioannes), вроцлавський, холмський єпископ 125, 126, 131, 132, 138, 143, 145, 146
Дубравський Франциск (Dubrawski Franciscus), перемиський підкоморій 194
Дульський Йоан (Dulski Ioannes), хелмінський каштелян, рогожинський і бранський староста 163
Дучимінський Йоан (Duczymiński Ioannes), ціхановський ловчий 196
Еразм (Erasmus), плоцький архієпископ 69
Еразм з Креткова (Erasmus de Kretkow (Krethkow)), брестський каштелян і воєвода, гнезненський каштелян, пиздрський староста 115, 118, 125, 126, 131, 132, 138, 145, 146
Єжовський Георгій (Iezowski Georgius), варшавський каштелян 125
Єлизавета (Elisabetha), королева 7, 8
Єронім з Бужена (Hieronimus de Buzenin), генеральний коронний підскарбій, префект краківських жуп, бжезницький і кречівський староста 164
Єронім з Синяви (Hieronimus de Sieniawa), кам'янецький каштелян, галицький і коломийський староста 163
Жабицький Микола (Zabicki Nicolaus), гостинінський підкоморій 196
Жабоклицький Єронім (Zaboklicki Hieronimus), брацлавський хорунжий 196
Жванець (Zvanec), м. 194
Жегоцький Криштоф (Zegocki Christophorus), познанський хорунжий 196

Жолкевський Станіслав із Жовкви (Zolkiewski Stanislaus a Zolkiew), львівський, руський і калуський каштелян і староста 172
Жюрж, сучавський староста 210
Завіша Андрій (Zawissa Andreas), мінський воєвода і староста 172
Завіша Йоан (Zawisza Ioannes), віленський єпископ 194
Завіша Криштоф з Бакшти (Zawisza Christophorus in Bakszty), великий литовський маршалок 194
Задзик Якоб (Zadzik Jacobus), великий коронний секретар 175, 177
Зайдліч Йоан (Zaidlicz Ioannes), львівський міщанин 166
Заклич, сандомирський намісник, канцлер королівського двору (Zaclicz) 10, 11, 14, 15, 16
Закревський (Zakrzewski), канонік (?) 196
Залеський Йоан (Zaleski (Zalieski) Ioannes), райця 159, 166
Залеський Йоан (Zaleski Ioannes), префект 196
Залеський Ремігіан з Отоки (Zaleski Remigian de Otok), познанський підчаший 196
Залінський Матій (Zalinski Mathias), гданський і тухольський каштелян, ясенецький і жижморський староста 164
Замех (Zamech), м. 24-25
Замойський Йоан із Замостя (Zamoiski (Zamoyski) Ioannes de Zamoscie), канцлер, великий коронний гетьман, белзький, мальборський, межирицький, книшинський, замихойський і дорпацький староста 163, 164, 168, 172
Замойський Йоан на Замості (Zamoyski Ioannes in Zamoscie), сандомирський воєвода 196
Замойський Микола (Zamosczki Nikolaus), тарновський намісник, краківський канонік і королівський секретар, сандомирський кантор 83, 89, 98
Замойський Томаш з Замостя (Zamoyski Thomas de Zamoscio) 184
Запольський Казимир (Zapolski Casimirus), брестський стольник 196
Заремба Венцеслав (Zaremba Venceslaus), накельський каштелян 118, 138
Заремба Йоан (Zaremba Ioannes), калішський каштелян 111
Заремба Йоан з Калинова (Ioannes Zaramba de Calinowa), познанський каштелян 72
Заремба Лаврентій (Zaramba Laurencius), королівський маршалок 26
Заремба Станіслав (Zareba Stanislaus), сандомирський суддя 196
Збаразький Януш (Ianusius dux Zbarassiae), брацлавський воєвода і кременецький староста 172
Збаський Йоан (Zbaski Ioannes), краківський декан, познанський намісник і королівський секретар 111
Збігнев (Sbigneus), гнезненський архієпископ 49
Збігнев (Sbigneus), краківський єпископ 23
Збігнев з Олешниці (Sbigneus de Oleschnycza (Olesznycza)), краківський схоластик, гнез-

ненський, краківський, вроцлавський, сандомирський канонік, королівський секретар і віце-канцлер 40-42
Збияр, стольник 216
Збненський Якоб (Zbnienski Iacobus), суддя Добжинської землі 196
Збонський Йоан (Zbąski Ioannes), познанський декан і краківський канонік 104
Зборів (Zborov), м. 194, 196
Зборівський Мартин (Sborowski Martinus), коронний підчаший 118
Зборівський Мартин (Zborowski Martinus), калішський воєвода, одолянський і члуховський староста 138, 143, 145, 146,
Зборівський Мартин (Zborowski Martinus), коронний чашник, калішський каштелян, жидловський, одолянський, стобницький і члуховський староста 104, 125-126, 131-132
Зборівський Петро (Sborowski Petrus), малогойський каштелян 118
Зебжидовський Андрій (Zebrzidowski Andreas), краківський, вроцлавський, кам'янецький, куявський єпископ, ленчицький декан, краківський і плоцький канонік 113, 116, 118, 121, 125, 126, 131, 132, 138, 143, 145, 146
Зебжидовський Каспар з Венцборка (Zebrzidowski Casparus de Winczbork (Wienczborgk)), калішський воєвода 163, 164
Зебжидовський Микола з Зебжидовець (Zebrzidowski Nicolaus de Zebrzidowicze), коронний маршалок, генеральний краківський, лянцкоронський і болеславський староста 172
Зебжидовський Флоріан (Zebrzidowski Florianus), люблінський каштелян, сандецький і тишовецький староста 145-146, 153, 156
Зелінський Бартоломей з Зелінки (Zelinski Bartholomeus de Zelanki), стежицький староста 163
Зенович Йоан (Zienowicz Ioannes), маршалок, ошмянський староста 196
Зимирстан Ханис (Зимиръстанъ Ханысъ), львівський писар 210
Злодій Павло (Zlodzey Paulus), краківський мечник 26
Злодій Пашко (Slotzey Pascho) 4, 6
Зубря (Zubra, Zubrza), с. 84, 117, 156, 166
Зудар Петро (Zudar Petrus), бан 7
Зухорович Йоан (Zuchorowicz Ioannes), львівський міщанин 188
Іванишович Торос (Iwanischowicz Thoros), львівський вірменин 162
Иванча, дяк і писар молдавського воєводи 211, 212
Ізабелла (Isabella), угорська королева 219
Іздбенський Бенедикт (Izdbienski Benedictus), краківський кантор, познанський єпископ 116, 121, 122, 125, 126
Іздбенський Мартин з Русця (Izdbienski Martinus de Rusiecz), краківський схоластик 163
Іловський Андрій (Ilowski Andreas), вишненський каштелян 163

Іляш (Илїашъ), чашник 210
Індицький Валер'ян Станіслав (Indycki (Indicki) Valerianus Stanislaus), віленський архідиякон, великий литовський писар 194, 196
Іон, коміс 216
Йоан (Ioannes), краківський архієпископ 66, 69
Йоан (Ioannes), познанський архієпископ 66, 69
Йоан (Ioannes), угорський король 220
Йоан (Iohannes), сандомирський воєвода і руський староста 10, 11, 16
Йоан (Iohannes), бучацький пан 62
Йоан Iohannes), вроцлавський єпископ 23
Йоан (Iohannes), гнезненський намісник і руський канцлер 1
Йоан (Iohannes), краківський декан, віце-канцлер 20, 21, 22, 23, 26
Йоан (Iohannes), краківський каштелян 1
Йоан (Iohannes), краківський єпископ 40
Йоан (Iohannes), львівський архієпископ 21-25
Йоан (Iohannes), перемишльський єпископ 23
Йоан (Iohannes), холмський єпископ 21-23, 26
Йоан з Баличів (Ioannes de Balicze (Balycze)), освенцімський каштелян 122, 123, 124, 127
Йоан з Бжезє (Iohannes de Brzesze), віце-канцлер, гнезненський архідиякон 39
Йоан з Бучача (Iohannes de Buczacz), подільський воєвода 64
Йоан з Волі (Ioannes de Wolia), познанський єпископ 121
Йоан з Вєчвони (?) (Ioannes de Vyeczwona), плоцький каштелян 98
Йоан з Гологір (Ioannes a Gologori), галицький каштелян і староста 143
Йоан з Домбровиці (Ioannes de Dambrowicza), люблінський воєвода, коронний маршалок, рогатинський і казимирський староста 156
Йоан з Кам'янця (Iohannes de Camenecz), белзький староста 61
Йоан з Книгнича (Княгиничів) (Iohannes de Knychnycze), галицький каштелян 38
Йоан з Конецполя (Iohannes de Coneczpole), канцлер 27, 29
Йоан з Костелець (Ioannes a Cosczieliecz), генеральний великопольський, сєрадзький і накельський воєвода і староста 143
Йоан з Костелець (Ioannes de Coscielecz), іновроцлавський воєвода, тухольський, слеховський, накельський і бидгошський староста 111
Йоан з Костелець (Ioannes de Koscielecz), ленчицький воєвода 118
Йоан з Костелець (Iohannes de Coszczieliecz (Cosczieliecz)), іновроцлавський воєвода 55, 57
Йоан з Кретькова (Iohannes de Kretkow), чашник 19
Йоан з Кротошина (Ioannes de (Krotoszyn) Crotosin), іновроцлавський воєвода і староста 156, 163
Йоан з Ласко (Ioannes de Lassko), гнезненський архієпископ 83, 84, 89
Йоан з Ласко (Iohannes de Lasko),

канцлер, вроцлавський декан і королівський секретар 61-70, 73
Йоан з Лешна (Ioannes de Leszno), познанський воєвода 194, 196
Йоан з Мелича (Ioannes de Mielecz), подільський воєвода, гродненський і хмельницький староста, вислицький каштелян 118, 125, 131, 132, 143
Йоан з Піскової Скали (Ioannes a Pieskowa Skała), великопольський і войницький каштелян 194, 196
Йоан з Пшерамб (Ioannes de Przeramb), віце-канцлер, краківський і гнезненський намісник, намісник костелу св. Флоріана на краківському замку 145, 146, 151
Йоан з Пшерамб (Ioannes de Przeramb), сєрадзький каштелян 66
Йоан з Тарнова (Ioannes a Tharnow (Tarnow)), краківський каштелян, великий коронний гетьман і сандомирський, стрийський і любачівський староста 98, 104, 108, 111, 115, 116, 118, 121, 126, 125, 131, 132, 138
Йоан з Тарнова (Ioannes de Tarnow), руський і сандомирський воєвода 66, 69, 98
Йоан з Тарнова (Ioannes de Tharnow), войницький каштелян 83, 84
Йоан з Тарнова (Iohannes de Tarnow), краківський воєвода 17, 23, 26
Йоан з Тарнова (Iohannes de Tarnow), сандомирський воєвода 14, 15
Йоан з Тарнова (Iohannes de Tharnow), краківський хорунжий 57
Йоан з Тенчина (Ioannes a Tenczin (Thenczyn)), войницький, люблінський і парчовський каштелян і староста 163, 164
Йоан з Тенчина (Ioannes de Thanczyn (Thenczyn)), сандомирський, белзький воєвода, войницький і люблінський каштелян, маршалок королівського двору, люблінський, белзький, холмський, ратненський, красноставський і лелівський староста 89, 98, 104, 108, 111, 118, 119, 121, 125, 126, 131, 132
Йоан з Тенчина (Iohannes de Thanczin), краківський каштелян 17
Йоан з Томича (Ioannes de Tomicze), гнезненський каштелян 163
Йоан з Чарнкова (Iohannes de Czarnkow), віце-канцлер, вроцлавський декан 3
Йоан з Щекоцина (Iohannes de Sczekoczin), люблінський каштелян 21, 22
Йоан зі Служева (Ioannes de Sluszewo), брестський воєвода, конінський і межирицький староста 156
Йоан зі Спрови (Iohannes de Sprowa) 16
Йоан Йордан з Заклічина (Ioannes Iordan de Zakliczin), бечський каштелян 66, 69
Йоан Сигізмунд (Ioannes Sigismundus), угорський король 219
Йозефович Олександр (Iozephowicz Alexandr) королівський секретар 202
Йордан Микола з Заклічина (Iordan

Nicolaus de Zakliczyn), вислицький каштелян 75
Йосиф II, австрійський імператор 207-208
Кавецький Криштоф (Kawiecki Christophorus), писар Подільської землі 196
Кадзідловський Альберт (Kadzidłowski Albertus), королівський секретар 182
Казимир III (Casimirus III (Casimirus Magnus, Casimirus Tertius, Antiquus)) 1-3, 7, 9, 14, 22, 38, 61, 125, 149, 166, 173, 181, 203
Казимир IV (Casimirus, Kasimirus IV), польський король 37, 39-50, 60, 72, 109, 139
Камянець-Подільський (Camyenya (Кам'янець)) 40, 210, 212, 215, 216
Карнковський Мартин (Karnkowski Martinus), краківський канонік і королівський секретар 172
Карнковський Станіслав (Karnkowski Stanislaus), гнезненський архієпископ, вроцлавський єпископ, референдарій королівського двору, гнезненський кантор і ленчицький схоластик 153, 156, 163, 164, 172
Карчевський Станіслав (Karczewski Stanislaus), регент великої королівської канцелярії 189
Каспар, львівський міщанин 215
Кафа (Capha), м. 55
Кашуба Антоній (Kaszuba Antonius), регістратор львівської крайової табулі 21, 32
Кельч (Kelcz), намісник костелу св. Марії в Кракові, королівський канцлер 9
Кзаків 144
Кілія (Kylia (Келея)), м. 55, 215, 216
Кинде Тома, боярин 216
Кітновський Адріан (Kitnowski Adrianus), глуховський суррогат 196
Кішка Микола з Цєхановця (Kiska Nicolaus de Cziechanowicz), підляшський воєвода, бельський і дрогичинський староста 163, 164
Клемент з Ловчова (Clement de Lowczow), шляхтич 3
Клемент з Москожова (Clement de Moskorzow), вислицький каштелян 17
Климент, львівський райця 216
Клодзинський Матій (Klodzinski Mathias), медницький архідиякон, королівський секретар 164
Кміта Добислав з Вишніча (Kmytha Dobeslaus de Wysznycze), люблінський каштелян 40
Кміта Петро (Kmytha Petrus), сандомирський воєвода 17
Кміта Петро з Вишніча Собенський (Kmita (Kmitha) Petrus a Wisnicze (Vyssnicze, Wisznicze, Visnicze)), краківський воєвода, войницький каштелян кольський, краківський, перемиський і спішський староста, коронний маршалок 55, 57, 83, 84, 98, 104, 108, 115, 116, 118-119, 121-122, 125-127, 131, 132, 136, 138, 143
Кміта Станіслав з Вишніча (Kmitha Stanislaus de Visnicze (Wissnicze)), белзьський воєвода 69, 72
Кожичі (Kozicze), с. 148
Кожуховський Станіслав (Kozuchowski Stanislaus), калішський стольник 196

Козмица, боярин 216
Козмінський Петро (Kozminski Petrus), королівський секретар 176, 178
Кола Павло з Даліїва (Cola Paulus de Dalieiow), подільський воєвода 69
Коллер (Koller) 208
Коломия (Kolomygya), м. 40
Конарський Адам (Konarski Adamus), познанський єпископ 156
Конарський Георгій (Conarski Georgius), калішський староста і каштелян 143, 156, 163
Конарський Георгій (Conarski Georgius), межирицький каштелян 126
Копінський Альберт (Albertus Kopinski (Kupinski)), бурмистер 196, 202
Корецький Рох (Koreczki Rocho), волинський воєвода і луцький староста 163
Коритко Бартоломей (Koritko Bartholomeus), писар Львівської землі 162
Коричинський Альберт з Пільча (Albertus de Pilca Korycinski), генеральний міховецький намісник і королівський секретар 194, 194
Корманецький Альберт (Kormanecky Albertus), королівський писар 174
Кос Адам (Kos (Koss) Adamus), хелмінський і поморський єпископ 194, 196
Кос Йоан (Kos (Koss) Ioannes), хелмінський воєвода 194, 196
Косовський Лаврентій (Kossowski Laurentius), ленчицький чашник 196
Костелецький Йоан (Koscielieczki Ioannes), бихівський каштелян і бидгошський староста 164
Костелецький Лука (Koscieleczki Lucas), перемиський єпископ 164
Костелецький Станіслав (Kosczieleczki Stanislaus), іновроцлавський воєвода 118
Костка Йоан зі Стернберка (Kostka Ioannes de Stangenberg), прусський підскарбій, сандомирський і мальборкський воєвода, гданський каштелян, пуцький і дерсавський староста 163, 164
Котвич Августин (Kothficz (Kothphicz, Kothwicz) Augustinus), краківський хорунжий, хорунжий королівського двору і королівський конюший 113-116, 119, 121-127
Котович (Kotowicz), віленський канонік 196
Котович Адам (Kotowicz Adamus), великий литовський писар 196
Котовський Казимир (Kotowski Casimirus), суддя Варшавської землі 196
Кошуцький Павло (Koszuttski Paulus), королівський писар 170
Крайзер Станіслав (Kraiser Stanislaus) 162
Краків (Krakow, Cracovia, Cracowia), м. 2, 17, 27, 28, 40, 47, 49, 51, 58, 59, 61, 66, 70, 75, 76, 78, 81, 82, 86, 90, 92-96, 98-103, 105, 107-111, 115-127, 130, 134, 136-137, 140-143, 162-164, 166-167, 169, 171-172, 181-182, 189, 193-194 198-199, 202-203, 213
Краків: костел св. Георгія (ecclessia

sancti Georgii) 3
Краків: костел св. Михаїла (ecclessia sancti Georgii) 31, 32, 33, 34
Краків: замок (castrum Cracoviense) 3, 31, 32, 33, 34
Крал Мик, боярин 216
Красінський Альберт (Crasinski Albertus), серпцький каштелян 163
Красінський Йоан Казимир з Красного (Krasiński Ioannes Casimirus a Krasne), підскарбій 196
Красінський Станіслав (Krasinski Stanislaus), підляшський каштелян і королівський староста 172
Красінський Франціск (Crassinski (Crasinski) Franciscus), краківський єпископ 163, 164
Красінський Якоб (Krasinski Iacobus), плоцький підкоморій 196
Красіцький Станіслав (Krasicki Stanislaus), перемиський каштелян і староста, магістр двору королеви Анни 172
Красний Став (Crasnistaw), м. 26
Красниш, постельник 216
Красовський (Krassowski) 172
Красовський Павло (Crassowski Paulus), варшавський намісник, краківський канонік і королівський секретар 108
Креслав (Creslaus), вроцлавський єпископ і канцлер 58, 61
Креслав з Курозванк (Creslaus de Kurozwanki, (Curozwanky)), канцлер, гнезненський декан 44, 45, 46, 47, 48
Крепіце (Krzepicensis), м. 162
Крессель, фон Франц Карл (Kreßel, von Franz Karl) 208
Крехівські ліси (Krechowskie lassy) 192
Криковський Сціборій (Krzykowsky Stiborio), вроцлавський схоластик, краківський канонік і королівський секретар 156, 153
Кримське ханство (Скіфія) (Scithia) 168, 179
Криницькі королівські ліси (Krynenses silvae) 172
Кристин з Острова (Cristinus de Ostrow), магістр королівського двору, сандомирський каштелян 14-17, 23
Криський Станіслав з Дробнина (Kriski (Criski) Stanislaus de Drobinn), рацянський каштелян 163, 164
Крицький Андрій (Crziczky Andreas), перемиський єпископ 83, 84, 89
Криштоф (Христофор) з Шидловець (Christophorus de Schidlowiecz), канцлер, краківський каштелян, воєвода і генеральний староста, сєрадзький, новокорчинський, гостинінський, сохачевський і луківський староста 72, 75, 83, 84, 87, 89, 98
Криштофорський Йоан (Kristoporski Ioannes), вєлюнський каштелян 164
Кровицький Йоан (Crowyczszky Iohannes), львівський декан 45
Кроліковський Йоан (Krolikowski Ioannes), королівський писар 172
Кромер Мартин (Cromer Martinus), краківський канонік і королівський секретар 136, 138, 143
Кротковський Андрій (Crothkowski Andreas), іновроцлавський каштелян 138

Крупський Георгій (Crupski Georgius), белзький каштелян 72
Крупський Георгій з Орхова (Crupski Georgius de Orchow), львівський каштелян, холмський староста 61, 75, 83, 84
Куликовський Мичко, львівський міщанин 210
Кульпарків (Kulparkow), с. 186
Кунц, львівський міщанин 215
Кусницькі королівські ліси (Kusnenses silvae) 172
Кутчин (Коутчин[ъ]), дворник 211
Кшончовський Тома (Thomas Crzączowski), львівський синдик і секретар 198, 199
Лаврентій з Гедервара (Laurencius de Hederwara), угорський воєвода 31-34
Лавський Станіслав з Стрегочина (Lawski Stanislaus a Stregoczin), мазовецький воєвода і віце-регент 153, 163
Лазя, боярин 216
Лапушна, м. 215, 216
Ласоцький Микола (Lasoczki Nicolaus), краківський декан 31, 32, 33, 34
Лежинський Микола (Leżyński Nicolaus), краківський канонік 196
Лежинський Тома (Lezynski Toma (Thoma)), холмський єпископ 194, 196
Лельов (Lelow), м. 28
Ленкінський Никодим (Lenkinski Nicodemus), накельський каштелян 163
Леонард (Leonardus), кам'янецький єпископ 123
Леопольд з Коловрату (Leopolldus a Kollowrat, (Kolowrat)), намісник богемського короля і перший канцлер 207, 208
Лесньовський Йоан з Обори (Lesniowolski Ioannes de Obory), черський каштелян, бранський і парнавський староста 172
Лесньовський Микола (Lesnyowski Nicolaus), львівський суддя і збирач податків у Руській землі 107
Лещинський Андрій з Лешна (Lesczinski Andreas de Lesno), брестський і куявський воєвода і староста 172
Лещинський Рафал (Lesczynski Raphael), брестський воєвода і радзійовський староста 131, 132
Лещинський Якоб (Lesczynski Jakub), львівський міщанин 188
Ліганза Йоан (Liganza Iohannes), ленчицький воєвода 17
Лігаса Станіслав (Ligasa Stanislaus), чашник королівського двору 131
Лігенза Микола з Бобрка (Ligienza (Ligenza) Nicolaus de Bobrek), завихвостенський каштелян, бечський і жидачівський староста 163, 164
Лідуховський Стефан (Liduchowski Stephano), кременецький підкоморій (підскарбій) 196
Ліпський Йоан (Lipski Ioannes), равський і сохачевський підкоморій 179, 196
Ліпський Станіслав з Липи (Lipski Stanislaus a Lipie), плоцький і варшавський канонік 196
Лисаковський Микола (Lyssakowski Nicolaus), холмський каштелян 164
Литва 139
Лой Іван зі Скарешова (Ywano dicto Loy de Skarzeszow) 1

Лонцький (Łącki), великий литовський маршалок 194
Лука (Luca), вармінський єпископ 66
Лука з Гурки (Luca de Gorka), воєвода 31-34
Лука з Гурки (Luca de Gorca), познанський каштелян і генеральний великопольський староста 83-84
Лука з Гурки (Luca de Gorka), вроцлавський єпископ 108
Лука з Гурки (Luca de Gorka), куявський єпископ 111
Луцьк, м. 139
Луцька земля 213
Львів 1-221
Львів: Галицьке передмістя (Haliciense suburbium, Halickie przedmiescie) 104, 188
Львів: деканат св. Йоана (decanatus s. Ioannes) 104
Львів: замок Високий 3, 4, 40, 73, 92, 95, 104, 124, 127, 129, 146, 157, 179
Львів: замок Низький 75, 120, 130, 133, 177
Львів: костел кафедральний митрополичий (ecclesia metropolitana Leopoliensis) 170
Львів: костел св. Діви Марії (ecllesia sancte Marie Virginis) 3, 4
Львів: костел св. Духа (ecclesia sanctae Spiritus) 32, 123, 132
Львів: костел св. Катерини на Низькому замку (basilica sancte Katherine (ecclesia sanctae Catherinae) in minori arce Leopoliensi) 75, 120, 130, 133
Львів: Краківська брама (porta civitatis Leopoliensis, Crakowska dictam) 116, 119, 124
Львів: Краківське передмістя (Cracoviense suburbium, Krakowskie przedmieście) 104, 185, 188
Львів: Кривий ліс (silva Krzywilyass) 19
Львів: лазня (balneum) 25, 126
Львів: львівське передмістя (anteurbium Leopoliense) 124
Львів: млин Зимноводський (molendinum braseatorium Zymnowoczki, Zimnowodski mlyn) 116, 185
Львів: млин Пекарський (molendinum pistorum alis Piekarsky) 119
Львів: млин Штехера Грегорія 3, 4
Львів: монастир ордену св. Франциска (monasterii fratrum minorum conventualium ordinis sancte Francisci) 21, 127
Львів: Стефана гора (mons Stephani) 3, 4
Львів: Стрільниця (Strzelnica), гора 179
Львів: школа (scola) 32
Львів: шпиталь (hospital) 32
Львів: шпиталь св. Духа (hospital sancte Spiritus) 123
Львівська земля (Lwowska ziemia, terra Leopoliensis) 85, 162,193, 195, 200, 201, 206
Львівський округ (Lemberger Kreis) 208
Львівський повіт (districtus Leopoliensis) 156
Люблін (Lublin), 12-13,40- 41, 44, 68, 69, 144-148, 158, 159,
Любовецький Владислав (Lubowiecki), коронний маршалок і краківський земський суддя 194, 196
Любовицький Альберт (Lubowidzki Albertus), писар Плоцької землі і дієцезії 84
Любовицький Йоан Франциск (Lubowicki Ioannes Franciscus),

волинський каштелян 196
Любомирський Георгій, князь на Вишнічу (Lubomirski Georgius in Wisnicz), королівський маршалок 194, 196
Людовік (Lodovicus), польський й угорський король 7-9, 17, 61, 181, 203
Лютко Йоан з Бжезє (Luthkonis Iohannes de Brzesze), апостольський протонотарій, гнезненський архідиякон і віце-канцлер 38, 39
Лютомирський Бальтазар (Lutomirski Baltasarus), сєрадзький староста 164
Лютомирський Йоан (Luthomirski (Luthomierski) Ioannes), коронний підскарбій, краківський і ленчицький бурграбій, бжезінський каштелян, сєрадзький радомський і ленчицький староста 131, 138, 145, 146, 156
Лянцкоронський Криштоф з Бжезє (Lanczkorunski Christoforus de Brzezie), малогойський каштелян 163, 164
Лянцький Матій (Lanczki Mathias), вроцлавський схоластик і гнезненський канонік 125
Лясковський Альбрихт (Laskowski Albrycht), королівський секретар 193
Лясковський Казимир, шляхтич 5
Лясоцький Адріан (Lasocki Adrianus), вишогродський стольник 196
Лясоцький Якоб (Liassoczki Iacobus), ленчицький каштелян 164
Ляський Микола (Lasky Nicolaus), крайчий королівського столу 153
Ляський Станіслав (Laski Stanislaus), пшементський каштелян 118
Лятальський Георгій (Latalski Georgius), лондський каштелян 118, 125, 126, 131
Лятальський Йоан (Lathalski Ioannes), гнезненський архієпископ та примас, познанський єпископ, краківський, познанський і ленчицький намісник, королівський секретар 69, 72, 75, 83, 84, 89, 111
Лятальський Януш (Latalski Ianusius), іновроцлавський староста, лондський каштелян 89
Лятальський Януш (Latalsky Ianusius), гнезненський каштелян 66
Лятальський Януш (Lathalski (Liatalski) Ianusius de Labischyn), познанський воєвода, іновроцлавський і члуховський староста 111, 131, 132, 138
Ляцький Теодор (Lacki Theodorus), великий литовський маршалок 196
Мадалінський Бонавентура (Madalinski Bonaventura), гнезненський намісник 196
Мадалінський Мартин (Madalinski Martinus), перемиський староста 194
Мазовіта Єшко (Mazowita Ieszcone) 14, 15
Малаховський Йоан (Małachowski Ioannes), львівський і варшавський канонік 196
Мальборк (Marienburg), м, 166
Мань Удрищ, жупан 213
Маріофілус фон Ліссер (Лісснер) (Mariophilus v. Lisserr (Lißner) 207, 208
Мартин з Волі (Martinus de Wolia),

королівський постельничий, підскарбій, закрочинський і блонський староста 113
Матій (Mathias), перемиський єпископ і віце-канцлер 66, 69, 72
Матій (Mathias), холмський єпископ 49, 57, 55
Матій з Древича (Mathias de Drzevicza), віце-канцлер 61
Матій з Древича (Mathias de Drzewycza (Drzewicza)), вроцлавський єпископ 83, 84, 89
Матій, званий Мачуда (Mathias dictus Maczuda), гневковський (?) воєвода 17
Мацєйовський Бернард (Macieiowski Bernardus), луцький єпископ 172
Мацєйовський Бернард (Macieiowski Bernardus), люблінський каштелян, краківський великий прокуратор і теребовельський староста 108, 136
Мацєйовський Микола (Macieiowski Nicolaus), сандомирський підкоморій і спішський староста 164
Мацєйовський Самуель (Macieiowski (Maczieiowski) Samuel), канцлер, віце-канцлер, холмський і плоцький єпископ, віце-канцлер, гнезненський та краківський канонік, королівський секретар 99-100, 104, 108-111, 113 -128, 130-134, 136, 177
Мацєйовський Станіслав (Macieiowski (Maczieiowski) Stanislaus), коронний маршалок, войницький і сандомирський, люблінський та жарновський каштелян, завихойський, радомський і любомльський староста 136, 143, 145, 146, 153
Медзелевський Лаврентій (Laurentius de Myedzileski) (Myedzilessye)), кам'янецький єпископ 83, 84, 89
Мербут із Жирави (Merboth de Ssyrawa) 4
Мервицькі ліси (Mierzwicki lassy) 192
Мехув (Mechovia), 20
Мєлецький Йоан (Mielieczky Ioannes), вислицький каштелян і хмельницький староста 126
Мєлецький Себастіян (Mieleczki Sebastianus), вислицький каштелян і хмельницький староста 138
Мікле, пахарник 213
Микола (Nicolaus), вислицький каштелян, маршалок королівського двору 10, 11
Микола (Nicolaus), королівський канцлер 6
Микола (Nicolaus), холмський єпископ-елект 69
Микола з Бартників (Nicolaus de Bartniky), плоцький кустод і королівський секретар 66
Микола з Богурії (Nikolaus de Boguria), завихойський каштелян 6
Микола з Брудзеви (Nicolaus de Brudzewo), ленчицький воєвода і староста 132
Микола з Волі (Nicolaus de Vola (Wola)), сандомирський, войницький і сяноцький каштелян, ломжинський, лянцкоронський і вишнівський староста, магістр двору королеви Бони 99, 100, 113, 119, 121, 126, 127
Микола з Гологір (Nicolaus de Gologori), підкоморій 38
Микола з Домбровиці (Nicolaus de

Dambrowicza (Dambrowycza)), краківський каштелян 83, 84
Микола з Кам'янця (Nicolaus de Camyenyecz), сандомирський воєвода 69
Микола з Кам'янця (Nicolaus de Kamyenyec), краківський воєвода і староста, генеральний королівський збирач податків 72
Микола з Костелець (Nicolaus de Cosczielecz), калішський воєвода 89
Микола з Костелець (Nicolaus de Cosczyelecz), брестський воєвода 66
Микола з Креткова (Nicolaus de Cretkow), іновроцлавський воєвода 66
Микола з Крички (Nicolaus de Cryczko (Kryczko)), краківський декан 62, 64
Микола з Курова (Nicolaus de Curow), гнезденський архієпископ 17
Микола з Курозван (Nicolaus de Curozvyaky), люблінський воєвода 66
Микола з Мелича (Nicolaus de Myelecz), хмельницький староста і королівський секретар 153
Микола з Мелєць (Nicolaus de Mieliecz), подільський воєвода, гродзенський і новокорчинський староста 163
Микола з Ніщиців (Nicolaus de Nisczicze), белзький воєвода 111
Микола з Пільчі (Nicolaus de Pilca), львівський каштелян 104
Микола з Радичова (Nicolaus de Radzicow), добринський каштелян 66
Микола з Радомина (Nicolaus de Radomino), ловчий 19
Микола з Синяви (Nicolaus de Szieniawa), белзький воєвода, королівський збирач податків, галицький і коломийський староста 143
Микола з Стрижова (Nicolaus de Strzezow), вислицький каштелян 55, 57
Микола з Тенчина (Nicolaus de Thanczin), руський воєвода 55, 57
Микола з Тлухова (Nicolaus de Thluchow), підкоморій 19
Микола з Ходеча (Nicolaus de Chodziecz), брестський воєвода 118
Микола з Шидловичів (Nicolaus de Schidlowyecz (Sidlowiecz, Schidlowiecz)), сандомирський каштелян і коронний підскарбій 83, 84, 98
Микола з Шидловичів (Nicolaus de Schydlowiecz), радомський каштелян, краківський підкоморій і коронний крайчий 75
Микола зі Бжезє (Nicolaus de Brzeze), королівський маршалок 29
Микола із Закшева (Nicolaus de Zakrzew), вислицький каштелян 38
Микола Перший (Nicolaus Primus), перемиський єпископ 55, 57
Микола Русин (Никкюсь Русь), львівський міщанин 210
Микола, постельник 215
Микола (Nicolaus), кам'янецький єпископ 38
Мисловський Микола (Myslowski Nicolaus), межирицький староста 136
Мисопад Микола (Myssopad Nicolaus), чехановський каштелян 75

Мисько (Миско), львівський райця, міський писар 215
Михайло (Михаил), писар 213
Михайло (Михаило), дорогунський староста 210
Михайло (Михал[ъ]), львівський райця 216
Михайло з Богумилович (Michael de Bogumilowice), люблінський каштелян 17
Михайло з Бучача (Michael de Buczacz) 14, 15
Михайло з Чишова (Michael de Czyszow), сандомирський каштелян 21, 22, 26
Михайло Корибут (Michael), польський король 198-200, 203
Михайло Романов (Moschorum tyran), "московський тиран" 184
Михайловський Ігнатій (Michałowski Ignatius), крепицький староста 196
Мишковський Георгій (Myshcowski Georgius), краківський архідиякон і королівський секретар 111
Мишковський Лаврентій (Miskowski Laurentius), сандецький воєвода 118
Мишковський Микола (Mischkowsky (Myschkowski) Nicolaus), краківський стольник 119, 121
Мишковський Микола (Myskowski Nicolaus), крайчий королівського столу і межирицький староста 131
Мишковський Микола з Мирова (Miskowski Nicolaus de Mirow), радомський каштелян, освенцімський, заторський і межирицький староста 143
Мишковський Петро (Mischkowski (Miskowski) Petrus), розпшенський каштелян 55, 57
Мишковський Петро (Miskowski Petrus), віце-канцлер, краківський декан, гнезненський, плоцький, ленчицький і варшавський намісник 156, 158
Мишковський Петро (Miskowski Petrus), королівський секретар 143
Мишковський Петро (Miskowski Petrus), плоцький єпископ 163
Мишковський Петро з Мирова (Mischcowsky (Misskowski) Petrus de Mirow), ленчицький воєвода 62, 64, 66
Мишковський Станіслав (Myszkowski Stanislaus), сандомирський каштелян, краківський і ратненський староста 156
Мінський Станіслав (Minski Stanislaus), ленчицький воєвода і плоцький староста 172
Мірча (Мирча), волоський воєвода, князь Омлаша і Фогараша 209, 211
Мірча, син волоського воєводи Влада II 213
Млечко Альберт (Mleczko Albertus), мельницький староста 196
Мнішек Георгій з Великих Куньчиців (Mniszek Georgius de Magna Konczyce), сандомирський воєвода, львівський і самборський староста 172
Мнішек Микола з Великих Куньчиців (Mniszek Nicolaus de Magna Kunczicze), королівський постельничий, луківський і сокальський староста, підкоморій 114, 115
Мнішек Станіслав Боніфацій (Mniszek Stanislawus Bonifacy), львівський староста 185
Молдавія (Молдавська земля,

Молдавське воєводство) (Moldavia, Moldavia terra) 86, 168, 210, 212, 213, 215, 216
Моравія (Moravia) 172
Мортський Людовік (Mortski Ludovicus), поморський воєвода і покривецький староста 172
Морштин Андрій (Morsztyn Andreas), королівський референдарій 194, 196
Мостицій зі Станшова (Mosticio de Stanschow), познанський каштелян 19
Мосціцький Йоан (Moscicki Ioannes) 203
Мужило Михайло з Бучача (Muzylo Michael de Buczacz), кам'янецький каштелян 38
М'ясковський Андрій (Miaskowski (Miastkowski) Andreas), регент коронної канцелярії 194, 195, 196
М'ястковський Альберт (Miastkowski Albertus), новогродський хорунжий 196
Навогій з Ланкави (Nawogius de Lancawa), краківський підчашій 14, 15, 16
Надаринський Валентин (Nadarzinski Valentinus), чехановський каштелян 131
Нанул, жупан 213
Нарушевич Микола (Naruszewicz Nicolaus), великий литовський підскарбій, марчовський, медицький, усмолінський і пінський староста 163
Нарушевич Микола (Naruszewicz Nicolaus), жмудський, усмолінський, парнавський, купінський каштелян і староста 172
Нарушевич Олександр (Naruszowic Alexandr), великий литовський віце-канцлер 196
Неборовський Мартин (Nieborowski Martinus), сохачевський підкоморій 196
Недзвеч Йоан (Niedzwiecz Ioannes), львівський міщанин 166
Немецький Ісайя, боярин 216
Немирич Стефан (Niemierzyc Stephanus), київський підкоморій 196
Нікея, м. 213
Німант (Нимантъ), львівський райця, міський писар 216
Ніщицький Петро (Nisczicki Petrus), белзький каштелян і королівський староста 172
Нове Місто Корчин (Nowe Myastho), м. 52
Носковський Андрій (Noskowski Andreas), плоцький єпископ 125, 126, 131, 132, 138, 143
Нурська земля (terra Nurensis) 196
Оан, сучавський дворник 210
Оборський Мартин з Обори (Oborski Martinus de Obory), львівський староста 196
Обринський Криштоф Антоній (Obrynski Christophorus Antonius), новогродський підкоморій 196
Одновський Микола з Фульштина (Odnowski Nicolaus a Fulstin), краківський та львівський воєвода, перемиський каштелян, львівський староста 104, 105, 108, 112, 129, 143, 146
Одольштинські королівські ліси (Odolscenses silvae) 172
Одровонж Андрій зі Спрови (Odrowsch Andreas de Sprowa), львівський воєвода і руський староста 38
Одровонж Петро зі Спрови (Odrowasch Petrus de Sprowa), львівський воєвода 28, 30

Одровонж Станіслав зі Спрови (Odrowansz Stanislaus de Sprowa), подільський та руський воєвода 104, 118
Ожаровський Сильвестр (Ozarowski Silvestrus), підкоморій королівського двору, завихойський староста 83, 89
Ожешек Йоан (Orzessek Ioannes), мешканець львівського передмістя 166
Олександр (Alexandr), польський король 61-69, 144, 151, 156, 179, 181, 183
Олександр (Алєксандр), молдавський воєвода 210, 212, 215
Олександр Станіслав з Белзець (Alexandr Stanislaus a Bełzec), подільський воєвода 196
Олексій Михайлович, московський князь (Moschoviae dux) 196
Олесницький Станіслав (Olesnycky Stanislaus), скарбимирський намісник і королівський секретар 99, 100
Олесько, м. 139
Олжа (Olza), м. 205
Ольшовський Андрій (Olszowski (Olszewski) Andreas), молодший регент, коронний віцеканцлер і познанський намісник 194
Опалєнський Йоан (Opalenski Ioannes), познанський хорунжий, коронний стольник і крайчий 124, 125, 127
Опалєнський Петро (Opalenski (Opalienski, Opalyenski)) Petrus), гнезненський каштелян, магістр двору, косцянський, кцінський і ольштинський староста 111, 118, 119, 121-127
Опалєнський Петро (Petrus de Opalenicza), лондський каштелян 66
Опалінський Андрій з Буні (Opalinski Andreas de Buni), коронний маршалок і сремський староста 163
Опалінський Йоан (Opalinski Ioannes), одолянський староста 196
Опалінський Лука з Бніна (Opalinski Lucas de Bnin), королівський секретар 194, 196
Опалінський Петро з Бніна (Opalinski Petrus de Bnin), калішський воєвода 196
Опацький Альберт (Opacki Albertus), варшавський підкоморій 196
Опоцький Петро (Opocki Petrus), люблінський чашник 196
Орховський Флоріан (Orchowski Florianus), холмський стольник 196
Оссовський Станіслав (Ossowski Stanislaus), королівський референдарій, сандомирський схоластик, гнезненський і краківський канонік, гнезненський кантор 163-164
Оссолінський Єронім (Osolinski Hieronimus), сандомирський каштелян і кречівський староста 163
Острозький Констянтин (Ostrogiae Constantino, Constantinowicz Constantino, duci de Ostrog), київський воєвода, маршалок Волинської землі, володимирський староста 163, 172
Острозький Януш (Ianusius dux Ostrogiae), краківський каштелян, черкаський, білоцерківський, богуславський і канівський воєвода і староста 172

Отта з Ходеча (Otha de Chodecz), руський генеральний воєвода, сандомирський воєвода і львівський староста та каштелян 69, 83, 84, 112
Оцеський Йоан (Oczeski Ioannes, Ioannes de Ociessino (Ocziessino, Ocziessyno, Oczieschino)), віце-канцлер, канцлер, краківський підкоморій і бурграбій, краківський генеральний староста, бечський, сандецький, освенцімский, заторський, самбірський і ольштинський староста і завихойський каштелян 122-126, 131, 138, 136, 142-150, 152-153, 155
Оцеський Станіслав з Пільча (Oczicz Stanislaus de Pilcza), перемиський підкоморій і дигнітарій 75
О'Донел Йосиф (O'Donel Joseph), граф 208
Павло (Paulus), кам'янецький єпископ 29
Павло з Бугоміловиць (Paulus de Bogumilovice), краківський суддя 22
Павло з Волі (Paulus de Volia (Wolia)), радомський каштелян, коронний віце-канцлер і канцлер, краківський бурграбій, гостинінський староста 104, 105, 107, 108, 116, 118
Павло з Волі (Paulus de Wolia), віце-канцлер 165
Павло з Дзялина (Paulus a Dzialyn), добжинський каштелян і нешавський староста 164
Павло з Красова (Paulus de Crassow), краківський намісник і канонік, королівський секретар 98
Павло з Ходеча (Paulus de Chodcza), полянецький каштелян 66
Паднєвський Філіп (Padniewski Philippus), віце-канцлер, краківський канонік, кантор краківський єпископ 125, 127, 138, 154, 156
Пакославський Георгій (Pakoslawski Gregorius), кухмістр і сандецький кустод 122, 123, 124, 126, 127
Парава Микола з Любіна (Parawa Nicolaus de Lubino) 29
Паріс Фелікс (Paris Felix), варшавський і керницький староста й каштелян 163
Париш Єронім (Parysz Hieronimus), мазовецький воєвода і староста 172
Парчо з Богурії (Parcho de Boguria) 16
Пац Криштоф (Pac Christophorus), великий литовський канцлер 194, 196
Пашко Йоан з Крешова (Pasco Iohannes de Krzeszow), шляхтич 3
Пеняжек Йоан (Pieniażek Ioannes), перемиський підскарбій і староста 196
Перегрін з Венглешина (Peregrin de Vangleszin), шляхтич 3
Петрі Якоб з Осова (Petri Iacobus de Ossowa), плоцький канонік і священик костелу св. Георгія на Краківському замку, писар королівського двору 3
Петро (Petrus), гнезненський архієпископ і примас, краківський єпископ 108, 121
Петро (Petrus), краківський войський 1
Петро (Petrus), краківський і познанський єпископ, віце-канцлер 83, 84, 89

Петро (Petrus), краківський єпископ 17
Петро (Petrus), львівський архієпископ 120, 130
Петро (Petrus), перемиський єпископ і коронний віце-канцлер 75
Петро III, молдавський воєвода 214-215
Петро з Браниці (Petrus de Branycze), бечський каштелян 40
Петро з Врочимовичів (Petrus de Wroczymovicze (Wroczimovicze)), краківський стольник 62, 64
Петро з Гамрату (Petrus de Gamratis), гнезненський архієпископ і примас, краківський єпископ 111, 119
Петро з Горинина (Petrus de Gorinino), мазовецький воєвода і чехановський староста 111, 108
Петро з Домбровиці (Petrus de Dambrowicza), генеральний воєвода Руської землі, люблінський воєвода, радомський і казимирський староста 108, 111, 118, 121, 131, 132
Петро зі Зборова (Petrus a Zborow), сандомирський воєвода, кам'янацький староста, краківський воєвода і генеральний староста 163, 164
Петро з Немиглова (Petrus de Nyemiglow), равський каштелян 66
Петро з Осси Ожга (Petrus de Ossa Ozga), львівський підкоморій 194
Петро з Фалькова (Petrus de Falkow), сандомирський суддя 22
Петро з Чарнкова (Petrus a Czarnkow), познанський каштелян і бабимойський староста 163
Петро з Шамотул (Petrus de Schamothuli), познанський каштелян 31, 32, 33, 34, 38
Петро з Шидловець (Petrus de Schidloviecz), краківський підкоморій і гостинінський староста 61
Петро з Щекочина (Petrus de Sczekoczin), віце-канцлер 37
Петро зі Служеви (Petrus de Sluzewo (Sluszewo, Sluzow)), калішський воєвода, дибовський і нешавський староста 111, 118, 126, 131, 132
Петро зі Спрови (Petrus de Sprowa), руський генеральний воєвода і староста 37
Петро, боярин 215
Петро, львівський райця 216
Петро, молдавський канцлер 215
Пільховський Адам (Pilchowski Adamus), варшавський намісник 164
Піноцці Єронім (Pinocci (Pinnoccius) Hieronymus), королівський секретар 191, 198
Пинтич Ван, боярин 215
Пйотрків (Pyotrkow), м. 37, 42-43, 45, 46, 48, 50, 53, 74, 79, 83, 84, 85, 88, 89, 128-129, 131-133, 135, 138-141, 149, 150, 155, 156, 157
Поділля (Подільська земля) (terra Podolia) 53, 162, 183, 210, 212-213, 215-216
Подільський Лука (Podolski Lucas), гнезненський намісник 163
Подльодовський Георгій (Podlodowski Georgius), краківський і сандомирський канонік, духовний референдарій, королівський секретар 118, 138, 143, 145, 146
Подунайські броди 209
Познань (Poznan), м. 193

Полтва (Poltheff, Polthew, Polthwa), р. 3, 4100, 124
Понич Петро (Поныч[ь] Петръ), боярин 216
Потоцький Андрій на Потоці (Potocki Andreas a Potok), брацлавський воєвода, вінницький і галицький староста, коронний обозний 194, 196
Потоцький Криштоф (Potocki Christophorus), великий литовський крайчий 196
Потоцький Станіслав з Потоку на Підгайцях (Potocki Stanislaus a Potok in Podhayce), краківський воєвода і королівський збирач податків 196
Потриковський Валер'ян (Potrykowski Valerianus), рожанський підкоморій 196
Потулицький Петро (Potulicki Petrus), пжементський каштелян 164
Пражмовський Габріель з Пражмова (Prazmowski Gabriel a Prazmow), варшавський гродський писар 196
Пражмовський Микола з Пражмова (Nicolaus in Prażmow Prażmowski), канцлер, сециховський аббат, брестський і луцький єпископ 196
Пражмовський Самуель з Пражмова (Prazmowski Samuel a Prazmow), коронний хорунжий 196
Прандота з Трчини (Prandota de Trcziana (Trczyana)), равський воєвода 66, 69
Працький Стефан (Pracki Stephanus), варшавський підсудок 196
Предбор Микола, шляхтич 215
Предборій з Конецполя (Predborius de Coneczpole), розпшенський каштелян 29, 30
Прецлав з Хмельова (Przeczslaus de Chmelow), сандомирський віце-прокурор 3
Прецлавський Андрій (Przeczlawski Andreas), королівський секретар 143
Пришів (Pressow), м. 3, 149
Проданович Тадор, писар 215
Прокіп (Прокоп), львівський райця 215
Пруссія (Prussia) 39, 40
Пруське велике князівство (Prussiae magnus ducatus) 181
Пстроковський Матій (Pstrokowski Matias), краківський канонік 172
Пстроконський Спитко (Pstrokonski Spytko), бростенський стольник 196
Пудваль Герман (Pudwal Herman), шляхтич 53
Путна (Поутна), м. 216
Пшерембський Андрій (Przerempski Andreas), краківський канонік 153
Пшерембський (Пшерамбський) Йоан (Przerambski (Przerembski) Ioannis), віце-канцлер, холмський єпископ, краківський і гнезненський намісник, краківський крусвицький канонік, королівський секретар 119, 121-127, 131-132, 136, 138-139, 140, 143, 151, 153
Пшерембський Петро (Przerembski Petrus), краківський канонік 163
Пшиємський Андрій (Przyiemski Andreas), хелмінський каштелян 196
П'ясеченський Стефан (Piaseczenski Stephanus), брацлавський

підстолій 196
Радзивіл Криштоф Микола, князь на Олиці, Несвіжу та Шидловцях (Radziwil Christoforus Nicolaus, dux in Olika et Nieswiesz, in Szidlowiecz), маршалок литовського двору 163
Радзивіл Криштоф, князь на Біржах і Дубинках (Radziwil Christopherus dux in Bierze et Dubinski), віленський воєвода, литовський генеральний польний гетьман, солецький, ужендовський, кокенгаузький і борисовський староста 172
Радзивіл Микола Криштоф, князь на Олиці і Несвіжу (Radziwil Nicolaus Christopherus dux in Olyka et Nieswiesz), троцький каштелян і шавельський староста 172
Радзивіл Микола, князь на Дубинках і Біржах (Radziwil Nicolaus dux in Dubniki et Biecze), віленський воєвода, литовський канцлер, лідський, борисовський і мозирський староста 163
Радзивіл Михайло Казимир, князь на Олиці і Несвіжу (Radziwił Michael Casimirus dux in Ołyka et Nieswież), великий литовський підчаший і маршалок 196
Радзивіл, князь на Олиці і Несвіжу (Radivil dux in Olika et Nieswiess), краківський єпископ 172
Радом (Radom), м. 66-67
Радул Борчев, жупан 213
Радул, син волоського воєводи Влада II 213
Раймунд Йоан (Raymundus Johannes), писар 31
Ракоці Георгій (Rakoci Georgius, "Atilla"), трансильванський (семигородський) князь і воєвода 194, 196
Рапштинський Йоан з Тенчина (Rapstynski (Rapschtinski) Iohannes de Thanczyn (Tanczyn)), коронний маршалок, сандомирський і плоцький староста 61, 62, 64
Рафал (Raphael), сандомирський підкоморій 1
Рафал з Лешна (Raphael de Leschno), плоцький єпископ 83, 84
Рафал з Лешна (Raphael de Lieschno), гнезненський каштелян і коронний маршалок 55, 57
Рафал з Ярослава (Raphael de Iaroslaw), руський генеральний староста, львівський староста 40
Рей Владислав з Нагловиць (Rey Vladislaus de Nagłowice), підскарбій, новокорчинський староста 196
Рей Йоан (Rey Iohannes), намісник костелу св. Михаїла на Краківському замку 31, 32, 33, 34, 35, 36
Рибниця (Рибник), м. 213
Рим (Romae), м. 221
Рожа Андрій (Roza Andreas), львівський архієпископ 57
Рожицький Ян (Rozycki Jan), королівський секретар 190, 192
Рокоссовський Якоб (Rokoszowski Iacobus), сремський каштелян і острешовський староста 163
Романів (Романов, Романів торг), м. 210, 212, 215, 216
Рудзинський (Rudzinski), черстенський хорунжий 196
Рудницький Симон (Rudnicki Simon), королівський секретар

172
Рупньовський Криштоф (Rupniowski Christophorus), краківський войський 196
Русецький Микола (Russoczki Nicolaus), биховський каштелян, ленчицький і пшедецький староста 89
Руська земля (terra Russie) 3, 4, 26, 33
Руське воєводство (palatinatus Russiae, Ruskie woiewodstwo) 184, 192, 193, 200, 201, 205, 206
Руське королівство (Russie regnum) 7
Руські землі (terrae Russiae) 18, 24, 26, 27, 40, 42, 53, 64, 76-81, 83, 89, 93, 95, 101-102, 106-108, 111-116, 182, 210, 212, 213, 215-216
Савіцький Андрій (Sawicki Andreas), мельницький ловчий 196
Савіцький Станіслав (Sawicki Stanislaus), брестський каштелян 196
Сакиш (Сакыш[ь]), спатар 216
Самбір (Samborz), м. 195
Самовський Йоан (Samowski Ioannes), гостинінський каштелян 163, 164
Сандомир (Sandomir), м. 1, 21-23, 28, 40, 60, 65
Сандомирський (Соудомирскіи): шляхтич 215
Сапіга (Sapieha), великий литовський референдарій 194
Сапіга Леон (Sapiha Leon), великий литовський канцлер, слонімський, ротовський і блудненський староста 172
Сапіга Павло (Sapiha Paulus), київський каштелян і любецький староста 163
Сапіга Павло Йоан (Sapieha Paulus Ioannes), віленський воєвода, великий литовський гетьман, грудзінський та калішський староста 194, 196
Сарновський Станіслав (Sarnowski Stanislaus), перемиський єпископ-номінат 194, 196
Сарновський Стефан (Sarnowski Stephanus), ленчицький хорунжий 196
Свидва Вінцентій з Шамотул (Swidwa Vincent de Schamotuli), гнезненський каштелян 83, 84
Свірчевський Януш (Swirczewski (Swirczowski) Ianusius), вислицький каштелян 83, 84
Святополк (Swentopelc), сєрадзький воєвода 4
Себастіян з Мєлець (Sebastian de Mieliecz), краківський каштелян і брестський староста 163
Себастіян з Мєлець (Sebastioano a Mieliecz), вислицький староста 145
Сельський Олександр (Sielski Alexandr), гнезненський і янчинський каштелян 194, 196
Семен, стольник 213
Сендзівой Станіслав з Чарнкова (Sandivogio Stanislaus a Czarnkow), познанський командор, плоцький і драгімський староста, коронний референдарій 163
Сененський Йоан з Гологір (Sieninski Ioannes de Gologory), галицький каштелян 164
Сененський Йоан з Сенни (Sienienski Ioannes de Sienno), жарновський каштелян, подільський воєвода, городельський і чорштинський староста 163,

164, 172
Серет (Сирять), м. 210, 212, 215, 216
Серпський Андрій з Гульчеви (Syerpski Andreas de Gulczewo), равський воєвода і плоцький староста 156
Сечигновський Дионісій (Seczigniowski Dionysius), кам'янецький єпископ 156
Сєраковський Йоан з Богуславиць (Sierakowski Ioannes de Boguslawicze), коронний референдарій, лондський каштелян і пшедецький староста сєрадзький войський 143, 145-146, 153, 156, 163-164
Сєраковський Станіслав з Богуславиць (Sierakowski Stanislaus de Boguslawicze), ковальський каштелян 163, 164
Сженський Фелікс з Соколова (Srzenski Felix de Sokolowo), плоцький воєвода і мальборкський староста 121, 125
Сигізмунд I (Sigismundus I, Zygmunt I), польський король 70-134, 144, 154, 156, 165, 166, 177, 179, 181, 185, 203
Сигізмунд II Август (Sigismundus Augustus Secundus) 131-161, 162, 178, 181, 183, 185, 191, 203
Сигізмунд III (Sigismudus Tertius), польський король 169-181, 185, 203
Сигізмунд з Чижова (Sigismundus de Czizow), поляницький каштелян 164
Сідлецький Станіслав (Siedlecki Stanislaus) 184
Сикст V (Sixtus), римський папа 221
Симон (Simon), магістр 166
Синявський Микола (Szieniawski Nicolaus), белзький воєвода 118
Сихів (Sichow, Szichow, Zichow, Szychow)), с. 84, 117, 156, 166
Сілезія (Slezia) 40
Скіфія (Scithia) див. Кримське ханство
Скнилів (Xnilow), с. 128, 135
Скотницький Мартин з Богурії (Scothniczsky Martinus de Boguria), завихойський каштелян 66
Сладковський Рафал (Sladkowski Raphael), конарський каштелян 164
Сланка Микола (Slanka Nicolaus), сандомирський хорунжий 29
Слунечек з Розбора (Sluneczco de Rosbora) 1
Слупецький Йоан (Slupeczsky Ioannes), сандецький каштелян 66
Слупецький Станіслав (Slupeczki Stanislaus), люблінський каштелян 163
Смежинський Петро (Smerzinski Petrus), іновроцлавський каштелян 163
Собек Станіслав з Сулейова (Sobek Stanislaus a Suleyow), коронний підскарбій, сандецький каштелян 156
Собеюський Альберт зі Старожреби (Sobieiuski Albertus de Starozrzeby) холмський єпископ 164
Собоцький Бріджіо (Briccius Soboczki), гостинінський каштелян і ленчицький підкоморій 124
Собоцький Томаш (Soboczki (Soboczky, Sosoczki, Sobosski) Thomas), ленчицький войський, краківський бурграбій, равський староста, коронний підчаший і чашник 114, 116, 118-119, 121
Соколовський Андрій (Sokołowski

Andrzyi), куявський канонік і королівський секретар 206
Соколовський Микола з Вранця (Sokolowski Nicolaus de Wrzancza), ленчицький і лондський воєвода і староста 156
Соліковський Йоан Димитрій (Solikowski Ioannes Demetrius), ленчицький схоластик, львівський архієпископ 164, 170, 172, 221
Софія (Zophia), польська королева 23
Соха Матій (Socha Mathias), львівський міщанин 162
Сошка Якоб (Soszka Iacobus), кушнір 166
Спитко Йоан з Тарнова (Spitco (Spithco, Spithko, Spitko, Spithek, Spytko) Ioannes de Tarnow (Tharnow)), підскарбій, сєрадзький воєвода, бжезницький, крепицький, острешовський староста, войницький каштелян 108, 118, 119, 121-127, 131, 132, 136, 138
Спитко з Ярослава (Spithko (Spitko) de Iaroslaw), краківський воєвода і каштелян 49, 55, 66, 69, 72
Спитко з Ярослава (Spithko de Iaroszlaw), підскарбій 40
Спитко з Ярослава (Spitko de Jaroslaw), генеральний руський воєвода і львівський староста 43
Спитко Йоан з Тарнова (Spithco (Spithko) de Tharnow), радомський каштелян, коронний підскарбій, сєрадзький, бжезницький і крепицький староста 108, 111, 116
Спитко Йордан з Заклічина (Spitco (Spithek, Spitko) Iordan de Zakliczin), підскарбій, сандецький каштелян, перемиський, краківський і кам'янецький воєвода і староста 138, 143, 145, 156
Спитко Йордан з Мельштина (Iordan Spitek de Milstyn), підскарбій, сандецький каштелян 136
Сплавський Станіслав (Splawski Stanislaus), кривінський каштелян і староста 156
Спот Петро Дунін (Spot Petrus Dunin), пйотрківський староста 164
Сренський Фелікс з Соколова (Szrenski Felix (Foelix) de Sokolowo), плоцький воєвода, мальборкський і плоцький староста 108, 111, 126
Стажеховський Альберт (Starzechowski Albertus), белзький і дрогобицький каштелян і староста 132
Станіслав (Stanczlaus, Stanislaw), королівський писар 21, 22, 23
Станіслав (Stanislaus), гнезненський кустод і віце-канцлер 24
Станіслав з Гурки (Stanislao a Gorka), буський і кольський староста 163, 164
Станіслав з Кажанова (Stanislaus de Cazanow), люблінський підкоморій 66
Станіслав з Костелець (Stanislaus de Coscielecz), калішський воєвода 83, 84
Станіслав з Курозванк (Stanislaus de Curozwanky), віце-канцлер 43
Станіслав з Кутни (Stanislaus de Kuthno), равський воєвода 108
Станіслав з Ласко (Stanislaus de

Laski (Lasko)), сєрадзький воєвода і ленчицький староста 125, 126, 131-132
Станіслав з Любліна (Stanislaus in Lublin), сандомирський, люблінський і белзький воєвода 145, 146
Станіслав з Млодзейовичів (Stanislaus de Mlodzeievicze), радомський каштелян 66
Станіслав з Олешниці (Stanislaus de Olesnicza), познанський єпископ 108
Станіслав з Остророга (Stanislaus de Ostrorog), калішський воєвода 38, 40
Станіслав з Потуличів (Stanislaus de Potulicze), межирицький каштелян 66
Станіслав з Пшерамб (Stanislaus de Preramb (Przeramb)), сєрадзький каштелян 131, 132
Станіслав з Тарнова (Stanislaus a Tarnow), сандомирський воєвода, завихойський і сєрадзький каштелян сєрадзький, кречівський і острешовський староста 131, 138, 156
Станіслав з Тенчина (Stanislaus a Thenczyn), краківський воєвода, львівський каштелян, люблінський і белзький староста 143, 153
Станіслав з Томича (Stanislaus de Thomicze), калішський воєвода, конинський і пиздрський староста 104
Станіслав зі Спрова (Stanislaus de Sprowa), генеральний руський воєвода, бечський і опочинський староста, вислицький і жарновський каштелян 83, 84, 98-100, 104
Станіслав з Ходеча (Stanislaus de Chodecz), львівський каштелян і староста, любачівський староста, коронний маршалок 61, 66, 69, 75, 84, 83, 89, 92, 95
Станіслав з Ходеча (Stanislaus de Chotecz), руський воєвода, галицький, любачівський, кам'янецький і теребовельський староста 38, 40
Станіслав з Ярочина (Stanislaus de Iaroczyn), завихойський каштелян і маршалок королівського двору 75
Станчул Хоноа (Станчоул[ъ], Станчюл[ъ]), жупан 213, 215, 216
Старожребський Альберт (Starozrepsky Albertus de Starozrzeby, (Starozrzebski, Starozrzepski) Albertus), холмський єпископ, краківський кантор і добжинський архідиякон 153, 156, 163, 164
Сташків (Zthaschow), м. 4
Сташковський Якоб (Staschkowski Iacobus), королівський секретар 99
Сташковський Єронім (Staschkowsky (Staskowski, Staszcowski, Stasskowski) Hieronimus), префект і магістр двору 111, 113, 116, 119, 121
Стефан IV, молдавський воєвода 216-217
Стефан V, молдавський воєвода 218
Стефан Баторій (Stephanus), польський король 164-168, 179, 181, 203
Стефан з Вронки (Stephanus de Wronow), писар і краківський бурграбій 196
Стефан з Корибутова на Збаражі (Stephanus de Coributow in Zbaras), троцький воєвода і

староста 163
Стефан з Пільча (Stephanus de Pilca), коричинський, варшавський, ойцовський і вольборкський староста 191
Стефан, логофет 213
Стефан, молдавський господар і воєвода 212, 214
Стоїк (Стоик), боярин 213
Страля з Кокіча (Strala de Kokicz) 4
Стригонський архієпископ (Strygoniensis archiepiscopus) 7
Струмило Георгій (Strumilo Georgius), львівський хорунжий 38
Субський Симон (Subski Simon), іновлодзький каштелян 164
Сучава, м. 210, 212, 214-216, 218
Сянок (Sanog), м. 18
Тадор, чашник 216
Тальвош Микола (Talwocz Nicolaus), жмудський каштелян і динебурзький староста 163
Тарло Йоан з Щекаревичів (Tarło Ioannes de Szczekarzowice), коронний стольник, люблінський воєвода, пільзненський староста, малогойський каштелян 123, 125, 127, 156, 164
Тарло Йоан з Щекаревичів (Tarło Ioannes de Szczekarzowice), люблінський воєвода 194, 196
Тарло Йоан з Щекаревичів (Tharlo Ioannes de Sczecarzewicze (Sczekarzowicze)), коронний крайчий 83, 89
Тарло Сильвестр (Tharlo Silvestrus), ожаровський підкоморій і завихойський староста 84
Тарновський Йоан (Tarnowski Ioannes), віце-канцлер, краківський, вроцлавський і ленчицький намісник 172
Тарновський Йоан (Tarnowski Ioannes), львівський архієпископ 194, 196
Татари (Татарська сторона) 210, 212, 215, 216
Татарія (Thartaria) 8, 17
Татул, волоський великий двірник і жупан 213
Творовський Йоан (Tworowski Ioannes), подільський воєвода 118
Тедальді Айнольф з Флоренції (Thedaldi Aynolphus de Florenciis), дрогобицький жупник 41, 51
Теребовля (Trebowla), м. 40
Тигиня див. Тягиня
Тисуча, м. 216
Тихіцький Петро (Tyhicki Petrus), хелмінський єпископ 172
Толібовський Альберт (Tolibowski (Tholibowski) Albertus), познанський єпископ 194, 196
Тома з Собота (Thoma de Sobotha), канцлер, краківський бурграбій і равський староста 122
Тома Йоан з Дрогойова (Toma Ioannes a Drohoiow), королівський референдарій і перемиський староста 172
Томиславський Альберт (Tomislawski Albertus) 196
Томиславський Микола (Tomislawski Nicolaus), королівський кустод, краківський і варшавський канонік 203
Томіцький Йоан (Tomiczki Ioannes), гнезненський каштелян 156
Томіцький Йоан (Tomyczki Ioannes), рогозненський каштелян 153
Томіцький Петро (Thomicki Petrus), королівський секретар і краківський архідиякон 72
Томіцький Петро (Thomyczky (Thomiczki (Thomycki) Petrus), віце-канцлер, краківський і

познанський єпископ 83, 84, 88, 89, 92, 94, 96, 98, 99, 100, 103,
Томко з Ванглешина, підчаший (Thomco de Wangleschino) 10
Торговиця (Trigovisc), м. 209, 211, 213
Торунь (Turun), м. 165
Тотруш (Тотроуш), м. 210, 212, 215, 216
Трансильванія (Transilvania) 219, 220
Требуховський Микола (Trzebochowsky Nicolaus), королівський постельничий, гнезненський намісник, брестський, лелівський і рогозненський староста 153
Трчиєцінський Йоан (Trczyecinski Ioannes), краківський бурграбій 124
Тудор, жупан 213
Туреччина (Турки, Турська земля) (Turcia, Turcica) 168, 200, 213, 216
Турки див. Туреччина
Турська земля див. Туреччина
Тухолка Петро (Tuchołka Petrus), писар Поморської землі 196
Тшебінський Олександр (Trzebinski Alexandr), сандомирський декан, краківський канонік і королівський секретар 185
Тшебіцький Андрій (Trzebicki Andreas), краківський єпископ 194, 196
Тщінський Венцеслав Франціск (Trzcinski Venceslaus Franciscus), равський чашник і королівський секретар 204
Тягиня (Тигиня), м. 210, 212, 215, 216
Убальдіні Йоан Стефан з Рипи (Ubaldini Ioannes Stephanus de Ryppa), львівський райця 196, 198, 202
Убиш Якоб (Ubysz Iacobus), королівський писар 181
Угорщина (Угорське королівство, Угри) (Regnum Hungariae, Ungariae) 8, 9, 17, 35, 122, 168, 172, 210, 212, 215, 216, 219, 220
Угри див. Угорщина
Уєйський Тома (Uieyski (Vieyski) Thoma), київський єпископ 194, 196
Уєйський Тома (Vieyski Thoma), королівський секретар 188
Устрицький Матій (Ustrzycki Mathia), підсудок Саноцької землі і перемиський віцестароста 194, 196
Уханський Арнольф (Uchanski Arnolph), плоцький воєвода, вишогродський і чехановський староста 156
Уханський Якоб (Uchanski Iacobus), гнезненський архієпископ і примас 156, 163
Уханський Якоб (Uchanski Iacobus), холмський єпископ, плоцький декан, варшавський архідиякон, референдарій королівського двору, королівський секретар і краківський канонік 113, 115, 118, 122-125, 131-132, 138 143, 145, 146
Фелікс з Сренська (Felix de Srzensko), плоцький воєвода 118
Фелікс Йоан з Тарнова (Felix Ioannes de Tarnow), краківський воєвода 69
Фелікс Йоан з Тарнова (Felix Iohannes de Tharnow), вислицький каштелян 40
Фетнон, боярин 216
Філіп з Трчани (Philippus de Thrciana), равський староста 145
Фірлей Йоан з Домбровиці (Firleii

Ioannes de Dambrowicza, (Dąmbrowicza)), краківський генеральний староста і воєвода, люблінський воєвода, великий коронний маршалок, казимирський і рогатинський староста 163, 172
Фірлей Микола з Домбровиці (Firley (Fyrley) Nicolaus de Dambrovicza), краківський хорунжий, люблінський воєвода і староста 69, 72
Фірлей Микола з Домбровиці (Firliy Nicolaus de Dąmbrowicza), краківський, новокорчинський, казимирський воєвода і староста 172
Флоренція (Florencia), м. 51
Фредерік (Fredericus), краківський єпископ-елект 49
Фредро Андрій Максиміліан (Fredro Andreas Maximilian), львівський каштелян 196
Фредро Якоб Максиміліан (Fredro Iacobus Maximilian), королівський секретар 180, 187
Фредровський Якоб Максиміліан (Fredrosky Iacobus Maximillian) 179
Фрідріх, львівський райця 215
Халецький Димитрій з Хальчого (Chalecki Demetrius de Chalcze), великий литовський підскарбій, юрестський, могилівський, юрбурзький староста 172
Халецький, шляхтич 216
Хлєвіцький Симон (Chlewiczki Simon), королівський кухмістр 89
Хмелецький Добеслав (Chmyeleczki Dobeslao), перемиський конюший і збирач податків у Руській землі 76, 77, 78
Хміль Мартин, львівський купець 213
Ходкевич Йоан зі Шклова і Бихова (Chodkiewicz Ioannes in Sklow et Biechow), генеральний староста Жмудської землі, великий литовський маршалок, управитель і префект Інфляндії, ковенський, тельшовський і плотельський воєвода і староста 163
Ходкевич Олександр (Chodkiewicz Alexandr), гродненський староста 163
Холм, м. 144
Хома, священик 144
Хотек Йоан Рудольф (Chotek Iohann Rudolph), граф 207
Хотин, м. 210, 212, 215, 216
Хотко Щибор, боярин 216
Хоєнський Йоан (Choienski Ioannes), краківський архідиякон і познанський намісник 84, 98
Хоєнський Йоан (Choienski Ioannes), перемиський єпископ 99, 100
Хоєнський Йоан (Choyenski Ioannes), краківський каштелян 83
Храповицький Йоан (Chrapowicki Ioannes), смоленський хорунжий 196
Христофор з Шидловець див. Криштоф з Шидловець
Христофорський Йоан з Христофоричів (Christoporski Ioannes de Christoporzicze), велюнський каштелян 163
Цецишовський Казимир (Cieciszowski Casimirus), лівенський хорунжий 196
Цибоні Криштоф (Cyboni Christophorus), львівський райця 203
Цьолек Станіслав (Czolek Stanislaus), віце-канцлер 23, 25
Чарнецький Стефан з Чарнця (Ste-

phanus a Czarncza Czarniecki), руський воєвода 196
Чарнковський Андрій (Czarnkowski Andrea), краківський і вроцлавський схоластик, познанський єпископ елект 113, 118, 119, 143
Чарнковський Андрій (Czarnkowski Andreas), гнезненський намісник, краківський і ленчицький схоластик, плоцький кустод 121, 122, 123, 125, 126, 131, 136
Чарнковський Йоан (Carncowsky Ioannes), перемиський єпископ 98
Чарнковський Йоан (Carnkowski (Carncowski) Ioannes), скарбимирський намісник, краківський канонік і королівський секретар 75, 83, 84, 89
Чарнковський Петро (Czarnkowski Petrus), познанський і бабимойський староста і каштелян 156
Чарторийський Казимир Флоріан, князь на Клевані (Czartoryski (Czartoryensi) Casimirus Florianus), вроцлавський і поморський єпископ 194, 196
Чема Ахацій (Czema Achacius), поморський воєвода і гневський староста 163
Чема Фабіан (Czema Fabianus), старогардський і грудзьонський староста, мальборкський воєвода 163
Чернівці, м. 210, 212, 215, 216
Чиж Гілярій (Czyż Hilarius), віленський підкоморій 196
Чіковський Йоан (Czikowski Ioannes), підстолій королівського двору 125
Чіковський Микола (Czikowski (Czykowski) Nicolaus), сандецький і саноцький староста і каштелян 99, 100, 163
Чіковський Микола (Czikowski Nicolaus), стольник королівського двору 123, 124, 127
Чіковський Станіслав з Войславич (Czikowski Stanisalus de Woislawicze), краківський підкоморій, генеральний королівський староста 164
Чранковський Петро (Czrankowski Petrus), калішський каштелян 138
Шандрович Козьма, боярин 215
Шафранець Петро з Піскової Скали (Schaffranyecz Petrus de Pyeschcova skala (Pieskowa Skala)), вислицький каштелян 66, 69
Шафранець Петро, краківський підстолій (Schaffraniecz Petrus) 10, 11
Шафранець Станіслав з Піскової Скали (Saffraniecz Stanislaus de Pieskowa Skala), бечський каштелян і лелівський староста 163, 164
Шафранець Станіслав з Піскової Скали (Schaffranyecz Stanislaus de Pieschkowa Skala), коронний підкоморій 66, 69
Шварніцький Якоб (Szwarnicki Iacobus), мальборкський віцестароста 196
Шербан, вістіарій 213
Шимнович Андрій (Szymnowicz Andreas) 203
Шмелінг Владислав (Szmeling Vladislaus), коронний конюший 196
Шольц Вольфганг (Scholc Wolffgang, Scholcz Wolphang), львівський райця 162, 166

Шольц Йоан (Scholcz Ioannes), львівський бурмистер 188
Шольц Якоб (Scholc Jacobus), львівський райця 176
Шоф Йоан (Schof Iohannes), маршалок 6
Штехер Григорій (Gregorius Stecher), львівський міщанин 3, 4
Шульчик Йоан (Schulczik Ioannes), львівський кравець 166
Щавінський Павло (Sczawinski Paulus), бжезінський каштелян і сохачевський староста 156, 163, 164
Щибар, боярин 215
Щука Казимир (Szczuka Casimirus), варшавський намісник 196
Юг, вістіарій 216
Юн, львівський райця 215
Яблоновський (Iabłonowski), писар Нурської землі 196
Ядвіга (Hedvigis), польська королева 9-10, 13, 16, 23, 162, 181
Язловецький Георгій з Бучача (Iaslowiecki Georgius de Buczacz), руський воєвода, польний коронний гетьман, любачівський, червоногродський і снятинський староста 163
Язловецький Микола (Iazlowiecki Nicolaus), кам'янецький і новогрудський каштелян і староста 156
Якоб з Бучача (Iacobus de Buczacz), плоцький єпископ 111
Якоб з Бучача (Iacobus de Buczacz), холмський єпископ 83, 84
Якоб з Дамбна (Iacobus de Dambno), канцлер і краківський староста 40
Якоб з Пшерамб (Iacobus de Przeramb), сєрадзький каштелян 83
Якоб з Секлюки (Iacobus de Siekluka (Syecluka)), войницький каштелян 66, 69
Якоб з Шидловець (Iacobus de Schidlowiecz (Schidlovyecz, Schidloviecz), коронний підскарбій 61, 66, 69
Якусь з Медведя (Iacusius (Jacuschius) de Medzwedz), хорунжий 10, 11
Ямельня (Iemielina), с. 148
Ян III (Ioannes III), польський король 201-203
Ян Казимир (Ioannes Casimirus), польський король 189-198, 203
Ян Ольбрахт (Ioannes Albertus), польський король 49-61, 108, 181
Януш з Костелець (Ianusius de Kosczielecz), брестський воєвода, бидгошський і накельський староста 138
Яранд Йоан з Брудзева (Iarand Ioannes de Brudzow), калішський каштелян 66
Яранд Йоан з Брудзева (Iarandt Ioannes de Brudzewo), ленчицький воєвода 89
Яранд Микола з Брудзева (Iarund (Iarand) Nicolaus de Brudzewo (Brudzow)), ленчицький воєвода 118, 131
Ярецький Станіслав (Jarecki Stanislaus), шляхтич 138
Ярецький Станіслав (Jarecki Stanislaus) 184
Яромирка (Iaromierka), с. 148
Ярослав з Ласко (Iaroslav de Lassko), ленчицький воєвода 69, 72
Ярослав з Ласко (Iaroslav de Lassko), сєрадзький воєвода 83, 84, 89
Яроцький Станіслав (Iaroczki Stanislaus), маршалок королівського двору 69

Ярієж 213
Яшкманицький Станіслав (Iaskmaniczki Stanislaus), перемиський суддя і збирач податків у Руській землі 79, 81
Ясси, м. 210, 212, 215-217

Adamus de Drzewicza див. Адам з Древіча
Albertus a Chodel див. Альберт з Ходеля
Albertus a Czarnkow див. Альберт з Чарнкові
Albertus de Lasko див. Альберт з Ласкова
Albertus de Pilca Korycinski див. Альберт з Пільча Коричинський
Albertus de Wamborkow див. Альберт з Вамборкова
Albertus див. Альберт, бакалавр
Albertus див. Альберт, краківський єпископ
Albertus див. Альберт, познанський єпископ
Albertus див. Альберт, гнезненський архієпископ
Alexandr Stanislaus a Bełzec див. Олександр Станіслав з Белзець
Alexandr див. Олександр, польський король
Amor Iohannes de Tharnow див. Амор Йоан з Тарнова, войницький каштелян
Amor Iohannes de Tharnow див. Амор Йоан з Тарнова, краківський каштелян
Anczewski Martinus див. Анчевський Мартин
Andreas a Gorka див. Андрій з Гурки
Andreas a Thanczin див. Андрій з Тенчина
Andreas a Thenczyn див. Андрій з Тенчина
Andreas a Zborow див. Андрій зі Зборова, коронний маршалок
Andreas de Cuthno див. Андрій з Кутна
Andreas de Dambrowicze див. Андрій з Дубровиці
Andreas de Golczewo див. Андрій з Гольшеви
Andreas de Kosczieliecz див. Андрій з Костелець
Andreas de Nisczicze див. Андрій з Ніщиці
Andreas de Oporow див. Андрій з Опорова
Andreas de Schamothuli див. Андрій з Шамотул
Andreas de Schamotuli див. Андрій з Шамотул
Andreas de Somlino див. Андрій з Сомліни
Andreas de Stratyn див. Андрій зі Стратина
Andreas de Zborow див. Андрій із Зборова, коронний мечник
Andreas див. Андрій краківський підкоморій
Andreas ministerialis див. Андрій, возний
Andreas див. Андрій, гнезненський архієпископ і примас
Andreas див. Андрій, львівський архієпископ
Andreasch див. Андреаш, руський староста
Anferin Stanislaum див. Анферін Станіслав
Arciechowski Petrus див. Арцеховський Петро
Armknecht Petrus див. Армкнехт Петро

Attila див. Ракоцій Георгій
Augustus див. Август II, польський король
Baczynski Stanislaus див. Бачинський Станіслав
Bakowski Ioannes Ignatius див. Баковський Йоан Ігнатій
Bal Mathias de Nowotancze див. Баль Матій з Новотанців
Bandlewski Beniak див. Бандлевський Беняк
Barbara див. Барбара, польська королева 137
Batoreus див. Баторій, вармійський єпископ
Bech Matias див. Бех Матій
Belohoscz див. Білогоща
Berestecko див. Берестечко, м.
Bernardinus див. Бернард, львівський архієпископ
Bełzecki Alexandr Stanislaus a Bełzec див. Белзецький Олександр Станіслав з Белзця
Białozor Georgius див. Білозор Георгій
Bieganowski Nicolaus див. Бегановський Микола
Bilinski Ioannes див. Білинський Йоан
Biskupski Adamus de Rudnik див. Біскупський Адам з Рудника
Błoch Petrus de Buczkow див. Блох Петро з Бучкова
Bochothnyczki Ioannes de Oleschnycza див. Бохотницький Йоан з Олешниці
Bonar Ioannes de Balicze див. Бонар Йоан з Баличів
Bonar Severinus de Balicze див. Бонар Северин з Баличів
Bona див. Бона, польська королева
Borek Stanislaus див. Борек Станіслав
Borukowski Ioannes див. Боруковський Йоан
Borzugius див. Боргузій, люблінський войськовий
Branicki Ioannes Clementus a Ruszcza див. Браніцький Йоан Климент з Рущі
Branicki Sebastianus див. Браніцький Себастіян, кам'янецьки єпископ
Branicki Sebastianus див. Браніцький Себастіян, познанський єпископ
Braniczki Sebastianus див. Браніцький Себастіян, познанський єпископ
Braniczki Sebastianus див. Браніцький Себастіян, холмський єпископ
Breza див. Брежа, ваєнський староста
Bruchovice див. Брюховиця, р.
Brun Petrus див. Брун Петро
Brzostowski Cyprianus Paulus див. Бжостовський Кипріян Павло
Brzuchovicza див. Брюховиця, р.
Brzuchowicze див. Брюховичі, с.
Buda див. Буда, м.
Buielski Andreas див. Буєльський Андрій
Busk див. Буськ, м.
Buzenski Hieronymus de Buzenin див. Буженський Єронім
Buzenski Stanislaus див. Буженський Станіслав
Byalagrod див. Білгород, м.
Byelohoscz див. Білогоща
Bykowski Stanislaus див. Биковський Станіслав
Camyenya див. Кам'янець Подільський м.
Capha див. Кафа, м.
Carncowski Ioannes див. Чарнковський Йоан, перемиський єпископ

Carncowsky Ioannes див. Чарнковський Йоан, скарбимирський намісник
Casimirus Antiquus див. Казимир Старий
Casimirus IV див. Казимир IV, польський король
Casimirus Magnus див. Казимир III
Casimirus Tertius див. Казимир III
Chalecki Demetrius de Chalcze див. Халецький Димитрій з Хальчого
Chlewiczki Simon див. Хлевицький Симон
Chmyeleczki Dobeslaus див. Хмелецький Добеслав
Chodkiewicz Alexandr див. Ходкевич Олександр
Chodkiewicz Ioannes in Sklow et Biechow див. Ходкевич Йоан зі Шклова і Бихова
Choienski Ioannes див. Хоєнський Йоан, краківський архідиякон
Choienski Ioannes див. Хоєнський Йоан, перемиський єпископ
Chotek Iohannes Rudolph див. Хотек Йоан Рудольф
Choyenski Ioannes див. Хоєнський Йоан, краківський каштелян
Chrapowicki Ioannes див. Храповицький Йоан
Christoferus de Schidlowiecz див. Криштоф (Христофор) з Шидловець
Christophorus de Schidlowiecz див. Криштоф (Христофор) з Шидловець
Christoporski Ioannes de Christoporzicze див. Христофорський Йоан з Христофоричів
Cieciszowski Casimirus див. Цецишовський Казимир
Clementus de Lowczow див. Клемент з Ловчова
Clementus de Moskorzow див. Клемент з Москожова
Cmita Petrus comes a Wisnicze (Wissnicze, Wisznicze, Visnicze) див. Кміта Петро з Вишніча
Cola Paulus de Dalieiow див. Кола Павло з Даліїва
Conarski Georgius див. Конарський Георгій, калішський староста
Conarski Georgius див. Конарський Георгій, межирицький каштелян
Constantinowicz Constantinus, dux de Ostrog див. Острозький Констянтин
Cotwicz Augustin див. Котвич Августин
Cracovia див. Краків, м.
Craiser Stanislaus див. Kraiser Stanislaus
Crasinski Albertus див. Красінський Альберт
Crasinski Franciscus див. Красінський Франціск
Crassinski Franciscus див. Красінський Франціск
Crassowski Paulus див. Красовський Павло
Creslaus de Kurozwanki див. Креслав з Курозванк
Creslaus див. Креслай, влоцлавський єпископ
Criski Stanislaus de Drobinn див. Криський Станіслав з Дробнина
Cristin de Ostrow див. Кристин з Острова
Cromer Martinus див. Кромер Мартин
Crothkowski Andreas див. Кротковський Андрій
Crowyczszky Iohannes див. Кровицький Йоан

Crupski Georgius de Orchow див. Крупський Георгій з Орхова, львівський каштелян
Crupski Georgius див. Крупський Георгій, белзький каштелян
Crupsky Georgius de Orchow див. Крупський Георгій з Орхова, холмський староста
Crzączowski Thoma див. Кшончовський Тома
Crziczky Andreas див. Крицький Андрій
Cyboni Christophorus див. Цибоні Криштоф
Czarniecki Stephanus a Czarncza див. Чарнецький Стефан з Чарнця
Czarnkowski Andreas див. Чарнковський Андрій, гнезненський намісник
Czarnkowski Andreas див. Чарнковський Андрій, краківський і влоцлавський схоластик
Czarnkowski Andreas див. Чарнковський Андрій, познанський єпископ елект
Czarnkowski Petrus див. Чарнковський Петро
Czartoryensi Casimirus Florianus див. Чарторийський Казимир Флоріан, князь на Клевані
Czema Achacius див. Чема Ахацій
Czikowski Ioannes див. Чіковський Йоан
Czikowski Nicolaus див. Чіковський Микола, сандецький і саноцький староста
Czikowski Nicolaus див. Чіковський Микола, стольник королівського двору
Czikowski Stanislaus de Woislawicze див. Чіковський Станіслав з Войславич
Czolek Stanislaus див. Цьолек Станіслав
Czrankowski Petrus див. Чранковський Петро
Czyż Hilarius див. Чиж Гілярій
Czykowski Nicolaus див. Чіковський Микола, сандецький і сяноцький староста
Dambienski Valentinus див. Дембінський Валентин, референдарій королівського двору
Dambinski Valentinus див. Дембінський Валентин з Дембіни
Dąmbyensky Valentinus див. Дембінський Валентин з Дембіни
Dantisco Ioannes див. Дантиско Йоан
David Rutenus див. Давид Русин
Debicki Martinus див. Дембіцький Мартин
Debinski Petrus див. Дембінський Петро
Dembiemski Valentinus див. Дембінський Валентин, референдарій королівського двору
Dembienski Erasmus див. Дембінський Еразм
Dembienski Valentinus de Dembiany див. Дембінський Валентин з Дембини
Dembienski Valentinus див. Дембінський Валентин, бечський каштелян
Dembienski Valentinus див. Дембінський Валентин, референдарій королівського двору
Dembinski Valentinus de Dembiany див. Дембінський Валентин з Дембини
Dembowski Andreas див. Дембовський Андрій
Demetrius Ioannes див. Димитрій Йоан
Denhoff Theodorus див. Денгоф Теодор

Derschnyak Nicolaus див. Дершняк Микола
Derslaus de Rithwani див. Дерслав з Ритван
Dersznyak Nicolaus див Дершняк Микола
Despot Gregor див. Деспот Грегор
Dimitrius див. Димитрій, підскарбій
Dobislaus див. Добислав, віслицький каштелян
Dobrzestan див. Добристан, м.
Dobrzikowski Ioannes див. Добриковський Йоан
Domarath de Kobiliani див. Домарат з Кобилян
Domaszowski Stanislaus Widlica див. Домашовський Відлиця Станіслав
Donyn див. Донин, апостольський протонотарій, краківський декан,
Dowgałło Ioannes Zawisza див. Довгялло Йоан Завіша,
Droiewski Ioannes див. Дроєвський Йоан
Droiowski Ioannes див. Дроєвський Йоан
Droyewski Ioannes див. Дроєвський Йоан
Dubrawski Franciscus див. Дубравський Франциск
Duczymiński Ioannes див. Дучимінський Йоан
Dulski Ioannes див. Дульський Йоан
Dziaduski Ioannes див. Дзядуський Йоан
Dzialinski Nicolaus див. Дзялинський Микола
Dzialinski Stanislaus див. Дзялинський Станіслав
Dziergowski Ioannes de Pawlowo див. Дзєрговський Йоан з Павлово
Dzierzgowski Ioannes див. Дзєрговський Йоан
Dzierzgowski Nicolaus див. Дзєрговський Микола
Elisabetha див. Елізабета, королева
Erasmus de Kretkow (Krethkow) див. Еразм з Креткова
Erasmus див. Еразм, плоцький архієпископ
Evarist Ioannes a Bełzec Bełzecki див. Йоан див. Белзецький Еварист Йоан
Felix de Srzensko див. Фелікс з Сренська
Felix Ioannes de Tarnow див. Фелікс Йоан з Тарнова, краківський воєвода
Felix Iohannes de Tharnow див. Фелікс Йоан з Тарнова, вислицький каштелян
Firlei Ioannes de Dambrowicza див. Фірлей Йоан з Домбровиці
Firley Nicolaus de Dambrovicza див. Фірлей Микола з Домбровиці
Florencia див. Флоренція, м.
Florianus див. Флоріан, ленчинський намісник
Frederic див. Фредерік
Fredro Andreas Maximilianus див. Фредро Андрій Максиміліан
Fredro Iacobus Maximilianus див. Фредро Якоб Максиміліан
Fredrosky Iacobus Maximillianus див. Фредровський Якоб Максиміліан
Fyrley Nicolaus de Dambrovicza див. Фірлей Микола з Домбровиці
Gadomski Albertus див. Гадомський Альберт
Gadowski Bartholomeus див. Гадомський Бартоломей
Galizien див. Галичина
Galczinski Ioannes див. Гальчинський Йоан
Gamrath Ioannes див. Гамрат Йоан

Gamrath Petrus див. Гамрат Петро
Ganshern Ioannes див. Гансгерн Йоан
Gardzina Nicolaus de Ludbrancz див. Гардзина Микола з Любранча
Geblern, von Tobias Phillipp див. Геблерн, фон Тобіаш Філіп
Gelasinus Nicolaus див. Геласин Микола
Gembicki Ioannes див. Гембіцький Йоан
Gembicki Laurentius див. Гембіцький Лаврентій
Gembicki Petrus див. Гембіцький Петро
Georgius див. Георгій, кардинал і пресвітер костелу св. Сикста
Gizycki Chrisostomus див. Гіжицький Хризостом
Gnewossius de Dalovicz див. Гнєвош з Дальович
Gnewossius de Dalyewycze див. Гневозій з Далевич
Gninski Ioannes див. Гнінський Йоан
Gnoienski Christophori див. Гноєнський Христофор
Gociowski Thoma див. Гоцьовський Тома
Gomolinski Stanislaus див. Гомолінський Станіслав
Gorecki Mathias див. Горецький Матій
Goreczki Stanislaus див. Горецький Станіслав
Gorski Albertus див. Горський Альберт
Gorski Ioannes див. Горський Йоан
Gorsky Petrus див. Горський Петро
Goslicki Laurentius див. Гослицький Лаврентій
Gosliczki Laurentius див. Гослицький Лаврентій
Gostomski Anzelmus див. Гостомський Анзельм
Gostomski Hieronimus de Lezenicze див. Гостомський Єронім з Леженич
Grabia Nicolaus див. Грабя Микола
Greacia див. Греція
Gregorius de Ludbrancz див. Григорій з Людбранч
Gregorius Stecher див. Стехер Григорій
Gregorius див. Георгій, львівський архієпископ
Grosveyer Marcinus див. Гросвеєр Мартин
Grudziński Carolus див. Грудзінський Кароль
Grusczinski Iohannes див. Грущинський Йоан
Grygorowicz Michael див. Григорович Михайло
Gualterutius Thomas див. Гуальтерут Тома
Gumprecht Petrus див. Гумпрехт Петро
Habrek Andreas див. Габрек Андрій
Halicz див. Галич, м.
Hanel Martinus див. Ганель Мартин
Hanico див. Ганик, підчаший
Hankiewicz Stephanus див. Ганкевич Стефан
Hedviga див. Ядвіга, польська королева
Henricus див. Генріх, польський король
Herbort Ioannes de Fulstin див. Гербурт Йоан з Фульштина
Herbort Stanislaus de Fulstin див. Гербурт Станіслав з Фульштина
Herburth Nicolaus de Fulsthin див. Гербурт Микола з Фульштина
Hieronimus comes a Rozdrazow див. Єронім з Роздразова
Hieronymus de Buzenin див. Єронім

з Бужена
Hieronymus de Sieniawa див. Єронім з Синяви
Hinek Ioannes de Vnyenye див. Гінек Йоан з Унена
Hlebowicz Georgius Carolus див. Глібович Георгій Кароль
Hlebowicz див. Глібович, жмудський генеральний староста
Hosius Stanislaus див. Гозій Станіслав
Howel Michał Augustynus див. Говель Михайло Августин
Hriczko de Pomorzani див. Грицько з Поморян
Hriczko див. Грицько з Поморян
Hungaria див. Угорщина
Hungarie regnum див. Угорське королівство
Iabłonowski див. Яблоновський, писар Нурської землі
Iacobus de Buczacz див. Якоб з Бучача, плоцький єпископ
Iacobus de Buczacz див. Якоб з Бучача, холмський єпископ
Iacobus de Dambno див. Якоб з Дамбна
Iacobus de Przeramb див. Якоб з Пшерамб
Iacobus de Schidlowiecz (Schidlovyecz, Schidloviecz) див. Якоб з Шидловець
Iacobus de Siekluka (Syecluka) див. Якоб з Секлюки
Iacussius de Medzwedz див. Якусь з Медведя
Ianusius de Kosczielecz див. Януш з Костелиць
Ianusius dux Ostrogiae див. Острозький Януш
Ianusius dux Zbarassiae див. Збаразький Януш
Iarand Ioannes de Brudzow див. Яранд Йоан з Брудзеви
Iarand Nicolaus de Brudzewo (Brudzow) див. Яранд Микола з Брудзеви
Iarandt Ioannes de Brudzewo див. Яранд Йоан з Брудзеви
Iaroczki Stanislaus див. Яроцький Станіслав
Iaromierka див. Яромирка с.
Iaroslav de Lassko див. Ярослав з Ласко, ленчицький воєвода
Iaroslav de Lassko див. Ярослав з Ласко, сєрадзький воєвода
Iarund Nicolaus de Brudzewo (Brudzow) див. Яранд Микола з Брудзеви
Iaskmaniczki Stanislaus див. Яшкманицький Станіслав
Iaslowiecki Georgius de Buczacz див. Язловецький Георгій з Бучача
Iazlowiecki Nicolaus див. Язловецький Микола
Iemielina див. Ямельня, с.
Iezowski Georgius див. Єжовський Георгій
Ilowski Andreas див. Іловський Андрій
Indicki Valerianus Stanislaus див. Індицький Валер'ян Станіслав
Ioannes a Cosczieliecz див. Йоан з Костелич
Ioannes a Gologori див. Йоан з Гологір
Ioannes a Pieskowa Skała див. Йоан з Піскової Скали
Ioannes a Tanczyn див. Йоан з Тенчина, маршалок королівського двору
Ioannes a Tarnow див. Йоан з Тарнова, краківський каштелян
Ioannes a Tenczin (Thenczyn) див. Йоан з Тенчина, войницький, люблінський і парчовський

каштелян і староста
Ioannes a Thanczyn див. Йоан з Тенчина, сандомирський і белзький воєвода
Ioannes a Tharnow (Tarnow) див. Йоан з Тарнова, краківський каштелян
Ioannes Albertus див. Ян Ольбрахт, польський король
Ioannes Casimirus див. Ян Казимир, польський король
Ioannes Casimirus a Krasne Krasiński див. Красінський Йоан Казимир з Красного
Ioannes comes de Tharnow див. Йоан з Тарнова, руський воєвода
Ioannes de Balicze (Balycze) див. Йоан з Баличів
Iohannes de Brzesze див. Йоан з Бжезє
Ioannes de Coscielecz див. Йоан з Костелич, іновроцлавський воєвода
Ioannes de Crotosin див. Йоан з Кротошина
Ioannes de Dambrowicza див. Йоан з Домбровиці
Ioannes de Koscielecz див. Йоан з Костелич, ленчицький воєвода
Ioannes de Krotoszyn див. Йоан з Кротошина
Ioannes de Lassko див. Йоан з Ласко, гнезненський архієпископ
Ioannes de Lassko див. Йоан з Ласко, канцлер
Ioannes de Leszno див. Йоан з Лешна
Ioannes de Mielecz див. Йоан з Мелича
Ioannes de Ociessino (Ocziessino, Ocziessyno, Oczieschino) див. Оцеський Йоан, коронний канцлер
Ioannes de Przeramb див. Йоан з Пшерамб, коронний віце-канцлер
Ioannes de Przeramb див. Йоан з Пшерамб, сєрадзький каштелян
Ioannes de Sluszewo див. Йоан зі Служева
Ioannes de Tanczin див. Йоан з Тенчина, люблінський каштелян
Ioannes de Tarnow див. Йоан з Тарнова, руський і сандомирський воєвода
Ioannes de Thanczyn (Thenczyn) див. Йоан з Тенчина, сандомирський і холмський воєвода
Ioannes de Tharnow (Tarnow) див. Йоан з Тарнова, краківський каштелян
Ioannes de Tharnow див. Йоан з Тарнова, войницький каштелян
Ioannes de Tomicze див. Йоан з Томича, гнезненський каштелян
Ioannes de Vyeczwona див. Йоан з Вечвони
Ioannes de Wolia див. Йоан з Волі
Ioannes III див. Ян III, польський король
Ioannes Iordan de Zakliczin див. Йоан Йордан з Заклічина
Ioannes Sigismundus див. Йоан Сигізмунд
Ioannes див. Йоан, краківський архієпископ
Ioannes див. Йоан, познанський архієпископ
Iohannes de Buczacz див. Йоан з Бучача, подільський воєвода
Iohannes de Camenecz див. Йоан з Кам'янця, белзький староста
Iohannes de Coneczpole див. Йоан з Конецполя
Iohannes de Coszczieliecz (Coszczieliecz) див. Йоан з Костелича,

іновроцлавський воєвода
Iohannes de Czarnkow див. Йоан з Чарнкова
Iohannes de Knychnycze див. Йоан з Книгнича
Iohannes de Kretkow див. Йоан з Креткова
Iohannes de Lasko див. Йоан з Ласко, влоцлавський декан
Iohannes de Sczekoczin див. Йоан з Щекоцина
Iohannes de Sprowa див. Йоан зі Спрови
Iohannes de Tarnow див. Йоан з Тарнова, сандомирський воєвода
Iohannes de Thanczin див. Йоан з Тенчина, краківський каштелян
Iohannes de Tharnow див. Йоан з Тарнова
Iohannes de Tharnow див. Йоан з Тарнова, краківський хорунжий
Iohannes див. Йоан, бучацький пан
Iohannes див. Йоан, вроцлавський єпископ
Iohannes див. Йоан, гнезненський намісник і руський канцлер
Iohannes див. Йоан, краківський декан
Iohannes див. Йоан, краківський єпископ
Iohannes див. Йоан, краківський каштелян
Iohannes див. Йоан, львівський архієпископ
Iohannes див. Йоан, перемиський єпископ
Iohannes див. Йоан, сандомирський воєвода
Iohannes див. Йоан, холмський єпископ
Iordan Nicolaus de Zakliczyn див. Йордан Микола з Заклічина, віслицький каштелян
Iozephowicz Alexandr див. Йозефович Олександр
Iwanischowicz Thoros див. Іванишович Торос
Izdbienski Benedicto див. Іздбенський Бенедикт
Izdbienski Martinus de Rusiecz див. Іздбенський Мартин з Русця
Jacuschio de Medzwedz див. Якусь з Медведя
Jarecki Stanislaus див. Ярецький Станіслав
Jarecki Stanislaus див. Ярецький Станіслав
Kadzidłowski Albertus див. Кадзідловський Альберт
Karczewski Stanislaus див. Карчевський Станіслав
Karncowski Stanislaus див. Карнковський Станіслав
Karnkowski Martinus див. Карнковський Мартин
Karnkowski Stanislaus див. Карнковський Станіслав
Kasimirus III див. Казимир III
Kasimirus IV див. Казимир IV
Kazimirus antiquus див. Казимир III
Kaszuba Antonius див. Кашуба Антоній
Kawiecki Christophorus див. Кавецький Криштоф
Kazimirus див. Казимир, польський король
Kelcz див. Кельч, намісник костелу св. Марії в Кракові
Kiska Nicolaus de Cziechanowicz див. Кішка Микола з Цєхановця
Kitnowski Adriano див. Кітновський Адріан
Klodzinski Mathias див. Клодзинський Матій
Kmitha Petrus a Wisnicze (Vyssnicze)

див. Кміта Петро з Вишніча, коронний маршалок
Kmitha Petrus a Wisnicze (Vyssnicze) див. Кміта Петро з Вишніча, краківський воєвода
Kmitha Stanislaus de Visnicze (Wissnicze) див. Кміта Станіслав з Вишніча, белзьський воєвода
Kmytha Dobeslaus de Wysznycze див. Кмита Добислав з Вишніча
Kmytha Petrus Sobyensky de Vysznycze див. Кміта Петро Собенський з Вишніча
Kolomygya див. Коломия, м.
Konarski Adamus див. Конарський Адам
Konarski Georgius див. Конарський Георгій
Kopinski Albertus див. Копінський Альберт
Koreczki Roch див. Корецький Рох
Koritko Bartholomaeus див. Коритко Бартоломей
Kormanecky Albertus див. Корманецький Альберт
Korybuth Demetrius Ianusius dux in Wisniowiec et Zbaraż див. Вишневецький Корибут Димитрій Януш, князь на Вишнівці і Збаражі
Kos Ioannes див. Кос Йоан
Kos Adamus див. Кос Адам
Koscieleczki Lucas див. Костелецький Лука
Koscielieczki Ioannes див. Костелецький Йоан
Kosczieleczki Stanislaus див. Костелецький Станіслав
Koss Adamus див. Кос Адам
Koss Ioannes див. Кос Йоан
Kossowski Laurentius див. Коссовський Лаврентій
Kostka Ioannes de Stangenberg див. Костка Йоан зі Стернберка
Koszuttski Paulus див. Кошуцький Павло
Kothficz Augustinus див. Котвіч Августин
Kothphicz Augustinus див. Котвіч Августин
Kothwicz Augustinus див. Котвіч Августин
Kotowicz Adamus див. Котович Адам
Kotowicz див. Котович, віленський канонік
Kotowski Casimirus див. Котовський Казимир
Kozicze див. Кожичі
Kozminski Petrus див. Козмінський Петро
Kozuchowski Stanislaus див. Кожуховський Станіслав
Kraiser Stanislaum див. Крайзер Станіслав
Krakow див. Краків, м.
Krasicki Stanislaus див. Красіцький Станіслав
Krasinski Iacobus див. Красінський Якоб
Krasinski Stanislaus див. Красінський Станіслав
Krassowski див. Красовський
Krechowskie lassy див. Крехівські ліси
Kreßel, von Franz Karl див. Крессель, фон Франц Карл
Kriski Stanislaus див. Криський Станіслав
Kristoporski Ioannes див. Криштофорський Йоан
Krolikowski Ioannes див. Кроліковський Йоан
Krynenses silvae див. Криницькі королівські ліси
Krzepicensis див. Крепіце
Krzykowsky Stiborio див. Криковський Сціборій

Kulparkow див. Кульпарків, с.
Kupinski Albertus див. Копінський Альберт
Kusnenses silvae див. Кусницькі королівські ліси
Kylia див. Кілія, м.
Lacki Theodorus див. Ляцький Теодор
Ladislaus Opoliensis див. Владислав Опольський, король
Lanczki Mathias див. Лянцький Матій
Lanczkorunski Christoforus de Brzezie див. Лянцкоронський Криштоф з Бжезє
Laski Stanislaus див. Ляський Станіслав
Laskowski Albrycht див. Лясковський Альбрихт
Lasky Nicolaus див. Ляський Микола
Lasocki Adrianus див. Лясоцький Адріан
Lasoczki Nicolaus див. Ласоцький Микола
Latalski Georgius див. Лятальський Георгій
Latalski Ianusius див. Лятальський Януш, іновроцлавський староста
Latalski Ioannes див. Лятальський Йоан, гнезненський намісник
Latalski Ioannes див. Лятальський Йоан, познанський єпископ 89
Latalsky Ianusius див. Лятальський Януш, гнезненський каштелян
Lathalski Ianusius див. Лятальський Януш, познанський воєвода
Lathalski Ioannes див. Лятальський Йоан, гнезненський архієпископ
Lathalski Ioannes див. Лятальський Йоан, гнезненський намісник
Laurencius de Hederwara див. Лаврентій з Гедервара
Laurentio de Myedzileski (Myedzilessye) див. Медзелевський Лаврентій
Lawski Stanislaus a Stregoczin див. Лавський Станіслав з Стрегочина
Lelow див. Лельов
Lemberger Kreis див. Львівський округ
Lenkinski Nicodem див. Ленкінський Никодим
Leonardus див. Леонард, кам'янецький єпископ
Leopoliensis distriktus див. Львівський повіт
Leopolldus a Kollowrat, (Kolowrat) див. Леопольд з Коловрату
Lesczinski Andreas de Lesno див. Лещинський Андрій з Лешна
Lesczynski Jakub див. Лещинський Якоб
Lesczynski Raphael див. Лещинський Рафал
Lesniowolski Ioannes de Obory див. Лесньовський Йоан з Обори
Lesnyowski Nicolaus див. Лесньовський Микола
Lezynski Toma (Thoma) див. Лежинський Тома, холмський єпископ
Leżyński Nicolaus див. Лежинський Микола
Liassoczki Iacobus див. Лясоцький Якоб
Liatalski Georgius див. Лятальський Георгій
Liatalski Ianusius de Labischyn див. Лятальський Януш з Лабішина
Liathalski Ianusssio див. Лятальський Януш

Liduchowski Stephanus див. Лідуховський Стефан
Liesczinski Raphael див. Лещинський Рафал
Liganza Iohannes див. Ліганза Йоан
Ligasa Stanislaus див. Лігаса Станіслав
Ligienza Nicolaus de Bobrek див. Лігенза Микола з Бобрка
Lipski Ioannes див. Ліпський Йоан
Lipski Stanislaus a Lipie див. Ліпський Станіслав з Липи
Lodomerien див. Володимирія
Lodovicus див. Людовік, польський і угорський король
Lublyn див. Люблин, м.
Lubomirski Georgius comes in Wisnicz див. Любомирський Георгій, князь на Вишнічу
Lubowicki Ioannes Franciscus див. Любовицький Йоан Франциск
Lubowicki Vladislao див. Любовицький Владислав
Lubowidzki Albertus див. Любовицький Альберт
Lubowiecki див. Любовецький, коронний маршалок
Lucas de Gorca див. Лука з Гурки, познанський каштелян
Lucas de Gorka див. Лука з Гурки, воєвода
Lucas de Gorka див. Лука з Гурки, вроцлавський єпископ
Lucas de Gorka див. Лука з Гурки, куявський єпископ
Lucas див. Лука, вармінський єпископ
Ludovicus alias Loysz див. Людовік, польський й угорський король
Ludovicus I див. Людовік
Luthkonis Iohannes de Brzesze див. Лютко Йоан з Бжежа
Luthomierski Ioannes див. Лютомирський Йоан
Luthomirski Ioannes див. Лютомирський Йоан
Lutomirski Baltasarus див. Лютомирський Бальтазар
Lwowska ziemia див. Львівська земля
Lyssakowski Nicolaus див. Лисаковський Микола
Łącki див. Лонцький, великий литовський маршалок
Małachowski Ioannes див. Малаховський Йоан
Macieiowski Bernardus див. Мацєйовський Бернард, луцький єпископ
Macieiowski Bernardus див. Мацєйовський Бернард, люблінський каштелян
Macieiowski Nicolaus див. Мацєйовський Микола
Macieiowski Samuel див. Мацєйовський Самуель, канцлер
Macieiowski Stanislaus див. Мацєйовський Станіслав, коронний маршалок
Maczieiowski Bernardus див. Мацєйовський Бернард, люблінський каштелян
Maczieiowski Samuel див. Мацєйовський Самуель, канцлер
Maczieiowski Stanislaus див. Мацєйовський Станіслав, коронний маршалок
Madalinski Bonaventura див. Мадалінський Бонавентура
Madalinski Martinus див. Мадалінський Мартин
Mariophilus v. Lisserr (Lißner) див. Маріофілус фон Ліссер (Лісснер)
Martinus de Wolia див. Мартин з Волі

Mathias de Drzevicza див. Матій з Древича, віце-канцлер
Mathias de Drzewycza (Drzewicza) див. Матій з Древича, вроцлавський єпископ
Mathias dictus Maczuda див. Матій, званий Мачуда
Mathias див. Матій, перемиський єпископ
Mathias див. Матій, холмський єпископ
Mathias див. Матій, холмський єпископ
Mazowita Ieszco див. Мазовіта Єшко
Merboth de Ssyrawa див. Мербут із Жирави
Miaskowski Andreas див. М'ясковський Андрій
Miastkowski Albertus див. М'ястковський Альберт
Miastkowski Andreas див. М'ясковський Андрій
Michael de Bogumilowice див. Михайло з Богумилович
Michael de Buczacz див, Михайло з Бучача
Michael de Czyszow див. Михайло з Чишова
Michael див. Михайло Корибут, польський король
Michałowski Ignatius див. Михайловський Ігнатій
Mieleczki Sebastianus див. Мєлецький Себастіян
Mielieczky Ioannes див. Мєлецький Йоан
Mierzwicki lassy див. Мервицькі ліси
Minski Stanislaus див. Мінський Станіслав
Mircha див. Мірча, трансильванський воєвода
Mischcowsky Petrus de Mirow див. Мишковський Петро з Мирова, ленчицький воєвода
Mischkowski Petrus див. Мишковський Петро, розпшенський каштелян
Mischkowsky Nicolaus див. Мишковський Микола, краківський стольник
Miskowski Laurentius див. Мишковський Лаврентій, сандецький воєвода
Miskowski Nicolaus de Mirow див. Мишковський Микола з Мирова, радомський каштелян
Miskowski Petrus див. Мишковський Петро, королівський секретар
Miskowski Petrus див. Мишковський Петро, віце-канцлер
Miskowski Petrus див. Мишковський Петро, плоцький єпископ
Miskowski Petrus див. Мишковський Петро, розпшенський каштелян
Misskowski Petrus de Mirow див. Мишковський Петро з Мирова, ленчицький воєвода
Mleczko Albertus див. Млечко Альберт
Mnischek Nicolaus див. Мнішек Микола, підскарбій
Mniszek Georgius de Magna Konczyce див. Мнішек Георгій з Великих Куньчиців, сандомирський воєвода
Mniszek Nicolaus de Magna Kunczicze див. Мнішек Микола з Великих Куньчиців, королівський постельничий
Mniszek Stanislawus Bonifacy див. Мнішек Станіслав Боніфацій
Moldavia terra див. Модавія (Молдавська земля)
Moldavia див. Модавія (Молдавська земля)
Moravia див. Моравія

Morsztyn Andreas див. Морштин Андрій
Mortski Ludovicus див. Мортський Людовік
Moschorum tyran див. Михайло Романов, "московський тиран"
Moscicki Ioannem див. Мосціцький Йоан
Mosticio de Stanschow див. Мостицій зі Станшова
Muzylo Michael de Buczacz див. Мужило Михайло з Бучача
Myschkowski Nicolaus див. Мишковський Микола, краківський стольник
Myshcowski Georgius див. Мишковський Георгій, краківський архідиякон
Myskowski Nicolaus див. Мишковський Микола, крайчий королівського столу
Myslowski Nicolaus див. Мисловський Микола
Mysskowsky Petrus див. Мишковський Петро, ленчицький воєвода
Myssopad Nicolaus див. Мисопад Микола
Myszkowski Petrus див. Мишковський Петро, віце-канцлер
Myszkowski Stanislaus див. Мишковський Станіслав, сандомирський каштелян
Nadarzinski Valentinus див. Надаринський Валентин
Naruszewicz Nicolaus див. Нарушевич Микола, великий литовський підскарбій
Naruszewicz Nicolaus див. Нарушевич Микола, жмудський каштелян
Naruszowic Alexandr див. Нарушевич Олександр
Nawogio de Lancawa див. Навогій з Ланкави
Nicolaus de Bartniky див. Микола з Бартників
Nicolaus de Brudzewo див. Микола з Брудзеви
Nicolaus de Brzeze див. Микола зі Бжезє
Nicolaus de Camyenyecz див. Микола з Кам'янця, сандомирський воєвода
Nicolaus de Chodziecz див. Микола з Ходеча
Nicolaus de Cosczielecz див. Микола з Костелича, калішський воєвода
Nicolaus de Cosczyelecz див. Микола з Костелича, брестський воєвода
Nicolaus de Cretkow див. Микола з Креткова
Nicolaus de Cryczko див. Микола з Крички
Nicolaus de Curow див. Микола з Курова
Nicolaus de Curozvyaky див. Микола з Курозван
Nicolaus de Dambrowicza (Dambrowycza) див. Микола з Домбровиці, краківський каштелян
Nicolaus de Gologori див. Микола з Гологір
Nicolaus de Kamyenyec див. Микола з Кам'янця, краківський воєвода
Nicolaus de Kryczko див. Микола з Крички
Nicolaus de Mieliecz див. Микола з Мелича
Nicolaus de Myelecz див. Микола з Мелича
Nicolaus de Nisczicze див. Микола з Ніщиців
Nicolaus de Pilca див. Микола з

Пільчі
Nicolaus de Radomino див. Микола з Радомина
Nicolaus de Radzicow див. Микола з Радичова
Nicolaus de Schidlowiecz див. Микола з Шидлович, сандомирський каштелян
Nicolaus de Schidlowyecz див. Микола з Шидлович, сандомирський каштелян
Nicolaus de Schydlowiecz див. Микола з Шидлович, радомський каштелян
Nicolaus de Sidlowiecz див. Микола з Шидлович, сандомирський каштелян
Nicolaus de Strzezow див. Микола з Стрижова
Nicolaus de Szieniawa див. Микола з Синяви
Nicolaus de Thanczin див. Микола з Тенчина
Nicolaus de Thluchow див. Микола з Тлухова
Nicolaus de Volia (Wolia, Wolya) див. Микола з Волі, сандомирський каштелян
Nicolaus de Zakrzew див. Микола із Закшева
Nicolaus in Prażmow Prażmowski див. Пражмовський Микола з Пражмова
Nicolaus Primus див. Микола Перший, перемиський єпископ
Nicolaus див. Микола, вислицький каштелян,
Nicolaus див. Микола, королівський канцлер
Nicolaus див. Микола, холмський єпископ
Nicolaus див. Микола, кам'янецький єпископ
Nieborowski Martinus див. Неборовський Мартин
Niedzwiecz Ioannes див. Недзвеч Йоан
Niemierzyc Stephanus див. Немирич Стефан
Nikolaus de Boguria див. Микола з Богурії
Nisczicki Petrus див. Ніщицький Петро
Noskowski Andreas див. Носковський Андрій, плоцький єпископ
Oborski Martinus de Obory див. Оборський Мартин з Обори, львівський староста
Obrynski Christophorus Antonius див. Обринський Криштоф Антоній
Ocieski Ioannes див. Оцеський Йоан,
Oczicz Stanislaus de Pilcza див. Оцеський Станіслав з Пільча
Oczieski Ioannes див. Оцеський Йоан
Oczieziki Ioannes див. Оцеський Йоан
Odnowski Nicolaus a Fulstin див. Одновський Микола з Фульштина, краківський воєвода
Odnowski Nicolaus de Felstin див. Одновський Микола з Фульштина, перемиський каштелян
Odnowski Nicolaus de Fulstin див. Одновський Микола з Фульштина, сандомирський воєвода
Odolscenses silva див. Одольштинські королівські ліси
Odrowansz Stanislaus de Sprowa див. Одровонж Станіслав зі Спрова
Odrowasch Petrus de Sprowa див. Одровонж Петро зі Спрови
Odrowsch Andreas de Sprowa див. Одровонж Андрій зі Спрови
Odrowsch Stanislaus de Sprowa див.

Одровонж Станіслав зі Спрови
Olesnycky Stanislaus див. Олесницький Станіслав
Olszewski Andreas див. Ольшовський Андрій
Olszowski Andreas див. Ольшовський Андрій
Opacki Albertus див. Опацький Альберт
Opalenski Ioannes див. Опаленський Йоан, познанський хорунжий
Opalenski Petrus див. Опаленський Петро, гнезненський каштелян
Opalienski Petrus див. Опаленський Петро, гнезненський каштелян
Opalinski Andreas de Buni див. Опалінський Андрій з Буні
Opalinski Ioannes див. Опалінський Йоан, одолянський староста
Opalinski Lucas de Bnin див. Опалінський Лука з Бнина
Opalinski Petrus de Bnin див. Опалінський Петро з Бнина
Opalyenski Petrus див. Опалінський Петро, гнезненський каштелян
Opocki Petrus див. Опоцький Петро
Orchowski Florianus див. Орховський Флоріан
Orzessek Ioannes див. Ожешек Йоан
Osolinski Hieronimus див. Оссолінський Єронім
Ossowski Stanislaus див. Оссовський Станіслав, королівський референдарій
Ostrogiae Constantinus див. Острозький Констянтин
Oszowski Stanislaus див. Оссовський Станіслав, сандомирський схоластик
Otha de Chodecz див. Отта з Ходеча
Ozarowski Silvestrus див. Ожаровський Сильвестр
O'Donel Joseph див. О'Донел Йосиф
Pac Christophorus див. Пац Криштоф
Padniewski Philippus див. Падневський Філіп
Pakoslawski Gregorius див. Пакославський Георгій
Parawa Nicolaus de Lubino див. Парава Микола з Любліна
Parcho de Boguria див. Парчо з Богурії
Paris Felix див. Паріс Фелікс
Parysz Hieronimus див. Париш Єронім
Pasco Iohannes de Krzeszow див. Пашка Йоан з Крешова
Paulus de Wolia див. Павло з Волі, віце-канцлер
Paulus a Dzialyn див. Павло з Дзялина
Paulus de Bogumilovice див. Павло з Бугоміловець
Paulus de Chodcza див. Павло з Ходеча
Paulus de Crassow див. Павло з Красова
Paulus de Volia (Wolia) див. Павло з Волі, віце-канцлер
Paulus див. Павло, кам'янецький єпископ
Peregrin de Vangleszin див. Перегрін з Венглешина
Petri Iacobus de Ossowa див. Петрі Яків з Осова
Petrus a Czarnkow див. Петро з Чарнкова
Petrus a Zborow див. Петро з Зборова
Petrus de Branycze див. Петро з Браниці
Petrus de Dambrowicza (Dombrowicza) див. Петро з Домбровиці

Petrus de Falkow див. Петро з Фалькова
Petrus de Gamratis див. Петро з Гамрату
Petrus de Gorinino див. Петро з Горинина
Petrus de Nyemiglow див. Петро з Немиглова
Petrus de Opalenicza див. Опаленський Петро, лондський каштелян
Petrus de Opalenycze (Opalenyca) див. Опаленський Петро, гнезненський каштелян
Petrus de Ossa Ozga див. Петро з Осси Ожга
Petrus de Schamothuli див. Петро з Шамотул
Petrus de Schidloviecz див. Петро з Шидловець
Petrus de Sczekoczin див. Петро з Щекочина
Petrus de Sluzewo (Sluszewo, Sluzow) див. Петро зі Служеви
Petrus de Sprowa див. Петро зі Спрова
Petrus de Wroczymovicze (Wroczimovicze) див. Петро з Врочимовичів
Petrus див. Петро, гнезненський архієпископ
Petrus див. Петро, краківський войський
Petrus див. Петро, віце-канцлер
Petrus див. Петро, краківський єпископ
Petrus див. Петро, львівський архієпископ
Petrus див. Томицький Петро з Томича, краківський і познанський єпископ
Philippus de Thrciana див. Філіп з Трчани, равський староста
Piaseczenski Stephanus див. П'ясеченський Стефан
Pieniażek Ioannes див. Пеняжек Йоан
Pilchowski Adamus див. Пільховський Адам
Pinnoccius Hieronymus див. Піноцці Єронім
Pinocci Hieronymus див. Піноцці Єронім
Podlodowski Georgius див. Подльодовський Георгій
Podolia див. Поділля, Подільська земля
Podolski Lucas див. Подільський Лука
Poltheff див. Полтва, р.
Polthew див. Полтва, р.
Polthwa див. Полтва, р.
Potocki Andreas a Potok див. Потоцький Андрій на Потоці
Potocki Christophorus див. Потоцький Криштоф
Potocki Stanislaus a Potok in Podhayce див. Потоцький Станіслав з Потоку на Підгайцях
Potrykowski Valerianus див. Потриковський Валер'ян
Potulicki Petrus див. Потулицький Петро
Pracki Stephanus див. Працький Стефан
Prandota de Trcziana (Trczyana) див. Прандота з Трчини
Prazmowski Gabrielus a Prazmow див. Пражмовський Габріель з Пражмова
Prazmowski Samuel a Prazmow див. Пражмовський Самуель з Пражмова
Prażmowski Samuel див. Пражмовський Микола
Predborius de Coneczpole див. Предборій з Конецполя
Prussia див. Пруссія
Przeczlawski Andreas див. Прецлав-

ський Андрій
Przeczslaus de Chmelow див. Прецлав з Хмельова
Przerambsky Ioannes див. Пшерембський Йоан, віце-канцлер
Przerembski Ioannes див. Пшерембський Йоан, віце-канцлер
Przerembski Ioannes див. Пшерембський Йоан, плоцький і крусвицький канонік
Przerembski Petrus див. Пшерембський Петро, краківський канонік
Przerembsky Ioannes див. Пшерембський Йоан, віце-канлер
Przerempski Andreas див. Пшерембський Андрій
Przerempski Ioannes див. Пжерембський Йоан, холмський єпископ
Przerempski Ioannes див. Пшерембський Йоан, віце-канцлер
Przesow див. Пришів, м.
Przyiemski Andreas див. Пшиємський Андрій
Pstrokonski Spytko див. Пстроконський Спитко
Pstrokowski Matias див. Пстроконський Матій
Pudwal Herman див. Пудваль Герман
Radivil dux in Olika et Nieswiess див. Радзивіл, князь на Олиці і Несвіжу
Radziwil Michael Casimirus dux in Ołyka et Nieswież див. Радзивіл Михайло Казимир, князь на Олиці і Несвіжу
Radziwil Christoforus Nicolao, dux in Olika et Nieswiesz, comes in Szidlowiecz див. Радзивіл Криштоф Микола, князь на Олиці, Несвіжу та Шидловцях
Radziwil Christopherus dux in Bierze et Dubinski див. Радзивіл Криштоф, князь на Біржах і Дубинках
Radziwil Nicolaus Christophero duce in Olyka et Nieswiesz див. Радзивіл Микола Криштоф, князь на Олиці і Несвіжу
Radziwil Nicolaus dux in Dubniki et Biecze див. Радзивіл Микола, князь на Дубинках і Біржах
Rakoci Georgius див. Ракоці Георгій
Raphael de Iaroslaw див. Рафал з Ярослава
Raphael de Leschno див. Рафал з Лешна, плоцький єпископ
Raphael de Lieschno див. Рафал з Лешна, гнезненський каштелян
Raphael див. Рафаїл, сандомирський підкоморій
Rapschtinski Iohannes de Thanczyn (Tanczyn) див. Рапштинський Йоан з Тенчина
Rapstynski Iohannes de Thanczyn (Tanczyn) див. Рапштинський Йоан з Тенчина
Raymundus Johannes див. Раймунд Йоан
Rey Iohannes див. Рей Йоан
Rey Vladislaus de Nagłowice див. Рей Владислав з Нагловиць
Rokoszowski Iacobus див. Рокоссовський Якоб
Roza Andreas див. Рожа Андрій
Rozycki Jan див. Рожицький Ян
Rudnicki Simon див. Рудницький Симон
Rudzinski див. Рудзинський, черстенський хорунжий
Rupniowski Christophorus див. Рупньовський Криштоф
Ruskie woiewodstwo див. Руське воєводсьво
Russia, див. Русь, Руське князівство

Russiae palatinatus див. Руське воєводство
Russoczki Nicolaus див. Русецький Микола
Saffraniecz Stanislaus de Pieskowa Skala див. Шафранець Станіслав з Піскової Скали, бечський каштелян
Samowski Ioannes див. Самовський Йоан
Samowski Ioannes див. Самовський Йоан
Sandivogius Stanislaus a Czarnkow див. Сендзівой Станіслав з Чарнкова
Sandomiria див. Сандомир, м.
Sapieha Paulus Ioannes див. Сапіга Павло Йоан, віленський воєвода
Sapieha див. Сапіга, великий литовський референдарій
Sapiha Leon див. Сапіга Леон, великий литовський канцлер
Sapiha Paulus див. Сапіга Павло, київський каштелян
Sarnowski Stanislaus див. Сарновський Станіслав
Sarnowski Stanislaus див. Сарновський Станіслав, перемиський єпископ-номінат
Sarnowski Stephanus див. Сарновський Стефан
Sawicki Andreas див. Савіцький Андрій
Sawicki Stanislaus див. Савіцький Станіслав
Sbigneus de Oleschnycza див. Збігнев з Олешниці
Sbigneus див. Збігнев, гнезненський архієпископ
Sbigneus див. Збігнев, краківський єпископ
Sborowski Martinus див. Зборівський Мартин, коронний підчаший
Sborowski Petrus див. Зборівський Петро, малогойський каштелян
Sborowsky Martinus див. Зборівський Мартин, калішський каштелян
Schaffraniecz Petrus див.Шафранич Петро
Schaffranyecz Stanislaus de Pieschkowa Skala див. Шафранець Станіслав з Піскової Скали, коронний підкоморій
Schaffranyecz Petrus de Pieskowa Skala див. Шафранець Петро з Піскової Скали, вислицький каштелян
Schafranyecz Petrus de Pyeschcova skala див. Шафранець Петро з Піскової Скали, вислицький каштелян
Schof Iohannes див. Шоф Йоан
Scholc Jacobus див. Шольц Якоб
Scholc Wolffgang див. Шольц Вольфганг
Scholcz Ioannes див. Шольц Йоан
Scholcz Wolphang див. Шольц Вольфганг
Schulczik Ioannes див. Шульчик Йоан
Scithia див. Кримське ханство (Скіфія)
Scothniczsky Martinus de Boguria див. Скотницький Мартин з Богурії
Sczawinski Paulus див. Щавінський Павло
Sebastianus a Mieliecz див. Себастіян з Мєлець
Seczigniowski Dionysius див. Сечигновський Дионісій
Sichow див. Сихів, с.
Siedlecki Stanislaus див. Сідлецький Станіслав
Sielski Alexandr див. Сельський

Олександр
Sienienski Ioannes de Sienno див. Сененський Йоан з Сенни
Sieninski Ioannes de Gologory див. Сененський Йоан з Гологір
Sierakowski Ioannes de Boguslawicze див. Сєраковський Йоан з Богуславиць, ленчицький воєвода
Sierakowski Stanislaus de Boguslawicze див. Сєраковський Станіслав з Богуславиць, ковальський каштелян
Sigismudus Tertius див. Сигізмунд III, польський король
Sigismundus Augustus Secundus див. Сигізмунд II Август
Sigismundus de Czizow див. Сигізмунд з Чижова
Sigismundus I див. Сигізмунд I, польський король
Simon див. Симон, магістр
Sirakowski Ioannes див. Сєраковський Йоан
Sladkowski Raphael див. Сладковський Рафал
Slanka Nicolaus див. Сланка Микола
Slezia див. Сілезія
Slodzey Pasco див. Злодій Пашко
Sluneczco de Rosbora див. Слонечек з Розбора
Slupeczki Stanislaus див. Слупецький Станіслав
Slupeczsky Ioannes див. Слупецький Йоан
Smerzinski Petrus див. Смежинський Петро
Sobek Stanislaus a Suleyow див. Собек Станіслав з Сулейова
Sobieiuski Albertus de Starozrzeby див. Собеюський Альберт
Soboczki Briccius див. Собоцький Бріджіо
Sobosski Thoma див. Собоцький Тома
Socha Mathias див. Соха Матій
Sokołowski Andrzyi див. Соколовський Андрій
Sokolowski Nicolaus de Wrzancza див. Соколовський Микола з Вранця
Solikowski Ioannes Demetrius див. Соліковський Йоан Димитрій, ленчицький схоластик
Sosoczki Thoma див. Собоцький Тома, ленчицький войський
Soszka Iacobus див. Сошка Якоб
Spiritus s. ecclesia див. Львів
Spiritus s. hospital див. Львів
Spitco Ioannes de Tarnow (Tharnow) див. Спитко з Тарнова, підскарбій
Spitco Iordan de Zakliczin див. Спитко Йордан з Заклічина, підскарбій
Spithco Ioannes de Tarnow (Tharnow) див. Спитко Йоан з Тарнова, підскарбій
Spithco Ioannes de Tharnow див. Спитко Йоан з Тарнова, радомський каштелян
Spithek Ioannes de Tarnow (Tharnow) див. Спитко Йоан з Тарнова, підскарбій
Spithek Iordan de Zakliczin див. Спитко Йордан з Заклічина, підскарбій
Spitek Iordan de Milstyn див. Спитко Йордан з Мільштина
Spithko de Iaroslaw див. Спитко з Ярослава, краківський воєвода
Spithko de Iaroszlaw див. Спитко з Ярослава
Spithko de Tharnow див. Спитко з Тарнова, підскарбій
Spithko de Tharnow див. Спитко з Тарнова, радомський каште-

лян
Spithko Ioannes de Tarnow (Tharnow) див. Спитко з Тарнова, підскарбій
Spithko Ioannes de Tharnow див. Спитко Йоан з Тарнова, радомський каштелян
Spitko de Iaroslaw див. Спитко з Ярослава, краківський каштелян
Spitko de Jaroslaw див. Спитко з Ярослава, генеральний руський воєвода
Spitko de Tharnow див. Спитко з Тарнова
Spitko de Tharnow див. Спитко з Тарнова
Spitko Ioannes de Tarnow (Tharnow) див. Спитко з Тарнова, підскарбій
Spitko Iordan de Zakliczin див. Спитко Йордан з Заклічина, підскарбій
Spitko de Jaroslaw див. Спитко з Ярослава
Splawski Stanislaus див. Сплавський Станіслав
Spot Petrus Dunin див. Спот Петро Дунін
Spytko Ioannes de Tarnow (Tharnow) див. Спитко з Тарнова, підскарбій
Srzenski Felix de Sokolowo див. Сженський Фелікс з Соколова
Stanczlaous див. Станіслав, королівський писар
Stanislaus a Gorka див. Станіслав з Гурки, буський і кольський староста
Stanislaus a Lasko див. Станіслав з Ласки
Stanislaus a Tarnow див. Станіслав з Тарнова, сандомирський воєвода
Stanislaus a Thenczyn див. Станіслав з Тенчина, львівський каштелян
Stanislaus de Cazanow див. Станіслав з Кажанова
Stanislaus de Chodecz див. Станіслав з Ходеча, львівський каштелян
Stanislaus de Chotecz див. Станіслав з Ходеча
Stanislaus de Coscielecz див. Станіслав з Костелець, калішський воєвода
Stanislaus de Curozwanky див. Станіслав з Курозванк
Stanislaus de Iaroczyn див. Станіслав з Ярочина
Stanislaus de Kuthno див. Станіслав з Кутни
Stanislaus de Laski (Lasko) див. Станіслав з Ласки, сєрадзький воєвода
Stanislaus de Mlodzeievicze див. Станіслав з Млодзейовичів
Stanislaus de Olesnicza див. Станіслав з Олешниці
Stanislaus de Ostrorog див. Станіслав з Остророга
Stanislaus de Potulicze див. Станіслав з Потуличів
Stanislaus de Preramb (Przeramb) див. Станіслав з Пшерамб, сєрадзький каштелян
Stanislaus de Sprowa див. Станіслав зі Спрова, генеральний руський воєвода
Stanislaus de Tarnow див. Станіслав з Тарнова
Stanislaus de Thomicze див. Станіслав з Томича
Stanislaus in Lublin див. Станіслав з Любліна
Stanislaus in Thenczyn див. Станіслав з Тенчина, краківський воєво-

да
Stanislaus див. Станіслав, гнезненський кустод
Stanislaw див. Станіслав королівський писар
Starozrepsky Albertus див. Старожребський Альберт, холмський єпископ
Starozrzebski Albertus див. Старожребський Альберт, холмський єпископ
Starozrzepski Albertus див. Старожребський Альберт, холмський єпископ
Starzechowski Albertus див. Стажеховський Альберт
Staschkowski Iacobus див. Сташковський Якоб
Staschkowsky Hieronimus див. Сташковський Єронім, префект і магістр двору
Staskowski Hieronimus див. Сташковський Єронім
Stasskowski) Hieronimus див. Сташковський Єронім
Staszcowski Hieronimus див. Сташковський Єронім
Stefanovicz див. Стефанович
Stephanus de Coributow in Zbaras див. Стефан з Корибутова на Збаражі
Stephanus de Wronow див. Стефан з Вронки
Stephanus див. Стефан Баторій, польський король
Stephanus de Pilca див. Стефан з Пільча
Strala de Kokicz див. Страля з Кокіча
Strumilo Georgius див. Струмило Георгій
Strygoniensis archiepiscopus див. Стригонський архієпископ
Subski Simon див. Субський Симон
Swentopelc див. Святополк
Swidwa Vincentius de Schamotuli див. Свидва Вінцентій з Шамотул
Swirczewski Ianusius див. Свірчевський Януш
Swirczowski Ianusius див. Свірчевський Януш
Syerakowski Ioannes див. Сєраковський Йоан
Syerpski Andreas de Gulczewo див. Серпський Андрій з Гульчеви
Szafraniecz Stanislaus de Pieskowa Skala див. Шафранець Станіслав з Піскової Скали
Szczuka Casimirus див. Щука Казимир
Szichow див. Сихів, с.
Szieniawski Nicolaus див. Синявський Микола
Szmeling Vladislaus див. Шмелінг Владислав
Szrenski Felix de Sokolowo див. Сренський Фелікс з Соколова, плоцький воєвода
Szwarnicki Iacobus див. Шварницький Якоб
Szychow див. Сихів, с.
Szymnowicz Andreas див. Шимнович Андрій
Talwocz Nicolaus див. Тальвош Микола
Tarło Ioannes див. Тарло Йоан, люблінський воєвода
Tarlo Ioannes de Szcekarzewicze (Szczekarzowicze) див. Тарло Йоан зі Щекаревичів
Tarlo Ioannes див. Тарло Йоан, коронний стольник
Tarlo Ioannes див. Тарло Йоан, коронний чашник
Tarlo Ioannes див. Тарло Йоан, малогойський каштелян
Tarło Ioannes de Szczekarzowice див. Тарло Йоан з Щекаревичів

Tarnowski Ioannes див. Тарновський Йоан, віце-канцлер
Tarnowski Ioannes див. Тарновський Йоан, львівський архієпископ
Tharlo Ioannes de Sczecarzewicze (Sczekarzowicze) див. Тарло Йоан з Щекаревичів, коронний крайчий
Tharlo Silvestrus див. Тарло Сильвестр
Thedaldi Aynolph de Florenciis див. Тедальді Айнольф
Tholibowski Albertus див. Толібовський Альберт, познанський єпископ
Thoma de Sobotha див. Собоцький Тома
Thomco de Wangleschino див. Томко з Ванглешина
Thomicki Petrus див. Томіцький Петро, королівський секретар
Thomiczki Petrus див. Томицький Петро з Томича, краківський і познанський єпископ
Thomycki Petrus de Tomycze див. Томицький Петро з Томича, краківський і познанський єпископ
Thomyczky Petrus див. Томицький Петро з Томича, краківський і познанський єпископ
Thomyczky Petrus див. Томіцький Петро, віце-канцлер
Tolibowski Albertus див. Толібовський Альберт, познанський єпископ
Toma Ioannes a Drohoiow див. Тома Йоан з Дрогойова
Tomiczki Ioannes див. Томіцький Йоан, гнезненський каштелян
Tomisławski Albertus див. Томиславський Альберт
Tomislawski Nicolaus див. Томиславський Микола
Tomyczki Ioannes див. Томіцький Йоан, рогозненський каштелян
Transilvaniae див. Трансильванія
Trczyecinski Ioannes див. Трчиєцінський Йоан
Trebowla див. Теребовля, м.
Trigovisc див. Торговиця, м.
Trzcinski Venceslaus Franciscus див. Тжцінський Венцеслав Франціск
Trzebicki Andreas див. Тшебіцький Андрій
Trzebinski Alexand див. Тшебіцький Олександр
Trzebochowsky Nicolaus див. Требуховський Микола
Tuchołka Petrus див. Тухолка Петро
Turcia див. Туреччина
Turcica див. Туреччина
Tworowski Ioannes див. Творовський Йоан
Tyhicki Petrus див. Тихіцький Петро
Туга див. Дністер, р.
Ubaldini Ioannes Stephanus de Ryppa див. Убальдіні Йоан Стефан з Рипи
Ubysz Iacobus див. Убиш Якоб
Uchanski Arnolph див. Уханський Арнольф
Uchanski Iacobus див. Уханський Якоб, плоцький декан,
Uchanski Iacobus див. Уханський Якоб, гнезненський архієпископ
Uchanski Iacobus див. Уханський Якоб, краківський канонік
Uieyski Thoma див. Уєйський Тома
Ungaria див. Угорщина
Ungariae regnum див. Угорщина, Угорське королівство
Ustrzycki Mathias див. Устрицький Матій
Valachia див. Волощина

Varsavia див. Варшава, м.
Venceslaus de Leszno див. Венцеслав з Лешна
Venceslaus de Osrorogk див. Венцеслав з Остророгу
Vieyski Thoma див. Уєйський Тома
Vilczek Derslaus de Lubien див. Вільчек Дерслав з Любеня
Vilkanowski Adamus див. Вількановський Адам
Vilna див. Вільно, м.
Vincencius de Przeramb див. Вінцент з Пшеремб, віце-канцлер
Vincencius див. Вінцент, вроцлавський архієпископ
Vinceslaus de Osrorogh див. Венцеслав з Остророгу
Vladislaus Quartus див. Владислав IV, польський король
Vladislaus de Leszno див. Владислав з Лешна
Vladislaus II див. Владислав II, польський король
Vladislaus Secundus Iagiello див. Владислав II, польський король
Vladislaus Tertius Iagiello див. Владислав III, польський король
Vladislaus див. Владислав III, польський король
Volski Martinus див. Вольський Мартин, королівський постельничий
Volski Nicolaus див. Вольський Микола, сандомирський каштелян
Volski Stanislaus див. Вольський Станіслав, кустод
Volsky Martinus див. Вольський Мартин
Voyner Georgius див. Войнер Георгій
Vytoldus див. Вітовт, великий князь литовський
Walachia див. Волощина
Walenczki Ioannes див. Валенцький Йоан
Wanthropka Stanislaus de Strzelcze див. Вантропка Станіслав зі Стрільчого
Wapowski Bernardus див. Ваповський Бернард
Wargawski Mathias див. Варгавський Матій
Warschovia див. Варшава, м.
Warsovia див. Варшава, м.
Wenzl Johann v. Ugarte див. Венцль Йоганн фон Угарте
Wien див. Відень, м.
Wierzbowski Hieronimus див. Вежбовський Єронім
Wierzbowski див. Вежбовський, брестський воєвода
Wilamowski Ioannes див. Віламовський Йоан
Wilczek Bernardinus de Liubyenye див. Вільчек Бернард з Любині
Wilczek Stanislaus див. Вільчек Станіслав
Wilkanowski Albertus див. Вількановський Альберт
Wissniowski Ioannes див.Вішньовський Йоан
Witowski Stanislaus a Popow див. Вітовський Станіслав з Попови
Wladislaus II див. Владислав II, польський король
Wladislaus III див. Владислав III
Wlodco de Charbinowicze див. Влодко з Харбіновичів
Wlodcone див. Влодко, чашник
Woiakowski Gasparus див. Вояковський Каспер
Woiakowski Ioannes див. Вояковський Йоан
Woina Gabriel див. Война Гаврило
Woina Mattias див. Война Матій

Woiner Georgius див. Войнер Георгій
Wolczkone de Drochovicae див. Вільчек з Дроговичів
Wolowic Hieronimus див. Волович Єронім
Wolowicz Eustachius див. Волович Євстахій
Wolski Martinus див. Вольський Мартин, підскарбій
Wolski Martinus див. Вольський Мартин, краківський войський
Wolski Nicolaus див. Вольський Микола, куявський єпископ
Wolski Nicolaus див. Вольський Микола, магістр двору
Wolski Petrus Dunin див. Вольський Петро Дунін, віце-канцлер
Wolski Stanislaus див. Вольський Станіслав, кустод
Wolski Stanislaus див. Вольський Станіслав, коронний маршалок
Wolski Stanislaus див. Вольський Станіслав, краківський канонік
Wolsky Stanislaus див. Вольський Станіслав, бжезницький каштелян
Wolucki Paulus див. Волюцький Павло
Woroszyllo Ludovicus див. Ворошило Людовік
Wydzga Ioannes Stephanus див. Вижга Йоан Стефан
Wyetzwyenski Ioannes див. Ветзвенський Йоан
Wyłczko див. Вільчек, сандомирський шляхтич
Wylczek Ioannes див.Вільчек Йоан
Xnilow див. Скнилів, с.
Ywan dicto Loy de Skarzeszow див. Іван, званий Лоєм, зі Скарешова
Zabicki Nicolaus див. Жабицький Микола
Zaboklicki Hieronimus див. Жаборлицький Єронім
Zaclicz див. Заклич, сандомирський намісник
Zadzik Jacobus див. Задзик Якоб
Zaidlicz Ioannes див. Зайдліч Йоан
Zakrzewski див. Закревський
Zaleski Ioannes див. Залеський Йоан, префект
Zaleski Remigianus de Otok див. Залеський Ремігін з Отоки
Zalieski Ioannes див. Залеський Йоан, райця
Zalinski Mathias див. Залінський Матій
Zamoiski Ioannes de Zamoscie див. Замойський Йоан із Замостя, канцлер
Zamosczki Nicolaus див. Замойський Микола, тарновський намісник
Zamoyski Ioannes de Zamoscie див. Замойський Йоан із Замостя, канцлер
Zamoyski Ioannes in Zamoscie див. Замойський Йоан на Замості, сандомирський воєвода
Zamoyski Thoma de Zamoscio див. Замойський Томаш з Замостя
Zapolski Casimirus див. Запольський Казимир
Zaramba Ioannes de Calinowa див. Заремба Йоан з Калинової
Zaramba Laurencius див. Заремба Лаврентій
Zareba Stanislaus див. Заремба Станіслав
Zaremba Ioannes див. Заремба Йоан
Zaremba Venceslaus див. Заремба Венцеслав
Zawissa Andreas див. Завіша Андрій
Zawisza Christophorus in Bakszty див.

Завіша Криштоф з Бакшти
Zawisza Ioannes див. Завіша Йоан
Zbaski Ioannes див. Збаський Йоан
Zbnienski Iacobus див. Збненський Якоб
Zborovia див. Зборів, м.
Zborowski Martinus див. Зборівський Мартин, коронний чашник
Zbąski Ioannes див. Збонський Йоан
Zebrzidowski Andreas див. Зебжидовський Андрій, краківський єпископ
Zebrzidowski Casparus de Winczbork (Wienczborgk) див. Зебжидовський Каспар з Венцборка
Zebrzidowski Florianus див. Зебжидовський Флоріан, люблінський каштелян
Zebrzidowski Nicolaus de Zebrzidowicze див. Зебжидовський Микола з Зебжидовець
Zegocki Christophorus див. Жегоцький Криштоф
Zelinski Bartholomeo de Zelanki див. Зелінський Бартоломей з Зелінки
Zichow див. Сихів, с.
Zienowicz Ioannes див. Зенович Йоан
Zimnowodski mlyn див. Львів
Zlodzey Paulus див. Злодій Павло
Zolkiewski Stanislaus a Zolkiew див. Жолкевський Станіслав із Жовкви
Zophie див. Софія, польська королева
Zubra див. Зубря, с.
Zubrza див. Зубря, с.
Zuchorowicz Ioannes див. Зухорович Йоан
Zudar Petrus див. Зудар Петро
Zvanec див. Жванець, м.
Zygmunt I див. Сигізмунд I

ЗМІСТ

Роман Шуст. Вступне слово. 5

Мирон Капраль. Привілеї міста Львова XIV-XVIII ст. (Історико-джерелознавчий огляд) 7

Документи:

1356 р., червня 17, Сандомир. Казимир III надає Львову магдебурзьке право та 70 франконських ланів, десять з яких призначає на пасовище, водночас забороняючи землевласникам, духівництву, міщанам будувати корчми на відстані менше однієї милі від міста 27

1360 р., грудня 28, Краків. Казимир III підтверджує та повторює ухвалений львівськими райцями та лавниками статут 31

1368 р., липня 27, Пришів. Казимир III дає місту Львову 100 франконських ланів, зазначаючи, що українці у селах, належних до львівського замку, мають право спільного використання пасовищами з львівськими міщанами 33

1372 р., грудня 9, Сташків. Опольський, вєлюнський і руський князь Владислав надає Львову 100 франконських ланів на магдебурзькому праві, а також частково звільняє міщан від чиншів 37

1377 р., жовтня 4, Львів. Опольський, вєлюньський і руський князь Владислав розпоряджається, щоб кожна духовна особа львівського капітулу у разі купівлі будинку у Львові, на якому є міські повинності, ці обов'язки виконувала 39

1378 р., листопада 7, Львів. Опольський, вєлюньський і руський князь Владислав надає львівським міщанам війтівство у Львові на магдебурзькому праві, зберігаючи за собою дві частини з прибутків від кримінальних справ, а одну частину залишаючи райцям 41

1379 р., травня 9, Діосгевер. Людовик бере руські землі під своє безпосереднє управління, зазначаючи, що Львів зберігає за собою всі права та привілеї, надані його попередниками Казимиром III та Єлизаветою 42

1380 р., листопада 11, Вишеград. Людовик встановлює у Львові склад товарів для купців, що їдуть до Татарії та повертаються звідти 44

1387 р., березня 8, Львів. Ядвіга підтверджує права, вільності, привілеї Львова з часів Казимира III та Людовика, знімає нововведені мита та податки, встановлює знову у місті склад солі та інших товарів 46

1387 р., жовтня 18, Городок. Владислав II підтверджує привілей, наданий львів'янам королевою Ядвігою 8 березня 1387 р. 48

1387 р., жовтня 18, Городок. Владислав II підтверджує та повністю наводить привілей Владислава Опольського від 9 грудня 1372 р. 49

1388 р., вересня 29, Люблін. Владислав II надає війтівство місту Львову, одночасно наділяючи райців владою вибору війта і зберігаючи за собою два денарія прибутку з війтівства 51

1388 р., вересня 30, Люблін. Владислав II складає урочисту присягу, що він не уступить нікому влади над Львовом та Львівською землею і збереже їх для себе, дружини Ядвіги, своїх дітей і Польського королівства 52

1389 р., вересня 29, Львів. Владислав II підтверджує надання Казимира III від 27 липня 1368 р. Львову 100 франконських ланів 53

1389 р., вересня 29, Львів. Владислав II підтверджує своє власне надання львів'янам, зроблене під меншою печаткою 29 вересня 1388 р. у Любліні . . 55

1389 р., жовтня 1, Львів. Владислав II з'єднує Львів із Польським королівством і застерігає, що Львівську землю, провінцію і місто збереже собі, жінці Ядвізі, своїм нащадкам і королівству 56

1403 р., березня 15, Краків. Владислав II підтверджує склад товарів у Львові для купців, що їдуть і повертаються з Татарії 58

1415 р., квітня 18, Сянок. Владислав II дозволяє львів'янам закласти вагу у своєму місті 60

1415 р., вересня 18, Добростани. Владислав II дарує місту землі між міськими й суміжними королівськими, духовними та світськими ланами разом з необробленими землями і лісом 62

1420 р., березня 17, Мехув. Владислав II піддає будинки шляхти у Львові всім міським повинностям та податкам 65

1422 р., березня 19, Сандомир. Владислав II дарує місту лазню навпроти францисканського монастиря у Львові з обов'язком сплати річного чиншу 20 кіп грошів і дозволяє закладати нові лазні без будь-якої оплати 66

1422 р., березня 20, Сандомир. Владислав II підтверджує привілей Казимира III від 28 грудня 1360 р., змінивши в ньому один параграф про поділ спадщини у випадку смерті одного з подружжя 69

1424 р., березня 8, Сандомир. Владислав II стверджує та повністю наводить привілей, наданий львів'янам королевою Ядвігою 8 березня 1387 р. 73

1425.р., листопада 6, Замех. Владислав II звільняє львів'ян від оплати мит у межах всього Польського королівства 75

1425.р., листопада 6, Замех. Владислав II, бажаючи поліпшити умови Львова, наказує старостам, бурграбіям, воєводам та іншим урядовцям, щоб не вимагали від львівських громадян жодних інших підвід 76

1426.р., березня 25, Красний Став. Владислав II звільняє громадян Львова від обов'язку постачання підводами і кіньми королівських гінців, сокільничих та їм подібних 78

1435 р., жовтня 7, Краків. Владислав III наказує старостам, бурграбієм, державцям, та іншим урядовцям руських земель оголосити публічно на ярмарках та інших людних місцях про заборону купцям їхати з товарами новими дорогами, оминаючи львівський склад 80

1440 р., лютого 25, Краків. Владислав III, бажаючи сплатити борг 905 гривень і 21 скоєць, віддає Львову королівські мита на товари і худобу, яку львів'яни купують на шляху між Краковом і Львовом 83

1441 р., червня 16, Буда. Владислав III дозволяє райцям міста Львова закладати і збільшувати крами, ятки і підтверджує право вибирати перекладачів згідно з своєю волею і за порозумінням із старостою 86

1441 р., червня 16, Буда. Владислав III звільняє мешканців Львова на час від дати цього документа аж до свого приїзду до Львова від сплати мит від усіх товарів, що продаються, насамперед від риби 88

1444 р., липня 16, Буда. Владислав III постановляє: 1) всі купці різних націй, що прибувають з товарами до Львова, можуть бути покликані лише у львівський міський суд; 2) купці повинні продавати заморські товари у Львові; 3) всі львів'яни, котрі підлягають міському праву, повинні зробити заповіти в присутності війта, двох лавників, священика і писаря 90

1444.р., липня 16, Буда. Владислав III на вимогу райців та міщан Львова дозволяє побудувати нову школу при шпиталю біля костелу св. Духа з умовою, що вона підлягатиме раді Львова, яка відповідно матиме право обирати ректора цієї школи 94

1444 р., липня 17, Буда. Владислав III постановляє: а) воєводи чи інші достойники, або їхні заступники не мають права порушувати міського лавничого судівництва; б) всі руські міста, містечка й села повинні звертатися в своїх справах до львівської апеляції; в) Львів має право ловити по всій руській землі злочинців, вбивць та злодіїв і тут їх судити й карати 96

1444 р., липня 18, Буда. Владислав III зобов'язує всіх духовних та світських осіб шляхетського походження продавати свої будинки й нерухоме майно, одержані в спадщину у Львові, особам, підлеглим міському праву 99

1444 р., липня 19, Буда. Владислав III звільняє міщан до його прибуття до Львова від обов'язку пред'являти будь-якому іншому сановнику і дозволяє пред'являти їх лише самому королеві 101

1444 р., липня 21, Буда. Владислав III дозволяє тимчасово заселяти так звані обшари над р. Брюховицею кметями, хліборобами та корчмарями, з яких можна стягати чинші, аж до того часу, коли король прибуде до Львова . . . 102

1447 р., серпня 29, Пйотрків. Казимир IV визначає місту Львову на утримання у кращому стані міських фортифікацій 20 гривень річно з львівських королівських мит 104

1460 р., квітня 5, Львів. Казимир IV на прохання райців і громади Львова підтверджує та повністю наводить привілей Казимира III від 17 червня 1356 р. 105

1460 р., квітня 5, Львів. Казимир IV заявляє, що новий податок циза сплачується містом не примусово, а добровільно, протягом одного року; після закінчення цього терміну місто від його сплати звільняється 108

1472 р., травня 30, Краків. Казимир IV встановлює два ярмарки у Львові на св. Трійцю та на св. Агнету і видає детальні розпорядження в справі організації ярмарків та збереження львівського права складу 110

1473 р., квітня 28, Люблін. Казимир IV зберігає за львівськими міщанами право оренди та розпродажу своїм убогим дрібної солі 117

1476 р., серпня 21, Пйотрків. Казимир IV, враховуючи розташування Львова поблизу ворожих країн, звільняє його на вісім років від усяких податків і контрибуцій 119

1479 р., липня 2, Пйотрків. Казимир IV, враховуючи великі витрати коштів і зусилля громадян Львова під час будівництва мурів, валів, ровів та інших оборонних укріплень, додає ще два роки звільнення від усяких податків . . . 120

1484 р., лютого 17, Люблін. Казимир IV надає Львову ще шість років звільнення від всяких податків і видає в зв'язку з цим відповідні розпорядження збирачам податків 122

1487 р., січня 28, Пйотрків. Казимир IV відступає містові податок, що зветься циза, на відбудову міста і видає в зв'язку з цим відповідні розпорядження збирачеві вказаного податку 124

1487 р., січня 28, Пйотрків. Казимир IV повідомляє, що він дозволяє бурмистру і львівським райцям ще два роки після попереднього звільнення збирати податки лише на відбудову міста 125

1489 р., квітня 16, Краків. Казимир IV повідомляє, що звільняє Львів на один рік від сплати будь-яких податків з метою направлення коштів на фортифікацію міста 126

1490 р., грудня 7, Пйотрків. Казимир IV надає місту Львову звільнення від будь-яких податків на один рік після того, як мине термін останнього звільнення, для продовження фортифікаційних робіт 128

1492 р., вересня 30, Краків. Ян Ольбрахт підтверджує місту Львову всі надані права, привілеї, вільності, донації та інші документи 129

1493 р., лютого 8, Пйотрків. Ян Ольбрахт надає Львову звільнення від усяких податків протягом чотирьох років після закінчення терміну попереднього звільнення, наданого Казимиром IV 130

1494 р., січня 25, Краків. Ян Ольбрахт дарує місту Львову торгове мито після припинення оренди Айнольфом Тедальді на час існування королівської волі 132

1494 р., вересня 25, Нове Місто Корчин. Ян Ольбрахт, враховуючи велику шкоду, заподіяну Львову пожежею, звільняє на 15 років від нового міського податку тих, які безпосередньо зазнали втрат від пожежі, і на десять років - всіх інших міщан 134

1496 р., квітня 16, Пйотрків. Ян Ольбрахт встановлює воскову комору у Львові і доручає її управління Германові Пудвалю 135

1496 р., жовтня 18, Сандомир. Ян Ольбрахт звільняє райців і всю громаду Львова від обов'язку постачання одного воєнного возу на похід з умовою, що вони другий віз мають дати 136

1497 р., червня 17, Львів. Ян Ольбрахт надає у власність львівським райцям королівську вагу до часу, поки Кафа, Кілія і Білгород не перейдуть знову в руки християн 137

1497 р., червня 20, Львів. Ян Ольбрахт звільняє львівських міщан від недавно встановленого мита з метою укріплення фортифікацій міста 140

1497 р., червня 21, Львів. Ян Ольбрахт підтверджує всі надані Львову ним, його попередниками права, вільності, привілеї, записи, резигнації та інші документи щодо різних маєтків у місті і поза містом 141

1499 р., квітня 18, Краків. Ян Ольбрахт у зв'язку з нападом турків і татар звільняє львівських міщан на 15 років від сплати будь-яких мит від товарів у цілому Польському королівстві 143

1499 р., вересня 11, Краків. Ян Ольбрахт, враховуючи старанність, досвід львівських райців, віддає їм в оренду на один рік львівське мито на суму 340 гривень на тих же умовах, на яких збирають його королівські збирачі 145

1500 р., листопада 12, Сандомир. Ян Ольбрахт, враховуючи старанність, досвід львівських райців, віддає їм в оренду на один рік львівське мито на суму 350 гривень на тих умовах, на яких збирають його королівські збирачі 147

1502 р., березня 24, Краків. Олександр підтверджує привілеї, надані мешканцям Львова попередніми королями 149

1503 р., травня 10, Вільно. Олександр дозволяє львівським райцям осадити у Брюховичах кметів та загородників, а також будувати млини, закладати стави 152

1503 р., травня 10, Вільно. Олександр ухвалює, щоб протягом двох років ніхто з тих, хто немає міського права, не купував у приїжджих купців товарів, а тільки у львівських купців 154

1503 р., травня 10, Вільно. Олександр через напади ворогів скасовує ярмарок у Львові, що проводився в день св. Агнети, і наказує повідомити про це розпорядження в усіх повітах, містах, містечках руських земель 155

1503 р., грудня 3, Сандомир. Олександр підтверджує свій давній декрет, згідно з яким забороняється у Львові тим, хто не має міського права, купувати що-небудь у приїжджих купців протягом двох років 157

1505 р., травня 19, Радом. Олександр, щоб заохотити львівських громадян укріплювати місто, звільняє львів'ян та купців від сплати перевізного, мостового та гребельного мит в усій державі 159

1505 р., травня 22, Радом. Олександр з метою укріплення міста звільняє місто Львів від сплати шосу на рік, а чопового - на два квартали 162

1506 р., лютого 22, Люблін. Олександр з метою укріплення міста звільняє львівських міщан від сплати будь-яких цивільних податків і чопового протягом шести років 163

1506 р., лютого 24, Люблін. Олександр надає бурмистрові, райцям і всьому місту право збору мостового у Львові по одному грошу від кожного воза, навантаженого товарами 164

1507 р., лютого 17, Краків. Сигізмунд I з метою зміцнення фортифікацій міста звільняє Львів від усіх міських податків і чопового на шість років . . . 167

1509 р., вересня 5, Львів. Сигізмунд I звільняє місто Львів від військового походу у Молдавію 168

1509 р., листопада 13, Львів. Сигізмунд I підтверджує та повністю наводить привілей Казимира IV від 30 травня 1472 р. 169

1509 р., листопада 13, Львів. Сигізмунд I встановлює щотижневий торг м'ясом по суботах у місті Львові з правом вільного продажу для міщан, мешканців та селян 172

1512 р., грудня 18, Пйотрків. Сигізмунд I з метою відбудови міста звільняє місто Львів від сплати шосу на рік, а чопового - на два квартали 174

1515 р., вересня 23, Краків. Сигізмунд I надає мансіонарію при костелі св. Катерини на Нижньому замку у Львові німецькому проповіднику з умовою, щоб львівські райці подавали в майбутньому кандидата на провідника . . . 175

1515 р., вересня 26, Краків. Сигізмунд I з метою продовжити і завершити укріплення звільняє місто Львів від сплати чопового податку на два квартали 177

1517 р., березня 6, Вільно. Сигізмунд I для продовження ремонту й укріплення міста звільняє Львів від сплати чопового на два квартали та шосу на рік . . 178

1518 р., березня 17, Краків. Сигізмунд I для продовження ремонту та укріплення звільняє місто Львів від сплати шосу і чопового на два квартали 179

1521 р., грудня 20, Пйотрків. Сигізмунд I з метою укріплення звільняє місто Львів від сплати шосу та чопового на три квартали 180

1522 р., липня 25, Вільно. Сигізмунд I для завершення ремонту та укріплення міста звільняє Львів від сплати чопового на квартал 182

1523 р., квітня 15, Краків. Сигізмунд I з метою продовжити відновлювальні роботи надає право райцям Львова збирати шосовий і чоповий податок на чотири квартали після закінчення попереднього звільнення 183

1523 р., квітня 16, Краків. Сигізмунд I надає райцям половину прибутків з частини чопового податку ("трійного"), друга половина якого, як і раніше, відходить на відбудову міста 184

1525 р., лютого 17, Пйотрків. Сигізмунд I дозволяє бурмистру і райцям Львова збирати в час ворожих нападів по півгроша або дев'ять денарів від кожного возу втікаючих від ворожих нападів людей 185

1525 р., лютого 17, Пйотрків. Сигізмунд I на прохання бурмистра і райців Львова переносить їхні села Зубрю та Сихів із земського права на міське магдебурзьке право 188

1525 р., лютого 23, Пйотрків. Сигізмунд I з метою ремонту й укріплення звільняє місто Львів від сплати чопового на два квартали 192

1525 р., вересня 13, Краків. Сигізмунд I надає містові Львову право арештовувати товари перебуваючих у Львові молдавських купців 193

1525 р., жовтня 25, Львів. Сигізмунд I виносить рішення, згідно з яким орендарі чи мешканці шляхетських будинків, як і всі інші міщани, повинні нести всі міські тягарі та судитися на основі магдебурзького права 194

1526 р., січня 26, Пйотрків. Сигізмунд I виносить рішення, згідно з яким райці Львова щорічно перед вибором міських властей мають звітувати про використання міських прибутків 196

1526 р., січня 26, Пйотрків. Сигізмунд I надає Львову право користуватися гербом із зображенням лева, що вільно стоїть у відкритій брамі, над якою височать три вежі, та право користуватися червоним воском 198

1526 р., січень, Краків. Сигізмунд I з метою завершення ремонту та укріплення міста звільняє Львів від сплати чопового на два квартали 201

1526 р., травня 3, Гданськ. Сигізмунд I відновлює звільнення міста Львова від сплати давнього мита 202

1527 р., квітня 3, Краків. Сигізмунд I вирішує суперечку між львівським старостою Станіславом із Ходеча та львівськими міщанами й купцями про право останніх без будь-яких сплат і мит купувати і продавати оселедці ... 204

1527 р., квітня 8, Краків. Сигізмунд I надає право райцям Львова збирати чоповий податок терміном на один квартал з метою відбудови міста 206

1527 р., липня 19, Краків. Сигізмунд I затверджує ухвалу львівських райців, за якою з метою уникнути пожеж забороняється будувати у місті будинки з ганком чи іншими прибудовами 207

1527 р., липня 19, Краків. Сигізмунд I у зв'язку з великою пожежею звільняє всіх жителів міста Львова від усяких чиншів і податків на 20 років, а від чопового звільняє тільки на сім років 208

1527 р., липня 19, Краків. Сигізмунд дозволяє місту Львову на 20 років проводити щосуботи м'ясний торг або так звані сохачки, вільні від оплати, і звільняє львівських різників від податків на 20 років 210

1530 р., квітня 8, Варшава. Сигізмунд I звільняє місто Львів від сплати податку на коронацією Сигізмунда Августа 212

1530 р., квітня 9, Краків. Сигізмунд I дозволяє перенести щорічний ярмарок, який відбувався в Львові в день св. Трійці, на день св. Маргарити і залишити щорічний ярмарок у день св. Агнети 213

1532 р., липня 31, Краків. Сигізмунд I встановлює розмір нового мостового мита в розмірі двох денаріїв, яке сплачуватимуть як піддані, так і приїжджі купці від волів 216

1532 р., серпня 1, Краків. Сигізмунд I надає містові Львову дозвіл на побудову млина на міському валі, біля мурів міста 219

1532 р., серпня 2 , Краків. Сигізмунд I надає право райцям Львова збирати чоповий податок протягом двох років після закінчення терміну попереднього звільнення з метою відбудови міста 222

1535 р., жовтня 2., Краків. Сигізмунд I надає право райцям Львова збирати чоповий податок терміном на шість років після закінчення попереднього звільнення з метою відбудови міста 223

1535 р., жовтня 2, Краків. Сигізмунд I скасовує практику подачі особисто самими апелюючими сторонами апеляції пакетами з рішенням райців та міського суду до королівського 224

1537 р., вересня 12, Львів. Сигізмунд I надає львівським міщанам довічне право шинкувати горілкою в межах міста та на Краківському і Галицькому передмістях, під замком і в деканаті св. Йоана та встановлює чинш 226

1538 р., квітня 4, Краків. Сигізмунд I вирішує суперечку між львівським старостою Миколою Одновським та райцями Львова щодо права і порядку обрання райців 229

1538 р., квітня 6, Львів. Сигізмунд I з метою укріплення звільняє місто Львів від сплати шосу на одну рату 231

1539 р., лютого 27 , Краків. Сигізмунд I продовжує надане звільнення від сплати податків і право райцям Львова збирати чоповий податок для подальшої відбудови міста після пожежі 232

1539 р., березня 1, Краків. Сигізмунд I дарує назавжди львівським міщанам торгове разом з митом, що належало раніше до королівського скарбу і було їм подаровано тимчасово Яном Ольбрахтом 234

1540 р., березня 2, Краків. Сигізмунд I залишає в силі привілей Казимира IV про щорічний ярмарок у день св. Агнети, натомість скасовує другий ярмарок у день св. Маргарити, бо він не приносить користі для міста 237

1540 р., березня 3, Краків. Сигізмунд I зберігає за містом Львовом два привілеї, що торкаються мита - мостового, яке становить один гріш від кожного воза, і мита від волів, що становить два денарії 239

1540 р., березня 8, Краків. Сигізмунд I дозволяє бурмистрові і райцям Львова побудувати на міському ґрунті білильню, з умовою, що річні прибутки повністю призначатимуть на укріплення та відбудову міста 241

1541 р., липня 2, Вільно. Сигізмунд I затверджує давній звичай обрання нового райці на місце померлого, викладений у документі колишнього львівського старости Оти з Ходеча, який подали львівські райці 243

1541 р., липня 2, Вільно. Сигізмунд I, на прохання бурмистра і райців Львова, підтверджує та повністю наводить текст документа Владислава Опольського, виданого у Львові 7 листопада 1378 р. 249

1542 р., лютого 1, Вільно. Сигізмунд I зберігає та затверджує за бурмистром та райцями Львова право обирати перекладачів відповідно до давнього звичаю без жодних перешкод з боку королівських урядовців та сановників 251

1542 р., жовтня 16, Краків. Сигізмунд I дарує бурмистрові і райцям Львова вагу та постригальню сукна з усіма прибутками, застерігаючи, щоб ніхто ні в передмісті, ні місті не мав права закладати подібні ваги чи стригальні 253

1542 р., жовтня 19, Краків. Сигізмунд I дарує містові, львівським райцям та громадянам солодовий млин, що зветься Зимноводським, розміщений за Краківською брамою, а саме його третю мірку 256

1543 р., квітня 9, Краків. Сигізмунд I підтверджує права райців міста Львова на володіння селами Зубрею та Сиховом 259

1543 р., квітня 9, Краків. Сигізмунд I підтверджує всі надані Львову ним, його попередниками та іншими світськими та церковними сановниками права, вільності, привілеї, записи, резигнації та інші документи 261

1544 р., грудня 31, Краків. Сигізмунд I дарує містові Львову так званий Пекарський млин за Краківською брамою, тобто його третю мірку разом з усіма прибутками, підпорядковуючи згаданий млин міському праву 264

1545 р., січня 22, Краків. Сигізмунд I надає бурмистрові і райцям Львова одноразове право представлення мансіонара в костелі св. Катерини на Низькому замку у Львові 268

1545 р., січня 28, Краків. Сигізмунд I зберігає за львівськими громадянами привілеї, згідно з якими вони повинні відповідати лише перед бурмистром, райцями та війтом на основі магдебурзького права 270

1546 р., червня 23, Краків. Сигізмунд I надає львівським громадянам право пред'являти всі свої привілеї, надані ним, а також попередніми та наступними королями, лише йому та його наступникам і нікому іншому 274

1546 р., вересня 21, Краків. Сигізмунд I надає бурмистру і райцям Львова право патронату і презентації кандидата на пароха в костелі при шпиталю св. Духа у Львові 277

1555 р., червня 11, Пйотрків. Сигізмунд Август підтверджує два привілеї Владислава II від 29 вересня 1389 р. і від 18 вересня 1415 р. та один привілей Владислава III від 21 липня 1444 р. 341

1555 р., червня 14, Пйотрків. Сигізмунд Август надає право райцям міста Львова використовувати на відбудову міських укріплень спадщини львівських міщан, що померли без спадкоємців 344

1555 р., грудня 18, Вільно. Сигізмунд Август зберігає за львівськими міщанами привілеї Олександра та Сигізмунда I, що звільняли їх від усяких оплат і мит на території Польського королівства 346

1556 р., грудня 17, Варшава. Сигізмунд Август підтверджує та повністю наводить текст привілеїв Владислава II від 18 вересня 1415 р. та Владислава III від 21 липня 1444 р. 348

1558 р., вересня 25, Варшава. Сигізмунд Август виносить рішення, згідно з яким всі, хто проживає в місті або поза містом і займає маєтки міської юрисдикції, повинен підлягати юрисдикції магістрату Львова 350

1561 р., листопада 24, Вільно. Сигізмунд Август підтверджує та повністю наводить текст привілею Сигізмунда I від 2 жовтня 1535 р. 352

1562 р., грудня 19, Пйотрків. Сигізмунд Август оголошує, що надалі рішення судів міста Львова, доставлені спеціальним посланцем, будуть розглядатися незалежно від відтермінувань в усякому місці, де перебуватиме король 354

1565 р., березня 3, Пйотрків. Сигізмунд Август знову приєднує до міста Львова села Зубрю та Сихів, переносить їх із земського на магдебурзьке право та звільняє від громадських і земських тягарі; від цих сіл має сплачуватися податок "шос", призначений на державні потреби 356

1565 р., квітня 9, Пйотрків. Сигізмунд Август звільняє львів'ян від обов'язку постачати підводи постільничим та іншим королівським посланцям; прибутки від "шосу" мають йти на потреби міста, за винятком 400 злотих, які щорічно відходитимуть до королівського скарбу 360

1566 р., серпня 22, Люблін. Сигізмунд Август дозволяє бурмистру, райцям та міському суду Львова розглядати в ратуші справи тільки людей міської юрисдикції і в майбутньому проводити засідання лише раді та міському судові, а не земським рочкам і комісіям 363

1569 р., травня 28, Люблін. Сигізмунд Август зберігає за львівськими міщанами привілей Владислава III, що звільняв їх від усяких оплат на підводи 365

1571 р., червня 25, Варшава. Сигізмунд Август відступає місту Львову на шість років чопове з метою використання доходів з цього податку для відбудови башт, воєнних знарядь та інших укріплень, знищених пожежею 368

1571 р., червня 20, Варшава. Сигізмунд Август дозволяє будувати у Львові хлібні ятки на площі Ринок чи в іншому місці і віддає річний чинш з цих яток львівським міщанам на відбудову й укріплення міста з умовою 370

1574 р., квітня 12, Краків. Генріх, на прохання бурмистра, райців, лавників і всієї громади Львова, підтверджує та повністю наводить текст акту, внесений у львівські земські книги 17 липня 1567 р., який пояснює і відновлює привілей королеви Ядвіги про звільнення Львова від мит 371

1574 р., квітня 28, Краків. Генріх підтверджує всі надані Львову ним, його попередниками та іншими світськими та церковними достойниками права, вільності, привілеї, записи, резигнації та інші документи 377

1576 р., травня 4, Краків. Стефан підтверджує всі надані Львову ним, його попередниками та іншими світськими та церковними достойниками права, вільності, привілеї, записи, резигнації та інші документи 381

1576 р., жовтня 27, Торунь. Стефан підтверджує та повністю наводить документи Сигізмунда I від 4 травня 1538 р. та від 2 липня 1541 р. 385

1577 р., травня 25, Мальборк. Стефан виносить рішення в справі скарги громади і цехів Львова на міську раду за самовільне накладання податків та інші зловживання; наказує обрати колегію "сорока мужів" 387

1578 р., жовтня 20, Краків. Стефан на прохання магістрату і всіх громадян Львова підтверджує і повністю наводить текст привілею Владислава II від 1 жовтня 1389 р. 396

1580 р., січня 31, Варшава. Стефан встановлює у місті Львові податок з лимонів та вина, що привозяться до міста, з умовою використання прибутків на відновлення та укріплення міських укріплень 398

1589 р., квітня 7, Варшава. Сигізмунд III підтверджує всі надані Львову ним, його попередниками та іншими світськими та церковними достойниками права, вільності, привілеї, записи та інші документи 401

1592 р., жовтня 18, Варшава. Сигізмунд III надає бурмистрові та райцям Львова право пропонувати кандидата на посаду каноніка при львівському кафедральному костелі 403

1595 р., березня 16, Краків. Сигізмунд III відновлює у Львові ярмарок на свято св. Маргарити, але з умовою, щоб він не шкодив сусіднім містам і містечкам 405

1597 р., березня 18, Варшава. Сигізмунд III зберігає і затверджує за львівськими райцями право збору оплат за вино, що привозиться до Львова на продаж, і встановлює нові розміри оплат 407

1599 р., березня 23, Варшава. Сигізмунд III підтверджує за львівськими міщанами право на проведення щорічного ярмарку в день св. Агнети, а натомість скасовує на їх прохання ярмарок на свято св. Маргарити, як некорисний для міста 411

1618 р., квітня 6, Варшава. Сигізмунд III додає до старого щорічного ярмарку в день св. Агнети новий ярмарок, що повинен влаштовуватися щорічно в день св. Маргарити і тривати протягом трьох тижнів 413

1619 р., лютого 25, Варшава. Сигізмунд III дарує навічно львівським міщанам дві третини грошових кар від великих судових справ, що відбуваються у львівському війтівському суді 414

1621 р., жовтня 21, Львів. Сигізмунд III дозволяє бурмистрові, райцям, війту, лавникам і всій громаді Львова накладати протягом 20 років на всіх купців та людей, за винятком шляхти, певні оплати від товарів, які вони привозять чи вивозять зі Львова 417

1623 р., квітня 1, Варшава. Сигізмунд III підтверджує та повністю наводить привілей Сигізмунда I від 22 березня 1548 р. 419

1624 р., березня 8, Варшава. Сигізмунд III підтверджує привілей Сигізмунда Августа, за яким місту мала відходити спадщина львівських міщан і жителів, які залишилися без спадкоємців 420

1626 р., березня 10, Варшава. Сигізмунд III дозволяє львівському магістрату стягувати податки, які раніше львівський староста брав до королівського столу, з умовою, що магістрат сплачуватиме львівському старості 2100 злотих щорічно 422

1632 р., березня 28, Варшава. Сигізмунд III навічно дозволяє збирати місту Львову оплати так званого штукового або вузлового, встановлюючи розміри оплат 426

1633 р., березня 2, Краків. Владислав IV підтверджує привілеї, вільності, прерогативи, листи, записи, дарчі, резигнації, інкорпорації, звичаї, декрети та інші документи міста Львова та зобов'язується зберігати ці права та привілеї 429

1633 р., березня 15, Краків. Владислав IV надає магістрату право знімати чинш з ярмаркових крамів, а також звільняє від податків вдів райців 433

1634 р., жовтня 25, Львів. Владислав IV зберігає за львівськими міщанами привілеї попередніх королів, що звільняли їх від усяких оплат і мит на території Польського королівства 436

1634 р., жовтня 25, Львів. Владислав IV продовжує навічно дане його батьком Сигизмундом III на 20 років право збирати оплати т. зв. штукове

або вузлове з усіх людей, що привозять або вивозять товари зі Львова; райцям і бурмистру призначає з цього збору 200 злотих у рік 439

1639 р., грудня 30, Варшава. Владислав IV встановлює суми зборів та податків у місті Львові, що окремо стягуються львівським старостою та міською громадою 442

1640 р., січня 26, Варшава. Владислав IV надає 1 лан поля разом з будинком біля села Кульпаркова в довічне користування найстаршому райцю 448

1642 р., березня 30, Варшава. Владислав IV залишає право збору у Львові від кожної чвертки, колоди півміркового податку, який призначає на ремонт мурів міста 449

1647 р., березня 18, Варшава. Владислав IV підтверджує ухвалу міста Львова щодо шинкування та продажу привозного пива та питного меду 451

1649 р., лютого 13, Краків. Ян Казимир підтверджує та повністю наводить привілей Владислава IV від 2 березня 1633 р. 454

1649 р., вересня 8, Львів. Ян Казимир дозволяє брати на потреби міста спадщину, що залишається після смерті львівських міщан і жителів, які не мають без спадкоємців, а також смерті інших людей, що приїжджають до Львова 456

1653 р., серпня 18, Львів. Ян Казимир дозволяє Львову вимагати виконання податкових обов'язків або оплати певної суми грошей від кожного купця, що перебуває в місті понад 14 днів 458

1654 р., квітня 20, Варшава. Ян Казимир дозволяє місту Львову використовувати деревину з крехівських та мервицьких лісів на 10 років для будівництва укріплень міста 461

1658 р., квітня 30, Познань. Ян Казимир наказує не стягувати з міста Львова грошові кари через неучасть у посполитому рушенні, оскільки місто було звільнене від нього королівським рескриптом 463

1658 р., серпня 8, Варшава. Ян Казимир за заслуги в боротьбі з ворогами Речі Посполитої зрівнює Львів і його мешканців у правах і вільностях з Краковом та Вільно, за якими вони зрівнюються з шляхтою, можуть купувати земельні маєтки і мають право через своїх делегатів підписувати обрання королів 464

1660 р., жовтня 16, Самбір. Ян Казимир продовжує на 4 роки звільнення міста Львова від сплати всіх податків, окрім акцизу, яке було надане за сеймовими конституціями 1649 р. і 1658 р. 469

1661 р., травня 30, Варшава. Ян Казимир за заслуги в боротьбі з ворогами Речі Посполитої зрівнює Львів і його мешканців у правах і вільностях з

або вузлове з усіх людей, що привозять або вивозять товари зі Львова; райцям і бурмистру призначає з цього збору 200 злотих у рік 439

1639 р., грудня 30, Варшава. Владислав IV встановлює суми зборів та податків у місті Львові, що окремо стягуються львівським старостою та міською громадою 442

1640 р., січня 26, Варшава. Владислав IV надає 1 лан поля разом з будинком біля села Кульпаркова в довічне користування найстаршому райцю 448

1642 р., березня 30, Варшава. Владислав IV залишає право збору у Львові від кожної чвертки, колоди півміркового податку, який призначає на ремонт мурів міста 449

1647 р., березня 18, Варшава. Владислав IV підтверджує ухвалу міста Львова щодо шинкування та продажу привозного пива та питного меду 451

1649 р., лютого 13, Краків. Ян Казимир підтверджує та повністю наводить привілей Владислава IV від 2 березня 1633 р. 454

1649 р., вересня 8, Львів. Ян Казимир дозволяє брати на потреби міста спадщину, що залишається після смерті львівських міщан і жителів, які не мають без спадкоємців, а також смерті інших людей, що приїжджають до Львова 456

1653 р., серпня 18, Львів. Ян Казимир дозволяє Львову вимагати виконання податкових обов'язків або оплати певної суми грошей від кожного купця, що перебуває в місті понад 14 днів 458

1654 р., квітня 20, Варшава. Ян Казимир дозволяє місту Львову використовувати деревину з крехівських та мервицьких лісів на 10 років для будівництва укріплень міста 461

1658 р., квітня 30, Познань. Ян Казимир наказує не стягувати з міста Львова грошові кари через неучасть у посполитому рушенні, оскільки місто було звільнене від нього королівським рескриптом 463

1658 р., серпня 8, Варшава. Ян Казимир за заслуги в боротьбі з ворогами Речі Посполитої зрівнює Львів і його мешканців у правах і вільностях з Краковом та Вільно, за якими вони зрівнюються з шляхтою, можуть купувати земельні маєтки і мають право через своїх делегатів підписувати обрання королів 464

1660 р., жовтня 16, Самбір. Ян Казимир продовжує на 4 роки звільнення міста Львова від сплати всіх податків, окрім акцизу, яке було надане за сеймовими конституціями 1649 р. і 1658 р. 469

1661 р., травня 30, Варшава. Ян Казимир за заслуги в боротьбі з ворогами Речі Посполитої зрівнює Львів і його мешканців у правах і вільностях з

Краковом та Вільно, за якими вони зрівнюються з шляхтою, можуть купувати земельні маєтки і мають право через своїх делегатів підписувати обрання королів 471

1666 р., листопада 13, Варшава. Ян Казимир надає райцям Львова право вибору опікунів для дітей-сиріт 478

1669 р., листопада 9, Краків. Михайло підтверджує всі надані Львову ним, його попередниками та іншими світськими та церковними сановниками права, вільності, привілеї, записи, резигнації та інші документи, а особливо видане у Кракові 13 лютого 1649 р. підтвердження привілеїв Яном Казимиром та його ж грамоту від 30 травня 1661 р. про надання шляхетських прав та зрівняння міста у правах із Краковом та Вільно 482

1671 р., жовтня 30, Львів. Михайло підтверджує та повністю наводить текст привілею Яна Казимира, датованого 30 травням 1661 р. 485

1673 р., липня 7, Варшава. Михайло звільняє львівських міщан від сплати подимного та деяких інших податків, накладених на місто сеймиком шляхти руського воєводства у Судовій Вишні, і зменшує з 10 до 5 тис. талерів збір від міщан, що були відсутні у місті під час турецької облоги 1672 р. 486

1674 р., червня 8, Варшава. Ян Собеський звільняє львівських міщан від сплати всіх податків, за винятком поголовного податку, а також мит, що повинні йти на фортифікацію міських укріплень 491

1676 р., квітня 3, Львів. Ян III підтверджує всі права, привілеї, вільності, декрети, конституції, звичаї, плебісцити римо-католицької, православної та вірменської громад міста Львова, надані його попередниками 493

1697 р., жовтня 1, Краків. Август II підтверджує усі права, привілеї, надання, вільності, фундації, ухвали, декрети, конституції, звичаї, концесії, дотації та інші документи, надані попередніми королями місту Львову 496

1698 р., жовтня 30, Львів. Август II звільняє місто Львів від сплати шелязного податку 501

1706 р., жовтня 9, обоз під Іржею. Август II звільняє місто Львів від від сплати шелязного податку 503

1713 р., лютого 22, Варшава. Август II звільняє місто Львів від від сплати подвійного шелязного податку, накладеного сеймиком Руського воєводства у Судовій Вишні 504

1785 р., грудня 13, Відень. Йосиф II надає місту Львову право на проведення щорічного чотиритижневого ярмарку, при цьому застерігаючи за собою право скасувати його в разі потреби 507

1789 р., листопада 6, Відень. Йосиф II надає місту Львову права, переваги та вільності щодо прав власності міста на нерухомість, здійснення юрисдикції, вибору управи міста, здійснення судівництва та інші, узгоджуючи їх з сучасною крайовою конституцією 509

Додатки:

Близько 1390 р. Волоський воєвода Мірча дозволяє купцям зі Львова, Польщі та Литви вільно торгувати всіма товарами, крім срібла, після сплати торгового мита в Торговиці 518

1408 р., жовтня 8, Сучава. Молдавський воєвода і господар Олександр дозволяє купцям зі Львова, а також руської та подільської земель вільно торгувати в його землях товарами після сплати мит, які перелічуються 519

1409 р., (без дня і місяця), Аргишів. Волоський воєвода, князь Омлаша і Фогараша Мірча дозволяє купцям зі Львова, Польщі та Литви вільно торгувати всіма товарами, крім срібла, після сплати торгового мита в Торговиці 522

1434 р. березня 18, Сучава. Молдавський воєвода і господар Стефан дозволяє купцям зі Львова, а також руської та подільської земель вільно торгувати в його землях товарами після сплати мит, які перелічуються 523

1439 р., вересня 8, Аргишів. Волоський воєвода і господар Влад II дозволяє купцям з Кракова та Львова, а також руських, польських і молдавських земель вільно торгувати в його землях після сплати ними у місті Рибнику по два угорських флорени мита від кожного воза 526

1456 р., січня 15, Сучава. Молдавський воєвода і господар Петро III гарантує купцям з Львова та іншим купцям, які прибувають у Молдавію, вільну торгівлю різними товарами та обіцяє підтвердити привілеї, надані його попередниками 528

1456 р., червня 29, Сучава. Молдавський воєвода і господар Петро III підтверджує купцям з Львова та купцям руської та подільської земель привілеї на їх права та торгові пільги у Молдавії, надані господарем Олександром і встановлює деякі нові мита 529

1460 р., липня 3, Сучава. Молдавський воєвода і господар Стефан IV підтверджує купцям з Львова та купцям руської та подільської земель привілеї на їх права і торгові пільги у Молдавії, надані його предками, поновлює сплату мита купцями у м. Тягині 532

1463 р., січня 25, Ясси. Молдавський воєвода і господар Стефан IV надає охоронний лист бурмистрові, райцям та всім купцям з Львова на вільний

в'їзд, після сплати мита, з різними товарами до Молдавії та вільну торгівлю згідно з попередніми привілеями 536

1522 р., листопада (без дня), Сучава. Молдавський воєвода і господар Стефан V надає охоронний лист бурмистрові, райцям та всім купцям з Львова на вільний в'їзд, після сплати мита, з різними товарами до Молдавії та вільну торгівлю згідно з попередніми привілеями 537

1557 р., березня 21, Алба-Юлія. Угорська королева Ізабелла дозволяє львів'янам вільно ввозити різні товари і торгувати ними на території всієї Угорщини та Трансильванії без сплати жодного мита 538

1560 р., липня 19, Алба-Юлія. Угорський король Іоанн дозволяє львів'янам вільно ввозити різні товари та торгувати ними на території всієї Угорщини і Трансильванії без сплати жодного мита 540

1586 р., вересня 15, Рим. Римський папа Сикст V на прохання львівського католицького архієпископа Йоанна Димитрія Соліковського додає до герба Львова три горбки та зірку 542

Резюме (Summary) 545

Список скорочень 546

Умовні скорочення 548

Метрологічно-нумізматично-хронологічний словник 549

Предметно-тематичний покажчик 551

Покажчик імен та місцевостей 557

Зміст 620

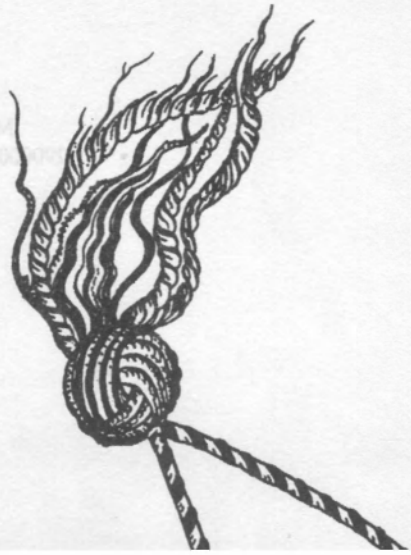

ПРИВІЛЕЇ МІСТА ЛЬВОВА XIV-XVIII ст.

Збірник документів

Упорядник Мирон Капраль

Наукові редактори: Ярослав Дашкевич, Роман Шуст

Художнє оформлення Юрко Кох

Комп'ютерне макетування Оксана Дунець, Олег Косик

Коректор Наталя Кіт

Технічний редактор Роман Дунець

Підписано до друку 02.03.1998 р. з готових діапозитивів.
Формат 70x100/16. Папір офсет.№1. Гарнітура Таймс.
Офсетний друк. Ум. друк. арк. 63,3.
Фіз. друк. арк. 40. Обл. вид. арк. 67,2.
Замовлення № 2 42

МГКО "Документальна скарбниця Львова"
290000, м. Львів, вул. Університетська, 1, тел. 74-13-26.

Жовківська книжкова друкарня
видавництва оо. Василіянів "Місіонер"
293310, м. Жовква, вул. Василіанська, 8.

«Золота книга» привілеїв міста Львова.
Фрагмент титульного аркуша.
(ЦДІАУЛ. — Ф. 52, оп. 2, спр. 614).

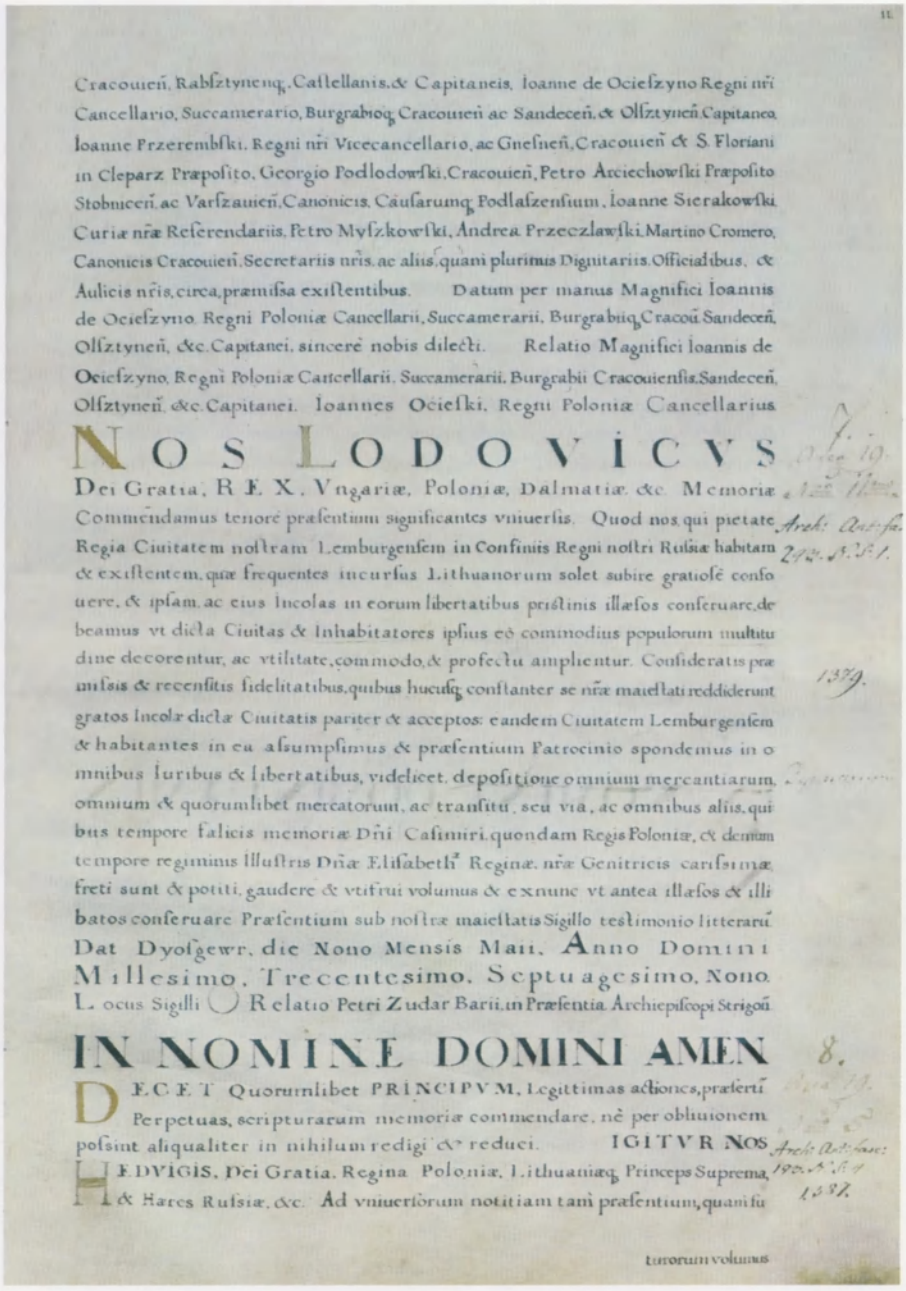

11.

Cracouien. Rabſztynenq. Caſtellanis. & Capitaneis. Ioanne de Ocieſzyno Regni nri Cancellario. Succamerario. Burgrabioq. Cracouien ac Sandecen. & Olſztynen. Capitaneo. Ioanne Przerembſki. Regni nri Vicecancellario. ac Gneſnen. Cracouien & S. Floriani in Cleparz Præpoſito. Georgio Podlodowſki. Cracouien. Petro Arciechowſki Præpoſito Stobniceñ. ac Varſzauien. Canonicis. Cauſarumq. Podlaſzenſium. Ioanne Sierakowſki Curiæ nræ Referendariis. Petro Myſzkowſki. Andrea Przeczlawſki. Martino Cromero. Canonicis Cracouien. Secretariis nris. ac aliis. quam plurimis Dignitariis. Officialibus. & Aulicis nris. circa. præmiſſa exiſtentibus. Datum per manus Magnifici Ioannis de Ocieſzyno. Regni Poloniæ Cancellarii. Succamerarii. Burgrabiiq. Cracou. Sandecen. Olſztynen. &c. Capitanei. ſincerè nobis dilecti. Relatio Magnifici Ioannis de Ocieſzyno. Regni Poloniæ Cancellarii. Succamerarii. Burgrabii Cracouienſis. Sandecen. Olſztynen. &c. Capitanei. Ioannes Ocieſki. Regni Poloniæ Cancellarius

NOS LODOVICVS

Dei Gratia. REX. Vngariæ. Poloniæ. Dalmatiæ. &c. Memoriæ Commendamus tenore præſentium ſignificantes vniuerſis. Quod nos qui pietate Regia Ciuitatem noſtram Lemburgenſem in Confiniis Regni noſtri Ruſsiæ habitam & exiſtentem. quæ frequentes incurſus Lithuanorum ſolet subire gratioſè conſouere. & ipſam. ac eius Incolas in eorum libertatibus priſtinis illæſos conſeruare. debeamus vt dicta Ciuitas & Inhabitatores ipſius eò commodius populorum multitudine decorentur. ac vtilitate. commodo. & profectu amplientur. Conſideratis præmiſsis & recenſitis fidelitatibus. quibus hucuſq. conſtanter se nræ maieſtati reddiderunt gratos Incolæ dictæ Ciuitatis pariter & acceptos: eandem Ciuitatem Lemburgenſem & habitantes in eu aſsumpſimus & præſentium Patrocinio ſpondemus in omnibus Iuribus & Libertatibus. videlicet. depoſitione omnium mercantiarum. omnium & quorumlibet mercatorum. ac tranſitu. ſeu via. ac omnibus aliis. quibus tempore falicis memoriæ Dñi Caſimiri. quondam Regis Poloniæ. & demum tempore regiminis Illuſtris Dñæ Eliſabethæ Reginæ. nræ Genitricis cariſsimæ freti sunt & potiti. gaudere & vtifrui volumus & ex nunc vt antea illæſos & illibatos conſeruare Præſentium sub noſtræ maieſtatis Sigillo teſtimonio litterarum. Dat Dyoſgewr. die Nono Mensis Maii. Anno Domini Millesimo. Trecentesimo. Septuagesimo. Nono. Locus Sigilli ◯ Relatio Petri Zudar Barii. in Præſentia Archiepiſcopi Strigoñ.

IN NOMINE DOMINI AMEN

DEC ET Quorumlibet PRINCIPVM. Legittimas actiones. præſertim Perpetuas. ſcripturarum memoriæ commendare. nè per obliuionem poſsint aliqualiter in nihilum redigi & reduci. IGITVR NOS HEDVIGIS. Dei Gratia. Regina Poloniæ. Lithuaniæq. Princeps Suprema. & Hæres Ruſsiæ. &c. Ad vniuerſorum notitiam tam præſentium. quam futurorum volumus

«Золота книга» привілеїв міста Львова. Аркуш 11.
(ЦДІАУЛ. — Ф. 52, оп. 2, спр. 614, арк. 11).

In Nomine Domini Amen.

Ad perpetuam rei memoriam.

Nos Ioannes Casimirus D.G. Rex Poloniæ, M.D.L. Russiæ, Prussiæ, Masouiæ, Samogitiæ, Kiiouiæ, Wolhyniæ, Liuoniæ, Smolensciæ, Czerniehouiæq; necn Succ: Got: Vandq; hæres Rex.

Palatinat. Cracouiensis.

Ducatus Oswiecimensis.

Ducatus Zatorien sis.

Palatinat. Posnaniensis.

Palatinat. Vilnensis.

Significamus præsentibus literis Nostris vniuersis & singulis, cuiuscunque status & conditionis hominibus, nunc & post futuris. Eam esse omnibus Imperatoribus, Regibus & Coronatis Principibus, a supremo Regiatore hominum DEO concessam prærogatiuam, & supra alias mortales vicariam datam potestatem, vt non solum in Armamentarijs suis ad subiugandos hostes, & continendos intra sequio rebelles, bellica secuit instrumenta: verum etiam ad commerandos fideles subditos, in gazophylacijs suis laureas habeant & palmas. Salique ratione Maiestatem suam, hinc pæmis armatam, inde præmijs ornatam, hostibus quidem formidabilem, amicis vero faciant amabilem. Quod vtrumque sub felicibus Regis Regum auspicijs Nos quoque, quà pace, quà bello, domi foriquè, præstare & exequi conati sumus, & maiori in parte, pro viribus Nostris præstitimus. Et bellicas quidem expeditiones Nostras felices.

Districtus Osmianensis.

Districtus Lidensis.

Districtus Wilkomiriensis.

Districtus Brasslauiensis.

Palatinat. Sandomiriensis.

Грамота польського короля Яна Казимира 1661 р.
Перший аркуш док. № 196.

«Золота книга» права складу міста Львова. Обкладинка.
(ЦДІАУЛ. — Ф. 52, оп. 2, спр. 680).

MICHAEL

Dei Gratia Rex Poloniæ M. D. L. Russiæ Prussiæ Masoviæ Samogæ Kiio-
uiæ Wolhyniæ Podoliæ Podlachiæ Livoniæ Smolæ Seuer: Czerniechoviæ &c.
Significamus præsentibus litis Nris quor interest uniuis et singulis.

Inter præcipuas Regnantium curas hanc pri-
mam & potissimam inesse Nobis debere fate-
mur, vt quorum siue votis siue suspiriis, siue
liberis quoque suffragiis inuiti Huius Regni a-
depti sumus tabernacula, agnoscant reciprocam
Regalis Nostræ beneficentiæ & prompta volun-
tatis testificationem. Quam nullo alio efficacio-
ri magis comprobare illis possumus argumento,
quam si sub iisdem, quibus sub Serenissimis An-
tecessoribus Nostris vtebantur quiete & pacate viuant degant,
que Iuribus & priuilegiis, quæ licet sacrosancte ad Altare Dei
omnibus tenenda & conseruanda firmauerimus Iuramento, ni-
si hominus ad supplicationem Nobilium & Spectabilium Mar-
tini Anczewski Secretarij ac Medici Nostri, Ioannis Stepha-
ni de Rippa Vbaldini Consulum, Thomæ Chrzaszczowic Phile-
sophiæ Doctoris Secretarij ac Syndici Ciuitatis Nostræ Leopoli-
ensis, suo ac totius Magistratus & Communitatis nomine ad
præsentiam Nostram pro præstando fidelitatis iuramento ac-
cedentium, faciendam duximus, vt eorundem omnia iura, pri-
uilegia, literas, decreta, libertates, concessiones, exemptiones, pe-
biscita, præscriptiones, & alia omnia monimenta, tam pariome-
nea quam papyracea per quoscunque Duces Principes Reges &
Dominos Prædecessores Nostros ipsis tam publice quam priua-
tim data & concessa datasque & concessas, iusta & legitima ac
stasque & legitimas generaliter confirmata & confirmatas Nos
quoque eadem & easdem, præsertim vero Serenissimi Ioannis
Casimiri Prædecessoris Nostri Charissimi Literas Confirmatio-

Грамота польського короля Михайла 1669 р.
Перший аркуш док. № 198.

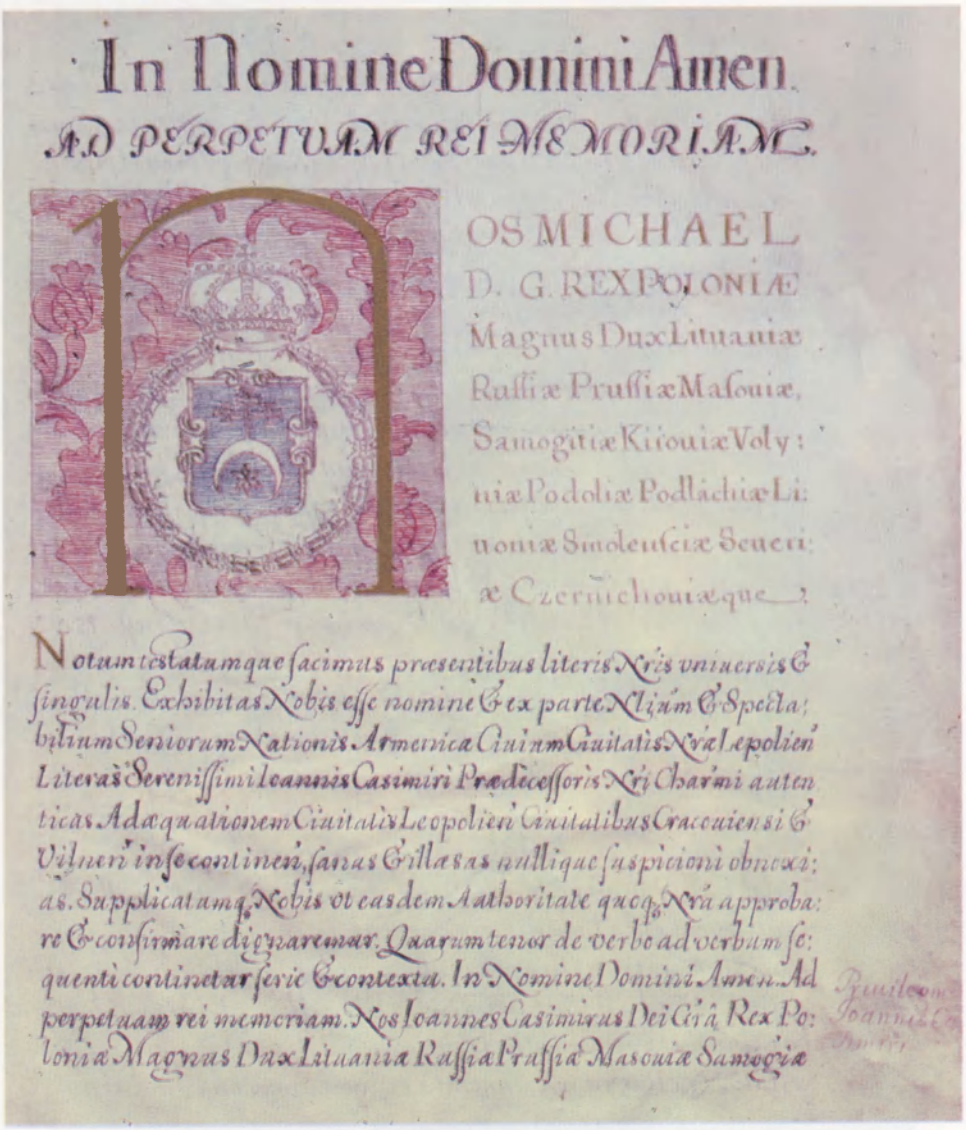

In Nomine Domini Amen.

AD PERPETUAM REI MEMORIAM.

NOS MICHAEL D. G. REX POLONIÆ Magnus Dux Lituaniæ Russiæ Prussiæ Masouiæ, Samogitiæ Kiiouiæ Volyniæ Podoliæ Podlachiæ Liuoniæ Smolenscæ Seuerieæ Czernichouiæque.

Notum testatumque facimus presentibus literis Nris vniuersis & singulis. Exhibitas Nobis esse nomine & ex parte Nlium & Spectabilium Seniorum Nationis Armenicæ Ciuium Ciuitatis Nræ Leopolien. Literas Serenissimi Ioannis Casimiri Prædecessoris Nri Charmi autenticas. Adæquationem Ciuitatis Leopolien. Ciuitatibus Cracouiensi & Vilnen. in se continen. sanas & illasas nullique suspicioni obnoxias. Supplicatumq. Nobis vt easdem Authoritate quoq. Nra approbare & confirmare dignaremur. Quarum tenor de verbo ad verbum sequenti continetur serie & contexta. In Nomine Domini Amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Ioannes Casimirus Dei Gra Rex Poloniæ Magnus Dux Lituaniæ Russiæ Prussiæ Masouiæ Samogiæ

Грамота польського короля Михайла 1671 р.
Перший аркуш док. № 199.

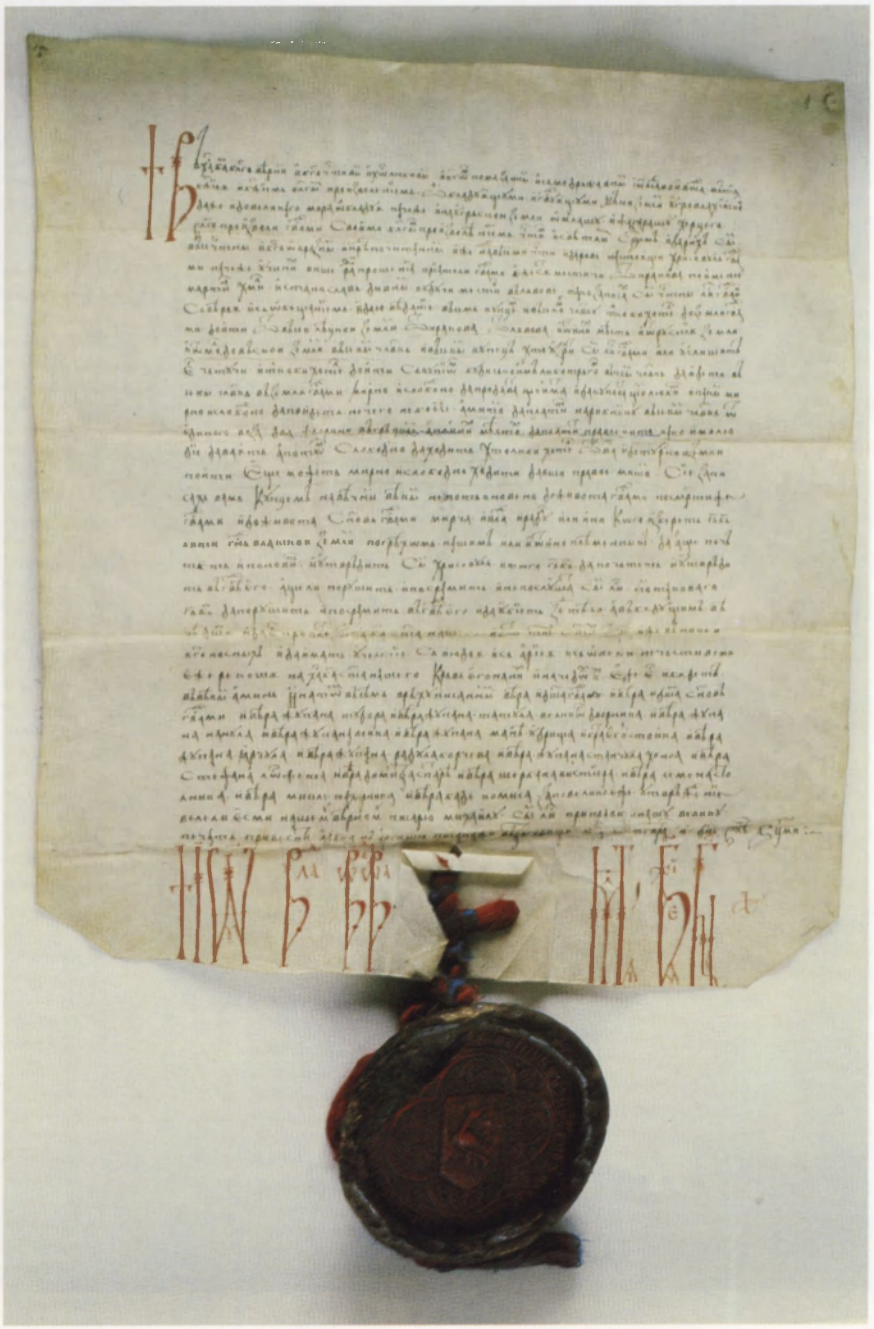

Грамота волоського воєводи Влада 1439 р.
Док. № 5 (213).

SIXTVS PP V

Dilecte fili salutem, et apostolicam benedictionem. Aperuit nobis nuper venerabilis fr. Joannes Demetrius Archiepiscopus Leopolien. pater, et pastor animarum vestrarum, piam mentem, et intentionem vestram quia magnopere cupitis, ut insignia Civitatis vestre Leopolien. quæ cum vestris insignibus in Sacro maiorem Omnipotentis Dei gloriam, et Sanctæ Romanæ Ecclesiæ decus, ac Sanctorum ... tenebus inclinati, Leonis dictæ Civitatis communibus insignibus vestris, pro monticulos, et ... speremus fore ut nos hujusmodi ... de inimicis vestris quibus ... aut non sunt carnalia, sed potentia Dei ad destructionem munitionum consilia destruentes et ... obsequium Christi, et in promptu habentes ulcisci omnem inobedientiam. Quid n. aliud per ... quis non timebit? Dabitur esi, quis non exaltabit? de quo et Num. c. xxiiij accubabit ... in sua Sancta Sanctissimæ Trinitatis sexta illud Isaiæ c. ij. Mons domus Dei in vertice ... venite ascendamus ad montem Dei ad domum Dei Jacob, et docebit nos vias suas. Quid ... salute fidelium suarum, abletarum sedula exoratrix ad Christum verum Leonem, quem mater ... et peperitque Dux Mediae. Sumite ergo nos benedictionis filii exemplar ... ut cujusmodi adminiculo indigeat pro adeptum a nobis de utroque bello in hoc mundo victoria ... insignia vestris insignibus, ut ... quam representantur inserta, et adunata secundum tempora ... religioni congruere et instruere videbunt, nobis illa ad libitum vestrum ubi, quando et quo ... concedimus, et impartimur contrariis non obstantibus quibuscunque. Datum Romæ ... Sanctum Marcum sub annulo Piscatoris die xv Septembris M. D. Lxxxvi Anno Secundo.

Dom.

Tho. Thom. Gualterutius.

Грамота Папи Римського Сикста V 1586 р.
Док. № 13 (221).